Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ

ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ

τῆς κοίλης Συρίας

ΛΟΓΟΙ ϗϛ.

IAMBLICHI CHALCIDENSIS

ex Syria cœle

De Vita PYTHAGORÆ, &

Protreptica orationes ad Philosophiam

LIB. II.

Nunquam hactenus visi: nunc verò Græcè & Latinè primùm editi cùm necessariis castigationibus & notis,

Addita sunt in fine Thearus, Myiæ, Melissæ & Pythagoræ aliquot epistolæ Gr. & Lat.

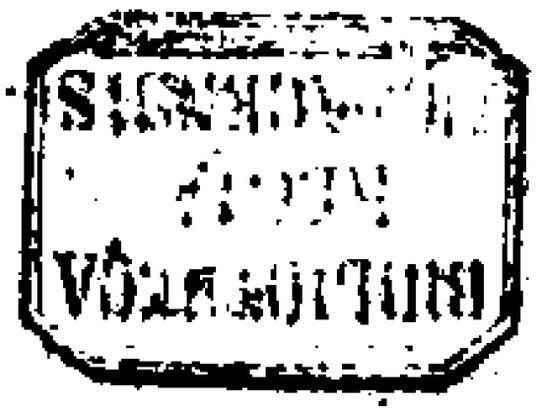
IOHANNE ARCERIO THEODORETO
Frisio Authore & Interprete.

Ex libris
Felicis Ely.
Empt. Lutetiæ
Parisior.
1734.

In Bibliopolio Commeliniano

ANNO CIↃ IↃ XCVIII.

ILLUSTRIBUS
Generosis Ampliſsimiſq; & Nobiliſsimis
DOMINIS
D D.
ORDINIBUS
FRISIAE
TRANSRHENANAE

inter Amiſium amnem & Flevum antiquum
RHENI oſtium *Rempubl. ſapienter ſanctéq; adminiſtrantib. Dominis & Mecœnatib. ſuis unicè colendis.*

S. D.

ANNUS *jam eſt penè tertius & trigeſimus, generoſiſsimi Nobiliſsimiq; Domini & Mecœnates honorandi, ex quo linguæ & ſtudiorum gratia cum nobiliſsimis Patriæ & ſummæ ſpei adoleſcẽtibus, perveteris & illuſtris ſanè familiæ, in Gallias ablegatus, mirabili quodam caſu, ſeu Dei deſtinatione, in hoſce Iamblichi Chalcidenſis Platonici philoſophi libros, Græcè ſcriptos incidi. Nam cùm mihi illorũ inſpiciendorũ ad dies aliquot copia facta eſſet, ilico me eorum exſcribendorum, cùm quòd elegantiſsimè manu deſcripti, tum verò quòd illius eſſent authoris, quem Proclum illum Diadochum in Platonem ſcribentem nunquam non θεῖον vo-*

citare legeram, ut & EUnapium posteà in ejus vitâ, Θαυμάσιον, cupido incesit. Itaq; hominem, cujus istos beneficio habebam, eos à me reposcentem, per amicitiam, quæ inter nos mutuò esset, perq; Musas omnes rogavi obsecratúsq; sum, ut illos describendi mihi copiam concedere vellet. Non enim ille, qui lumen de suo lumine accendi sinit (ut ex Marco Tullio dicebam) efficit, ut nihilo minùs ipsi non luceat, cùm alii accenderit. Verùm cùm nec prece nec pretio hoc primùm ab eo obtinere valerem, tandem improba instantiâ hominem & ipsum longè eruditissimum permollivi, ut haud ægrè quidem: sed tamen cum conditione voto meo annueret. Siquidem cùm ἐρχτὸν ad certum quoddam tempus, intra quod foret exscribendum, domino suo esset ex pacto restituendum, nec solus, quod id esset angustius, posset facere, mihi partem describendam concessit: ea tamen conditione ac lege, ut ipse non ederem. Se namq; eum authorem vertendum suscepisse. Igitur recepta conditione, & sepositis aliis, quatenus ejus fieri potuit, studiis & occupationibus, quibus compluisculis tum per morbum, & postea mortem unius ex meis præclarissimæ spei adolescentis distringebar, ad discriptionẽ properè me accinxi. Quare noctéq; diéq; admolitus operi manus, totũ, quod fermè fidem excedit, ipso inscio intra sesquimensem ad umbilicum duxi. Recognovi quidem interea temporis, & à mendis penè infinitis repurgavi omnia: sed de editione illis superstitibus ne gry quidé cogitare potui. Quocirca scrinio inclusa cum nonnullis aliis hactenus pressi. Cæterùm cùm jam uterq; tam dominus, quàm alter ὑπουργέτης, cui me bona fide obstrinxeram, in fata concessissent, nec quicquam conversum, & non nisi pau-

pauculis aliquot locis quædam in eo castigata deprehenderem: præterea ipsum ἀρχέτυπον, quo fueramus uti, jam etjam in aliorum manus venisse fortè, intelligerem: tandemque ut ille dicebat,

Μήτις κῦδος ἕλοιτο βαλὼν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθοι,

animum ad illorum editionem adjicere occœpi. Itaque Latinè, ut quidem existimo, à me conversum, & non credendis laboribus ac vigiliis, quantum tamen ingenio assequi potui, unius solum exemplaris adjutus ope, emaculatum quasi è tenebris in lucem, & è sepulchro atque abysso in vitam extrahere ac producere volui. Nam cùm superioribus seculis plurima emersserint, atq; etiamnum hodie in lucem emânêt, prophanis & petulantibus hominibus authoribus, quæ æternis tenebris atq; oblivione adobrui, potiusque flammis aboleri extinguiq; præstaret: profectò hoc genus scriptorũ ejus esse generis duco, ut putem ipsorum tum sanctis laboribus gravem injuriã, tum communi studiorum utilitati non exiguum detrimentum allatum iri, si porrò æternum premerentur & quasi sepelirentur. Quippe qui in Schola Socratica, penéq;, ut mox dicemus, Mosaica, bellè instituti, de Deo, quatenus quidem naturæ melioris ductu, sine Deo & Scripturæ adjutorio potuerunt, de virtutibus & vitiis germanè disseruerunt, exempla itidem salutaria reliquerunt, quibus in communi vitæ usu juxtà, ac reipub. administratione apprimè conducibilibus uti queamus. Etsi verò de μετεμψυχώσει, & aliis id genus dilirriis tam Plato, quàm hic noster, quæ ex Pythagora hauserant, scriptis suis interseverint: hic etjam ex professo Pythagoræ non ita sani, ut multis, sed ut mihi semper visum est, summi religiosissimique Philosophi vitam & dogmata describat: haud ideò tamen confestim

repudiandi vel fastidiendi erunt. Etenim si Aristoteles, Philosophorum meritò maximus, qui de mundi æternitate sua somnia, ne dicam deliria habuit, nec sensit de eo quod debuit: nec item Plinius diligẽtissimus alioqui naturę indagator, maximéq; admirabilis scriptor, qui præceptorẽ ὡς φοιτητὴν Aristotelem secutus se continere non potuit, quin admirando sui operis, imò præclarissimo Mundi thesauro de naturali historia initio, idem sentiret, adeóque passim intermiscuerit palam impia, de Deo alio, quàm ipse conceperat, ambigẽs, in dogmate de Dei omnipotẽtia hallucinãs, inferos esse dubitãs, animos non esse immortales, atq; id genus alia manifestò statuens, non propterea reprobantur: quinimò scriptores, qui eos suis commentariis illustrarunt, ut Porphyrium, Plotinum, ac cæteros Christiani nominis hostes non aspernamur: sed potiùs in summo pretio & deliciis habemus, lectitamus, & tantùm non adoramus, quid? an Pythagoram, quem rectè de Deo sensisse, testis est locupletissimus Clemens ille Alexãdrinus, cùm aliàs, tum in προτρεπτικῷ, rejicicmus? an Platonem, qui tam de Deo, quàm de immortalitate animorum, de pœnis inferorum, & cætera præclarè & sensit & tradidit, cujusque sectatores, quorum omnium facilè princeps Iamblichus, etsi purus putus Pythagoreus, quatenus tamen Plato, fuisse videatur, cum ignominia usu mortalium exturbabimus? Sanè ut Pythagoras & Plato Mosen legerunt, quo nomine etjam quidam veterum hunc Mosen Atticum vocitarunt: illum D. Ambrosius Mediolanensis Episcopus gravissimus sanctissimusque scriptor quoque Epistola ad Irenæum, quosdam putasse ex populo Iudæorum genus duxisse, ut ex ejus disciplina derivarit etjam præcepta magi-

magisterii, meritóque magnum apud Philosophos habitum, æqualem vix repperisse, diserte scribit: ita perfacilè præcepta de moribus, de vita piè instituenda tradiderunt. De castitate intra & extra matrimonium, de institutione atque educatione liberorum, de verecundia, de pudore, de temperantia, continentia, cæterisque virtutibus, uti posteà quoque Aristoteles, adeò copiosè graviterque disseruerunt, ut ex Dei tabulis verè esse petita, videri possint, urbes perfectas condunt, easque legibus penè Mosaicis ornant & firmant. Itaque eos mehercule non magis repudiabimus, quàm naturam terræ non damnamus fœcundam rerum matrem, verè πολυβότειραν καὶ ζείδωρον, ut eam Poëtæ indigitant, quæ & largè venena producit, & medicas herbas, feminaque ad escas salutaria. Nec multa Seplasiariorum aut pharmacopolarum optima tum unguenta, tum medicamenta propter opium aut arsenicum, atque alia, quæ pyxidiculis inclusa suis usibus servantur, improbamus vel refugimus. Haud enim omninò abs re est, quod Deus ille Opt. Max. atque æterna sapientia hosce authores mortalibus incolumes salvosque esse voluerit, cùm tam multa, adeóque infinita aliorum, eorumque bonorum scriptorum, volumina funditùs interire sit passus, quorum hodie solùm nomina, & vix, non parvo cum dolore, tenemus. Dei proculdubiò hoc fuit consilium, partim ut veluti in speculo cerneremus, quousque miseræ illæ mentes solo naturæ suæque Philosophiæ duce in cognitione summi boni, Dei, inquam, ac virtutum omniũ praxi fuerint progressæ, etsi φωσφόρος quo de sanctus ille θεσβίτης σύριγξ, καὶ ὁ ἀληθείας σύλος, ut loqui solet divinus ille Theodoretus, meminit, non esset in ipsorũ cordibus exortus.

Itemq;

Itemq; quid ab nobis exigat, quibus dies ille jampridem & illuxit, & exortus est lucifer. partim etjam, ut sicubi lapsi sunt, illorum verenda non cum lascivis ingenuis, quorum omnia sæcula non minùs, quàm hoc nostrum fœcundum est, detegamus: sed providè potius, sapienterque contegamus ac velemus. Non nescio quidem mundum hodie librorum scriptorumque inutilium ac prophanorum multitudine onerari, quibus bullientes carnis nostrę æstus non tam reprimuntur, quam excitantur, mores corrumpuntur ac vitiantur: errores & monstrosæ opiniones ac hæreses perniciales vel disseminantur, vel confirmantur, Deus denique sumine ad iram irritatur: verùm hîc author meritò etjam inter castos & pudicos mediique generis, & tantùm non religiosos piosque scriptores, ut dixi, accenseri potest. Ut minimè metuam hinc dicam nobis aliquam scriptum iri, quasi per nos hac in parte boni mores violentur, vel Dei in nos offensam irámve accersamus; propter erroneas de Deo ipsiusque cultu, quas propaget, opiniones. Proinde quod quædam apud Comicum dicebat, licet alio sensu, hîc etjam valere debebit,

Multa ex quo fuerint commoda, ejus incommoda ferre æquum est. Equidem illum longè, Plotino, tametsi magno per omnem modum Philosopho, Porphyrio, etsi hujus nostri magistro, Hipponensis præsulis ejusdemq; sancti hominis testimonio, sic & Themistio, Simplicio (qui etiam in hoc libros justos Commentarios scripsisse memoratur) Philopono, Ammonio Hermeæ, ipsique Proclo, jampridem editis & doctorum tritis manibus, multis modis præfero. Quippe qui Platonis, quem ipsum etjam vetustissimi & orthodoxi

Patres

Patres meritò θεῖον vocarunt, vestigiis adeò insistit, ut multa ex ipsius dialogis ad verbum in hæc sua commentaria transtulerit, & vix unguem latum ab ipsius mente & dogmatis deflexerit. Quamobrem quantum Plato reliquos omnes Philosophos studio, lingua & synceriori Philosophia antecessit, eosque longè à tergo reliquit, tantùm hunc cæteris suis coætaneis, quique tam antè, quàm post ipsum scripta aliqua posteritati reliquerunt, semper præferendum esse judicavi. Ut eo nomine jure τῦ θεῖου Epitheton utrique tributum videri possit. Colloco autem eum in eodem planè ordine & gradu, quo summus per omnem modum, idémque Platonicus Philosophus Maximus Tyrius, meritò sanè collocatus est. Qui teste Suida sub Commodo Cæsare Romæ, in orbis, ut tum dicebatur, Epitome philosophatus est: cujúsque itidem aliquot Λόγοι, hoc est, sermones, seu disputationes sanè quàm elegantissimæ, καὶ φιλοσοφώτατοι, etiamnum hodie exstant. Hunc verò clarissimum ac longè nobilissimum auctorem hactenus cum non parvo rei literariæ detrimento & injuria suppressum in lucem extrahere, & in illustribus generosisque nominibus vestris mundo apparere volui: primùm ut vestro præsidio ac patrocinio tutus exserto capite prodeat, vulgique censuram non extimescat. Deinde quia noster hic labor & conatus ab multis fortasse impetetur, & ab non nemine suggillabitur, (quid enim uspiam ab obtrectatorum Criticorumque sannis καὶ δήγμασι liberum est?) hoc nimirum mihi etiam atque etiam agendum fuit, ut quemadmodum princeps ille poëtarum Homerus de Teucro inquit, qui sub Ajacis clypeo septemplice, ut puer

in gremio matris delitescebat, ipse quoque sub nobilissimo potentissimoque ἐπιφάνεια, ut illic ajebat, σοφοῦ vestro κρυπτιάσκιον, malevolorum spicula, quantumvis virulenta ac φθονοφλαις tincta non modò non reformidem, verùm etiam contemnam & rideam. Vestris autem amplitudinibus & generosissimis nominibus hic noster labor, quâ authorem, quâ etiam me, qui illum nunc primus produco, jure meritoque debebatur. Quâ authorem quidem: nam quibus potiùs conveniebat Philosophus tam insignis, tam clarus, tam omni exceptione major, qui jam tenebris & caligine discussis, extersusque ab omnibus penè sordibus, noctra solius, ceu obstetricis, opera lucem aspicit, quam hominibus sapientibus, claritate tam insignibus, omnique exceptione, sive nobilitatem, sive πολιτείαν, ejusque administrationem longè saluberrimam spectemus, majoribus? Denique quam illis, qui superioris ævi Barbariæ Ro. Agricola & D. Erasmo authoribus discussa, humaniores literas, in nostram quoque Patriam illorum beneficio illatas, sectamini, fovetis, adeoque provehitis? Macti igitur estote, generosissimi Nobilissimique, & omni virtutum genere cumulatissimi Domini, & thronos vestros hisce nunquam intermorituris elogiis magis magisque decorate, hasce literas salutariter nobiscum fovendo, commendando amplectendoque. Quâ me verò, nullis aliis honestè eum inscribere potui, nec debui. Quippe cùm apud vos, quos summo atque avito jure Frisios Orientales, perperam hodie πελοποννησίους dictos, appellare soleo (nam qui hodie ita compellari gaudent olim Cauchi minores erant) & apud quos Divum RADBODUM reliquosque Frisiæ

siæ reges quondam potissimè, vicissimque in urbe, quæ tum mediæ Frisiæ, regionis item multo nobilissimæ, quæ nunc ferè Frisia Occidentalis nuncupatur, nomine STAURIA, tunc Metropolitana, suam regiam habuisse ex multis indiciis minimè dubitandum sit: apud vos, inquam, ante annos sexaginta honestis parentibus, agricolis, majoribusque, antiquis Frisonibus, ut tum mos atque usus obtinebat loquendi: & peculiaris dialectus ac lingua (quæ adhuc in vestris sylvis, licet paullò ob vicinorum commercia inquinatior, & alibi remansit) ab aliis populis & gentibus advenis discriminabat, opulentissimáque & inculpatissima familia prognatus: & postmodum in Schola vestra Clarissimo doctissimoque & piissimæ memoriæ homine ἀρχιδιδασκάλῳ D. REGNERO PRÆDINIO, (quem honoris caussa nomino, cujusque nunquam non libentissimè, jucundissimèque, ut & Rodolphi Agricolæ nostri & Vesseli, cui vulgò cognomentum erat Gansfort, manium recordor,) institutus, & ad hasce literas illo quasi Μυσταγωγῷ & Mystagogo adductus sim: nimirum hoc vestris augustissimis nominibus ratione ortus velutique ἀνταποδοτικῶς vice: in gratissimi animi significationem ad æternam memoriam meritò persolvendum erat. In eam verò Frisiam quam modò occidentalem vocari dixi, quámque itidem mediam nominavi, Aquilonaris, quæ veteribus cis-Rhenana vocitata est, nuncque borealis Batavia appellatur & orientalis Frisiæ respectu, ipse Regneri, cujus modò memini, intercessione voluntateq; adolescens viginti plus minus annorum traductus & ab nobilissima clarissimáque & longè honorificentissima, uti &

antè memini, familia, (cui nunquam non mea omnia transcribo, quamque lubens colo & veneror) cum honore adscitus, sanctissimè in literis cùm domi, tum peregrè per integrum decennium cum filiis fotus educatusq; fum. Deinde cùm post aliquot annorum curriculum ad summos, adeóq; varios & diversos in ea honores, atque ultimò ad quietissimum maximéque liberale vitæ genus, publicam Græcarum literarum professionem in nobili Schola promotus, idque ab iis, qui partim quidem in Domino obdormiverunt, partim verò etiamnum ἐν τάξει, ac profectò homines sunt omni laude dignissimi prudentissimique, optimè cùm de me, tum de omnibus bonis, tunc istisque literis humanioribus præclarissimè meriti: equidem, ut ingenuè fatear, mortalium omnium ingratissimus forem, si tam eximia in me beneficia ac merita non agnoscerem, gratóque animo non recolerem, summatimque de tantis tamque augustis Mecœnatibus vicissim non semper benè mereri studerem. Itaque jampridem hoc diligentem operam dare volui, ac debui quoque, viri amplissimi, ut in vestro Lyceo jam aliquot annos constitutus, singularis meæ observantiæ, animique pergrati publicum aliquod pignus ac monumentum, quod perpetuò exstare posset, darem. Quod cùm non potuerim hactenus quidem excusis omnibus facultatibus meis aliter præstare, nec ullo alio, quàm hoc solo scribendi genere contestari, rogo & oro vestras illustres Amplitudines, primùm, ut hoc meum studium in optimam partem benignoque vultu & fronte serena accipere dignemini. Deinde nostrum hunc autorem, nostróque in illum labores, sub illustribus vestris nominibus

jam

jam primùm ex vestra Schola in lucem prodeuntes ita asseratis, ne quid incommodi vel detrimenti patiantur. Meque itidem, ut hominem toto pectore vestris amplitudinibus obsequentissimum ac deditissimum amare porrò, & ita ab omni injuria defendere & protegere velitis, ut in hac grandævitate atque otio literario, vestra fultus benignitate, reliqua tum hujus authoris, tum alia, quæ præ manibus, & nonnulla, quæ jam etiam planè confecta habeo, in usum nostræ maximè gentis ad posteritatem transmittere queam. Deum porrò rogo & oro, ut vos indies sapientia prudentiáque & omni fortitudine magis magisque instruat, & cum omnibus subditis vestris omni genere benedictionis cumulet ac beet. E Schola vestra Anno ab Christo exsanctissima virgine nato, mundique redemptione CIↃ. IↃ. XCIX. ipsis Idibus Novembribus.

Vestrarum illustr. & generosissimarum

Amplitud. longè devotissimus & obsequentiss.

IOA. ARCERIUS THEOD.

περὶ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΥΣ

περὶ

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ.

Ὅστ' τόσον Ἥφαις Ἑλλάδος καθίστατο
Ὀφλῶν Μαιονίδῃ, ἢ Σπαρτιάτου
ΠΕΛΩ, θανόντες ἐμπεσόντες οὐδὲ δὰ
Τοσοῦτον ἐγὼ Σωφρονίσκου ζάθεον
Θείῳ Πλάτωνι ἰδὲ Ξενοφῶντι ἠδυλόγῳ.
Ὅσον ὁ μὲν ἐκ Σάμου κομίσας Ἰαμβλίχῳ
Τῷ τῆδε Πλαθωνικῶν αἱρέσεως χ' ἁφῆς τάτῳ.
Πόθεν οὖν ὁ μὲν Θαυμάσιος ὢν ἱκανὸν
Καὶ σοῦ ῥον ὀφλήσει, ὃς ἀνέστησας τάφου
Καὶ σπεδόνος ὃν ἀναδιώσῃ; κἄπα δὲ,
Σὺν εἴματ' ὠχόλῳ βροτῷ συσκήματι
Καὶ ὁμίλῳ ἐνθρονίσῃ ἂν σοφιστάτων;
Δᾶστ' οὖν νέοι μυσπολεῖν ἀσπάζεσθε
Τοῦδ' ἱρ' ἀειγνώστου τ' ἄφατα μυστήρια.
Καὶ τ' ἀναζωπυρήσαντα νεῦ φιλήσατε.

I. Θε. Α. Ε. Ε.

IAMBLICHI CHALCIDENSIS
PLATONICI PHILOSOPHI

Vitam Pythagoræ, ejusdemq;
Protrepticas Orationes ad Philosophiam;

NUNC PRIMÙM

ab IOAN. ARCERIO THEODORETO FRISIO

Græcè & editas, & Latinitate donatas.

A Desto, quisquis & rei literariæ
Faves, & indagator es scientiæ
Antiquioris. En recludit jam tibi
Priscas Favillas ἀφθονίας, hactenus
Clausas malignitatis improbæ obice.
In queis patent ἀπόρρητα Sacraria
Consortii vitæ, velut coloribus
Depicta. Non Homerus expressit suis
Nympham OEbalin sic versibus: nec hanc
Sic pinxit artifex penicillo suo
Zeuxis tabella, quæ ferens imagines
Vivas ocellos pascit obtuentium.
Sed IAMBLICHUS, quam pingit, illa mentium
Refectiones conferet suavissimas.
Ringente Momo, & invidente litteris
Bonis, reductum Iamblichum in sedem vides
Et dignitatem pristinam, ut Chalcis suum
Civem recognoscat: suúmque Philosophum
Iam sæcla mortuum & sepultum plurima,
Quæ dicta cœle est Syria, omnisque Achaia
Ἐπιχώριον agnoscet OEnotria inclytum
Tellus procul dubio loquentem, seu sua
Balbutientem linguâ & ore, FRISIUS
Quod finxit Oceani ortus oram ad extimam,
Verum hactenus tenebris Comatus obrutus,
Et consilens injuriâ ævi IAMBLICHUS,
Non Syriæ, nec Græciæ soli, ut solent:
Sed universo orbi loquentur postmodum.
Mortalium ægras ergo res perambulent,
Eásque restituant. Fave lector animis
Linguísque, Et auctorem κατ' ἔτυμον juva Θεῷ.

I. AR. Tb. FIL.

Ο ΤΟΥ ΙΑΜΒΛΥΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ ΒΙΟΣ

κατὰ Εὐνάπιον τὸν Σαρδιανὸν, ἐκ τῶν περὶ βίων.

ΜΕΤΑ τούτους ὀνομαζόταλος διήκουσε φιλόσοφος Ἰάμβλιχος, ὃς ἦν καὶ κατὰ γένος μὲν ἐκ πλουσίων καὶ τῶν πρώτων, καὶ τῶν εὐδαιμόνων. Πατρὶς δ' ἦν αὐτῷ Χαλκὶς Συρίας ἐστὶν ἡ πόλις. Οὗτος Ἀνατολίῳ τῷ καὶ Πορφυρίου τὰ δεύτερα φερομένων συγγενόμενος, πολὺ μὲν διέφερε καὶ εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἦκμασεν. Εἶπε μὲν Ἀνατόλιον Πορφυρίῳ προσθεὶς ἑαυτὸν, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ Πορφυρίῳ διήνεγκε, πολὺν ὄντα καὶ τὴν συνθήκην καὶ δύναμιν τῷ λόγῳ, ὥστε μὲν εἰς Ἀφροδίτην αὐτῷ καὶ χάριτα τὰ λεγόμενα κάλλιστα, ὥστε ἔχειν λαμπρότητά τινα, καὶ τῷ καθαρῷ καλλωπίζεται. ἃ μὲν δὴ ἀσαφῆ πανταλῶς τυγχάνει, δεῖ καὶ τὴν λέξιν ἠμελημένα, ἀλλ' ὥσπερ ἔλεγε περὶ Ξενοκράτους ὁ Πλάτων, ταῖς Ἑρμαϊκαῖς ἐτέθυτο χάρισιν. Οὗτος οὐ κατέχει ἀκροατὴν, καὶ χρῆται πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, ἀλλ' ἀποστρέφει καὶ βαρυνόμενον ἀκοὰς ἔοικε. Δικαιοσύνῃ δὲ ἀσκήσας εὐκόλως

IAMBLICHI CHALCIDENSIS VITA

ex EVnapio Sardiano de vitis Philosophorum

Hadriano Iunio interprete.

IAMBLICHVS successit Iamblichus, ut clarissimi nominis philosophus, ita & illustris genere, natus familia amplissima & locuplete. Patria illi Chalcis, Syriæ, quam Cœlen nominant, civitas. Hic cum Anatolio, qui à Porphyrio secundum locum obtinuit, consuetudinem aluit, sed multis cum modis superavit, & ad summum Philosophiæ gradum ascendit. Ab eo consjunxit se Porphyrio, quo nulla in re fuit inferior, præterquam in concinna orationis structura, dicendique facultate: neq; enim pari venere & gratia ab eo dicta, instructa fuere: neq; candorem habebant, & perspicuitatem: neq; puritate sermonis exornare scripta laborabat, quanquã non omninò obscuritate involuta sit aut vitium habeat orario: sed (quod de Xenocrate dictitabat Plato) non sacrificavit Mercurialibus gratiis. Itaque lectorem non detinet, non obrepit illecebris quibusdam, & ad lectionem invitat, quin potiùs avertere & obtundere aures videtur. Ob justitiæ cultum, facilem

ad deorum aures accessum habuit: itaque plurimos nactus est contubernales & discipulos, qui undecumque gentium ad eum afflocbant ad hauriendum animi cultū, quos inter difficile fuerit judicium, quis præcellucrit. In iis fuere Sopater Syrus eloquentiæ in dicendo ac scribendo summæ, AEdesius, EVstathius Cappadox, è Græcia Theodorus & EVphrasius, virtute excellentes viri, aliiq; multi non multò in dicendi facultate inferiores, ut mirum videri possit, quomodo unus omnibus suffecerit, erga cunctos ex æquo comis & benignus: quid, quod vix quidquā in suam gratiam agebat extra discipulos & sodales numinis religione tactus: plerumq; verò cum suis cōversabatur, convictum facilem sequēs & frugalem prisci seculi mensam apponens: in symposio præsentes exhilarabat, & ceu nectare delibutos replebat: qui verò indefesso ejus audiēdi studio ardebāt, neq; satietatē ejus ex voluptatis capere poterāt, assidui illi erant convivę, & productis in mediū, qui cæteros antecellebāt, bis cum cōpellabāt verbis. Quid ita solus, divine præceptor, seorsum agitas? neque de absoluta tua sapiētia nobis quidquā impertis? rumor tamen ad nos emanavit per tuos ministros, te inter fundēdum preces videri ab humo plusquā cubitos 10. sublimem rapi atq; attolli, cor-

ἔτυχε θεῶν κοινωνίας· ἦν οὖν πλῆθος μὲν ἴσως οἱ ὁμιληταί, πανταχόθεν δὲ ἐφοίτων οἱ παιδείας θηριθυμοῦντες· ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς τὸ κάλλιστον δύσκριτον. Σώπατρος μὲν γὰρ ὁ ἐκ Συρίας ἀνὴρ εἰπεῖν τε καὶ γράψαι δεινότατος, Αἰδέσιός τε εὐστάθιος ἐκ Καππαδοκίας, ἐκ δὲ τῆς Ελλάδος Θεόδωρός τε καὶ Εὐφράσιος, οἱ καὶ ἀρετῇ ὑπερέχοντες. ἄλλοι τε πλῆθος οὐ πολὺ λειπόμενοι καὶ τὴν ἐν λόγοις δύναμιν, ὥστε θαυμαστὸν ἦν, ὅπη πᾶσιν ἐπήρκει· καὶ γὰρ ἦν πρὸς ἅπαντας ἄφθονος. ὀλίγα μὲν οὖν χωρὶς τῆς ἑταίρου καὶ ὁμιλητῆς ἐπράττεν ἐφ' ἑαυτῷ, τὸ θεῖον σεβαζόμενος· τὰ δὲ πλείστα τοῖς ἑταίροις συνῆν· τὴν μὲν δίαιταν ὢν εὔκολος καὶ ἀρχαῖος· τῇ δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ ὁμιλίᾳ, τὰς παρούσας καθηδύνων καὶ ἐξαπατῶν ἀπαρύστοις. οἱ δὲ ἀπολαύσεως ἔχοντες, καὶ ἀνεχόρευσαν τῆς ἀπολαύσεως, μᾶλλον ἔχοντες αὐτῷ συνεχῶς· καὶ προσπαίοντές γε τὰς ἀξίας λόγου πρὸς αὐτὸν ἔφασκον· τί δῆτα μόνος ὦ διδάσκαλε θειότατε καθ' ἑαυτὸν τινὰ πράττεις, ἃ μεταδιδοὺς τῆς τελεωτέρας σοφίας ἡμῖν; καίτοιγε ἐκφέρεται πρὸς ἡμᾶς λόγος ἄνευ τῆς σῆς αἰσθήσεως, ὡς εὐχόμενος τοῖς θεοῖς, μετεωρίζῃ μὲν ἀπὸ τῆς γῆς πολὺ ἢ δ' ἔνια καὶ πήχεις εἰναίζεσθαι· τὸ σῶ-

μα

μα δὲ οἱ ἡ ἐσθὴς εἰς χρυσοειδές τι κάλλος ἀμείβεται. παυομένῳ δὲ τῆς εὐχῆς, σῶμα τε γίνεται καὶ τοῦ φορὰν εὔχεσθαι δμῳον· καὶ καταλθὼν δὴ τῆς γῆς, τὴν φορὰς ἡμᾶς ποιῇ σκωπτόμενος. Οὗτι μέλα γελασείων ἐγέλασεν ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις Ἰάμβλιχος· ἀλλ' εἰπὼν φορὸς ἀυτὸν, οἷς ὁ μὲν ἀπατήσας ὑμᾶς ἰὼν ἦν ἄχαρις. ταῦτα δὲ ἐχ ὕστερον ἔχει, τὰ λοιπὰ δὲ ἀδὴν χωρὶς ὑμῶν πραξεται. Τοιαῦτα ἐπεδείξατο· εἰς δὲ τὸν ταῦτα γράφοντα ἦλθε παρὰ τοῦ διδασκάλου Χρυσανθίου τοῦ ἐκ Σάρδεων· ἐκεῖνος δὲ ἦν Αἰδέσιος μα. θητὴς, Αἰδέσιος δὲ ἀνὰ τοὺς φοιτητὰς τοῦ Ἰαμβλίχου, καὶ τῶν ταῦτα φορὸς ἀυτὸν εἰρηκότων. Ἔλεγθο δὲ ἐπιδείξεις ἀυτοῦ μεγάλας τῆς θειότητος γενέσθαι τὰς δε. Ἥλιος μὲν ἐφαίνετο πρὸς τοῦδε ὄντας ὅρους ἤδη σκιαν ἐπιβάλλει τῷ καλυμένῳ κυνὶ, καὶ θυσίας καιρὸς ἦν. Ἡ δὲ εὐξάμενος ἐν τινι τῶν ἐκείνῃ προαστείων· ὡς δὲ τὰ πάντα εἶχε καλῶς, ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, βάδην καὶ χαλαίως προϊόντες· καὶ δὴ διάλεξις ἦν ἀυτοῖς περὶ θεῶν τῇ θυσίᾳ πρέπουσα· ἐν τῷ δὲ ὁ Ἰάμβλιχος μεταξὺ διαλεγόμενος, ὥσπερ ὑποκοπεὶς τὴν φωνὴν καὶ τὰ ὄμματα εἰς τὴν γῆν ἀξυμίζοντα χρόνον τινὰ ἱκανὸν ἄπαντα ἐβλεφεν εἰς τοῦτο.

pus & veſtimentum in aurcolum colorem migrare, mox finitis precibus, in priſtinam redire ſpeciem corpus, ac tum demùm ad terram deſcendere, & in congreſſum colloquiumq; nobiſcum venire. Quibus dictis abiit, quãquam ad riſum non perinde pronus Iamblichus, & in hæc verba reſpondit. Illepidus atque invenuſtus non fuit, qui iſtam in vos fallaciam intendit, at de cetero nihil abſque vobis actitabitur. Hoc ille de ſe documentum præbuit, quod à Chryſanthio Sardiano doctore ſuo AEdeſii diſcipulo, harum rerum ſcriptor accepit, qui quidem AEdeſius inter primos Iamblichi familiares fuit, eorũque unus, qui ſuperioribus verbis apud eum uſi fuerunt. Adiecit idem & iſta divinitatis viri non obſcura indicia. Finitoris circuli extremos terminos ſol illuſtrabat, quo tempore cũ Cane cœleſti ſigno oritur ſimul: jamque tempus erat faciendi ſacrificii, quod apparabatur in ſuburbiorum uno, mox peractis ritè ſacris ad urbem revertebantur lento gradu tardeque inambulantes, orta diſputatione de Deo, non abſona ſacrificio. Tum fortè Iamblichus animo inter diſceptandum occupato alienatoque, & voce veluti interciſa, atque oculis aliquandiu in terram defixis & immotis ad comi-

tes respectans exclamat, Alia nobis ingredienda est via, quod cadaver non procul hinc elatum est: simulq; cum dicto iter aliò deflexit, quæ via purior videbatur, cumq; eo nonnulli diverterunt, quibus pudendum videbatur magistrum deserere: major pars quiq; pertinacioris erant ingenii, quorum in numero etiam AEdesius, inceptam institerunt viam, vanitati & hominis superstitioni rem adscribentes, ac more canum feram indagantium vestigiis sequebantur: nõ multò pòst accessere vespillones, qui mortuum tumularant, at ne sic quidem incœpto abstitere, percunctatique sunt, eámne viam priùs ingressi fuissent: quibus illi respondérunt, ita necessum fuisse, quòd alia non duceret via. Adferebant divinius atq; isto incredibilius testimonium (quòd fortè impeditus fuisset ipsorũ visus minus acer, quòdque prærogativam ferret illius odoratus) voluisse periculũ facere maiori in re, quando lãblichus ad illos dixit, id in sua voluntate sitũ non esse, sed ubi temporis se offerret oportunitas. Aliquãtò pòst tempore placuit cunctis statò ãni tẽpore accedere Gadara, q̃ locus est thermarũ in Syria secũdas à Bajis in Romano imperio obtinẽs, quib. nullæ balneę calidæ cõparari possunt. Ifthic cùm lavaret, pariterq; ceteri darent lavationi

ρους, καὶ πρὸς ἑτέρᾳ ἐξεβάνομεν· ἄλλην ὁδὸν τράπεσθαι. Νεκρὸς γὰρ ἐντεῦθεν ἄναγχος πεφερόμενον. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔφασαν, ἄλλην ἐβάδιζε, καὶ ἥτις ἐφαίνετο καθαρωτέρα· ἅτινα ἀπιστότερα τῆς ὑπὲρ τοῦ καταλειφθῆναι τὸν διδάσκαλον αἰσχύνης ἄξιον ἔδοξεν· οἱ δὲ πλείους καὶ φιλονεικότεροι τῆς ἑτέρας ἦσαν, ἐν οἷς καὶ ὁ Αἰδέσιος ἦν, ἔμειναν αὐτῆς τὸ πρᾶγμα ἐπὶ πλεονεξίαν φέροντες, καὶ ἔλαχον ὥσπερ κύνες ἀνιχνεύοντες. καὶ καὶ μικρὸν ὑπενόησαν οἱ θάψαντες τὸν τετελευτηκότα· οἱ δὲ οὐδ' ὅτως ἀπέστησαν, ἀλλ' ἠρώτησαν εἰ ταύτην εἶεν παρελθόντες τὴν ὁδόν· οἱ δὲ ἀναγκαῖον ἦν· ἄλλην γὰρ οὐκ ἔφασαν ἔχειν. Ἔτι δὲ τούτου θειοδίστερον συνεμαρτύρουν, ὡς ἐνοχλοῖ ἦ μὲν αὐτῆς πολλάκις μικρὸν ἢ φάσκοντες, καὶ ὀσφρήσεως ἴσως σφῶν πλεονέκτημα. βούλεσθαι δὲ ἀφέσεως λαβεῖν ἑτέρᾳ μεῖζονος· ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἐμοίγε τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλ' ὅταν καιρὸς ᾖ· μὴ δὲ χρόνον τινὰ δόξαι αὐτοῖς ἐπὶ τὰ Γάδαρα, θερμὰ δὲ ὕδατα λαμπρὰ τῆς Συρίας, τῆς μετὰ τὴν Ῥωμαίων ἐν Βαίαις δεύτερα. ἐκείνους δὲ οὐκ ἔστιν ὅτῳ ἄλλῳ παραβάλλεσθαι πορεύονται καὶ αὖθις εἴσω τὰ Γάδαρα τοῦ ἔτους, ὁ μὲν ἐπιτήδειον λούμενος, οἱ δὲ καὶ συνελού-

σθαι.

ὄντο. καὶ περὶ τῆς αὐτῆς ἐπίνειντο. μεδ' ἡδέως δὲ ὁ Ἰάμβλιχος, ἀλλ' εἰ μὴ εὐσεβὲς ἴφη ταῦτα ἐνδείκνυσθαι, μὴ οὐκ ἔγωγε ἐπιτρέψαιμι, τῆς θερμῆς χρηνῶν δύο τὰς μικροτέρας, τῆς δὲ ἄλλων καλλιόρων ἐπίλεκτον ἐπιτηδεύσας τοὺς ὁμιλητὰς παρὰ τῆς ἐπιχωρίων, ὅπως ἐκ παλαιῶν προσονομάζοντο. οἱ δὲ τὸ προσταχθὲν ἐπιτελέσαντες, ἀλλ' οὐκ ἔστι πρόφασις εἶπον· ἀλλ' αὐτῶν μὲν ἕκαστος καλεῖται· τῇ συνεστιωμένῃ δὲ Ἀντέρως ὄνομα· ὁ δὲ εὐθὺς ἐπιψαύσας τοῦ ὕδατος, ἐτύγχανε δὲ ἐπὶ πρῳΐδος κατὰ τὴν ὑπέρπλησιν καθήμενος, καὶ βραχέα τινὰ προσφπὼν ἐξεκάλεσεν ἀπὸ τῆς πρώτης κατασθὲν παιδίον. λευκὸν ἦν τὸ παιδίον, καὶ μετρίως πιμέλεθες καὶ χρυσοειδὲς ἀπὸ τῆς κόμης, τὸ μεταφρενον ῥέπον ἐπιλελοιπὸς· καὶ ὅλον ἐοικὸς λιπαρόχροῃ καὶ λελουμένῳ. καθαπτόμενον δὲ τῆς ἑταίρου ὑπὸ λιγυρότητος ὑποχρήσαντος ἄκρου, καὶ ἡγοῦτο ὑπὸ ἀνὴρ σύντονος ἦν. εἶτα καλεῖ καὶ αὐτὸ δράσας ἐξεκάλεσεν ἕτερον ἔφηβα τῆς πρώτης παιδὸς ἐπιλήσιον ἀπ' αὐλῆς· πλὴν ὅσον αἱ κόμαι μελάντεραί τε καὶ πλουσιώτεραι καὶ πυκνότριχοι· καὶ περιπλέξαι τὰ μὲν ἀμφότερα αὐτῷ τὰ παιδία· καὶ καθάπερ γνησίοις τοῖς παισὶ ἐμφύντα, περιέχετο. ὁ δὲ ἐκεῖνα τε ταῖς οἰκείαις ἀπέδωκε λήξεσι,

operam, nata de balneis disceptatione, renidens Iamblichus, tametsi religione, inquit, impediar, quo minus ista aperiam, vestra tamen id caussa fiet: simulq; iussit discipulos scisciatari à popularibus indigenis, quibus jam olim nominibus donati fuissent duo è calidis fonticulis minores, sed cæteris elegantiores vernantioresque. Illi postquam imperata fecissent, negarunt se causam nominum posse rescire, uni tamen Amori nomen esse, alteri Anteroti deo amantium injuriæ vindici. Confestim ipse contacta manu aqua (sedebat enim fortè in crepidine fontis, ubi depletur ac superfunditur alveus) paucis admurmuratis verbulis, de fontis imo pusionem excivit, candidum, commoda statura, capillitio in fulvum aurum tincto, dorsi cute nitida, qui totus lavanti aut loto assimilis erat. Attonitis rei novitate comitibus, transeamus hinc ad proximum, inquit, fonticulum, simulq; exurgens præcedebat, in cogitatione defixus, ac suspenso vultu, ibiq; eadem, quæ prius, peragẽs, alterum Amorẽ evocauit, prioris per omnia similẽ, extra comas nigrãtes huic magis, & rutilas, per collum sparsas. Ambo pusiones circũfusi aræis complexibus Iamblicho velut naturali patri inhærebant, quos ille in proprias suas sedes evestigiò restituit,

lotusq; exceſſit: obſtupefacto comitum & familiarium coetu, qui ab eo tempore ſcrutari quicquam deſierũt, & argumentis ac ſignis, quæ viderant, tanquam validis habenis pertracti, in omnibus credulos ſe præbuerunt. Ferebantur de illo in vulgus, & alia fidei ablona, monſtriq; ſimilia, quorũ ego nihil ſcriptis mandare volui, ratus id parum tutum eſſe, Deoq; invi-ſum, ſi quis hiſtoriæ veraci & ſolida fide nixæ fabulas inanes, commenticias ac fluxas inſerat: Quid, quod & hæc ipſa ſcribo nõ ſine religione quadam, metuens ne rumores ſint & fictæ auditiones, niſi quod viros ſequor, qui fidem nõ adhibẽtes aliis, rei ipſæ ſenſu permoti fuerunt: quicquid ſit, nemo omnium eius æqualium, quod equidem ſciam, iſtud, quod dixi, prodidit, referente modeſtè AEdeſio, nec ipſum ſcripſiſſe, nec alium quempiam eo audaciæ proceſſiſſe. Actate Iamblichi vixit Alypius in dialecticis exercitatiſſimus, corpuſculo exiguo admodum, paulloque, quam cubitale aut Pygmæi, maiore: quod intuẽti videri poterat anima ſpiritúſve eſſe, vſque adeò quod corruptioni obnoxiũ erat, nihil adoleſcebat, ſed in diuinã quandam naturã cõſumebatur. Vt igitur magnus ille Plato, diuina corpora ait eſſe diuerſa ab iis, quæ ſũt animis circũfuſa: ità dixerit nõ abſurdè

καὶ συβαζομένων τῆς ἰτυαίου ἕξεως λυσάμενος· οὐδὲν μετὰ τοῦτο ἐζήτησαν οἱ τῆς ὁμιλητῆς πλῆθος, ἀλλὰ δι' αὐτῆς τῆς φανείσης δι' εἰκασίας, ὥσπερ ὑπ' ἀῤῥήκτου ῥητῖνος εἵλκοντο, καὶ πᾶσιν ἐπίστευον. ἐλέγετο δὲ καὶ συνεσοδοξότερα καὶ τερατωδέστερα. ἐγὼ δὲ τούτων ἀναγραφεὺς οὐδὲν· σφαλερόν τι καὶ θεομισὲς πρᾶγμα ἡγούμενος εἰς σύγγραφὴν σώφρονι καὶ εὐσεβεῖ ἀνδρὶ παρεισάγειν ἀκοὴν διεφθαρμένην ἢ ῥέουσαν· ἀλλὰ καὶ ταῦτα γε αὐτὰ δι' ὀκνοῦς ἀκοὴν ἔσαν, πλὴν ὅσα γε ἴποιμι ἂν ἀνδράσιν οἱ τοῖς ἄλλοις ἀπιστοῦντες πρὸς τὴν τοῦ φανέντος αἴθησιν συνεκάμφθησαν· ἑνὶ δὲ αὐτῶν τῶν ἑταίρων ἀνέγραψεν, ὅσπερ ἡμᾶς εἰδέναι τοῦτο δὲ ἦσαν μεῖζόν τι Αἰδεσίου φθέγγεσθαι, μήτε αὐτὸν γεγραφέναι, μήτε ἄλλον τινὰ τολμηκέναι. κατὰ τὰς Ἀμβλίχου καιρὰς ἦν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἀλύπιος, ὃς ἔτυχε μὲν σώματος μικροπρεποῦς, ἐς τὸ σῶμα πυγμαίου παραβαίνειν ἐλάχιστον· ἰκνοῦνται δὲ καὶ τὸ φαινόμενον σῶμα, ψυχὴ ἐς νοῦς ἔδοξεν εἶναι· ὅτου τὸ φθειρόμενον οὐκ ἔδυνεν εἰς μηδὲν διαπίπτειν εἰς τὸ θειότερον· ὥσπερ δὲ ὁ μέγας Πλάτων φησὶ τὰ θεῖα σώματα τὸ ἀναπαλὲς ἔχειν ἐγκείμενα ταῖς ψυχαῖς· ὅτους ἄν τις εἴποι κἀκεῖνον ἐμ-

βεβη-

βιβλιακὴν τὴν ψυχὴν ἐγ σπουδάζεσθαι χαρακτῆρος ἢ παρὰ τοῦ κρείττονος. ζηλωτὰς μὲν οὖν εἶχε πολλοὺς ὁ Ἀλύπιος· ἀλλ' ἡ παίδευσις ἦν μέχρι σπουδαστοῦ μόνης· βιβλίον δὲ προφέρειν οὐδεὶς· οὔτε μάλα ἀσμένοις πρὸς τὸν Ἰαμβλιχον ἀφίξεσθαι, ὡς ἐκ πηγῆς ἀφορβλυζούσης, ἢ μειούσης καθ' ἑαυτὴν, διαφορουμένοις καὶ πονουμένοις· κατὰ δὲ τὸ κλέος ἀμφοῖν αὐξόμενον ἅμα· καὶ σπουδαῖον ποτὲ ἀλλήλοις ἢ συμπεσεῖσθαι ἅπαξ ἀστέρες· καὶ περιπεπλάσθαι γε αὐτοὺς θέατρον οἷον ἅπασιν μουσεῖον· Ἰαμβλίχου δὲ τὸ ἐπερωτηθῆναι μᾶλλον ὑπομένοντος ἢ τὸ ἐπερωτᾶν· ὁ Ἀλύπιος παρὰ πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀφεὶς ἅπαντας φιλοσόφους ἐρώτησιν. τοῦ δὲ θεολ. Ἓν γενόμενος, εἰπέ μοι φιλόσοφε πρὸς αὐτὸν ἔφη, ὁ πλούσιος, ἢ ἄδικος, ἢ ἀδίκως κληρονόμος, καὶ ἢ οὔ; τοῦτον γὰρ μέσον οὐδέν· ὁ δὲ τὴν ἀπορίαν τῷ λόγῳ μισήσας· ἀλλ' οὐχ' οὗτος γε ἔφη θαυμασιώτατε πάντων ἀνδρῶν ὁ ξένος τῆς ἡμετέρας ἀγωγίμους, εἰ τῷ τι ἀφελεῖν δοκεῖ καὶ τοῦτο· τοῦ ὄντος, ἀλλ' εἴ τι πλουσιάζειν χρὴ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν φιλοσόφῳ καὶ πρέπουσαν. Ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθεν. Καὶ ἠγανάκτησεν οὐκ ἐπὶ ὁ σύλλογος.

aliquis etiã illũ in animã immigrasse, à qua detineatur possideaturq; velutà Deo. Hic Alypius multos habuit sectatores, sed eius institutio intra colloqui & privatę disputationis terminos stabat, librũq; nemo proferebat, quapropter summa alacritate animi ad Iamblichũ defluxerũt illi, tanquã è perẽnis fõtis exũdãre, nec intra alveũ sese cõtinẽte scatebra exsatiaturi se & affatim hausturi. Glisscente aũt utriusque fama, evenit ut casu obvii mutuo sibi occurrerẽt, veluti stellæ quæpiã, circũsessiq; adeò spisso theatro & auditorũ coetu, ut ingẽtis Musæi vicem repræsentaret, tenerẽtur. Itaq; dũ Iãblichus cunctatur, interrogari, quã prior quæstionem intentare, magis exspectans, Alypius præter omnem exspectationem, postpositis Philosophicis quæstionibus, corona hominum septum se videns, ad Iamblichum conversus, Dic mihi Philosophe, inqt, verúmne sit an nõ, Dives aut injustus, aut iniustus hæres: nihil enim hîc medium. Ille quæstionis aculeum perosus, Alienus, inquit, à nostra ratione iste disputationis modus est, vir eximie, si quis in rebus externis præter alios excellat, sed si virtutum, quib. Philosophum propriè ornatum esse decet, copiis circumfluat atque abundet. Quæ verba locutus discessit, simulque cum assurgente consessus omnis diffluxit.

Post

Poſt diſceſſum ſcipſum colligens, ac quæſtionis acumẽ ſecum admiratus frequenter in eius congreſſum colloquiumque privatim venit, ſupra modum admiratione ac laudibus virum proſecutus ob judicii ſubtiliratem & ingenii ſagacitatem, defunctique vitam hiſtoricè abſolvit: nam qui iſta ſcribit, cum librum nactus fuit, multa caligine de induſtria obtectũ, & quaſi alta nube perfuſũ, nõ tam propter dictorum obſcuritatem, quã quod prolixã Alypii cõtineat magiſterium exercentis diſputationem, cùm rerum diſceptatarum, quatenus ratione nitantur nulla exſtet memoria. Loquebatur idem liber profectiones Romam verſus incredibiles, quib. cauſa nulla ſubeſſet, nec animi par magnitudo reſpõdebat: oſtendit tamẽ multos fuiſſe viri illius admiratores: ſed nullum illic teſtimonium facti dictíve memorabilis adfertur. Videturcertè præclarus ille Iamblichus eodẽ laboraſſe malo, quo pictores, qui formoſulos in ætatis flore cõſtitutos dũ pingũt, volũtq; picturę lenocinio quoddã & gratiã de ſuo adijcere, totã depravãt repręſentatã effigiẽ, ſic ut & ab exẽplari propoſito pariter, & à vera forma aberrẽt. Similimodo & iſte, dũ veritatis ſtudio laudare virũ ſatagit, demõſtrat, quàm atrocia in judiciis ſuo ſeculo exercita ſupplicia, quã grauib. ærũnis preſſi fu-

ἀπελθὼν δὲ ἐπεβλέψατο ἀφ' ἑαυτῆς τὴν ὀξύτητα θαυμάσας, πολλάκις τε ἰδίᾳ συνέτυχε αὐτῷ, καὶ ὅτως ἐκαρτέρησε τὸν ἄνδρα τῆς ἀκριβείας καὶ σπουδῆς, ὅσην καὶ ἀπελθόντος βίον συνέγραψε· καὶ ἐντυγχάνω ὁ ταῦτα γράφων τοῖς γεγραμμένοις, τὰ γεγραμμένα δὲ ὑπὸ τῆς συνηθείας ἐμελαίνετο, καὶ νέφος ἀνετοῖς ἐπιβεβλῆσθαι δοκεῖ, οὐ τι δι' ἀσάφειαν τῶν λεγομένων, ἀλλὰ δι' ἀπαλοῦ εἶχε τὸν Ἀλυπίου λόγον μικρόν τινα, καὶ διαλείξειν ἐοικότα τῶν μυῖαν λόγον ἐχουσῶν, ὑποδύσεώς τε εἰς τὴν Ῥώμην ἕφερε τὸ βιβλίον, αἷς οὔτε αἰτίαις ἐροσῆν, οὔτε τὸ τῆς ψυχῆς συνεφαίνετο μέγεθος· ἀλλ' ὅτι εἶησαν πολλοὶ τιθῆσι τὸν ἄνδρα παραδηλοῦται. ὅ, τι δὲ εἶπεν ἢ ἔγραψεν ἀξιόλογον, οὐκ ἀπεφαίνετο· ἀλλ' ἔοικεν ὁ θαυμάσιος Ἰάμβλιχος ἑαυτὸν σπουδάσαι τοῖς γραφικοῖς, οἵτινες ἂν ἄρα γράφοντες, ὅταν χαρίσασθαί τι παρ' ἑαυτῷ θέλωσι τῷ γραφῇ βουληθῶσι, τὸ πᾶν εἶδος τῆς ὁμοιώσεως ἀπορθήσουσιν· οὕτω δὴ καὶ τι τῷ παραδείγματος ἁμαρτάνει καὶ τῷ κάλλους, ὅτου κακοήθους, ἐπαινέσαι προελόμενος δὴ τὴν ἀλήθειαν, τὸ μὲν μέγεθος ἐμφαίνει τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐν τοῖς δικαστηρίοις κολάσεων καὶ ἀτυ-

ἀτυχημάτων αἰτίας δὲ ἐν τούτοις ἢ προφάσεις, ὅτε ἀφυκτῶς ἐξηγεῖσθαι πολιτικῶς, ὅτε προιλόμενος, τὸν πάντα χαρακτῆρα σωύχει τοῦ βίου· μόλις τοῦτο καταλιπὼν τοῖς ὀξυδορκεῖν ξυλλαβεῖν, ὅτι φ ἄνδρα ἐθαύμαζε, καὶ διαφερόντως ἀπὸ τὴν τε παρὰ τοῦδεινὰ χαρτερίαν, καὶ τὸ ἀνίκητον, ἵν τε ἐν τοῖς λόγοις ὀξύτητα καὶ τομὴν κατεσκευάζετο· ὁ δὲ Ἀλεξανδρείας δὲ ἦτος ἦν· καὶ τὰ μὲν εἰς Ἄλυπιον, ταῦτα· καὶ ἐτελεύτα μὲν Ἀλεξανδρεία γεγαώς, Ἰάμβλιχός τις ἐπ' αὐτῷ, πολλὰς ῥίζας τε καὶ πηγὰς φιλοσοφίας ἀφείς. Ταύτης ὁ ταῦτα γράφων τῆς φορᾶς ἐτύγχανεν. Ἄλλοι μὲν γὰρ ἀλλαχοῦ τῷ εἰρημένων ὁμίλητῷ διηριθμήσαντο εἰς ἄπασαν τὴν Ῥωμαϊκὴν διατριβήν. Ἀγέσιος δὲ καθέλαβε τὸν Μύσιον Πέργαμον.

Τέλος τοῦ βίου τοῦ Ἰαμβλίχου καὶ Εὐνάπιος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΙΟΣ
ΕΚ ΣΟΥΙΔΑ.

ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ Χαλκίδος τῆς Συρίας φιλόσοφος, μαθητὴς Πορφυρίου τοῦ φιλοσόφου τοῦ Πλωτείνου ἀκροατοῦ, γεγονὼς κατὰ τοὺς χρόνους Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως. Ἔγραψε βιβλία φιλόσοφα διάφορα.

eunt mortales; sed causis & primas origines, ũde illa nata sint, cùm explicare politicè non valeret, neq; magnũ in eo laborem collocaret, totam vitæ formulam lineamentáq; omnia confudit, vix oculatissimis quibusq; percipiendum illud relinquens, quod Alypium suspiceret, quod eius in periculis malisq; constãtiam & animi firmitatẽ præterea orationis acrimoniã & penetrationem probaret. Erat aũt Alexandrinus genre Alypius, de quo hactenus, decessitq́ue in patria senio confectus: & post eum Iamblichus, multis emissis sparsisq́; philosophiæ radicibus ac fontibus. In hũc eruditorum hominum proventũ incidit, qui ista scribit: nam è cõmemoratis discipulis alius aliò per universam Rom. Imperii ditionem variè distracti sunt: in quibus AEdesius Pergamum Mysiæ sedem sibi delegit.

Iamblichi vita per Eunapium Sardianum scripta Finis.

EIUSDEM IAMBLICHI VITA
EX SVIDA.

IAMBLICHUS ex Chalcide urbe Syriæ oriundus philosophus, discipulus Porphyrii philosophi qui Plotini fuit auditor, vixit circa tẽpora Constantini Imperatoris. Scripsit varios libros in Philosophia.

Meminit Commentarius Græcus Sopatri Syriani & Marcellini in Hermogenem pag. Aldi 1508.

Καὶ Πυθαγόρας δὲ, ὡς ἐμβλιχός φησιν ἐν τῷ περὶ τῆς Πυθαγορείου αἱρέσεως, ὑπὸ συμφωνίας ἀστρονομούμενος, παίειν τινὰ σὺν αὐλητῇ κιθαρίζοντα μετὰ λαμπάδος κατὰ αὐλητρίδος, τόν τε οἶκον αὐτῆς ἐμπρῆσαι, αὐτόν τε δι' ἀπλοστομίαν, ἐπειδὴ τῆς μανίας παρεκαλύσαμεν τὴν αὐλητρίδι μεταβάλλειν τὸν ῥυθμὸν καὶ τι κατασταλτικώτερον μέλος τὸ καλούμενον αὐτοῖ. Locus est lib. 1. cap. 25.

Meminit Iulianus Imperator. Cujus aliquot ad ipsum Epistolas perquam elegantes subdere placuit.

IULIANUS IMPERATOR IAMBLICHO PHILOSOPHO.

Petro Martinio Morunino Navarro interprete.

VLYSSI satis fuit ad filii de ipso opinionem coercēdum dicere, *Non sum de superis, quid me immortalibus æquas?*

At ego ne hominem quidē esse me dicere ausim, ut est in proverbio, quādiu absum ab Iamblicho: Veruntamē ejus studiosum cupidumq; esse me concedam, sicut ille pater Telemachi. Quamuis enim indignum me aliquis fortasse dixerit, attamen non propterea me à tui amore abstrahet. Nam & multos egregiarum statuarū amatores fuisse audio, qui nō solùm artificis laudi nihil obfuerint: verùm etiam suo erga illas amore veram vimq; voluptatem operi addiderint. Quod autem me veteribus illis sapi-

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ ΙΑΜΒΛΙΧΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

Ὀδυσσεῖ μὲν ἤρκει τὸ παιδὸς τὴν περὶ αὐτοῦ φαντασίαν διαπτύσαι, λέγειν,

Οὔτοι τις θεὸς εἰμὶ· τί μ' ἀθανάτοισιν ἴσκεις;

Ἐγὼ δὲ οὐδ' ἂν ἄνθρωπον εἶναι φαίην ἄν, ὡς ὁ λόγος, ἕως ἂν Ἰαμβλίχῳ μὴ συνῶ· ἀλλ' ἱερατὴς μὲν εἶναι ὁμολογῶ, καθάπερ ἐκεῖνος τῷ Τηλεμάχῳ πατήρ. Κἂν γὰρ ἀνάξιον μέ τις λέγῃ, ἀλλ' οὔτῳ τῷ πόθῳ ἀφαιρήσεται. Ἐπεὶ καὶ ἀγαλμάτων καλῶν ἀνὴρ ἐραστὰς πολλοὺς ἔσχε, μὴ μόνον τῷ δημιουργῷ τὴν τέχνην μὴ βλάπτοντας, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔργῳ προσθέντας. τῷ γε μὴν καλῷ καὶ σοφῷ ἀνδρῶν, οἷς ἡμᾶς

ἀς ἡμᾶς ἐξ ἀρχῆς ἐθέλεις παίζειν, οὐ φῶτας ἀ πάχειν φαίην, ὅσον ἐμοὶ φοιτώντων εἰ ἐθελήσαι πιστεύω. Ἆρ' οὐ γὰ Πίνδαρον μόνον, οὐδὲ Δημόκριτον ἢ Ὀρφέα τὸν παλαιόταλον, ἀλλὰ πάντας ὁμοῦ τοὺς Ἑλληνικούς, ὅπόσον εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἐλθεῖν μνημονεύεται, καθάπερ ἐν λύρας ποικίλων φθόγγων ἁρμονίαν συνᾴδοντας, πρὸς τὸ ἐντελὲς τῆς μουσικῆς χείρας ἔχεις· καὶ ὥσπερ Ἄργον τὸν φύλακα Διὸς παιδικῶν, ἀκοιμήτοις πανταχόθεν ὀφθαλμῶν βολαῖς περιφρουροῦντα, οὕτω καὶ σὺ σοφὸν ἀρετῆς φύλακα καθαροῖς παιδεύσεως ὀφθαλμοῖς ὁ λόγος φωτίζει. Πρωτέα μὲν δὴ τὸν Αἰγύπτιόν φασι ποικίλαις μορφαῖς ἑαυτὸν ἀλλάττειν, ὥσπερ διδάσκειν μὴ μαθητοῖς δοκοῦντα, ὡς ἦν σοφός, ἐπιφήνας. Ἐγὼ δὲ εἰ περ ἦν ὄντως σοφὸς Πρωτεύς, καὶ οἷος πολλὰ τῶν ὄντων γινώσκειν, ὡς Ὅμηρος λέγει, τὸν μὲν ἂν ἐπὶ φύσεως αὐτὸν ἐπαινῶ, τὸν γνώμης δὲ οὐκ ἄγαμαι, διότι μὴ φιλανθρώπου τινὸς, ἀλλὰ ἀπατεῶνος ἔργον ἐποίει κρύπτων ἑαυτὸν, ἵνα μὴ χρήσιμος ἀνθρώποις ᾖ. Σὲ δὲ ὦ γενναῖε, τίς οὐκ ἂν εἰλικρινῶς θαυμάσειεν, ὡς ὑδέν τι τοῦ Πρωτέως τῷ σοφῷ λείπεσθαι, καὶ μὴ μᾶλλον ὡς ἀρετὴ, ἄκραν ἐπὶ κορυφὴν ὧν ἔφικται καλῶν, ἐφθονεῖς ἀνθρώποις· ἀλλ' ὥσπερ ἥλιος καθαρῶς δίκην ἀκτῖνας ἀφ' ἑαυτοῦ πανταχοῦ πάντας ἄλλας,

entibus ludẽs ascribis, tantũ me ab iis abesse sentio, quantum de eorum grege ac disciplina nic esse profiteor. Tu verò non solùm Pindarum aut Democritum aut Orpheum illum antiquissimum, sed omnes omninò Græciæ philosophos, qui in eo genere floruisse memorantur, tanquam in lyræ variis è sonis concentu ad perfectam Musicam conjunxisti: atq; ut Argum illum qui Iovis delicias custodiebat, pervigilibus oculis undiq; poëtæ obscpiunt: sic te virtutis verum & germanum custodem puris doctrinæ luminibus illustrat eloquentia. Ajunt Proteum illum AEgyptium se in varias formas commutasse, quasi veritum ne imprudens hominibus requirentibus sapientem se esse demonstraret. Ego verò, si quidem sapiens fuit reipsa Proteus, & is qui multas res cognosceret (sicut vult Homerus) de scientia eum laudo, de ingenio nõ laudo: non enim viri bóni & liberalis, sed impostoris improbi officio fungebatur, cum eo se occultaret, ne hominibus prodesset. At te, vir clarissime, quis non jure admiretur, tùm quod Proteo sapientia laude non cedis, tùm multò magis, quod virtutem, summamq; rerum optimarum scientiam nemini invides, sed instar nitidi solis tuos illustres radios in omnes emittis,

non modò præsentes docendo: sed etiam absentes, quoad licet, scriptis tuis ornando. In quo sanè Orpheum illum nobilem superas. Ille siquidem Musicam suam in beluis demulcendis consumebat: tu tanquam ad salutem humani generis in hoc mundo collocatus, omnibus locis AEsculapii manum imitaris, vocemq; istam facundam & salutari omnes orbis partes perlustras. Quocirca mihi videtur Homerus, si reuiuisceret, multò justius illud de te usurpare posse:

Vnus adhuc vivus læto versatur in orbe.

Nam ignis ille antiquæ formæ nobis tanquam scintilla quædam sacra veræ atq; uberis doctrinæ à te uno fovetur atq; alitur. Atq; utinam (ô Seruator Iupiter, & sancte Mercuri) contingat Iamblichum optimum, id est, communi orbis terrarum commodum, longissima vita frui. Certè cùm veteres præ Homero, Platone, Socrate, & si quis alius in orbem hunc incidit, iusta vota feliciter atq; ex animi sententia fecerint, vitamq; illorum hoc modo produxerint: non erit incommodum, hominem nostra ætate viris illis & vita & oratione parem, similibus votis ad summam senectutem cum omnium felicitate transmittere.

ἐ μόνον τοῖς σαρξὶ τὰ ἡδέα ξυνοῦσα, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας ὅσον ἔξεστι, τοῖς παρὰ σοῦ συγγράμμασιν. Νικᾷς δ' ἂν ἴσως τὸν Ὀρφέα καλὸν, οἷς σὺ γράφεις· ὁ μὲν γὰρ ἐν οἰκείαις Μούσαις τὰς τῶν θηρίων ἀγριότητας κατεπάλσσε· σὺ δὲ ἀνθρωπίνῃ σωτηρίᾳ τὸ κοινὸν τῶν ἀνθρώπων ἔνος ταχθεὶς, ἀσκληπίου καὶ Μουσῶν ζηλωτὴς, ἅπαντα πείθεις καὶ μαλάττεις καὶ ἡμερίζεις τῷ λόγῳ καὶ σωτηρίῳ πνεύματι. ὥστε μόνος δοκεῖς καὶ Ὅμηρος, εἰ ἀνεβίω, πολλῷ δικαιότερον δύνασθαι ἐπὶ σοὶ ἐκεῖνο τὸ ἔπος μεταλαβεῖν, τὸ,

Εἷς δ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται· εὐρέϊ κόσμῳ.

Τὸ γὰρ πῦρ τὸ παλαιᾶς κόμμεως ἡμῖν οἱονεὶ ἀστὴρ τις ἱερὸς ἀληθῶς καὶ χρήσιμος παιδεύσεως ὑπὸ σοὶ μόνῳ ζωπυρεῖται. καὶ ἴση γε Διῒ σωτῆρι, καὶ Ἑρμῇ ἁγίῳ τὸ κοινὸν ἁπάσης τῆς οἰκουμένης ὄφελος, Ἰάμβλιχον τὸν καλὸν, ἐπὶ μήκιστον χρόνον τηρεῖσθαι· πάντως σε καὶ ἐφ' Ὁμήρῳ καὶ Πλάτωνι καὶ Σωκράτει, καὶ εἴ τις ἄλλος ἄξιος τῆς χοροῦ τούτου, δικαίας εὐχῆς ἐπιτυγμα τοῖς πρόσθεν γεγονόσι, καὶ τοῖς ἐκείνων καιροῖς ἐπὶ μεῖζον αὔξουσι· εὐδὲ δὴ καλύει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἄνδρα ἐλλογιμώτατον καὶ βίῳ καὶ λόγῳ τῷ ἀνδρείῳ ἐκείνων ἀντάξιον, ἐφ' ὁμοίαις εὐχαῖς εἰς τὸ μακρότατον βίου γῆρας ἀποδημίᾳ τῇ ἀπὸ σώματος ἀποχρήσασθαι.

β. Ἰάμ-

Β. ΙΑΜΒΛΙΧΩ.

Αἰδοῦμαί σου τῆς ἐν τῇ μέμψει γλυκύτητος, καὶ ὡς ἑκατέρου ἐξ ἴσου πράττεις, καὶ οἷς γράφεις τιμῶν, καὶ οἷς ἐγκαλεῖς παιδεύων. ἐγὼ δὲ εἰμί τι συνειδὼς ἐμαυτῷ τῷ πρός σε γιγνομένου καὶ κατὰ μικρὸν ἐλλείψαντι, πάντως ἢ τὰ προφέροντι εὐλόγως εἰπεῖν, ἐπειράθην, ὡς ἐγῷμην, τὴν μέμψιν ἐκκλίνειν, ἢ συγγνώμῃ ἁμαρτεῖν αἰτεῖν οὐκ ἠρνάμην. ἐπεὶ καὶ ἄλλως ἀσύγγνωστον οἶδά σε πρὸς τοὺς σούς, εἴ τι τῇ πρὸς σὲ φιλίᾳ ἐξήμαρτον ἔχοντες. νῦν δὲ ἐξ ἧς ἦν ὅτε παρόφθην θέμις, ὅτε ἡμᾶς ἐμέλλειν, ἵνα τύχωμεν ὧν δεῖ ζητοῦντες πρόθυμεν· φέρε σοι καθάπερ ἐν ὁρᾳ γραφῆς ἀπολογήσομαι, καὶ δείξω μηδὲν ἐμαυτὸν ὧν ἐχρῆν, εἰς σε παριδεῖν, ἀλλὰ μηδὲ μελλῆσαι τολμήσαντα. ἦλθον ἐκ Παννονίας πέμπτον ἔτος τοῦτο τετελεσμένον, μόλις ἀφ' ὧν οἶδα κινδύνων καὶ πόνων σωθείς. ὑπερβὰς δὲ τὸν Χαλκηδόνιον πορθμὸν καὶ ἐπισὰς τῇ Νικομήδους πόλει, σοὶ πρώτῳ καθάπερ πατρίῳ θεῷ τὰ πρωτόλεια τῇ ἐμαυτοῦ σώτρᾳ ἀνέθηκα, σύμβολον τῆς ἀφίξεως τῆς ἐμῆς, οἷον ἀνὶ' ἀναθήματος ἱερᾶς εἰς σὲ προῤῥησιν ἐκπέμπων· καὶ ἦν ὁ κομίζων τὰ γράμματα τῶν βασιλείων θαλαμιτῶν εἷς, Ἰουλιανὸς ὄνομα,

II. IAMBLICHO.

SEnsio tuam in reprehendendo dulcedinem, & quemadmodum utrumq; pariter efficias, ut & nos scribendo omnes, & reprehendendo erudias. Ego verò si mihi essem conscius vel tantillum officio erga te meo defuisse, certè aliqua probabili ratione crimen conarer effugere, quantum possem, aut delicti veniam petere non recusarem: præsertim cùm te sciam non esse tuis implacabilem, si quid per imprudentiam in amicitia offenderint. Nunc autem (neque enim cunctationem aut inertiam res ferebat, si modò assequi aliquandò volumus, quæ semper optavimus) constitui tibi tanquam coram judicem res esset, causam dicere, nihilque à me, secus quàm oporteret, vel negligentia vel tarditate commissum esse, probare. E Pannonia veni tertio ab hinc anno, vix ex illis periculis & laboribus, quos tu minimè ignoras, ereptus. Cùm autem fretum Chalcedonium trajecissem, & ad urbem Nicomedis appropinquassem, tibi primo quasi patrio deo prima pro salute mea vota persolvi, cùm ad te signum adventus mei, quasi donarium aliquod factum, salutationem misi. Literas autem ferebat unus è regiis satellitibus, nomine Iulianus,

Bacchyli filius, genere Apameus, cui propterea libentiùs Epistolam tradidi, quod & istuc ire & te optimè nosse ajebat. Postea verò mihi absenti tanquam ab Apolline sacra Epistola allata est, quàm te libenter de meo adventu cognovisse declarabas. Fuit verò mihi tanquam lætum omen, & initium benè sperandi, sapiens ille Iamblichus, & Iamblichi literæ. Quid hîc commemorem quantoperè lætatus fuerim, aut quemadmodum legendis tuis literis affectus? Si enim de hac re literas nostras accepisti (quas tabellario cuidam ex iis, qui ad nos istinc veniunt, dedimus ad te perferendas) certè quantam ex iis voluptatem coperisti, è nostris verbis intelligis. Iterum autem cùm domum rediret educator meorum liberorum, alteras ad te literas misi, quibus & tibi de prioribus tuis literis gratias agebam, & simul in posterum mutuas à te literas flagitebam. Postea venit ad nos legatus clarus vir Sopater, quem hominem agnoui, continuò exsilui, eumque complexus sicut præ gaudio, quòd nihil nisi te ac tuas literas augurarer. Quas ut accepi, osculatus sum, & ad oculos admovi, mordicusque tenui, quasi veritus, ne inter legendum imago vultus tui ex oculis meis sensim evolaret. Et quidem statim resciipsi, non

Βακχύλου παῖς, Ἀπαμεὺς τὸ γένος, διὰ τοῦτο μᾶλλον ἡσθεὶς τὴν ἐπιστολὴν ἐδεξάμην, ὅτι καὶ πρὸς ὑμᾶς ἥξειν, καὶ σε ἀκριβῶς εἰδέναι με καθυπεσχνεῖτο. μετὰ ταῦτά μοι καθάπερ ἐκ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐφοίτα παρὰ σου γράμμα λύπην ἀφιξόμενον καὶ ἡμέρας ἀσμένους ἀπεργασόμενος ὁ ἀνήρ. ἦλθε τοῦτο ἐμοὶ δεξιὸν οἰωνίσμα καὶ χρησῶν ἐλπίδων ἀρχή, Ἰάμβλιχος ὁ σοφὸς, καὶ τὰ Ἰαμβλίχου γράμματα. τί με δεῖ λέγειν ὅπως ηὐφράνθην, ἢ ἃ περὶ τὴν ἐπιστολὴν ἔπαθον σημαίνειν; εἰ γὰρ ἐδέξω τὰ παρ' ἡμῶν ἐπεσταλμένα γράμματα· ἦν δὲ διὰ ἡμερῶν ῥόμβου τινὸς ἐκεῖθεν ἡκόντων ὡς σε πεμψόμενα· πάλιν ἐπανιόντος οἴκαδε τοῦ ἡμετέρου παιδίων, ἑτέρων ἦρχον πρὸς σε γραμμάτων, ὁμοῦ καὶ τὰ ἐπιστολίοις φθάνουσι χάριν ὁμολογῶν, καὶ πρὸς τοῖς ἐξῆς ἐν ἰσοφαρίοις σου τὰ αἰτήματα ἐφιέμενος αὖθις, μᾶλλον δὲ αὖτα ἐφιέμενος ὡς ἡμᾶς ὁ καλὸς Σώπατρος· ἐγὼ δὲ ὡς εἶδον αὐθὺς ἀναπηδήσας ἠσπασάμην, καὶ περιπλακεὶς ἐδάκρυον ἐφ' ἡδονῇ, εἶδέ τε ἄλλο ἢ σε καὶ τὰ παρὰ σου πρὸς ἡμᾶς ἐρεσπολῶν γράμματα, ὡς δὲ ἔλαβον, ἐφίλουν καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐφαπτόμενος, ὡς μὴ λάθῃ με ἔκπλαιν ἐν τῇ τῶν γραμμάτων ἀναγνώσει τὸ τῆς σῆς εἰκόνος ἐξαλλόμενον· καὶ δὴ καὶ ἀνέστρεφον εὐθὺς, εἰ πρὸς

σὲ πρὸς σὲ μόνον; ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ λεγόμενον Σώπατρον τὸν ἐκείνου παῖδα, καθάπερ θρυπτόμενος, ὅτι τὸν κοινὸν ἑταῖρον ἐκ τῆς Ἀπαμείας οἷον ἐνέχυρον τῆς ὑμετέρας ἀποδημίας ἀντεπιληφόμεθα· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνου ταῦτα μὲν οὐδὲν πρὸς σὲ γεγράφωκε, αὐτὸς δὲ ἑτέραν ἄλλην, ἢ τὴν ἐν ᾗ μέμφῃ δοκεῖς ἐπιστολὴν ἐδέξασθαι· εἰ μὲν δὴ διὰ τοῦτο ἐγκαλεῖς, ἵνα τῷ τῆς αἰτίας σχήματι πλείονας ἡμῖν ἀφορμὰς τοῦ γράφειν παρόξυνῇς, δέχομαι τὴν μέμψιν ἀσμένως παρὰ σοῦ τυγχάνειν, καὶ ἐν οἷς λαμβάνω, τὸ ἀνεῖν τῆς χάριτος εἰς ἐμαυτὸν οἰκειοῦμαι· εἰ δὲ ὡς ἀληθῶς ἐλλείψαντά τι τῶν πρὸς σε καθήκοντος αἰτιᾷ, τίς ἂν ἐμοῦ γένοιτ' ἂν ἀθλιώτερος; διὰ γραμματοφόρου δὲ ἀσχολίαν ἢ ῥᾳθυμίαν ἄλλην, οὐδὲν ἧκεν τοιοῦτος; καίτοι ἐγὼ μὲν οὐ μὴ πλειοναῖς γράφω, δίκαιος εἰμὶ συγγνώμης παρὰ σοῦ τυγχάνειν, εἰ δι' ἀσχολίας ἣν ἐν χερσὶν ἔχω, φαίλω ἂν μὴ δὲ οὕτω πράξαιμι κακῶς, ὡς μὴ καὶ ἀσχολίας ἀπᾶσαι; καθά φησι Πίνδαρος, τὸ κατὰ σὲ κρεῖσσον ἡγεῖσθαι ἀλλ' ὅτι πρὸς ἄνδρα τηλικοῦτον, οὗ καὶ μνησθῆναι φόβος, ὁ καὶ γράφειν καλοκἀγαθῶν, τῷ πλέον ἢ προσήκει θαρρῶν τὸς ἐστι σωφρονέστερος. ὥσπερ καὶ οἱ ταῖς ἡλίου μαρμαρυγαῖς ἐπιβλέπειν συνεχῶς ἀδυνατοῦντες, ἂν μὴ θεοῦ

ad te solùm, sed etiam ad illum filium Sopatrum clarissimum, quasi ludens quòd communem amicum ex Apamea tanquam obsidem pro vobis absentibus accepissemus. Ex eo tempore cùm hanc ad te scripserim, nullam abs te Epistolam accepi, praeter istam, qua me videris accusare. Ac si ob id nos accusas, ut hac specie accusationis majorem nobis occasionem scribendi prabeas, accipio libenti animo lotam accusationem tuam, atque ex his ipsis literis, quas abs te accipio, omnem gratiam & suavitatem decerpo. Sin autem omninò peccatum aliquod meum erga te accusas, quis me prior, qui per tabellariorum injuriam aut negligentiam tibi satisfacere officio non possum? Quamquam ego certè dicere non possem, quòd scriberem, attamen jure possem à te veniam obtinere, non propter negotium, quod in manibus habeo, (absit enim ut adeò sim miser, ut te meis rebus omnibus, sicut Pindarus ait, non anteponam) sed quod ad te tantum virum, cujus vel meminisse sine timore non licet, qui scribere etiam cunctatur, sapientior est meo judicio, quàm is qui nimis audet. Nam sicut qui in solem assiduè suspicere audet, nisi divinio-

re qua-

re quadam natura præditi sint, eúsq; radios tanquam aquilarum veri fectus imitentur, neq; ea, quæ nefas est videre, possint cernere, & quo magis contendunt, eo magis se id assequi non posse offendunt: sic qui ad te audet scribere, quo plus audere nititur, eo magis timendum esse liquidò demonstrat. Tibi verò, vir clarissime, qui ad Græciam totam servandam, ut ita dicam, constitutus es, consentaneum erat & ad nos crebras literas mittere, & nostram desidiam inertiamque, quantum posses, coercere. Nam quemadmodum sol (ut iterum ex eodem deo ad te similitudinem meam ducat oratio) ut, inquam, Sol est purus tersus ac lucidus radiis collectis, non despiciens, an quod lumini occurrit, sit consentaneum, suum munus perficit: sic te oportebat liberaliter bona tua tanquam lucem, in universam Græciam effundere, neq; eo desistere, quod aliquis metum aut vere cuiusdiu erga te impeditus respondere tibi scribendo non audeat. Neq; enim Æsculapius mercedis spe hominem curat, sed humanitatem suam, tanquam disciplinam aliquam in omnes homines explicat. Idem te facere oportuit, etiam si animorum studiosorum medicus, & omnibus in reb. virtutis præceptum servare: ut bonus dignitatis, qui tamen si adversarium

τυπις ἔστι καὶ τῶν ἐκείνων ἀυτὰ καθάπερ οἱ τῶν ἀστρων γνήσιοι καθορῶσιν, ἅτε δὴ μὴ θήμις ὀφθῆναι θεωρεῖν ἔχουσι, καὶ ὅσῳπερ μᾶλλον φιλονεικῶσι, τοσούτῳ πλέον ὅτι μὴ δυνάσονται τυχεῖν, ἐμφαίνουσιν. Οὕτω καὶ ὁ μὴ τολμῶν σε γράφειν τολμῶν, ὅσῳπερ ἂν ἐθέλῃ θαρρεῖν, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅτι χρὴ δεδιέναι, καθαρῶς δείκνυσι· σοί γε μὲν ὦ γενναῖε, πάντὸς, ὡς εἰπεῖν, τῷ Ἑλληνικῷ συντόνει καθεστῶτι, ἐρώτων ἦν ἀφθόνως τε ἡμῖν γράφειν, καὶ τὸν παρ' ἡμῖν ὄκνον, ἐφ' ὅσον ἐξῆν, καταλλεῖν. ὥσπερ γὰρ ὁ ἥλιος· ἵνα δὴ πάλιν ἐκ τοῦ θεοῦ φορὰς σε τὴν εἰκόνα λάβῃ ὁ λόγος· ὁ δ' οὖν ἥλιος, ὥσπερ ὅταν εἰκῇ καθαρθοὶς ὅλος λάμπῃ ὡδὶ ἀποκρίνῃ τῇ φορᾷ τὴν αὔγλην ἱλαθόντος, ὅ μὴ τὸ οἰκεῖον ἐργάζεται ἔτι δὲ καὶ σε χρὴν ἀφθόνως τοῖς παρὰ σου καλῶν, οἷον φωτὸς τὸ ἑλληνικὸν ἐπαρδεύοντα, μὴ ὀκνεῖν, εἴ τις παιδὸς ἢ δέους ἕνεκα τῇ φορᾷ σε, τὴν ἀντίδοσιν δυσωπεῖται· ἐδὴ γὰρ ὁ Ἀσκληπιὸς ἐπ' ἀμοιβῇ ἐλπίδι τοὺς ἀνθρώπους ἰᾶται; ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον αὐτῷ φιλανθρώπευμα, καθάπερ μέθημα πᾶσι καὶ πλουτοῖ· ὅ δὴ καὶ σε χρῆν, ἀφορεῖ ψυχῶν ἑλλοσίμων ἐξὸν ὄντα, ποιεῖν, καὶ τὸ δ' ἀρετῆ παρεγγελμένα διὰ πάντων σώζειν οἷον ἀγαθὸν τοξότην, ὃς κἂν μὴ τὸν ἀπο-

ἀντίπαλον ἴχῃ, πάντως ἐς τὸ καίριον ἀεὶ τὴν χεῖρα γυμνάζει. Εσται μὲν ὁ σκοπὸς ἑκατέροις ὁ αὐτὸς, ἡμῖν τε τῷ παρὰ σοῦ δεξιῶν τυχεῖν, καὶ σὲ τοῖς παρ' ἡμῶν δεδομένοις ἐντυχεῖν. ἀλλ' ἡμεῖς κἂν μυριάκις γράφωμεν, ἴσα τοῖς Ὁμηρικοῖς παισὶ παίζομεν, οἱ παρὰ τὰς θῖνας ὅ τι ἂν ἐκ πηλοῦ πλάσωσιν, ἀφιᾶσιν αἰγιαλῷ κλύζεσθαι. παρὰ σοῦ δὲ καὶ μικρὸν γράμμα παντός ἐστι χρυσίου μικρεύματος κρεῖττον. καὶ δικαίως ἂν ἔχοιμι Λαμβλίχου μᾶλλον ἢ τὸν ἐκ Λυδίας χρυσὸν κεκτῆσθαι. εἰ δὲ μέλει τί σοι τῶν ἐρασῶν τῶν σῶν· μέλει δὲ εἰ μὴ σφάλλομαι· μὴ ὥσπερ νεοττοὺς ἡμᾶς ἀεὶ τῷ παρὰ σοῦ τροφῶν ἐν χρείᾳ τυγχάνουτας· ἀλλὰ καὶ γράφε συνεχῶς, καὶ τοῖς ὠδῖνα καὶ σοὶ καλοῖς ἐσται μὴ καλόκτει. κἂν ἐλλίπωμεν, αὐτὸς ἑκάτερα τῷ χείρονι οἰκείῳ, καὶ ἂν δίδως, ἐξ ὧν αὐθ' ἡμῶν τὸ ἴσον φορτίζεις, πρέπει δὲ Ἑρμῆ λογίῳ μαθητὴν, εἰ δὲ βούλει ζόφιμον ὄντα σε μαθητὴν ἐκείνῳ, ῥᾴδιον οὐκ ἐν τῷ καθεύδειν ποιεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ κινεῖν, καὶ διεγείρειν μᾶλλον ἐθέλειν μιμεῖσθαι.

ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ γ.

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς τῇ γράμματος ἀκριβουμένους τῆς Δελφικῆς ἐννοίας ἐπιβῆναι, καὶ μὴ ὀλιγωρεῖν ἀνδρὸς οὕτω τοσούτου καθαρσίων· ὥ καὶ ὀφ-

non habeat, tamen semper manum exerceat, ut opportuno tempore ea utatur. Nam neq; scopus utriq; nostrũ idem est, ut nos videlicet tuis eruditis scriptis fruamur, & tu nostra legas. Sed nos quamuis millies scribamus, similiter ut Homerici pueri ludimus, qui juxta littora quicquid è luto finxerunt, arena obrui sinunt: cum interim tua licet parua epistola cuiuis fertili fluuio anteponẽda sit. Ac sanè epistolam unam Iamblichi malim, quàm totum Lydiũ aurum possidere. Quod si amatorum tuorum ulla tibi cura est, (est autem aliqua, nisi fallor) ne nos quasi pullos negligas, qui cibo tuo magnoperè egemus: sed scribe assiduè, neque tuis bonis pascere nos desine. Quod si fortè officio defuerimus, ipse utrumque munus præstato, tum ad nos, tum pro nobis vicissim scribendo. Etenim Mercurii facundi discipulum aut etiam alumnum, qualis tu es, virga uti decet, non ad somnum inducendum, sed ad movendum & excitandum; atque hac ex parte maximè illum imitari.

EIDEM III.

Oportebat sanè juxta Delphicum oraculum nos ipsos nosse, neque tanti viri auribus obstrepere: quem vel aspicientem,

respicere, difficile est, nedum omnem concentum omnis sapientiæ proventui velit par referre. Nam & Patridulce cuiuis canenti quilibet concesserit, quamvis sit Arisiæus & Apolline ad citharam canente unusquisq; tacet, quamvis Orphei musicam teneat. Quod enim minus est, hoc ipso, quod est minus, cedere debet maiori, si modò vult & sua ipsius bona, & aliena meliora cognoscere. Quisquis autem cũ divina musica humanam vult componere, nunquam Marsyæ Phrygis casum didicit, neq; nominis ejusdem fluuium, qui tibicinis insani supplicio manat: imò neq; Thamyræ Thracis mortem audivit, qui infeliciter cum Musis de cãtu certavit. Quid enim Sirenas memorem? quarum eæ, quæ cantu vicerunt, alam in fronte adhuc gestant. Verùm enimverò illi stultæ audaciæ pœnas satis magnas nunc etiam posteritati persolvunt: nos autem, sicut antè dixi, oportebat sanè nostris finibus contentos esse, & tua musica satiatos quiescere, ut qui Apollinis oracula è sacris adytis cum silentio excipiunt. Verùm quando tu nobis ad canendum præis, & tanquam Mercurii virga nos moves atque excitas dõtmientes, ecce, ipsi quoque, sicut qui Baccho thyasum pulsanti cùm choreis & tripudiatione occurrũt, sic

θύοντι μάνην ἐπιβλήδην ἐξ ἡρός, ὅπως ἂν πάντα φῶμεν ἁρμονίαν κινοῦντι πρὸς τὸ ἴσον ἰλθεῖν· ἐπεὶ καὶ Πλατὶ μέλος λιγυρὸν ἠχοῦντι, οἷος ὅσος ἐκεῖνος, καὶ Ἀπόλλωνι πρὸς κιθάραν ψάλλοντι, πᾶς ὅστις ἠρεμεῖ, κἂν τὴν Ὀρφέως μουσικὴν εἰδῇ. Τὸ γὰρ ἧττον ἴσῃ κρείττονι, καθόσον ἧττόν ἐστιν, οὕτω δίκαιος, εἰ μέλλοι τό, τε οἰκεῖον καλὸ καὶ χεῖρον, τί ἐστι γινώσκειν· ὅστις δ' ἐνθέσμως μουσικῇ θυμὸν ἐναρμόσαι μέλος ἤλπισεν, οὐκ ἴσμεν δὲ καὶ τὸ Μαρσύου τοῦ Φρυγὸς πάθος, ἀλλὰ τὸ ὁμώνυμον ἐκείνῳ ποταμὸν, ὃς μανέντος αὐλητοῦ μοῖραν ῥεῖ. ἀλλ' ἀλλὰ τὸ Θαμύρεως τοῦ Θρᾳκὸς τελευτὴ ἤκουσεν, ὃς ταῖς μούσαις οὐκ εὐτυχῶς ἀντεφθέγξατο. Τὰ γὰρ δεῖ τὰς Σειρῆνας λέγειν, ὧν ἔτι τὸ πτερὸν δῆλον τοῖς μελῳδοῦσι φέρουσιν αἱ νικήσασαι. ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἕκαστος ἀμούσου τόλμης ἀρχοῦσαν ἔτι καὶ νῦν ἐκτίνει τῇ μνήμῃ δίκην· ἡμᾶς δὲ ἐᾷ μὲν, ὡς ἔφην, εἶσον τὸ δικαίως ὄφον ἑστάναι, ἐπὶ σοὶ δὲ καὶ μουσικῆς ἐμφορουμένους ἡρμόσθαι, ὥσπερ οἱ τοῦ Ἀπόλλωνος μαντείου ἐξ ἀδύτων ἱερῶν φοιτῶσαι ἡσυχῇ δέχονται. ἐπεὶ δ' αὖ ἡμῖν τὸ μέλος τὸ ἐνθουσιῶν μηνύεις, οἷον Ἑρμοῦ ῥάβδῳ κινεῖς καὶ διεγείρεις καθεύδοντας, φέρε σοι καθάπερ οἱ τοῦ Διονύσῳ τὸν θύασον χορείαις ἄντικρυς φόδε τὸ χορείας ἄντικρυς φέρονται· οὕτω καὶ

κὴ ἡμεῖς ὑπὸ τῷ σῷ πλήκτρῳ τὸ εἰκὸς
ἀντηχήσομεν. ὥσπερ οἱ τῷ χορεύτῃ
πρὸς τὸ ἀνάκλημα τῷ ῥυθμῷ συνο-
μῳδοῦντες. Ἆρά τοι τὸν σοὶ τὸ λόξιον, ὃς
βασιλεῖ κελεύσαντι πρὸς τὸ δοίδι-
μον τῷ πορθμῷ ζεῦξιν ἔναγχος ἐξ-
ειργάσασθε, ἐπειδὴ τοῦτό ἐστι δο-
κεῖν, ἀπαρξώμεθα, μικρὰ μὲν ἀντὶ
μεγάλων τοῖς παρὰ σοῦ, κὴ τῷ ὄντι
χαλκὸν χρυσοῦ ἀντιδιδόντες· οἷς δὲ
ἔχομεν ξενίοις τὸν Ἑρμῆν τὸν ἡμέτε-
ρον ἑπόμεθα. σφόδρα μὲν δὴ τῆς Ἑ-
κάλης ὁ Θησεὺς τῇ δείπνῳ τὸ λιτὸν
ἀπεξίωσεν, ἀλλ' ἥδεται κὴ μικροῖς εἰς τὸ
ἀναγκαῖον ἀρκεῖσθαι. ὁ Παῖς δὲ ὁ Νόμι-
ος τῷ παιδὶ τοῦ βουκόλου τὸ σύριγγα
προσαρμόσας τοῖς χείλεσιν ἐκίνησε
μέλος. πρόσεχε δὴ κὴ σὺ τῷ λόγῳ εὐ-
μενεῖ γε οὔσῃ, κὴ μὴ ἀποκνήσῃς ὀλί-
γῳ μέλῃ μεγάλην ἀκοὴν ἐνδοῦναι. ἀλλ'
ἐὰν μέν τι δεξιὸν, αὐτός τε ὁ λό-
γος τυγχάνῃ, κὴ ὁ ποιητὴς αὐτῷ τῆς
παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς ψήφου τὸ μαρτύριον
προσλαβών. εἰ δ' ἔτι χειρὸς ἐντε-
λοῦς εἰς τὸ τοῦ ὅλου πλήρωμα προσ-
δεῖται, μὴ ἀπαξιώσῃς αὐτὸς τὸ ἐν-
δέον προσθεῖναι. ἤδη που κὴ ἀνδρὶ τοξό-
τῃ κληθεὶς ὁ Θεὸς παρέστη, κὴ συνε-
φήψατο τοῦ βέλους, κὴ κιθαρῳδῷ τὸν ὄρ-
θιον ᾄδοντι, πρὸς τὸ ἐλλεῖπον τῆς χορ-
δῆς ὑπὸ τῇ τέττιξι τὸ ἶσον ὁ Πύθι-
ος ἀντιφθέγξατο. Παιδείαν ὀρθὴν
εἶναι νομίζομεν, οὐ τὴν ἐν τοῖς

ad plectrum tuum respondemus: perindè ut qui præsultorem ad numeri provocationem sequuntur. Accipies igitur primùm, quando ita vis, orationes, quas nuper Imperatoris jussu in nobilem illam freti conjunctionem elaboravi. Parvum certè munusculum, si cum tuo conferatur, omninoque as pro auro reddimus. Sed tamen quo possumus munere nostrum Mercurium prosequimur. Theseus quidem certè mensam Hecales, licet tenuem, non est aspernatus: sed necessitati obsecutus exiguo contentus fuit. Pan ille Nomius non erubuit, cùm pueri bubulci fistulam suis labris admovit. Quare tu quoque librum nostrum amico animo accipe, neque te pœnitcat exiguo carmini magnam aurem præbere: sed si quid erit boni, & liber felix est, & eius auctor, ut cui Minerva ipsa testimonium laudis dederit: sin extremam manum, quo perficiatur, desiderat, ne sit tibi grave, quod deest, addere. Sic olim sagittario invocanti Deus affuit, & telum unà direxit. Sic Citharœdo Orthium canenti, cùm nervus deficeret, Apollo ipse cicadæ specie respondit. Doctrinam rectam esse arbitramur, non

verborum linguæve magnificum & exquisitum sonum: sed mentis bene constitutæ sanam affectionem, & veras ac certas de bonis & malis, honestis & turpibus sententias. Quare quisquis aliud sentit, aliud suos discipulos docet, is tantum videtur à scientia, quantum à probitate abesse. Ac si de parva re sit linguæ animique dissensio, in hoc ipso etiam est improbus, tametsi modum non excedat sceleris magnitudo: sin verò in maximis rebus aliud sentit, contraque ac sentit, docet, nónne hæc caponum, non dico bonorum, sed nequissimorum vita est? quippe cùm id maximè docent, quod maximè malum existimant, fallentes atque inescantes eos laudibus, quibus cum sua, ut arbitror, mala commutare volunt. Quamobrem omnes qui quidvis docere profitentur, bonis moribus esse debent, neque opiniones novas, & à sensu populari abhorrentes afferre: sed in primis tales esse debent, qui adolescentes in veterum scriptis instituunt, sive sint Rhetores, sive Grammatici, & præcipuè Sophistæ, qui non solùm verborum, sed etiam morum magistros se esse volunt, & ad se philosophiam de admini-

φήμεσον, ἀλλὰ τῇ γλώττῃ μὲν ὀλυτελῆ εὐρυθμίαν φέλλε διδόσθαι τιμῆ νῦν ἐχέσης διανοίας, καὶ ἀληθεῖς δόξας ὑπὲρ τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν. ὅστις δὲ ἕτερα μὲν φρονεῖ, διδάσκει δὲ ἕτερα τοὺς πλησίον τας, αὐτὸς ἀπολιλεῖφθαι δοκεῖ τοσούτου παιδείας, ὅσῳ καὶ τοῦ χρηστὸς ἀνὴρ εἶναι. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ σμικροῖς εἴη τὸ διάφορον ἀγνώμης πρὸς τὴν γλῶτταν, κακὸς μὲν εἰς τόδε, ὅμως τοσοῦδε γίνεται. εἰ δὲ ἐν τοῖς μεγίστοις ἄλλο μὲν φρονοίη τις, ἑτέρῳ δὲ ὧν φρονεῖ, διδάσκει, πῶς ἀ τοῦτο ἐκεῖνο καταπύλεον ἐστὶν, ἄ τι χρηστῶν, ἀλλὰ πανοῦργον βίος ἀνθρώπων; οἱ μάλιστα παιδεύεσθαι, ἃ μάλιστα φαῦλα νομίζουσιν, ἐξαπατῶντες καὶ δελεάζοντες τοῖς ἐπαίνοις, εἰς ἃς μεταθέσθαι καὶ τὰ σφέτερα θέλουσιν, οἶμαι, κακά. πάντας μὲν οὖν χρὴ τοὺς καὶ ὁπωσοῦν διδασκάλους ἀγαπᾶσθαι λομένους, εἶναι δ' ἔθους ἐπιεικεῖς, καὶ μὴ μαχόμενα τοῖς δημοσίᾳ μεθαρμοττομένους τὰ ἐν τῇ ψυχῇ φέρειν δόξάσματα· πολὺ δὲ πλέον ἁπάντων οἶμαι δεῖν εἶναι τοιούτους, ὅσοι ἐπὶ νέοις τοῖς λόγοις συγγίνονται τῶν παλαιῶν ἐξηγηταὶ γενόμενοι συγγραμμάτων, εἴτε ῥήτορες, εἴτε γραμματικοὶ, καὶ ἔτι πλέον οἱ σοφισταὶ, βούλονται γὰρ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ λέξεως μόνον, ἠθῶν δὲ εἶναι διδάσκαλοι. καὶ τὸ καὶ σοφὸς εἶναί φασι

ται φασι τὴν πολιτικὴν φιλοσοφίαν. εἰ μὲν ἐν ἀληθεῖ, ἢ μή, τοῦτο ἀφείσθω νῦν, ἐπαινῶ δὲ αὐτοὺς ἔτως ἐπαγγελματικῶν καλῶν ὀρεγομένους, ἐπαινέσαιμ' ἂν ἔτι πλέον, εἰ μὴ ψεύδοιντο, μηδ' ἐξελέγχοιντο αὐτοῖς, ἅτερα μὲν φρονοῦντες, διδάσκοντες δὲ τοὺς πλησιάζοντας ἕτερα. τί ἦν; Ὅμηρῳ μὲν τοι καὶ Ἡσιόδῳ, καὶ Δημοσθένει μὲν τοῖ Κ Ἡροδότῳ, καὶ Θουκυδίδῃ, Κ Ἰσοκράτει, καὶ Λυσίᾳ θεοὶ πάσης ἡγοῦνται παιδείας. Οὐχ οἱ μὲν Ἑρμοῦ σφᾶς ἱερεῖς, οἱ δὲ Μουσῶν ἐνόμιζον; ἄτοπον μὲν οἶμαι τοὺς ἐξηυρημένους λόγους τιμᾶν, ἀτιμάζειν τοὺς ὑπ' ἐκείνων τιμηθέντας θεούς. Οὔκουν ἐπειδὴ τοῦτο ἄτοπον οἶμαι, φημὶ δεῖν αὐτοὺς μεταθεμένους τοῖς νέοις, συνδιδόντα δὲ αἵρεσιν, μὴ διδάσκειν ἃ μὴ νομίζουσι παιδεῖαι· βουλομένους δὲ, διδάσκειν ἔργῳ πρῶτον, καὶ πείθειν τοὺς μαθητὰς, ὡς οὔτε Ὁμήρῳ, οὔτε Ἡσιόδῳ, οὔτε τούτων τισὶν, οἷς ἐξήγηνται καὶ παραγινόμενοι τοῖς νέοις ἐπέθεντο, ἄνοιάν τε, καὶ πλημμέλειαν εἰς τοὺς θεούς, τοιοῦτος ὄντι. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνοι ἐξ ὧν γεγράφασι παρεξέφησαν μαθαρεῦντες, εἰ ὁμολογοῦσιν αἰσχροκερδέσταλοι, καὶ δεσχιλῶν ὀλίγων ἕνεκα φαύλως ὑπομένειν. ἕως μὲν ὖν τούτου πολλὰ ἦν τὰ αἴτια τοῦ μὴ φοιτᾶν εἰς τὰ ἱερὰ· καὶ ὁ παντεχόθεν ἐπικρεμάμενος φόβος ἰδίᾳ συγκαθείλκε τοὺς

strandis Reipublicæ pertinere contendunt. Hoc verum sit, nec ne, in præsentia omitto: laudo eos, quòd doctrinam tam præstantem expetant: plus certè laudaturus, si non mentirentur, neque seipsi refellerent, dum aliud sentiunt, aliud discipulis tradũt. Quid? Homerus, Hesiodus, Demosthenes, Herodotus, Thucydides, Isocrates, Lysias, deos habẽt doctrinæ suæ duces & auctores. Nónne eorum alii Mercurio, alii Musis sacros se esse arbitrabantur? Quare absurdum est, qui horum libros exponunt, deos venerare, quos illi coluerunt. Neque tamen, quia id absurdum puto, iccirco eos discipulorum caussa sententiam mutare iubeo: verùm dare optionem, ut ne doceant, quæ non bona esse censent: sin docere malunt, doceant re ipsa primùm, & persuadeant discipulis, neque Homerum, neque Hesiodum, neque quenquam eorum, quos interpretati sunt, quosque impietatis, amentiæ, & erroris erga deos condemnarunt, talem esse. Nam alioqui cùm ex illorum scriptis alantur, mercedemque capiant, avarissimos planè & sordidissimos se fatentur, si paucis drachmis id facere sustineant. Atque hactenus quidem multa erant, quæ eos templorum aditu prohiberent: & timor undique impendens excusabat, quo minus

verissimæ de diis sententiæ explicarentur. Nunc autem cùm deorum munere atque concessu libertate potiamur, absurdum mihi videtur, ea homines docere, quæ non bona esse arbitrentur. Quod si in iis, quæ docent, & quorum quasi interpretes sedent, sapientiam esse ullam arbitrantur, studeant primùm illorum in deos pietatem imitari. Sin in deos sanctissimos putant ab illis authoribus peccatum esse, cant in Galilæorum Ecclesias, ibiq; Matthæum & Lucam interpretentur: quibus vos obtemperantes, à sacris abstinere jubetis. Cupio ego & aures & linguam vestram, (sicut vos loquemini) renasci in iis rebus, quarum utinam & ego sim semper particeps, & omnes, qui me diligunt. Doctoribus quidem & præceptoribus communis hæc lex statuatur. Adolescentes enim, qui ire volent, minimè prohibentur. Iniquum siquidem fuerit, pueros adhuc ignaros quò se vertant, ab optima via rejicere, ac metu coactos ad patria instituta deducere. Quanquam autem verum erat istos tanquam impotentes & insanos etiam invitos ac repugnantes curare: attamen licebat omnibus per nos isto morbo detineri. Docere enim apientes, non punire opus est.

ἀληθεστάτας ὑπὲρ θεῶν δόξας. ἐπειδὴ δὲ ἡμῖν οἱ θεοὶ τὴν ἐλευθερίαν ἔδοσαν, ἄτοπον εἶναί μοι φαίνεται διδάσκειν ἐκεῖνα τοὺς ἀνθρώπους, ὅσα μὴ νομίζουσιν εὖ ἔχειν· ἀλλ' εἰ μὲν οἴονται σοφὰ, οὗ εἰσιν ἐξηγηταὶ, καὶ ὧν ἕκαστοι προφῆται καθῆνται, ζηλούτωσαν αὐτῶν πρῶτον τὴν εἰς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν, εἰ δὲ εἰς τοὺς τιμιωτάτους ὑπολαμβάνουσι ἁμαρτάνειν, βαδιζόντων εἰς τὰς τῶν Γαλιλαίων Ἐκκλησίας ἐξηγουμένων Ματθαῖον καὶ Λουκᾶν· οἷς πειθόμενοι, ἱερῶν ὑμᾶς ἀπέχεσθαι νομοθετοῦσι. βούλομαι ὑμῶν ἐγὼ καὶ τὰς ἀκοὰς, ὡς ἂν ὑμεῖς εἴποιτε καὶ τὴν γλῶτταν ἐξαναγεννᾶσθαι πάντων, ὧν ἔμοιγε καὶ μετέχειν ἀεὶ, καὶ ὅσοις ἐμοὶ φίλα τυγχάνετε καὶ πράττειν. τοῖς μὲν καθηγεμόσι καὶ διδασκάλοις οὕτως κοινὸς κεῖται νόμος, ὁ βουλόμενος μὲν τῶν νέων φοιτᾶν οὐκ ἀποκλείεται. οὐδὲ μὴν οὐδὲ ἀέκοντας εἰσπροῦνται. ἔστι τοὺς ἀνοήτους, ἐφ' ὅ, τι ξύνεσιν, τὸ βέλτιστον ἀπολιπόντας, φόβῳ δὲ καὶ ἄκοντας ἄγειν ἐπὶ τὰ πρέποντα. καὶ τοι δίκαιον ἦν ὥσπερ τοὺς φρενιτίζοντας, οὕτω καὶ τούτους ἄκοντας ἰᾶσθαι, πλὴν ἀλλὰ συγγνώμην ὑπάρχειν ἅπασι τοσαύτης νόσου. καὶ γὰρ, οἶμαι, διδάσκειν, ἀλλ' οὐχὶ κολάζειν χρὴ τοὺς ἀνοήτους.

Memi-

Meminit EUstathius in Homerum.

In Ἰλιάδ. α. pag. Rom. edit. 114. v. 18. sic inquiens, εἰς ὁ Ζητητέον χρῆσιν, καὶ ἐν τοῖς Ἰαμβλίχου εἰς τὰ κατὰ Πυθαγόραν.

Rursum in Ἰλιάδ. β. p. 190. v. 26. Ἴσορεῖ γοῦν καὶ ὁ σοφώτατος Ἰάμβλιχος, τὰ Πυθαγορικὰ συντάγματα μὴ ἔχειν πλείω, ἢ δέκα ἀνθρώπους συνευωχουμένους. Locus, quem innuit EUstathius, est lib. 1. de vita Pythagoræ, cap. 21.

Rursum in Ἰλιάδ. ζ. p. 626. v. 19. Ἴσως οὖν καὶ Ἰάμβλιχος ἐξ Ὁμήρου λαβὼν ἐφιλοσόφησεν, ὡς ἀναγράφεται ἡ εἱμαρμένη θυσίαις καὶ εὐχαῖς.

Item in Ἰλιάδ. ν. p. 951. v. 52. Οἴδαμεν δὲ ὅτι τῷ Ἰαμβλίχῳ, καὶ ὅτι ἀπὸ Πυθαγόρου εἴληπται αὕτη, ὃς μαθητῇ δίξιῳ μὲν, ὀκνηρῷ δὲ εἰς μάθησιν, καθ' ἕκαστον μαθηματικὸν σχῆμα ξιφίβολον ἐδίδου ἐξωνούμενος οὕτω τὴν τῶ παιδευομένου μάθησιν. Locus ille est apud Iamblichum lib. 1. c. 5. & lib. 2. ca. ult. in expositione Symb. 36.

Item in Ὀδυσ. β. p. 1439. v. 23. κρεῖττον δὲ τὸ πρῶτον ἐπελθεῖν Ἰάμβλιχος οἶδε τοιούτους ὄρνιθας, οἱ διορρήσσουσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, καὶ αὐαίρουσιν ἐπὶ δηλώσει μέλλοντός τινος, ὅπερ οὐ κατὰ φύσιν ἔφη εἶναι, ἀλλ' ἐπιφυές.

Rursum in Ὀδυσ. γ. p. 1461. v. 48. ὅπερ εὖδηλον Ἰάμβλιχος παραδέχεται, ὅπως ἀφέλωνται φιλοσοφεῖ. Innuit opinor ea, quæ Iamblichus differit in explicatione quatuor primorum symbolorum.

Meminit & Proclus in Timæum Platonis scribens pag. 5. v. 6. ὀρθῶς δὲ φησὶν ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος ἐν ὅλῳ τῷ Πλάτωνος θεωρίαν ἐν τοῖς δύο τούτοις πραγματεύεσθαι διαλόγοις Τιμαίῳ καὶ Παρμενίδῃ.

Item p. 6. v. 48. ὁ δὲ γε θεῖος Ἰάμβλιχος ὑφηγούμενος ἐν ταύτῃ τῇ ῥήσει τοὺς περὶ τὴν τῆς νοητῆς θέαν ἠγεμονευομένους ἀσυμμέτρους ἔχειν φησὶ πρὸς τὴν περὶ τὰ αἰσθητὰ διαίρεσιν.

Rursum pag. 64. v. 27. ὁ δὲ γε θεῖος Ἰάμβλιχος τοιαύτην ἱστορίαν οὐδὲν ἡγεῖται προσήκειν ἐν τοῖς προκειμένοις.

Pag. 94. γ. δ. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν ἐκ Πορφυρίου ἐπιστολῶν [illegible] τὰ ἐπιγράμματα [illegible] Πορφυρίου ἀδέσμου, καὶ ὁ Πλωτῖνος ἐκ τῆς ἀπορίας ἐπιλύεται, λύσεις ἀπὸ ἑαυτοῦ ἐπιφέρων· ἐπιλογίζεται, ἐπιφέρων τὸν νοητὸν κόσμον μεμιγμένα πρὸς αἰσθητὸν ἀδιαίρετον.

Meminerunt Hieronymus & Augustinus aliquoties.

Ioannes Stobæus non rarò ejus testimonia allegat.

Citat item Iamblichi aliquot loca ad minimum vicies Suidas.

Meminit Maximus Monachus.

Georgius Pachymerius in lib. 4. de ortu & interitu cap. 7. inter cætera ait, partium nanq; & temporis expers ævum etiam à Iamblicho esse existimatur, diciturque omnia continere.

Meminit quoque Georgius Cedrenus in compendio historiæ.

Finis vitæ Iamblichi, & de eo testimoniorum apud varios auctores.

ΓΑΜΒΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ ἐκ κοίλης Συρίας

περὶ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ βίου καὶ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚῆς αἱρέσεως

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Τοῦ α κεφαλ. ὑπόθεσις.

Προοίμιον περὶ Πυθαγόρου φιλοσοφίας. ἐν ᾧ Θεῶν παράκλησις πρόκειται, καὶ τὸ χρήσιμον καὶ δυσκολίαν ἐν πραγματείας ἐνδείκνυται.

ΠΑΝΤΕΣ μὲν φιλοσοφίας ὁρατὴς Θεόν δήπου παρακαλεῖν ἔθος ἅπασι τοῖς γε σώφροσιν. ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ θείου Πυθαγόρου δικαίως ἐπωνύμῳ νομιζομένῃ, πολὺ δήπου μᾶλλον ἁρμόττει τοῦτο ποιεῖν. Ἐκ θεῶν γὰρ ἀνθρώποις ἡ κατ' ἀρχὰς, οὐκ ἔστιν ἄλλως, ἢ δι' ἐκείνου παραδοθεῖσα. πρὸς γὰρ τούτῳ καὶ τῷ καλλίστῳ ἀνθρώπων καὶ τὸ μέγιστον ἐκφαίνει τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν, ὥστε ἐξαίφνης ἀνθρώπων κατιδεῖν. ἀλλὰ μήνως ἄν τις τῶν θεῶν εὐμενῶς ἐξηγεμόνα καταβεβηκὼς σοφίαν, ἡμῖν ἂν ἀνθρώποις παραδοθῆναι τι δυνηθείη. διὸ σπεύσω δὴ ἐν ταῦτα παρακαλέσαντες τοὺς θεοὺς ἡγεμόνας, καὶ δεηθέντες αὐτοῖς

IAMBLICHI CHALCIDENSIS ex Syria Colesbilosophi

de vita PYTHAGORICA & Secta PYTHAGORICA.

LIBER PRIMUS.

Capitis primi argumentum.

Prooemium de Pythagoræ Philosophia: in quo Deorum advocatio principem locum tenet, & utilitas juxta ac difficultas operis simul indicatur.

OMNES quidem prudentes & cœlesti mente præditi homines, qualēcunq; Philosophiæ tractatū aggressuri, omninò Deum advocare cōsueverunt. At in ea Philosophia, quæ divi Pythagoræ existimata, & juste ab illo Pythagorica cognominata est, multò sanè magis hoc facere convenit. Quippe cùm illa initio ab Diis tradita sit, nequaquā fas fuerit aliter, quā decorū ipsorū adjutorio eā in manus suscipere. Ad hoc, ut cùm pulchritudo, tū magnitudo ipsius humanæ ingenii potentiā ac vim attollit, ut eam cōfestim intueatur. Quinimò Deorū aliquo solum benignè placidèq; præeunte exponentéq; paulatim quispiā aggrediēs, seorsim aliqd ab ea, quod sibi ex usu sit, avellere poterit. Hisce igitur omnib. de causis advocato Deorū numine, iisq; ducib, impetratis, q no-

bis præcāt & hobis metipsis illorū ductui una cum oratione cōmissis ac cōmendatis, quacunq; jusserint, sequamur, susq; deq; habētes, adeoq; nihil reputāres, quod hæc philosophia a se secta multo jam tēpore neglecta jacuerit, itēq; peregrinis & absurdis doctrinis, atq; abditis infandisq; quibus dā symbolis & signis occulta fuerit ac cō tecta. Adhæc mēdacib. & adulterinis libellis & cōmēt ariis obrūbrari, & ceu tenebris involvi, aliisq; id genus permultis difficultatib. ne quis eā assequi possit, prepediri. Nam deorum nobis voluntas abūdè sufficere debebit, cujus presidio ea etiā, quę hisce lōgè abstrusiora sunt, sustinere perfacilè erit. Post deos aūt ipsorū ducē ceu principē præfectū, & divinæ Philosophiæ patrē adjiciemus, nōnullis paulò altius de genere ac patria ipsius repetitis.

Cap. II.

De Pythagora & ejus genere ac patria, de ejus dē educatione et prima institutione, de peregrinationib. et reditu in patriā, itē de exessu patria Italiam versus, summationēq; de tota sapientia.

FErunt igitur Ancæum, illum inquam, qui Samum, quę in Cephalenia est, incoluit, originem & genus ducere ab ipso quidem Jove, vel propter virtutes, vel propter animi magnitudinem quampiam singularem hæc de ipso fama & opinio obtinuit: prudentia verò ac gloria cæteros omnes Cephalenos antecelluisse.

ἑαυτὸς καὶ τὴν σοφίαν, ἐπαίνης θαι ἂν τάξιν, ὑπολογιζόμενοι, τὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἀμελεῖσθαι τὴν αἵρεσιν ταύτην καὶ τὸ μαθήματον ἀποξενωμένους, καὶ τοῖς ἀπορρήτοις συμβόλοις ἐπιεικρύφθαι, ψεύδεσί τε καὶ νόθοις συγγράμμασιν ἐπιπλέκεσθαι, ἄλλαις τε πολλαῖς παραῤῥύσεις δυσκολίαις ἀναστατοῦσθαι. ἔξαρκεῖ γὰρ ἡμῖν ἡ τοῦ θεῶν βούλησις, μεθ' ἧς καὶ τὰ τούτων ἔτι ἀσφαλέστερα διαπερᾶν ἐσόμεθα. μὴ δὲ θεοὺς ἡγεμόνας ἑαυτοῖς προσποιούμενοι τὸ ἀρχηγὸν τῆς θείας φιλοσοφίας, μικρὸν γε ἄνωθεν προλαβόντες περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ καὶ τῆς πατρίδος.

Κεφ. β.

Περὶ Πυθαγόρου τοῦ γένους αὐτοῦ, καὶ πατρίδος, καὶ τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ παιδικῆς, καὶ τῆς ἀποδημίας, καὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον ἐκπλεύσεως, καὶ τῆς εἰς Ἰταλίαν ἐξόδου, καὶ ὅλως περὶ τοῦ καθ' αὐτὸν βίου.

ΛΈγεται δὴ οὖν Ἄγκαῖον τὸν κατοικήσαντα τὴν Σάμον τὴν ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ, γεννᾶσθαι μὲν ἐκ Διός, εἴτε διὰ ἀρετήν, εἴτε διὰ ψυχῆς τὸ μέγεθος, παντελῶς τὴν φήμην αὐτῷ ἀπενεγκαμένου. φρονήσει δὲ καὶ δόξῃ τῶν ἄλλων Κεφαλλήνων διαφέρειν.

Τούτῳ

Τούτῳ δὲ γενέσθαι χρησμὸν ἀπὸ τῆς Πυθίας ἀπενεγκεῖν ἀποικίαν ἐκ τῆς κεφαλληνίας, καὶ ἐκ τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ἐκ τῆς Θετταλίας, καὶ προσλαβεῖν ἀποίκους καὶ ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων, καὶ παρὰ τῆς Ἐπιδαυρίων, καὶ παρὰ τῆς Χαλκιδίων. καὶ τούτων ἁπάντων ἡγούμενον οἰκίσαι νῆσον, τὴν δὲ ἀρετὴν τὰ ἰδάφους καὶ τῆς γῆς Μελάμφυλον καλουμένην. προσαγορεύσαι τε τὴν πόλιν Σάμον ἀντὶ τῆς Σαμίης τῆς ἐν κεφαλληνίᾳ. τὸν μὲν χρησμὸν συνίδειν γενέσθαι τοιοῦτον,

Ἄγχαῦ Εἰναλίαν νῆσον Σάμον ἀντὶ Σαΐμης σέ
Οἰκίζειν κέλομαι· φυλλὰς δ' ἐπομάζεται αὐτή.

Τοῦ δὲ τὰς ἀποικίας ἐκ τῶν τόπων τῶν προειρημένων συνελθεῖν, σημεῖον ἐστὶν οὐ μόνον αἱ τῶν θεῶν τιμαὶ καὶ θυσίαι, διότι μυημεῖα ταῦτα συγχέουσιν ἐκ τῶν τόπων, ὅθεν τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν συνῆλθον. ἀλλὰ καὶ τῆς συγγενείας, ἣ τοῖς μεθ' ἑαυτοὺς συνοῦσιν, ἃς ποιέμενοι οἱ Σάμιοι συγχέουσι. φασὶ γοῦν Μνήμαρχον μὲν καὶ Πυθαΐδα τοὺς Πυθαγόρου γονέας, ἐκ ταύτης τῆς οἰκίας, καὶ τῆς συγγενείας τῆς ἀπ' Ἀγχαίου γεγενημένης τοῦ δυναστεύσαντος. Ταύτης δὲ

Huic autem Ancæo itidem fama est, oraculo ab Apolline Pythio editum fuisse, ut ex Cephalenis hominibus, Arcadibus Thessalisque coloniam collectam deduceret. Cæterùm ex urbe Athenarum, & ex Epidaurriis & Chalcidensibus, qui indigenis permisti viverent, advenas ascisceret. Eumq; horum omnium præfectum & quasi ducem insulam habitabilem redditurum, quæ ob soli terræq; præstantiam Melamphylos, hoc est, nigra tribus seu gens vocitata est. Civitatemq; pro Samia, quæ est in Cephalenia, Samum denominant. Oraculum quidem hujusmodi extitit,

Ancæe marinam insulam Samum loco
Sames te habitabilem reddere jubeo.
Ipsa verò Phyllas nominatur, quasi
thorus foliaceus dicas.

Hujus verò colonias scilicet ex locis iis, de quibus antè dictum est, convenisse, argumentum est, non deorum modò honores & sacrificia ex locis, unde virorum multitudo convenit, translata esse. Verùm etiam integræ familiæ & cognationes mutuique conventus, quos Samii faciunt hoc testantur. Ajunt igitur Mnemarchum & Pythaidem Pythagoræ parentes ex hac domo & cognatione coalitioneque hominum, quæ ab Ancæo coloniam deducente facta est, ortos esse. Hac verò

generositate apud eives decãtata, quidã Poëtarũ apud Samios indigena cũ Apollinis filium esse ait, sic inquiens:

Pythais de Samiis peperit pulcherrima cunctis
Pythagoram Clario, qui Lovi amicus erat.

Unde verò fabula hæc invaluerit, cõmemorare operæpretium est. Huic Mnemarcho Samio, negociatiõis causa unà cũ uxore jam tum obscurè adhuc ventrem ferente Delphos profecto, Apollo Pythius prædixit, si Syriã versus navigationem instituisset, eam quidem gratissimã lucrosissimãq; fore: verùm uxorem jam tum & uterũ gestare, & filium parituram, qui forma quandoq; ac sapiẽtia multis mortaliũ præferendus, quiq; humano generi per omnẽ vitam maximũ commodum utilitatemq; allaturus esset. Cùm aũt Mnemarchus reputasset, & cum animo expendisset, Deũ sibi nequaquã scisciranti, nihil oraculo protulisse de nato, nisi eximiũ quũdin illũ privilegiũ, & verè divinitus & ab Deo collatũ munus futurũ esset, confestim uxorem pro Parthenide, quo nomine antea vocabatur, Pythaida trãsnominavit, ab genitore scilicet & vate Apollinis. Cæterùm cùm ipsa apud Sidonios Phœnicię partũ enixa esset, recẽter editũ filium à prædicẽdo Pythagorã nominaverunt, nempe quod ab

τῆς αὐ γαμίας [illegible] πολίτης, ἀφ' οὗ τινες καὶ περὶ τοὺς Σαμίους γεγόνασιν. Ἀπόλλωνος δὲ υἱὸν εἶναι φασὶ λέγοντα ὧδε,

Πυθαγόρην τε' ἐν φίλῃ Διὶ φίλῳ
Ἀπόλλωνι
Πυθαὶς ἡ πάλλας πλείονα τέκεν
ἐν Σαμίῃ.

Ὅπόθεν δὲ ὁ λόγος ὅτι ἐνεκράτησεν, ἄξιον διελθεῖν. Μνημάρχῳ τῷ Σαμίῳ καὶ ἐμπορίαν ἐν Δελφοῖς ποιουμένῳ, μετὰ τῆς γυναικὸς ἀδήλως ἔτι κυούσης, προεῖπεν ἡ Πυθία, χρωμένῳ περὶ τῆς εἰς Συρίαν πλοῦ, τὸν μὲν συμπράσσοντα ἴσον καὶ ὁσιώτατον. τὴν δὲ γυναῖκα κύειν τε ἤδη καὶ τίκτειν παῖδα τὸν πάντων πάλλιστα σοφίᾳ διοίσοντα, καὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει μέγιστον ὄφελος εἰς σύμπαντα τὸν βίον ἐσόμενον. Ὁ δὲ Μνήμαρχος συλλογισάμενος, ὅτι οὐκ ἄν μὴ πυθομένῳ αὐτῷ ἔχρησε τὰ περὶ τῆνδε ἡ θεός, εἰ μὴ ἀξιάρετον περιποιήσασθαι κτῆμα περὶ αὐτὸν, καὶ θεοδώρητον, ὡς πάντα θεῶς, ἔσεσθαι, τότε αὐθὶς αὐτὴ Παρθενίδος τὴν γυναῖκα Πυθαΐδα μετωνόμασεν, ἀπὸ τοῦ γόνου καὶ προφήτιδος. Ἐν δὲ Σιδῶνι τῆς φοινίκης ἀποτικούσης αὐτῆς, τὸν γενόμενον υἱὸν Πυθαγόραν προσηγόρευσαν. ὅτι πάντα ὑπὸ τοῦ Πυθίου

Πυθίου προμηνύσαντος αὐτῇ. Παιδευτοῦσι γὸ Ἐπιμενίδης, καὶ Ἐπιμενίδου δέχεσθαι καὶ Ἐπιουσιάνιος, ὑποδοῦντες τῇ Παρθενίδι τότε μιγῆναι τὸν Ἀπόλλω, καὶ κυούσης αὐτὸν, εἰ μὴ οὕτως ἔχοιτο κατεστῆσαί τε καὶ προαγορεῦσαι δι' ἀμφιπτίδος. τοῦτο μὲν οὖν οὐδαμῶς πρόσεστι. Τὸν δὲ πάντων τὸν Πυθαγόραν ψυχὴν ἔσπ τῆς Ἀπόλλωνος ἥκειν οὕτω, εἴτε σπερμοπαθῆ, εἴτε καὶ ἄλλως οἰκειότερον, ὅτι πρὸς τὸν θεὸν τὸν συντεταγμένην κατανενεύκαμεν εἰς ἀνθρώπους, οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσοι. τεκμαιρόμενος αὐτὸ τῇ τε γενέσει παντὶ, καὶ τῇ σοφίᾳ τῆς ψυχῆς αὐτῷ· τῇ παιδευτῇ. καὶ περὶ μὲν τῆς γενέσεως τοσαῦτα, ἐπεὶ δὲ ἀπεπορεύθη εἰς τὴν Σάμον ἀπὸ τῆς Συρίας ὁ Μνησάρχος, μετὰ παιδαρίου καὶ θυγατρὸς καὶ βαθείας ἀποριοῦσίας, λαβὼν ὑπόμνημα τῆς Ἀπολλωνιάτιδος Πυθίου ἀπογράψας. τόν τε παῖδα ἀστείοις παιδεύμασι καὶ ἀξιολογωτάτοις ἐνέτρεφε. τοῦ μὲν Κρεοφίλῳ, τοῦ δὲ Φερεκύδῃ τῷ Σύρῳ, τοῦ δὲ ἄλλοις ἄλλοις· τὸ δὲ πρῶτον προϊσταμένοις παρεβάλλετο αὐτὸν καὶ ἐγχειρίζων, ὡς ἂν εὐμορφότατός τε ὢν πώποτε ἰσομηθέντων, καὶ θειοτάτου

Apolline Pythio ipsi prædictus esset talem esse: Eudoxus & Epimenides, Eudoxus & Epimenides hâc conjectandi sunt suspicantur Apollinem cum Parthenide consuevisse eamq; gravidasse hoc q; ita constituisse, & per vatem ac sacerdotem suam prædixisse, quod utiq; non potuisset, nisi talis affecta fuerit ipsa. Hoc, in quâ nullo modo recipiendū est. Cæterùm animā Pythagoræ ab dispensatione imperioq; Apollinis exsilisse seu comitem, seu alterum etiam cum Deo hoc propinquiorem in eadem dignitate ac ordine conjunctam, in homines cœlo demissam esse, nemo quidem dubitarit. Equidē indicium sumo tum ex hâc ipsius nativitate, tum etiam omnigenâ animi ejus sapientiâ, qua erat prædictus. Ac de nativitate quidē & origine ejus hæc dicta sunto. Postquā verò Mnesarchus rursus è Syria Samum versus cum lucro nō exiguo, adeò q; gravi prolixaq; rerū omniū suppellectile copiāq; trajecisset, Apollini Pythio templū inscriptū ædificavit. Porrò natū hūc variis & memoratu dignissimis disciplinis imbuit, nunc quidem Creophilo, nunc verò Pherecide Syro, nunc aūt cunctis tantum non templi sacrorūq; præfectis eū admovēs & concredens, ut illorū, de quib. unquam fando auditū est, formosissimus juxta, ac majestate quasi Dei excellentissimus bene

beatéque ageret. Iam patre uiderpò honeſtiſſimis ac ſapientiſſimis uiris: Abus prediuus creuit, ado ut uirtutem ualeſ; imò uerò adhuc adoleſcēs omni genere honoris & reuerē- tiæ ab illis etiã, qui annis graviſſimi erãt, affectus fuit. Viſus auditusq;, quotieſcũq; loqueretur, omniũ in ſe oculos cõuertebat. Itaq; illi, quãcunq; etiam intuitus fuiſſet, adeò mirabilis videbatur, ut à plerisq; meritò affirmaretur, cum Dei filiũ eſſe. Ille verò partim ab talib. honoribus, partim ab inſtitutione, qua à prima infantia eſſe formatus erat, partim etiã ab naturali divinaq; pulchritudine cõfirmatus, ſele ctiãgum magis magisq; ſingulis diebdigniſq; præſtitis prærogativis declarãs exornabat; tam religionibus quã diſciplinis vivendiq; rationib. eximiis: nec ſtato animi & corporis ſtabili amictu. Quæcũq; loquebatur vel agebat, ſerena & inimitabili quadãmã quillitate, neq; ira unquam, hoc riſu, nec æmulatione, nec contentione, nec ulla perturbatione vel temeritate captus loquebatur vel agebat: ſed inſtar boni alicujus genii in Samo inſula peregrinabatur. Quapropter nondum pubertatis annos egreſſus, cum magna nominis exiſtimatione Miletem ad Thalem, & Prienem ad Biantem viros ſapientes profectus eſt, urbesque Athenis vicinas adiit,

εἰσιν χαρίτες ἐπιφανέστατοι τῆς ἀρετῆς, ἐπιλάμπουσι δὲ καὶ σωφροσύνης τε καὶ πραότητος ἔτι νέος ὢν ὑπῆρχεν, ἀφ' ὅτου τις ἀνὴρ καὶ αἰδοῦς ἠξιοῦτο πλέα, καὶ ὑπὸ τῶν σφοδροτάτων ὀργῆς τε καὶ θυμοῦ κρατούμενος, ἐπέσχεν αὑτὸν καὶ οὔτινι οὐδ' ὑποβλέψας θαυμαστὸς ἐφαίνετο, ὅτε ὑπὸ τῶν πολλῶν εἰκότως βεβαιοῦσθαι τὸ θεοῦ παῖδα αὐτὸν εἶναι. ὁ δὲ ἐπαῤῥυνόμενος ὑπὸ τοιούτων δόξῃ καὶ ὑπὸ τῆς ἐν βρέφους παιδείας, καὶ ὑπὸ τῆς φυσικῆς θεοειδείας, ἔτι μᾶλλον ἑαυτὸν κατέσκευεν ἄξιον τῶν ἀπορρήτων ἐπιφανειῶν καὶ διανοήσεως θρησκείας τε καὶ μαθήμασι, καὶ διαίτῃς ἐξαιρέτου, καὶ εὐσταθείᾳ τῆς ψυχῆς ἀκαταπλήκτῳ σώματος. οὔτε γὰρ ἐλάλει ἢ ἔπραττεν εἰδέᾳ καὶ ἀμιμήτῳ τινὶ χαλάσεως, οὔτε ὀργῇ πρὸς μήτε γέλωτι, οὔτε ζήλῳ, μήτε φιλονεικίᾳ, μήτε ἄλλῃ τινὶ ἕξει ἢ ἀποπτοίᾳ ἁλισκόμενος. ὡς δὲ θαύμων τις ἀγαθὸς ἐπιδημήσειεν τῇ Σάμῳ. Διόπερ ἔτι ἐφήβου αὐτοῦ ὄντος πολλῇ δόξῃ εἰς τε Μίλητον πρὸς Θαλῆν, καὶ εἰς Πριήνην πρὸς Βίαντα ἀπεδήμησεν τοὺς σοφοὺς, καὶ τὰς ἀστυγείτονας πόλεις ἐπεσκόπησε. καὶ

σν. καὶ τὰς ἐν Βύβλοις ἱερατικὰς βί-
βλους ἐν ταπροπύλαιῳ σωλλαβὼν ἐξήγε-
χοῦ λόγου φαντασίαν ἐποιεῖτο· καὶ
ἐξεθείαζεν καὶ διαφυλλοῦν ἐπε-
φυομένης δὲ ἄρτι τῆς Πολυκρά-
τους τυραννίδος· καὶ ὀκτὼ καὶ
δέκατον χρόνον γεγονὼς
σωφρονέστατός τε οἱ χαρίεν, καὶ
εἰς ἐμπεδοῦσθαι τὴν ἀπὸ τοῦ πρε-
σβύου, ἐξ ἁπάντων ἀνὴρ ἀπο-
δεχόμενη φιλομαθείᾳ, νύκτωρ
λεληθὼς πάντας μετὰ τοῦ Ἑρμοδά-
μαντος μὲν τὸ ὄνομα, Κρεοφύ-
λου δὲ ἐπικαλουμένου, ἐς Σά-
μον ἦλθε Κρεοφύλου ξενίου ὄντος ἔτι, τῆς
Ὁμήρου ξένου τῷ ποιητῇ γενέσθαι
φίλος καὶ διδάσκαλος τῶν ἁπάν-
των, μετὰ τοῦτον πρὸς τὸν Φε-
ρεκύδην διεπόρθμευσε, καὶ πρὸς
Ἀναξίμανδρον τὸν φυσικὸν, καὶ
πρὸς Θαλῆν εἰς Μίλητον. ἐπα-
γομένους πρὸς ἕκαστον αὐτῶν
ἅμα μίρος· οὓς ὑμίλησεν, ὥ-
στε πάντας αὐτὸν ἀγαπᾶν, καὶ
τὴν φύσιν αὐτοῦ θαυμάζειν, καὶ
ποιεῖσθαι τῶν λόγων κοινωνόν.
καὶ δὴ καὶ ὁ Θαλῆς ἄσμενος αὐτὸν
προσήκατο, καὶ θαυμάσας τὴν
πρὸς ἄλλους νέους παρελλαγήν,
ὅτι μείζων τε καὶ ἐπιβεβηκὼς
ἦν τῶν προστρουτήσαντων· ἅδην
δέξας, μεταδοὺς ὅσον ἠδύνα-
το μαθημάτων τὸ ἡδέως τε τὸ

&c aldolescentiam quoq; annos Samiorum-
nationum: præsertim vbi à tyrannide, pa-
sim laudibus, diuitijs, fauoribus præstantes in
diuis habebant, & in vulgus spar-
bant. Subortante verò iam tum Poly-
crate tyrannide, natos circiter annos
duodecim viginti fibi ipsi videre pro-
spicientis, & quasi ipsius præpositus im-
perio futurus, in patrios verò
quia & studiosus & cupidus erat di-
scendi, noctu insciis omnibus cum
quodam, cui quidem Hermodonti
nomen erat, cognomento verò Cre-
ophylo, quinos posse dicebatur illi-
us Creophylus qui refertur, Home-
ri hospitis & poëtæ amicus fuit, & 5
præceptor omnium: cum hoc, in-
quam, ad Pherecydem transfretavit,
& ad Anaximandrum Physicum, &
rerum naturalium indagatorem, i-
temq; ad Thalem Miletum conten-
dit. Præsens cum unoquoq; ipsorum 10
vicissim ita consuetudinem familiari-
tatemq; junxit, ut eos cum juxta amar-
ent & diligerent, ciusq; naturam stu-
diose admirarentur, deniq; orationis
participem facerent, & cum eo palam lo-
querentur. Ad hæc verò Thales eum libenter 15
quoq; excepit. Atq; admirans diffe-
rentiam illius cum cæteris juvenib, quia
illa major erat longeq; superarat, opi-
nionem & gloriam, quæ jam advenerat,
postquam, quantum poterat, in disci- 20
plinis ei contulisset, & cum senectutis
sux

sua ratione, cum corporis sui inhabitatione culpata; in Aegyptum ipsum trajecture, & cum Memphiticis actum maxime Jovis sacerdotibus domestico usum inire, adhortatus esse Abilis eos, ut seipsum quoque hisce cum viris accepto dimisisse. Quapropter plaris & sapiens affirmatus. Non quidem ea tam excellentium praerogativarum participem factum ajebat, vel à natura vel ab exercitatione, quantum Pythagoram definiebat affecutum. Itaque semper ferè omnia colebat ceu felicem & auspicatum ipsum divinissimum & mortalium omnium sapientissimum evasurum esse, si cum sacerdotibus, quos dixi, viveret.

CAP. III.

Quae ipsius in Phoeniciam peregrinatio, quidque cum ibi studuisset, quidque illic & qualis in Aegyptum profectio.

PEregrinum igitur ab Thalete cùm in reliquis rebus adjutus esset, tum maximè in eo, utpote temporis parcus esset dispensator, hujusque gratia & vini potui, & esui carnis, atque ante omnia edacitati valedixit, & ventribus ac digestu distributuque per totum corpus, facilibus tibiis, quas diutenso usus est, cutisque hinc brevitate somnii & vigiliae animique puritate, actioque sanitate corporis aequissima maximèque stabile sibi comparavisset, Sidonem navigavit, partim quòd perlustratus esset, eam

τὴν ἑαυτοῦ ἀπραγμοσύνην καὶ τὴν ἐκ τοῦ εὐθυμεῖσθαι ἐπιτήδευσιν, ἐπορεύθη εἰς Αἴγυπτον, Μεμφίτῃ μάλιστα τῶν ἱερέων, περὶ τὰ οἰκεῖα καὶ αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ τούτοις. διὸ σοφὸς παρὰ τοῖς πολλοῖς νομίζεται· εἰ μὴ τοσούτων γε ἐκπειράσαντα, ὅτι φυσικῶς, ὅτι ὑπ' ἀσκήσεως διαφέρειν. ἀεὶ τὸν ἄλλον, ὅσον τὸν Πυθαγόραν καθορᾶν. ὥστε καὶ πάντας ὑπολαμβάνειν, εἰ τοῖς δηλουμένοις ἱερεῦσι συγγένοιτο, θειότατον ἂν καὶ σοφώτατον γενέσθαι πάντας ἀνθρώπους.

Κεφ. γ'.

Τίς ὁ εἰς τὴν Φοινίκην αὐτοῦ ἐκπλους, καὶ τίς ἡ σὺν αὐτῇ ἀσχολία, καὶ τίς ἡ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημία, καὶ πῶς γενομένη.

ΩΦελεῖσθαι δὲ παρὰ Θάλεω τά τε ἄλλα καὶ χρόνου μάλιστα φείδεσθαι. καὶ χάριν τούτου οἰνοποσίας τε καὶ κρεοφαγίας, καὶ ἔτι πρότερον ἀπολυφαγίας ἀποσχόμενος τῶν δι' ὀφθαλμῆς καὶ διαπνοῆς ἐστὶ μεμφθῆς, καὶ τούτων ὀλιγουρίας καὶ ἐπαγρίας καὶ ψυχῆς καθαρότητα κτησάμενος ὑγιείας τε ἀκριβεστάτου καὶ ἀπαθεστάτου τοῦ σώματος, ἐξέπλευσεν εἰς τὴν Σιδόνα. φύσει τε μετὰ πα-

παῖδα πεπιθόμενος ἦν, καὶ καλῶς οἰόμενος ἐκεῖθεν ἐυπρόφορα τὴν εἰς Αἴγυπτον ἔσεσθαι βάσιν. Ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν τοῖς τοῦ Μώχου τὰ φυσιολόγα προφήταις ἀπογόνοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ Φοινικοῖς ἱεροφάνταις, καὶ πάσαις τελεσθεὶς τελεταῖς ἔν τε Βύβλῳ καὶ Τύρῳ. καὶ κατὰ πολλὰ τῆς Συρίας μέρη ἐξ αἱρέσεως ἱερουργούμενα. καὶ οὐχὶ δεισιδαιμονίας ἕνεκα τὸ τοιοῦτον ὑπομείνας, ὡς ἄν τις ἁπλῶς ὑπολάβοι· πολὺ δὲ μᾶλλον ἔρωτι καὶ ὁρίσῃ θεωρίας καὶ εὐλαβείας, τῷ μήτι ἐυτὸν τῆς ἀξιομαθοῦς τῶν ἀφανῶν, ἐν θεῶν ἀποῤῥήτοις ἢ τελεταῖς φυλαττόμενα, φρονιμωθῶν τε ὅτι ἄποικα ξόπον τινὰ καὶ ἀπόγονα τῆδε ἐν Αἰγύπτῳ ἱερῶν τὰ ἐυτυθὶ ὑπαρχόντα, ἐκ τοῦτο τε ἐλπίσας καλλιόνων καὶ θειοτέρων ἐκ διαφανεστέρων μαθήσεων μνημάτων ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, *ἀγαθὰς κατὰ τὰς Θάλεω τοῦ διδασκάλου ὑποθήκας. διεπορθμεύθη· ἀμελητὶ ὑπὸ τινῶν Αἰγυπτίων πορθμίων καιριώτατα προσορμισάντων τοῖς ὑπὸ Καρμήλου τὸ Φοινικὸν ὄρος αἰγιαλοῖς. ἔνθα ἐμόναζε τὰ πολλὰ ὁ Πυθαγόρας κατὰ τὸ ἱερὸν, οἵπερ ἄστυνοι ἐδέξαντο ἀυτὸν, τήν τε οἴκησιν ἀυτῷ χαρίσασθαι,

natura patriam ſuam eſſe, partim etiã quòd rectè judicaret inde ſibi facilio-rem in AEgyptum tranſitum fore. Hîc cum prophetis, qui ab Mocho rerum naturalium conjectore oriundi erant, cumq; aliis Phœniciæ ſacrifi-cis congreſſus, cunctisque ſacris cum in Byblo urbe, tum etiam Tyro initiatus fuit, quæq; in multis Syriæ partibus ex inſtituto ac hęreſi ſacra peragi ſolent, perfecit. Neq; verò cauſſa ſuperſtitionis tã multa ſuſtinuit, ut quis ſimpliciter ſuſpicetur: ſed multò potiùs amore ac deſiderio cõmẽtationis ac reverentiæ numinis ductus: nempè ne quid eorum, quæ digna ſcitu & obſervatu ſunt, in deorum arcanis vel ſacrificiis, ipſum fugeret: tũ quia anteà jã didicerat, ibi locorũ quodam modo eſſe ex ſacris AEgypti quaſi deductas colonias, liberosq; ab illis natos: tũ etiã quia ex eo ſe præſtantiorũ ſacratiorũq; & ſyncerorum in ſpe habuit, & verorũ monumẽtorũ in AEgypto participem fore, juxta Thaletis magiſtri præceptiones & cõſilia iſthuc latus. Porrò negligẽter parũq; ſollicitè ab AEgyptiis quibusdã nautis oportuniſſimè in littora, quæ ſubſũt Carmelo mõti Phœniciæ, appellentibus trãsvectus fuit Pythagoras. Ubi ſolus in tẽplo ut plurimũ degebat. Homines aũt loci iſtius benignè ipſũ datis dextris excepẽrũt, lucrati ſcilicet, hoc,

ut ejus formam conſpicarentur, & ſi quid contuliſſent rerum ſummā hominis æſtimationem pretiumq; præ-videntes libenter conferebant. Cæterū cùm inter navigandū ipſe tēperanter & honeſtè, imò verò cōgruēter cō-victui, in quē ſe dediderat, ſeſe diſponeret, melius de ipſo ſētientes, ac majus q̄dquā pro humana natura in decoro pueri ornatu cernētes, recordati ſunt, quēadmodū ſibi cōtinuò ad littus appellentib. jam tum deſcendens ab ſūmis extremisq; Carmeli collis jugis, viſus fuerit, nempe ab aliorum montiū ſacris abſtinuerunt. Atq; hic mōs multis ētiā inacceſſus erat. Lentè ſimul & irrevocabili pergens gradu, neq; præcipiti præruptóve neq; viſui objecto ſaxo, quod obſtaret. Cūq; ſūmā navis adminiſtrationē haberet ſolūq; voce ſublata, navis ipſis annuentibus & dicto audientib. in AEgyptū delata eſt. Et quietè taciteq; eo maximè loci, ubi nautis p̄ totā navigationē minus eſſet impedimenti allaturus conſedit. Atq; in una eadēq; corporis cōformatiōe ac figura duas noctes ac dies tres, nec cibū, nec potū, nec ſomnū capiēs, permānſit. Quia nō niſi omnib. clàm, uti ſe habebat in illo ſedētario ſtabiliq; loco, in quo verſabatur, breves ſomnos capiebat. Atq; hæc cōtinēter faciebat, & præter exſpectationem ſago veſtitus. Ibiq; loci nautę,

καὶ οἱ ξυνοδεῦντο τὴν πολιτείαν προσιέμενοι. ἐπεὶ μὲν τοι κατὰ τὸν πλοῦν ἐγκρατῶς αὐτὸς τε καὶ σεμνῶς, ἀκολούθως τε τῷ σωφρονοῦντι διατεταγμένος, ἀμεινον αὐτὸν διατιθέντες, καὶ μεῖζον τι ἢ κατὰ ἀνθρωπίνην φύσιν ὑπολαμβάνοντες τῇ τοῦ παιδὸς εὐκοσμίᾳ. ἀναμιμνῄσκοντες ὡς προσορμίσασιν αὐτοῖς ὤφθη κατιὼν ἀπ' ἄκρου τοῦ Καρμήλου λόφου. ἱερὸν δὲ τοῦτο τοῦ θεοῦ ἄλλων ὀρῶν ἀπέσχοντο. αὐτὸ καὶ πολλοῖς ἄβατον. χολαίους τε καὶ ἀνεμπρηστοὺς βαίνων, οὔτε κρημνώδους τίνος, οὔτε ὑλώδους πέτρας ἐμποδίσαντος, καὶ ἐπὶ θαλάσσης τοῦ σκάφους μόνον τὸ ἐπιφανέστερον ἐχόμενος, εἰς Αἴγυπτον ὁ ἀπόπλους κατενεχθέντων αὐτῇ ἐνέβη καὶ σιωπῇ ἐκάθιζεν, ἵνα μάλιστα οὐκ ἐμέλλεν αὐτοῖς ἐμπόδιος ἔσεσθαι ναυτιλλομένοις σαφ' ὅλον τὸν πλοῦν. ἐφ' ἑνός τε καὶ τοῦ αὐτοῦ σχήματος δι' ἡμέρας δύο νύκτας καὶ ξοὰς ἡμέρας, μήτε ξοφῆς μήτε ποτοῦ μεταχών, μήτε ὕπνου. ὅτι ἢ μὴ λαθὼν ἅπαντας, ὡς εἶχεν ἐν τῇ ἐδραίᾳ, καὶ ἀσαλεύτῳ ἐπιμονῇ, κατέκαρτε βράχυ. καὶ ταῦτα διηνεκῶς καὶ σεσυρμένου παρὰ προσδοκίαν. εὐθύτε νῆς

τε νοῦς τὸ συμβάντος αὐτοῖς τῷ πλοῦ, ὡσὰν τινὸς παρουσίᾳ θεοῦ πάντα συντιθέντες τὰ τοιάδε. καὶ ἐπισυλλογιζόμενοι δαίμονα θεῖον, ὡς ἀληθῶς ἐπείσθησαν, σὺν αὐτοῖς ἀπὸ Συρίας εἰς Αἴγυπτον μετεῖναι, καὶ τὸν τῶν πρόσλοιπον εὐφημότατον πλοῦν διεξήνυσαν, καὶ σεμνοτέροις, εἰωθόσι διάθεσιν, ὀνόμασί τε καὶ πράγμασιν ἐχρήσαντο πρός τε ἀλλήλους καὶ πρὸς αὐτὸν μέχρι τῆς εὐτυχεστάτης συμβάσης αὐτοῖς, καὶ ἀκυμάντου παρόδου εἰς τὴν Αἴγυπτίαν ἠόνα τῇ σκάφους προσοχῆς. ἔνθα δὴ ἐκβαίνοντα ὑποδεξάμενοι σεβασμῶς ἅπαντες, καὶ διαδεξάμενοι ἐκάθισαν ἐπὶ καθαρωτάτης ἄμμου. καὶ αὐτοσχέδιόν τινα βωμὸν πρὸ αὐτοῦ πλάσαντες, ἐπιχινήσαντές τε ὅσων εἶχον ἀκροδρύων οἷον ἀπαρχάς τινας κατατιθέμενοι, τῷ φάρτει μεθάρμοσαν τὸ σκάφος, ὅπουπερ καὶ προέκειτο αὐτοῖς ὁ πλοῦς. ὁ δὲ διὰ τοσήνδε ἀσιτίαν ἀτονώτερον τὸ σῶμα ἔχων, οὔτε πρὸς τὸν ἀποβίβασμον τὴν ταύτης ἀφαίρεσιν καὶ χειραγωγίαν, ἢ ναυλιώδη τότε, ὅτε ἀπαλλαγέντων ἀπέσχετο ἐπὶ πολὺ τῶν παρεσκευασμένων ἀκροδρύων· ἄλλα ἐφαψάμενος χρησίμως αὐτῶν καὶ ὑπο

intercà dum navigarent, hæc omnia quasi ad cujusdam Dei præsentiam concinnabant. Ac colligentes divinum quendam genium, ut reapse crediderunt, secum è Syria AEgyptum accedere, reliquam etiam navigationem felicissimo cursu absolverunt, inque portum cum optimo omine pervenerunt, adhæc blandioribus, quàm soliti erant, nominibus simul & rebus, cùm erga se mutuò, tum erga illum usi sunt, donec longè felicissimè cumq; omni malacia ac tranquillitate in AEgyptiacum littus appulissent, navi in arenã littusq; impacta. Porrò cùm ibi illum naviegressum oẽs divino cultu ac laude extulissent excepissentq;, in mũdissima harena consederũt, atq; ara quadam extemporali & tumultuaria ante ipsum excitata, quicquid habebãt fructuum arborum, baccarumq; follicu-lis adhuc inclusarũ, excussum, ceu primitias quasdam ipsi apponentes exoneraverunt navem, quocunq; etiam navigatio ipsis institueretur. Ipse verò præ tali inedia corpus habens attenuatius debiliusq;, neq; ad trajiciendum in terram, atque eorundem exitum ac manuductionem tunc vel nausea laboravit, neque ferculis ex fructibus arborum constantibus diu abstinuit, reliquis abhorrentibus: sed cùm utiliter ea attigisset fruitusq; esset, & na-

turam paulùm roborasset, in vicina diversoria conservavit, eundem morem ac consuetudinẽ ubiq; à turbatione remotã moderatãq; custodiens.

θράψας. τὴν διάθεσιν εἰς γὰρ ἐγγὺς δίαιταν συνεπίας, τὸ αὐτὸ ἦθος ἐν ἁπασὶ διατηρῶν καὶ ἀπταιστὸς ἐφυλάττετο.

CAP. IV.

Quod ipsius in Ægypto studium fuerit. Et quomodo inde in Babyloniam abierit, item quo pacto ibi cum Magis familiarem consuetudinem habuerit.

Κεφ. δ.

Τίς ἡ εἰς Αἴγυπτον αὐτοῦ ἄφιξις· ἐκ τῶν εἰθισμένων εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πῶς ἐκεῖ τοῖς Μάγοις συνεγένετο.

IAm inde cum maximo studio exactaq; indagatione omnia sacra frequentavit, & admirationi fuit atq; admiratus ab sacerdotibus & prophetis, quorum consuetudine utebatur. Et perquã accuratè edoctus fuit, de quaq; re non intermittens vel eos, qui ipsius judicio laudabiles essẽt, vel eos, qui intelligentia rerum clari notiq; erant, audire, vel sacra eorum, qui qualicunq; modo colebantur. Nullũ etiã locum, in quem profectus arbitrabatur se excellentius magisq; singulare quid reperturũ, nõ est contemplatus. Unde ad omnes sacerdotes peregrinationem suscepit. Apud unũquemq;, quarũ rerum sapiẽtia quisq; præditus erat, utilissimè profecit. Porrò annos omninò viginti duos in AEgypti sacrariis & arcanis remotisq; tẽplis versatus est, Astronomiæ & Geometriæ operam dans, cunctisq; sacris initiatus, haud temerè & quasi saltuatim, donec tandem ab Cambysis militibus captus Babylonẽ abductus fuit.

Ἐκεῖθέν τε εἰς ἅπαντα ἐφοίτησεν ἱερὰ μετὰ πλείστης ἀκριβοῦς ἐξετάσεως. θαυμαζόμενός τε καὶ σεβόμενος ὑπὸ τῶν συγγενομένων ἱερέων καὶ προφητῶν. καὶ ἐκδιδασκόμενος ὅτι μελέσειε περὶ ἑκάστου οὐ παρέλειπεν ἔστε ἀκούσασθαι τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐπαινουμένων, ἔστε ἄνδρας τῶν ἐπὶ σεμνότητι γνωριζομένων, ἔστε τελετὴν τῶν ὅπως δήποτε τιμωμένων, ἔστε τόπον ἀξιοθρήτου, εἰς ὃν ἀφικόμενος ᾠήθη τι περιττότερον εὑρήσειν. ὅθεν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἱερέας ἀπεδήμησεν ὠφελούμενος παρ' ἑκάστῳ, ὅσα ἦν σοφὸς ἕκαστος. Δύο δὲ καὶ εἴκοσιν ἔτη κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἀδύτοις διετέλεσεν ἀστρονομῶν καὶ γεωμετρῶν καὶ μυούμενος οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς, οὐδ' ὡς ἔτυχε πάσας θεῶν τελετὰς ἕως ὑπὸ τῶν Καμβύσου αἰχμαλωτισθεὶς εἰς Βαβυλῶνα ἀνήχθη. κἀκεῖ

καὶ παρὰ τοῖς Μάγοις διατρίβοις σπουδῆς καὶ ἐπαιδεύθη τὰ παρ' αὐτοῖς, σεμνὰ καὶ θεῶν θρησκείαν ἐντελεστάτην ἐμαθεν, ἀριθμῆς τε καὶ μουσικῆς, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἐπ' ὀλίγον ἐλθὼν παρ' αὐτοῖς, ἄλλα τε δεδεγμένος σπουδάσματα ἐπ.

Atque ibi cùm Magis sui studiosis & benevolis conversatus est, & in ipsorum mysteriis eruditus fuit, caq;, quæ seria essent, & ad religionem cultũq; numinis pertinebant, exactissimè perdidicit. Itẽ in arte numerandi ac Musice, reliquisq; disciplinis apud illos ad sũmũ fastigiũ pervenit, alios præterea duodecim annos cũ illis versatus.

Κεφ. ι'. 10

CAP. V.

Πῶς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σάμον. τίς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιδημίαν ἐμπειρίαν ἐλαβεν. καὶ πῶς ἐθαύμασεν αὐτὸν διαφερόντως τέχνη ἐπαίδευσεν. ἀπόδειξίν τε αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ τρόπους ἀ- 15 πάντων ἐν τῇ Σάμῳ.

Quomodo rursum Samũ redierit. Quod ipsius interea, dum in Samo peregrinaretur, studium fuerit, & quo pacto eum, qui simile secum nomen habebat, admirabiliter instituerit, tũ quæ ipsius ad Græcas peregrinationes, & modi exercitationis, quibus in Samo insula usus est.

Ἐπὶ Σάμου ὑπέστρεψε περὶ ἔτη τὸν ἀπὸ ἑβδομηκοστὸν ἤδη γεγονώς. διαγνωσθεὶς δὲ ὑπό τινων πρεσβυτέρων, ἐν ὀλίγῳ πλείονι ἢ πρόσθεν θαυμασθείς, κάλλιόν τε γὰρ καὶ σοφώτερος ἐν διαφορωτέροις αὐτοῖς ἐφάνη, παρεκαλούσης αὐτὸν δημοσίᾳ τῆς πατρίδος ὠφελεῖν ἅπαντας, ἐν μὲν παιδόσεσι τῶν ἐνθυμίων, οὐκ ἀντιτείνων, τὸν τῆς διδασκαλίας τρόπον συμβολικὸν ποιεῖν ἐπιχείρει ἐν πάντα δόγμασιν τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ διδάγμασιν κατ' ἐπαίδευθη, οὐκ ἐν σφόδρα προσίετο τὸν τοιοῦτον τρόπον οἱ Σάμιοι, μήτε ἁρμονίως καὶ ὡς ἐχρῆν προσεφύσαν αὐτῷ. μᾶλ-

NAtus annos circiter quinquaginta sex Samum reversus est. Cùm verò rescitum esset ab senioribus quibusdam, rediisse, nec minus, quàm antè, in admiratione esset, (nã & pulchrior juxta ac sapientior, & divina quadam majestate eminentior ipsis est visus) patria eum publicè vocavit, ut de omnibus bene mereretur, & homines suarũ cogitationum participes faceret, minimè renitens studebat modum doctrinæ allegoricum & symbolis ceu mysteriis tectum reddere, plancq; AEgyptiorum doctrinis, prout in iis ab prima ætate institutus erat, similem, etsi Samii hujuscemodi tradẽdi morem haud admodum appeterent, neq; decenter nec convenienter ei adhæserunt. Itaq; ne-

minead eum accurrente, nec germanè & ex animo doctrinas expetente, omnibus modis apud ipsos habitare studebat, Samum nec contemnens nec vili, quod patria esset, æstimãs, omninòq; volens cõterraneos disciplinarum pulchritudinem & elegãtiam, etsi invitos, degustare. Cæterùm cùm observasset quendam pugilum, corũpq; qui se quidem corpusq; exercere amant, verùm paupertẽ alioquin & tenuium fortunarũ hominẽ, cum mẽte & ratione compendioq; scitè admodum & agiliter, idq; cum decora corporis mobilitate in gymnasio pila ludentem, ratus se cum dicto audiẽtem habiturum, si ipsi securo & nihil tale cogitanti, affatim, quæ vitæ necessaria sunt, suppeditaret, juveni post lotionem ad se advocato ultrò promisit se commeatus abundè sufficientes ad sustentationem exercitationis corporis præbiturum, seque continenter ejus curam habiturum. Ipsum verò paulatim citraque laborem ullum & assiduè accepit, ne confertim doctrinæ aliquæ onerarentur, quas ipse etiamnum adolescens à Barbaris didicerat. Verùm hę jam tum ipsum propter senium memoriaq; defectum destituebant. Adolescente verò obedientiam pollicente, adeoque rerum necessariarum spe ad hoc animum facilè inducente, ipse ei Arithme-

νὸς οὖν ἀυτῷ [illegible] μὴδὲ γνησίως ὀφειλόμενον τῷ μαθήματων αὐτοῖς ἐφοιτίζειν πάντι ξόπῳ ἐπαρήτω, μὴ σπειρομένων μηδὲ ὀλιγωρῶν τῆς Σάμου, διὰ τὸ σπουδαῖος εἶη. γυῶναι τε πάντως βουλόμενος τῆς τοῦ μαθήματων κάλλοιπῆς τοὺς πατείωτας, εἰ καὶ μὴ ἔχοντας. ἀλλ' οὖν διανοίᾳ καὶ μεθόδῳ παρατηρήσας εὐφυῶς τινὰ καὶ εὐκινήτως ἐν τῷ γυμνασίῳ σφαιρίζοντα τῷ φιλογυμναστικῶν μὲν καὶ συμπαθοῦντων, πονηρῶν δ' ἄλλως καὶ δυσεφοτέρων, λογισάμενος ὅτι εὐπειθῆ ἕξει, εἰ τὰ ἐπιτήδεια ἐπιπλέα τῆς αὐτῷ ἀμελουμένοι παρέχοι, προσκαλεσάμενος μετὰ τὸ λουτρὸν τὸν νεανίαν ἐπηγγείλατο αὐτάρκη αὐτῷ ἐφόδια εἰς τὴν τῆς συμπαθείας ὑποδοχὴν καὶ ἐπιμελείαν δικαίως παρέξειν, ἐνδιαδέξασθαι αὐτὸν καταβεβηκὼ τε καὶ ἀπόνως, ἐνδεικῶς τε, ὥστε μὴ ἀθρόου φορτισθῆναι μαθήματα τινα, ἃ παρὰ Βαρβάρων μὴ ἔμαθεν αὐτὸς νέος ὤν. διολείπει δ' αὐτὸν ταῦτα ἤδη διὰ τὸ γῆρας καὶ τὴν τούτου ἀμνημοσυνίαν. ὑποχωμένου δὲ τοῦ νεανίου ἐς τῇ τῆς ἐπιτηδείων ἐλαφρίᾳ ὑποκειμένης, τὴν δ' ἀεὶ-

μὴς

μὴν μαθήσιν καὶ γεωμετρίας ἐναγεῖν αὐτὸν ἐπειρᾶτο. ἐπὰμβακος τὰς ἑκάστου ὑποδείξεις ποιούμενος, καὶ διδάσκων πάντος σχήματος, ὃ ἐστι διὰ γραμμάτος, μισθὸν καὶ ἀντίποινον παρῄχε τῇ νεανίᾳ ξιόβολον. ἃ τοῦτο μέχρι πολλοῦ χρόνου διετέλεσε ποιῶν. φιλοτιμότατος μὲν καὶ σπουδαίως, τάξεως βελτίστῃ ἐμβιβάζων εἰς τὴν θεωρίαν. Καθ' ἑκάστου δὲ χήματος παράλημψιν ξιώβολον ἐπεδίδου. ἐπεὶ δὲ ὁ νεανίας ὁδῷ τινὶ ἐμμελεῖ ἀγόμενος, τ' ἔκπρεπέστατα ἤδη ἀπελαμβάνετο καὶ τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀσχολυδίας τῆς ἐν τοῖς μαθήμασι, συνιδὼν τὸ γενόμενον ὁ σοφὸς, καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἔτι ἔχων ἔτι ἀπορεῖν εἰδὲ ἀπόχοιτο τῆς μαθήσεως, εἰδ' εἰ πάντα παθοῖ πενίαν, ὑπετιμήσατο καὶ ἀπορίαν τῶν ξωβόλων. Ἐκεῖνου δὲ εἰπόντος, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τούτων οἷς τε εἰμὶ μανθάνειν, καὶ διαδέχεσθαί σου τὰ μαθήματα, ἐπήνεγκεν. Ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς τὰ πρὸς σοφὴν ἐπιτήδεια ἔχω ἔτι οὐδ' εἰς ἐμαυτόν. διὸ νοῦν σχολάζειν εἰς ποιεῖσθαι μὲν τῷ καθ' ἡμέραν ἀναγκαίων, καὶ τῆς ἐφημέρου τροφῆς, οὐ καλῶς ἔχειν ἀμβαίνει

metices & Geometriæ disciplinam instillare conabatur, cujusque artis demonstrationes in abaco faciens, figurarumque omnium formas docens per literas, mercedem & laboris compensationem juveni dedit triobolum, idque aliquandiu facere non destitit. Honoris studiosissimus erat, & perstudiosè, cumque optimo ordine in rerum contemplationem inducebar. Porrò pro cujusq; figuræ exceptione triobolum numerabat. Sed postquam adolescens commoda & concinna quadam via ductus eam jam, quæ excelleret, maximeq; afficeret, accepit, & consecutionem ordinémve, quæ in disciplinis potissimè requiruntur, edoctus esset, sapiens ille re intellecta, quodque ab ea disciplina non deficeret libenter, nec abstenturus esset, etsi vel omnem paupertatem foret subiturus, honoravit indigentiam eius etiam triobolis. Illo verò dicente, absque illis & discere possum, & tuas doctrinas excipere, subjecit: sed nec ipsemet habeo, quæ ad me alendum sufficiunt. Quare mentem vacare oportebit, ut, quæ quotidiano victui necessaria erunt, inveniam: Iam sustentationem quotidianæ vitæ habere non satis bellè sufficienterq; possumus ex abaco, inani-

inanibusq; & fructus expertibus literis, ut se quis vel maximè torqueat macerétq;. Ita ut ægrè admodum adolescens ab eo avelleretur, quò contemplationem continuaret. Verùm ea illum contra fari: equidem tibi reliquum sufficiam inquit, & beneficiũ quodammodo ciconiarum in morẽ rependam. Siquidẽ pro quaq; forma ipse tibi triobolum dabo. Atq; ex eo tẽpore ita literarũ amore captus est, ut Samiorũ solus unà cum Pythagora, quo cum idem nomen habebat, sed Eratoclis erat filius, extolleretur. Hujus verò etiam Commentarii feruntur ἀλειπτικοὶ, hoc est, Vnguentarii: & Athletarum illius temporis constitutio de esu carnium loco caricarum: quæ malè ad Pythagoram Mnemarchi filium ab nonnullis referuntur. Circa hoc ipsum tempus ipse in summa admiratione fuisse perhibebatur in Delo insula, cùm eum, qui dicitur incruentus, accessisset, simulque Apollinis genitoris aram, ejusque administros, qui ipsius sacris essent operati, unde ad omnia oracula se contulit. Item legum cautsa in Creta ac Sparta quoque versatus est, earumque omnium auditor simul & discipulus factus, cùm domum reversus esset, acriter ea, quæ omissa fuerant indagare aggressus est. Ac primum quidem omniũ locum,

καὶ ἀνοήτοις μεμιμούμενον ἑαυτὸν ἄν τι σπουδάσῃ. ὅστε τὸν παῖδα δυσπροσοδεύτου συνέβαινε τὴν θεωρίαν ἔχοντα. καὶ ταῦτ' εἰπεῖν· Ἐγώ σοι λοιπὸν πορίσω, καὶ ἀντιπελαργήσω ξόπον τινά. κατὰ γὰρ ἕκαστον χοῖνιξ ξιώβολον κ'αὐτός σοι ἀντιπαρέξω. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ὑπὸ τῶν μαθημάτων, ὥστε μόνος Σαμίων σὺν πατρὶ Πυθαγόρᾳ ὁμώνυμος ὢν αὐτῷ, Ἐρατοκλέους δὲ υἱός. τούτου δὲ καὶ τὰ ἀλειπτικὰ συγγράμματα φέρεται. καὶ ἀντὶ ἰσχάδων τοῖς τότε ἀθληταῖς χρεώδους ξοφῆς διάταξις, οὐ καλῶς εἰς Πυθαγόραν τοῦ Μνημάρχου τούτων ἀναφερομένων. λέγεται δὲ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον θαυμασθῆναι αὐτὸν περὶ Δῆλον, προσελθόντα αὐτὸν πρὸς τὸν ἀναίμακτον λεγόμενον, καὶ τὰ γενέτορος Ἀπόλλωνος βωμὸν, καὶ τούτου θεραπεύσαντας, ὅθεν εἰς ἅπαντα τὰ μαντεῖα παρέβαλε. καὶ ἐν Κρήτῃ δὲ καὶ ἐν Σπάρτῃ τοὺς νόμους ἔνεκα διέξεισι. καὶ τούτων ἁπάντων ἀκροατής τε καὶ μαθητὴς γενόμενος εἰς οἶκον ἐπανελθὼν ἅπαντα δὴ τὰ παραλελειμένα ζητεῖν, καὶ πρῶτον μὲν διάξιδὸν ἐν τῇ

ἐν τῇ πόλει κατασκευάσαι, Πυθαγόρου * καλούμενον ἴσως καὶ τοῦτο ἡμικύκλιον, ἐν ᾧ νῦν Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν βουλεύονται, νομίζοντες περὶ τῶν καλῶν καὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ξυμφερόντων ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ προσήκειν τὴν ζήτησιν. ἐν ᾧ κατεσκεύασεν ὁ ἀνὴρ γυμνάσιον, ἔξω τε τῆς πόλεως οἰκεῖον τῆς ἀυτοῦ φιλοσοφίας ἄντρον ποιησάμενος, ἐν τούτῳ τὰ πολλὰ τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας διέτριβε, καὶ τὴν ζήτησιν ἐποιεῖτο, τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι χρησίμων, τὸν ἀυτὸν τρόπον Μίνῳ τῷ τοῦ Διὸς υἱῷ διαπονηθείς. καὶ τοσοῦτον ἐπέσχεν ὕστερον τῶν τοῖς ἐκείνου μαθήμασι χρησαμένων, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν δοκοῦσι μικροῖς θεωρήμασι μέγιστοι ἐφρόντισαι· Πυθαγόρας δὲ συνετέλεσεν τὴν περὶ τῶν οὐρανίων διδασκαλίαν, καὶ ταῖς ἀποδείξεσιν ἀυτῆς ὅλαις ταῖς Ἀριθμητικαῖς καὶ ταῖς γεωμετρικαῖς διῆλθεν. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὕστερον ὑπ' ἀυτοῦ πραχθέντων, ὅτι μᾶλλον ἀυτὸν θαυμαστέον. ἤδη γὰρ μεγάλην ἐπίδοσιν τῆς φιλοσοφίας ἐχούσης, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης θαυμάζειν ἀυτὸν προαιρέμενος,

in quo commoraretur, in urbe construxit, à semicirculo etiamnum Pythagoræ hemicyclium vocitatum, quo in loco Samii hodie de rebus publicis consultant, æquum esse judicantes, ut de honestis & virtutibus, de æquitate ac justitia, deq; iis, quæ spectarent ad publicam utilitatẽ, illo in loco quæstiones instituantur. In eo iste, qui omnium curam habuit, hoc gymnasium construxit, extraq; urbem proprium philosophiæ suæ ac literis antrum effecit, in quo maximam partẽ noctesq; diesq; versabatur, & quæstionem instituebat eorum, quæ in disciplinis utilia essent, eundem morem cum animo volutans, quem Minos Jovis filius tenuerat. Cæterùm tantum postea ab iis, qui ejus dogmatibus erant usi, differebat, ut illi quidem in disquisitionibus & præceptis exiguis maximi habiti essent: Pythagoras verò de rebus cœlestibus scientiam consummarit, eamque demonstrationibus universis tam Arithmeticis, quam Geometricis percurrerit. Nec hoc solùm: Verùm etiam ipsemet postea magis ob ea, quæ ab illo acta sunt, admirandus fuerit. Cùm enim Philosophia jam magnum incrementum sortita esset, & tota Græcia, ipsum in primis admirari constituisset,

optimis quibusq; & philosophiæ studio deditissimis ejus caussa Samum profectis, volentibusq; ejus institutionis, quã traderet, participes esse, ab civibus suis ad nullas non legationes tractus, cumq; iisdẽ administris publicis cõgredi & communicare coactus fuit. verũ cùm prudenter vidisset, legibus patriæ parenti difficile fore, si ibi remaneret, studiò philosophiæ incumbere, in agrum aliquem rèmotum se abdidit. Idq;, quod omnes, qui ante se olim philosophiæ operam dedissent, peregrè extra patriæ solum in locis remotis vitam finivissent.

CAP. VI.

Causa, ob quas in Italiam est profectus, deq; hac eius peregrinatione. Isẽ universalis & distincta de Pythagora, cuiusmodi scilicet fuerit, cõmemoratio, deq; ipsius Philosophia.

PYthagoras hisce omnibus diligenter secum expensis cumq; animo consideratis, adhæc fugiẽs politica negotia atq; occupationes, ut verò nõnulli dictitarunt, eorum, qui tum Samũ incolebant, oscitationem ac negligẽtiã in discẽdis literis devitans, in Italiã discessit, patriam reputans eam regionẽ, quę quam plurimos haberet bene erga literas affectos, qq; ardenter modesteq; discere averẽt. Cumq; Crotone, quæ nobilissima urbiũ erat, primitus adhortationẽ instituisset, permultos sectatores habuit, ut palã narretur, ipsũ homines sexcẽtos habuisse, nõ ab

καὶ τῆς ἀρίστων ἀνδρῶν φιλοσοφωτάτων εἰς τὴν Σάμον δι' ἣν ἐκοινωνοῦντα καὶ βουλομένων κοινωνεῖν τῆς παρ' ἐκείνου παιδείας, ὑπὸ τῆς ἀυτῆ πολιτῆς εἰς τὰς ἀφισβείας πάσας ἐλκόμενος, καὶ μετέχειν ἀναγκαζόμενος τῆς ἀυτῆς λειτουργίας. καὶ συνιδὼν, ὅτι τοῖς τῆς παιδὸς νόμοις πειθομένῳ χαλεπὸν ἀυτῆ μένοντος φιλοσοφεῖν καὶ διότι πάντες οἱ φρότερον φιλοσοφήσαντες δεῖ ξένης τὸν βίον διατέλεσαν.

Κεφ. ε.

Αἰτίαι δ' αἷς ἀπεδήμησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ περὶ τὴν ἀποδημίαν αὐτῆς ταύτης. καθόλου τε διατριβὴς περὶ Πυθαγόραν, ἐπιτήδευσις τις ἦν περὶ τὴν καθ' αὐτὸν φιλοσοφίαν.

ΤΑῦτα πάντα παρ' αὐτῆ διανοηθὶς, καὶ φεύγων τὰς πολιτικὰς ἀχολίας, ἃς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν περὶ παιδείας ὀλιγωρίαν τῆς τότε τὴν Σάμον οἰκουμένων παρεστώμενος, ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. παῤῥησία ἡγησάμενος τὴν πλείονων ἐνεχόντων πρὸς τὸ μανθάνειν * οἰκείως ἔχουσαν χώραν. καὶ ἐν πρώτῃ Κρότωνι ἐπισημοτάτῃ πόλει προσβαλὼν πολλὰς ἔσχε ζηλωτὰς, ὥστε ἱστορεῖται, ἑξακοσίους αὐτὸν ἀνθρώπους ἐσχηκέναι, οὐ μόνον ὑπ' αὐ-

ὑπ' αὐτῷ κεκινημένους εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἧς μετεδίδου, ἀλλὰ καὶ τὸ λεγόμενον, κοινοβίους, καθὼς προσέταξε, γενομένους. καὶ ὅτοι μὲν ἦσαν οἱ φιλοσοφοῦντες. οἱ δὲ πολλοὶ ἀκροαταὶ, οὓς ἀκουσματικοὺς καλοῦσι, οὐ μετὰ μόνον ἀκροάσεως, ὡς φασιν, * ἣν προτίθεται καὶ παίδημον μόνον ἐπιβὰς τῆς Ἰταλίας ὁ ἄνθρωπος ἐποιήσατο πλείονας ἢ δισχιλίους τοῖς λόγοις ἐκκρεμάσαι. ἀλλὰ ὁμοῦ παισὶ καὶ γυναιξὶν ὁμακόειον σαμμάγθης ἱδρυσάμενοι καὶ πολίσαντες αὐτοῖς τὴν πρὸς ἅπαντα ἐπικληθεῖσαν μεγάλην Ἑλλάδα. νόμους τε παρ' αὐτῷ δεξάμενοι καὶ πρόσταγματα ὥσπερ θείας ὑποθήκας· ὧν ἐντὸς ὀλίγου δεῖν ἅπαντες παρέμειναν ὁμονοοῦντες ὅλῳ τῷ τῆς ὁμιλητοῦ ἀθροίσματι εὐφημούμενοι, καὶ παρὰ τοῖς πέριξ μακαριζόμενοι. τάς τε οὐσίας κοινὰς ἔθεντο ὡς προσελήλυθεν. καὶ μετὰ τῶν θεῶν τὸν Πυθαγόραν λοιπὸν κατηρίθμουν, ὡς ἀγαθόν τινα δαίμονα καὶ φιλανθρωπότατον. οἱ μὲν τὸν Πύθιον, οἱ δὲ τὸν ἐξ Ὑπερβορέων Ἀπόλλωνα, οἱ δὲ τὸν Παιῶνα, οἱ δὲ τῶν τὴν σελήνην κατοικούντων δαιμόνων

se modò ad philosophiæ, quã tradebat, studium motos excitosque: verùm etiam ab communi, quod dicitur, vivendi modo, uti instituit, cœnobios, quasi convivas dicas, factos. Atque hi quidem erant, qui Philosophiæ operam dabant. Plærique verò auditores, quos ab præceptis, quæ audiunt, ἀκουσματικοὺς appellant, unica solùm prælectione, * ut ajunt, quam primam & inspectante omni populo publicam, vel ingressus solum in Italiã, hic homo habuit, amplius bis mille homines orationib. capti fuerũt. Sed pueris & fœminis simul ὁμακόειον, hoc est auditoriũ publicum, ad quod oẽs simul cõvenirẽt, idq; magnũ & amplũ ædificarunt, urbisq; instar ipsis fabricarũt, ab omnib. magnã Græciã vocitatũ. Legibusq; ab illo acceptis, & edictis tanquã divinis præceptionib. (citra quãs nihil administrabãt) pmãserũt uno codẽq; animo cõcordes, ab universo cœtu discipulorũ & familiariũ prædicati, & ab vicinis omnib', q circũcirca erãt, habiti sũt felices & beati, simulq; facultates suas, uti modò dictũ est, cõmunes habuerũt. Tãdẽq; Pythagorã divis ãnumerabant, ceu bonũ aliquẽ hominũq; amãtissimũ geniũ. Nõnulli quidẽ Pythium, at alii Hyperboreũ Apollinẽ, rursũ quidã Pçonẽ, alii certum quendã ex geniis, qui Lunã inhabitabant.

Nec decrãt, qui quempiam esse deorum cœlestium prędicabant, in ũsũ & correctionem vitę mortãliũ sub figura humana datũ esse aiẽtes, atq; hominibus, qui tum erãt, apparuisse ut salutare feliciratis & Philosophiæ calcar & incitamentum mortaliũ generi donaret, quo majus nec venit, nęc ventum unquã est bonũ, quã quod deorũ beneficio per hunc ipsum Pythagorã gratis collatũ erat. Quamobrẽ etiam-num proverbium, SAMIUS CAPILLATUS, de honestissimo ac religiosissimo homine dici solet. Aristoteles in libris de Philosophia Pythagorica commemorat talem quampiam divisionem ab viris, interea, quæ maximè arcana sũt, asservari, animantium ratione prædirorum, alius quidem est Deus, alius verò homo, alius autem ut Pythagoras. Ac valdè probabiliter ipsum talem habebant. Quippe cujus solius beneficio de diis, de heroib. de subtilioríb. spiritibus, mundiq; tum globosis corporibus, tum omnigeno stellarũ motu, adhęc de accremẽtis & defectib', item de inęqualitatib. & aculeatis & circularib. revolutionibus, deq; omnib. quæ in mundo habẽtur, naturis tam cœli terræque, quàm illarum rerum, quę mediç inter ipsa sunt, & manifestis & abstrusis, recta quædam, & similis rebus exsistentibus intelligẽtia sciẽtiaq; hominib. patefa-

ἔνα. Ἄλλον δ' ἄλλων φῆ Ὀλυμπίων θεῶν ἱρήμιζον, εἰς ὠφέλειαν καὶ ἐπανόρθωσιν τοῦ θνητοῦ βίου, λέγοντες ἐν ἀνθρωπίνῃ μορφῇ φανῆναι τοῖς τότε, ἵνα τὸ τῆς εὐδαιμονίας τε καὶ φιλοσοφίας σωτήριον ἔναυσμα χαρίσηται τῇ θνητῇ φύσει, οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτε ἦλθεν, ἔτε ἥξει ποτε, λαμπρὸν ἐκ θεῶν διὰ τοῦτο τοῦ Πυθαγόρου. διόπερ ἔτι καὶ νῦν ἡ παροιμία, τὸν ἐκ Σάμου κομήτην ἐπὶ τῷ σεμνοτάτῳ λέγουσιν. ἱστορεῖ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας, διαίρεσιν τινα τοιάνδε, ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐν τοῖς σαφῶς ἀπορρήτοις φυλάττεσθαι. τοῦ λογικοῦ ζῴου, τὸ μὲν ἐστι θεὸς, τὸ δὲ ἄνθρωπος, τὸ δὲ οἷον Πυθαγόρας. καὶ σαφῶς ὑλλόβως τοιοῦτον ἑαυτὸν ὑπειλήμβανον, δι' ὃν περὶ θεῶν μὲν καὶ ἡρώων καὶ δαιμόνων καὶ κόσμου σφαιρῶν τε καὶ ἀστέρων κινήσεως παντοίας *ἐπὶ προθήσεων τε, καὶ ὑπολείψεων ἐκ ἀνωμαλιῶν ἐκπυρώσεών τε καὶ ἐκπυρώσεων, ἐκ τῆς ἐν κόσμῳ σάντων ἱεροῦ καὶ γῆς, καὶ μεταξὺ φύσεων ἐκδήλωντο καὶ ἀποκρύφων ὀρθή τις ἐκ ἐπιτηδεία τοῖς οὖσι παρεισῆλθεν ἔννοια.

νοια. ἐπιδὴν τῶν φαινομένων, ἢ δι' ἐπινοίας λαμβανομένων, μηδενιαῖς ἀντιπαίουσα μαθήμασι καὶ θεωρίαις, καὶ τὰ ὄπισθεν μονονοὺ πάντα, ὅσα καταλαμβάνεται τῆς ψυχῆς, ὡς ἀληθῶς καθαρσιὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων τῇ νῷ πρὸς τὸ καλὸν ἐγκαθῆναι τὰς ὄντως τῶν ὅλων ἀρχὰς καὶ αἰτίας, ἐνωκίσθη τοῖς Ἕλλησιν. πολιτεία δὲ ἡ βελτίστη καὶ ὁμοδημία, καὶ κοιναὶ τῶν φίλων, καὶ θρησκεία θεῶν, καὶ ὁσιότης προσκατοικοῦσα, νομοθεσία τε καὶ παιδεία, καὶ ἐγκρυφία, καὶ φειδὼ τῶν ἄλλων ζώων, καὶ ἐγκράτεια, καὶ σωφροσύνη καὶ ἀγχινοία καὶ θειότης, καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθά, ὡς ἐπὶ ὀνόματι συλλαβεῖν, ταῦτα πάντα τοῖς φιλομαθοῦσιν, ἀξίωτα καὶ φιλοσπουδάστα δι' αὐτὸν ἐφάνη. εἰκότως δὴ οὖν καὶ πάντα ταῦτα ὅ δὴ νῦν ἔλεγον, ὕπερ τῶς ὑφρυῶς ἐθαύμαζον τὸν Πυθαγόραν.

fta eſt. Nulla in re eorum, quæ apparent, vel mentis perſpicacitate percipiuntur, contra bonas artes ullo modo, & contemplationem cunctaque quæ ſcientia comprehenduntur, ſeſe opponens. Nimirum quæcunq; vere animi oculos efficiant, & purgent mentem ab cæcitate aliis ſtudiis inducta: ita ut videre reipſa poſſis rerum omnium tum initia tum cauſſas, inq; Græcis habitaviſſe. Optimus autem Reipub. ſtatus itemq; popularis conſtitutio, tum amicorum communio, deorum religio, pietas eorum, qui jampridem deceſſerunt, legumlatio, diſciplinarum traditio, ἐγκρυφία, vel ſilentium, abſtinentia & parcitas ab animalibus, temperantia, animi lætitia, prudentia, divinitas, aliæq; virtutes, ut uno verbo complectar, hæc, inquam, omnia diſcendi ſtudioſis per ipſum oſtenſa ſunt digna eſſe; quæ amarentur ſtudioque comparentur. Hiſce igitur omnibus de cauſſis meritò, ut jam dixi, effectum eſt, ut adeò incredibiliter Pythagoram paſſim homines admirarentur.

Κεφ. ζ.

Κατὰ τίνας ἄρας δὲ τύχης τὸ Ἰταλικὸν αὐτῷ πρᾶγμα, καὶ τῶν εἰς ἀνθρώπους ἐμφερομένων εἰς τὸ κοινὸν λόγον, ἀπόλειπε τινὰς ἡμῖν,

CAP. VII.

Communes quaſdam quaſi adumbrationes rerum, quæ ab eo geſtæ ſunt in Italia: tum cujuſmodi fuerint ſermones illi publici, quos vel homines proferebas.

AT enim jam deinceps dicendū est, quemadmodum peregrinationē sit ingressus, quibusq; primùm & quas orationes habuerit, & quibus de rebus, & ad quos. Ita enim facilè à nobis colligetur, quæ & qualia cjus fuerint studia in eo vitæ genere, in quo tunc vixit. Fertur itaque, cùm in Italia & Sicilia peregrinaretur, accepisse civitates quasdam servitute ab se mutuò, partim quidem jam multos annos, partim verò non ita pridem pressas fuisse. Eas igitur liberali prudentia complevit per auditores, qui singulis diebus ad ipsum meabant, atq; in libertatem asseruit. Item libertate donavit Crotonem, Sybarinque & Catanem, Rhegiumque & Himeram, Acragantem & Taromenas, aliasque nonnullas, quibus etiam leges tulit per Charondam Catanæum, & Zaleucum Locrum, quorum legibus optimè & institutæ & dignæ fuerunt, idque perdiu, quas maximæ quæque sequerentur & vicinæ urbes. Funditus autem seditionem dissensionemque, & uno verbo factionem, non ab notis modò ipsisque majoribus ad multas usque, uti narratur, familias: Verùm etiam ab omnibus cum Italiæ tum Siciliæ civitatibus, ubi & intestina & externa dissidia & contentiones fervebant, sustulit. Frequens enim ei in ore erat apud

Δεῖ τοίνυν ἤδη λοιπὸν ἡμῖν τὸν λόγον ὡς ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν, καὶ φανερὸν ποιῆσαι, ὅπως ἐπεδήμησε, καὶ ποῖ πρόσωπα, τίνας τε λόγους ἐποιήσατο καὶ περὶ τίνων, καὶ πρὸς τίνας. οὕτω γὰρ ἂν γένοιτο σύλληπτα ἡμῖν τὰ τῆς διμβίβης αὐτοῦ, τίνα ἦν, καὶ ὁποῖα ἐν τῷ τότε βίῳ. λέγεται τοίνυν ὡς ἐπιδημήσας Ἰταλίᾳ, καὶ Σικελίᾳ, αἳς κατέλαβε πόλεις διδουλωμένας ὑπ' ἀλλήλων, τὰς μὲν πολλῶν ἐτῶν, τὰς δὲ νεωστὶ, ταύτας φρονήματος ἐλευθερίου ἐπλήρωσε διὰ τῶν ἐφ' ἑκάστης ἀκουσῶν αὐτοῦ, ἀνεῤῥίσατο. * καὶ ἐλευθερίαν ἐποίησε Κρότωνα καὶ Σύβαριν, καὶ Κατάνην, καὶ Ῥήγιον καὶ Ἱμέραν καὶ Ἀκράγαντα καὶ Ταραντινὰς, καὶ ἄλλας τινὰς, αἷς καὶ νόμους ἔθετο διὰ Χαρώνδα τοῦ Καταναίου καὶ Ζαλεύκου τοῦ Λοκροῦ, δι' ὧν εὐνομώτατα καὶ ἀξιοζήλωτοι ταῖς * ὑφ' ἑαυτοῖς μέχρι πολλοῦ διετέλεσαν. στάσεις δὲ ἀρδην πάσας καὶ διχοφωνίας, καὶ ἁπλῶς ἑτεροφροσύνην, οὐ μόνον ἀπὸ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν ἀπογόνων δὲ αὐτῶν μέχρι πολλῶν, ὡς ἱστόρηται, γενεῶν, ἀλλὰ καὶ καθόλου ἀπὸ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ πόλεων πασῶν, καὶ τὰ ἐναντία καὶ πρὸς ἀλλήλας. πυκνὸν γὰρ ἦν αὐτῷ

πρὸς

πρὸς ἅπαντας παρλαχὸν πολλοὺς καὶ ὀλίγους ἀπόφθεγμα, χρησμῷ θεῶ συμβουλευτικοῦ ὅμοιον,* ἐπὶ τὸ μὴ τις ὥσπερ εἰ κ᾽ ἀναπεφαλαίωσίς τις τῶν αὐτῷ δοκούντων, τὸ τοιοῦτον ἀπόφθεγμα. »φυγαδευτέον πάσῃ μηχανῇ, & σι»ελητέον πυρὶ καὶ σιδήρῳ, καὶ »μηχαναῖς ἅπασι τοίαις, λοιμοῦ μὲν »σώματος, νόσον· λοιμοῦ δὲ ψυχῆς »ἀμαθίαν· κοιλίας δὲ, πολυ»τέλειαν· πόλεως δὲ, στάσιν. »οἴκου δὲ διαφροσύνην, ἐμοῦ δὲ »πάντων ἀμερίαν δι᾽ ὧν φιλοσορ»γότατα ἀνεμίμνησκεν ἕκαστον τῶν ἀρίστων δογμάτων. ὁ μὲν οὖν κοινὸς τόπος αὐτῷ τῆς ζωῆς ἐν τοῖς λόγοις καὶ ταῖς πράξεσι, τοιοῦτος ἦν ἐν τῷ τότε χρόνῳ· εἰδὲναι δεῖ καὶ τὰ καθ᾽ ἕκαστον ἀπομνημονεύσαι, ὧν ἐπράξε καὶ εἶπε, ῥητέον ὡς παρεγένετο μὲν εἰς Ἰταλίαν κατὰ τὴν Ὀλυμπιάδα τὴν δευτέραν ἐπὶ ταῖς ἑξήκοντα, καθ᾽ ἣν Ἐρυξίδας ὁ Χαλκιδεὺς στάδιον ἐνίκησεν. εὐθὺς δὲ περίβλεπτος καὶ περίσκοπος ἠχθέτο, καθάπερ καὶ πρότερον, ὅτε εἰς Δῆλον κατέπλευσεν. ἐκεῖσε γὰρ πρὸς μόνον τὸν τοῦ βωμὸν ἠθύστερος Ἀπόλλωνος προσδεξάμενος, ὃς μόνος ἀναίμακτος ἔστιν, ἐθαυμάσθη παρὰ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ.

quosvis ubiq; sive illi multi essent, sive pauci, celebre illud apophthegma, scitúmve & memorabile dictum, Dei consultantis oraculo simile, quasi quædam epitome & summaria eorum, quæ ipsi laudabiliter visa fuere, enumeratio. Est autem tale. Procul » relegandum quavis machina & co» natu, igniq́ue ferroq́; præcidendum » & omnibus machinis seu præsidiis » ab corpore quidem, morbum: ab » animo verò, imperitiam: ab ventre, » luxum, & oppiparum apparatum: » ab civitate seditionem: ab ædibus » familiaribus factionem: simulq́ue ab » omnibus partium studium, quibus » tenerrimè indulgẽtissimèq́; quemq; » optimorum dogmatũ admonebat: communis igitur ejus vitæ cum in dictis, tum factis descriptio illiusmodi tum temporis erat. Quod si verò ea etiam sigillatim commemoranda sint, quæ fecit dixitq́ue, cum in Italiam circiter Olympiadem sexagesima secunda venisse dicendum est, qua Eryxidas Chalcidensis stadium vicit. Continuò autem suspici cœpit illustris cunctisq́ue conspicuus, uti & priùs erat, quũ Delum navigavit. Ibi enim ad solam aram Apollinis genitoris, utpote quæ sola omnium incruenta est, vota precesq́ue fecit, & in summa apud homines insulares admiratione atque æstimatione fuit.

CAP.

CAP. VIII.

Quo tempore & quomodo Crotonem abierit, & quæ fecerit prima aggressione, quosq; ad juvenes sermones dixerit.

Πότε καὶ πῶς εἰς Κρότωνα ἐπεδήμησε. τίνα τε ἔπραξεν ἐκείνη τῇ πρώτῃ ἐπιφανείᾳ, καὶ τίνας λόγους ἔσχεν πρὸς τοὺς νεανίσκους.

PORRÒ circa id tempus ex Sybaride Crotonem versus profectus in piscatores retia trahentes in littore incidit. Cæterùm everriculo dispersо, inq; maris fundo etiamnum onerato, quantam piscium copiam attraherẽt, numero omnium expresso, dixit. Ac viris exspectãtibus, ecquidnã præceptурus esset, ut effectum darẽt, num hoc ita se habiturũ esset, omnib. præcepit, ut vivos pisces, priùs tamen exactè numeratos, dimitterent. Quodq; magis adhuc admirandum est, ne unus quidem ex omnibus piscibus toto illo temporis spatio, quo numerus inibatur, ex aquis extractus ipso quidem astante exspiravit. Sed numerato piscatoribus piscium pretio, Crotonem abiit. At illi rem gestam passim divulgarunt. Cumq; ejus nomen ab pueris accepissent, illud nullis non patefecerunt. Quotquot autem audiverunt, cupidine accensi fuerunt magnum hunc hospitem videndi. Quod factu proclivè erat. Quippe si quis ejus obtutum jam intuitus esset, eo viso planè veluti perculsus fuisset. Nam prout eum esse suspicabatur, talis revera erat. Deinde paucis dic-

5 Καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν παραδόμενος ἐκ Συβαρίδος εἰς Κρότωνα περὶ τὸν αἰγιαλὸν δικτυουλκοῖς ἐπέσῃ. ἔτι τῆς σαγήνης καὶ βυθῷ ἐμφόρτου * ἐστομένης, ὅσον τε πλῆθος ἰχθυῶν ἅπαντα εἴποι ἰχθυῶν θέας ἀριθμῷ. ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐπομενάντων ὅτι ἂν κελεύσῃ πράξειν, εἰ τοῦθ' οὕτως ἀποβαίη, ζῶντας ἀφῆναι πᾶσι κελεύσας τοὺς ἰχθῦς, πρότερόν γε ἀκριβῶς ἀριθμήσαντες. καὶ τὸ θαυμασιώτερον, οὐδεὶς ἐν τοσούτῳ τῆς ἀριθμήσεως τῷ χρόνῳ, τῶν ἰχθυῶν ἐκ τοῦ ὕδατος μηδενῶν, ἀπέπνευσεν ἐκεῖνός γε ἀπ' αὐτῶν. δοὺς δὲ καὶ τὴν τῶν ἰχθυῶν τιμὴν τοῖς ἁλιεῦσιν ἀπῆει εἰς Κρότωνα. οἱ δὲ τὸ στρατήγημα διήγγελλον. ὄνομα μαθόντες παρὰ τῶν παίδων εἰς ἅπαντας ἐξήνεγκαν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπεθύμουν ἰδεῖν τὸν ξένον. ὅπερ ἐν ἑτοίμῳ κατέστη. τὴν τε ὄψιν νῦν οἷον ἐξεπλάγη εἰς ἂν ἰδών. καὶ καθ' ὑποψίαν εἶχε τὸν τοιοῦτον, οἷος ὡς ἀληθῶς ἦν. καὶ μετ' ὀλίγας

γας ἡμέρας εἰσιέναι εἰς τὸ γυμνάσιον. ἀπελχθέντων δὲ τῶν νεανίσκων, παραδίδοσαν λόγους τινὰς διαλεχθῆναι πρὸς ἑαυτούς, ἐξ ὧν τις τὴν ἀπαιδευσίαν * παρακάλει, τὴν περὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἀσέ-βειαν, ἐν τε τῷ κόσμῳ καὶ τῷ βίῳ, καὶ πρὸς πόλεσι καὶ τῇ φύσει μᾶλλον τιμώμενον τὸ προηγούμενον, ἢ τὸ τῷ χρόνῳ ὑπόμενον. οἷον τὴν ἀνατολὴν τῆς δύσεως, τὴν ἕω τῆς ἑσπέρας, τὴν ἀρχὴν τῆς τελευτῆς, τὴν γένεσιν τῆς φθορᾶς. παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς ἐπιδήμους τοῖς ἐποίκοις τοὺς γηγενεῖς ἐνόμιζε. οἷς ἔφη πλειστον ὀφείλειν ἀπονέμειν χάριν, πλείστῳ δὲ τὸν τὴν τελευτὴν ἀποδοῦναι τῷ δεκομένῳ πάλιν αὐτὸν εἰς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. ἔφασκε δίκαιον μὲν εἶναι τοὺς πρώτους, καὶ τοὺς τὰ μέγιστα εὐεργετηκότας ὑπὲρ ἅπαντας ἀγαπᾶν καὶ μηδέποτε λυπεῖν. μόνους

bus post, gymnasiũ ingressus est. Circumfusis autem adolescentibus, traditur sermones quosdam ad ipsos disseruisse, è quibus ad serium studium invitabat, maximè seniorum, tam in ornatu, quàm vita omni. Siquidem, urbibus ab natura quoque honoratius est quod præit, motuque primùm est, eo, quod tempore sequitur: ut exempli gratia, oriens occidente, aurora vespere, principium fine, generatio corruptione. Simili modo autochthones, hoc est, indigenæ advenis. Consimiliter ios, qui in coloniis agunt, præsides ductoresque urbium, & ut semel complectar omnia, dii dæmonibus vel spiritibus, hi rursum semidiis vel heroibus, heroes hominibus honorabiliores sunt. Ex hisce verò generationis causas, id est, parentes junioribus, idque ingressus caussa in orationem, talia adolescentibus disserebat, nempè ut parentes suos quàm plurimi facerent. Quibus tantam deberi ab liberis gratiam asserebat, quantam mortuus redderet ei, qui ipsum posset rursum in lucem adducere. Deinde omninò æquum esse, ut illos, qui primi, maximaque in nos beneficia contulerunt, præ omnibus diligamus & amemus, neque unquam eos in aliquem mœrorem conjiciamus. Solos

verò patentes generationis beneficiis priores esse, & majores omnium, quæ ab illis potis & posteris gratis laudabiliter redduntur, caussamque authoresque esse, in quibus cùm declarent se nihilo illis inferiores esse ad beneficia conferenda, fieri non potest, ut in eos ullo modo peccent. Atque quum enim sint, ut dixi, illis agnoscant, qui nihilo minus ipsis genitores honorant. Nam ab illis divinum numen didicimus colere & honorare. Unde & Homerus eodem cognomento deorum regem auxit, patrem deumque hominumque appellans. Permultos verò etiam ex reliquis fabularum auctoribus tradidisse memorant, eos, qui deorum regna tenent, divinum, quem liberi in utrumque parentem habent, amorem magno studio ac conatu, ut erga se declararetur, effecisse. Atque hanc ipsam ob causam patris matrisque speciem personamque simul accepisse. Enimverò Jovem perhibent Minervam, Junonem verò Vulcanum contra procreavisse, naturam habentes in hoc, ut tum propriæ suæ amicitiæ, tum etiam magis remotæ participes forent. Quum verò omnes, qui præsentes adessent, deorum immortalium judicium efficacissimum esse concessissent, ipsum Crotoniatis demonstravisse, Herculem indigenis

δὲ τοὺς γονεῖς ἑρμηνέρους τῆς γενέσεως ταῖς εὐεργεσίαις, καὶ ἁπάντων καταφρονούντων ὑπὸ τῶν ἐγγόνων αἰτίους εἶναι τοὺς προγόνους, ἐν οἷς οὐδενὸς ἧττον ἑαυτοὺς εὐεργετεῖν δυνάμενοι, εἰς ἃ οὐκ οἴονται δεῖν ἐξαμαρτάνειν. καὶ γὰρ τοὺς θεοὺς εἰκὸς ὑπάρχειν τοῦ θείου παρ' αὐτῶν μεμαθήκαμεν τιμᾶν. διὸ καὶ Ὅμηρος τῷ πατρὶ προσωνυμίᾳ τῷ βασιλέα καὶ θεῶν αὔξει, ὀνομάζοντα τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων μυθοποιῶν παραδεδωκέναι τοὺς βασιλεύοντας τῶν θεῶν τὸν μεγαλομένην φιλοσοργίαν παρὰ τῶν τέκνων πρὸς τὸν ὑπάρχουσαν συζυγίαν τῶν γονέων καθ' ἑαυτοὺς ἀποτελεσθῆναι * ἀνταφιλοτιμούμενους. καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὴν αἰτίαν εἶναι τὴν τῶν πατρὸς καὶ μητρὸς ὑποδοχὴν λαβόντας, τὸν μὲν τὴν Ἀθηνᾶν, τὴν δὲ Ἥφαιστον ἐναντίον * ἐργάσασθαι φύσιν ἔχοντας δι' ἰδίαν ἑκάτερα τῷ, καὶ τῆς πλείστου ἀφιλίας μεταδοῦναι, ἁπάντων δὲ τῶν ὄντων τὴν τῶν ἀθανάτων χρῆσιν ἀχωριστὸν ἀλλήλοις ἀπεργάσασθαι, διὸ δεῖξαι τοῖς Κροτωνιάταις, διὰ τὸ τὸν Ἡρακλέα τοῖς κατωκισμένοις οἰκεῖον

οἰκεῖον ὑπάρχειν. * διότι δεῖ τὸ προσαρτώμενον ἐκουσίως τοῖς γονεῦσιν ὑπακούειν, παρειληφότας ἀυτὸν τὸν ἑτέρῳ πρεσβυτέρῳ πειθόμενον, ἀγωνίσασθαι τοὺς πόνους, ἐπὶ παρῆ θυσίας τ καταπεμπομένων ἐπινίκιον, τὸν ἀγῶνα τ Ὀλύμπιον. ἀπεφαίνετο δὲ ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίαις οὕτως ἂν χρωμένους ἐπιτυγχάνειν, ὡς μέλλουσι τοῖς μὲν φίλοις μηδέποτε ἐχθροὶ καταστῆναι. τοῖς δὲ ἐχθροῖς, ὡς τάχιστα φίλοι γίνεσθαι. ἐν μελετᾶν, ἐν μὲν τῇ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους εὐκοσμίᾳ τ πρὸς τοὺς πατέρας εἶναι. ἐν δὲ τῇ πρὸς ἄλλους φιλανθρωπίᾳ, τ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς κοινωνίαν. ἐφεξῆς δὲ ἔλεγε δεῖ σωφροσύνης, φάσκων τ τῶν νεανίσκων ἡλικίαν πεῖραν τῆς φύσεως λαμβάνειν, καθ' ὃν καιρὸν ἀκμαζόντας ἔχουσι τὰς εὐθυμίας. εἶτα προτρέπετο θεωρεῖν ἄξιον. δεῖ μόνης τῶν ἀρετῶν ταύτης, ἐπὶ παρθένῳ καὶ γυναικὶ καὶ τῇ τ πρεσβυτέρου τάξει ἁρμόττειν θεραπεύεσθαι προσήκειν, καὶ μάλιστα τοῖς νεωτέροις, ἔτι δὲ μόνην αὐτὴν δυνατὸν φαίνειν περιειληφέναι καὶ τὰ τοῦ σώματος ἀγαθὰ, καὶ τὰ τ ψυχῆς διατηροῦσαν τ ὑγείαν, καὶ τὴν τοῦ

ideò proprium esse, ut nati, quod ab parentibus præceptum esset, in eo promptè libenterque ipsis obsequerentur. utpote qui per manus traditum accepissent, ipsum divum alii ætate superiori parentem labores exantlavisse, ac patri eorum, quæ gessisset, ἐπινίκιον, hoc est, partæ victoriæ celebritatem, certamen scilicet Olympium, statuisse. Declarabat autem eos, qui ita uterentur mutuis congressibus, etiam assequi, ut amicis nequaquam inimici statuãtur: contra verò inimicis, quam celerrimè amici fiant. Meditenturq; decẽter comiterq; erga annis graviores benevolentiã, quã patribus debẽtur: in amore verò communi, quo erga alios affecti sunt, communicationem, qualis fratribus exhibetur. Præterea verò etiam de temperantia differebat, juvenum ætatem naturæ experimentum capere asserens, quo tempore rectas animi dispositiones habent florẽtes ac stabiles. Deinde adhortabatur eam dignam esse acuratiori inspectione: quia hanc virtutum solam purpo & virgini & fœminino sexui & senum ordini apprehendere & affectare convenit, maximeque adolescentibus. Adhæc virtus illa sola declarat, se percepisse & corporis & animi bona; dum sanitatem scilicet, &

optimorum studiorum appetentiam conservat. Hoc sūt conspicuum & evidēs esse ex antithesi & oratione sibi opposita. Cùm enim Barbari & Graeci circa Trojam sibi mutua castra castris opposuissēt, utrōsq; unius hominis incontinentia atq; intemperantia in gravissimas ærumnas se præcipites dedisse, illos quidem inter belligerandum, hos verò inter navigandum. Ac Deum solius injustitiæ pœnam tempus detexisse & millenarii cōstitutisse: qui responsō prædixit Trojam captūiri, virginumq; Locrensium in Minervæ Trojanæ templum amandationem simul & cædem. Porrò aūt adolescētulos etiā adhortabatur, ut ergā institutionē animis bene esset affecti; præclarum absurdum fore, ut cùm studiosi sint rerum omnium mentē animūq; judicent, & per hanc statuat deliberetq; de aliis, in exercitationem hujusce temporis illius nec laborem impendere voluerit. Præsertim cùm corporum cura ad studium pravis alimentis rectè conferatur, suosq; quàm citissimè destituat: institutio autem, bonorum honestorumque virorum instar, ad mortem usq; apud hominem permaneat; quibusdam verò etiam post mortem immortalem gloriam pariat. Enimverò hæc aliaque nonnulla partim ex historiis, partim verò etiam ex dogmatibus confecit.

βελτίστων διαδόχων θεσπιῳδίας. φανερὸν δὲ ἔσῃ καὶ τῆς ἀντικειμένης ἀντιθέσεως. Τῶν γὰρ Βαρβάρων καὶ τῶν Ἑλλήνων περὶ τὴν Τροίαν ἀντιτεταχότων ἑαυτοῖς, ἑκατέρους δι' ἴσης ἀκρασίαν τοῖς δεινοτάτοις περιπεσεῖν συμφοραῖς, τοὺς μὲν ἐν τῷ πολέμῳ, τοὺς δὲ κατὰ τὸν πλοῦν. καὶ μόνης τῆς ἀδικίας τὸν Θεὸν * δὲ κατὰ καὶ χιλιετῆ τάξαι τὴν τιμωρίαν. χρησμῳδήσαντα δέ τι τῆς Τροίας ἁλῶναι, καὶ τὴν παρθένων ὑποσολὴν περὶ τὸν Λοκρῶν εἰς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος ἱερόν. παρεκάλει δὲ τοὺς νεωτέρους, καὶ πρὸς τὴν παιδείαν εὐδιαθέτους, καλὸν ὡς ἄτοπον ἂν εἴη, φάσκοντα μὲν σπουδαιότατον κρίνειν τὸ διάγειν καὶ ταύτην βουλεύεσθαι περὶ τῶν ἄλλων· Εἰς δὲ τὴν ἄσκησιν τὴν ταύτην μηδένα χρόνον μηδὲ πόνον ἀναλίσκειν. καὶ τοῦτο τίθεσθαι τῶν σωμάτων ἐπιμέλειαν, τοῖς φαύλοις τῶν φίλων ὁμοιουμένης, καὶ ταχέως ὑπολειπούσης· τῆς δὲ παιδείας, καθάπερ οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ τῶν ἀνδρῶν μέχρι θανάτου παραμενούσης· ἐνίοις δὲ καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἀθάνατον δόξαν περιποιούσης. καίτοι αὐτῶν ἔστιν ἃ μὲν ἐξ ἱστορίας, τὰ δὲ καὶ ἀπὸ δογμάτων κατεσκεύασε τὴν

τὴν παιδίαν ἁπάντων κοινὴν οὖσαν εὐφυΐαν, τῶν ἐν ἑκάστῳ τῷ γένει πεπροτιμένων. τὰ γὰρ ἐκείνων εὑρήματα, ταῦτα τοῖς ἄλλοις μαθήματα παιδείας. οὕτω δ' ἔχει τῇ φύσει πρᾶγμα θεῖον τοῦτο, ὥστε τῶν μὲν ἄλλων τῶν ἐπαινουμένων, τὰ μὲν οὐχ οἷόν τε ἦν παρ' ἑτέρου μεταλαβεῖν. οἷον τὴν ῥώμην, τὸ κάλλος, τὴν ὑγείαν, τὴν ἀνδρείαν. τὰ δὲ τὸν προύμενον οὐκ ἔχειν αὐτόν, οἷον τὸν πλοῦτον, τὰς ἀρχάς. ἔτερα πολλὰ τῶν παραλειπομένων, τὴν δὲ δ'ωατὸν εἶναι καὶ παρ' ἑτέρου παραλαβεῖν καὶ τὸν δόντα μηδὲν ἧττον αὐτὸν ἔχειν. παραπλησίως δὲ τὰ μὲν, οὐκ δεῖ τοῖς ἀνθρώποις ἐγκτήσασθαι. παιδεύεσθαι δὲ ἐνδέχεσθαι κατὰ τὴν ἰδίαν προαίρεσιν, εἶθ' οὕτως προσόντα φανῆναι πρὸς τὰς τῆς ἀνθρωπίνης πράξεις οὐκ ἐξ ἀναιδείας, ἀλλ' ἐκ παιδείας. χίδον γὰρ ταῖς ἀγωγαῖς διαφέρειν τὰς μὲν ἀνθρώπους τῶν θηρίων, τοὺς δὲ Ἕλληνας τῶν βαρβάρων, τοὺς δὲ ἐλευθέρους τῶν δούλων. τοὺς δὲ φιλοσόφους τῶν τυχόντων. διόλου δὲ πλεῖστον ἔοικεν ἡ παιδεία καὶ ἡ τροφὴ διαφέρειν, ὥστε τοὺς μὲν θαυμαστοὺς ἐκ μικρῶν ἀπεργάζεσθαι, τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων, ἐν μικρῷ

Puerorum institutionem communem ingeniorum felicitatem eorũ, qui in quoq; genere primas obtinuerunt, indicans. Quæ enim ab illis inventa sunt, ea reliquis sunt puerorum institutio. Adeò verò hoc naturæ utile, ac præclarum est, ut ex reliquis quidem, quæ laudibus celebrantur, quorundã ab aliquo participes fieri nequeamus. Veluti exempli gratia, robur, pulchritudinem, sanitatem, fortitudinem nemo nobis impartiri potest. Alia verò ejus generis sunt, ut ipse, qui ea appetit, non possideat, uti exempli loco, divitias, magistratus & dignitates. Sic multa alia, quæ deseruntur: hanc verò etiam ab alio percipi posse, ut qui det, nihilo minus interea habeat. Similiter quædam ejus esse naturæ, ut ea comparare in nullius mortalium potestate situ sit. Verùm qui se instituui, idque à prima pueritia juxta proprium animi delectum propositum; libẽs admittit, hic postea ita ad patriæ administrandæ gubernacula accedit ex impudentia, sed ex institutione, qua à puero imbutus est, conspici possit accedere. Quippe homines à bestiis, Græcos à Barbaris, liberos ab servis, itẽ philosophos & sapientię studiosos ab vulgo, sola penè educatiõe & institutione differre. Summatimq; tantam eos excellentiam habere, ut, qui reliquis celeriùs currant, unius

quinquennii tempore ex illis septem circa Olympiam Elidis locum inventi sint: at qui sapientia antecellunt ex universo terrarum orbe septem omnino connumeratos fuisse. Posteris verò & consequentibus, quibus ipse vixit, temporibus, unum philosophia & sapientiæ studio omnib. præcellere. Hoc enim nomine seipse loco sapientis nominavit.

Cap. IX.

Quos sermones inter mille viros illos, qui universæ Reipubl. administrationi præerant, de optimis dicendi rationibus studiisq; disserverit.

Atque hæc adolescentibus in gymnasio disserit. Itaque cùm hæc jam dicta ab adolescentibus ad patres annunciata essent, mille viri Pythagoram ad se in consessum vocarunt; & ab illis, quæ ad filios disseruisset, laudatum, jusserunt ut si quid haberet, quod Crotoniatis proferre ex usu esset, libera sententia ad urbis præfectos, enunciaret. Illic primùm illis consulere, Musarum aliquod sacrarium extruendum esse, item ut principis provinciæ mutuum consensum servent. Has enim deas omnes hanc eandem, quæ cunctis tribuatur, appellationem habere, ipsasq; communibus planè honoribus simul

στόπον τῆς [illegible] ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν ὁρισθῆναι. τοὺς δὲ τῇ σοφίᾳ προέχοντας ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης ἑπτὰ συναριθμηθῆναι. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς χρόνοις, ἐν οἷς ἦν αὐτὸς, ἕνα φιλοσοφίᾳ προέχειν τῶν ἁπάντων. καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς σοφίας ἑαυτὸν ἐπονόμασεν.

Κεφ. Θ.

Τίνας λόγους διελέχθη ἐν τοῖς χιλίοις τοῖς πρεσβυτικὴν τάξιν πολιτείας, οἷς ἐπιτηδεύματα εἰσηλέγετο καὶ ἐπιτηδεύματα.

Ταῦτα μὲν ἐν τῷ γυμνασίῳ τοῖς νέοις διελέχθη. ἀπαγγελθέντων δὲ ὑπὸ τῶν νεανίσκων πρὸς τοὺς πατέρας ἃ εἰρημένα, ἐκάλεσαν οἱ χίλιοι τὸν Πυθαγόραν εἰς τὸ συνέδριον, καὶ ἐπαινέσαντες ἐπὶ τοῖς πρὸς τοὺς υἱοὺς ῥηθεῖσιν, ἐκέλευσαν εἴ τι συμφέρον ἔχει λέγειν τοῖς Κροτωνιάταις, ἀποφήνασθαι πρὸς τοὺς τῆς πολιτείας προκαθημένους. ὁδὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς συμβουλεύειν ἱδρύσασθαι μουσεῖον, ἵνα πρῶτοι τὴν ἐπάρχουσαν ὁμόνοιαν. τούτους δὲ τὰς θεὰς, καὶ τὴν προσηγορίαν τὴν αὐτὴν ἁπάσας ἔχειν, καὶ μεῖ ἀλλήλων παραδιδόσθαι, καὶ ταῖς κοιναῖς τιμαῖς μάλιστα χαίρειν, καὶ τὸ

καὶ τὸ σύνολον εἶναι καὶ τὸν αὐτὸν ἀεὶ χορὸν εἶναι τῶν μουσῶν. ἔτι δὲ συμφωνίαν, ἁρμονίαν, ῥυθμὸν ἅπαντα συνειληφέναι τὰ παραπλήσια τὴν ὁμόνοιαν. ὑπολείπουσι δὲ αὐτῶν τὴν δύναμιν, οὐ περὶ τὰ κάλλιστα θεωρήματα μόνον ἀφήκειν· ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν συμφωνίαν καὶ ἁρμονίαν τῶν ὄντων. ἔπειτα ὑπολαμβάνειν αὐτοὺς ἐφικέσθαι καὶ παρακαταθήκην ἔχειν τὴν πατρίδα περὶ τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν. δεῖν οὖν ταύτην διοικεῖν οὕτω, ὡς μέλλουσι τὴν πόλιν παραδόσιμον τοῖς ἐξ αὐτῶν ποιεῖν. ἔσεσθαι δὲ τοῦτο βεβαίως, ἐὰν ἅπασιν ἴσοι τοῖς πολίταις ὦσι, καὶ μηδὲν μᾶλλον, ἢ τῷ δικαίῳ προέχωσι τοὺς ἀνθρώπους, εἰδότας ὅτι τόπος ἅπας προσδεῖται δικαιοσύνης, μεθοπτεύειν τὴν αὐτὴν τάξιν, ἔχειν παρὰ τῷ Διὶ τὴν θέμιν, καὶ παρὰ τῷ Πλούτωνι τὴν δίκην, καὶ κατὰ τὰς πόλεις, τὸν νόμον. ἵν' ὁ μὴ δικαίως, ἐφ' ἃ τέτακται, ποιῶν ἅμα φαίνηται τὰ πάντα τὸν κόσμον συνταράττων. προσέχειν δὲ τοῖς συνεδρίοις μηδὲν καταχρήσασθαι τῶν θεῶν εἰς ὅρκον, ἀλλὰ τοιούτους προ-

& affici & gaudere: utq; paucis omnia complectar, unum cundēq; semper chorum cœtúmve Musarū existere. Adhæc verò consonantiam, concentum, modulationem ea, quę efficiunt consensum & cōcordiam, omnia cōplexa esse. Offensa autem ipsorum vinō circa optima modo præcepta, quæ contēplativa vocātur, pertingere: verū etiam ad ipsam consonantiā concētumq; rerū naturę omniū penetrare. Deinde se existimare eos summopere delectari, quod habeant publicè depositū ipsam patriam, multitudinē civium innuēs. Hanc igitur ita administrandā esse, tanquā qui nepotibus ipsorū quasi hęreditariā fidei traditam sint lampada. Hoc aūt certissimè futurum esse, si omnibus civibus ęquales fuerint, nullaq; alia reęteros mortales magis antecedant vincantque, quàm justitia & æquitate, sciētes quēvis locū justitia in primis indigere, eoq; cundē ordinem fabularū figmentis stabilire, nimirum se apud Iovem habere Themin, hoc est, honestatis deā, apud Plutonem aūt poenā & judicium, oppidatim verò Legem, ut quisquis non juxta justitię regulam ea quibus pręfectus est, administrarit, universum mūdū simul injustitię involvere videatur. Collegiis itēcuriisq; cōvenire, ut nemo diis abutatur ad prędtādū jusiurandū: sed tales sermones pro

ferendos

ferendos esse, ut illi etiam absq; jure-jurando tales sint, quibus credi possit. Adhæc domum cuique suam ita gubernandam esse, ut in eam inferre liceat propositi subsidium, atq; erga eos, qui ex se nati sint, germanos affectus gerant. Quippe qui reliquorum animantiũ soli affectus hujus sensum à natura acceperunt, & cum fœmina vitæ socia consuescentes, perinde ac illi, qui cum aliis mortalibus fœdera pangunt, illa tabulis columniſq; inscribunt: ita qui cum uxoribus congrediuntur, in liberis veluti pignoribꝰ ea insculpunt, hocq; operam dant apud eos, qui ex sese geniti sunt, ut diligantur amenturque, non tam propter naturam, cujus causa & authores non extiterunt, quàm propter liberũ animi propositum. Hanc enim volũtariã esse beneficentiam. Adhæc studiosè & illud agendum esse, ut ipsi & solas eas norint, & ne uxores itidem adulterinis fœtibus genus inficiãt, negligentia ac malitia eorũ, qui cum illis habitant. Præterea reputandũ est eos ab Vesta cũ libationibus fœderibusq; uxorẽ accepisse quasi supplicẽ, eamq; veluti in cõspectu deorũ ad eã introductã esse, ut & ordine & animi moderatione exẽplar exsistat, & illis, qui domũ, quã habet, incolũt, & fœminis passim in urbe habitãtib. Et diligenter antèctiam atq; etiam videndũ esse, ne

χωρίζεσθαι λέγεται οὕτω καὶ χωρὶς ὄρνεων ἔτι πεδές. καὶ τὴν ἰδίαν οἰκίαν οὕτως νομοθετῶν, ὥστε τὴν ἀναφορὰν ἔχειν τῆς προαιρέσεως, εἰς ἐκείνου ἀναφέρειν. πρός τε τὰς ἐξ ἐωυτῶν γενομένας διακεῖσθαι γνησίως ὡς καὶ τῶν ἄλλων ζώων μόνας ταύτης τῆς ἐπιτροίας αἰσθήσεως εἰληφότας. καὶ πρὸς γυναῖκα τὴ βίου μετέχουσαν ὁμιλουῦτας. ὡς τὸν μὲν πρὸς τοὺς ἄλλους συνθηκῶν τιθεμένων ἐγγραμματιδίοις καὶ σήλαις, τὸν δὲ πρὸς τὰς γυναῖκας ἐν τοῖς τέκνοις, καὶ σπείρασθαι παρὰ τοῖς ἐξ ἐωυτῶ ἀγαπᾶσθαι, μὴ δεῖν τὴν φύσιν, ἧς αἴτιον γεγόνασιν, ἀλλὰ διὰ τὴν προαίρεσιν. ταύτῃ γὰρ ἔτι τὴν εὐεργεσίαν ἑκούσιον. προσήκειν δὲ καὶ τοῦτο, ὅπως αἱ τοὶ τὸν μόνον ἐκείνας εἰδήσουσιν, αἵτε γυναῖκες μὴ νοθεύσωσι τὸ γένος ὀλιγωρίᾳ καὶ κακίᾳ τῶν συνοικούντων. ἔτι δὲ τὴν γυναῖκα νομίζειν δεῖν ἐξ ἱερίας εἰληφότας μετὰ σπονδῶν, καθάπερ ἱκέτιν ἐναντίον τῶν θεῶν εἰσῆχθαι πρὸς ἐωυτὸν, καὶ τῇ τάξει καὶ τῇ σωφροσύνῃ παράδειγμα γίνεσθαι, τοῖς τε κατὰ τὴν οἰκίαν ἵν οἰκεῖ, καὶ ταῖς κατὰ τὴν πόλιν καὶ προνοεῖν, τὸ μηδένα μήδ' ὅτι

ὅτι οὐκ ἐξαμαρτάνειν, ὅπως μὴ φοβούμενοι τὴν ἐκ τῶν νόμων ζημίαν, ἀδικοῦντες λανθάνωσιν· ἀλλ' αἰσχυνόμενοι τὴν τῆς ἔργου καλοκαγαθίας εἰς τὴν δικαιοσύνην ὁρμῶσι. διεκελεύετο δὲ καὶ τὰς πράξεις δοκιμάζειν τὴν ἀργίαν. εἶναι γὰρ οὐκ ἄλλο τι ἀγαθὸν, ἢ τὸν ἐν ἑκάστῃ τῇ πράξει καιρόν. ὁρίζετο δὲ μέγιστον εἶναι τῶν ἀδικημάτων παῖδας καὶ γονεῖς ἀπ' ἀλλήλων διίστασθαι. νομίζειν δὲ χρῆσον μὲν εἶναι τὸν καθ' αὑτὸν δυνάμενον προϊδεῖν τὸ συμφέρον. δεύτερον δὲ τὸν ἐν τοῖς ἄλλοις συμβεβηκόταν καταγνοῦντα τὸ λυσιτελοῦν. χείριστον δὲ τὸν ἀναμένοντα διὰ τὸ κακῶς παθεῖν αἰσθέσθαι τὸ βέλτιστον. ἔφη δὲ καὶ τοὺς φιλοτιμεῖσθαι βουλομένους, οὐκ ἂν ἁμαρτάνειν μιμουμένους τοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσι στεφανουμένους. καὶ γὰρ ἐκείνους οὐ τοὺς ἀντα- γωνιστὰς κακῶς ποιεῖν, ἀλλ' αὐτοὺς τῆς νίκης ἐπιθυμεῖν τυγχάνειν, καὶ τοῖς στρατηγοῦσιν ἀρμόττειν, οὐ τοῖς ἀντιλέγουσιν δυσαρεστεῖν, ἀλλὰ τοὺς ἀκούοντας ὠφελεῖν. παραιτεῖσθαι δὲ τῆς ἀληθινῆς ἀντεχόμενον εὐδοξίας ἔργον, εἶναι τοιοῦτον, οἷον

quiſquã vel minima in re quicquã delinquat, nẽpè ne quomodo fiat, ut legũ pœnam nõ extimeſcentiũ injuſtæ actiones clã maneãt: ſed erubeſcentes pudẽtercq; ſuſpiciẽtes morũ honeſtatẽ cũ impetu ad juſtitiæ ſtudiũ ferãtur. Itẽ ignaviã atq; otium in omnib. vitæ actionibus fugiendũ & procul ex hominibus ejiciendum eſſe hortabatur. Non enim aliud ullum eſſe bonum, quã in quaq; actione tempus. Omnium verò maleficiorum maximũ eſſe definiebat, liberos ac parentes ab ſe mutuo divellere. Cæterùm exiſtimãdum, optimum illum eſſe, qui per ſe prævidere poſſit, quod eſt conducibile. Secũdò aũt loco illum, qui ex illis, quæ aliis mortalibus acciderũt, quod ex uſu eſt, prævideat. At deterrimũ illum, qui propter malorũ, quæ perpetitur, ſenſum, id, quod optimũ eſt, exſpectat. Dicebat etiã, qui alicujus nominis & exiſtimationis haberi volunt, rectè ſanecq; facturos eſſe, ſi imitentur eos, qui in curulib. certaminib. coronãtur. Illos.n. adverſarios pugiles nullis incommodis ac malis afficere, ſed hoc unicè expetere, ut victoriã conſequãtur: ita etiã illis, qui Remp. adminiſtrãt, cõvenire, ut nõ moroſè iis, qui cõtradicũt, infeſi ſint, ſed ut auditoribus ſuis vel ſubditis proſint. Adhortabatur etiã unũſquemq;, q verã gloriã ãplecti cupit, ut talẽſe præſtet, qualis

aliis videri velit. Siquidem cõcilium non esse rem tam sacram, quàm laus est. quandoquidem illius quidem apud solos homines usus est, hujus verò multò magis apud deos ipsos. Deinde in præsentia omnium dixit, ipsorum civitatem ab Hercule condi cœpisse, quum is boves per Italiam ageret; injuria ab Lacinio latrone affectus. Sed cùm Croto noctu ipsi opem auxiliumq; ferret, per errorem & imprudentiam, perinde ac si ex hostibus aliquis foret, obtruncatus periit. Postea cùm jussisset circa ejus tumulum urbem illi cognominem ædificari, ut hac ratione ipse immortalitatis compos fieret, & hanc gratiam beneficentiæ ipsius rependeret; decere ipsos ait, ut juste & cum æquitate Rempubl. administrent. Quibus illi auditis, gymnasium veluti Musarum sacrarium aliquod erexerunt, & concubinas, quas habere illi regioni peculiare usitatumq; erat, ab sese dimiserunt. Et separatim cum ad pueros quidem discere in Pythii Apollinis templo, ad mulieres verò in æde Junonis differre sunt dignati.

ἂν βέλτιον προκόπτειν τοῖς ἄλλοις. ἐπὶ μὲν δὴ ἅπασι ὑπάρχειν τὴν συμβουλὴν ἀρὸν, ὡς τὸ ἔπαινον. ἐπεὶ δὲ τῆς μὲν χρείας πρὸς μόνους ἔδει τοὺς ἀνθρώπους. τῆς δὲ πολὺ μᾶλλον πρὸς τοὺς θεούς. εἰδὼς ἅπασι δεῖ πᾶσιν εἰπεῖν, ὅτι τὴν πόλιν αὐτῶν οἰκεῖσθαι συμβέβηκεν Ἡρακλέα, ὅτε τὰς βοῦς ἄγων τῆς Ἰταλίας ἤλαυνεν, ὑπὸ Λακινίου μὲν ἀδικηθέντος, Κρότωνα δὲ ξενισθέντα τῆς νυκτὸς παρὰ τὴν ἀγνοίαν ὡς ἄντα τοῦ πολεμίου, ἀμφθύεστος. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπαγγειλαμένου περὶ τὸ μνῆμα σωφύνου μοι ἐκείνῳ κατοικήσεσθαι πόλιν, ἄνπερ αὐτὸς μεταλάχῃ τῆς ἀθανασίας, ὥστε τὴν χάριν τῆς δικαιοσύνης εὐεργεσίας, προσήκειν αὐτοὺς ἴφη δικαίως οἰκονομεῖν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοτὲ μυστήριον ἱδρύσαντο, καὶ τὰς παλλακίδας, ἃς ἔχειν ὑπηχώριον ἦν αὐτοῖς, ἀφῆκαν. καὶ διαλέχθηναι χωρὶς αὐτὸν ἐν μὲν τῷ Πυθαίῳ τοῖς παῖδας, ἐν δὲ τῷ τῆς Ἥρας ἱερῷ πρὸς τὰς γυναῖκας ἠξίωσαν.

CAP. X.

Quæ in hac sua peregrinatione Crotoniatarum filiis in Pythæo & Apollinis adyto consuluerit.

Κεφ. ι.

Τίνα τοῖς περὶ Κροτωνιατῶν συνεβούλευσε ἐν τῷ Πυθαίῳ καὶ ἐν αὐτῷ ἱδρύσατο.

Τὸν δὲ

Τοὺς δὲ πειθόντα λέγουσιν ἡγήσασθαι τοῖς παισὶ τοιάδε. ὥστε μήτε ἄρχειν λοιδορίας, μηδὲ ἀμύνεσθαι τοὺς λοιδορουμένους. καὶ περὶ τὴν παιδείαν, τὴν ἐπώνυμον τῆς ἡλικίας, πλείστην σπουδάζειν. ὅτι δὲ ὑποθέσθαι τῷ μὲν ἱππικῷ παιδὶ, ῥᾴδιον παρασκευάσαι πάντα τὸν βίον πρὸς τὴν καλοκαγαθίαν, ὧδε μὴ ἐπιτηδείως κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν παιδευθῆναι. μᾶλλον δὲ ἀδύνατον ὂν φαύλης ἀφορμῆς ἐπὶ τέλος εὐδαιμονίαν. πρὸς δὲ τούτοις θεοφιλεστάτους αὐτοὺς ὄντας δοκεῖν, καὶ διὰ τῆς φήμης κατὰ τὰς εὐχὰς ὑπὸ πολλῶν θεοπεμπτοτέρους ὕδωρ αἰτουμένους, ὡς μάλιστα ἐκείνους ὑπακούσαντος τοῦ δαίμονος, καὶ μόλις διὰ τέλους * ἀγυιεύουσιν, ἐξουσίας ὑπαρχούσης ἐν τοῖς ἱεροῖς διατρίβειν. διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τοὺς φιλοθεοτάτους τῶν θεῶν, τὸν Ἀπόλλω, καὶ τὸν Ἔρωτα πάντας ζωγραφεῖν καὶ ποιεῖν τὸν τῶν παίδων ἔχοντας ἡλικίαν. συγκωμάζεσθαι δὲ καὶ τῷ στεφανηφόρῳ ἀγάλματι τεθῆναι διὰ παίδας. τὸ μὲν Πυθικὸν, κεκρατηκότας τοῦ Πύθωνος ὑπὸ παιδός. ἐπὶ παιδὶ

Quū verò fidē inveniret, phibetur talib. dictis pueris persuisse. Etiā atq; etiā cavēdum esse, ne cōvicia superiores partes obtineant, neve eos, qui cōviciis alios gravant ulciscantur. Et quoad literariū institutionē quo pacto ipsorū ætate idē componerētur, habeatq; curæ, & ut serio & studiosè curæ colerent, præcepisse. Adhæc proposuisse, ingenuo māsuetiq; animi puero, perfacile esse, ut per omnē vitam honestatē servet. Cōtrà verò qui ita feliciter natus non sit, eum isto tēpore difficulter admodū inculpatū permansurū, sesēq; moderaturum esse. Imò verò fieri nullo modo posse, ut quis rectū cursum ex mala causa ad finē usq; tenere queat. Hisce adde, ipsos vigeri Deo acceptiss. gratissimosq; esse, eo quod dicantur, quo tēpore arva siccitate ac sterilitate laborāt, ab urbib. emitti, ut ab diis pluviam deprecētur, quasi Deus illos potissimè exauditurus foret. Et vix continēret, assidueq; se perpurgāt, & sæpiq; cū facultas est in locis sacris versandi. Imò hac de causa etiā deorum, qui studiosissimi amantissimiq; hominū sunt, Apollinē Cupidinemq; ab pictoribus puerorū ætate exprimi fingiq;. Concessum verò etiam esse certamina coronata per pueros edere. In Pythico quidem certamine, qui Pythonem serpentē vicerunt, sub pueri hoc figura effecisse memorantur. In pueri

forma etiam certamẽ in Nemea, inq; Isthmo Archemoro & Melicerto mortuis editũ fuit. Præterea vetèque jam dicta sunt, ferunt, interea dũ urbs Crotoniatarũ fũdaretur, Apollinem architecto promisisse, se illi progeniẽ daturum, si in Italiam coloniam educerent. Atq; inde cõstitutum esse, oportere Apollinem generationis ipsorum quidẽm providentiam fecisse: cæterùm omnes cujuscunq; etiam ætatis deos ipsorum dignos esse amicitia, hocq; meditari, quò audiant, ut re ipsa dicere queant. Item si ad justi senii spatia pertingent, hanc ilico erumpentes, eos, qui jam venissent, subsequi, nullaque in re senioribus contradicere. Ita enim jure meritoq; postea reputaturos esse dignos, ne ipsis junioribus injuria ulla inferatur. Porrò admonitionibus hisce tantum ipsum effecisse in confesso atq; adeò consentaneum est, ut nemo ipsam suo, quod ipsi inditum erat, nomine compellaret: sed ab omnibus divinus appellaretur.

δὲ τὸν ἐν Νεμέᾳ τε καὶ τὸν ἐν Ἰσθμῷ τελευτήσαντα Ἀρχεμόρου καὶ Μελικέρτου χάριν δὲ τῆς εἰρημένων ἐν τῇ κτίσει τὴν αὐτὴν τῆς Κροτωνιατῶν, ἐπαγγείλασθαι τὸν Ἀπόλλω τῆς ἡγεμονίας τῷ οἰκισμῷ δώσειν γενεὰν, ἐὰν διαλήπτῳ εἰς Ἰταλίαν ἀποικίαν. ἐξ οὗ ὑπολαβόντας δεῖν, τῆς μὲν χρείσεως αὐτῷ πρόνοιαν ποιεῖσθαι τὸν Ἀπόλλω. τῆς δὲ ἡλικίας ἅπαντας τοὺς θεοὺς ἀξίους εἶναι τῆς ἐκείνων φιλίας, καὶ μελετᾶν ἀκούειν ἵνα δύνωνται λέγειν. ἔτι δὲ ἦν μέλλουσιν εἰς τὸ γῆρας βαδίζειν, τούτῳ τε θεὸς ἐξομοιῶσαι τοῖς ἑλληνικοῖς ἑπακολουθεῖν, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις μηδὲν ἀντιλέγειν. ὕστερον δὲ εἰκότως ὕστερον ἀξιώσειν, μηδὲ αὐτοῖς τοῖς νεωτέροις δίκην εἶναι. ἐξὸν δὲ τοὺς παρεληλυθότας ὁμολογεῖσθαι παρεκπλάσειν, μηδένα τὴν ἐκείνου προσηγορίαν ὀνομάζειν, ἀλλὰ πάντας θεῖον αὐτὸν καλεῖν.

CAP. XI.

Quæ Crotoniatarum fœminis in templo Junonis tempore suæ apud ipsos peregrinationis disseruerit.

FOeminis aũt Crotoniatarum fertur aliquid in medium proposuisse de sacrificiis. Primùm quidem, ut quemadmodum sialius quispiam ipsarum nomine diis immortalib. vota

Κεφ. ια.

Τίνα παῖς Κροτωνιατῶν γυναιξὶν ἐν τῷ Ἥρας διαλίψει τῷ ἐν Σιβάρει.

ΤΑῖς δὲ γυναιξὶν ὑπὲρ μὲν τῆς θυσιῶν διορίσασθαι λέγεται. φρᾶσον μὲν καθάπερ ἑτέρου μέλλοντος ὑπὲρ αὐτῆς ποιεῖσθ[αι]

εἶδαι τὰς ψυχὰς βούλοντ' ἂν ἐκεῖνον καλὸν κἀγαθὸν, ὡς τῆς θεῶν τούτοις προσηχόντων, ὅπως αὐτὰς περὶ πλείστου ποιεῖσθαι δύναμίν, ἵν' ἑτοίμως ἔχωσι τοὺς ταῖς ψυχαῖς ὑπακουσομένους. ἔπειτα τοῖς θεοῖς προφέρειν ἃ μέλλουσι ταῖς χερσὶν αὐταὶ ποιεῖν, καὶ χερὶς οἰκεῖα πρὸς τοὺς βωμοὺς προσηγορεῖν, οἷον πόπανα, καὶ ψαιστὰ καὶ κηρία καὶ λιβανωτόν. φόνῳ δὲ καὶ θανάτῳ, τῷ δαίμονι μὴ τιμᾶν, μηδ' ὡς οὐδέποτε πάλιν προσιούσας ἐν καιρῷ πολλὰ καὶ δαπανᾶν. περὶ δὲ τῆς πρὸς τοὺς ἄνδρας ὁμιλίας κελεύσαι καταγνοῦν, ὅτι συμβαίνει καὶ τοὺς πατέρας δεῖν τῆς θηλείας φύσεως μᾶλλον ἀγαπᾶσθαι τοὺς γεγαμηκότας, ἢ τοὺς τεκνώσαντας αὐτούς. διὸ καλῶς ἔχειν, ἢ μὴ δεῖ ἀντιοῦσθαι πρὸς τοὺς ἄνδρας, ἢ τότε νομίζειν νικᾶν, ὅταν ἐκείνων ἥττηθῶσιν. ἔτι δὲ τὸ περιβόητον ῥηθὲν ἀποφθέγξασθαι καὶ δὶς τοιοῦτον, ὡς δεῖ μὲν τὸ συνοικοῦν θῆλυ ἀνδρὸς ὁσίου δεῖν ἀνθημερὸν προσιέναι τοῖς ἱεροῖς· δεῖ δὲ τῇ μὴ προσήκουσῃ, ὑδέποτε. παραγγεῖλαι δὲ καὶ κατὰ πάντα τὸν βίον αὐτάρκη εὑρημένην, καὶ τὰς ἄλλας

preceſq; facturus eſſet, nõ ſint admiſſurę niſi virum honeſtum ac bonum, nempè quæ talib. difficiles aures præbere ſimulq; auſcultare ſoleant: ſic ipſę quoq; quam plurimi modeſtiam ac humanitatem faciant, ut veluti in parato dictoque audientes habeant, qui preces ſunt exauditurі, deinde ut diis offerant, quæ ipſarmet ſuis manib. effecturæ, & ablq; ſervorum adminiculo allatura foret, ecu ſunt exempli gratia, placentę, liba, coctilia ex melle, thus. Cæſis nũt mactatiſq; animalib. Dei numen non eſſe honorandum, neq; quaſi nũquam rurſum acceſſurę ſint, uno tempore multa ſumere decere. In congreſſibus verò cum viris juſſit eas etiã atq; etiam cũ animo expẽdere, quod ſcilicet etiam contingit patres fœmininæ naturæ cõceſſiſſe magis amando diligendoq; uxores, quàm, qui ſe progenuerunt, parentes. Eoq; rem ſe pulchrè habere, vel ſi nulla in re cum viris pugnẽt, vel ſi tum ſe vincere aliquid reputẽt, cùm ab illis vincũtur. Adhæc verò illud fama pcelebratũ fuit, in publico conventu liberè dixiſſe, ab viro cohabitãte codẽſtatim die ad ſacra accedere pium eſſe: abeo verò qui cognatus & affinis non ſit, accedere, nequaquã. Adhortatus verò ctiã eas eſt, ut toto vitæ curriculo bene honeſteq; loquerentur, utq; reliqui mortales

videant, quæ & quanta sint, quæ pro ipsis honestè loquentur, & gloriam, quæ vulgo sparsa sit, non dissolvant, neque fabularum scriptores coarguant, qui fœminarum justitiam intuentes, ex eo quòd non repudiant amictum mundumque testimonii expertem, cùm alia aliqua reputi oporteat: non autem fiant ex fide judicia nec contradictiones, fabulam confinxerunt tres fœminas uno omnes oculo eoque communi utentes, propter facilem promptamque communicationem. Quod ad viros translatum est, uti prior oratio tradidit, promptè parateque rerum suarum copia facta. Dictum autem nemimem suscipiendum esse, nisi suæ indoli ac naturæ affinem. Adhæc verò qui omnium dictus est sapientissimus, quique vocem hominum construxerit atque efformarit, utque paucis multa complectar, qui nominum inventorem constituit, sive is Deus, seu genius, seu divinus aliquis homo simul considerarit, (quia sexus fœmininus pietatis maximè proprius ac studiosus est) quamque ætatem illarum Deo cognominem effecit. Ac vocasse quidem eam, quæ nupta non sit, puellam: eam verò quæ viro copulata sit, uxorem. Potrò quæ natos

ἐρᾶν, ὁπόσης ἀξίας αὐτὴν εἶναι μήσουσι, καὶ τὴν δόξαν τὴν δικαιοδοτουμένην, μὴ καταλύσουσι, μηδὲ τοὺς μυθογράφους ἐλέγξωσιν, οἱ διωρυττεῖς τὴν τῆς γυναικὸς δικαιοσύνην, ἐπὶ τῷ προσιέσθαι μὲν ἀμάρτυρον τὸν ἱματισμὸν καὶ τὸν κόσμον, ὅταν τινὶ ἄλλῳ χρῆσθαι δέῃ, μὴ γίνεσθαι δὲ ἐκ τῆς πίστεως δίκας, μηδ' ἀντιλογίας, μυθοποιήσασι ξυῖς γυναῖκας ἑνὶ κοινῷ πάσας ὀφθαλμῷ χρωμένας, διὰ τὴν εὐχερῆ κοινωνίαν. ὅπερ ἐπὶ τοὺς ἄρρενας μεταθεῖν, ὡς ὁ προλαβὼν ἀπέδωκεν, εἰκόλως καὶ ἑτοίμως τῷ ἑαυτῷ μεταδιδούς. οὐδέτα ἂν προσδέξασθαι λεγόμενον, ὡς μὴ οἰκεῖον αὐτῶν τῇ φύσει. ἔτι δὲ τὸν σοφώτατον τῶν ἀφράστων λεγόμενον, καὶ συντάξαντα τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ συμβολον εὑρετὴν τῶν καταξάντα τῶν ὀνομάτων, εἴτε θεὸν, εἴτε δαίμονα, εἴτε θεῖόν τινα ἄνθρωπον συνιδόντα (διότι δ' εὐσεβείας οἰκειότατόν ἐστι τὸ γένος τῶν γυναικῶν) ἐκάστῃ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν συνώνυμον ποιήσασθαι θεῷ, καὶ καλέσαι τὴν μὲν ἄγαμον κόρῃ, τὴν δὲ πρὸς ἄνδρα δεδομένην * τὴν δὲ τέκνα γεγεν-

γυναικείῳ μητρὶ, τὴν δὲ παῖδα ἐκ παίδων ἱπποτύσας, κατὰ τὴν Δωρικὴν διάλεκτον, Μαῖαν, ὃ σύμφωνον ἔστι τὸ ἐς τοὺς χρησμοὺς ἐν Δωδώνῃ καὶ Δελφοῖς δηλοῦσθαι διὰ γυναικὸς· διὰ δὲ τῶν εἰς τὴν εὐσέβειαν ἐπαίνων, πρὸς τὴν εὐτέλειαν τὴν κατὰ τὸν ἱματισμὸν πλεῖστον παραδίδοται καταστῆσαι τὴν μεταβολὴν, ὥστε τὰ πολυτελῆ τῶν ἱματίων, μηδεμίαν ἐνδύεσθαι τολμᾶν, ἀλλὰ θεῖναι πάντας εἰς τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν πολλὰς μυριάδας ἱματίων. λέγεται δὲ ἐς τοιοῦτόν τι ἐληλυθέναι, ὅτι περὶ τὴν χώραν τῶν Κροτωνιατῶν ἄνδρος μὲν ἀρετὴν πρὸς γυναῖκα διαβεβόηται. Ὀδυσσέως οὐ δεξαμένου διὰ τῆς Καλυψοῦς ἀθανασίαν ἐπὶ τῷ τὴν Πηνελόπειαν καταλιπεῖν. ἀπολοίπετο δὲ ταῖς γυναιξὶν εἰς τοὺς ἄνδρας ἀποδείξαι τὴν καλοκαγαθίαν, ὅπως εἰς ἴσον καταστήσωσι τὴν εὐλογίαν. ἁπλῶς δὲ μνημονεύεται διὰ τὰς εἰρημένας ἐντεύξεις, περὶ Πυθαγόρου οὐ μετρίαν τιμὴν καὶ σπουδὴν, καὶ κατὰ τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν γένεσθαι, καὶ διὰ τὴν πόλιν περὶ τὴν Ἰταλίαν.

peperit, matrem. Iam quæ ex natis natum det, ceu auctarium, Dorica loquendi consuetudine ac lingua, Majam, hoc est, aviam. Cum quo consentit & illud, oracula scilicet, in Dodona ac Delphis per fœminam indicari & explicari. Per encomia verò ac laudem ad rectum numinis cultum, ad frugalitatem tantam, quæ in vestitu est, mutationem effeciſſe traditum est, ut sumptuosarum magnoque constantium vestium nullam vel ulla induere auderet, sed omnes multa palliorum milia in templo Junonis collocarent atque offerrent. Fertur verò etiam tale quid commemoraſſe, in regione Crotoniatarum virorum virtutem ab fœminis celebrari. Ulysses ab Calypso immortalitatem accipere recusávit, quòd illa ideò offerri videretur, ut Penelopen uxorem relinqueret. Uxoribus autem hoc salvum maneat, suam erga viros bonitatem honestatemque declaraſſe, ut in æqualitatem beneficentiam adducant. Simpliciter autem commemoratur propter jam dicta, quæ habuit, colloquia, non mediocrem Pythagoræ honorem ac studium tributum fuiſſe, & adhuc tribui in Crotoniatarum urbe, propterque illam per Italiam.

CAP.

CAP. XII.

Quæ ipsius fuerit de Philosophia disputatio. quòdq; primus se Philosophum, & quibus de causis nominaverit.

PYthagoras dicit sese primũ philosophũ, hoc est, studiosũ amantẽq; sapientiæ, vocitatũ, non qui inani nomine solùm præditus sit: verũ etiã qui rẽ ipsam antè utiliter edoceat. Ajebat enim hominũ in hanc vitã ingressũ similẽ sibi videri turbę cętuiq; sibi muruo occurrẽti, euntiq; ad publicos convẽtus, qui in Attica totius Græciæ celebritate habẽtur. Nam ut illuc varii diversiq; mortales cõmeantes, ille hac, alter illa de causſa eo loci advenit: ille qdẽ quæstus & lucri gratia onus mercẽq; venũdare solicitãs, hic verò gloriæ causſa corporis robur viresq; ostẽsurus venit. Est itẽ tertiũ quoddã genꝰ eorũ, idq; vel liberalissimũ maximeq; ingenuũ, quod eò quasi ad diversoriũ quodpiã confluit, nẽpe causſa visendi loca, quodq; studiosè spectacula, quæ publicè ederentur, eorũq; modũ perspicerent, adhęc virtutis, quæ in dictis factisq; & ludis exprimitur, ergo, quorũ omniũ specimina in publicis hisce totius Græciæ conventib. edi solẽt: ita etiam in vita varios & studiis diversos homines in unum eundẽq; locũ congregari oportere. Enimvero hos quidẽ pecuniarũ diliciarũq; desideriũ trahit, illos verò imperii & gubernatiõis cupiditas, itẽq; gloriæ cõtentiones in-

Κεφ. ιβ.

Τίς ἡ περὶ φιλοσοφίας αὐτοῦ διάλεξις, καὶ ὅτι πρῶτος ἑαυτὸν φιλόσοφον ἐπονόμασε, καὶ ἀφ' τίνων αἰτίας.

ΛΈγει δὴ Πυθαγόρας πρῶτος φιλόσοφον ἑαυτὸν προσαγορεύσας * οὐκ ἐοικὸς μόνον ὀνόματος ὑπάρξας, ἀλλὰ καὶ πράγματος οἰκείου προεκδιδάσκων χρησίμως. ἐοικέναι γὰρ ἔφη τὴν εἰς τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων πάροδον τῇ ἐπὶ τὰς πανηγύρεις ἁπαντῶσί τι ὁμίλῳ. ὡς γὰρ ἐκεῖσε παντοδαποὶ φοιτῶντες ἄνθρωποι ἄλλος καὶ' ἄλλου χρείαν ἀφικνεῖται, ὁ μὲν χρηματισμοῦτε καὶ κέρδους χάριν ἀπεμπολῶσων τὸν φόρτον ἐπειγόμενος, ὁ δὲ δόξης ἕνεκα ἐπιδεικνύμενος ἥκει τὴν ῥώμην τῷ σώματος. ἔστι δὲ καὶ ξένον εἶδος, καὶ τόγε ἐλευθεριώτατον σπουδαζόμενον, τόπων θέας ἕνεκα καὶ δημιουργημάτων καλῶν καὶ ἀρετῆς ἔργων, καὶ λόγων, ὧν αἱ ἐπιδείξεις εἰώθασιν ἐν ταῖς πανηγύρεσι γίνεσθαι. οὕτω δεῖ καὶ τῷ βίῳ παντοδαπούς ἀνθρώπους ταῖς σπουδαῖς εἰς ταυτὸ συναθροίζεσθαι. τοὺς μὲν γὰρ χρημάτων καὶ ξυφῶς αἰρεῖ πόθος· τοὺς δὲ ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἵμερος, φιλονεικίαις τε δοξομα-

ξομενὶς κατέχουσι. εἰλικρινέστα-
τον δὲ εἶη τοῦτο ἀνθρώπου βίου
τὸν λόγου εἰξάμενον τῆς καλλίστης
θεωρίας, ὃν καὶ προσονομάζειν φιλό-
σοφον. καλὸν μὲν οὖν εἶη τὸ σύμ-
παντας ἐρασθῆναι, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ
φορμίσασθαι *, ἥτις καθορᾶν
τάξιν. κατὰ μετουσίαν μὲν τοι
τῷ σοφῷ καὶ τῷ νοητὰ εἶναι αὐ-
τὸ τοιοῦτον. τὸ δὲ πρῶτον ἂν ὑ-
πάρχοι, ἡ τῷ ἀριθμοῦντι καὶ λό-
γων φύσις δι' ἁπάντων διήκου-
σα, καθ' ἃς τὰ σύμπαντα πεῖ-
ται συνεστάναι τε ἐμμελῶς ἐ
κεκόσμηται σφεπόντας. καὶ σο-
φία μὲν ἡ τῷ ὄντι ὄντως τις,
ἡ περὶ τὰ καλὰ σφόδρα καὶ θεῖα
καὶ ἀληθέστατα, καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ
αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχοντα * ἀχο-
λουμένῳ ὧν μετοχὴ, καὶ τὰ ἄλ-
λα ἂν εἴποι τις καλεῖ. φιλο-
σοφία δὲ ἡ ζήλωσις τῆς τοι-
αύτης θεωρίας. καλὸν μὲν, οὖν καὶ
αὐτὴ παιδείας ἂν ἐπιμέλεια ἡ
συνεστίνουσα αὐτῷ πρὸς τὴν τ
ἀνθρώπων ἐπανόρθωσιν.

sanx possident. Hunc autem homi-
nis morem integerrimũ[illegible], qui rerũ
pulcherrimarum contemplationem
ostenderit, quem etiam cognomento
Philosophum appellare soleat. Enim-
verò pulchrũ est universi coeli specta-
culum, syderumq;, quæ in eo ferun-
tur, si quis ipsa intueatur, ordinem.
Iuxta communicationẽ quidem pri-
mi, ejusq; qui mente ac cogitatione
percipitur, hoc tale esse. Primum au-
tem illud erat, numerorum ac ser-
monum per universa media discur-
rẽs natura, quibus omnia hæc suo or-
dine, quasi numerosè sciteq; cõstituta
ac decenter ornata sunt. Ac sapientia
quidem, quæ reapse scientia quędam
est, quæq; primo loco circa pulchra &
divina, itemq; immortalia semperq;
eodem loco ac modo se habẽtia ver-
satur & occupata est, quorũ particeps
esse queat, aliaq; quę quis dicere que-
at pulchra. Philosophia verò seu sapi-
entiæ studium hujus contemplatiõis
imitatio est. Atq; hæc erat pulchra
institutionis cura studiumq;, quæ se-
cum simul tenderent ad hominum
emendationem correctionemq;.

Κεφ. ιγ.

Ὅτι καὶ εἰς τὰ θηρία ἀφικνεῖτο καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, οἷόν ἀφὶ λόγων παιδευτικὴν δύναμιν ἔχοι Πυθαγόρας, καὶ τούτων τεκμήρια πλείονα.

CAP. XIII.

Quod & in feras & animalia rationis expertia Pythagoras habuerit vim in orationem instituendi, & non pauca horum argumenta.

Εἰ δὲ καὶ θείου τοσούτοις *ἰσορροπεῖ περὶ αὐτῶ, παλαι-
οῖς τε ἅμα ὄσι καὶ ἀξιολόγοις,

QVod si verò etiam magnis adeoq; insignibus viris ex priscis juxta ac memorabilibus & fide dignis,

qui de eo aliquid literis consignarũt, credendũ traditur Pythagoras usq; ad belluas rationecarentes orationẽ suam direxisse in dicendo, vt illarũ feritatem immanitatemq; quodam modo dissolveret, et mẽtes formaret rectęq; disponeret. Nimirũ isto agendi modo quasi ex collatione necessario probãs, doctrinam ijs, qui mente præditi sunt, cõtingere, quũ & immitib., & iis, qui ratione sermoniq; usu carent, obtingat. versã namq; ex Apulia inquilinos gravissimè sævissimeq; vastantẽ detinẽs, ut ajũt, & nõ exiguo tẽporis spacio manib. contrectatã, ad hæc pane madefacto ac in frusta minutatĩ fracto, & arborũ fructib. pastã, cũ jure jurando, q exegit, se nũquã in posterũ animalia spirãtia invasurã, dimisit, cùm verò illa cõtinuò se in mõtes condẽsasq; sylvas cõtulisset, ex eo tẽppore in universũ visa nõ est vel ulli animali ratione carẽti adesse. Bove itidẽ Tarẽti cõspecto in pascuis cõmunibus, qui virides fabas attingeret, bubulco astitit, & cõsuluit, ut bovi diceretur, quo à fabis abstineret. Verũ cũ bubulcus eiilludisset hujus dicti causa, ac diceret se βοϊστὶ, h. e. bovine, ut sic dicatur, loqui nescire: sed si quid ipse amplius calleret, cõsiliiq; quid maius haberet, quod monẽdus esset bos, hoc proferret, ipsemet accessit, inq; aurem multo tẽporis spacio tauro insusurra-

μέχρι τῆς ἀλόγων ζώων ἀπαλλοτικόν τι καὶ ψυθεικὸν ἐλίκνητο Πυθαγόρας ἐν τῷ λόγῳ, διὰ τούτου συμβιβάζων, ὡς διδασκαλία παρεγίνεται τοῖς νοῦν ἔχουσιν, ὅπου καὶ τοῖς ἀμοίροις τι καὶ ἀμοιροῦν λόγου νομιζομένοις*. τὴν μὲν γὰρ Δαυνίαν ἄρκτον χαλεπωτάτην λυμαινομένην τοὺς ἐνοίκους καταχὼν, ὡς φασὶ, καὶ ἐπαφησάμενος χρόνον συχνὸν, ψωμίσας τε μαίζῃ καὶ ἀκροδρύοις ὀρκώσας· μηκέτι ἐμψύχου καθάπτεσθαι, ἀπέλυσεν. ἡ δὲ εὐθὺς εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς δρυμοὺς ἀπαλλαγεῖσα οὐκ ἐτ' ἐκ τούτου ὤφθη τὸ παράπαν δηλοῦσα, οὐδὲ ἀλόγῳ ζώῳ. Βοῦν δὲ ἐν Ταράντι ἰδὼν *ἐν παμμιγεῖ νομῇ, καὶ κυάμων χλωρῶν παραπλόμενον, τῷ βουκόλῳ παραδὰς συμβουλίαν εἰπεῖν τῷ βοὶ τῶν κυάμων ἀπέχεσθαι. προσπαίξαντος δὲ αὐτῷ τοῦ βουκόλου περὶ τοῦ εἰπεῖν, καὶ οὐ φήσαντος εἰδέναι βοϊστὶ εἰπεῖν, εἰ δὲ αὐτὸς οἶδε παρασκευάσας καὶ συμβουλεύειν, ὅσον τῷ βοὶ παραινεῖν, προσελθὼν αὐτὸς καὶ εἰς τὸ οὖς πολλὴν ὥραν προσψιθυρίσας τῷ

τῷ ταύρῳ, οὐ μόνον τότε αὐτὸν αἰμελεῖ ἐχόντα ἀπέχεσθαι τοῦ κυαμοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰσαῦθις λέγουσι μηκέτι γεύεσθαι κυάμων τὸ παράπαν τὸν βοῦν ἐκεῖνον. μακροχρονιώτατον δὲ ἐν τῷ Τάραντι κατὰ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν γηρῶντα διαμεμενηκέναι τὸν ἱερὸν ὀνομαζόμενον Πυθαγόρου βοῦν, ὑπὸ πάντων ἀνθρωπίναις τροφαῖς σιτούμενον, ἃς οἱ ἀπαντῶντες ἐκπροσφέρον. ἔστι δέ τι καὶ ἐπιτερπὲς ἐν λυμπιάσι προσομιλοῦντος αὐτῷ *ταῖς γναρίμοις ἐκ τύχης, περὶ τε οἰωνῶν καὶ συμβόλων καὶ διὰ σημείων, ὅτι περὶ θεῶν εἰσιν ἀγγελίαι τινὲς καὶ αὐτοὶ τοῖς ὡς ἀληθῶς θεοφιλέσι τῶν ἀνθρώπων, μεταγαγεῖν λέγεται, καὶ καταψήσαντα πάλιν ἀφεῖναι. διὰ τούτων δὲ καὶ τὴν παραπλησίαν τούτοις δίδεκται τὸν Ὀρφέως ἔχων ἐν τοῖς θηρίοις ἡγεμονίαν, καὶ κυκλῶν αὐτὰ κατέχων τῇ ἐκ τοῦ στόματος τῆς φωνῆς προσπιπτούσῃ δυνάμει.

uit, & non modò effecit ut sponte ac volens promptéq; ab locis fabis consitis abstineret, verùm etiam in posterum ajunt, taurum illum nunquam inter cæteros prorsũ vel fabas gustasse. Cùm autem multo admodum tempore Tarenti circa templum Junonis magis ac magis senesceret, permansit sacer Pythagoræ vocitatus bos, qui ab omnibus pasceretur humanis eduliis, quæ ipsi ab obviantibus porrigebantur. Item aquilam supervolitantem Olympiadibus seu quinquenniis, cùm ipse sermones misceret cum illis, qui præclarissimi essent à fortuna, & de auguriis, omnibus, prodigiisque & quasi Iouis signis contulit, quia & sint ceu nunciationes quædam deorum, quæ fiant Deo revera charis Deiq; amantibus hominibus, hanc, inquam, aquilam ad se traduxisse fertur, cumq; eam demulsisset, rursùm dimisisse. Hisce horumq; similibus exemplis declaratum est, ipsum Orphei inter feras suprenum tenuisse imperium, & circum circa se habuisse eas vi & potentia quadam vocis, quæ ab ejus ore ad ipsas allaberetur.

CAP. XIV.

Institutionis initium priorum vita generum recordationem faciebat, quæ animæ peregerant antè, quàm in corpora, in quibus nunc habitarent, venirent.

CAeterùm initiũ studii & diligentiæ erga homines omnium optimum faciebat, quod anticipasse oportebat eos, qui & de aliis rebus vera discituri essent. Etenim clarissimè ac luce manifestiùs in memoriam reducebat non paucis eorum, qui se accederent, prioris vitæ statum, quem illorum animus quondam, & quidẽ antè, quàm huic corpori illigaretur, vixit. Seipsum verò sine ulla ambiguitate & dubitatione eius indicium declarabat, nempe EUphorbum fuisse Panthi filium, adversariũ Patrocli, atq; ex Homericis versibus maximè illos prædicabat, & ad lyram concinnissimè canebat, & de ipsis eos clara voce frequenter recitabat, qui sepulturæ eorum mentionem faciunt:

» *Huii induruere crura, quæ gratia pènxerat, atro*
» *Sanguine, cæsariesq; argento auroq; revincta.*
» *Qualem vir solo latè semperq; virentem*
» *Agricola in campo plantam seu germen oliva*
» *Fluminis ad gelidi ripas, undaq; perenni*
» *Florentiq; rigat atque excolit. Illa movetur*
» *Ventorum vario spiramine, floribus albis*
» *Vndiq; vestitur, & amœnos spirat odores.*
» *Sed si forte ruens vehementior aëre turbo*
» *Illam corripiat, scrobe dissicit, extendítq;*
» *Per terram latè susam radicitus udam.*
» *Talem Panthoidem bellacem posthac EUphorbũ*
» *Stravit humi Atrides, vita privabat & armis*

Quæ enim memoriæ prodita sunt, Mycenis unà cum spoliis Trojanis in

Κεφ. ιδ'.

Ὅτι ἀρχὴ ἦν αὐτοῖς τῆς ἀναμνήσεως τῶν ἀπὸ γενέσεως τοῦ προτέρου βίου, * ἃς αἱ ψυχαὶ πρότερον διῆγον ἢ εἰς τὰ σώματα ἀφικέσθαι, ἃ καὶ τότε * ἐνοίκουν ἐτύγχανον.

Ἀλλὰ μὴν τῆς τε τοῦ ἀνθρώπου θεοφιλείας ἀρχὴν ἐποιεῖτο τὴν ἀρετὴν, ἣν ἔδει προειλῆφέναι τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῆς ἄλλων τὰ ἀληθῆ μαθήσεσθαι. ἐνεργέστατα γὰρ καὶ σαφῶς ἀνεμίμνησκε τοῦ ἐντυγχανόντων τοὺς πολλοὺς τὸν πρότερον βίον, ὃν αὐτοῖς ἡ ψυχὴ πρὸ τοῦ τῷδε τῷ σώματι ἐνδεθῆναι, πάλαι ποτὲ ἐβίωσε, καὶ ἑαυτὸν δὲ ἀναμφιλέκτως τεκμήριον ἐπέφαινεν Εὔφορβον γεγονέναι Πάνθου υἱὸν, τὸν Πατρόκλου καταγωνισθὲν, καὶ τῆδε Ὀμηρικῶν στίχων μάλιστα ἐκείνους ἄδοιμεν, καὶ μετὰ λύρας ἐμμελέστατα ἀνέμελπε, καὶ συχνῶς ἀναφέρει τοὺς ἐπιτυμβίους ἑαυτῷ,

Αἵματι οἱ δεύοντο κόμαι χαριτοστεφάνοιαι, ‹‹
Πλοκμοὶ ὅ' οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐστεφάνωντο. ‹‹
Οἷόν τε δρῦφι ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης ‹‹
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ' ἅλις ἀναβέβρυχε ὕδωρ ‹‹
Καλὸς τηλεθάων, τὸ δέ τε πνοιαὶ δονέουσι ‹‹
Παντοίων ἀνέμων, ἐ τι βρύει ἄνθεϊ λευκῷ. ‹‹
Ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄπνοος σὺν λαίλαπι πολλῇ ‹‹
Βόθρῳ ἐξέρεψε καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίῃ· ‹‹
Τοῖον Πάνθου υἱὸν ἐϋμμελίην Εὔφορβον ‹‹
Ἀτρέϊδης Μενέλαος ἐπὴ κλυτὰ τεύχε' ἀνῄρει. ‹‹

Τὰ δὲ ἱστορούμενα περὶ * τῆς ἐν Μυκήναις σωζοικείας λαφύροις

τῇ

τῇ Ἀργείᾳ Ἥρᾳ Εὐφόρβου τοῦ φρυγὸς τόδε ἀσπίδος παράσημον (ὡς πάνυ δημώδη πλὴν ὅμως διὰ ταῦτα τοῦτον βουλόμενον δεικνύναι), ἐκεῖνό ἐστιν. ὅτι αὐτὸς τε γέγονε τοὺς πολίτας ἑαυτοῦ βίους, καὶ τῆς τοῦ ἄλλου ἱστορίας ἐντεῦθεν ἐπῆρξε τὰ μεμνήσεων αὐτοὺς ἧς εἶχον πρότερον ζωῆς.

honorem Iunonis Argivæ suspenderunt cum hac inscriptione:

hoc est insigne scuti Euphorbi Phrygis: "Quæ valdè popularia erant, præter hoc, quod per ea omnia significare voluit. Quia ipsemet etiam cognovit priores vitæ suæ ipsius, quam vixisset, & studii aliarum rerum hinc cœpit eis in memoriam revocare de vitæ instituto, quod antè egissent.

ΚΕΦ. ιε.

Τις ἡ δι' αἰσθήσεως πρώτη εἰς παιδείαν ἀγωγὴ παρ' αὐτῷ. καὶ πῶς ἐκαθάρετο τὰς ψυχὰς ἢ κρατεμελέτων ἀλλ' μουσικῆς, καὶ πῶς ταύτην αὐτὸς τὴν ἐκκλησιν ἐθάσιν τέλειον ἔσχε.

CAP. XV.

Quæ prima fuerit apud eum per sensum ad institutionem vivendi ratio, & quæ patiebantur animos se accedentium sonumq; canentium Musicæ, & quo modo ipse hanc correctionem perfectam habuit.

ΗΓεῖτο δὲ πρώτην εἶναι τοῖς ἀνθρώποις τὴν δι' αἰσθήσεως προφερομένην θεωρίαν, εἴ τις καλὰ μὲν ὁρᾷ καὶ σχήματα καὶ εἴδη, καλῶν δὲ ἀκούει ῥυθμῶν καὶ μελῶν τὴν δι' μουσικῆς παίδευσιν πρώτην κατεστήσατο, διὰ τῶν μελῶν τινῶν καὶ ῥυθμῶν. ἀφ' ὧν ἔδοξεν τε καὶ παθῶν διαθέσεων ἰάσεις ἐγίνοντο, ἁρμονίαι τε τῆς τῶν ψυχῆς δυνάμεων, ὥσπερ εἶχον ἐξ ἀρχῆς συνῆγοντο συμπαθειῶν τε καὶ ψυχικῶν νοσημάτων κάλασιν καὶ * ἀφυγιασμοὶ ὑπ' αὐτῆς ἐπινοοῦντο. καὶ νὴ Δία τὸ ὑπὲρ πάντα ταῦτα λόγων ἄξιον, ὅτι τοῖς μὲν γνωρίμοις τὰς λεγομένας ἐξαρτύσεις

EXistimabat aũt primam esse hominibus curam & industriã illã, quæ per sensum profertur, si quis pulchras quidẽ videat figuras & formas: pulchros verò audiat & cõcinnos numeros ac carmina, constituit primã per Musicam institutionem, cùm per dulcia quædã carmina, nũm etiã numerosas modulationes. Ab quibus morũ juxta ac perpessionũ morborumq; humanorũ curationes & medelæ exstiterunt: simulq; cõcentus animi facultatum, quẽadmodum ab initio habuerũt, cogebantur, corporũ simul & animi morborũ habitus & sanctificationes vel purificationes ab illo excogitabantur. Et mediusfidius præter hęc omnia illud, ut plurib⁹ verbis prosequamur, dignum est, quod

nobis quidem apparatus, uti vocantur, unaque & contrectationes construebat coniungebatque tonorum misturas divinè molìens, carminum & vehementer intentorum & Chromaticorum, hoc est, coloratorum, decique & numeris concinnorum: quibus perfacile in contraria convertebant circumducebantque animi perturbationes, quæ recenter in ipsis præter omnem planèrationem exsistunt, formant & procreant dolores atque iras: item miserationes atque amores monstrosos & inauditos, metus, variasq; & omnis generis cupiditates, excandescentias atq; appetitiones, mollitudines, desidiasque & vehementias seu temeritates ad virtutem corrigens & emendans. Horum vitiorum vnumquodque decentibus congruentibusq; cantilenis, ceu quibusdam salutaribus inter se mistis pharmacis vesperę discipulos in somnum conversos omninò liberavit ab turbationibus diurnis, ac molestiis, quas ab vivæ vocis institutione pertulerant, & cogitationes quasi fluctibus turbatas perpurgavit, eosq; quietos & placidissimi faustique somni, adhæc verò somnos illis vaticinos & præsagos reddidit. Iam cùm cubitu exsurgerent, ab gravedine capitis noctu contracta, & imbecillitate atque ignavia eos cantionibus quibusdam uni-

τε ἐ ἱπποφὰς σωϊστικὴ ϗ σωπρμάζετο δαιμονίως. μιγνύμενος κεφάσματα τονῶν, μιλῶν διατονικῶν τε ϗ χρωματικῶν ϗ ἐναρμονίων, δι' ὧν ῥᾳδίως τὶς τὰ ἐναντία σωεξίστου, ἐ σωελήγου τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, νέον ἐν αὐτοῖς ἀλόγως σωισάμενα ϗ ὑπο-φυόμενα λύπας ϗ ὀργὰς, ϗ ἐλέους ϗ ζήλους ἀτόπους ϗ φόβους ἀθυμίας τε παντοίας, ἐ θυμοὺς ϗ ὀρέξεις ἐ χαυνώσεις ϗ ὑπτιότητας, ϗ σφοδρότητας ἐπανορθούμενος πρὸς ἀρετήν. τούτων ἕκαστον διὰ τῆς προσηκόντως μιλῶν ὡς διὰ τινῶν σωτηρίων συγκεκραμένων φαρμάκων, ἐπὶ τὸ ὕπνον ἑσπέρας τρεπομένους τῆς ἐμπλητικῶν, ἀπήλλαξε μὲν αὐτοὺς τῆς ἡμερινῶν ταραχῶν καὶ * ἐπιχυμάτων, διεκαθάρετο συγκεχυδασμένον τὸ νοητικὸν ἡσύχους τε καὶ εὐστρόφους, ἔτι δὲ μαντικοὺς τοὺς ὕπνους αὐτοῖς ἀπεργάζετο. λύσας δὲ τῆς εὐνῆς πάλιν ἀνισταμένους, τοῦ νυκτερινοῦ κάρου, καὶ τῆς ἐκλύσεως, ϗ τῆς νωχελίας αὐτοὺς ἀπήλλαττε, διὰ τινῶν ἰδιοτρόπων ἀσμά-

ἀτμάτων καὶ μιλισμάτων ψιλῇ τῇ χρόᾳ δι' λύρας, ἢ καὶ φωνῆς συντελουμένων. ἑαυτῷ δὲ οὐκ ἔτ' ὁμοίως δι' ὀργάνων, ἢ καὶ ἀρτηρίας τὸ τοιοῦτον ὁ ἀνὴρ συνίστατο καὶ ἐπῴδιζεν, ἀλλὰ ἀῤῥήτῳ τινὶ καὶ δυνατοῦ θεότητι χρώμενος * ἐνέτεινε τὰς ἀκοὰς καὶ τὸν νοῦν. * ἐνεῖρε ταῖς μετεωρίαις τοῦ κόσμου συμφωνίαις ἐναισίων, ὡς ἐνίφαντο μόνον αὐτὸς· καὶ συνῆς τῆς καθολικῆς τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν κατ' αὐτὰς κινουμένων ἀστέρων, ἁρμονίας τὲ καὶ συμφωνίας πλημμελούντι τι τῶν ἐντῶν, καὶ * κατεχορίσθη μέλος φθεγγομένης διὰ τὴν ἐξ ἀνομοίων μὲν καὶ ποικίλως διαφερόντων ῥοιζημάτων, τάχων δὲ καὶ μεγεθῶν καὶ ἐποχήσεων, ἐν λόγῳ δὲ τέλει πρὸς ἄλληλα μουσικωτάτῳ διατεταγμένων, κίνησιν καὶ περιπόλησιν εὐμενεστάτην ἅμα καὶ ποικίλως περικαλλεστάτην ἀποτελουμένην. ἀφ' ἧς ἀρδόμενος ὥσπερ καὶ τὸν τοῦ νοῦ λόγον εὐτακτούμενος, ὡς εἰπεῖν, συμμουσούμενος εἰκόνας τινὰς τούτων ἐπενόει παρέχειν τοῖς ὁμιλητοῖς ὡς

us toni generisq;, & amoenis cantilenis tenui temperatura cõpositis, item lyra, vel etiam voce perfectis vindicavit. Sibi verò non amplius simili modo instrumentis, vel etiam gutture talia vir ille componebat & excogitabat: sed ineffabili quadam atq; incõprehensibili divinitate usus, intentè fixisq; oculis in auditum ac mentem respiciebat. Porrò accommodabat ea sublimibus mundi concentibus, inaudiens (quod ipse sibi solum indicabat) quæ & intelligeret optimè, & præ cunctis mortalibus plenissimè universum globorum, quæque circa illos moventur, astrorũ simul & conceptum & consonantiam loquentes, dulcissimum carmen, quoque satiari nullus posset, propter motum, qui ex dissimilibus quidem variisq; differentibus sonis, item celeribus & magnis vectionibus, in oratione verò quapiam cõpositione inter se elegantissima, & musicis numeris astrictissima ritè ordineque collocatis, itemque propter circumactionem facillimam & in primis propitiam ac benevolentem, simulque à varia perfectione pulcherrimam. Ab qua irrigatus, uti & mentis sermonem concinnè in ordinem disponens, &, ut sic dicam, parturiens horum imagines quasdam excogitabat, discipulis, prout fieri potesat, exhibiturus, maximè

maximè verò instrumentis Musicis & nuda arteria seu voce eum concentũ imitans. Nam sibi mundana verba orationemq; soli mortalium omnium intelligibilia exaudibiliaq; esse autumabat, idq; ab ipso naturali simul & fonte & radice, secq; dignũ reputabat cùm doceri, tum etiam perdiscere aliquid, item exæquari juxta desidetium atque imitationem rebus cœlestibus. quippe qui se adeò ab Deo, à quo spiritum vitalem hausisset, factum reliquisq; mortalibus gratum amicumque ac dilectum esse censebat, sursum ad ipsum respiciẽtibus, & gratuita beneficia per imagines ac demonstrationes ad usum cõmunem redigere atq; homines iis juvare, actionesq; corrigere illorũ, qui nequeunt verè apprehendere sincera rerum initia. Quemadmodũ exempli gratia & eos, qui solem ipsum cõtinenter intueri nõ valent, propter radiorũ summum splendorẽ, in profunda aquarũ coitione & coagmento, vel etiã per picem perforatã & extentã, vel speculũ quodpiam nigro splendidum ejus defectus ostẽdere excogitamus, imbecillo ipsorum obtutui & acici oculorum parcentes, & compensantem æqualemq; quodammodo perceptionem illis, qui hoc impensè diligunt etsi remissiorem paulò fabricantes. Hoc ipsum videtur & Empedocles de eo latenter

δυνατὸν μάλιστα διὰ τὸ ὁρμαίτατον, καὶ διὰ ψυχῆς καὶ ἀρτηρίας ἐκμιμούμενος. ἑαυτῷ γὰρ μόνῳ τῶν ἐπὶ γῆς ἀπάντων σωτικὰ καὶ ἐπήκοα τὰ κοσμικὰ φθέγματα ἐνόμιζεν εἶναι· ἀπ' αὐτοῦ δὲ φυσικῆς πηγῆς τε καὶ ῥίζης, ἄξιον ἑαυτὸν ἡγεῖτο διδάσκεσθαί τι καὶ ἐκμανθάνειν, ἐξομοιοῦσθαί τε καθ' ὅσον καὶ δυνατὸν τοῖς θείοις, ὅσαι τῶν πρὸς τὸ φύσει συγγενὲς αὐτὸν ἁρμονίᾳ διοργανωμένων. ἀγαπητὸν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὑπελάμβανεν εἰς αὐτὸν ἀφορῶσι καὶ τὰ παρ' αὐτῆς χαρίσηεια δι' εἰκόνων τε καὶ ὑποδειγμάτων ὠφελεῖσθαι καὶ διορθοῦσθαι, μὴ δυναμένοις τῶν πραγμάτων εἰλικρινῶν ἀρχετύπων ἀληθῶς ἀντιλαμβάνεσθαι. καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῖς ἀχ οἷοίτε εἶναι τοὺς ἡλίους ἰδεῖν ἐν τῇ ὑλίᾳ διὰ τὴν τῶν αἰτίων ὑπερβολήν, ἐν βαθείᾳ συρφετῶν ὕδατος, ἢ καὶ διὰ * τῆς πίσσης ἢ κατόπτρου τινὸς μιλανουχοῦς δεικνύειν ἐπινοοῦμεν τὰς ἐκλείψεις, φειδόμενοι τῆς τῶν ὄψεων ἀσθενείας αὐτῶν, καὶ ἀντιβρόπου τινὰ καλάλιψιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον ἀγαπῶσιν, εἰ καὶ ἀτελεστέρου, μηχανώμενοι, τοῦτο φαίνεται καὶ Ἐμπεδοκλῆς περὶ αὐτῶν αἰνίττεσθαι καὶ

καὶ τῆς ἀξιαρίτου καὶ ἀκριβείας καὶ διορθώσεως ἧν, ἔν-τε τῇ ὁρᾶν καὶ τῇ ἀκούειν, καὶ τῇ νοεῖν.

innuere, de eximio illo, inquam, & divinitùs collato præ cæteris apparatu, quibus inquit,

Illis quispiam erat, qui multa superflua notat,
Qui summas animi sibi prolixas & puras vult,
Divitias, & cunctorum jucundus amator,
In primis quæ sunt cæca in actibus: omnibus illa
Nam cùm præbuerit animisque immensa preferit unum
Quodque palam rerum cunctarum prompta videbat.
Tamque hominum in rebus, quàm sint quæ æterna futura.

Quod enim inquit *superflua*, & *rerum omnium unumquodque videbat*, & *mentium divitias*, & id genus alia, maximè evidentia erant eximii illius, & exactioris præter reliquos apparatus, cùm in videndo, tum etiam in audiendo cogitandoque.

Κεφ. ιϛ.

Τίς ἡ καθαρτικὴ παρ' αὐτῷ ἄσκησις, ἥ τε καὶ αὐτὸς ἐν ἐσκεῖτο, τίς τε ἡ τελεωτέρα πρὸς τὴν φιλίας ἐπιτήδευσις ἦν, καὶ αὐτὴ προπαρασκευάζουσα εἰς φιλοσοφίαν ἐπιτηδείους.

CAP. XVI.

Quæ purgatrix apud ipsum exercitatio esset, quæ & ipsemet exercebatur, & tursum quæ perfectius amicitiæ studium esset, quo etiam ante idoneos & aptos philosophiæ studio præparaverat.

Ἀγ' τὴ μὲν οὖν ἡδὴ μουσικῆς ἐπετηδεύετο αὐτῷ κατάρτισις τῆς ψυχῶν. ἄλλη δὲ κάθαρσις τ' διανοίας ἅμα καὶ τ' ὅλης

HAEc igitur ei Musices in frequenti usu erat ad animos applicatio. Alia verò cogitationis mentisque vel universi

animi purgatio, variis diversisq; studiis ita apud ipsũ exercebatur. In universũ labores circa disciplinas & studia exsistere oportere autumabat, & intẽperãtias simul & omnis generis avaritiẽ, seu plura habendi cupiditates omnib. innatas, itẽ diversissima vel experimẽta vel tormẽta, punitionesq; ac p̃cisiones ferro atq; igni p̃fectas quasi legib. latis, iis, qui utũtur, instituit, quas nec sustinere nec pati q̃squã, qui malus sit, potest. Adhæc verò ab iis omnib. quæ anima p̃dita forẽt, abstinentiã, simulq; à cibis quibusdã, ceu rebus, quæ rationẽ perfringerent eiq; vim infertẽt, & mentis sinceritati integritatiq; officerent, indixit. Inter amicos oris sermonisq; continentiã, atq; omne prorsũ silentiũ in hoc, ut linguã in officio cõtinerẽt, edomarentq;, præcepit simul exerceri, itẽ in annos plurimos continentẽ minimeq; interspirantẽ contẽplationũ inquisitionẽ apprehẽsionẽq; quæ circa res difficillimas, neq; facilè comprehẽsibiles versantur. Hisce verò etiam de caussis, vini abstinentiam & ciborum paucitatẽ, somniq; brevitatẽ præcipiebat, ac gloriæ & divitiarũ similiũq; rerũ negligẽtem formabat: cõtrà verò prudẽtiã & erectionẽ animi urgebat. Et verecũdia quidẽ simulationis experte erga cognatos, at erga discipulos æqualitate & similitudine minimè ficta comitateq;, & simul ve-

ψυχῆς δὲ παντοδαπῶν ἐπιτηδευμάτων οὕτως ἠσκεῖτο παρ' αὐτῷ. τὸ γὰρ ὑγιὲς τῇ ψυχῇ τὰ μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα πάντων εἶναι δεῖν ὑπάρχειν, καὶ τὰς τῶν ἐμφύτων πάσας ἀλογισίας τε καὶ πλεονεξίας, βασάνους τε ποικιλωτάτας καὶ κολάσεις καὶ ἀνακοπὰς πυρὶ & σιδήρῳ συμπελουμένας διὰ τεθεσπισμένας τοῖς χρωμένοις, οἷς ἔστε χαρτερεῖν οὔτε ὑπομένειν δύναταί τις κακὸς ὤν. πρὸς δὲ τούτοις ἐμψύχων ἀποχὴν πάντων, καὶ ἔτι βρωμάτων τινῶν ταῖς *ἐπειρίαις τῷ λογισμοῦ καὶ εἰλικρινείαις ἐμποδιζόντων κατέδειξεν. ἐν τοῖς ἑτέροις ἐγκυθίαι τε καὶ παστελῆ σιωπὴν πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν συναισθοῦσαν ἐπὶ ἔτη πολλὰ συνεχόν τε καὶ ἀδιάπνευστον περὶ τὰ δυσληπτότατα τῶν θεωρημάτων ἔξιστάσιν τε & ἀπάλυψιν. διὰ ταῦτα δὲ καὶ αἰσιότητος καὶ ὀλιγοσιτίας καὶ ὀλιγοϋπνίας, δόξης δὲ καὶ πλούτου καὶ τῶν ὁμοίων ἀποστρόφους, φρονησίν τε καὶ κατέξανάστασιν. καὶ αἰδῶ μὲν ἀνυπόκριτον πρὸς τοὺς προσήκοντας. πρὸς δὲ τοὺς *ἑμιλικιώτας ἄπλαστον ὁμοιότητα, καὶ φιλοφροσυνῶν συμπάθειάν τε καὶ παρόρ-

παρόρμησιν πρὸς τοὺς νεωτέρους, φθόνου χωρὶς, φιλίας δὲ πάντων πρὸς ἅπαντας, εἴτε θεῶν πρὸς ἀνθρώπους δι' εὐσεβείας ἐπιστημονικῆς θεωρίας, εἴτε δογμάτων πρὸς ἄλληλα, καθόλου ψυχῆς πρὸς σῶμα, λογικῶν τε πρὸς τὰ τῆ ἀλόγου διὰ φιλοσοφίας, καὶ τῆς κατὰ ταύτην θεωρίας, εἴτε ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους. πολιτῶν μὲν *ἀγαθομιμητὸν ὑγιοῦς, ἑτεροφύλων δὲ διὰ φυσιολογίας ὀρθῆς. ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ οἰκείους ἀεὶ καὶ κοινωνίας ἀδιαστρόφου. εἴτε συλλήβδην πάντας πρὸς καθ' καὶ φυσικῆς ἐπιπλοκῆς καὶ κοινότητος, εἴτε ἐκ σώματος καθ' ἑαυτὸ θνητοῦ τοῦ ἐγκεκρυμμένων ἑαυτοῦ ἐναντίων δυνάμεων εἰρήνευσιν καὶ συμβιβασμὸν δι' ὑγείας, καὶ εἰς ταύτην διαίτης καὶ σωφροσύνης, κατὰ μίμησιν τῆς ἐν τοῖς κοσμικοῖς συμφώνοις εὐαρμοστίας. πάντων τούτων * ἓν ὄρος καὶ τὸ αὐτὸ κατὰ συλλαμβ καὶ συγκεφαλαίωσιν ὀνόματος τὸ τῆς φιλίας εὑρετὴς καὶ νομοθέτης ὁμολογουμένως Πυθαγόρας. καὶ διόλου τῆς ἐπιτηδειοτάτης πρὸς θεοὺς θεοὺς ὁμιλίας ὕπαρ τε καὶ κατὰ τὰς ὕπνους αἰτιώτατος

hemētia ac cōcitata adhortatiōe erga adoleſcētes, citra invidiam, utebatur: erga oēs verò amicitia communi, ſive deorum erga homines per pietatem ſcientificæ contemplationis, ſive dogmatum erga ſe mutuo & in genere animo ad corpus, item rationе prædītis erga ratione carentes per ſtudium ſapientiç, & contemplationē erga hanc: ſive hominū inter ſe mutuo. Civibus quidē ſalubriter omnia diſponebat: aliis verò nationibus per rectam naturæ inquiſitionē providebat. Eodē modo viris erga uxores aut fratres ac familiares per indivulſā cōmunionem prēſcribebat. Sive, ut orationem in pauca contraham, omnes erga eos & naturalis conjunctiōis affinitatiſq; & communionis, ſive etiā corporis per ſe mortalis, quæ facultates in ſe contrarias occultasq; habet, pacificationem & conciliationem ad amicitiam per ſanitatem, & ad hanc dictæ & continētiæ, ad fœderis bonę, q;tēperationis imitationē, quę in mūdi elemētis conſpicitur cōmonefaciebat. Illorum omniū in unius ejuſdēq; nominis juxta cōceptum & ſummariam collectionē amicitię inventor ac legiſlator Pythagoras ſine ulla controverſia exſtitit. Et paucis omninò, diſcipulis auditoribuſq; ſuis cauſſa fuit, ut ſummo deorum immortalium ad eos colēdos ſtudio, & in ſōno & in-

somniis, ut ajunt terrerentur, quod neq; animo ab ira unquam turbato, nec ab dolore, nec voluptate, nec ab ulla alia turpi peregrinatione muta-to neutiquam mehercule fieri po-test: denique nec ab horum omnium & nefandissima & morosissima insci-tia. Iam ab hisce omnibus divinitùs sanabat atque expurgabat animum, & id, quod in ipso divinum erat ceu ignem excitabat, adcoque servabat & rectâ ducebat ad id, quod sensu per-cipitur, estq; divinus oculus, quem sa-tiùs est, juxta Platonē, infinitis oculis carneis servari. Etenim si quis eo so-lo viderit, & subsidiis, quib⁹ convenit, intentus & quasi per mēbra compo-situs fuerit, de iis omnibus rebus, quæ sunt, veritas pervidetur. Huc igitur omnia sua referens, mentis animiq; purgationem efficiebat. Atq; institu-tionis talis ei ferè erat ratio & modus eoq; respiciebat.

τος τοῖς ... ὅπερ ὅτε ὑπὸ ὀργῆς ... γίνεται ποτὲ ψυχῆς ὑπὸ λύπης ὅτε ὑπὸ ἡδονῆς ... ἄλλης αἰσχρᾶς ... μένῃ μὰ Δία· εἰ δὲ τῆς τούτων ἁπάντων ἀνοσιωτάτης τε καὶ χαλεπωτάτης ἁμαρτίας. ἀπὸ δὴ τούτων ἁπάντων δαιμονίως ἰᾶτο, καὶ ἀπεκάθαιρε τὴν ψυχήν, καὶ ἀνεζωπύρει τὸ θεῖον ἐν ἑαυτῇ καὶ ἀνέπαυε καὶ ἀπεσβήνυεν ὅπῃ τὸ τοιοῦτο τὸ θεῖον ὄμμα κρεῖττον ὂν σωθῆναι, κατὰ τὸν Πλάτωνα, μυρίων σαρκινῶν ὀμμάτων. μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἐγχειρίζεται καὶ οἷς προσῆκε βοηθήμασι τοιωθέντι καὶ διαρθρωθέντι περὶ τὰ ὄντα ἁπάντων ἀληθέστατα διορᾶται, πρὸς δὴ τοῦτο ἀναφέρων ἐποιεῖτο τὴν τῶν διανοίας καθάρσιν. καὶ ἦν αὐτῷ τῆς παιδεύσεως ὁ τύπος τοιοῦτος καὶ πρὸς ταῦτα ἀποβλέπων.

omnia sua referens, mentis animiq; purgationem efficiebat. Atq; institu-tionis talis ei ferè erat ratio & modus eoq; respiciebat.

CAP. XVII.

Quapudio Pythagoras se primùm accedentes amicos explorarit, quæq; de ipsorum moribus, antequam ad Philosophia adyta admitteren-tur, periculafaceret.

Κεφ. ιζ.

Πῶς τὴν δοκιμασίαν ἐποιεῖτο τῶν πρώτως προσιόντων ὁ Πυθαγόρας. καὶ τίνας ἐποιεῖτο πείρας αὐτῶν τὸν τρόπον πρὸ τῆς εἰς φιλοσοφίαν εἰσαγωγῆς.

PORrò accedētibus ipsum ad insti-tutionem ac disciplinā discipulo-rum, ita comparatū ei & in more erat, ut amicis, ac volentibus domestico cum illo frui cōtubernio, non statim annuere sit solitus, donec non eos priùs exploravisset, deq; iis judicium

Παρασκευαστέον δὲ αὐτὸν οὕτως εἰς τὴν παιδείαν τῶν ὁμιλητῶν, προσιόντων τῶν ἑταίρων, καὶ βουλομένων συνδιατρίβειν, εἰκὸς εὐθὺς συγχωρεῖ, μέχρις ἂν αὐτῷ τὴν δοκιμασίαν καὶ τὴν κρίσιν ποιήσ-

ποιήσηται. πρῶτον μὲν σωθανόμενος σὺν τοῖς γονεῦσι ἢ τοῖς οἰκείοις τοῖς λοιποῖς * ἀπείρειν ὠμιλητότης. Ἔπειτα θεωρῶν αὐτῷ πύς τε γέλωτας τὰς ἀκαίρους, καὶ τὴν σιώπιν, καὶ τὴν λαλιὰν παρὰ τὸ δέον. ἔτι δὲ τὰς ἐπιθυμίας, τίνες εἰσί. καὶ τὰς γνωρίμους, οἷς ἐχρῶντο, καὶ τὴν πρὸς τούτους ὁμιλίαν, καὶ πρὸς τίνι μάλιστα τὴν ἡμέραν σχολάζουσι. καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην ἐπὶ τισι τυγχάνουσι ποιούμενοι. προσπαθέστερει δὲ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν πορείαν καὶ τὴν ὅλην τοῦ σώματος κίνησιν. τοῖς τε τῆς φύσεως γνωρίσμασι φυσιογνωμονῶν αὐτὸς σημεῖα τὰ φαινόμενα ἐποιεῖτο τῆς ἀφανῶν ἠθῶν ἐν τῇ ψυχῇ. καὶ ὅν τινα δοκιμάσειν οὕτως, ἐφίει βίων ἐπιμελεῖσθαι, δοκιμάζων πρῶτον εἰ ἔχει βεβαιότητος καὶ ἀληθινῆς φιλομαθίας, καὶ εἰ πρὸς δόξαν ἱκανῶς παρεσκεύασται, ὥστε καταφρονεῖν τιμῆς. μετὰ δὲ τοῦτο τοῖς προσιοῦσι προσέταττε σιωπὴν πέντε ἐπιτελεῖν ὅπου πρώτιστον πρὸς ἐγκράτειαν ἔχοντι πρὸς γαλιπότερον τ ἄλλων ἐγκρατεύματων τοῦτο, τὸ γλώττης κρατεῖν, καθ ἃ καὶ ὑπὸ τῶν τὰ μυστήρια νομοθετησάντων ἐμφαίνεται ἡμῖν.

fecisset. Primùm quidē, quemadmodum cum parentib⁹ reliquisq; familiaribus præsentibus fuissent versati, exquirebat. Deinde attentis valdè oculis intempestivos eorum risus ac silē. tium, itemq; sermonem non necessarium nimiamq; loquacitatem observabat. Adhæc ipsorum cupiditates, quo pacto illæ se haberent, item familiares ac notos, quorum notitia utebantur, mutuamq; cum illis consuetudinem, & cui rei potissimùm interdiu vacarent. Præterea quas ob res lætitia juxta ac dolore perfunderentur. Quinimò accuratè quoque oris speciem, incessum, totumq; corporis motum considerabat. Cumq; ex naturę notionibus diligēter pensiculatis eos judicaret, morū in animo nō apparentiū perspicua signa faciebat. Et quemcunq; ita exploravisset, trienniū jubebat aspernari & susq; deq; habere, explorās insuper, ecqua futurus esset constantia veraq; discendi cupiditate præditus, & num satis instructus foret, ut honorem contemptui haberet. Posteà accedentibus præscribebat quinquennale silentium, periculū faciens, quomodò temperanter affecti forent erga aliquam continentiarum speciem hâc longè difficiliorem, linguam scilicet cōpescere: prout & ab hisce, qui quasi lege lata mysteria promulgarunt, liquidò nobis apparet

Porrò hoc ipſo tempore cujusq; res, h.e. facultates cõmunes reddebantur, notis cõmiſſæ, qui publicis ſuffragiis ad hoc deſtinati erãt, qui vulgò politici, h.e. Rempubl. adminiſtrantes, & œconomici vel rerũ familiariũ curatores diſpenſatoreſq; quidam, & quaſi legiſlatores, dicebantur. Ipſi verò qui quidem digni videbãtur, ut dogmatũ fierẽt participes ex vita, quam tranſegiſſent, partim ex reliqua vitæ morũq; moderatione, & æquitate judicati poſt ſilentiũ quinquẽnale, poſtcà fiebãt interiores, h.e. ad interiorẽ ſecretorũm traditionẽ admittebantur. Arq; intra ſindonẽ audiebant Pythagoram, adjuncto quod itidem viderent ipſum. Prius verò extra illã etiã neutiquã cum aſpicientibus ejus dogmata inſtillabantur, nuda auditione diu dãtibus experimentũ morũ, quibus præditi forẽt. Quod ſi rejecti & repulſam paſſi fuiſſẽt, fortunas ſuas duplices capiebãt. Monumentũ verò ipſis haud aliter quàm mortuis ab condiſcipulis excitabatur. Sic enim oẽs ejus auditores loquebãtur. Quoties aũt cum ipſis congrederẽtur, ita congredi ſolent, ut eũ aliis quibusvis. Imperitiores verò illos mortuos eſſe dicebant, quos ipſi formatos inſtitutosq;, exſpectãtes fore, ut ex diſciplinarũ traditione boni honeſtiq; viri evaderent, imparatos ſimul, &, ut ſic dicã, imperfectos ſteri-

ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ, τὰ μὲν ἰκάστου ὑπάρχοντα, τουτέστιν αἱ οὐσίαι ἐκοινοῦντο, δίδοντα τοῖς λογοδιδασκάλοις εἰς τοῦτο γνωρίμοις, οἵπερ ἐλαλοῦντο τὸ πολιτικοὶ, καὶ οἰκονομικοί τινες, καὶ νομοθετικοὶ ὄντες. ἄνω τοὶ δὲ οἱ μὲν ἄξιοι ἐφαίνοντο τοῦ μετέχειν δογμάτων, ἐκ τε βίου καὶ τῆς ἄλλης ἐπιτηδείως χειθέντες μετὰ τὴν σιωπὴν, ἐσωτερικοὶ λοιπὸν ἐγίνοντο. καὶ ἐντὸς σινδόνος ἐπήκουον τοῦ Πυθαγόρου μετὰ τοῦ καὶ βλέπειν αὐτόν. πρὸ τούτου δὲ ἐκτὸς αὐλῆς καὶ πανδέπου ἐπορῶντες μετεῖχον τῶν λόγων, διὰ ψιλῆς ἀκοῆς ἐν πολλῷ χρόνῳ δίδοντες βάσανον τῶν οἰκείων ἠθῶν. εἰ δ' ἀποδοκιμασθείησαν, τὴν μὲν οὐσίαν ἀπολάμβανον ἁπλῶν. μνῆμα δὲ αὐτοῖς ὡς νεκροῖς ἐχώννυτο ὑπὸ τῶν ὁμιλητῶν. οὕτω γὰρ ἀλαλοῦντό τε ἅπαντες οἱ περὶ τὸν ἄνδρα. συντυγχάνοντες δὲ αὐτοῖς, οὕτω συνέτυγχανον, ὡς ἄλλοις τισίν. ἐκείνους δὲ ἔφασαν τεθνᾶναι, οὓς αὐτοὶ ἀπλάστους καλοὺς κἀγαθοὺς προσδοκῶντες ἔσεσθαι ἐν τῷ μαθημάτων ἀδιοργανώτους τε, καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἀτελεῖς τε καὶ ἡμιτελεῖς.

ῥώσεις ἔσοντο τοὺς δ' ἀμαθεστέρους. εἶτα μετὰ τὸ ἐκ μορτῆς τε & βαδίσματος, καὶ ἐξ ἄλλης κινήσεώς τε & καταστάσεως ὑπ' αὐτῆς φυσιογνωμονηθῆναι καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν περὶ αὐτοῦ παρέχειν, μετὰ πενταετῆ σιωπὴν & τὴν * μετὰ τοὺς ἐκ τῶν τοσῶνδε μαθημάτων ὀργιασμοὺς & νιπτῆρας ψυχῆς τε διορθώσεις καὶ καθαρμοὺς, τοσούτους τε καὶ τηλικούτους καὶ ἐκ ποικίλων οὕτω θεωρημάτων προσοδεύσαντας, δι' οὓς ἀγχίνοιά τε καὶ ψυχῆς εὐάγεια πᾶσιν ἐκ παντὸς ἐγεννᾶτο φύσεως, δυσκίνητός τις καὶ διαπεφορολύθητος εὑρίσκετο, στήλη δή τινα τοῦ τοιούτου καὶ μνημεῖον ἐν τῇ διηξιβῇ χώρᾳ ἵστης. καθὰ καὶ Περιάλῳ τῷ Θουρίῳ λίγηταί, καὶ Κύλωνι τῷ Συβαριτῶν ἐξάρχῳ ἀποψηφισθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν ἐξήλαυνον ἐκ τοῦ ὁμιλικοῦ, φορτίσαντες χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πλῆθος. κοινὰ γὰρ αὐτοῖς καὶ ταῦτα ἀπέκειτο ὑπό τινων εἰς τοῦτο ἐπιτηδείων, καὶ ἢ δι' οἰκονομούμενα, οὓς προσηκόντως οἰκονομικοὺς ἀπὸ τοῦ τέλους. καὶ εἴ ποτε συντύχοιεν ἄλλως αὐτῷ πάντα, ὅτιν' οὖν μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνον ἡγοῦντο δὴ τὸν καθ' αὐτοὺς τε-

lesq; reputabant. Quod si verò, postquam ita ipsorũ indoles ac natura ab illis explorata ex forma esset & incessu reliquoq; motu & corporis constitutione etiam spem bonam de se præberẽt post silentium quinquenne, & experimentum morum gestuumq;, item post cerimonias tam multarum disciplinarum & initiationes animiq́ue ablutiones, expurgationesq́ue tales ac tantas, atque ex tam multis ac variis contemplationibus fructibus perceptis, propter quas & mentis sagacitas animiq́ue puritates omnibus passim ingenerabantur, etiam num quis segnis ac torpidus & ad sequéndum piger difficilisq; inveniebatur, huic columna quapiam & cippo, monumentoq́ue in auditorio erecto, quemadmodum & Perialo illi Thurio & Cyloni Sybaritarum principi ab ipsis rejectis publico judicio factitatum fuisse fertur, hominem ex publico auditorio exigebant, magna auri argentiq́ue vi oneratum. Publica enim eis & hæc quoque reposita erant ab quibusdam ad hanc rem idoneis, & mehercle administrata, quos ab hoc seu fine seu honore œconomicos, hoc est, rei familiares administratores vocabant. Et si ei unquam aliter contingerent omnia, quemvis potius quam illum judicabant apud se mortuum

tuum esse. Quapropter & Lysis Hipparcho cuipiam objurgando, oratio-nem cum prophanis & religionis expertibus communicanti, & absq; disciplinis & contemplatione inhæren-
» tibus inquit: Ajunt & publicè philo-
» sophari consuesse iis, qui fortè fortu-
» na obtingerēt, hocq; expeterent, quæ
» Pythagoras nullo modo admisit, sed
» indigna reputavit, uti cum studio tu
» quidem Hipparche didicisti. Postquā
» gustasti ô optime, nō cavisti luxus Si-
» culos, quos tibi nō cōveniebat adesse.
» Deinde si illa quidē immutaris, per-
» fūdere gaudio: sin minus ea cogitaris,
» jam obiisti. Pium enim esse ait memi-
» nisse, juxta mentem divinarū humā-
» narumq; adhortationum, ne sapiētiæ
» bona iis communia faciamus, qui ne
» per somniū quidem animum habent
» à sordibus repurgatum. Siquidem fas
» non est quibusvis, qui expetunt, post
» tantorum certaminum circumfusa
» libamina, neq; profanos Eleusiniarū
» dearum, id est, Cereris & Proserpinæ
» mysteria degustare, qui cùm simi-
» liter injusti ac impii talia designa-
» rint, bonum est secum colligere &
» ratiocinari, quantum temporis in-
» tervallū impenderint emensiq; sint
» sordibus eluendis, quę in nostris pe-
» ctoribus sese insinuarunt, donec an-
» nis aliquando pręteritis idonei redditi
» simus excipiendis ejus sermonibus.

θητόν. διόπερ ὁ Λύσις Ἱππάρχῳ τινὶ ἐπιπλήττων μεταδίδοντι τὸν λόγον τοῖς ἀνεπιστήτοις, καὶ ἀνευ μαθημάτων καὶ θεωρίας ἐπιφυομένοις φησί. φασὶ δὲ γε καὶ δημοσίᾳ φιλοσοφεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσι, ταπερ « αἱ παξίωσι Πυθαγόραι. ὡς ἔ- « μαθες μὲν Ἵππαρχε μετὰ σοῦ- « δᾶς. ἐπ ἐφύλαξας δὲ γλυσάμε- « νος ὦ γλυκεῖε Σικελικὰς τρυ- « φὰς, ἃς οὐκ ἐχρῆν τοι γε- « νέσθαι, δεύτερον. εἰ μὲν ὧν με- « ταβάλλοι, χάρματον μέν. εἰ δὲ « μήγε, τέθνηκας. διαμνωσθαι « καὶ φησὶν, ὅσιον εἶν κατὰ τὴν « τε * τουθείων τε καὶ ἀνθρωπεί- « ων παραγγελμάτων, μηδὲ κοινὰ « ποιεῖσθαι τὰ σοφίας ἀγαθὰ τοῖς « ὑδ' ὅναρ τὰν ψυχὰν κεκαθαρ- « μένοις. ἐ γὰρ θέμις ὁρτάζοντων ἀ- « παντῶσι, τὰ μετὰ θοινίτων ἀ- « γνῶν ἀποδὰ ἀπεικυθέντα, « οὐδὲ μὰν βιβάλοισι ταῖν Ἐλευ- « σινίαιν θεαῖν μυστήρια διαγεύ- « εσθαι, καὶ * τί σὸ τατα δὲ ἄ- « δικοι καὶ ἀσεβέες τοιαῦτα σημαί- « νες διαλογίζεσθαι καλὸν, ὅσον « χρόνου μᾶκος ἐκπλήκαμεν δια- « ῥυπτόμενοι. τὰς ἐν τοῖς παθε- « σιν ἀμφὶς ἐγκεκολλασμένως ἕως « πόκα διαλθόντων ἐτέων ἐγκυά- « μεθα δεκτικοὶ τῶν τήνου λόγων. « καθά-

» καθάπερ οἱ βαφεῖς προεπικαθάρραντες ἔσυλαν τὰ βαφιμαῖα ἵνα ἀ-
» μιγεῖεν. ὅπως ἀνέκπλυτον τὸν βαφὰν ἀπίωντι, ἐ μηδέποτε
» ῥυπουμένου ἐξίτηλον· τὸν αὐτὸν
» τρόπον, καὶ ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ προ-
» παιδεύεις τὰς ψυχὰς πρὸς φι-
» λοσοφίας ἐπιτηδείους, ὅπως μὴ
» διαψεύδηται περί τινα τῶν ἐλπισθέν-
» των ἐσεσθαι καλῶν τε κ' ἀγαθῶν.
» οὐ γὰρ καθάπαξ ἐπετρέπετο λό-
» γοις. οὐδὲ φάγας, αἷς οἱ πολ-
» λοὶ τῶν σοφιστῶν τοὺς νέους ἐμ-
» πλήκουσι, σοφὸν οὐδένα πώποτε
» σχολάζοντες, ἀλλὰ θείων καὶ
» ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἢ ἐ-
» πιτήδειον. τοῖς δὲ προσχήμασι τοι-
» τοῖσδε τὴν τῶν διδασκαλίων
» πολλὰ ἐδεινὰ *δραβιλιουργεύ-
» οντες, ἢ καλὰ κόσμον, οὐδ' ὡς
» ἔτυχε τοῖς νέοις. τοιγὰρ ἦν χα-
» λεπῶς τι καὶ προσκλῆσαι πρὸς
» ζοντας τοὺς ἀκουσόμενος. ἐγκίρναντι
» γὰρ ἤθεσι τεθολωμένοις τε καὶ δο-
» κήσεσι θεωρήματα καὶ λόγους θεί-
» ους. καθάπερ εἴ τις εἰς φρέαρ
» βαθὺ βορβόρου πλῆρες ἐγχέοι κα-
» θαρὸν καὶ δίειδες ὕδωρ. τόν τε γὰρ
» βόρβορον ἀνεθάλλεται, καὶ τὸ ὕδωρ
» ἠφάνισεν. ὁ αὐτὸς δὴ τρόπος τῶν
» ὧτω διδασκόντων τε καὶ διδασκο-
» μένων. πυκναὶ γὰρ καὶ λαμπραὶ λόχ-
» μαι περὶ τὰς φρένας καὶ τὸν καρ-

Haud aliter quàm tinctores, postquã omnia priùs repurgarint, tum coloribus pannos induunt & quasi constringunt, ut tincturam alioquin eluibilem panno remittente, illa nequaquam futura sit evanida & fallax: ad eũdẽ modũ quoq; divinus ille vir corũ, qui sapientiæ studiũ adamabant, animos præparabat, ne quomodo in quoquã falleretur ex iis, de quibus concepta spes erat, fore aliquãdò bonos & honestos viros. Nam in orationibus haud fucatè & fictè versabatur, neq; fontes, quos plæriq; literatores & sophistæ juvenibus turbidos reddunt, nulli unquam vacantes rei idoneæ ac bonæ: sed rerũ divinarum humanarumq; oppîdò perit⁹ erat. Illi prætextu facto ejus doctri. nam * * quasi everriculo capiebant, non juxta ornatũ, nec juvenibus etiã perfunctorié. Cæterùm illi difficiles simul & præcipites ac temerarios audi- tores reddebant. Quippe infundebant moribus & cõfusis, & turbidis theoremata & præcepta orationesq; divinas. Eodem planè modo ac si quis in profundum puteum cœno plenum aquam puram ac limpidam infundat. Cœnum namq; aqua illa infusa commovit & aquam corrupit: nempè eodem modo se res habet cum iis: qui ita & docent simul & discunt. Crebri enim densique luci latebras habentes circa præcordia ipsumque cor

" nati sunt eorum, qui disciplinis pu-
" rè initiati non sunt, qui luci, quid-
" quid in animo tranquillum, man-
" suetum & rationale est, obumbrant,
" palamque & manifestè augeri & suc-
" crescere prohibent. Atque hoc prin-
" cipem causam nominabat, ne qua &
" priùs superveniens, intemperantiam
" & avaritiam, ipsorum matres, quæ
" utraque foecunda erat, causam di-
" ceret. Ex intemperantia quidem
" pullularunt illicitæ nuptiæ, ut cu-
" piditates, & corruptiones, ebrieta-
" tes, voluptates naturæ contrariæ,
" & vehementes aliquot concupis-
" centiæ usque ad altissima barathra
" & præcipitia penetrantes. Iam enim
" quosdam coëgerunt concupiscen-
" tiæ ad ea flagitia patranda, ut nec
" ab matribus nec filiabus absine-
" rent: sed potiùs urbem & leges re-
" pellentes & evertentes, circumdu-
" centesque foràs instar cujuspiam
" tyranni ἀιγκῶνας, id est, obscuros
" tetrosque carceres, haud secùs quàm
" captivum violentè ad extremum ex-
" itium trahentes constituerunt. Iam
" ex avaritia enatæ sunt rapinæ, la-
" trocinia, parentum obtruncationes,
" sacrilegia, veneficia, quæque iis
" sunt affinia. Igitur primùm qui-
" dem materias, in queis hæc vitia
" quasi sedes posuerunt, adeoq; vigent,
" ferro atque igni, cunctisq; disciplina-

δίκαι ἐμπεσοῦσαι τῆς μὲν ἔξω
θαρρῆς τοῖς μανθάνουσιν ὀργα-
νοῦσαν, αὐτὴ δὲ ἄμικτον καὶ
σφοδρὸν καὶ λογιστικὸν τῆς ψυ-
χῆς διοικοῦσαν ἐκ μαλακῆς
καὶ ἀνθρώπου εἰς θηρίον ἀπο-
τελοῦσαι. τὴν δὲ αἰτιωτάτην ἀ-
πασῶν ἐπεισάγουσαν καὶ πρώτην
ἐμποιοῦσαν τοῖς ἀνθρώποις ἀ-
πληστίαν καὶ πλεονεξίαν, ἅμα
δὲ πολύγαμοι ἐφύκασι τὰς
μὲν οὖν ἀκρασίας ἐξιβλάστησαν
ἄθεσμοι γάμοι, ὕβρεις δὲ
φθοραὶ, καὶ μέθαι, καὶ παρὰ φύ-
σιν ἀδοναὶ, καὶ σφοδραί τινες
ἐπιθυμίαι μίξεις βαρύθεσαν
καὶ χρημένων ἀκολούτους. ἤδη
δέ τινας ἠνάγκασαν ἐπιθυ-
μίας, μήτε μαστέων μήτε θυ-
γατέρων ἀπέχεσθαι, ἐς δὲ
παρεσκεύασαι πόλιν καὶ νό-
μους, καθάπερ τόξευτος ἐκ-
πεπαγρεύουσαν τῶς ἀιγκῶνας,
ὥσπερ αἰχμάλωτον ἐπὶ τὸν
ἔσχατον ὄλεθρον μετὰ βίας ἄ-
γουσαν καθίσασαν. τὰς δὲ πλε-
ονεξίας ἐκτεφύκασι, ἁρπα-
γαί τε καὶ λῃστεῖαι, συκοφο-
νίαι, ἱεροσυλίαι, φαρμακεῖαι,
καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά. δεῖ ὧν
πρῶτον μὲν τὰς ὕλας, αἷς ἐ-
νδιαιτῶνται ταῦτα τὰ πάθη, πυ-
ρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πάσαις μαθημά-
των

»των μιχθηρῶν ἐκκαθάρεν-
»τας καὶ εὑρομένους τὸν λογισ-
»μὸν ἐλεύθερον ἐκ τοσούτων
»κακῶν τὸ παράπαν ἐμφυτεύ-
»σαι τι χρήσιμον αὐτῷ. καὶ πα-
ραδίδομεν τοσαύτην ἐπιμέλει-
αν, καὶ οὕτως ἀναγκαιοτάτην
εἶς τὸ δεῖν μαθημάτων πρὸ
φιλοσοφίας προσῆκεν Πυθαγό-
ρας, τιμήν τε ἐξαίρετον ἐτί-
θετο, καὶ ἐξέτασιν ἀκριβεστάτην
περὶ τὴν διδασκαλίαν, καὶ μέλε-
σσιν, ἐκ ἀπορρήτων δογμάτων,
βασανίζοντα καὶ διακρίνοντα τὰς
ἐκ ἐντυγχανόντων ἐννοίας, δι-
δάγμασί τε ποικίλοις καὶ
θεωρίας ἐπιστημονικῆς μυρίοις
εἴδεσι.

rum machinis expurgare, quiq; invē «
ti fuerint mentem rationemq; tantis «
malis ac vitiis liberam habere, tum a- «
nimo cōfestim utile aliquid ac salutare «
inferere oportet. Et talē tantāq; curam «
ac studiū tradim°. Atq; ita Pythagoras
censebat quā maximè necessariam ex-
plorationē disciplinarū faciendam esse
quasi præexerciramentū quodpiā, an-
tequā ad philosophiæ mysteria admit-
terētur, & insignē honorē statuebat,
itemq; lōgè exactissimā inquisitionē
circa doctrinā & communicationē eo
rum, quæ ipse docebat, discipulorum,
qui ad se adducebantur mentes & do-
ctrinis variis, & infinitis formulis sciē-
tiam parantis contemplationis, explo-
rans simul & discernens.

ΚΕΦ. ιθ.

*Εἰς πόσα γένη καὶ πῶς διεῖλε τοὺς ἑ-
ταιρικοὺς ἑαυτῷ ὁ Πυθαγόρας, καὶ διὰ
τίνας αἰτίας αὐτοὺς διέκρινε.*

CAP. XIIX.

*In quot genera & quomodo discipulos suos Py-
thagoras diviserit, tum propter quas causas ip-
sos discreverit.*

ΜΕτὰ δὲ τοῦτο λέγωμεν ὅ-
πως τοὺς ἐγκεθέντας ὑφ' ἑαυτῷ διεῖρηκε χωρὶς καθ' τὴν ἀ-
ξίαν ἑκάστους. οὔτε γὰρ πᾶσι μέλεσθαι ἐπίσης πάντας ἦν
ἄξιον, μὴ τῆς ὁμοίας ὄντας
φύσεως. οὔτε ἄξιον ἦν τοὺς
μὲν ἀκούειν τῶν τιμιωτάτων ἀ-
κροαμάτων μέλεσθαι, τοὺς δὲ
οὐδένος, ἢ μηδ' ὅλως μέλεσθαι.
καὶ γὰρ τοῦτο ἦν ἀκοινώνητον καὶ

IAm deinceps dicamus, quemad-
modum ab se in cohortem suam
admissos, separatim discreverit singu-
los, prout digni erant. Neq; enim eo-
rundem omnes æqualiter participes
fieri, non ejusdem existentes naturæ
& ingenii, æquum erat. Neque etiam
convenicbat nonnullos quidem o-
mnium auditionum pretiosissimarū,
alios verò nullius, vel etiam o-
mninò non participes evadere.
Hoc enim parùm civile, imò verò

ineqᵘale erat. Itaq; unumquemq; quę cuiq; conveniret, partẽ ſortémve orationũ, quæ optimè reſpondeat, participẽ reddere ſtudebat, utilitatemq́; provirili ſua parte omnibus attribuebat, juſtitiæq́; rationem ſervabat, unicuiq; quã maximè dignam & cõvenientem auditionẽ aſſignans. Hac ratione alios quidẽ Pythagoræos, alios verò Pythagoriſtas, h.e. Pythagoræ ſtudioſos vocavit. Perindè atq; Atticos quoſdam nominamus, alios verò Atticiſtas, vel Atticæ linguæ ſtudioſos: Ita decenter nomina dividẽs, illos quidẽ germanos eſſe conſtituit: alios verò æmulatores illorũ declarari lege ſancivit. Illorũ igitur, qui Pythagoręi vocabantur, fortunas ſimul & cõvictum toto vitę tẽpore cõmunẽ tranſigere præcepit. Reliquos verò proprias quemq; poſſeſſiões habere juſſit. Quotieſcunq; autem eundem in locum velut in ſcholam conveniſſent, inter ſe mutuò, quod condiſcipulos decet, ſtudere mandabat. Atq; ita ſeriem ac ſucceſſionẽ hanc ab Pythagora juxta utrumq; modum conſtitiſſe. Rurſũ juxta alium modũ duæ erant Philoſophiæ formæ ſeu ſpecies. Duo quippe eorum quoq; qui eã tractarent, & manib⁹ quaſi verſarẽtur, genera erãt: alii quidẽ ἀκουσματικοὶ, h.e. auditores, alii verò μαθηματικοὶ, h.e. diſciplinis vacantes dicebãtur. Illorũ, qui diſciplinis vacabãt, ab aliis agnoſcebã-

ἄνισον. τὸ [illegible] μετὰ δὲ τοῦτο τῆς δικαιοσύνης λόγον ἐκδοὺς τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν, τήν τε ἀριθμητικὴν καὶ ἀπόνεμεν ἕκαστα κατὰ τὸ δίκαιον, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης λόγον ἐφύλαττεν, ὅτι μάλιστα τὴν ἀξίαν ἑκάστοις ἀποδιδοὺς ἀεί. καλὰ δὲ τούτων τὸν λόγον, τοὺς μὲν Πυθαγορείους καλίσας, τοὺς δὲ Πυθαγορικούς. ὥσπερ Ἀττικούς τινας ὀνομάζομεν, ἑτέρους δὲ Ἀττικιστάς. διελὼν οὕτω διαπρεπόντως τὰ ὀνόματα τοὺς μὲν γνησίους εἶναι ἐνεστήσατο, τοὺς δὲ ζηλωτὰς τούτων δηλῶσθαι ἐνομοθέτησε. Τῶν μὲν οὖν Πυθαγορείων κοινὴν εἶη τὴν οὐσίαν διάταξιν, καὶ τὴν συμβίωσιν ἅμα διὰ παντὸς τοῦ χρόνου διατελεῖν. τοὺς δὲ ἑτέρους ἰσοδίας μὲν χιλίους ἔχειν ἐκέλευσεν, συνιόντας δὲ εἰς ταὐτὸ συνχολάζειν ἀλλήλοις. καὶ ἔτω τὴν διαδοχὴν ταύτην ἀπὸ Πυθαγόρου καὶ ἀμφοτέρας τοὺς τρόπους συστῆναι. κατ' ἄλλον δὲ αὖ τρόπον δύο ἦν εἴδη τῆς φιλοσοφίας. δύο δὲ ἦν γένη, καὶ τῶν μεταχειριζομένων ἀλλήλους, οἱ μὲν ἀκουσματικοὶ, οἱ δὲ μαθηματικοί. τυτανὶ δὲ οἱ μὲν μαθηματικοὶ, ὡμολογοῦντο Πυθαγόρειοι εἶναι

τοῦ

ἐστὶ τῆς ἀκροάσεως. τοὺς δὲ ἀκουσματικοὺς οὔτε οὐ λόγου, οὔτε τὴν συγγραφὴν ἀκούειν τῆς ἐκ Πυθαγόρου., ἀλλ' Ἱππάσου. τὸν δὲ Ἵππασον, οἱ μὲν Κροτωνιάτην φασὶν· οἱ δὲ Μεταποντῖνον. ἔστι δὲ, ἡ μὲν τῆς ἀκουσματικῆς φιλοσοφία, ἀκούσματα ἀναπόδεικτα καὶ ἄνευ λόγων, ὅτι ἕκαστον ἔστι σημαίνειν, καὶ τἄλλα, ὅσα παρ' ἐκείνου ἐρρέθη, ταῦτα σπουδὴν διαφυλάττειν ὡς θεῖα δόγματα. αὐτοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς ὑπολαμβάνουσι τούτους ἔχειν βέλτιστα πρὸς φρόνησιν, οἱ πλεῖστα ἀκούσματα ἴσχον. πάντα δὲ τοιαῦτα ἀκούσματα διήρηται εἰς ἕξ εἴδη. τὰ μὲν γὰρ ἐστιν, τί ἐστι, σημαίνει. τὰ δὲ, τί μάλιστα. τὰ δὲ, τί δεῖ πρᾶττειν, ἢ μὴ πράττειν. τὰ μὲν οὖν τί ἐστι, τοιαῦτα. οἷον, τί ἐστιν αἱ μακάρων νῆσοι, ἥλιος, σελήνη· τί ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, τετρακτὺς, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἁρμονία, ἐν ᾗ αἱ Σειρῆνες. τὰ δὲ τί μάλιστα, οἷον τί τὸ δικαιότατον; θύειν. τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός. δεύτερον δὲ, τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον. τί σοφώτατον τῶν παρ' ἡμῖν; ἰατρική. τί κάλλιστον; ἁρμονία. τί κράτιστον; γνώμη. τί ἄριστον;

tur Pythagoræi esse. Porrò iidē ἀκουσματικὸς, id est, auditores in eorum numerū non accensebāt, neq; eorū opus ac rotā actionē Pythagoræ esse, sed Hippasi judicabāt. Hippasū verò alii Crotoniatē fuisse perhibent: alii Metapōtinum. Iam Philosophia horum auditorum in auditionibus demonstrativis consistit, idq; absq; ulla oratione, quia ita agendum est: & reliqua, quæcunq; dicta ab illo sunt, ceu divina oracula custodire conantur. Ipsi verò apud seipsos hosce optimè erga prudentiā affectos esse existimāt, qui plurima collectanea ex ore ipsius excerpta habebant. Iā istiusmodi scripta omnia auditione percepta in tres species dividuntur. Quædam enim ex illis, quid sunt, significant: alia verò, quid maximè: rursus alia, quid facere, vel non facere oporteat. Ea quæ quid sunt significant, hujuscemodi sunt, veluti, quid sunt beatorū insulæ, sol, luna: quid sit Delphicum illud oraculum, tetractys vel quaternarius ille numerus: quænā illa sit harmonia, in qua sint Syrenes. Quæ verò quid maximè significant, talia sunt. Veluti quid est justissimū? sacrificare. Quid sapientissimū? numer⁹. Secūdo loco, quod rebus nomina imponit. quid sapiētissimum rerum humanarum? Medicina. Quid pulcherrimum? harmonia & concentus. Quid potentissimū? sententia. Quid optimū?

Felicitas. Quid veriſimum eſſe dicitur? Homines malos eſſe. Quamobrem etiam Hippodamantem Poëtam ferunt laudaviſſe ipſum Salaminium, qui ſcripſit hoc diſtichon,

O dîvi unde eſtis, & tales unde fuiſtis?
Vnde eſtis homines, pravi ſic unde fuiſtis?

Hæc atque iſtiuſmodi ſunt hujus generis acouſmata, quæque auditu ſolo percipiuntur præcepta. Quodque enim iſtorum, quid maxime ſit, ſignificat. Hæc verò ipſa eadem eſt cum ſeptem ſapientum vulgò dicta ſapientia. Siquidem illi quærebant, non quid eſſet bonum, ſed quid maximè bonum eſſet: nec quid difficile, ſed quid difficillimum, (quia idem eſt hoc ipſum tenere) neque quid facile, ſed quid facillimum (illo enim gentes utuntur). Nam talia acouſmata hujuſmodi ſapientiam ſimul viſa ſunt ſequuta eſſe. Hi enim prius Pythagoræ fuerunt. Auditiones verò quæ, quid faciendum, vel non faciendum ſit, ſignificant, tales ſunt: Veluti *liberorum procreationi operam dandam eſſe*. relinquẽdos enim eſſe veluti muneris loco, qui Deum colant: vel, *dextrum calceum prius inducendum eſſe*, vel, *per vias publicas non eſſe eundum, neq; in equiminario intingendum*,

ὠδαιμονία. τί δὲ ἀληθέστατον λέγεται; ὅτι φαῦλοι οἱ ἄνθρωποι. Διὸ καὶ φασὶν Ἱππόδαμαντα φάναι ἐπαινέσαι αὐτὸν τὸν Σαλαμίνιον, ὃς ἐποίησεν,

Ὦ Θεοὶ πόθεν ἐστέ, πόθεν τοιοὶ δ' ἐγένεσθε;
Ἄνθρωποι πόθεν ἐστέ, πόθεν κακοὶ ὧδ' ἐγένεσθε;

Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ὄντα τὰ πάντου γένους ἀκούσματα. ἕκαστον δὲ τῶν τοιούτων, μάλιστα τί ἐστι. ὅτι δὲ αὖται αἱ αὐταὶ, τῇ τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν λεγομένῃ σοφίᾳ. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐζήτουν, ἀ λῆ ὄντι τ' ἀγαθὸν, ἀλλὰ τι μάλιστα, οὐδὲ τι τὸ χαλεπὸν, ἀλλὰ τι τὸ χαλεπώτατον. ὅτι τὸ αὐτὸν γνῶναι ὄντι. οὐδὲ τι τὸ ῥᾴδιον, ἀλλά τι τὸ ῥᾷστον. ὅτι τῷ * ἐθὲν χρῆσθαι. τῇ τοιαύτῃ δὲ σοφίᾳ μετακολουθηκέναι ἔοικε τὰ τοιαῦτα ἀκούσματα. Πρότεροι δὲ οὗτοι Πυθαγόρου ἐγένοντο. τὰ δὲ τι πρακτέον, ἢ οὐ πρακτέον, τῇδε ἀκουσμάτων τοιαῦτα ἐστι· οἷον, ὅτι δεῖ τεκνοποιεῖσθαι. δεῖ γὰρ ἀντικαταλιπεῖν τοὺς θεραπεύοντας τὸν θεόν. ἢ ὅτι δεῖ τὸν δεξιὸν ὑποδεῖσθαι πρότερον, ἢ ὅτι οὐ δεῖ τὰς λεωφόρους βαδίζειν ὁδούς. οὐδὲ εἰς περίρραντήριον ἐμβαπτέον, οὐδὲ

οὐδὲ ἐν βαλανείῳ λούεσθαι. εἰ δ' ἦν-
λον χρὴ ἐν ἀνάγκαις τοιούτοις οἱ κα-
θεύδουσιν οἱ κοινωνοῦντες. καὶ
» ἄλλα τοιάδε. φορτίον μὴ συγκα-
» θαιρεῖν. οὐ γὰρ δεῖ αἴτιον γί-
» νεσθαι τῷ μὴ φορεῖν, συναται-
» ρίζειν δέ. χρυσὸν ἔχουσῃ μὴ
» πλησιάζειν ἐπὶ τεκνοποιίᾳ. μὴ
» λέγειν ἐπὶ φωτὸς. ἀπένδειν τοῖς
» θεοῖς κατὰ τὸ οὖς τῆς κυλίκος
» οἰωνοῦ ἕνεκα, καὶ ὅπως μὴ λοιπὸν τῷ
πιεῖν. ἐν δακτυλίῳ μὴ φέρειν
σημεῖον θεοῦ εἰκόνα, ὅπως μιαί-
νηται. ἄγαλμα γάρ, ὅπερ δεῖ
» φυλάσσειν ἐν τῷ οἴκῳ. γυναῖκα
» οὐ δεῖ διώκειν τὴν ἀπ' ἰκέτις
γάρ. διὸ καὶ ὑφ' ἑστίας ἀγόμεθα,
καὶ ἡ λῆψις δοκεῖ δεξιᾶς, μηδὲ
» ἀλεκτρυόνα λευκόν. ἱκέτης γὰρ
» ἱερὸς τοῦ μηνός. διὸ καὶ σημαίνουσιν ὥρας. καὶ συμβουλεύειν μηδὲν ἁπλῶς τὸ βέλτιστον τῷ συμβουλευομένῳ. ἱερὸν γὰρ συμβουλὴ ἀγαθόν, οἱ πόνοι. αἱ δὲ ἡδοναὶ ἐκ παντὸς τρόπου κακόν. ἱππολάσιας γὰρ ἡδονὰς δεῖ κολάζεσθαι. θύειν χρὴ ἀνυπόδητον, καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ προσ-
» ἰέναι. εἰς ἱερὸν οὐ δεῖ ἐκφέρεσθαι. οὐ γὰρ πάρεργον δεῖ ποιεῖσθαι τὸ θεόν. ὑποκείμενα καὶ ἐκτὸς ξεύματα ἐν τῷ ἐμπρόσθεν τελεῖσθαι ἀγαθόν. ἐναντίως

nec in balneo lavandum esse. Incertū. n. in hisce omnibus, num communicantes quiescant. Atq; id genus alia. *Onus non esse simul tollendum.* Nam non decet, ut nos causſa simus, quo quis sit ociosus, verū potius onus simul imponēdū est. *Ad fœminam, quæ aurum habeat, liberorum procreandorum causſa accedendū non est. Non est dicendum in tenebris absq; lumine. Ad aurē capidis seu calicis augurii causſa diis immortalib. libato,* & ab libamine illo ne quid bibito. *In annulo ne signum gestato Dei imaginem, ne inquinetur.* Simulachrum quippe Dei est. *Domi quisq; sue proseminato procreatoq;. Nemo uxorem suā persequitor.* Supplex enim est. Quamobrem etiam ab lare ducimus. Et acceptio vel apprehensio, dextra sit, quæ gallum candidum nō capit. Mēsis enim sacer supplicator est. Quam ob causſā tempus quoq; indicant galli. *Consiliū perenti ne dato, nisi omnium optimum.* Labores. n. consilii donum sacrum sunt. Voluptates autem omninò res sunt mala. Siquidē ad punitionem cīi accesserimus, gravi pœna affici oportet. *Discalceati sacrificanto, atq; ita sacra ipsa accedunto. E sacro loco ne digreditor.* Non enim perfunctoriè & oscitanter quasiq; aliud agēdo res divina peragenda est. Eum qui sustinet habetque in anteriore corporis parte vulnera, mortem obire pulchrum est. Contrà verò, si contrà, hoc est,

si in

si in tergo excipiantur. Anima hominis in ea solùm animalia non ingreditur, quæ mactari fas est. Ideoq; iis solùm, quæ mactare licet, vesci fas est, ad quos quidem illis vesci pertineat. Alio verò nullo animali vescendum est. Hujusmodi igitur auditiones sunt. Quæq; maximā longitudinem longissimámve occupationē habent, partim circum sacrificia, quo pacto quoq; tēpore & illa, & reliqua facere oporteat, partim de migratione ex hoc loco, tū etiam de sepulturis, nempè quo pacto mortui sint sepeliēdi. De nōnullis quidē aliquid auctarii vice adjiciendū erit. Veluti liberorū procreationi operam dandā esse, ut post nos aliū nostro loco relinquamus, qui deos colat. Aliis verò nullus sermo vel ratio adest. Nonnulla corū, quæ appendūtur orationi, videbūtur qua fiagnata esse, quę quidē appensa fuerint. Rursum nōnulla procul sūt remota: ut panē non esse frangendum, quia ad judicium apud inferos confert. Quod attinet ad verisimilitudines fortè adjectas de iis reb°, Pythagoricæ proprie non sunt, sed quorundā, qui nō inter Pythagoricos, sed foris versantur, ac sapientiam sectātur docentq;, & orationem verisimilē attexere conantur. Quemadmodū & id, quod jam dictū est, nēpè cur panis nō fit frāgendus. Quidam enim ajunt eū, qui congregat, non esse dissolvendum.

δὲ ἐναίσιμα. οὐ μόνον τῆς ζωῆς οὐκ εἰσέρχονται ἐπὶ τὰ ἄψυχα τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐμψύχων ἐκείνων, οἷς θέμις ἐσθίεσθαι. διὰ τοῦτο τῶν θυσιμαίων χρὴ ἐσθίειν μόνον, οἷς ἂν τὰ ἐσθίειν κατθήκη, ἄλλου δὲ μηδενὸς ζώου. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἀκουσμάτων ἐστί. τὰ δὲ πλείονα ἔχοντα μῆκος περὶ τε θυσίας, καθ' ἑκάστους τοὺς καιροὺς πῶς χρὴ ποιεῖσθαι τάς τε ἄλλας, καὶ περὶ μετοικήσεως τῆς ἐνθένδε, καὶ περὶ τὰς ταφὰς πῶς δεῖ καθάπτεσθαι. ὅθεν ἐνίων μὲν οὐ δεῖ ἐπιλέγεσθαι δεῖ. οἷον ὅτι δεῖ τεκνοποιεῖσθαι ἕνεκα τοῦ καταλιπεῖν ἕτερον ἀντ' ἑαυτοῦ θεραπεύειν. τοῖς δὲ οὐδεὶς λόγος πρόσεστι. καὶ ἔνια μὲν τῶν ἐπιλεγομένων δόξει προσπεφυκέναι ἅπερ ἂν ᾖ, ἔνια δὲ πόρρω, οἷον περὶ τοῦ τὸν ἄρτον μὴ καταγνύναι, ὅτι πρὸς τὸν ἐν ᾅδου κρίσιν συμφέρει. αἱ δὲ προστιθέμεναι εἰκολογίαι περὶ τῶν τοιούτων οὐκ εἰσὶ Πυθαγορικαὶ, ἀλλ' ἐνίων ἔξωθεν ἐπισυφιζομένων καὶ πειρωμένων προσάπτειν εἰκότολόγον. οἷον καὶ περὶ τοῦ μὴ κατάγνυσθαι τὸν ἄρτον, διὰ τί οὐ δεῖ καταγνύναι τὸν ἄρτον. οἱ μὲν γάρ φασιν, ὅτι οὐ δεῖ τὸν συνάγοντα διαλύειν. τὸ δὲ ἄρτο

δὶ ἀρχαῖον βαρβαρικαῖς συνί-
ντες ἐπὶ ἴσα ἄρτον συνίεσαν. οἱ
φίλοι, οἱ δ' ὅτι οὐ δεῖ οἰωνὸν
ποιεῖσθαι τοιοῦτον ἀρχόμενον
κλᾶσθαι καὶ συντρίβοντα. ἀλ- 5
λὰ πάντα μὲν τὰ ὅσα περὶ τῶ
πράττειν ἢ μὴ πράττειν διορί-
ζουσιν, ἐφέπεσθαι πρὸς τὸ θεῖ-
ον, καὶ ἀρχὴ αὐτή ἐστι, καὶ ὁ βίος
ἅπας συντέτακται πρὸς τὸ ἀ- 10
κολουθεῖν τῷ θεῷ. καὶ ὁ λόγος
„ αὐτός. τοῦτ' ἐστὶ τῆς φιλοσο-
„ φίας. κάλλιον γὰρ ποιοῦσιν ἄν-
„ θρωποι ἀλλόθεν πόθεν ζη-
„ τοῦντες τὸ εὖ, ἢ παρὰ τῶν 15
„ θεῶν. καὶ ὅμοιον, ὥσπερ ἄν εἴ τις
„ ἐν βασιλευομένῃ χώρᾳ τῶν πο-
„ λιτῶν τινα ὑπάρχον θεραπεύοι,
„ ἀμελήσας αὐτοῦ τοῦ κρατοῦν τος
„ χοντος. τοιοῦτον γὰρ εἰώθασι ποιεῖν 20
„ καὶ τοὺς ἀνθρώπους. ἐπεὶ γὰρ δεῖ
„ τι θεὸς, καὶ ἔστι κρατῶν τῶν ὅ-
„ λων, δεῖ ὁμολογεῖται παρὰ τοῦ
„ κυρίου τὰ ἀγαθὰ αἰτεῖν. πάν-
τες γὰρ οἷς μὲν ἂν φιλῶσι, καὶ οἷς ἂν 25
χαίρωσι, τοιούτοις δι' ὅσου τ' ἀ-
γαθά. πρὸς οὓς δὲ ἐναντίως ἔχω-
σι, τἀναντία. τούτων μὲν αὕτη καὶ
τοιαύτη σοφία. ἦν δὲ τις Ἱππομέ-
δων ἄγροικος Αἰνεὺς Πυθαγόρου 30
τῶν ἀκουσματικῶν, ὃς ἔλεγεν ὅτι
πάντων τούτων ἐκείνους λόγους καὶ
ἀποδείξεις εἴποι, ἀλλὰ δι' τὸ

Nam olim amici omnes ad unum panem barbarico quodam more convenire solent. Alii verò, tali non esse faciendum augurium, qui panē frangere & cōterere incipit. Enim verò cuncta, quæ de eo quid vel faciendū vel nō faciendum sit, discernunt, ad cœleste numen collineantūt, atq; hoc initiū est, ut universa vitæ ratio composita & instituta sit ad Deum sequēdum. Atq; hic sermo est. Hæc Philosophię sunt. Ridiculè enim homines faciunt, qui aliunde quod honestū est, quodq; rectè fit, quærunt, quā ab ipsis diis. Ac perindè faciūt, ac si quis in regioque, cui rex præsit, civium quempiam principem colat & veneretur, ipso omniū principe neglecto. Tale namq; facere putant & illos homines. Nam quia & Deus est, & ipse omnium dominus, in confesso est, quicquid bonum & honestum est, ab ipso domino petendum esse. Etenim oēs, quos amore complectuntur, quibus delectantur superi, in eos ilius modi bona cōferunt. In eos verò, erga quos contrario modo, hoc est, hostiliter sunt affecti, contraria devolvūt. Atque hæc & hujuscemodi sapientia est. Quidam verò erat Hippomedon rusticus, Æneus, ex illis discipulis Pythagoræus, qui ἀκουσματικοί, hoc est, auditores dicebantur, qui de iis omnibus cum sermones istos demonstrationesq; protulisse ferebat: verùm

quia ea per multa eáq; expressiora evidentioráq; tradebat, vivam orationem illis non fuisse adhibitam. Cæterùm problemata, hoc est, obscuriores quæstiones earumque solutiones, ipsa relicta fuisse. Alii verò circa doctrinas Pythagoræorum versabantur. Atque hos Pythagoræ discipulos esse fatẽtur. Et hi eo magis ajunt, quæq; dicunt ipsi vera esse prædicant. At causam inæqualitatis hanc esse ferunt, quòd Pythagoras ex Ionia & Samo in Italiam advenisse dicatur florentẽ, nempe quo tempore Polycrates Athenis imperans sævitiam exerceret, & præcipuos quosque in urbibus ei fuisse familiares. De his verò hisce nudè & simpliciter disserere solebat, qui annis erant ingravescentibus & senio conspicui, quiq; otio minus abundabant, quòd Reipub. negotiis implicati essent, quasi difficile foret cum convenire per mediam disciplinarũ ac demonstrationum. Arbitrabatur.n. se iis nihilominus prodesse etiam absq; causa, scientibus quidnam facere oporteat. Perinde faciẽs atq; illi, qui opẽ ac subsidiũ medicorũ implorãt, qui etsi nõ attendãt ad causam quã obrẽ quodq; ipsis faciendũ sit, nihilominus tamẽ sanitatẽ consequũtur. Iuvenioribus verò, quotquot colloquebatur, qui & facere simul & discere poterãt, cũ illis per demõstrationẽ & disciplinas loquebatur. Hos igitur ab hisce,

καὶ διὰ τοῦτο πολλῷ μᾶλλον ἔδει ἀκριβοῦσθαι, ὁ τὸ μὲν λόγων ἀπείρησθαι. ἀλλὰ ἄφθονα δὲ ἐστὶ τὰ προβλήματα, τοῖ δὲ περὶ τὰ μαθήματα τῆς Πυθαγορείων. τούτους δὲ ὁμολογοῦσιν εἶ Πυθαγόρου. καὶ αὐτοὶ φασὶν, ἔτι μᾶλλον, καὶ αἰ λέγουσιν αὐτοὶ ἀληθῆ εἶ. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ἀνομοιότητος τοιαύτην γενέσθαι, φασὶ, ἀφικέσθαι τὸν Πυθαγόραν ἐξ Ἰωνίας καὶ Σάμου καὶ τὴν Πολυκράτους τυραννίδα ἀκμαζούσης Ἰταλίας, καὶ ἡμέρας ἀπανθεῖς αὐτῷ τοὺς πρώτους ἐν ταῖς πόλεσι. τούτων δὲ τοῖς μὲν πρεσβύτεροις καὶ ἀχθόλοις, διὰ τὸ ἐν πολλοῖς πράγμασι κατέχεσθαι, ὡς ἧττον ἂν διὰ μαθημάτων καὶ λόγου διεξιέναι ἐντυγχάνειν, ψιλῶς διαλεγεσθαι, ἡγούμενον οὐδὲν ἧττον ὠφελεῖσθαι ἐκ ἄνευ τῆς αἰτίας, εἰδότας τι δεῖ πρᾶττειν, ὥσπερ ἐὰν εἰ ἰατροῦ δεηθέντος οἱ πρὸς ἀκούοντας διὰ πάντων ἕκαστον πρακτέον, οὐδὲν ἧττον τυγχάνουσι τῆς ὑγείας. ὅσοις δὲ νεωτέροις ἐντυγχάνει καὶ δυναμένοις καὶ μαθημάτων, τοῖς τοιούτοις. διὰ δὲ λόγου καὶ τῶν μαθημάτων ἐντυγχάνειν. αὐτὰς μὲν οὖν ἐκ λόγου τούτων, ἐκείνους δὲ

τους δὲ ἀπὸ τῆς ἑτέρας, περὶ Ἵππασον μάλιστα, ὃς ἦν μὲν τῆς Πυθαγορείων. διὸ δὴ τὸ ἐξενέγκαι καὶ γράψαι πρῶτον σφαῖραν τὴν ἐκ τῶν δώδεκα πενταγώνων, ἀπώλετο καὶ θαλαττίᾳ ἀσεβήσας, δόξαν δὲ λαβὼν ὡς εὑρών. τῶν δὲ πάντα ἐκείνῳ τῷ ἀνδρὶ, (προσαγορεύουσι οὕτω τὸν Πυθαγόραν, καὶ οὐ καλοῦσιν ὀνόματι) λέγουσι δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐξενηνέχθαι γεωμετρίαν, οὕτως ἀποβαλεῖν τινα τὴν οὐσίαν τῆς Πυθαγορείων. ὡς δὲ τοῦτο ἐτύγχανε δοθῆναι ἀνθρώπῳ χρηματίσασθαι ἀπὸ γεωμετρίας. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ γεωμετρία πρὸς Πυθαγόρου ἱστορία. περὶ μὲν οὖν τῆς διαφορᾶς ἑκατέρας τῆς πραγματείας, καὶ ἑκατέρου, τῆς ἀνδρῶν τῶν ἀκροωμένων Πυθαγόρου, ταῦτα παραλήφαμεν. τοὺς δὲ ἔσω σιγηροὺς καὶ ἔξω ἀκροωμένους τοῦ Πυθαγόρου, καὶ τοὺς μὴ τὸ ὁρᾶν ἀκούοντας, ἢ ἅμα τῷ ὁρᾶν, καὶ τοὺς ἔσω καὶ ἔξω διωρισμένους οὐκ ἄλλους ἢ τοὺς εἰρημένους ὑπολαμβάνειν προσήκει. καὶ τοὺς πολιτικοὺς δὲ, καὶ οἰκονομικοὺς, καὶ νομοθετικοὺς ὄντας αὐτοῖς ὑποτίθεσθαι χρή.

illos verò ab aliis esse, maximè qui circa Hippasum versabantur, qui erat ex discipulis Pythagoræ. Quod verò edidit, primusque sphæram cum duodecim quinquangularibus descripsit, quasi qui rem impiam patrasset & gloriam quasi inventor acciperet, in mari periit. Omnia verò esse illius viri (sic enim Pythagoram non expresso ejus proprio nomine appellant.) Pythagoræi autem narrant & asserunt, illum Geometriam in lucem protulisse hoc modo, abjecisse quendam Pythagoraeorum substantiam fortunasque quasi naufragio. Quod cùm fortè accidisset, datum fuisse homini, ut ab Geometria quæstum faceret. Porrò vocabatur Geometria ab Pythagora, historia. Itaque de discrimine utriusque rei vel operis, item utrorumque virorum, qui Pythagoram audiebant, hæc accepimus. Nam qui intra sindonem vel cortinam, & extra eam Pythagoram audiebant, quique postquam vidissent, cum audiebant, vel absque aspectu intuituque, atque eos qui intra & extra distincti erant, haud alios, quàm qui jam dicti sunt, existimare convenit. Reipubl. verò administratores, itemque rei œconomicæ gubernatores, & legum positores latoresque ipsis subjicere æquum est.

CAP. XIX.

Pythagoram peregrinas vias utilis institutionis hominum adinvenisse. Item commemoratur hic eius cum Abaride congressio, perpè quo pacto ipsum ad summam sapientiam, idq; aliis atq; aliis institutionis viis, perduxerit.

IAM autē in summa scire operæpretiū est; Pythagoram multas institutionis vias ac rationes invenisse, & juxta captum naturāq; cujusq; sapientiæ convenientem portionem tradidisse. Ejus verò argumentū evidentissimum hoc esto. Etenim cùm Abaris Schyta ex Hyperboreis, & regione quæ ultra Borcam est, Græcanicæ institutionis imperitus, nullisq; sacris disciplinis initiatus, itemq; ætate jam provectus ad eum veniſſet, nequaquam ipsum per multas variasq; ambages & considerationes ad suæ philosophiæ arcana induxit: sed silentii auditionūq;, quę fieri non exiguo temporis spacio solēt, loco, atq; aliorum experimentorum, omnino eum idoneum judicavit ad audienda sua placita arcanasque sententias, & de natura, item alium de diis cōmentarium cum brevissimo compendio perdocuit. Siquidem Abaris sacerdos, qui ibi colebatur, Apollinis, ex Hyperboreis venit, ferè senex annis, ac sapientissimè, quæcunq; ad munus sacerdotale pertinerent, ab Græcia ad suos aversurus, ut ociosum aurum Deo suo apud Hyperboreos in templo reponeret. Cęterùm cùm esset

Ὅτι πολλὰς ἰδέας Πυθαγόρας εὗρεν ἐπὶ ὠφελίᾳ ἀνθρώπων ἐπιτηδείους, καὶ ὡς τὴν ἀφιξιν τὴν Ἀβάριδος ἐπὶ τοιαύτῃ ἐποιήσατο ἀφορμῇ, ὅπως τε αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀκροτάτην σοφίαν καθ' ἑτέρας ἰδέας παιδεύσας.

ΚΑΘόλου δὲ ἰδεῖν ἄξιον, ὡς πολλὰς ὁδοὺς Πυθαγόρας ἐπὶ παιδείας εὗρε, καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ἑκάστου ἐδυνάμωσε παραδιδοὺς τῆς σοφίας τὸ δυνατόν. βάλλεται μέσον. τεκμήριον δὲ μέγιστον. ὅτε γὰρ Ἄβαρις ὁ Σκύθης ἐξ ὑπερβορέων, ἀπειρος ὢν Ἑλληνικῆς παιδείας ὢν καὶ ἀμύητος, καὶ τῇ ἡλικίᾳ προβεβηκὼς ἦλθε, τότε οὐ διὰ ποικίλων ἀπήγαγε θεωρημάτων· ἀλλ' ἁπλοῦν τι τῆς σοφίας, καὶ τῆς ἐπιστούσης τῷ χρόνῳ ἀκροάσεως ἐπὶ τὴν ἄλλων βασάνων, εὐθέως αὐτὸν ἐποιήσατο * ἀκροάσασθαι πρὸς τὴν ἀκρόασιν τῆς ἰδίας δογματιζομένων, καὶ τὸ παρὰ φύσεως σύγγραμμα, καὶ ἄλλο τὸ περὶ θεῶν, οἷς ἐν βραχυτάτοις αὐτὸν ἀνεδίδαξεν. ἦλθε μὲν γὰρ Ἄβαρις ἀπὸ Ὑπερβορέων πρὸς τὴν Ἀπόλλωνος πρόνοιαν καθήκων, καὶ τὰ ἱερὰ παραληψόμενος ἀπὸ Ἑλλάδος ἀποφορὰν εἰς τὰ ἴδια, ἵνα ἡ ἀργυρᾶν χρυσὸν τῷ θεῷ ἀναθῇ εἰς Ὑπερβορέους ἱερόν. χωρήσας δὲ ἐν πᾶσ

ἐν παρόδῳ κρῖναι. ἦλθεν Γαλλίαν, καὶ τὸν Πυθαγόραν ἰδὼν μέλισσαν εἰκάσας τῷ θεῷ, ὥσπερ ἦν ἱερεὺς καὶ σοφιστὴς μὴ ἄλλον τινὰ, μηδὲ ἄνθρωπον ὅμοιον ἐκείνῳ· ἀλλ' αὐτὸν ὅλως τὸν Ἀπόλλω, ὡς ἐκ τῶν ἱερῶν ἃ περὶ αὐτὸν σκευοφόρει τῶν, καὶ ἐξ ὧν παρεσκήνωσεν ὁ ἱερεὺς γνωρισμάτων, Πυθαγόραν ἀπέδωκεν ὀϊστὸν, ὃν ἔχων ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐξῆλθε, χρήσιμον αὐτῷ ἐσόμενον πρὸς τὰ συμπίπτοντα δυσμήχανα καὶ ἀπόρα τοιαῦτα ἄλλα. ἀποχούμενος γὰρ αὐτῷ καὶ τὰ ἄβατα διαβαίνειν οἷον ἕλεσι καὶ λίμναις καὶ τέλμασι καὶ ὄρεσι, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ προσβαλὼν, ὡς λόγος, καθάρσιά τε ἐπιτελῆ, καὶ λοιμοὺς ἀνέδην, καὶ ἀνέμους ἀπὸ τῶν εἰς τοῦτο ἀξιουσῶν πολίων βοηθὸν αὐτὸν γενέσθαι. Λακεδαίμονα γοῦν παρειλήφαμεν μὴ πάλαι ὑπ' ἐκείνου καθαρθεῖσαν καὶ ἁγνισθεῖσαν μηκέτι λοιμοῖς, πολλάκις πρότερον τούτῳ τῷ παθήματι συνεχομένην διὰ τὴν τραχεῖαν πάλαι, ἀπὸ σπουδῆς ἣν ἔσχεν ἐπὶ τοῦ Ταϋγέτου ὀρῶν πόλις ἀξιόλογος αὐτῇ παρακεῖσθαι, διὰ τὸ ὑπερκεῖσθαι καὶ Κρήτης Κνωσσόν. καὶ ἄλλα τοιαῦτα * ἔχει ἱστορεῖν ἀπὸ τοῦ Ἀβάριδος δυ-

in transitu Italiam versus, Pythagoram quoque visum præ cæteris Deo illi, cujus erat sacerdos, similem fecit, & præterea neminem mortalium omnium ei similem esse credidit, sed ipsum verè Apollinem esse, cùm ex iis, quæ in illo augustissima videbat, tum ex quibus indiciis sacerdos antè intelligebat, Pythagoræ sagittam dedit, quam habebat quum templo excessit, ratus eam ipsi usui futuram ad ea, quæ fortè incidèrent in tanta anxietate permolesta & gravia. Nam in illa quasi inequitans loca inaccessa, quibusque ambulari nequibat, transire poterat, ut fluvios, stagna, salebrosa & palustria loca, montes & id genus alia. Cumque aliquo locorum appulit, ut quidem sermo est, purgationes simul peregit, & pestilentias ventosque persecutus est ab iis urbibus, quæ se in hoc recipere dignabantur, ut ipsorum esset auxiliator. Sanè Lacedæmonem accepimus purgatione ab ipso facta luctrataque; nunquam amplius peste laborasse, cùm antea frequenter huic obnoxia fuisset sui, propter malum gravemque aëra, nempè montes Taygeti, ad quorum radices condita urbs est, ei æstum præbent ingentem, quo tantùm non præfocantur. Eo quod & Cnossus mons Cretæ immineat. Aliaque id genus admirabilia commemorantur de Abaridis vir-

tute. Cumque Pythagoras telum acceperit, nec peregrinè insolenterve ea re, ga hoc munus affectus foret, nec causam quidem, quamobrē hoc daret, exquisivit. Cæterùm cùm ipse verè deus esset, & ipse seorsim Abari ab se avulso coxam suam ipsius auream ostendit, Præbens scilicet certissimum argumēntum, se nequaquam mentitum fuisse. Et cùm sigillatim, quæ in templo posita erant, ei enumerasset, atque abundè fidem astruens, se haud malè esse assimilatum, insuper adjecit se, ut hominibus medelam afferret ac beneficia præstaret, venire. Eoq; forma humana præditum esse, ne mortales peregrinorum more, quasi attoniti ad personam tam eminentem resiliant, ejusque doctrinam fugiant & aversentur. Iussitq; eum ibi manere, ac discipulos qui fortè accederent, in melius erigere, & emendare. Aurum verò, quod collegit, jussit communicari & distribui sociis & necessariis, qui digni essent, & quicunque hoc modo ab eo fuerant ad disciplinarum perceptionem adducti. Ita ut confirmarit sententiam dictumque, quod ait, *Amicorum communia esse.* Ei verò qui ita permansisset, quod modò dicebamus, & inquisitionem naturalē, & partitā sectamq; rerū sacrarum, ac de Deo doctrinā tradidit. Ac auspicii loco quę per sacrificia fiebāt, prænotionē per numeros tradidit.

παίμενος, διεξιόντος δὲ Πυθαγόρου τὸν δόρυ, καὶ μὴ ξενισθεὶς πρὸς τοῦτο, μηδὲ τὴν αἰτίαν ἐπιζητήσας, δι' ἣν ἐπέδειξεν, ἄλλως ἂν ὄντως ὁ θεὸς αὐτὸς ὢν ἰδίᾳ καὶ αὐτὸς ἀποστάσας τὸν Ἄβαριν, τὸν μηρὸν ἡμφιεσμένον ἐπιδείξῃ χρύσεον. γνώσεσθαι παρέχων τὸ μὴ διαψεύδεσθαι. καὶ τὰ καθ' ἕκαστον τῶν ἐν τῷ ἱερῷ κειμένων ἐξαριθμησάμενος αὐτῷ καὶ πίστιν ἱκανὴν παρεχόμενος, ὡς ἐξ ἴσου καλῶς εἰκάζοιτο, προσθείς τε ὅτι δεῖ θεραπείαν καὶ εὐεργασίαν τῆς ἀνθρώπων ἥκοι. καὶ διὰ τοῦτο ἀνθρωπόμορφος, ἵνα μὴ ξενίζοιτο πρὸς τὸν ἐπιφοιτῶντα φαίνοιτο, καὶ τὴν αὐτῷ μάθησιν δωρούμενος. ἐκέλευσε τὸ μέγιστον αὐτῶν, καὶ διορθοῦν τοὺς ἐπιτυγχάνοντας, τὸν δὲ χρυσὸν, ὃν ἀπενήνεγκε κοινωνεῖσθαι τοῖς δεομένοις, ὅσοιπερ ἐτύγχανον αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων ὄντες βεβαίους. τὸ δόγμα τὸ λέγον, κοινὰ τὰ φίλων εἶναι. οὕτω δὲ καταμένειν αὐτῷ, ὁ νῦν διαλέγομεν, φυσιολογίαν καὶ θεολογίαν διατεταμένην παρέδωκε. καὶ ἀντὶ τῆς διὰ θυσιῶν ἱεροσκοπίας τὴν διὰ τῶν ἀριθμῶν προγνωσιν παρέδωκεν.

ἡμῖν.

ἡγεμόνος ταύτῃ καθιερωτέραν εἶ θειοτέραν, καὶ τοῖς οὐρανίοις τῶν θεῶν ἀριθμοῖς οἰκειοτέραν. ἄλλα τε τὰ ἁρμόζοντα τῇ Ἀβάριδι παρέδωκεν ἐπιτηδεύματα, ἀλλ' ὃ δι' ἐνίκα * παρὼν λόγος, ἐπ' ἐκεῖνο πάλιν ἐπανέλθωμεν, ὡς ἄρα ἄλλους ἄλλως, ὡς ἔχει ἕκαστος φύσεως καὶ δυνάμεως, ἐπῃρώτα δεῖν ἐπειρᾶτο. πολλὰ μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα οὔτε παραδόθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους οὔτε τὰ μεμνημένα ῥᾴδιον διελθεῖν.

rátus hanc ſacratiorem diviniorem-que, & cœleſtibus deorum numeris conuenientiorem eſſe. Atque alia dogmata viuendique inſtituta, prout Abaridi accommoda erant, cum edocuit. Verùm præſens ſermo cauſſa horum ultrius extendendus non eſt. Ad id reuertamur, quemadmodũ alios aliter pro ratione naturæ ac potentiæ, qua quiſque præditus erat, corrigere ac emendare ſtudebat. Enimuerò hæc omnia necdum in vulgus emanarunt, nec narratu facilia ſunt, quæ memorantur.

Κεφ. κ.

Τίνα τὰ ἴδια ἀσκήματα τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας, καὶ πῶς αὐτὰ παρεδίδου Πυθαγόρας, καὶ ἐγύμναζε τοὺς αὐτὴν μανθάνοντας τῆς φιλοσοφίας.

CAP. X X.

Quæ fuerint peculiares Philoſophiæ Pythagoricæ exercitationes, & quomodo eas Pythagoras tradebat, eaſq; exercebat, qui ſe totum Philoſophiæ operam harumce rerum perdiſcebant.

Ὀλίγα δὲ καὶ τὰ γνωριμώτατα τῶν διελθεῖν δείγματα τῆς Πυθαγορείου ἀγωγῆς, καὶ ὑπομνήματα τῆς ὑπαρχόντων τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ἐπιτηδευμάτων· Πρῶτον μὲν οὖν ἐν τῷ λαμβάνειν τὴν διάπειραν ἐσκόπει, εἰ δύναιτο ἐχεμυθεῖν· τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ἐκρῖνε τῆς ὁσιότητος, καὶ καθαρὰ εἰ μαθήσοιτο ἃ ἂν ἀκούσωσιν, οἵτε εἰσὶ σιωπᾶν καὶ διαφυλάττειν. ἔπειτα εἰ εἰσὶν αἰδήμονες. ἐποιεῖτο τε πλείονα σπουδὴν τῆς σιωπᾶν, ἢ περ τοῦ λαλεῖν.

Verùm pauca quædam eaque nobiliſſima cogniti ſſimaq; Pythagoricæ inſtitutionis exempla ſeu ſpecimina percurramus, iteruque monumenta ſtudiorum exercitiorumque, quæ illis viris uſurpata erant. Primùm itaq; in capiendo experimento etiam atq; etiam conſiderabat num ἐχεμυθεῖν, hoc eſt ſilentium tenere poſſent. Hoc .n. vocabulo etiam utebatur, ſimulq; expendebat, num diſcentes, quæ auditent, ſilere & cuſtodire poſſent. Deinde num eſſent verecundi. Multũ aũt ſtudii & operæ in eo collocabat, ut eos taciturnos potiùs, quàm multum loquentes & garrulos redderet.

Item

Item considerabat quoq; reliqua omnia, num ad vitia & cupiditates intemperantes obstupescerent, earumq; admiratione afficerentur. Non oscitãter talia semper intuens, uti, quo pacto ipse in ira gerãt, an in illam proclives, vel ad cupiditatem proni, vel num contẽtiosi, vel ambitiosi essent, vel quem ad modũ se haberent in contentione studióve partium vel amicitia. Quod si verò in omnibus exactè ipsum intuentes eum consectari videbantur bonis præditi moribus, tunc de facili discendi ratione ac memoria cuncta expendebat. Primùm quidem num possent celeriter & manifestè assequi ea, quę dicerentur. Deinde num sequatur eos aliquis amor & verecundia ad ea, quæ docentur. Enimverò considerabat, quo pacto natura comparati essent ad tranquillitatem & mansuetudinem, quod vocabat καταρτυσιν, hoc est, dispositionem. Ferocitatẽ verò ad hanc institutionem inimicam esse censebat. Hanc enim sequi impudentiam, hanc porrò intemperantiã, damnum; lębetudinem & tarditatẽ ad discendũ, contumaciã & difficultatẽ, adhęc licentiã quidvis sine metu agendi, glorię privationẽ & dedecus, atq; id genus similia. Contraria verò, mansuetudinem & lenitatem consequi. In exploratione igitur talia considerabat, & in hisce suos discipulos exercębat.

ἐφιόπτευε δὲ καὶ τοῦτο, εἰ ἄλλα τοιαῦτα, μὴ ἆρα πρὸς ἐπαίθειαν ἢ ἐπιθυμίαν ἀκρατίσπως ἔπονται. οὐ παρέργως τὰ τοιαῦτα ἀεὶ ἐπιβλέπων, οἷον πῶς πρὸς ὀργὴν ἔχουσιν, ἢ πρὸς ἐπιθυμίαν, ἢ εἰ φιλόνεικοι εἰσιν, ἢ φιλότιμοι, ἢ πῶς πρὸς φιλονεικίαν ἔχουσιν, ἢ πρὸς φιλίαν. Εἰ δὲ πάντα ἀκριβῶς αὐτοῦ ἐπιβλέποντες ἐξητασμένοι ἐφαίνοντο τοῖς ἀγαθοῖς ἤθεσι, τότε περὶ εὐμαθίας καὶ μνήμης ἐσκόπει. πρῶτον μὲν εἰ δύνανται ταχέως καὶ σαφῶς παρακολουθεῖν τοῖς λεγομένοις· ἔπειτα εἰ παρέπεταί τις αὐτοῖς ἀγάπησις καὶ σωφροσύνη πρὸς τὰ διδασκόμενα. ἐπεσκόπει καὶ πῶς ἔχουσι φύσεως πρὸς ἡμερότητα. ἐκάλει δὲ τοῦτο καταρτυσιν. πολέμιον δὲ ἡγεῖτο τὴν ἀγριότητα πρὸς τοιαύτην διαγωγήν. ἐκολουθεῖν δὲ ἀγριότητα, ἀναίδειαν, ἀναισχυντίαν ἀκολασίαν, ἀκυρίαν, δυσμαθίαν, ἀναρχίαν, ἀτιμίαν, καὶ τὰ ἀκόλουθα. πραότητα δὲ καὶ ἡμερότητα τὰ ἐναντία. ἐν μὲν οὖν τῇ διατρίβῃ τοιαῦτα ἐπεσκόπει, καὶ πρὸς ταῦτα ἤσκει τοὺς μαθητάς.

τοὺς τε

τούς τε ἁρμόζοντας τοῖς ἀγαθοῖς τῆς παρ' ἑαυτοῦ σοφίας ἐνέκρινε, καὶ οὕτως ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀνάγειν ἐπειρᾶτο. εἰ δὲ ἀναρμοστόν τινα καὶ ἄσοφον τινά, ὥσπερ ἀλλόφυλόν τινα, καὶ ἀθύτιον ἀπήλαυνε. περὶ δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἃ παρέδωκε δι' ἁλῆς ἡμέρας τοῖς ἑταίροις, μετὰ τοῦτο φράσω. καὶ γὰρ τὴν ὑφήγησιν αὐτοῦ, ὃν ἕκαστον οἱ ὑπ' αὐτοῦ ὁδηγούμενοι. τοὺς μὲν εὐθυτάτους περιπάτους ἐποιοῦντο οἱ ἄνδρες οὔτε καταμόνας τε καὶ εἰς τοιούτους τόπους, ἐν οἷς συμβαίνει ἡρεμίαν τε καὶ ἡσυχίαν εἶναι σύμμετρον, ὅπου ἰσχὺς καὶ ἄλση, καὶ ἄλλη τὶς θυμηδία. ἦν γὰρ δεῖν μὴ φορτικόν τινὰ συντυχεῖν, πρὶν τὴν ἰδίαν ψυχὴν κτήσασθαι καὶ συναρμόζοντας τὴν διάνοιαν. ἁρμόδιον δὲ εἶναι τῇ καθαρσίᾳ τῆς διανοίας τὴν τοιαύτην ἡσυχίαν. τὸ γὰρ εὐθὺς ἀναστάσεις εἰς τοὺς ὄχλους ἀθεσμοθορυβώδεις ὑπειλήφασιν. διὸ δὴ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τοὺς ἱεροπρεπεστάτους τόπους αἰεὶ ἐξελέγοντο. μετὰ δὲ τὸν ἐωθινὸν περίπατον τόν τε πρὸς ἀλλήλους ἐτύγχανον μείξεσι μὲν ἐν ἱεροῖς, εἰ δὲ μή, ἐν ὁμοίοις τόποις. ἐχρῶντο δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ πρός τι

eosq; qui accommodi essent, ad suæ sapientiæ mysteria ac bona admittebat, itaq; ad scientias adducere conabatur. Sin verò quem ineptum videret, eũ ut extraneum aliquem ac peregrinũ arcebat pellebatq;. De studiis verò vivendiq; rationibus, quas tradidit per totum diem amicis, deinceps dicam. Nam juxta ejus narrationem, hoc pacto, qui ab eo ducebantur, sua instituebant. Hi viri matutinas ambulationes suscipiebant in solitariis & quidem hujusmodi locis, in quibus placidus ac lenis solet esse aër, isq; bene temperatus, ubi delubra essent & nemora, arboribusq; consita loca, aliaq; animi oblectatio. Siquidem non antè arbitrabantur in alicujus familiaritatem esse concedendum, qua animũ quisq; suum ad rectam rationem composuisset, simulq; mentem ad concentum quasi effinxisset. Porrò conveniens & congruum esse mentis constitutioni tale silentium quietemq;. Nam statim simulac surrexisset in turbas ingeri, tumultuosum censebant. Quamobrem omnes Pythagorzi semper loca maximè honorabilia & sacra eligebant. At post ambulationem matutinam in unum eundemque locum coibant simul, maximè quidem in templis versabantur, sin verò in illis non daretur, in locis similibus. Vtebantur autem hac temporis oportunitate, cùm ad

Bayerische Staatsbibliothek München

doctrinas, tum etiam disciplinas & tradendas & percipiendas, & ad mores corrigendos atque emendandos.

διδασκαλίας καὶ παιδεύσεις, καὶ πρὸς τὰ τῶν ἠθῶν ἐπανορθώσεις.

CAP. XXI.

Qualis Pythagoræ vivendi instituta constituerit & quomodo toto die amicis tradiderit, ut ea diligenter accurateq; effectum darent. Item hortamenta quædam vel præcepta vitæ institutis respondentia & consentanea.

Κεφ. κα'.

Περὶ τῆς παιδιᾶς αὐτῶν, καὶ πῶς διετίθεντο Πυθαγόρου. καὶ ὡς ὅλας ἡμέρας παρέδωκε τοῖς ἑταίροις φιλικὰς συνουσίας ποιεῖσθαι. καὶ παραγγέλματα τινὰ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὁμολογούμενα.

POst hanc talemq; exercitationem ad corporum curam convertebantur. Plerique verò unctionibus cursitationibusq; utebantur. Aetate minores sese etiam luctis, tam in hortis quàm nemoribus exercebant. Alii ad corporum vires ac robur parandum, halterum jactu, hoc est plumbearum pilarum, aut cõcertatione manuum utebantur, quippe qui accommoda exercitia eligere studerent. Pane optimo utebantur, ac melle vel favo. Vinum interdiu non bibebant. Postmeridiano tempore circa Rerumpub. administrationes, tam exoticas & extraneas, quàm hospitales, nimirum legibus id jubentibus, versabantur. Omnia enim iis tẽporibus, quæ prandium sequuntur, administrare cupiebant. Iam vespere facto rursus ad deambulationes prosiliebant, quod quidem haud æquè commodum erat sigillatim facere, uti in matutina ambulatione fieri assolet: sed vel bini vel terni eam instituebant, eam memoria repetentes ea omnia, quæ didicissent, & in honestis occupa-

Μετὰ δὲ τὴν τοιαύτην ἄσκησιν, ἦν τὴν τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἐχρῶντο δὲ ἀλείμμασί τε καὶ δρόμοις οἱ πλείους. ἐλάττονες καὶ παλαίοις ἐγκεκλιμένοις καὶ ἐν ἄλσεσί. οἱ δὲ καὶ ἀντιβολίᾳ, ἢ χειρονομίᾳ πρὸς ἴσας τῆς σώματος ἰσχύος, τὰ εὔθετα βλητικὰς ἐγκλίνοντες γυμνάσια. ἀρίστῳ δὲ ἐχρῶντο ἄρτῳ ἐμέλιτι, ἢ κηρίῳ. οἶνον δὲ μεθ' ἡμέραν οὐ μετεῖχον. τὸν δὲ μετὰ τὸ ἄεισον χρόνον περὶ τὰς πολιτικὰς οἰκονομίας κατεγίνοντο, περί τε τὰς ἐξωτικὰς καὶ τὰς ξενικὰς, διὰ τὴν τῶν νόμων πρόσταξιν. πάντα γὰρ ἐν τοῖς μετ' ἄεισον ὥρας ἐβούλοντο διοικεῖν. δείλης δὲ γινομένης εἰς τοὺς περιπάτους πάλιν ὁρμᾶν οὐχ' ὁμοίως κατ' ἰδίαν, ὥσπερ ἐν τῷ ἑωθινῷ περιπάτῳ, ἀλλὰ σπάνιον καὶ σπουδῇ ποιεῖσθαι τὸν περίπατον, ἀναμιμνησκομένους τὰ μαθήματα, καὶ ἐγγυμναζομένους τοῖς καλοῖς διπ-

δειπνεῖν μετὰ δὲ τὸν περίπατον λουτροῖσι χρῆσθαι. λουόμενοί τε ἐπὶ τὰ σιτία ἀνίσταντο. ἔπινον δὲ ἐπὶ μὲν πλείονι, ἢ δέκα ἀνθρώποις συνδειπνεῖν. ἀθροισθέντων δὲ τῶν συνιτούντων γίνεσθαί τινα καὶ θυσίας θυμάτων τε καὶ λιβανωτοῦ. ἔπειτα ἐπὶ τὸ δεῖπνον χωρεῖν, ὡς πρὸ ἡλίου δύσεως καταδειπνηκέναι. χρῆσθαι δὲ καὶ οἴνῳ, καὶ * μιναῖς, καὶ ἄρτῳ καὶ ὄψῳ, καὶ λαχάνοις ἑφθοῖς τε καὶ ὠμοῖς. παρατίθεσθαι δὲ κρέα ζώων θυσιμαίων ἱερέων, τοῦ δὲ θαλαττίων ὄψων σπανίως χρῆσθαι. εἶναι γάρ τινα αὐτοῖς δι' αἰτίας τινὰς οὐ χρήσιμα πρὸς τὸ χρῆσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ ζώων, ὁ μὴ σίφωνα βλαβερὸν τῇ ἀνθρωπίνῳ γένει, μήτε βλάπτειν, μήτε φθείρειν. μετὰ δὲ τόδε τὸ δεῖπνον γίνεσθαι σπονδάς, ἔπειτ' ἀναγνώσεις. ἔθος δὲ ἦν τὸν μὲν νεώτατον ἀναγινώσκειν, τὸν δὲ πρεσβύτατον διατάττειν, ὅ δεῖ ἀναγνῶναι, καὶ ὡς δεῖ. ἐπεὶ δὲ μέλλοι ἀπιέναι, σπονδὴν αὐτοῖς ἐνίχει ὁ οἰνοχόος. ἀπιόντων δὲ ὁ πρεσβύτατος παρήγγελλε τάδε, ἡμέραν φίλον ἔ-

tionibus ac ſtudiis ſeſe exercentes. Poſt ambulationem balneo ac lotionibus utebantur. Loti coibant, ut ſimùl cibum caperent. Nec plures ſimùl concœnabant convivabantúrq; decem hominibus. Cæterùm poſtquã convivæ conveniſſent, libamina & ſacrificia ex copioſo farre & thure fieri ſolent. Deinde ad cœnam itabant, quo ante ſolis occaſum cœnati forent. Vino autem & miaza, id eſt, cocti li ex farina, oleo atque aqua ſubacto utebantur. item pane obſonioque, ad hæc holeribus tam crudis quàm coctis. Carnes etiam animalium, quæ ab ſacerdotibus dils immolarentur, apponebantur. Rarò autem marinis opſoniis veſcebantur. Quædam enim ex illis certis quibuſdam de cauſis ad uſum noxia eſſe. Similiter ex animalib⁹, quæ humano generi non ſolent eſſe noxia, nec ad lædendũ nec corrumpẽdum, utebantur. Poſt cœnam verò hanc libationes fiebant, deinde lectiones. Habebant autem in more, ut qui annis & ætate eſſet minimus, legeret: qui verò alios iis maximè ãtecedebat, vice præſidis, quid & quomodo legẽdum eſſet, fungeretur. Quum abeundi tempus adveniſſet, pincerna ipſis libamen infundebat. A libationibus, qui ſenio maximè venerandus erat, hæc monendo denunciabat. Ne quis plantam domeſticam, quodque leniter ex

terra fluit ac fructuosum est, ladito corrumpitóve. Item præter superiora, ut de supremo numine, deq; minoribus diis ac genere heroum ex animo benè sentirent, loquerentur, & cogitarent. Eodem modo de parentibus, iisq;, qui de nobis bene & prolixè meriti sunt, sentiendum cogitandumq; esse, & legibus ferendam esse opem, & cum scelere ac legum contemptu bellum gerendum. Quibus dictis quemq; domum abire. Vestis autem candida & pura apud illos in usu erat. Eodem modo & stragula candida simul ac pura. Stragula autem constabant ex lino & lana. Villosis enim pellibus non utebantur. Porrò venatione occupari, vel hoc exercitio uti, non probabant. Quæ igitur multitudini virorũ quotidie tradebantur, partim ad victum, partim etiam ad vitam traducendam pertinentia, hæc ferè erant.

ἄγκαρπον· ἀλλὰ καὶ φθαρτικὸν, μήτε φθείρειν ἔτι πρὸς ἀνθρώπους, μήτε τι πρὸς θεὸν, μήτε περὶ τὸ δαιμόνιον, μήτε περὶ τὸ ἡρωϊκὸν γένος· ἀγαθὸν δὲ ἐνομοθετοῦντο μάλιστα καὶ περὶ γονέων καὶ εὐεργετῶν ἡγεῖσθαι. νόμῳ τε βοηθεῖν καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν. τούτων δὲ ῥηθέντων τὸν ἀπιέναι ἕκαστον εἰς οἶκον. ἐσθῆτι δὲ χρῆσθαι λευκῇ καὶ καθαρᾷ. οὕτω δὲ καὶ στρώμασι λευκοῖς τε καὶ καθαροῖς. ἦν δὲ τὰ στρώματα ἐμβλήτινα. καὶ δίοις γὰρ οὐ χρῆσθαι. περὶ δὲ θήρας οὐ δοκιμάζον κατάγεσθαι, οὐδὲ χρῆσθαι τοιούτῳ γυμνασίῳ. τὰ μὲν οὖν ἐφ' ἡμέρᾳ ἑκάστῃ τοῦ πλήθους τῷ ἀνδρῶν παραδιδόμενα, εἰς τε σοφὴν καὶ τὴν τοῦ βίου εὐπαιδευσίαν, τοιαῦτα ἦν.

CAP. XXII.

Quis institutionis per sententias Pythagoricas, earumq; brevia dicta, quatum ad vitam instituendam, tum etiam ad humanas apprehensiones tenderent, modus fuerit.

TRaditur & alius institutionis modus, qui fit per sententias Pythagoricas breviaq; dicta, quæ ad vitæ institutionem atque humanas apprehensiones maximè tenderent. De quibus pauca quædam ex multis apponam. Enimverò hortabatur ex vera amicitia & certamen &

Κεφ. κϛ.

Τίς ὁ τρόπος τῆς παιδεύσεως ἀπὸ τῶν Πυθαγορείων ἀποφάσεων, καὶ τίς εἰς τὸν βίον καὶ τὰς ἀνθρωπίνας ὑπολήψεις ἀφέλεια.

ΠΑιδεύοντο δὲ καὶ ἄλλος τρόπος παιδεύσεως ἀπὸ τῶν Πυθαγορείων ἀποφάσεων, καὶ τίς εἰς τὸν βίον ἢ τὰς ἀνθρωπίνας ὑπολήψεις διατεινουσῶν. ἀφ' ὧν, ὀλίγα ἐκ πολλῶν παραθήσομαι. παρήγγελλε γὰρ ἐκ φιλίας ἀληθοῦς ἐξαίρειν ἀγῶνά τε ἢ

τι καὶ φιλονεικίαν. μᾶλιστα μὲν ἐκ παιδὸς, εἰ δυνατὸν, εἰ δὲ μὴ, ἐκ γε τῆς παιδικῆς, καὶ καθόλου ἐκ τῆς πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας. τὸ γὰρ διαγωνίζεσθαι ἢ διαφιλονεικεῖν πρὸς τοὺς τοιούτους ἡμᾶς πιστούσης ὀργῆς, ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου πάθους, οὐ σφόδρα τῆς ὑπαρχούσης φιλίας. ἔφασαν δὲ δεῖν ὡς ἐλαχίστας ἀμυχὰς τε καὶ ἐλκώσεις ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγίνεσθαι. τὴν δὲ γένεσιν, ἂν δυσωπῶνται ἔχειν ἐκ χερσὶν ὀργῆς. ἀμφότεροι μὲν, μᾶλλον δὲ ὁ νεώτερος τε καὶ τῶν εἰρημένων τάξεων ἔχων ὑπόπτοτε, τὰς ἐπανορθώσεις τε ἐκ νουθετήσεις, ἃς δὴ παιδαγωγίας ἐκάλουν ἐκεῖνοι, μετὰ πολλῆς εὐφημίας τε καὶ εὐλαβείας, φόντο δεῖν γίνεσθαι, ἐν τοῖς νουθετοῦσι τὸ κηδεμονικόν τε καὶ οἰκεῖον. οὕτω γὰρ εὐχήμονά τε γίνεσθαι καὶ ὠφέλιμον τὴν νουθέτησιν, ἐν φιλίαις ὑπόπτοτε χαιρεῖν αἰσθήσει, μήτε παίζοντας μήτε σπουδάζοντας. οὐ γὰρ ἔτι ῥᾴδιον εἶναι διαμεῖναι τὴν ὑπάρχουσαν φιλίαν, ὅταν ἅπαξ παρεμπέσῃ τὸ ψεῦδος εἰς τὰ τῆς φασκόντων φίλων εἶναι ἤθη. φι-

studium contētionis eximendā esse. Imò verò maximè ex omni, siquidē fieri posset, sin minus ex vera, saltē ex illa, qua parētes pſequimur, omninoq; ea, quæ apud nos erga ætate & annis majores vigere debēt: consimiliter verò etiā ex ista, qua tenemur erga benè præclareq; de nobis meritos. Nam cū talibus in contētiones descēdere & acriter certare, irā fortè æstuante, alióve aliquo simili affectu ebulliente, initæ amicitiæ planè salutare nō est. Palàm verò dicebant quā minimas asperitates, velutiq; tubera & exhulcerationes in amicitiis esse oportere. Iā verò si esse cognorint, cedendum esse, atq; iram edomādam. Ambo quidē hoc facient, in primis verò junior, & qui dictorsū ordinū qualēcunq; habet, arbitrabantur tum correctiones tū etiā admonitiones, quas illi παιδαγωγίας vocabāt, cum multa tum fausta acclamatione, tum etiam cautione & reverentia fieri oportere in iis, qui admonitiones instituunt, simulq; castigationem salutarem, & ad ingeniū ejus, qui admonetur, accōmodatum. Hoc.n. modo fieri, ut decēs exhortatio & honesta juxta ac utilis sit, dum fides nequaquam ex amicitia tollatur, sive ludant sive seriò rem agāt. Neq; .n. facile fieri posse, ut cōtracta amicitia salva adhuc & incolumis esse queat, ubi semel mendaciū in eorum, qui se amicos esse venditāt, mores irrepserit. In-

fortunisaut alias alicuius impotentiæ earum rerum, quæ in hanc vitam fortè incidunt, causa amicitiam non esse reprobandam. Verùm eam rejectionem solam cum amici, tum amicitiæ probandam esse, quæ magni alicujus flagitii causa incorrigibilis, vel castigatione digna esset, contingeret. Talis igitur erat forma correctionis, quæ apud eos fiebat per sententias, breviaq; dicta, ad omnes simul virtutes ac universam vitam pertendens.

λίας μὴ δυσμενείας ἀτυχίας ἕνεκα, ἢ ἄλλας τινὰς ἀδυναμίας, αἳ εἰς τὸν βίον ἐμπίπτουσιν. ἀλλὰ μόνιμον καὶ δόκιμον διαγνῶσαι φίλου τε καὶ φιλίας, τὴν γινομένην ἐκ παιδίας μεγάλου τε καὶ ἀπαραίτητον. τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ τύπος ἦν τῆς διὰ τῶν ἀποφάσεων παρ' αὐτοῖς γινομένης ἐπανορθώσεως, εἰς τὰ ἀνθρώπινα τὰς ἀρετὰς καὶ ὅλον τὸν βίον διατείνων.

CAP. XXIII.

Quæ fuerit ad studium Sapientiæ exhortatio per symbola & obscuras sententias, & quæ degustum infundat atq; occulta, iis solis qui norunt doctrinam & prima elementa ejus, demonstratio, quæ ab Pythagora juxta Ægyptiorum veterrimorumq; apud Græcos Theologorum consuetudinem ac morem tradita fuit.

SUmmè autem necessarius apud illum doctrinæ modus etiam ille existitit, qui per symbola fiebat. Hæc enim forma ac ratio agendi etiam apud Græcos penè omnes, quippe quæ veterrima esset, observabatur & in primis expetebatur. Maximè verò apud AEgyptios summo loco habebatur varijsq; modis excolebatur. Iuxta illorum verò morem Pythagoræ quoque præcipuum studium erat, si quis explanationes symbolorum Pythagoræ, atq; significationes arcanasque notitias perspicuè, & quem quodq; sensum rectum veritatemq; haberet, detegere

Κεφ. κγ.

Τίς ἡ διὰ συμβόλων παρατροπὴ εἰς φιλοσοφίαν, καὶ δόγματα ἀπόρρητα φράσεις καὶ ἀπηκριβωμένη μόνοις τοῖς ἐκδεδεγμένοις παιδείαν, παραδοθεῖσα ὑπὸ τῶν Πυθαγόρου καὶ τῆς Αἰγυπτίων, καὶ τὸ ἀρχαιότατον παρ' Ἕλλησι θεολόγων συνήθειαν.

Ἀναγκαιότατος δὲ παρ' αὐτοῖς τρόπος διδασκαλίας ὑπῆρχε καὶ ὁ διὰ τῶν συμβόλων. ὁ γὰρ χαρακτὴρ οὗτος καὶ παρ' ἄλλοις μὲν σχεδὸν ἅπασιν, ἅτε παναρχαιότατος ὤν, ἐσπουδάζετο. ἐξαιρέτως δὲ παρ' Αἰγυπτίοις ἀποικιλωταία ἐπρεσβεύετο. καὶ τὰ αὐτὰ δὲ ἦν καὶ Πυθαγόρᾳ μεγάλης ἀσυδῆς ἐτύγχανεν, εἴ τις διερθρώσεις σαφῶς τὰς τῶν Πυθαγορείων συμβόλων ἐμφάσεις καὶ ἀπορρήτους ἐννοίας, ὅσης ὀρθότητος καὶ ἀληθείας μετέχουσιν, ἀποκαλυφθείσας

λυφθεῖσαν, καὶ τὸ αἰνιγματῶδες ἐλλεβορεῖσαν τύπον. προσεκτεθεῖσαν δὲ καὶ ἁπλῆν καὶ ἀποίκιλον παράδοσιν ταῖς τῶν φιλοσόφων τούτων μεγαλοφυΐαις, καὶ ὑπὲρ ἀνθρωπίνην ἐπίνοιαν θεωθείσαις. καὶ οἱ ἐκ τοῦ διδασκαλείου τούτου, μάλιστα δὲ οἱ παλαιότατοι καὶ ἄντικρυς συγχρονίσαντες καὶ μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγόρᾳ πρεσβύτῃ ἦσαν, Φιλόλαός τε καὶ Εὔρυτος καὶ Χαρώνδας καὶ Σαλεύκος, καὶ Βρύσων, Ἀρχύτας τε ὁ πρεσβύτερος, καὶ Ἀρίστας, καὶ Λύσις, καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ Ζάμολξις, καὶ Ἐπιμενίδης, καὶ Μόλων, Λεύκιππός τε, καὶ Ἀλκμαίων, καὶ Ἵππασος, καὶ Θυμαρίδης, καὶ οἱ καθ' ἑκάστους ἅπαντες, πλῆθος ἐλλογιμωτάτων καὶ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, τάς τε διαλέξεις καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας. καὶ τὰς ὑπομνηματισμούς τε καὶ ὑποσημειώσεις, καὶ ἁπλῶς ἅπαντα τὰ συγγράμματα καὶ ἐκδόσεις πάσας, ὧν τὰ πλείονα μέχρι καὶ τῶν ἡμετέρων χρόνων διασώζεται, ἐν τῇ κοινῇ καὶ δημώδει, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἰωθυίᾳ λέξεσι σύνεσιν ἐποιοῦντο ἐξ ἐπῳδοῦς, ἀκούσεσθαι πειρώμενοι ἀπαρακολουθήτως τὰ φερόμενα ὑπ' αὐτῶν τίθεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὴν νενομοθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἡσυχίαν, θείων μυστηρίων, καὶ

& aperire, itemq; formam orationis ænigmaticæ ac obscuræ liberam reddere valeret, eaq; applicare nosset, juxta simplicem & uniusmodi seu ab varietate omni alienam traditionem, horum philosophorum magnificentiis ac supra humanam considerationem evectis. Etenim qui ex hoc ludo prodierunt, inprimis verò antiquissimi, atque illi, qui tempore proximi coætanei, & adolescentes Pythagoræ jam senis discipuli exstiterunt. Philolaus, Eurytus, Charondas, Salcucus, Bryson: item Archytas senior, Aristæus, Lysis, Empedocles, Zamolxis, Epimenides, Molon, Leucippus, Alcmæon, Hippasus, Thymarides, atq; omnes illorum discipuli, qui multitudinem numerumq; clarissimorũ maximorumq; virorum tam ad differtationes, quàm mutuas consuetudines, constituunt. Porrò commentarios & subscriptiones, deniq; scripta ipsa atq; omnes editiones, quorum pleraq; etiam ad hæc nostra usq; tempora conservantur, non communi & vulgari dictione ac stylo, adeoq; aliis omnib⁹ consueto & familiari, quasi cursim intelligibilia effecerunt, conantes auditorib. ea, quę ab ipsis dicerentur, statuere inimitabilia. Cæterùm juxta ἐχεμυθίαν, id est, silentii indictionem, ipsis quasi lege latam sancitamque ab Pythagora, sacra Dei mysteria & modos, quos

quos fas non esset eloqui apud illos, qui rudes, & nullis sacris initiati essent, attingebant, adeoq; per symbola mutuas communicationes ac colloquia, vel etiam cõmentarios scriptionesque considerabant. Ac nisi quis ipsa symbola, quę elegisset, enarravisset, & regulari atq; apposita interpretatione, ridicula & aniculatum deliramentis similia, qui ea fortè audiant, dicta, simulq; nugis & futili loquacitate plena esse videãtur. Cæterùm postquam isto pacto hæc symbola exposita, & interpretatione conspicua, lucida, ac lancta pro obscuris plerisq; reddita fuerint, divino vaticinio atq; oraculis quibusdã Pythii Apollinis resolvit, ut & mẽtem seu sensum mirabilem ac divinũ afflatum illis apparere, qui intelligentes & rationes expendendi, bonarumq; literarum studiosi sunt, efficiat. Non fuerit autem abs re meminisse paucorum, ut doctrinæ forma ac ratio magis fiat perspicua. *Perfunctorie quæsitque aliud agendo templum nec ingrediendum, nec Deus prorsum adorandus est, etsi vel ipsas templi valvas fueris pretergressus. Sacrificia diis, eosq; adora discalceatus. Declinans vias publicas, per semitas ito. De Pythagoricis rebus remoto lumine ne loquitor.* Talis ferè ut exempli causa dicam, ejus modus erat per symbola docendi.

πρὸς τοὺς ἀτελέστους ἀπορρήτων ἔσπων ἥπτοντο, καὶ δὴ συμβόλων ἐπισκοπήσεως τὰς πρὸς ἀλλήλους διαλέξεις, ἢ καὶ συγγραφάς. καὶ εἰ μὴ τις αὐτὰ σύμβολα ἐκλέξας διαπτύξειε, καὶ * ἀμαίχω ὄξύσῃ, γελοῖα ἂν ἐγεγώδη δόξη τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ λεγόμενα, λήρου μεσὰ ἐ ἀδολιχίας. ἐπειδὰν μέν τοι κ τὸν τῆδε συμβόλων τούτων ἔσπον διαπτυχθῆ, κ φανὰ κ εὐαγῆ αὐτὰ σπουδαῖα τοῖς πολλοῖς γίνηται θεοπροπία καὶ χρησμοῖς τισι τῶ Πυθίου ἀναλύσι, καὶ θαυμαστὴν ἐκφαίνειν διάνοιαν, δαιμονίαν τε ἐπίπνοιαν ἐμποιεῖ τοῖς νεοχόοις τῆδε φιλολόγοις. οὐ χείρον δὲ ὀλίγων μνημονεῦσαι ἵνα τῆ σαφέστερον γένηδε τὸν τύπον τ διδασκαλίας. ὁδῶ πάρεργον ἔστι εἰσιέναι εἰς ἱερὸν, ἔστι προσκυνητέον τὸ παράπαν, οὐδ εἰ πρὸς τοῖς θύρας αὐταῖς παριὼν γένῃς ἄνυπόδητος θύειν κ προσκυνεῖν. τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων δι ἀξάπων βαδίζε. περὶ θεῶν ἄγαλμα φωνὸς μὴ λαλεῖ. τοιοῦτος, οἷς ἐν τύποις εἰπεῖν, ὁ ἔσπος ἦν αὐτῆ τ δι συμβόλων διδασκαλίας.

Κεφ.

Κεφ. κδ'.

Τίνων ἀπέχεσθαι κελεύει πρῶτον Πυθαγόρας, καὶ τίσιν τοὺς ἑταίρους ἀπέχεσθαι παρήγγειλε, καὶ πῶς ἄλλους καὶ ἄλλως ἐνομοθέτησεν περὶ τούτου, καὶ τὰς αἰτίας ἑκάστου, καὶ ἀφ' τίνος αἰτίας.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ τροφὴ μεγάλα συμβάλλεται πρὸς τὴν διάρθρωσιν παιδείας, ὅταν καλῶς καὶ τεταγμένως γίνηται, σκεψώμεθα τίνα καὶ περὶ ταύτην ἐνομοθέτησε. Τῶν μὲν βρωμάτων καθόλου τὰ λοιμώδη καὶ ἀποδοκίμαζεν, ὅσα πολὺ μεθώδη καὶ ταραχῆς αἰτία, τοῦτ' ἔστι σαπρὰ εὐδοκιμάζειν καὶ χρῆσθαι ἐκέλευεν, ὅσα δὲ τοῦ σώματος ἕξιν καθίστησί τε καὶ συνέλλει. ὅθεν ἐνόμιζεν εἶναι καὶ τὸ κύαμον ἀποτρόπαιον εἰς τροφήν. καθ' ὅλου δὲ ἀποδοκιμάζει τὰ τοῖς θεοῖς ἀλλόξενα, ὡς ἀπαλλοτρίους ἡμᾶς τοῦ πρὸς τοὺς θεοὺς οἰκειώσεως. κατ' ἄλλον δὲ τρόπον καὶ τὸν νομιζόμενον εἶναι ἱερῶν, σφόδρα ἀπέχεσθαι παρήγγειλεν, ὡς τιμῆς ἀξίων ὄντων. ἀλλ' οὐχὶ τὸν κοινῆς καὶ ἀθεμίτου χρήσεως, καὶ ὅσα δὲ εἰς * μαλακὴν ἐντρέφειν, ἢ πρὸς καθαρότητα δὲ ψυχῆς, καὶ διάνοιαν, ἢ πρὸς σωφροσύνης ἢ ἀρετῆς ἕξιν, παραίνει φυλάττεσθαι. καὶ τὰ πρὸς εὐεξίαν δὲ ἀναλίσκοντα, καὶ ἐμποδίζοντα τῆς ψυχῆς, τάς τε ἄλλας καθαρότητας, καὶ τὰ ἐν τοῖς ὕπνοις φαντάσματα παρη-

CAP. XXIV.

Ab quibusnam cibis Pythagoras in universum abstinuit, & ab quibus suos abstinere hortabatur & quemadmodū alios atq; alios leges statuit unicuiq; hac de re, juxta cujusq; vitæ rationem, & quibus de causis.

VErùm quū & nutrimentum magnū monumentum ad optimā institutionē conferat, præsertim quandò probè ordinateq; id se habet, quæ & qualia quoq; hac ipsa de re lege sanxerit, cōsideremus. Ex cibis igitur prorsus illos improbabat, quib corpus inflatur & venter turbatur: contrà verò palàm eos probabat, iisq; utendū præcipiebat, qui corporis habitudinē constituūt aclibidines reprimūt. Vndemilium etiā ad alendū accōmodum esse cēnsebat. Omninò aūt etiā eos cibos repudiabat, qui à diis alieni nos quasi à familiaritate, quæ nobis cū iis est, abducūt. Alio verò modo etiā ab illis cibis, qui sacri esse cēnētur, vehemēter abstinere hortabatur, tanquā q honore digni, minimè aūt cōmuni humanoque usui cōvenientes essēt. Quæcūq; verò etiā divinationē impediebāt, vel ad animi puritatē sanctitatēq;, vel ad tēperantiæ & moderatiōis, virtutísve habitum comparandum, præpedimēta forent, fugienda esse admonebat. Ac quę puritati cōtraria essent, hoc est, quæ inquinarēt, atq; animi reliquasq; puritates, & quæ in somnis accidunt, imaginationes & ludibria rejiciebat & devi-

tabat. Atq; hæc quidem in genere de cibis legibus ſancivit. Sigillatim verò philoſophis, qui cõtẽplationibus maximè dediti, ſimulq; ſũmi, quatenus ejus fieri poterat, ſemel in univerſũ ſuperfluos, quibuſq; veſci fas nõ erat, cibos circuncidebat. Porrò nequis quicquã unquã, quod vitã habuiſſet, ederet, nec vinũ omninò biberet, neq; diis animalia immolaret, nec iſtorũ quicquã omninò læderet, ſed quàm accuratiſſimè eã, qua erga illa devincti ſumus, juſtitiã eſſe cõſervandã autor erat. Atq; ipſe quidẽ ita vixit ab animaliũ carnib. in victu abſtinens, atq; aras incruentas adorans: Simulq; nec cæteri mortales cognata & viventia apud nos animalia mactarent providens, & ſilveſtria atq; indomita non curans modò, verùm etiã magis ad ſapientiam, cùm verbis, tum etiam actionibus moderans atq; inſtituens, non aũt pũnitione mactationeq; ullo modo lædẽs. Iam verò civilibus legiſlatoribus quoq; ut ab animatis abſtineant, præcepit. Qui .n. volunt in ſũmo faſtigio conſtitutos juſtè agere, eoſdẽ oportebat etiam nihil in animalia, quæ nobiſcum nata & quaſi cognata ſunt, præter fas & æquum cõmittere. Nam quo pacto, quæ juſta & æqua ſunt, reliquos mortales facere perſuaſerint, qui ipſimet cognata & immodica habẽdi cupiditate capti ab animalium uſu & participatione, quæ

τεῖπο. κοινῶς μὲν οὖν ταῦτα ἐνομοθέτησε περὶ ζοφῆς. ἰδίᾳ δὲ τοῖς θεωρητικωτάτοις τῶν φιλοσόφων, καὶ ὅτι μάλιστα ἁγροτάτοις καθάπαξ ἀπεῖρξε τὰ πανδαῖτα καὶ ἄδικα τῶν ἐδεσμάτων. μήτε ἔμψυχόν τινα ἐσθίειν ἐπιτηδεύοντας, μήτε οἶνον ὅλως πίνειν, μήτε θύειν ζῶα θεοῖς, μήτε καταβλάπτειν μηδ' ὅτι οὐ μάλιστα· διαφώζειν δὲ καὶ τὴν πρὸς αὐτὰ δικαιοσύνην ἐπιμελέστατα. καὶ αὐτὸς οὕτως ἔζησεν ἀπεχόμενος τῆς ἀπὸ ζώων ζοφῆς, καὶ τοὺς ἀναιμάκτους βωμοὺς προσκυνῶν. καὶ ὅπως μηδὲ ἄλλοι ἀναιρήσουσι τὰ ὁμόφυλα πρὸς ἡμᾶς ζῶα προνοούμενος, τά τε ἄγρια ζῶα ἀποτρέπων μᾶλλον ἢ παιδεύων λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ οὐχὶ δίκῃ πολέμου καταβλάπτειν. ἤδη δὲ καὶ τοῖς πολιτικοῖς τοῖς νομοθέταις προστάττειν ἀπέχεσθαι τῆς ἐμψύχου. ἅτε καὶ βουλομένους ἄκρους δικαιοπράγμονας, ἐδει δὴ τοῦ μηδὲν ἀδίκου * τῆς συγγενοῦς ζώων. ἵνα δὲ πῶς δίκαια πράττειν τοὺς ἄλλους, αὐτοὶ ἀλισκόμενοι τῇ πλεονεξίᾳ συγγενικῇ τῇ πρὸς ζῴων μετοχῇ, ἅπερ διὰ τὴ

διὰ τὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς συ-
γκείσεως τῆς αὐτῆς κοινωνίαν, καὶ τῆς
ἀπὸ τούτων συνισταμένης συγκρά-
σεως, ὡσανεὶ ἀδελφότητί τινι πρὸς ἡ-
μᾶς συνέζευκται. τοῖς μὲν τι
ἀλλοις ἀπέχεται τινων ζώων
ἀπλῶς, ὅσοις ὁ βίος μὴ καθα-
ρὸν ἐκκεκαθαρμένος καὶ ἱερὸς καὶ
φιλόσοφος. καὶ τούτοις χρόνον
τινὰ ὥρισε τῆς ἀποχῆς ὡ-
„ρισμένον. ἐνομοθέτησε δὲ τοῖς
„αὐτοῖς, καρδίαν μὴ ἐσθίειν,
„ἐγκέφαλον μὴ ἐσθίειν. καὶ τού-
των εἴργεσθαι πάντας τοὺς
Πυθαγορικούς. ἀγωγοὶ γὰρ
εἰσὶ καὶ ὁδοὶ ἐπιβάθραι
καὶ ἕδραι τοῖς τοῦ φρονεῖν καὶ
τοῦ ζῆν. ἀφωσιούτο δὲ αὐ-
τὰ διὰ τὸν τοῦ θείου λό-
γου φύσιν. αὐτὸς καὶ μέχρι
εἴρηκεν, ἐπάλδειν, ἵνα φρέ-
ατι ἄγγελος καὶ σημάντωρ συμ-
παθείας οἰωνίου πρὸς ἐπί-
„γειαν. καὶ Μελανούρου δὲ ἀ-
πέχεσθαι παρήγγελλε. χθονίων
„γάρ ἐστι θεῶν· καὶ ἐρυθρῖνος μὲ
προσλαμβάνεσθαι· ἴσμεν γὰρ τοιαῦ-
τα αἴτια. ἐκυάμων ἀπέχου διὰ
πολλὰς ἱερὰς καὶ φυσικὰς καὶ εἰς
τὴν ψυχὴν ἀναγούσας αἰτίας. καὶ ἄλ-
λα πλείονα διατεθρυλλημένα τοῖς
πολλοῖς ὅμοια. καὶ διὰ τῆς θρησκείας ἀρχόμε-
νος εἰς ἀρετὴν ὁδηγεῖν τοὺς ἀνθρώπους.

propter vitæ cōmunionem, eorundē-
q; elementorum ac cōmistionis con-
temperatæ, quæ ex hisce cōsistit, quasi
germanitate quadā erga nos conjun-
cta & cōvincta sunt, nō abstinent? Re-
liquis verò quib. vitā nō valdè expur-
gata & sacra, studioq; sapiētię dedita e-
rat, nōnulla animalia attingere permit-
tebat. Atq; hisce certū aliquod absti-
nentiæ tēpus præfiniebat. Iisdem verò
legem dabat, *cor non esse edendum*,
cerebro non esse vescendum. Atque ab iis
Pythagoricos omninò arceri. Iræ
imperatrices & duces sunt, & quasi
quædam scalæ & sedes domiciliaque
sapientiæ & vitæ. Illa autem conse-
crabantur per divini sermonis natu-
ram. Eodem modo etiam **** pro-
hiberi jubebat, quod prima nuncia &
quasi significatrix sit cœlestium affe-
ctuum, &, ut sic dicam, compassionū
erga humana. Similiter *ab Melanuro*,
id est, qui nigram caudam habet, *abs-
tinendum esse* præcipiebat. Siquidem ter-
restrium deorum proprius est. Adhæc
piscem *Erythrinum*, sep, ut Latinè, *ru-
bellionem* sc. *me cingite*, propter alias
hujusmodi causas. Item *à fabis abs-
nere* propter multas tam sacras, quàm
naturales, easq; ad animū pertingentes
causas. Atq; id genus alia hujusce mo-
di instituta & ritus illis sanxit, & à ci-
bis exorsus, mortales ad virtutem de-
ducere cœpit.

CAP. XXV.

Quemadmodum certis statisq; temporibus per Musicen & carmina homines instituere solet, maximè verò quam ipsis affectiones turbas dorent, aequas morborum animiq; & corporis purgationes ejus subsidio faceret, & quomodo in illis studium poneret.

Musicen verò etiam plurimum ad sanitatem cõferre judicabat, si quis decẽtibus modis ea utatur. Non enim ofcitanter tali uti solet purgatione. Siqu idem hoc etiam Medicinam vocabat, quæ per Musicen fiebat. Cæterùm hujusmodi suavem cantum ac modulamen circa vernum tempus attingebat. Etenim in medio aliquem, qui lyrã pulsare didicisset, sessum collocabat, atq; in circuitu suaviter canẽdi modulandiq; artifices assidebãt. Atq; ita pulsante & nervos convenienter aptecque tangente, insignia aliquot & perjucunda carmina, quibus exhilarari, concinniq; & honestè compositi fieri videbantur, concinebant. Ipsi autẽ etiã alio quodã tẽpore, quasi Medicinę vice Musice utebãtur. Atq; esse suavia qdã carmina adversus animi affectiões morbosq; , item adversus animi dejectiones & morsus confecta, quæ excogitaverat ut in primis ad opem pręstandã conducentia. Rursum alia quoq; composuit adversus irarum æstus, & excãdescentias, adeoq; omnem talis animi mutationem. Erat præterea & aliud quoddam genus musices & can-

ΚΕΦ. ΚΕ.

Πῶς καὶ ἀλεξιτικῆς καὶ μελῶν ἐπῳδίαις τὰς ἀνθρώπους καὶ πρὸς ἕν τι ἀρετὴν ἐπετήδευε.

Ὑπελάμβανε δὲ καὶ τὴν Μουσικὴν μεγάλα συμβάλλεσθαι πρὸς ὑγείαν, ἄν τις αὐτῇ χρῆται καὶ τοὺς πρεπόντας ἁρμονίαις. εἰκότως γὰρ οὐ παρέργως τῇ τοιαύτῃ χρῆσθαι καθάρσει. τοῦτο γὰρ δὴ ἐκάλει τὴν διὰ τῆς Μουσικῆς ἰατρείαν. ἡτοίμαζε δὲ καὶ τὸν ἐπιτήδειον καιρὸν τῆς τοιαύτης μελῳδίας. ἐκάθιζε γὰρ ἐν μέσῳ τινὰ λύραν ἐφαπτόμενον, καὶ κύκλῳ ἐκαθίζοντο οἱ μελῳδεῖν δυνατοί. καὶ οὕτως ἐπαίροντος τοῦ ἡλίου σεμνῶς· ἅπτεσθαί τινας, ἐφ' ὧν εὐφρόνως καὶ ἐμμελῶς καὶ εὐρύθμως ᾄδεσθαι ἐδόκουν. χρῆσθαι δ' αὐτοὺς καὶ κατὰ τὸν ἄλλον χρόνον τῇ Μουσικῇ ἐν ἰατρείας τάξει· καὶ εἴ τινα πάλιν ἀπὸ ψυχῆς ἀστρονομίαν ἀνεῖδεν, πρός τε ἐνθυμίας καὶ δημιουργίας, ἃ δὴ βουθυσίαις ἐπετέλει. καὶ πάλιν αὖ ἕτερα πρὸς τοὺς ὄρνιθας, καὶ πρὸς τὰς θυμέλας, καὶ πρὸς ἄδειν παρεσκεύαζε ψυχάς. εἴη δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐνθυμίας ἄλλο εἶδος μελοποιί-

λοποιΐας ἐξελομένου. χρῆσθαι δὲ καὶ ὀρχήσεσιν. ὀργάνῳ δὲ χρῆσθαι λύρᾳ. τοὺς γὰρ αὐλοὺς ὑπολάμβανεν εὐβοιωτόν τε καὶ φαυλικόν, καὶ οὐδαμῶς ἐλευθέριον τὸν ἦχον ἔχειν. χρῆσθαι δὲ καὶ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου λέξεσιν ἐκλελεγμένως πρὸς ἐπανόρθωσιν ψυχῆς. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων Πυθαγόραν μὲν σπουδειακῷ ποτὲ μέλει, διὰ τοῦ αὐλητοῦ καταβάσαν τοῦ Ταυρομενίτου μειρακίου μαινόμενον τὴν λύσασαν, νύκτωρ ἐπικωμάζοντος ἑορμένῃ παρὰ τοῦ ἐραστοῦ αὐλῶνι ἐμπρῆσαι μέλλοντος. ἐξήπτετο γὰρ καὶ ἀνεζωπυρεῖτο ὑπὸ τοῦ Φρυγίου αὐλήματος· ὃ δὴ κατέπαυσε τάχιστα ὁ Πυθαγόρας. ἐτύγχανε δὲ αὐτὸς ἀστρονομούμενος ἀωρὶ καὶ τὴν εἰς τὸ σπουδειακὸν μεταβολὴν ὑπέθετο τῷ αὐλητῇ. ἐξ ἧς ἀκμαίως κατασκλὰν κοσμίως οἰκαδὲ ἀπήλαυνε τὸ μειράκιον σπρὸ βραχέως. καὶ ἐφ' ὅσον οὖν, ὁ καὶ πρεῖττον, μὴ δ' ἁπλῶς ὑποπτεύειν νουθετίας ἐπιβολὴν παρ' αὐτοῦ· παρὸς. δὲ καὶ ἐμπλήκτου ἐπιστομίσαντος τὴν τοῦ Πυ-

tionum inventum ad cupiditates pellendas. Utebatur & saltationibus. Instrumento autem musico non alio utebatur, quàm lyra. Quippe tibias sonum habere & ridiculum & lascivum existimabat, simulq; multitudini conventuiq; solùm convenientem, minimè verò liberalem. Utebatur itidem Homeri ac Hesiodi dictionibus, iisque selectis ad animi emendationem. Perhibetur verò etiā Pythagoras in operibus quidem aliquandò spondiaco carmine, quasi dicas sacrificali, per tibicinē adolescentis cujuspiam Taurominitani furorem extinxisse, qui se inebriarat, noctu commessationibus omniq; petulantię indulgentis apud amasiam, ad portā rivalis jamjam exurendi. Suscitabatur enim veluti ignis jam conditus sopituśq; ab tibię Phrygię cantu, quod Pythagoras celerimè restinxit & compescuit, (erat aūt ille tum fortè astris speculandis intempestivè intētus) ac Phrygium illum sonum fistulatori subjecit, & in Spondiacum vel sacrificalem cōmutavit. Quo cantu nō ita multò pòst promptè & alacriter, nihilq; tale cogitans adolescens, amictus & ad modestiam compositus, decēter honesteq; domū remeavit, ne tantillū quidem, quod & satiùs erat, neq; simpliciter exspectās, dum ab ipso adiūceretur adhortatio. Adhæc repudiabant, atq; ad corvos relegabant tanquam ab

insano profectam consuetudinem & familiaritatem Pythagoræ. Empedocles verò, cùm adolescens quidam jam gladio stricto in Anchitum hospitem, quòd patrem suum publico judicio capitis supplicio affecisset, ut erat conturbatus & ira accensus irruisset, strictoque ense, patris condemnatorem Anchitum, tanquam homicidam percussurus esset, statim juvenem immutavit, ac proœmii vice cecinit illud,

Nepenthes solvens iram tollénsq; dolorem,
Inducénsq; malùm cunctorum oblivia.

juxta Poëtam.

Atq; Anchitum hospitem suũ è morte eruit, juvenemq; à flagitio homicidii liberavit. Hic autem ex eo tempore in familiaribus Empedoclis maximè insignis summęq; existimationis fuisse perhibetur. Adhęc igitur universus ludus atque auditorium Pythagoricum exartysin seu institutionem jam dictã, & conjunctionem & contrectationẽ faciebat, carminibus quibusdã ad hoc accommodatis & idoneis in contrarias affectiones, animi cõstitutiones dispositionesque utiliter circumducens. Nam cubitum euntes sedęq; quieti cõmittentes; mentes suas à turbationibus & insomnibus aures obtundentibus, cãtilenis quibusdam, carminumq; pro-

Δαγόρου συνουχέως. Ἐμπε-
δοκλῆς δὲ σπασαμένου τὸ ξί-
φος ἤδη νεανίου τινὸς ἐπὶ τὸν
αὐτοῦ ξενοδόχον Ἄγχιτον, ἐπεὶ
δικάσας δημοσίᾳ τὸν τοῦ γε-
νείου πατέρα ἐθανάτωσε, καὶ
αἴξαντος, ὡς εἶχε συγχύσεως
ἐκ θυμοῦ, ξιφήρους παίσειν τὸν
τοῦ πατρὸς καταδικαστὴν ὡ-
σανεὶ φονέα Ἄγχιτον, μεθαρ-
μοσάμενος εὐθὺς ἀνεκρούσα-
το τὸ,

Νηπενθὲς τ' ἄχολόν τε κα-
κῶν ἐπίληθον ἁπάντων,

καὶ τὸν ποιητήν.

καὶ τόν τε ἑαυτῷ ξενοδόχον
Ἄγχιτον θανάτου ἐρρύσατο,
καὶ τὸν νεανίαν ἀνδροφονίας. ἐ-
σορᾶτας δ' οὗτος καὶ Ἐμπε-
δοκλέους γνωρίμων ὁ δοκιμώ-
τατος ἔκτοτε γέγονεν. ἔτι τοί-
νυν σύμπαν τὸ Πυθαγορικὸν
διδασκαλεῖον τὴν λεγομένην
ἐξέρτυσιν, καὶ συναρμογὴν τῆς
ἐπαφῆς, ἐποιεῖτο, μέλεσί τι-
σιν ἐπηνδάνοις πρὸς τὰ ἐναντία
πάθη σπουδῇ χρησίμως τὰς
τῆς ψυχῆς διαθέσεις. ἐπὶ τε
δὴ εὐνὰς ἐκπόμενοι καὶ μετ'
ἠμέραν παρόντων· καὶ σπουδη-
μάτων ἐξαπάθητον τὰς διανοί-
ας ἰδίαις τισὶ καὶ μελῶν ἰδιώ-
μασι,

μασι, καὶ ἡσύχους παρασκευάζον ἑαυτοῖς ἐκ τούτου καὶ ὀλιγονείρους τε καὶ εὐονείρους τοὺς ὕπνους. ἐξανισάμενοί τε ἐκ τῆς κοινωφελείας πάλιν, καὶ κέρους δι' ἀλλοδόπων ἀπήλαυνον. ὅτε δὲ ἀνδρὶ λέξιας μελισμάτων ὅπου τὲ καὶ πάθη καὶ νοσήματα τινα ἀφυγίαζον, ὡς φασὶν, ἐπᾴδοντες οἷς ἀληθῶς. καὶ εἰκὸς· ἐντεῦθεν γὰρ ὄνομα τοῦτο εἰς μέσον παρελαλυθέναι τὸ τῆς Ἐπῳδῆς. οὕτω μὲν οὖν ὠφελιμωτάτην τὴν καθ' ἡσυχίαν Πυθαγόρας τὴν διὰ Μουσικῆς ταὐθρωπίνων ἠθῶν τε καὶ βίων ἐπανόρθωσιν.

Κεφ. κϛ.

Πῶς τὴν ὑστεραίαν ἐφοιτήσαντα Πυθαγόραν, καὶ δεηθέντα μεθόδου ἁρμονίας τε καὶ ἀρμονικῶν λόγων, καὶ πῶς αὐτὸν ἐπαινέσας τῶν ἀρχαίων ἐπαίνων.

Ἐπὶ δὲ ἐντεῦθεν γενόμενοι ἀφηγούμενοι τὴν Πυθαγόρου παιδευτικὴν σοφίαν, οὐ χεῖρον καὶ τὸ τούτου παραλειπόμενον ἐφεξῆς εἰπεῖν, ὅπως ἐξεῦρε τὴν ἁρμονικὴν ἐπιστήμην, καὶ τοὺς ἁρμονικοὺς λόγους. ἀρξώμεθα δὲ μικρὸν ἄνωθεν. ἐν Φρουρίδι τῆς Θρᾴκης καὶ διαλογισμοῦ σωτηρίαν ὑπάρχων, εἰ ἄρα δύναιτο τῇ αἰχμῇ βοήθειαν τινὰ ὀργανικὴν ἐπιprietatibus expurgabant, sibique inde placidos & quietos somnos efficiebãr, simul & insomniis min° inquietatos & gratiorib. interim somnis quiescentes. Manè surgẽtes ex somno cõmunẽ utilitatẽ afferẽte, capitis gravedines rursũ aliis atq; aliis cãtilenis pellebant. Quãdoq; verò etiã absq; pronũciatiõe carminũ, quũ & affectiões & morbos nõnullos pepulerint, ægrosq; ad sanitatẽ, ut ajunt, reduxerint, reipsa & verè accinunt. Atq; hinc nomen hocce Epodes, hoc est, accentus in mediũ hominum usum quãdoq; perveniſſe verisimile est. Hoc igitur modo Pythagoras per Musicen & morum & vitæ correctionem longè utilissimam constituit.

Cap. XXVI.

Quo pacto Pythagoras harmonicæ istius disciplinæ inventionem fecerit, & ab qua methodo & concentu simulq; sermonibus concentum habentibus; adhuc quo pacto auditoribus et numeros de hoc scientiam tradiderit.

QVandoquidem hîc loci versamur exponentes eruditricem Pythagoræ disciplinam, non absre, sed aptè convenire judico, ut quod ab illo insuper adjectum est, deinceps dicamus, quemadmodum scientiam musices studiosam, itemq; harmonicas seu musicas orationes invenerit, Nos aũt negotium paulò altiùs exordiemur. Quũ aliquandò intẽtiore cura & cogitatione distringeretur, annè audituialiquod instrumentale subsidium excogitare

gitare valeret, quod foret ſolidum, & certũ, nulliſq; modis fallax, cujuſmodi viſus habet per circinum & regulã, vel mehercle, per dioptras geometricas, tactᵘ verò per jugũ, vel per mẽſurarum excogitationem, divino quodam caſu circa fabri cujuſdam ferrarii officinam ambulans, malleos ferrũ in incude tundentes emollientesq;, & ſonores inter ſe mutuò miſtim redditẽtes exaudivit penè per unam quaſi copulationem. Cæterùm in ipſa malleorũ colliſione vel ſono, quem edebant, cognovit & muſicum concentũ, qui duplari numero vocatur διὰ πασῶν, & qui διὰ πέντε, quaſi per quinque dicas, hoc eſt, ſeſquialterũ, itẽ διὰ τεσσάρων, vel per quartas. Intervallũ verò ipſius cantus per ſe, & plenũ tamen & perfectum aliàs, quæ in ipſis eſſet majoris magnificentiæ, promptus & alacer, quaſi propoſito ſibi ab ipſo Deo patefacto in officinã ipſam ferrariam curriculo ingreſſus eſt, multiſq; experimẽtis ab tumoribꝫ. ſeu ponderibꝫ. quæ in ipſis malleis erant, ſoni differentiam invenit. Quãquã nõ præter vim eorũ, qui molliebant, neq; præter malleorũ figuras, nec præter ferri, quod agitabatur, tranſpoſitionem, præterque ſacomata ſeu æquipondia, exactè exceptis momẽtis malleorum æquabiliſſimis; domũ ad ſuos receſſit, atq; ad proprias meditationes regreſſus eſt. Et ab uno

νοῆσαι παρ' ἑαυτοῦ διαφορὰν τοῦ ἤχου, οἷον ἡ μὲν ὀξεῖα διὰ τοῦ διαβήτου καὶ διὰ τῆς χαλκίου, ἢ νὴ Δία διόπτρας ἔχει, ἢ δ' αὖ διὰ τοῦ ζυγοῦ, ἢ διὰ τῆς τῶν μίξεων ἐπιτάσεως, παρά τι χαλκοτύπειον στειχαζόντων ἐν τῷ Δημονίου συντυχίας, ἐπήκουσε ῥᾳστέρων σίδηρον. ἐπ' ἄκμονι * ῥαιόντων, καὶ τοὺς ἤχους παραμίξαι πρὸς ἀλλήλους δοκοῦντας, πλὴν μιᾶς συζυγίας. ἐπεγίνωσκε δ' ἐν αὐτοῖς τήν τε ὀξὺ πασῶν, τήν τε ὀξὺ πέντε, καὶ τὴν διὰ τεσσάρων * συνῳδίαν. τὴν δὲ μεταξύτητα τῆς καθ' ἑαυτὴν συμπληρωτικὴν δὲ ἄλλως τῆς ἐν αὐτοῖς μειζονότητος, ἄσμενος δὴ ὡς καὶ θεὸν ἀνομένης αὐτῷ τῆς προθέσεως, εἰσέδεκτο εἰς τὸ χαλκεῖον, καὶ ποικίλας πείρας παρὰ τὴν ἐν ταῖς ῥαιστῆρσιν ὄγκων * εὑρὼν τὴν διαφορὰν τοῦ ἤχου, ἀλλ' οὐ παρὰ τὴν τῶν ῥαιόντων βίαν, οὔτε παρὰ τὰ σχήματα τῶν σφυρῶν, οὐδὲ παρὰ τὴν τοῦ ἐλαυνομένου σιδήρου μετάθεσιν, σηκώματα, ἀκριβῶς ἰσταβῶν ῥοπὰς ἰσοταύτας τοῖς ῥαιστῆρσι πρὸς ἑαυτὸν ἀπηλλάγη. Ἐκ δὲ τούτου εἰς

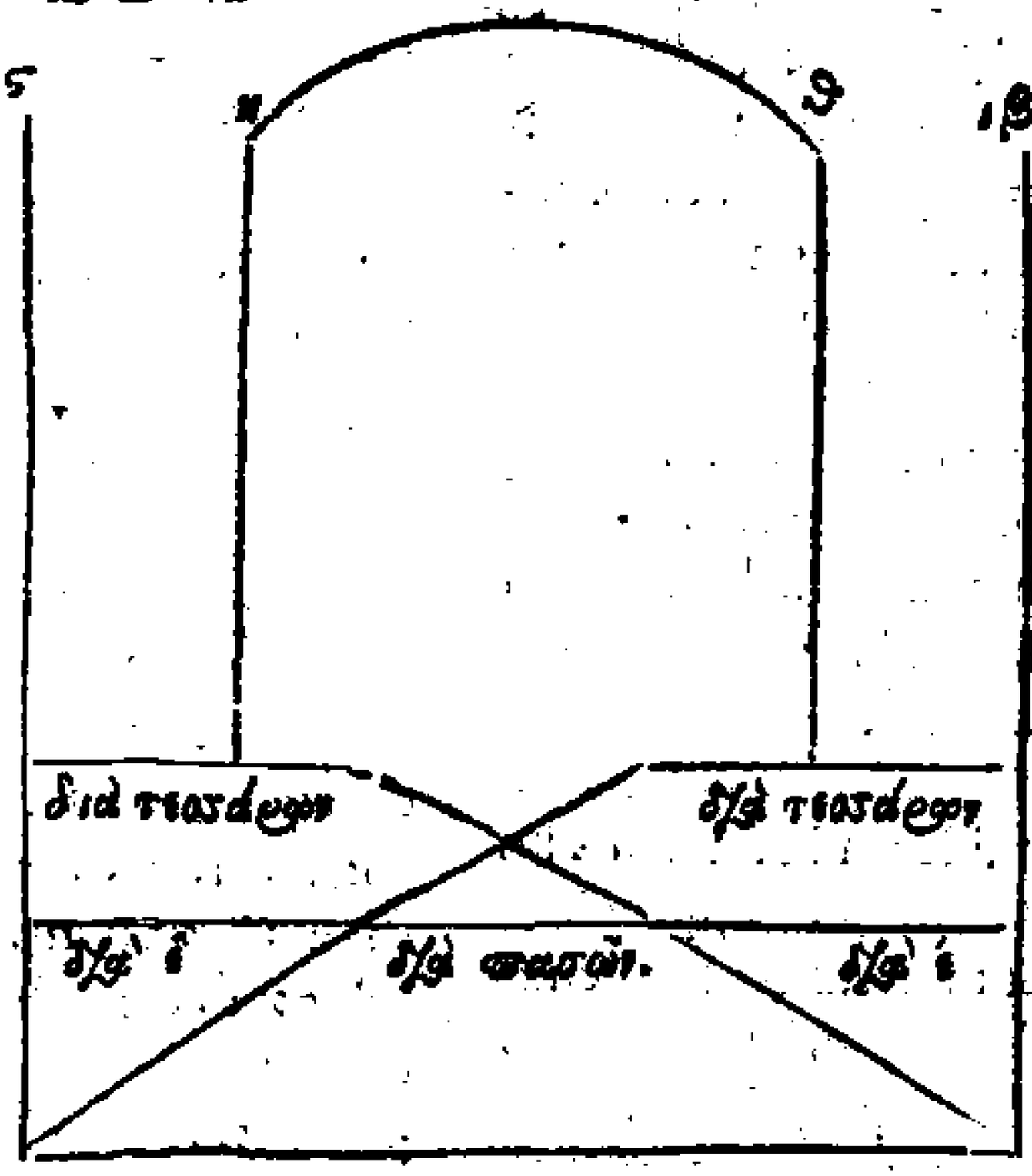
τὸν

τὸς παραλλου * διαγωνίας ἐμπιπτόντος τοῖς τοίχοις, ἵνα μὴ κατὰ τούτοις διαφορά τις ὑποφαίνηται, ἢ ὅλως ὑπονοῆται παραλλάττων ἰδιαζόντων παραλληλογρ. ἀπαρτὶ τίσασθαι χορδὰς ὁμόλους καὶ ἰσοκώλους, ἰσοπαλεῖς τε καὶ ἰσοσρόφους ἑκάστῳ ἀφ' ἑκάστης ἁρμόσασθαι, ὁλκὴν προσδήσας ἐκ τοῦ κάτωθεν μέρους. τοῦ δὲ μήκη τῆς χορδῆς μηχανησάμενος ἐκ παντὸς ἰσοπίταται. εἶτα κρούων ἀνὰ δύο ἅμα χορδὰς ἀναλλὰξ συμφωνίας εὕρισκε τὰς προλεχθείσας ἄλλῳ ἐν ἄλλῃ συντυχίᾳ. Τὴν μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐξαρτύματος τεινομένῳ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ μικροτάτου δι' ἁπασῶν φθεγγομένῳ κατελάμβανεν. ἦν δὲ ἡ μὲν δωδεκα τῶν ὁλκῶν, ἡ δὲ ἑξ. ἐν διπλασίῳ λόγῳ ἀπέφαινε τὴν δι' ἁπασῶν, ὅπερ ἐστὶ καὶ τὰ βάρη ὑπέφαινε. τὴν δ' αὖ μεγίστην πρὸς τὰ παρὰ τὴν μικροτάτην οὖσαν ὀκτὼ ὁλκῶν δι' πάντε συμφωνοῦσαν, ἥν φασι τούτῳ ἀπέφαινεν ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ. ἐν ᾧπερ καὶ αἱ ὁλκαὶ ὑπῆρχον πρὸς ἀλλήλας. πρὸς δὲ τὴν μετ' ἐκείνην μὲν τῷ βάρει, τῷ δὲ λοιπῶν μείζονα

quopiam paxillo parietibus ad angulū infixo, ne ex hisce scilicet aliqua diversitas vel leviter appareat, vel omninò intelligatur, quasi paxillorū separatorū commutatiōe, deinceps esse quatuor concinnas fides atq; æquimembres, & in sorte seu opere adeóq; conversione æquales, unāquamq; ab unaquaq; sustinēdit, ab inferiore parte alligato, quod ad se trahit, pondere. Longitudines verò fidium ex omni parte æquales constituit. Deinde pulsans tangēsq; simul duas fides vicissim, concentus inveniebat, de quibus antè dictum est, alium atq; alium in alio casu. Etenim concētum illum ab maximo apparatū tono protentumq; ad eā, quæ loquitur, cuiusq; exauditur sonus, ab minimo per omnes sonos deprehendebat. Erāt illi quidē aliquot paxilli, quibus fides trahebātur intendebantúrve numero duodecim, alii verò sex. In ratione dupla cōcentum per omnes sonos euntē demonstrabat, quod & ipsa pōdera ostēdebāt. Rursum aūt maximum existere octo paxillorum, quib. nervi attrahuntur, præter longissimum, qui δι' πασῶν, hoc est, per quinq; ejusdem soni est, ubi eū declaravit in ratione hemiolia, vel sesquitota, in quo etiā conversionum paxilli inter se mutuo connexi erant. Illum verò cōcentum, qui post se pondere quidem, at reliquis major

est novem libris, διὰ τεσσάρων aequabili ratione per pondera, atque hunc itidem per Epitritum vel sesquitertiam manifestè perspicuéq; deprehendebat. Hemiolíam natura existentem eandem cum minimo. Novem enim collata cum sex, revera sic se habent, quemadmodum ad parvum numerum collata octo, ad illum verò, qui sex habet, hoc erat in Epitrito, hoc est, in ratione sequitertia. Porrò ad illum qui duodecim, in hemiolio, hoc est, in toto & in dimidia illius parte versatur. Intervallum igitur seu medictas concentus ejus, qui διὰ πέντε, itemque ejus qui διὰ τεσσάρων dicitur, ubi supereſt ille, qui διὰ πέντε ab eo, qui διὰ τεσσάρων, existere confirmabatur in Epogdoo numero, in quo novem ad octo utrinq; concentus διὰ πασῶν, vel per omnia, principalis pars deprehendebatur, sive ille qui per quatuor & per quinq; in copulatione. Ut dupla ratio in se continet hemiolion & ἐπίτριτον, hoc est semitertiam partem. Quemadmodum duodecim, octo, sex: vel vice versa διὰ τεσσάρων, & διὰ πέντε, ut quod duplum est, & ἐπίτριτον vel semitertium, & hemiolion, veluti duodecim, novem, sex in tali ordine διὰ πασῶν. Linguam autem & manum atque auditum habebat ad ea, quæ considerat.

ἐννέα σεσθ μέρη ὑπερέχουσαν, τὴν διὰ τεσσάρων ἀναλόγως τοῖς βρίθεσι, & τούτῳ δι' ἐπίτριτον ἄνισος καταλαμβάνεται. ἡ. ἡμιολίαν τὴν αὐτῷ φύσει ὑπερέχουσαν τῆς σμικροτάτης. τὰ γὰρ ἐννέα πρὸς τὰ ἕξ, ὅπερ ἔχει, ὅπερ ἐπίτριτον, ἢ παρὰ τὴν μικρὰν ἢ ὀκτώ, πρὸς μὲν τὴν τὰ ἕξ ἔχουσαν ἐν ἐπιτρίτῳ λόγῳ ἦν. πρὸς δὲ τὴν τὰ δώδεκα, ἐν ἡμιολίῳ. τὸ δὲ μεταξὺ τῆς διὰ πέντε, καὶ τῆς διὰ τεσσάρων οὖ ὑπερέχει ἢ διὰ πέντε τῆς διὰ τεσσάρων, συμβεβαιοῦτο ἐν * ἐπογδόῳ λόγῳ ὑπάρχειν, ἐν ᾧπερ τὰ ἐννέα πρὸς τὰ ὀκτώ ἑκατέρως τε ἢ διὰ πασῶν συστήματα ἠλέγχετο. ἤτοι ἡ διὰ τεσσάρων καὶ διὰ πέντε ἐν συναφῇ. ὡς ὁ διπλάσιος λόγος ἡμιολίου τε καὶ ἐπιτρίτου. οἷον δώδεκα, ὀκτώ, ἕξ, ἢ ἀναστρόφως τῆς διὰ τεσσάρων & τῆς διὰ πέντε, ὡς τὸ διπλάσιον ἐπιτρίτου τε & ἡμιολίου, οἷον δώδεκα, ἑννέα, ἕξ· ὃ δὲ τάξει τὴν αὐτὴν διὰ πασῶν, τὴν γλώσσαν δὲ καὶ τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἀκοὴν πρὸς τὰ διαστήματα, καὶ

καὶ βιβασμούς πρὸς αὐτὰ τὸν τῆς χρόας λόγον προσέθηκεν εὐμηχάνως, τὴν μὲν τῆς χορδῶν κοινὴν * δοκίδα σιν τὴν τὸ διὰ χωρίου φασσαλου εἰς τὸν τοῦ ὀργάνου βασιν, ὃν χορδότονον ὠνόμαζε, τὴν δὲ * ποσὴν ἡ ἐπίτασιν ἀναλόγως τοῖς βάρεσιν εἰς τὴν τῆς κολλάβου ἀνωθεν σύμμετρον περιτροφὴν ὑπεβάθρα τε ταύτῃ χρώμενος, καὶ οἷς ὁ ἀνεξαπατήτῳ γνώμονι εἰς ποικίλα ὄργανα τὰ πρῶτα λοιπὸν ἐξέτεινε. λεπίδων τε χρῶσιν καὶ αὐ-

Cumq; ad illa confirmaſſet habituũ vel formarũ rationẽ, concinnèq; ſolertèr fidium quidẽ cõmunem remiſſionẽ, quæ eſt paxilli angularis, appoſuit in ipſo inſtrumẽti manubrio, quo ſcilicet manus ambularet, quod chordotonum, hoc eſt, quo chordæ intenduntur, vocabat. Tentionem verò vel intentionẽ ſimili ratione eum gravib. ad eam converſionem claviculorum paxillorúmve ab ſumma parte cõcordem & benè moderatã, arq; hac utens quaſi ſcala ac gnomone ſeu indice, qui falli nequeat, ad multa & diverſa inſtrumẽta experimentum in poſterum extendit. Ac pulſationem patinarũ, ti-

bias & fistulas, itē monochorda seu instrumenta una chorda cōstantia, & triangularia, atq; id genus alia eaq; concordantia inveniebat in omnibus, etiā immutabilem & non variantē scientiā vel cōprehēsionem numerosam. Porrò vocem, quæ particeps est numerosę cōstructionis ex numeris sex, ὑπάτην, id est, infimā nominavit. Mediā verò vocavit eam, quæ ἐπίτριτος, hoc est, sesquitertia numeri est ν ι ι ι. Quę aūt infra mediam est, novē tonis medio acutior est, & quidem ad octavam. Iam vocem νήτην, id est, supremā, quæ est de duodecim, & medietates juxta genus intentū simul complevit vocibus proportione benè aptis, atq; ita instrumentū octo fidium numeris consonis subjecit diplasio, hemiolio, Epitrito, horumq; differētiæ Epogdoo, vel sesquioctavæ. Processionem aūt naturali quadam necessitate ab gravissima infimaq; usq; ad acutissimam incipiebat. Circa hoc fides intēdendi genus ita inveniebat. Nam chromaticum vel coloratīvum illud genus in Musice, itēq; numerosum ac concinnū rursum aliquandò ex hoc explanavit, quēadmodum demonstraturi quandoq; sumus, quū de musica dicere instituemus. Cęterùm hoc genus, quod tonos seu modulos constituit, hosce gradus talesq; quosdam progressus naturales habere videtur, primū semitonum, deinde to-

λὰς καὶ συνεμμένας καὶ μονόχορδα καὶ ἔγχορδα καὶ τὰ παραπλήσια καὶ σύμφωνα εὕρεσιν ἐν ἅπασι, καὶ ἀπαράλλακτον τὴν δι' ἀριθμοῦ καταλαμβάνειν. ὁμοιώσας δὲ ὑπατὴν μὲν τὸν ἐξ ἀριθμοῦ κοινωνοῦντα φθόγγον. μέσῃ δὲ τὴν τῷ ὀκτὼ ἐπίτριτον αὐτοῦ τυγχάνοντα. παραμέσην δὲ τὴν τοῦ ἐννέα τόνῳ τοῦ μέσου ὀξύτερον, καὶ δὴ καὶ ἐπ' ὄγδοον. νήτῃ δὲ τὸν τοῦ δώδεκα καὶ τὰς μεταξύτητας κατὰ τὸ διατονικὸν γένος συναναπληρώσας φθόγγοις, οὕτως τὴν ὀκτάχορδον ἀριθμοῖς συμφώνοις ὑπέτασε διπλασίῳ, ἡμιολίῳ, ἐπιτρίτῳ, καὶ τῇ τούτων διαφορᾷ ἐπογδόῳ. τὴν δὲ ἀρμβατον ἀνάγκην τινὶ φυσικῇ λόγῳ τοῦ βαρυτάτου ἔστι τὸ ὀξύτατον. καὶ τοῦτο διατονικὸν γένος οὕτως εἶχεν. τὸ δὲ χρωματικὸν καὶ ἁρμονικὸν γένος αὖθις ποτὲ ἐν τοῖς διεξόδοις ποιήσομεν, ὡς ἔστιν ποτὲ δεῖξαι, ὅταν περὶ μουσικῆς λέγωμεν. ἀλλὰ τὸ γε διατονικὸν γένος τόνοις τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς προόδους τοιαύτας τινὰς φυσικὰς ἔχειν φαίνεται, ἡμιτόνιον, εἶτα τόνον.

τόνου. καὶ τὸν ὅλον διὰ τεσσάρων ἐστὶ σύστημα δύο τόνων, καὶ τοῦ λεγομένου ἡμιτονίου. εἶτα προσαρμοσθέντος ἄλλου τόνου, τουτέστι τοῦ μεσαιτάτου, ἡ διὰ πέντε γίνεται σύστημα ξὺν τόνων καὶ ἡμιτονίου ὑπάρχουσα. εἶθ' ἑξῆς τούτῳ ἡμιτόνιον, καὶ τόνος ἄλλος διὰ τεσσάρων, τουτέστιν ἄλλο ἢ ἑπτάχορδον, ὥστε ἐν μὲν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ τῇ ἑπταχόρδῳ πάντας ἐκ τοῦ βαρυτάτου τοὺς ἐπ' ἀλλήλων τετράχορδους τὴν διὰ τεσσάρων ἀλλήλοις δι' ὅλων συμφωνεῖν τῷ ἡμιτονίου καὶ μιᾶς τάξεως, τὴν τε πρώτην καὶ τὴν μέσην καὶ ἑβδόμην χώραν μεταλαμβάνοντος καὶ τὸ τετράχορδον. ἐν δὲ τῇ Πυθαγορείῳ τῇ ὀκτάχορδῳ ἤτοι καὶ σωζομένῃ οὐ τὴν μέσην ὑπαρχούσῃ τετραχόρδου τε καὶ πενταχόρδου, ἢ καὶ διεζευγμένων δύο τετραχόρδων ἀπ' ἀλλήλων, ἀπὸ τῆς βαρυτάτης ἢ προσχώρησις ὑπάρξει. ὥστε τὰς ἀπ' ἀλλήλων πάσας φθόγγους, ἢ διὰ πασῶν συμφωνεῖν ἀλλήλοις, ἢ ἡμιτονίου προσβάλλειν εἰς τάξεις· χώρας μεταβαίνοντος, πρώτην, δευτέραν, τρίτην, τετάρτην. ἔτι μὴν ἐν ἢ μουσικὴν εὑρεῖν λέγεται. καὶ συστήσασθαι

num integrū. Atq; hæc est tonorū duorum, ejusq; quod hemitoniū dicitur, διὰ τεσσάρων partium principalis. Deinde assūpto alio tono, hoc est, eo qui medius est interjectus, concentus διὰ πασῶν fit princeps exsistens pars, tonorū triū & hemitonii. Deinceps ex ordine illi adjungitur semitoniū, atq; alius insuper tonus διὰ τεσσάρων, hoc est, alius qui ἐπίτριτος vel sesquitertius, ita ut in cōcentu antiquiore, qui est septē chordarum omneis ex gravissimo infimoq; quatuor inter se invicem concentū audiamus sibi mutuò in universū similis esse consonantiæ cū hemitonio per descensum, primam simul & mediam tertiamq; regionem simul participāte per quatuor chordas. In Pythagorico verò octochordarū instrumento, sive principali parte secundum cōtactum conjunctionemve, quæ principalis pars est quatuor chordarum & quinq;, vel juxta-disjunctionem duorum instrumentorum sive concentuum, ex quatuor fidibus, quæ ab se invicem separantur, nempè ab voce infima erit processio: ita ut omnes voces quinq; ab se mutuo separatæ, optimè inter se per quinq; consonent, hemitonio paulatim & quasi inter eundū secedente in regiones quatuor, id est, primā, secundam, tertiam & quartam. Atq; hæc quidem Musicen invenisse dicitur. quam cùm cōstituisset tradidit subditis disci-

pulis, ut ad omnia pulcherrima facinora calcar adderet.

CAP. XXVII.

De politicis & Reipublicæ utilibus bonis, quæ solet hominibus tradere cum ipse, tum etiam amici ejus & re ipsa & sermonibus, idq; per urbium constitutiones, & legum lationes, adeoq; per alia multa honesta studia.

PErmulta etiam de iis, quæ quoad Rerumpublicarum administrationes ab eo gesta sunt, abillius discipulis & auditoribus laudibus celebrãtur. Ajunt enim cùm quandoq; tota belli moles in Crotoniatas incubuisset, ita ut multi oppeterent, ac funerum perquam sũptuosæ elationes & sepulchra non minoribus impendiis fierent, ex ipsis quendam ad populũ dixisse, se ex ipso Pythagora hoc narrante quondã audivisse in numinis defensionẽ, deos cœlestes sacrificantium affectionibus haud minus, quã sacrificiorum multitudini intẽtos esse. Terrestres verò deos econtrario, quasi minorum hæredes factos, comis seu cõmessationibus ac lamentationibus, itẽq; cõtinentibus inferiis potationibusq;, & ferculis bellatiisve, & sacrificiis seu sũptuosis admodum & opiparis victimis delectari. Vnde propter liberam electionẽ epuli, Plutoni vocari inferos: tùm qui simpliciter eum quidem colunt venerantur q;, eos in superiore mundo longiore temporis spatio relinqui: ab iis verò qui effusè erga luctus affecti sunt,

Κεφ. κζ.

Οὗτος πολιτικὰ καὶ κοινωφελῆ ἀγαθὰ παρίδωκε τοῖς ἀνθρώποις δι' ἔργων καὶ λόγων, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν πολιτευμάτων τὰς διατάξεις ἔτι τε πόλεσι θέσπις δι' ἄλλων τε πολλῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτός τε καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ.

ΕΠαινεῖται δὲ πολλὰ καὶ τῆς κατὰ τὰς πολιτείας πραχθέντων ὑπὸ τῆς ἐκείνῳ πλησιασάντων. φασὶ γὰρ ἐμπεσούσης μέν ποτε περὶ τοῖς Κροτωνιάταις ὁρμῆς, πολυτελεῖς ποιεῖσθαι τὰς ἐκφορὰς καὶ ταφάς, εἰπεῖν τινα πρὸς τὸν δῆμον ἐξ αὐτῆς, ὅτι Πυθαγόρου διεξιόντος ἀκηκοεν ὑπὸ τῆς θείας, ὡς οἱ μὲν Ὀλύμπιοι ταῖς τῆς θυομένων πλήθει προσέχουσιν. οἱ δὲ χθόνιοι τοὐναντίον, ὡς ἐλαττόνων κληρονομοῦντες τοῖς κώμοις καὶ θρήνοις, ἔτι δὲ ταῖς συνεχέσι χοαῖς, καὶ ταῖς ἐπιφορήμασι, καὶ τοῖς μετὰ μεγάλης δαπάνης * ἐναγισμοῖς χαίρουσιν. ὅθεν διὰ τὴν προαίρεσιν τῆς ὑποδοχῆς πλείστων καλεῖσθαι τὸν ἅδην, καὶ τοὺς μὲν ἀφελῶς αὐτὸν τιμῶντας ἐᾶν καὶ τὸν ἄνω κόσμον χρόνιον, ὑπὸ δὲ τῆς ἐκκεχυμένως πρὸς

πρὸς τὰ αἰνίγματα διακειμένων, ἀεί τινα καλέσειν ἕνεκα τοῦ τυγχάνειν τιμῆς ἐπὶ τῆς μνήμης γινομένων. ἐκ δὲ τῆς συμβουλίας ταύτης εὐπόλημον ἐμποιῆσαι τοῖς ἀκούουσιν. ὅτι μεμφιζόντες μὲν ἐν τοῖς ἀτυχήμασι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν διατηροῦσιν. * ὅτι μεμφιάζοντες μὲν, ὑπερβάλλοντες δὲ τοῖς ἀναλώμασιν ἅπαντες προικοίρας καταστρέφουσιν. Ἕτερον δὲ διαιτητὴν γνώμονα τινὰ ἀμαρτύρου πράγματος χωρὶς μετ' ἑκατέρου τῷ ἀντιδίκων ὁδῷ προσάγοντα * καταμεμψιμοιρίσαντα, φῆσαι τὸν ἐν τούτῳ κείμενον ἐπιεικῆ, καθ' ὑπερβολὴν χρηστόν. τῷ δὲ ἀντιδίκων τὸ μὲν πολ. λοὺς καλοὺς κατοικτισμένου τὸ τετελευτηκότι, τὸ δὲ ἐπόντος, μήτι οὖν ἐκεῖνος πλεῖον ἔχει. * καταδοξάσαι καὶ παρισχῆσθαι λόγον ὡς ἐπὶ πίστιν, τὸν ἐγκωμιάσαντα τὴν καλοκαγαθίαν. ἄλλον δὲ διαίτας διαφόρους μεγάλων, ἑκατέρου πείσαντα τὸν μὲν ἑπτὰ τάλαντα, τὸν δὲ λαβεῖν δύο, καταγνῶναι δίκης, καὶ δόξης δεδοκέναι τάλαντον ἑκατέρῳ. θεμένων δέ τινων ἐπὶ κα-

nec sibi etiam temperant, nullo non tempore eum aliquem ad inferos deducere, idq; ideò ut honores cõsequatur, qui intereà dum quis tumulatur, exsistunt. Atq; ut ex hac consultatione sibi apud auditores opinionem aliquã conciliet, nempè quod qui omnia moderatè perferũt, in infortuniis & adversitatibus propriam salutẽ tueãtur. Imò quod qui moderatè quidem adversam fortunam ferunt, sed omnes incredibiles sũptus super immaturis funeribus faciunt, seipsos re familiari prorsus eversuri sint. Alium verò quendã, qui factus erat cognitor rei, quæ testimonii expers esset, seorsim cũ utroq; adversariorũ per viam adducentem eum, qui ad monumentum honores tribuebat, dixisse illum, qui in eo recõditus jacebat, frugi & moderatum, nimis exquisitos & eximios exsistere. Quum aũt adversariorum alter mortuo multa felicia & augusta precatus esset, alter verò diceret, num quid ei amplius esset, respõdisse, suspicatum se quoq; aliquod ad faciendam fidem momentũ exhibitum iri, si honestatem laudibus vexisset. Item cùm alius quispiam maximi momenti judicium accepisset, utriq; eorum persuasit, qui reversi erant, ut hic quidem quatuor talenta penderet, alterum verò accepisse duo, repudiasse tria, & propter gloriam utriq; talentum dedisse. Porrò nonnullis in flagitio

gitio quopiã, quod designabatur, pallium apud certam aliquã mulierculã ex iis, quæ in foro sedent; deponentibus, & multum diuq; vetantibus ne alteri illud traderet antè, quàm uterq; presens adesset, posteàverò sese mutuo falsis rationibus decipientibus, atq; altero in vulgi ac totius Reip. conspectu pallium resumente, dicenteq; cum alterius bona pace hoc sibi concessũ esse, altero verò, qui non accesserat, hoc deinde calũniante, ac magistratui spõsionẽ pactionemq; quæ ab initio inter eos intercesserat, parefaciente, quendã ex Pythagoræis, qui tum fortè successerat, dixisse, facturũ hominem juxta pacta & conventa, si utriq; adsint. Itidẽ cùm alii quidã in firma quidẽ amicitia inter se mutuo cõiuncti esse viderẽtur, sed propter quendã, qui alteri adularetur, in tacitã quandam suspicionẽ incidisset, qui dixit ad eã suspicionẽ, quasi fœmina ab alterutro corrupta esset, fortuitu Pythagoræũ hunc in fabri ærarii officinã ingressum, gladio, qui exacutus esset, ostenso, qui putabat se injuria affici, illum in ipsum artificẽ impegit, perinde ac si non satis exacutus esset, cumq; jam secũ suspicatus esset, ipsum facere prẽparamẽta in eum, qui calumniis impetebatur, hic gladius, inquit, omnium reliquorum tibi est acutior excepta calũnia, cumq; hoc dixisset, hominẽ reddidisse ut cognosce-

χυρίᾳ πρὸς γυναῖκα τῆς ἀγοραίων ἐμπίπτον, καὶ διεπομένην μὴ δίδόναι θατέρῳ μέχρις ἂν ἀμφότεροι παρῶσι. μὴ δὲ ταῦτα παραλογισαμένην καὶ συνίζησις τῶ κοινῶ λαβόντος θατέρου καὶ φήσαντος συγκεχωρηκέναι τὸν ἕτερον, εἶτα συκοφαντοῦντος ἑτέρου τῶ μὴ προσελθόντος, καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὁμολογίαν τοῖς ἄρχουσιν ἐμφανίζοντος ἐκδικάσιμον τῆς Πυθαγορείας τινὰ, φάσκοντα, τὰ συγκείμενα τὸν ἄνθρωπον ποιήσαι, ἂν ἀμφότεροι παρῶσιν. ἄλλων δὲ τινων ἐν ἰσχυρᾷ μὲν φιλίᾳ πρὸς ἀλλήλους εἶναι δοκούντων, εἰς διαφωνίαν δὲ ἐμπεσόντων διὰ τινα τῆς κολακευόντων τὸν ἕτερον ἐμπεπληγωκότων, ὃς εἶπε πρὸς αὐτὸν ὡς τῆς γυναικὸς ὑπὸ θατέρου διαφθαρμένης, ἀπὸ τύχης εἰσελθόντα τὸν Πυθαγόρειον, εἰς χαλκεῖον ἐπιδείξας ἠκονημένῳ μαχαίρᾳ ὃ νομίζων ἀδικεῖσθαι τῆ τεχνίτη προσέκοψεν, ὡς οὐχ ἱκανῶς ἠκονημένοι καθ' ὑπερβολὴν σοφίᾳ τὸν σκληρὸν αὐτὸν ἐπὶ τὸν διαβεβλημένον, αὕτη σοι, ἔφη, τῆς ἄλλων ἐστὶν ἁπάντων ὀξυτέρα μόνην διαβολῆς. καὶ τοῦτ' εἰπόντα ποιῆσαι τὸν ἄνθρωπον ἐπισχῆσαι

ς ἦσαν ἢ ἀλλήλοις, καὶ μὴ προπετῶς εἰς τὸ φίλον, ὃς ἔνδον ἦν προκεκλημένος ἔρχεσθαι. ἕτερον δὲ ξένην τινὰ ἐκβεβληκότος ἐν Ἀσκληπιείῳ ζώνην χρυσῆν ἔχουσαν, καὶ τὸν μὲν νόμων τὸ σύνολον ὅτι τὴν γῆν κωλυόντων ἀναιρεῖσθαι, τὸν δὲ ξένην κελεύσαντος τὸν μὲν χρυσίον ἀφελεῖν, ὁ μὲν ἀπέστρεψεν ἐπὶ τὴν γῆν, τὸν δὲ ζώνην ἔασεν. ἀφ' οὗ καὶ ταύτην ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μεταφερόμενον δέ ποτε τῶν αἰσθομένων εἰς τόπους ἑτέρους, ἐν Κρότωνι φασὶ λέγουσιν, ὅτι θέας ὄσης καὶ γερανῶν ὑπὸ τῷ θεάτρῳ φερομένων, εἷς θῆλος τινὸς τῶν ἐκπλευσάντων πρὸς τὸν πλησίον καθήμενον, ὁρᾷς τοὺς μαθητάς; ὑπολαβόντος δὲ τοῦ Πυθαγορείου ἔστιν οὓς τῶν παίδας ἔδρασαν καὶ παροινίσαντας τινὰς, οἷς ὑπὸ τῶν νεῶν ἀπολομένοις ἱεράσις μυρομένους, καὶ πρὸς ἀλλήλους διϊσταμένους, μίαν ἔοικε, διανοεῖσθαι, νῦν δὲ πρὸς Πυθαγόραν ἀποδημεῖν, προσελθόντα διαλύειν, φάσκοντα οὐ δεῖν ἐφ' ἑτέροις ἀποινᾶσθαι τὴν ἀναφορὰν, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ὑπολαβόντας τὴν ὀργὴν, τὰ μὲν ἄλλα ἀνιέναι τῷ φῶτε καὶ ἀνιέντα δεῖν φαρόνιον ἀνάπαυσιν ἀγαγεῖν. τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς ὥρας ἕνα τινὰ, μὴ πρότερον ἂν αὐτὸς προσελθεῖν. καὶ ταῦτα πρὸς ἐκεῖνον εἰπεῖν, καὶ τὰ περὶ Φιντίαν

ret & ad mentem rediret, nec temerè in amicū, qui intrò vocatus erat, peccaret, graviúsve quid statueret. Alium verò, cùm hospes quidam in æde Æsculapii fœminā zonam auream habentem ejeciſſet, & leges quidem, quod in terram cecidiſſet, tollere vetarēt, hoſpes verò hoc perquàm indignè ferret, juſſiſſe ferunt aurū, quod humi nō cecidiſſet, eximere, zonam autem ipſam relinquere. Eam enim in terrā decidiſſe. Et quod ab rei ignaris ad alia loca transfertur, Crotone acciditſſe ferunt, quia cùm ſpectaculū daretur, & grues ſub theatro pervolitarent, quidam ex iis, qui navigio appulerant, ad illū, qui proximè aſſidebat, dicens, viden' reſtes? Quod cùm Pythagoræorū quidā exaudiſſet, eos in curiam millum duxit, cum hac ſuſpicione, quòd dicerent illos inventos pueros quoſdā ſubmerſiſſe teſtantes grues naves ſupervolātes. Nonnulli verò inter ſe diſſentiētes, ut viſum fuit, recēter ad Pythagoram delati ſunt. Quos cùm ipſe acceſſiſſet, illorum controverſiam decīdit, dicens criminis delationē non oportere inalium torquere, ſed iram inter ſe oblivione conſepeliendā eſſe. Cætera quidem ipſorū diriſſe cum, qui audiebat, inſigniter placere: at pudore ſuffundi, quòd cum ætate & ānis ſuperior eſſet, non itidem prior eſſet adeundo. Atq; hæc illum ad eū dixiſſe, & de Phintia

& Damone, item de Platone & Archita, præterea de Clinia & Proro. Adhæc verò cùm Eubulus Mesenius in patriam & ad proprios penates navigãs ab Tyrrhenis prædonibus interceptus, & Nausithus Tyrrhenus Pythagoricus eum ex discipulis Pythagoræ esse intellexisset, è manibus prædonum illũ eximens cum omni securitate Mesenæ apud suos salvum & incolumem restituit. Præterea cùm Charthaginienses amplius quinquies mille viros, qui apud ipsos mererẽt stipendium, in insulam quandam desertam mittuti essent, ac Miltiades Karthaginiensis in hisce vidisset Possidem AEgeum (qui ambo Pythagoræi erant) ipsum accessit, sed quod futurũ esset, minimè ei aperuit. Rogabat aĩt eum, ut ad suos quàm posset citatissimo gradu aufugeret, ac navi præternavigante, dato insuper viatico ipsum nottĩ dixit, eoque incolumẽ præstitit, & salvũ ab omnib. discriminib. & periculis cõservavit. Ac summatim, si quis omnia colloquia & conversationes, quas inter se Pythagoræi habuerũt, ordine recẽseat, liber prolixitate sua in immẽnsum excresceret, & nec tẽpus ferret. Transeo igitur potiùs ad ea, ut describam, quẽadmodũ nonnulli ex Pythagoræis homines fuerint politici, & in Repub. administrãda, adcóq; imperãdo planè periti. Le-

καὶ Δάμωνα περὶ τὸ Πλάτωνος καὶ Ἀρχίτου, καὶ τὰ περὶ Κλεινίαν ἔ Πρώτον. χωρὶς τούτων τὰ τοῦ Εὐβούλου τοῦ Μεσηνίου πλοῦτον οἶκον, ἔ ληφθέντος ὑπὸ Τυρρηνῶν, καὶ καταχθέντος εἰς Τυρρηνίαν, Ναυσίθους ὁ Τυρρηνὸς Πυθαγόρειος ὢν ἔμαθεν αὐτὸ, ὅτι τῶν Πυθαγόρου μαθητῶν ἦν, ἀφελόμενος τὰς λῃστὰς μετ' ἀσφαλείας πολλῆς εἰς τὴν Μεσήνιον αὐτὸν κατέστησε. Καρχηδονίων πλείους ἢ μυρίαις χιλίους ἄνδρας τοὺς παρ' αὐτοῖς στρατευομένους εἰς νῆσον ἔρημον διαπλεῦσαι μελλόντων, ἰδὼν ἐν τούτοις Μιλτιάδης ὁ Καρχηδόνιος Ποσείδωνι Αἰγαίῳ ἀμφότερος τῶν Πυθαγορείων ὄντες, προσελθὼν αὐτὸς τὸν μὲν πρᾶξιν τὴν ἰσομένην οὐκ ἐδήλωσεν. ἄξιον δ' αὐτὸν εἰς τὴν ἰδίαν διαφυλάττειν τὴν ταχίστην, καὶ παραπλεούσης νεὼς σωτήριον αὐτῷ, ἐφόδιον προσθεὶς, καὶ τὸν ἄνδρα διέσωσεν ἐκ τῶν κινδύνων. ὅλως δὲ πάσας εἴ τις λόγους τὰς γεγενημένας ὁμιλίας τοῖς Πυθαγορείοις πρὸς ἀλλήλους, ὑφαίρει ἂν τῷ μήκει τὸν ὄγκον, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ συγγράμματος. μέτειμι οὖν μᾶλλον ἐπ' ἐκεῖνα, ὡς ὅσοι ἦσαν ἄνδρες τῶν Πυθαγορείων, πολιτικοὶ καὶ ἀρχικοί. καὶ τοὺς νόμους

μὰς ἐφύλαττον, καὶ πόλεις Ἰταλιώτιδας διέσωζον τινες, ἀποφαινόμενοι μὲν καὶ συμβουλεύοντες τὰ ἄριστα, ὧν ὑπελάμβανον, ἀπεχόμενοι δὲ δημοσίων προσόδων. πολλῶν δὲ καὶ ἀνομένων καὶ ἀπ' αὐτῶν διαβολῶν, ὅμως ἐπεκράτει μέχρι τινὸς ἡ τῶν Πυθαγορείων καλοκαγαθία, καὶ ἡ τῶν πόλεων αὐτῶν βούλησις, ὡς ἐπ' ἐκείνων οἰκονομεῖσθαι βούλεσθαι τὰ περὶ τὰ πολιτεῖας. ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ δοκοῦσιν αἱ καλλίσται τῶν πολιτειῶν ἐν Ἰταλίᾳ γενέσθαι καὶ ἐν Σικελίᾳ. Χαρώνδας τε γὰρ ὁ Καταναῖος, εἷς εἶναι δοκῶν τῶν ἀρίστων νομοθετῶν, Πυθαγόρειος ἦν. Ζάλευκός τε καὶ Τιμάρης, οἱ Λόκροι ὀνομασθέντες μάλιστα διὰ τοὺς νομοθεσίας, Πυθαγόρειοι ἦσαν, οἵτε τὰς Ἑλληνικὰς πολιτείας συστήσαντες, τὴν γυμνασιαρχικὴν κληθεῖσαν, καὶ ἣν * ὅτι Θεοκλέους ὀνομαζομένων. Πυθαγόρειοι λέγονται καὶ Φίντιός τε καὶ Θεοκλῆς, καὶ Ἐλικιέων ὁ Ἀριστοκράτης διήκουσάν τε φιλοσοφίας καὶ ἔθισιν. οἷς καὶ αἱ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις πόλεις καθ' ἑκείνους τοὺς χρόνους ἐχρήσαντο. ὅλως δὲ εὑρετὴν αὐτὴν φιλοσοφίας φασὶ, καὶ τῆς πολιτικῆς ὅλης παιδείας, εἰπόντα μηδὲν εἰλικρινὲς ἐν τῷ ὅλων πραγμάτων φύσει ὑπάρχειν, καὶ γῆν πυρὸς καὶ πνεύματος καὶ ὕδατος καὶ πάθημάτων. καὶ ταύτα πάντα

ges enim observabãt, & nõnulli diversas Italiæ urbes sparsim habuerunt, decernentes quidem & cõsultantes, quę optima essent: quæcũq; in manus sumebant: sed à publicis fructibus & vectigalibus abstinentes. Cùm aũt multæ contra ipsos calumniæ adhiberentur, aliquousq; tamen Pythagoræorũ honestas, ipsarumq; urbium voluntas vincebat, ut ab illis Rempub. vellent gubernari. Hoc tempore vidẽtur Respublicæ optimè constitutæ in Italia simul & Sicilia extitisse. Siquidem Charondas ille Catanæus, qui optimorũ legislatorum unus esse videtur, Pythagoræus erat. Item Zaleucus & Timares, Locrenses ferẽdis legibus celebres, Pythagoræi fuerunt, qui & Rheginicarum urbium ordines constituerunt, nempè principatum gymnasiorum vulgò vocitatum, & illum, qui itidẽ Empedoclis nominat' est. Adhęc Phytius & Theocles Pythagoræi dicuntur esse, & Elicion atq; Aristocrates cum studiis, tum etiam moribus & institutis excelluerunt. quibus etiam civitates, quæ in illis locis sunt, istis temporibus usæ fuerunt. In summa verò ajũt ipsum esse universæ disciplinæ politicæ inventorem, ac dicere solitum, rerum omnium nihil esse purum atque integrum. Sed terram quoque ignis, & ignem aquæ ac spirituum participẽ esse. Eodem modo bonum turpitu-

dinis, & justum injustitiæ particeps est, reliquaq; his similia similiter se habẽt. *Ex hoc verò argumento in utramq; partem oratio acrem impetũ sortita est. Duos autem corporis juxta ac animi motus esse ajebat: alium quidẽ nulla ratione utentem, alium verò sutem. apte sponte ac liberè aliquid occipiẽtem. Rerumpub. seu vitæ generũ lineas quasdam certas, easq; treis constituit inter se mutuo extremitatibus contingentes, unum angulum rectum efficientes, quarum illa quidem naturã habeat ad tertiam, alia verò quinq; quæ hæc possit. Tertiam autem, quæ harum utrarumq; partium medium habeat. Cæterùm quum nostum linearum inter se, tum etiam locorum quæ ab hisce exsistunt, concursus eodem desinentes, expendimus, optimã Reipu. formam & imaginẽ ob oculos poni ac describi cernimus. Illã verò opinionẽ Plato sibi manifestò ceu propriã vendicavit in dialogis de Repub. Epitritum illum fundum in quinario numero simul copulatum, prębentẽq; duas illas harmonias seu concẽtus. Perhibent aũt ipsum etiam excussisse moderatas perturbationes, ac, ut sic dicã, medietates, ut faciat cum aliquo bonorum duce, quo vita quisq; fœlix ac beatus exsistat. Atq; ut rẽ omnẽ in pauca conferam⁹, ipsũ adinvenisse ajũt nostrorũ bonorũ ac decõ-

μαλὸς ὄξυ κινῆσαι ἀκριῶς, καὶ δικαίου αἰδίνου, καὶ τἄλλα καὶ λόγον τούτοις. ὧν δὲ ταύτης τῆς ὑποθέσεως λαβόμενος τὸν λόγον τὴν εἰς ἑκάτερον μέρος ὁρμήν. δύο δὲ ἔφη κινήσεις καὶ τῷ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. τὴν μὲν ἄλογον, τὴν δὲ προαιρετικήν. πολιτειῶν δὲ γενικὰς τινας τριάς δὲ τριῶν συνισταμένων τοῖς ἄκροις ἀλλήλων συμφωνούσας, μίαν ὀρθὴν γωνίαν ποιούσας. τὴν μὲν ἐπίτριτον φύσιν ἔχουσαν. τὴν δὲ πέντε τοιαῦτα δυναμένων. τὴν δὲ τούτων ἀμφοτέρων ἀναλογοῦσαν. λογιζομένους δ' ἡμᾶς, τάς τε τῶν γενικῶν πρὸς ἄλλα συμπλοκάς, καὶ τὰς τῶν χορίων τῶν ἀπὸ τούτων βελτίστην ὑποτυποῦσθαι πολιτείαν εἰκόνα. σφετερίσασθαι δὲ τὴν δόξαν Πλάτωνα λέγουσι φανερῶς ἐν τῇ πολιτείᾳ, τὸν ἐπίτριτον ἀριθμὸν συνημμένα τὸν τῇ πεμπάδι συζευγνύμενον, καὶ τὰς δύο παρεχόμενον ἁρμονίας. ἀσκῆσαι δὲ φασιν αὐτὸν καὶ τὰς μεσότητας, ἐξ ὧν τὸ σεμνὸν τῇ προσηνεῖ κεκραμένον τῷ τῶν ἀγαθῶν ἴσχυσον εἰδέναι ποιεῖ τὸν βίον. καὶ πολλαχοῦ προσαπορῶν τὴν αἵρεσιν τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν καὶ προσ-

προσηκόντων ἔργων. ἀπαλλαξαι δὲ λέγει τὲς Κροτωνιάτας καὶ τῶν παλλακίδων, καὶ καθόλου τῆς πρὸς τὰς ἀνελευθέρους γυναῖκας ὁμιλίας. πρὸς * δεῖνα γὰρ τὸν Βροντίνου γυναῖκα τῶν Πυθαγορείων ἑνὸς ὄντων σοφήν τε καὶ σεμνὴν τὴν ψυχὴν, ἥς ἔστι καὶ τὸ καλὸν καὶ περιβόητον ῥῆμα, τὸ τὴν γυναῖκα δεῖν θύειν αὐθημερὸν ἀνισταμένου ἀπὸ τῆς ἑαυτῆς ἀνδρός. ὅ τινες εἰς Θεανὼ * ἀναφέρουσι. πρὸς δὴ ταύτην παραγενομένας τὰς τῶν Κροτωνιατῶν γυναῖκας παρακαλέσαι περὶ τοῦ συμπεῖσαι τὸν Πυθαγόραν διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρὸς ἑαυτὰς σωφροσύνης τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν. ὃ δὴ καὶ συμβῆναι καὶ τῆς γυναικὸς ἐπαγγειλαμένης, καὶ τὸ Πυθαγόρου διαλεχθέντος καὶ τῶν Κροτωνιατῶν * προθύντων ἀναιρεθῆναι παντάπασι τὴν τότε ἐπιτολάζουσαν ἀκολασίαν. ἔτι φασὶ Πυθαγόραν ἀφικομένους εἰς τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν ἐκ τῶν Συβαριδος πρεσβευτῶν, ἐπὶ τὴν * ζήτησιν τῶν φυγάδων θεασαμένων τινὰ τῶν πρεσβέων, αὐτόχειρα γεγενημένον τῶν ἑαυτοῦ φίλων, μηδὲν δυνηθέντα ἀπαρνήσασθαι αὐτό. ἐπερομένου δὲ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ βουλομένου ὁμιλίας αὐτῷ μέτεχειν, εἰπεῖν, ὡς οὐ θεμιτὸν

tium actionum hæresin. Fertur item Crotoniatas ab pellicibus, planéque à consuetudine illocabilium fœminarũ liberasse quasiq; manumisisse. Nã cũ ad Theano Brotini, qui unus erat ex Pythagoreis, uxorem, quæ esset sapiẽs atq; animo singulari præstans fœmina, cujus etiã est illud pulchrum & perquàm memorabile atq; illustre dictũ, *faminam sacrificia præstare oportere eodem, quo ab proprio viro lecto surgit*, quod tamẽ quidã ad Theano Pythagoræ conjugem referunt: ad hanc, inquã, cùm accessisset Crotoniatarũ uxores suppliciter eam rogavisse ferũt, ut Pythagorã inducere vellet, quo viris suis differeret, ut erga sese casti & pudici forent. Atq; idipsũ etiam, dum uxor stetit promissis, & Pythagoras cpram viris hac de re disseruit, accidisse, & Crotoniatæ quoq; õnino conati sũt incontinẽtiam ac lasciviam, quæ tum temporis per mores suorum serpebat vigebatq;, è medio tollere. Adhæc ajũt Pythagoram cùm Crotoniatarũ in urbem legati ex Sybaride civitate ad inquirendos fugitivos appulissẽt, & legati quendam ex amicis ipsius vidissent propria se manu interficientẽ, aut saltem aliquid molientem, nihil ipsi respondisse. Cùm verò homo interrogaret, ac cuperet ejus consuetudinis convictusque esse particeps, dixisse Pythagoram se hominibus

nec leges nec oracula reddere. Atque inde eum apud quosdam Apollinem fuisse habitum; Hæc omnia, quæque paulò antè diximus de liberatione à tyrannis, & quemadmodum urbes tam in Italia quàm Sicilia in libertatē vindicarentur, & de aliis pluribus argumenta afferemus, è quibus utilitas, quam ille ad Rempublicam attulit, & hominibus contulit, veluti è speculo, consideretur.

τοῖς ἀνθρώποις. ὅθεν δὴ καὶ ἀπὸ τινὸς Ἀπόλλων νομισθῆναι αὐτός. ταῦτα δὲ, ἀνάγκη καὶ ὅσα μικρὸν ὕστερον εἰρήκαμεν περὶ τῆς τῶν τυράννων καταλύσεως καὶ τῆς τῶν πόλεων ἐλευθερώσεως, τῶν μὲν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ, καὶ ἄλλων πλειόνων δόγματα ποιησόμεθα, τῆς εἰς τὰ πολιτικὰ ὠφελείας αὐτοῦ, ἣν συνέβαλλετο τοῖς ἀνθρώποις.

CAP. XXIX.

Quæ quosdam admirabilia facinora ipsa gesserit, quæque & qualia in divinum cultū pertinuerint, & propter deorum benevolentiam summam in homines exhibitæ beneficentiam, quæ & demissa sint ad mortalis hominum genus per Pythagoram.

ΚΕΦ. ΚΘ.

Ὅσα θεῖα καὶ θαυμαστὰ ἔργα διεπράξατο, καὶ ὁποῖα ἀνδρεῖα εἰς εὐσέβειαν, καὶ ἃ διὰ τὴν θεῶν εὐμένειαν τὴν μεγίστην παρεσχήσατο εἰς ἀνθρώπους εὐεργετήματα, ἃ δὴ καὶ κατεπέμφθη εἰς τὸ θνητὸν γένος διὰ Πυθαγόρου.

QUæ sequuntur, nequaquam ita communiter, sed seorsim abscindentes ejus res gestas cum virtute conjunctas oratione exornemus. Primùm autem à diis incipiemus, quēadmodū hoc de more fieri assolet, ejusq; religionem & pietatem ostēdere & ob oculos ponere conemur, atque opera ab ipsa pietate religioneq; admirabilia nobis ipsis ostendamus atq; oratione ornemus. Ille igitur istius vel unum argumentum esto, cujus & antè meminimus, nempe quòd suum ipsius animum nosset, quis esset, & unde in corpus immigravisset, ejusque priora vitæ genera, earumq; planè manifestaria argumenta exhibuit. Posteà igitur illæ aliquando Nestum fluvium cum mul-

Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο τοιόνδε ἐστὶν οἷον κοινῶς, ἀλλὰ καθ' ἰδίαν διαλαμβάνοντες τὰ τῶν μέγιστων ἔργα αὐτοῦ τῷ λόγῳ κοσμήσομεν. ἀρξώμεθα δὲ πρῶτον ἀπὸ θεῶν, ὥσπερ νομίζεται, τό τε ὁσιότατον αὐτοῦ προσεγθῶμεν, ἐπιδείξαντες καὶ τὰ ἀπ' αὐτοῦ θαυμαστὰ ἔργα ἐπιδείξωμεν ἐν αὐτοῖς, καὶ τῷ λόγῳ κοσμήσωμεν. ἓν μὲν οὖν δεῖγμα αὐτοῦ ἐκεῖνος ἔστω, ὃ καὶ πρότερον ἐμνημονεύσαμεν, ὁπόθεν ἐγίνωσκε τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, τίς ἦν, καὶ πόθεν εἰς τὸ σῶμα εἰσῆλθε. τάς τε προτέρους αὐτῆς βίους καὶ τὰ τούτων πρόδηλα τεκμήρια παρεῖχε. μετὰ τοῦτο τοίνυν ἐκεῖνος Νέστου ποτὲ τὸν ποταμὸν σὺν πολ-

λοῖς τ ἰταίεφον Ἀβαριν φοσ-
ειπε τῇ φωνῇ. καὶ ὁ ποταμὸς μεγα-
φών τι καὶ σαφὲς, ἀπεφθέγξατο πάν-
των ἀκουόντων, Χαῖρε Πυθαγόρα.
ἔτι μικρὰ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τῇ Με-
ταποντίῳ τ Ἰταλίας, καὶ ἐν Ταυ-
ρομενίῳ τ Σικελίας συγγενέσθαι,
διαλέχθαι κοινῇ τοῖς ἐκατέρωθεν
ἑταίροις αὐτῶν Ἀβαριδαῖόν τα χε-
δὸν ἅπαντας σταδίων ἐν μεσαιτά-
μίῳ πανυπόλλων, καὶ καὶ γῆν καὶ καὶ
θαλάττας ἐπαρχόντων, καὶ ἡμέ-
ρας ἀνυσίμων πάνυ πολλαῖς. τὸ
μὲν γὰρ, ὅτι τ μηρὸν χρύσεον ἐπέ-
δειξεν Ἄβαρι τῷ Ὑπερβορέῳ εἰ
κάστανλι αὐτῷ Ἀπόλλωνι ἕν τ Ὑ-
περβορέοις, ὅπερ ἦν ἱερεὺς ὁ Ἄ-
βαρις, βεβαιοῦν ὡς τὸ ἀληθὲς
ὑπολαμβάνοι, καὶ ἐ διαψεύδοιτο
καὶ πάνυ πυθρύλλιται. καὶ μυρία ἕ-
τερα τούτων θεῖότερα καὶ θαυμα-
σότερα περὶ τ ἀνδρὸς ὁμα-
λῶς καὶ συμφώνως ἱστορῆται. πορ-
ρήσω δὲ τὰ σφόδρα ἀπίθανα,
καὶ λοιπὸν ἀποξόπτω σὺν τάχει.
καὶ ἀνέμων βιαίων, χαλαζῶν τε
καὶ ὑετῶν παραπλήσια καὶ δυσήνεμος καὶ
καυμάτων πολλαπλασίων καὶ καὶ θαλασ-
σίων * ἀπαδιασμοὶ, πρὸς τὸ μά-
λιστα τῶν ἑτέρων θαύμασιν ὧν μάλιστα
δόντας Ἐμπεδοκλέα τε τ Ἀκρα-
γαντῖνον καὶ Ἐπιμενίδην τ Κρῆτα,
καὶ Ἄβαριν τ Ὑπερβόρειον πολ-

tis amicis transiens voce affatus est. Ac
fluvius aliquid ita sonorum & exau-
dibile, itemq; clarum & perspicuum,
ut ab omnibus exaudiretur, rursum
breviter elocutus est, *Salve Pytha-
gora*. Adhæc quum uno eodemque die
in Metapontio Italiæ, simulq; in Tau-
romenio Siciliæ urbibus adfuisset, fe-
runt eum publicè in frequenti corona
amicis ipsorum disseruisse, consitman-
tem penè omneis in medio plurimo-
rum stadiorum, tam qui terra, quàm
mari essent, non admodum multis di-
ebus expediti. Nam ejus generis est,
quòd Abari illi Hyperboreo coxam
auream ostendit, qui eũ Apollini, qui
apud Hyperboreos colebatur, cujus
Abaris erat sacerdos, similem esse di-
xit, cõfirmans hoc verè à se existimari,
miniméq; mendaciter disseminari, ac
vulgo planè jactatum esse. Aliaq; infi-
nita hisce diviniora atq; admirabiliora
de viro illo æqualiter unáque voce &
consensu commemorantur. Prædicti-
ones item terræmotuum sempiternas,
& pestilentiarum celeres depulsiones,
vehementium ventorum ac grandinũ
quæ effunduntur, repentinæ sedatio-
nes & quasi ad quietem compositio-
nes, adhæc fluctuũ & fluviatilium, &
marinorum * ad facilem sociorũ trã-
situm. Quæ quum etiam Empedocles
ille Acragantinus & Epimenides Cre-
tensis, atq; Abaris Hyperboreus arri-

puissent, ipsos quoq; talia quædam nõ uniꝰ generis frequenter perfeciſſe. Ipſorum verò gesta ſeu præclara facinora manifesta ſunt, præſertim cùm Empedoclis cognomentũ ſit Alexanemos, quòd ventos arceret vel ſedaret. Epimenidis aũt Catharies, hoc eſt, mundus ſeu purus. Abaridis, A Ethrobates, quòd per æthera, graderetur. Nam cùm iſtius Apollinis, qui in Hyperboreis divino cultu & honore afficiebatur, jaculo, quod dono habebat, quaſi inequitaret, fluvios & maria locaq; inacceſſa, modo quopiam per aërem gradiẽs, tranſivit, quod nonnulli quoq; ſuſpicati ſunt tum Pythagoræ uſu eveniſſe, quũ itidem in Metapontio & Tauromenio cum amicis, qui in utriſq; locis degebãt, uno eodẽque die congreſſus eſt. Dicitur verò etiam terræmotum futurũ ex puteo, cujus aquã guſtaverat, prædixiſſe. Itẽ navem quæ vento ſecũdo navigaret, ſubmerſũ iri. Atq; hæc quidem certiſſima religionis & pietatis ipſius argumenta ſũto. Volo aũt paulò altiùs principia, quæ de cultu ac religione deorum habuit, indicare, quæ propoſuit Pythagoras juxta ac viri, qui ex ipſius ſchola prodierũt, omnia quæ partiũtur & ſtatuũt de agendo, colliꝰcare & tẽdere ad ſcopũ cõfeſſionis numinis. Atque hoc principiũ eſt, & univerſa hominis vita, in hoc ut Deũ ſequatur, cõpoſita

ἀρχῆ καὶ αὐτὸς παιδικά τινα διατελεσμένα. ἄλλα δ' αὐτῶν τὰ ποιήματα ὑπάρχει. ἄλλως δὲ καὶ Ἀλεξανέμος μὲν ὁ τὸ ἐπώνυμον Ἐμπεδοκλέους. καθαρὸς δὲ τὸ Ἐπιμενίδου, αἰθροβάτης δὲ τὸ Ἀβάριδος. ὅτε ἄρα ὄντος τοῦ ἐν Ὑπερβορέοις Ἀπόλλωνος διὰ τοξεύματος ἀφορμὴν ἔχοντος, ὡς ἐποχούμενος, ποταμούς τε καὶ πέλαγη καὶ τὰ ἄβατα διέβαινε ἀτραπῷ ξένον τινά, ὅπερ ὑπονοοῦσι καὶ Πυθαγόραν τινὲς ἐπιπολάσαι τότε, ὅτε καὶ ἐν Μεταπόντῳ καὶ Ταυρομενίῳ τοῖς ἑκατέρωθι ἐπιχωρίοις ὡμίλησε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. λέγεται δ' ὅτι καὶ σῶμα μὸν ἰὸν ὁμοῦ ἐπὶ φρέατος, οὗ ἐγεύσατο, ἀπαγγεῖλαι. καὶ περὶ νεὼς ἐκπλεούσης, ὅτι καταποντισθήσεται. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως τεκμήρια τῆς εὐσεβείας αὐτῷ. βούλομαι δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὑποδείξαι τῆς περὶ θεῶν θρησκείας, ἃς προεθέσατο Πυθαγόρας τε καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἄνδρες. ἅπαντα ὅσα περὶ τὸ πράττειν διορίζουσιν ἐκβαίνειν τῆς πρὸς τὸ θεῖον ὁμολογίας. καὶ ἀρχὴ αὕτη ἐστί, καὶ βίος ἅπας συντέτακται πρὸς ἀκολουθεῖν τῷ θεῷ, καὶ ὁ λό-

ὁ λόγος οὗτος, ταῦτα δεῖ τῆς φιλοσοφίας. ὅτι γελοῖον ποιοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ἄλλοθεν πόθεν ζητοῦντες τὸ εὖ, ἢ παρ' αὐτῶν καὶ ὁμοίων. ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν βασιλευομένῃ χώρᾳ τῆς πολιτικῆς τινὰ ὑπάρχον θεραπεύοι, αἱμιλήσας αὐτὸς τὸ πάντων ἄρχοντος. τοιοῦτον γὰρ οἴονται ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους. ἐπεὶ γὰρ ὅστι τι θεὸς, καὶ οὗτος πάντων κύριος, δεῖν δὲ ὁμολογεῖν μᾶλλον τῷ κυρίου τ' ἀγαθὸν ὄντι. πάντες τε οὕς μὲν ἂν φιλῶσιν, καὶ οἷς ἂν χαίρωσιν, τούτοις δίδασι τ' ἀγαθά. πρὸς δὲ οὕς ἐναντίως ἔχουσι, ταὐναντία. δῆλον ὅτι ταῦτα πρακτέον, οἷς τυγχάνει ὁ θεὸς χαίρων. ταῦτα δὲ οὐ ῥᾴδιον εἰδέναι, μὴ τις ἢ θεοῦ ἀκηκοὼς, ἢ θεοὺς ἀκούσῃ, ἢ δι' αὐτὸς τέχνης θείας πορίζηται. διὸ δὴ περὶ τὴν μαντικὴν ἀναδύζονται. μόνη γὰρ αὕτη ἑρμηνεία τ' ἐστὶ περὶ τῶν θεῶν * ἐρμηνείας ὄντι. ἡ δὲ μάλιστα δὲ * αὐτὴ πρακτικὴ ἀξίαστος δόξειεν εἶναι τῷ οἰομένῳ θεοὺς εἶναι. τοῖς δ' οὐ ἢ θείαν βάτερον τούτων δὲ ἀμφότερα. ὅστι δὲ καὶ τῶν ὑποταγμάτων τὰ πολλὰ ἐν τελεταῖς εἰσηνεγμένα, ἀλλὰ τὸ οἴεσθαι εἶναι αὐτοὺς τοῦτο; καὶ μὴ νομίζειν ἀλαζονείαν,

est, hæcq; ratio, & hæc studii sapientiæ principia sunt. Siquidē homines rem ridiculam committūt, qui quod rectū honestumq; est, aliunde quàm ab ipsis diis & similibus quærunt. Sanè cōsimiliter faciunt, ac si quis in regione, cui rex aliquis præsit atq; imperet, civium quempiam principem, ipso omnium rege neglecto, colat. Tale nāq; homines facere arbitrantur. Nā quia & Deus est, atq; hic omniū dominus, æquum & bonum est, ut de eo, qui Dominus est, confessionem edamus. Quinimò omnes quoscumq; diligunt, quibusq; delectantur, illis bona conferunt. Illis verò, erga quos cōtrario modo affecti sunt, contraria largiuntur. Iam verò ea facienda esse, quibus Deū delectari cōstat, manifestū est. Hoc aūt scitu haud ita facile est, nisi quis Deum ipsum audiētē, vel deos audierit, vel divina arte sibi scientiā pararit. Ideoq; in divinationibus sese exercent. Hæc eñ. sola interpretatio benevolētiæ deorū est. Et certè quisquis res, quæ ab ipsis fiūt, interpretatur, dignissimus eo, qui deos esse putat, videatur. Qui verò rectè cēsent vel opinātur de divinitate, istorū alterutrū, imò verò utrumq; contingere. Plærasq; verò quæ scitè ac pulchrè ab illis dicta fuere, penè ex sacrificiis in usum mortaliū introducta sunt, quòd existimarent, eos ita se habere, nec cēserent rem esse inanem vel arrogantiā,

sed ab Deo quopiā initiū haberēt. Atq; hoc quidem oēs Pythagorici simul cēu rē fide digniſſimā habēt, quemadmodū quæ fabulosè de Ariſtæo Proconnēſio & Abaride Hyperboreo commemorātur, quæq; alia id genus dicūtur. Omnib.en. ijs, qui talib. fidē adhibēt, multa quoq; ipſi conātur. Taliu m verò quæ fabuloſa videtur, mentionē facīūt, quaſi qui illis fidē nullo modo derogēt qdquid ad diviniſ numen ſurſum adducatur. Quidam igitur aiebat EVrytū dicere, paſtorē quendā ſibi cōmemoraſſe, cùm ſuper Philolai monumētū paſceret, ſe quendā in ſepulchro canentē exaudiſſe. Perhibēt etiam quēdā Pythagorę aliquādo dicere, ſibi quodā tēpore viſum fuiſſe, cū patre, qui iā obiērat mortē, ſe loqui in ſōno, ac quęrere cuiusnam illud rei argumentū foret, at ipſum reſpōdiſſe, nullā hoc ſignificationē aliā habere, quā quòd verè cū illo colloqueretur. Nēpe quēadmodū hoc, te mihi loqui in pręſentia, nihil omninò ſignificat: ita nec illud ſignificationis aliquid habet. In omnibus igitur iſtiuſmodi neq; eos fatuos arbitrātur, ſed illos, qui fidē non adhibēt. Neq; en. ita judicant, quaſi quæ dā deorū opera ſint talia, ut effici poſſint, alia verò non poſſint, ut ſapiētes quidā aurumnarū: ſed quia poſſibilia ſunt, & idē eſt principium verſuſi, quos illi omninò Lini eſſe aiūt. Sanè illorum fortè ſunt:

ἀλλ' ὅσα ἀπὸ θεοῦ ἀρχὴν ἔχειν τὴν ἀρχὴν καὶ πάντα γε οὕτως οἱ Πυθαγόρειοι ὅσους ἔχομεν ἱστορίας οὕτως , οἷον περὶ Ἀριστέου τοῦ Προκοννησίου , καὶ Ἀβάριδος τοῦ Ὑπερβορέου τὰ μυθολογούμενα , καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα λέγεται. πᾶσι γὰρ πιστεύουσι τοῖς τοιούτοις , πολλὰ δὲ καὶ αὐτοὶ πειρῶνται. τῷ τοιούτων δὲ τῷ δοκούντων μυθικῶν ὄντων μηδενὸς ἀπιστοῦντας , οὐδὲν ἀπιστοῦντας δ , τι ἂν εἰς τὸ θεῖον ἀνάπτηται. ἔφη γοῦν Εὔρυτόν τινα λέγειν, ὅτι φαίη ποιμὴν ἀκηκοέναι τινὸς ἄδοντος ὑπὸ τῷ τάφῳ τοῦ Φιλολάου. φασὶ δὲ τὸν Πυθαγόραν τινὰ αὐτὸν λέγειν , ὅτι δοκοίη αὐτὸν ἐν τῷ ὕπνῳ τῷ παρὰ θυγατρὶ διαλέγεσθαι τεθνηκυίᾳ καὶ ἐπείρεσθαί τινος τὸ σημεῖον, τὸν δ' εἰδέναι φάναι, ἀλλ' ὡς διελέγετο αὐτῷ ἀληθῶς. ὥστε περὶ ὧν μὲν εἰδὲ καὶ πρὸ ἡμῶν τινῶν ἐστι διαλέγεσθαι σημαίνει εἶναι, ὅτους εἰδὲ ἐκεῖνα. ὥστε πρὸς πάντα τὰ τοιαῦτα, μὴ ὡς μάταια νομίζωμεν, ἀλλὰ τοὺς ἀπιστοῦντας. οὐ γὰρ δὴ τὰ μὲν δυνατὰ τῷ θεῷ, τὰ δὲ ἀδύνατα, ὥσπερ οὐδὲ τοὺς σοφιζομένους· ἀλλὰ πάντα δυνατὰ, καὶ ἀρχὴ ἡ αὐτὴ ἐστι τοῦ ὄντος, ὃ ἐκεῖνοι φασὶ μὲν δὴ λέγειν, ὅτι μὲν τοιοῦτος ἐκεῖνος, ἔλπιδος

ἐλπιδὸς χρὴ πάντα, ἐπεὶ οὐκ ἔ-
στ', οὐδ' ἔνα ἔλπον,
ῥάδια πάντα θεοῖς τελέσαι καὶ
ἀπήνυτον οὐδέν.

Omnia sunt sperandа tibi, quum nulla superſit
Spes: nam cuncta Deo sunt facilè, atque creantur.

Τὴν δὲ πίστιν τὴν παρ' αὐτοῖς ὑπολήψιν, ἡγοῦνται εἶναι τοιαύτην, ὅτι ἦν πρῶτος εἰπὼν αὐτὸ, οὐχ' ὁ τυχὼν, ἀλλ' ὁ θεὸς, καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἀκουσμάτων ὅστις τις ἦν Πυθαγόρας, φασὶ γὰρ εἶναι Ἄπόλλωνι Ὑπερβόρεον. τεκμήρια δὲ τοῦτου ἔχειν, ὅτι ἐν τῷ αἰῶνι ἐξανιστάμενος τὸν μηρὸν παρέφηνε χρυσοῦν, καὶ ὅτι Ἄβαριν τὸν Ὑπερβόρεον ἱππᾶ. καὶ ἡ ὀϊστὸν αὐτῷ ἐφείλετο ᾧ ἐκυβερνᾶτο. λέγεται δὲ ὁ Ἄβαρις ἐλθεῖν ἐξ Ὑπερβορέων ἀγαγὼν χρυσὸν εἰς τὸν νεὼν, καὶ προλέγειν λοιμόν. καθέλκυε δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ οὔτε πίνων οὔτε ἐδίων ἄφθη ποτὲ θεόν. λέγεται δὲ καὶ ἐν Λακεδαιμονίοις θύσαι τὰ καλυτήρια, καὶ ἀφ' τοῦτο οὐδένα πώποτε ἐκ ὕστερον ἐν Λακεδαίμονι λοιμὸν γενέσθαι. τοῦτον οὖν τὸν Ἄβαριν παραλάβοντος, ὃν εἶχε χρυσοῦν ὀϊστὸν, ἧς ἄνευ οὐχ οἷός τ' ἦν τὰς ὁδοὺς ἐξευρίσκειν, ὁμολογοῦντα ἐποίησε. καὶ ἐν Μεταποντίῳ ἐξαμένων τινῶν γενέσθαι αὐτοῖς τὰ ἐν τῇ παροσπαλούσῃ πλοίῳ, τί.

5 Fidē verò opinionum apud ipſos hanc eſſe dicunt, nēpe nō quēlibet è vulgo, ſed Deum primum fuiſſe, qui hoc dixerit. Atq; in hoc genere auditionum præceptionumq; conſiſtit, quis fuerit Pythagoras. Siquidem perhibent eum Apollinē eſſe Hyperborei. Huius autē manifeſta haberi indicia, quod cùm in hac vita ſurrexiſſet, femur prope exhibuit oſtenditq; aureum, atque Abarin illum Hyperboreum cōvivio excepit, eiuſq; ſagittā, qua ſe gubernabat, abſtulit. Memoratur autem Abaris veniſſe ex Hyperboreis coacervās aurum in tēplum, ac peſtem prædicēs. Hoſpitabatur verò in tēplis & locis ſacris, neq; unquā vel bibere quicquā, vel cibum ullum capere, viſus eſt. Fama autē fert ipſum apud Lacedæmonios propugnacula & muros ſacris initiaviſſe ac fumigaſſe, atque iccircò Lacedæmonios nulla unquam peſte laboraſſe. Hunc igitur Abarin privans aurea, quam habebat, ſagitta, eamque ab illo removens, ſine qua vias invenire potis non erat, effecit, ut quod res erat, liberè ac palam confiteretur. Et cùm quidam in Metapontio precati eſſent ut ſibi contingerent, quæ eſſent in navi, quæ adnavigaret: ergo, inquit, mor-

tuus aliquis nobis exsisteret. & repertũ fuit navem cadaver aliquod vehere. Itẽ in Sybari serpẽtem quendam quosvis perimentem, iamque hirsutum manu cõprehẽdit, atq; à se depulit. Similiter quoq; in Tyrrhenia serpentem illum parvum, qui, quos mordebat, interficiebat. Crotone autem aquilam cãdidam palpavit, quæ hoc perferebat, uti aiunt. Quũ autem quidam ipsam averret experiretq; audire, atq; cius discipul⁹ ẽse, nõ ante mecum, inquit, vesperi poteris, quàm signum aliquod apparuerit. Et intervallo quodã temporis interjecto erat in Cauconia candida ursa, cujus jam jam mortem sibi annunciaturo cuidam, ipsemet antevertit & prædixit. Ac Milliæ Crotoniatæ in memoriã reduxit Midã fuisse Gordii filium. Porrò Myllias in Epirũ ibat operaturus sacris, quæ ad sepulturam iussit requiri. Fertur verò etiam eum, qui domũ ipsius emerat, & fortè quædam refoderat, vidisse quædam quæ nemini ausus fuit dicere. Huius verò erroris causa Crotone sacrilegium committens captus & mortuus est. Nam mentum aureum, quod ab statua delapsum erat, sublegens in ipso fuit actu deprehensus. Hæc atque id genus alia ad fidei confirmationem afferunt. Quum autem hæc pro confesso assumpta sint, atque omnino fieri nequeat, vt ea in uno homine ac-

πρὸς πίνακα, ἀφὶ ἵππου, καὶ ἰφάνη νεκρὸς ἄνω τὸ πλοῖον. καὶ ἐν Συβάρει τὸν ὄφιν τὸν ἀποκτείναντα τὸν ἄνδρα ἔλαβε, καὶ ἀπεκτόνατο. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ἐν Τυρρηνίᾳ τὸν μικρὸν ὄφιν, ὃς ἀπέκτεινε δάκνων. ἐν Κρότωνι δὲ τὸν ἀετὸν τὸν τὸν λαγὸν κατέψηνεν ὑποσείοντα αἷς φασί. βουλομένου δέ τινος ἀκούειν, οὐκ ἔφη πολλῶν, φησὶν σημεῖόν τι φανῆ. καὶ μὴν ταῦτα ἐγένετο ἐν Καυκωνίᾳ ἡ λευκὴ ἄρκτος, καὶ πρὸς τὸν μέλλοντα ἀπαγγέλλειν αὐτοῦ τὸν τοῦτον θάνατον τὸν τοῦ ἑαυτοῦ. καὶ Μυλλίᾳ τὸν Κροτωνιάτην ἀνέμνησεν, ὅτι ἦν Μίδας ὁ Γορδίου. καὶ ᾤχετο ὁ Μυλλίας εἰς τὴν ἤπειρον ποιήσων, ὅσα δεῖ τοῖς τάφοις ἐκέλευσε. λέγεται δὲ καὶ ὅτι τὴν οἰκίαν αὐτῷ ὁ πρίαμενος καὶ ἀνορύξας, εἴ μὲν εἶδεν, οὐδενὶ ἐτόλμησεν εἰπεῖν. αὐτὸ δὲ τὸ ἁμάρτημα ταύτης ἐν Κρότωνι ἱεροσυλῶν ἐλήφθη καὶ ἀπέθανε. τὸ δὲ χρυσοῦν ἀποπεσὸν τοῦ ἀγάλματος τὸ χρυσοῦν ἐφωράθη λαβών, ταῦτα τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα πρὸς πάντας ἀλλοπρόσαλλα. ὡς δὲ ἕτερον ὁμολογεῖται μιθρίου καὶ ἀδωνάτου ὄντος ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἔνια ταῦτα συμ-

βῆναι

βῆναι, ἤδη ἀθανατίζεσθαι εἶναι, ὅτι ὡς περὶ μεγίστου ἀκροᾶσθαι χρὴ καὶ παρ' ἐκείνου λεχθέντα, μὴ αὐχὶ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ σημαινόμενον τὸ σημαίνειν. ὅθεν γοῦν παρ' αὐτοῖς λεγόμενον, ὅτι

ἄνθρωπός ἐστιν; ὄρνις καὶ ζῷον ἄλλο.

τὸ γὰρ τρίτον Πυθαγόρας ὅτι. τοιοῦτος μὲν οὖν ἐδόκει τὴν εὐσέβειαν ἔχειν, καὶ ὅτι τῆς ἀληθείας ἐνομίζετο εἶναι. περὶ δὲ τοὺς ὅρκους εὐλαβῶς οὕτω διῆγον πάντες οἱ Πυθαγόρειοι, μεμνημένοι τῆς Πυθαγόρου ὑποθήκης, τῆς,

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς νόμῳ ὡς διάκειται,
Τίμα, καὶ σέβου ὅρκον ἐπεὶ δ' ἥρωας ἔπειτα
ἐσθλοὺς ἀγαθούς·

ὅτι ὑπὸ νόμου τις αὐτοῖς ἀναγκαζόμενος ὀμόσαι, καὶ τοι ἐπορκεῖν μέλλων, ὅμως ὑπὲρ τοῦ διαφυλάξαι τὸ δόγμα ὑπέμενεν, ἀντὶ τοῦ ὀμόσαι, ἕξειν μᾶλλον τάλαντα καταθέσθαι, ὅσου περ ἐτιμήθη τὸ τοιοῦτον τῷ διδασκομένῳ. ὅτι δ' οὐδὲν μόνον ἐκ τύχης καὶ αὐτομάτου συμβαίνειν καὶ ὑπὸ τύχης καὶ αὐτομάτου, μάλιστα τοῖς ἀγαθοῖς καὶ εὐσεβέσι τῶν ἀνθρώπων, βεβαιοῖ

ciderint, jam palàm esse arbitrantur, quasi de aliqua eximia optimaque natura, non autem de homine ea accipienda sint, quæ ab illo dicta fuere, quinimò id, quod in dubium venit, declarare. Dicitur quippe vulgariter apud eos,

Sunt bipedes homines & aves, & tertia quæres.

Per hoc enim tertium Pythagoræ innuunt. Talis itaq; circa studium pietatis, & veritatis existimabatur esse. Porrò omneis Pythagoræi adeò piè ac religiosè iurisjurandi formulas observabant, etiam atque etiam memoria recolentes Pythagoræ præceptum, quod ita habet:

Principio æternos, quo constant ordine, divos
Lege cole, hinc & jusjurandum, heroas & amplos
Tu venerare:

ut quispiam ab lege adactus ipsi jusjurandum præstare, & quidem legitimum sanctumque præstaturus foret, ut tamen dogma observaretur custodiretúrque, jurisjurandi loco sustinuerunt, ut tria talenta potius deponerentur, nimirum quanto pretio tale æstimatum erat ei, qui docebatur. Quod verò nihil suapte sponte atq; à fortuna contingere arbitrabantur, sed divina providētia, bonis in primis & piis hominibus, firmissimo argumento fue-

rint; quæ ab Andrœcydo in libro de Symbolis Pythagoricis commemorata sunt, de Thymaride Tarentino Pythagorico philosopho. Etenim cùm ipse navigio solveret, & alium in locum secederet propter aliquod infortunium instantemq; cladem, amici eum circumsteterunt, cum complexu salutantes simul & valedicentes cum deductione honoris. Et quidam jam navim ingresso, quas vis, inquit, tibi de diis, ô Thymaride, contingere tum ille, ut faustis acclamationibus acclamēt & felicia precentur, respondit. Quin potiùs optarem, ut quæcunq; mihi de diis immortalibus eventura sint *** Hoc enim potiùs ad substantiam pertinere arbitrabatur, utpote scientiæ cōjunctum, ac gratum acceptumq; esse non obniti, neque etiam querulum esse contra divinam providentiam. Si quis igitur, unde hi viri tantam pietatē acceperint, scire aveat, dicendum est, juxta numerum Pythagoricæ Theologiæ positum esse perspicuum atq; evidens apud Orpheum exemplum. Haud igitur amplius ambiguum existit, Pythagoram occasionibus ab Orpheo sumptis illam de diis orationem composuisse, quam & ideò sacrosanctam inscripsimus, quasi ex loco maximè arcano eorū, quæ sunt apud Orpheum, profectam, sive quod sit viri scriptum ac monumentum, uti plerique;

καὶ ὑπὸ Ἀνδροκύδου, ἐν τῷ περὶ Πυθαγορείων συμβόλων ἱστορούμενα, περὶ Θυμαρίδου τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορείου. ὑποπλέοντι γοῦν αὐτῷ καὶ χωρεῖν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλον τινὰ περίστασιν, περιστῆναι οἱ ἑταῖροι ἀσπαζόμενοί τε καὶ προπεμπτικῶς διατασσόμενοι. καὶ τις ἤδη ἐμβάντι τῷ πλοίου εἰπεῖν, ὅτι βούλοι περὶ τῶν θεῶν ὦ Θυμαρίδη, καὶ ὡς εὐφημεῖν ἔφη. ἀλλὰ βουλοίμην μᾶλλον, ὅσα μοι περὶ τῶν θεῶν γένηται. * ἐπιστημονικὸν γὰρ τοῦτο ἡγεῖτο μᾶλλον καὶ ἀγώνιμον, τὸ μὴ ἀντιτείνειν, καὶ προσαγανακτεῖν τῇ θείᾳ προνοίᾳ. πόθεν δὴ οὖν τὴν τοσαύτην εὐσέβειαν παρέλαβον οὗτοι ἄνδρες, εἴ τις βούλοιτο μαθεῖν, ῥητέον, ὡς τῆς Πυθαγορικῆς κατ' ἀριθμὸν θεολογίας παραδείγματα ἐναργῆ ἔκειτο περὶ Ὀρφεῖ. οὐκ ἔτι δὴ οὖν ἀμφίβολον γέγονε, τὸ τὰς ἀφορμὰς παρὰ Ὀρφέως λαβόντα Πυθαγόραν συνθεῖναι τὸν περὶ θεῶν λόγον, ὃν καὶ ἱερὸν διὰ τοῦτο ἐπιγράφουσιν, εἰς ἃ ἂν ἐκ τοῦ μυστικωτάτου ἀποβλέπομεν περὶ Ὀρφεῖ τόπου εἶναι θεσπεσίου τοῦ ἀνδρὸς, οἷς οἱ πλείστοι λέγουσι. σύγγραμμα δέ ἐστιν, εἴτε Ὀρφέως,

Τηλαύγης, ὡς ἔνιοι τῶν διδασκαλίαν ἀλλόγιμοι καὶ ἀξιόπιστοι διαβεβαιοῦνται, ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τῶν Δαμοῖ τῇ θυγατρὶ ὑπολειφθέντων ὑπ' αὐτοῦ Πυθαγόρου. Ἀδελφὴ δὲ Τηλαύγης, ἅπερ μὴ θανάσιμον ἴσχυσι ῥοθῆναι Βιτάλῃ ἡ τῇ Δαμοῦς θυγατρὶ, καὶ Τηλαύγει, ἡλικίᾳ γεγωμένῳ μὲν Πυθαγόρᾳ, ἀνδρὶ δὲ δὲ Βιτάλης. κομιδῇ γὰρ νέος ὑὸς ὢν Πυθαγόραν θάνατον ὑπολελειμμένος. ἦν περὶ θέας * οἱ τῇ μητρί. δηλοῦται δὲ διὰ τοῦ ἱεροῦ λόγου τοῦτο, ἢ περὶ θεῶν λόγου. ἐπιγράφεται γὰρ ἀμφότερα, καὶ τίς ἦν, ὁ παραδιδοὺς Πυθαγόρᾳ ἢ περὶ θεῶν λόγον. λέγει γὰρ ὅτι ὀργισθεὶς τῷ Μνησάρχῳ τῷ ἐξεμαθοντορίσθεὶς ἐν Λιβήθροις τοῖς Θρᾳκίοις Ἀγλαοφάμῳ τελευταῖα μεταδόσιος, ὡς φησιν Ὀρφεὺς ὁ Καλλιόπης καὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος ὑπὸ δ' Μήνης πυνθάνεσθαι, ὑφ' ἑνὸς ἀριθμοῦ οὐσίαν ἀΐδιον εἶναι μὲν ἁρμονίαν πρόμαθες ἅπασαν τοῦ παντὸς ὑπάρχειν γᾶς, καὶ θαλάσσης φύσιος. ἔτι δὲ καὶ θείων ἐθεῶν ἐ δαιμόνων ἀρίζας. ἐκ δὲ τούτων φανερὸν γίνεται, ὅτι τῆς ἀριθμῶν ὠφελιμωτάτης τῆς θεῶν περὶ τὸν Ὀρφικῶν παράλαβεν, ἐποίησε δὲ διὰ ταύτας ἀφελίμως καὶ θαυμασίως πρόβησιν καὶ διαστάσεως τῆς θεῶν, καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ὅτι μάλιστα

dictitant, sive Telaugis, quemadmodū clari quidam celebresq; ac fide digni viri, qui ex illa schola prodierūt, affirmant, ex monumentis ab ipso Pythagora Damæ filiæ relictis. Ea autē Telaugis soror erat, quæ post mortē narrant data esse & Bitalæ Damonis filiæ, & Telaugi ætate quidem filio existenti Pythagoræ, viro autem Bitalæ. Admodum enim adolescens sub Pythagora mortem in spectaculo Cereris matris deûm effugerat. Hoc autē significatur per sacrum sermonem seu orationem de diis. Nam utrumq; inscribitur & quis fuerit, qui Pythagoræ tradiderit eam de diis orationem. Dicit enim ita: de dils ab Pythagora Mnesarcho hoc didici: *Cùm iratus essem in Libethris Thracits Aglaophemo, qui * postremò negocium communicavit, Orphea scilicet Calliopam circa montem Pangeum à matre admonitum dixisse, numeri substantiam æternam prorsus esse principium totius cæli terræq; & naturæ, quæ est media inter hasce, providentissimum. Adhæc verò etiam rerum divinarum & deorum, præterea deorum simul ac geniorum ſigillatim traditionem.* Ex hisce autem conspicuum extitit, ipsum numerorum definitam de diis substantiam ab Orphicis sumpsisse ac superasse. Faciebat aūt per eosdem numeros etiam admirabilem promotionem, & cultum divinum, juxta numeros quàm maximè cogna-

cognatum. Hoc hinc quis evidenter discere poterit. Oportet namque intelligenti dare, quæ faciunt ad fidem ejus, quod dicitur, confirmandam. Quandoquidem Abaris in sacrificiis sibi consuetis & familiaribus assiduè versabatur, ac prænotionem, quæ studiosè eliciebatur expetebatúque, omnibus barbaris per victimas, & sacrificia maximè gallinaceorum excogitabat: (talium enim viscera ad considerationem exacta & peraccommoda ducuntur) Pythagoras noluit quidem ejus ad verum indagandum studium tollere: sed per quandam tutiorem sacrificandi rationem absque sanguine & mactatione, prædicere. Præsertim cùm etiam gallum soli sacrum esse ducat. Quæ omnia jam dicta ut vera ei effecerunt, per scientiam arithmeticam constituta. Fuit autem ei à pietate etiam de diis fides, Adhortabatur enim semper, ut nulla in re, quæ de diis admiranda esset, neq; de divinis dogmatibus ulli fidem denegarent, tanquam dii omnia possint, eaq; in sua potestate habeant. Et divina dogmata tradere *quib. fides adhibenda sit, sicuti illa, quæ Pythagoras tradidit. Sic igitur credentē acceperunt, de quib. dogmata præscribunt, nonnulli dicitur gloriā captavisse. Itaq; Ecretus quidem Crotoniates Philolai auditor, cū ei pastor quidā annunciavisset, meri-

συγγενικόν. ὅθεν δ' ἄν τις τοῦτο ἐτοιμῶς μάθοι. δεῖ γὰρ καὶ ἱστορίαν παραχεῖσθαι τοῖς μανθάνουσι. ἐπειδὴ Ἄβαριν περὶ τὰ σφάγια ἐπιτηδεύματα ἱερουργήματα διατελοῦντα, καὶ τὴν σπουδὴν ἀκριβοῦντα περὶ βαρβάρων γένη πρόγνωσιν, διὰ θυμάτων ἐπορίζετο, μᾶλλον τὴν ἀμφιθείαν· τὰ γὰρ τοιούτων σπλάγχνα ἀκεβῆ. πρὸς διάσκεψιν ἄγοῦντα· βουλόμενος ὁ Πυθαγόρας μὴ ἀφαιρεῖν μὲν αὐτοῦ τὴν τ' ἀληθῆ σπουδὴν, παραχεῖν δὲ διά τινος ἀσφαλεστέρας καὶ χωρὶς αἵματος καὶ σφαγῆς. ἄλλως τε καὶ ὅτι ἱερὸν ἡγεῖτο εἶναι τὸν ἀλεκτρυόνα τῷ Ἡλίῳ. τὸ λεγόμενον παρ' ἀληθεῖς ἀποτέλεσμα αὐτῷ δι' ἀριθμητικῆς ἐπιστήμης συνιστάμενον. ὑπῆρχε δὲ αὐτῷ ἀπὸ τῆς εὐσεβείας καὶ ἡ περὶ τοὺς θεοὺς πίστις. παρήγγελλε γὰρ ἀεὶ περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν, μηδὲ περὶ θείων δογμάτων, εἰς ἅπαντα τὸν θεῶν δύναμιν ἔχειν, καὶ τὰ θεῖα δόγματα λέγειν οἷς χρὴ πιστεύειν, ἃ Πυθαγόρας παρέδωκεν. οὕτως οὖν * πιστεύοντα παρειλήφασι περὶ ἃ δοξάζουσιν, ὅτι ἐκ θεοδιδάκτου, ὡς Ἔκφαντος μὲν ὁ Κροτωνιάτης Φιλολάου ἀκουστὴς ὢν ποιμένος τινὸς ἀγγείλαντος αὐτῷ ὅτι μεσημβρίας

βρίας ἀκούσαι Φιλολάου φω-
νῆς ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ταῦτα
πρὸ πολλῶν ἐτῶν τεθνηκότος
ὥστε εἶ ἄδοιτος, καὶ τινὰ πρὸς
ἄλλων εἰπεῖν ἀρμονίαν. Πυθα-
γόραν δ' αὐτὸν ἐρωτηθέντα ὑπό
τινων, τί σημαίνει τὸ ἰδεῖν
ἑαυτοῦ πατέρα πάλαι τεθνη-
κότα, καθ' ὕπνους αὐτῷ προσ-
διαλεγόμενον, οὐδὲν ἔφη. οὐ-
δὲ γὰρ ὅτι μοι ἀντιλαλεῖς, σε-
μαίνει τι. ἐσθῆτι δὲ ἐχρῆτο
λευκῇ καὶ καθαρᾷ. ὁμοίως
δὲ καὶ στρώμασι λευκοῖς καὶ κα-
θαροῖς. ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα
κοινά. κωδίοις γὰρ οὐκ ἐχρῆ-
το. καὶ πᾶς * ἀγαθοῖς δὲ τὸ
τὸ ἔθος παρέδωκεν. ἐ-
χρῆτο δὲ καὶ εὐφημίᾳ πρὸς τοὺς
κρείττονας, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ
μάλιστα ἐποιεῖτο ἐπὶ τιμῇ
τῶν θεῶν. ὅθεν καὶ ἐπὶ τὸ δεῖ-
πνον σπουδὰς ἐποιεῖτο πρὸς θε-
οὺς, καὶ παρήγγελλεν ἐφ' ἡμέρᾳ ἑ-
κάστῃ ὑμνεῖν τοὺς κρείττονας. προσ-
έτι δὲ καὶ φήμας καὶ μαντείας,
καὶ κλήδονα ὅλως πᾶσι πρὸς ἀν-
θρώπους. ἐπὶ θυσίαν δὲ θεοῖς λίβα-
νον, κέγχρους, πόπανα, καρία τ'
ἄλλα θυμιάματα. ζῶα δὲ αὐτὸς
οὐκ ἔθυεν, οὐδὲ τῷ θεωρητικῷ
φιλοσόφων οὐδείς. τοῖς δὲ ἄλ-
λοις τοῖς ἀκουσματικοῖς, ἢ

die audiviſſe ſe Philolai vocẽ ex ſepul-
chro, idque ante multos annos omni-
nò mortui, quaſi canentis, atque ali-
quem ab diis concentum commemo-
rantis: ipſe verò Pythagoras à quodam
interrogatus, quid ſignificet ſuũ ipſius
patrem jam pridem mortuũ ſecum in
ſomnis colloquentẽ videre: nihil, in-
quit. Neq; enim quoniam tu mihi ali-
quid loqueris, hoc quidquam ſignifi-
cat. Veſte verò utebatur cãdida & pu-
ra conſimiliter verò etiam ſtragulis cã-
didis ac mundis. Ac talia communia
eſſe. Nam villoſarum pellium nequa-
quam illi uſus erat. Atque hunc morẽ
maritis tradidit. Adhæc utebatur quo-
q; fauſta acclamatiõe ac laude in pro-
ſequendis potentioribus, & quovis
tempore mentionem faciebat, itemq;
honorem deorum celebrabat. Itaque
cœnæ tempore ad menſam diis quoq;
libationes faciebat, atq; unoquoq;
dicad eos laudibus celebrandum, qui
viribus prævalerent, adhortabatur. A-
nimum verò etiam deorum reſponſis
& vaticiniis, univerſimq; omnibus di-
vinationibus atq; ultroneis ſortilegiis
adhibebat, diis adolebat thus, milii fe-
mina, placentulas, liba mellita, alioſq;
ſuffitus. Animalia autem ipſe non im-
molabat, neq; etiam quiſquam Philo-
ſophorum, qui cõtemplationibus in-
tenti erant. Reliquis verò, qui auditio-
nibus, ut diſcipuli adhuc vacabant, vel

urbium administratoribus præceptũ fuit, ratò viventia atq; animata sacrificare, vel gallũ, vel agnos, vel aliud quid corũ, quæ recens nata sunt. Boves verò minimè esse sacrificandos. Quin etjam hoc ipsius in deos pietatis & reverentiæ argumentum erat evidẽs, quòd præcepisset, nunquam deorum nominibus in jurejurando utendũ esse pejeraturis. Quapropter etiã Syllus ex Pythagoreis unus, qui Crotone erant oriundi, in hoc pecunias pependit, ne ad jusjurandum adigeretur, etsi sacrosanctum ac religiosum jusjurandum præstaturus foret. Ad Pythagoræos quidẽ refertur, & tale jusjurandum quodpiã eorum, qui præ pudore quidem Pythagorã non nominant, quemadmodum & deorum nominibus quã paucissimè utebantur. sed propter inventionem Tetractyos, id est, quaternionis, illum virum indicabant:

Iuraper hunc sacrum numerum, qui invenit ri-
te tetractyn,
Quadruplicem numerum nostræ sapi-
entiæ, habentem
Æternæ fontem naturæ radicemq;.

Id summa ajunt Pythagoram Orphicæ interpretationis, simul & constitutiõis æmulatorem esse. Et colere deos consimiliter Orpheo, eosque stantes in simulachris arq; ære, non nostris copulatos formis, sed statuis, diis omnia cõplectentes, & omnium providentiam

τοῖς πολίταις προστάξαι
πανὶ συὶ ἔτι μᾶλλον χρῆσθαι, ἢ ἄλλο τι τῶν
ὄντων, ἢ ἄρνα, ἢ ἄλλο τι τῶν γενομένων.
βοῦς δὲ μὴ θύειν. καὶτοῦτο δὲ σ
εἰς θεὰς τιμῆς αὐτῷ τεκμήριον
ὃν τὸ παραγγέλλεσθαι, μηδὲ πο-
λεμικὰς θεῶν ὀνόμασι κατε-
χρωμένους. διόπερ καὶ Σύλλον, εἷς τῶν
ἐν Κρότωνι Πυθαγορείων, ὑπὲρ τῶ
μὴ ὀμόσαι, χρήματα ἀποτίσαι, καὶ
τοι εὐορκήσαι μέλλων. ἀναφέρεται
γὰρ εἶναι εἰς τοὺς Πυθαγορείους. ἔστι
δὲ τις ὅρκος, καθ' ὃν μὲν ποιεῖται-
σθαι ὀνομάζειν Πυθαγόραν, ὥσ-
περ καὶ θεῶν ὀνόμασι χρῆσθαι πολ-
λὴν φειδῶ ἐποιοῦντο. ἔχει δὲ τῆς
εὑρέσεως τῆς τετρακτύος δήλωσίν τιν
ἅδε.

Ναὶ μὰ τὰν ἁμετέρᾳ σοφίας παρ-
ρὸν τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώ-
ματ' ἔχουσαν.

ὅλως δὲ φασὶ Πυθαγόραν ζη-
λωτὴν γεγονέναι τῆς Ὀρφέως ἐρ-
μηνείας τε καὶ διαθέσεως. καὶ
τιμᾶν τοὺς θεοὺς Ὀρφεϊ παρα-
πλησίως. ἰσομεγέθους ἀγάλ-
ματα καὶ τῷ χαλ-
κῷ, οὐ ταῖς ἡμετέραις σωμα-
τοειδῆ μορφάς, ἀλλὰ τοῖς
ἱδρύμασι τοῖς θεοῖς πάντα
περιέχοντας, καὶ πάντων ἀφορο-
ῦντας

δύντας, καὶ τῷ σώματι τὴν φύσιν καὶ τὴν μορφὴν ὁμοίαν ἔχοντας. ἀγγέλλειν δὲ αὐτοῖς τοὺς καθαρμοὺς, καὶ τὰς λεγομένας τελετὰς, τὴν ἀπεμβιβάζειν εἰδησιν αὐτοῖς ἔχοντας. ὅτι δὲ φασὶ καὶ συνθέντα αὐτὸν ποιῆσαι τὴν θείαν φιλοσοφίαν καὶ θεραπείαν. ἃ μὲν μαθόντα παρὰ τῶν Ὀρφικῶν, ἃ δὲ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, ἃ δὲ περὶ Χαλκιδέων καὶ Μάγων, ἃ δὲ περὶ τῆς τελευτῆς ἐν Ἐλευσῖνι γενομένης ἐν Ἅιδου τε καὶ Σαμοθράκῃ καὶ Δήλῳ, καὶ ἀεί τι περὶ τοῖς κοινοῖς, καὶ περὶ τοὺς Κελτοὺς δὲ καὶ τὴν Ἰβηρίαν. ἐν δὲ τοῖς Λατίνοις ἀναγινώσκεσθαι τοῦ Πυθαγόρου τὸν ἱερὸν λόγον, οὐκ εἰς πάντας, οὐδ' ὑπὸ πάντων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν μετεχόντων ἐπιτηδείως πρὸς τὴν τῶν ἀγαθῶν διδασκαλίαν, καὶ μηδὲν ἐν αἰσχρῷ ἔτι μηδ' ὀλίγον ὄντων, λέγειν δὲ αὐτὸν περὶ εὐσεβείας τε εἰς θεοὺς καὶ ἀνθρώπους καὶ καθαγισμοῦ τῆς Ἀπόλλωνος ἐκ τοῦ τρίποδος. διὰ τὸ κατὰ τὴν τριάδα πρῶτον φανῆναι τὸν ἀριθμὸν, Ἀφροδίτῃ δέ τι θυσιάζειν ἕκτῃ. διὰ τὸ πρῶτον τέλειον τὸν ἑξάδα, πάσης μὲν ἀριθμοῦ φύσεως κοινωνοῦσαν, καὶ τῆς ἁρμονίας δὲ τόπον μεσόμενον ὁμοίου λαμβάνειν τε τῶν ἀφαιρουμένων, καὶ τῶν καταλειπομένων δύναμιν.

gerentes, adhęc universim similem naturam & formam habentes. Nunciare verò ipsorum purgationes lustrationésve, & sacrificia quæ ita vocantur, quæq; exactissimam ipsorum cognitionem habeant. Præterea perhibent etiam ipsum compositam fecisse, hoc est, conjunxisse divinam philosophiam, & cultum. quæ quidem partim didicerit ab Orphicis, partim verò ab Aegyptiis sacerdotibus, partim etiam ab Chalcidensibus & Magis, partim ab morte, quæ in Eleusine contigit, itemq; in Ibro & Samothracia ac Delo, & semper aliquid de iis rebus, quæ ad Rempubl. spectant, item quæ ad Gallos & Iberiam pertinent. In Latinis verò legi Pythagoræ orationem sactã, non à vulgo, neq; ab omnibus: sed ab iis qui promptè participes sunt, & admittuntur ad rerum honestarum doctrinam, neq; quicquam agunt, quod turpitudinis aliquam notam habeat: ipsum autem dicere, quod homines sacrificia faciunt, & Apollo oracula sua ex Tripode reddit nunc futura prædicit. Eo quod in ternario primum numerum ostenderit: Veneri verò aliquid sacrificandum esse die sexto, eo quòd hic numerus primus communis fuerit universæ numeri naturæ. Omnibus autem modis partitum similiter acciperetam vimeorum, quæ ablata, quàm eorum, quæ relicta sunt.

Herculi verò sacra immolanda esse mensis consistentis octavo, hoc est, cujusq; mensis die octavo, considerantibus septimestrem ejus ortum ac nativitatem. Porrò dicit etiam templum quemq; ingredi oportere, qui munda veste amictus sit, & in qua nec indormierit quisquam, nec somnum ociosum ac segnem ceperit, item eam ipsâ nigram & ruffam esse debere. Puritatem verò æqualitatis & iustitiæ testimonium reddens in ratiocinationibus. Præcipit autem strictè, ut si in templo sanguis effunderetur non voluntariè, ille vel auro exciperetur, vel in mare hâc atq; illâc dispergeretur. Primum existens elementum, & omnium rerum creatarum optimum, pretio æstimatum, & adeò æquabile cum tota universitate. Dicit item in templo non esse pariendum. Pium enim non esse, animi divinitatem, in templo corpori alligari, atq; inid veluti infundi. Monet etiam festo quovis die nec tondendos esse capillos, nec præcidendos ungues. Nostram bonorum auctionē existimans non oportere deorum imperio præstare. Adhæc ait pediculum in templo sacróve loco occidendum non esse, quod existimandum proque lege habendum sit, divinum numen rerum superfluarum & corruptibiliū nihil prorsus accipere oportere. Sed cedro & lauro, cypresso, quercu ac

Ἡ ἐσθὴς δὲ [illegible] δυναζένη ὀγδόῃ τῇ μηνὸς ἰσταμένου, σκοπουμένας τὴν ἑπτάμηνον αὐτῆς γένεσιν. λέγει δὲ καὶ εἰς ἱερὸν εἰσίεναι δεῖν καθαρὸν ἱμάτιον ἔχοντα, καὶ ἐν ᾧ μὴ ἐγκεκοίμηταί τις, τὸν μὲν ὕπνον τῆς ἀργίας, καὶ τὸ μηλον ἐκ τοῦ πυρρόν. τὴν δὲ καθαρότητα τῆς περὶ τοὺς λογισμοὺς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης μαρτύριον ἀποδιδούς. παραγγέλλει δὲ ἐν ἱερῷ ἄν τι ἀκούσιον αἷμα γένηται, ἢ χρυσῷ ἢ θαλάττῃ περιῤῥαίνεσθαι τῷ πρώτῳ γνωμένῳ καὶ καλλίστῳ τῆς ὄντως καθημένου τὴν τιμὴν τῆς ἀπάντων. λέγει δὲ καὶ μὴ τίκτειν ἐν ἱερῷ. οὐ γὰρ εἶναι ὅσιον ἐν ἱερῷ καταδεῖσθαι τὸ θεῖον τῆς ψυχῆς εἰς τὸ σῶμα. παραγγέλλει δὲ ἐν ἑορτῇ μήτε χαίρεσθαι μήτε ἐυχίζεσθαι. τὴν ἡμετέραν αὔξησιν τῆς ἀγαθῶν, οὐχ ἡγούμενος δεῖν τὴν τῆς θεῶν ἀπολείπειν ἀρχήν. λέγει δὲ καὶ θεῖρα ἐν ἱερῷ μὴ κτείνειν. οὐδενὸς τῆς σπερματικῆς καὶ φθαρτικῶν ὁμοίως δεῖν μεταλαμβάνειν τὸ δαιμόνιον. κέδρῳ δὲ λέγει καὶ δάφνῃ καὶ κυπαρίττῳ καὶ δρυὶ καὶ μυρίνῃ

μυρίνῃ τὲς θεὲς τιμᾶν. ἐ μηδὲν τέτοις ἐποκαθαίρεδ τῦ σώματος, μήδε χίζειν τὲς ὀδόντας. τετέλευ τρωτέλευ γοιὴν τῆς ὑγρᾶς φύσεως, κ) ζοφὴν τῆς πρώτης κ) χοιροτέρας ὕλης ὑπολαμβάνων. ἐφθὸν δὲ παραγγέλλει μὴ ὀπτᾶν, τὴν τραύτητα λέγων μὴ προσδεῖδ τ ὀργῆς. καταπαύειν δὲ νίκτα τὰ σώματα τῦ τελευτησάντων μήκους ἀκολύθως, ὑπολυὸς τ θείου τὸ θνητὸν μεταλαμβάνειν ἐθέλησας. τὲς δὲ τελεσθέντας ἐν λευκαῖς ἐσθῆσι προπέμπεδσιον ἐνόμιζε, τ ἁπλῆν κ) τ πρώτην αἰνιττόμενος φύσιν κ) τ ἀριθμὸν ἐκ τ ἀρχὴν τῶν πάντων. εὐορκεῖν δὲ πάντων μάλιστα παραγγέλλει δεῖ *μεγάλου ἱερέως θεοῖς, δ' ἐδὲν μικρὸν εἶ. πολλῷ δὲ μᾶλλον ἀδί. κεῖδ ὅσιον εἶναι μίγα, ἀνθρώπου ἀφελέσθαι τὸν ἐν ἅδου κρίσιν, ἐκλογιζόμενον τὴν περὶ τ ψυχὴν κ) τ ἐσίαν αὐτ τὴν πρώτην τ ὄντων φύσεων. κυπαρίττινον γεγονέναι τὸ τῦ Διὸς σκῆπτρον, ἢ δ' ἄλλο τι μυστικὸν λόγον. ἀπόδειν δὲ καὶ βαπίζειν παραγγέλλει Διὸς σωτῆρος, κ) Ἡρακλέους κ) Διοσκούρων, τ δοδῆς ἀνεῖσθαι τ ἀρχηγὸν κ) τ ταύτης ἡγεμόνα Δία, καὶ τὸν Ἡρακλέα, κ) τὴν δύναμιν τῆς φύσεως, καὶ τοὺς Διοσκούρους,

myrto deos esse colendos affirmabat. neq; his rebus quidquam de corporis partibus depurgandum, neque dentes rumpendos esse. hunc existimans primum naturæ humidæ fœtum, primæque ac communioris materiæ alimentum. Quæ elixa essent adhortabatur non esse assanda, mansuetudinem ira neuti quam indigere asserens. Mortuorum corpora ad magorum imitationem exuri non sinebat, utpote qui noluerit quemquam de mortalibus divinos honores consequi. Mortuos verò vestibus albis ad sepulchrum usq; comitari, religiosum censebat, simplicem primámque naturam latenter innuens juxta numerum & principium omnium. Iusjurandum itidem sanctũ præstare omnium maximè *in lõgum retrò jubebat. Dijs autem nihil esse longum. Multò item amplius religionis in eo situm esse, si quis injuria afficiatur, quàm hominem interficere. Quippe apud inferos judicium situm esse, animæ ejusque substantiæ primæ, rerum quæ sunt, naturas reputabat. Iovis sceptrum è cypresso exstitisse, vel aliam aliquam mysticam arcanamque rationem. Ante mensam itidem adhortatus Iovis Servatoris poculum, & Herculis, iremq; Castoris & Pollucis libare, celebrantem cibi authorem hujusq; ducem Iovem atque Herculem, ac potentiam naturæ, & Castorẽ

ac Pollucem concētum omnium. Libamentū verò nequaquam oportere offerri ajebat, qui illud concluderet. Siquidem rerum bonarū nihil pudore & verecundia dignum existimabat. Quotiescunq; autem tonaret, homines terram contingere hortabatur, reminiscentes nativitatis & ortus rerum omnium existentium. Templa ac delubra per loca dextra ingrediēda, rursus per sinistra egrediunda præcipit. Ac dextrum quidem locum, initium ejus, quod in numeris impar dicitur, & divinum: sinistrum verò patis, ejusque quod dissolvi poterat, symbolum & tesseram statuebat. Atque hujusmodi quidem ejus modus dicitur fuisse in studio religionis. Ac reliqua, quæ hac de re in præsentia omittimus, ex iis, quæ à nobis dicta sunt, conjicere prōptum est. Itaque de eo plura dicere supersedeo.

τὴν συμφωνίαν τῶν ἁπάντων. ὅτου δὲ μὴ μεταφυόντα προσφέρεσθαι δεῖν ἔφη· οὐδὲ γὰρ τῶν καλῶν ἄξιον αἰσχύνης ἐν αἰδοῖς διαλύεσθαι. ὅταν δὲ βροντήσῃ, τὴν γῆν ἅψασθαι παρήγγελλε μνημονεύοντας τῆς γενέσεως τῶν ὄντων. ἱδρύεται δὲ εἰς τὰ ἱερὰ κατὰ τοὺς δεξιοὺς τόπους παραγγέλλει, εἰσίεναι κατὰ τοὺς ἀριστερούς. τὸ μὲν δεξιὸν ἀρχὴν τοῦ περιττοῦ λεγομένου τοῦ ἀριθμοῦ καὶ θεῖον τιθέμενος. τὸ δὲ ἀριστερὸν τοῦ ἀρτίου καὶ διαλυομένου σύμβολον τιθέμενος. τοιοῦτος τις ὁ τρόπος λέγεται αὐτῷ γεγονέναι τῆς περὶ τὸν θεὸν εὐσεβείας ἐπιτηδεύσεως. τὰ δ' ἄλλα δὲ ὅσα παραλείπομεν περὶ αὐτοῦ, διὰ τοῦτο τῶν εἰρημένων ἕνεκα παραλείπομεν. ὡς περὶ μὲν τούτου οὐκέτι μοι λέγειν.

CAP. XXIX.

De sapientia Pythagoræ, tum quæ fuerit, tum etiam quibus generibus ac formis fuerit distincta, & quemadmodum ab primis usq; ad ultimas potentias, quas assequi possumus, rationem exactamq; diligentiam exercuit atq; hominibus tradidit.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ τῆς Πυθαγόρου σοφίας, τίνα τε ἦν, καὶ καθ' ὅσα γένη καὶ εἴδη διῄρητο, ὅπως τε ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι τῶν τελευταίων γενεσιῶν δυνάμεως τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐπιμέλειαν μετεδίωκε, καὶ τοῖς ἀνθρώποις παρέδωκε.

DE ipsius autem sapientia, ut quidem simpliciter dicam, maximi hoc argumentum sit, Commentarii ab Pythagoreis scripti de omnibus potissimè veritate nituntur, & in aliis quidem omnibus fortunati sunt, at moribʼ antiquis præditi, supraq; modū prisco

ΠΕΡΙ δὲ τῆς σοφίας αὐτοῦ, εἰς μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν, μέγιστον τεκμήριον τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ὑπομνήματα, περὶ πάντων ἔχοντα τῆς ἀληθείας, καὶ τρόπον μὲν περὶ τὰ ἄλλα πάντα, ἀρχαιοτρόπου δὲ καὶ

δὲ καὶ παλαιοῦ. πόνου διαφορήτως, ὥσπερ τινος ἀχειρεκτήτου καὶ προσπνίοντος μεγίστης δεισιδαιμονίας ἄχεος συλλελογισμένα. ταῖς δὲ ἐννοίαις πλήρης καὶ συχνότατα ποικίλαις ἄλλως καὶ πολύτροπα τοῖς εἴδεσι καὶ ταῖς ὕλαις. ἀτελοῦς δὲ ἀκαιρότως ἅμα καὶ ἀνελλιπῆ τῇ φράσει, καὶ πραγμάτων ἐναργῶν καὶ ἀναμφιλέκτων, ὡς ὅτι μάλιστα μετὰ μιᾶς ἀποδείξεως ἐπιστημονικῆς, καὶ πλήρους τοῦ λεγόμενον συλλογισμοῦ, εἰ τις αἷς προσῆκεν ὁδοῖς κεχρημένος ἐπ' αὐτὰ ἴοι μὴ παραργῶς μηδὲ παρηκουσμένως ἀποφοσιώμενος. ταύτῳ τοίνυν ἄνωθεν τὸ περὶ τοῦτ', καὶ τὸν περὶ θεῶν ἐπιστήμην παραδίδωσιν. ἔπειτα τὰ φυσικὰ πάντα ἀναδιδάσκει. τὸ τε ἠθικὸν φιλοσοφίαν καὶ τὸ λογικὸν ἐτελεσιούργησε, ἐνθήματά τε παντοῖα παραδίδωσι, καὶ ἐπῳδὰς τὰς αἱρέσεις. ὅλως τε ὁπόσα δέον ἐστὶν εἰς γνῶσιν ἐληλυθότα περὶ ὅτου περὶ ἀνθρώπους, ὅ μὴ ἐν τοῖς συγγράμμασι τούτοις ἀκριβῶς ἐστὶν εἰρημένον; ὁμολογοῦνται μὲν Πυθαγόρου εἶναι τὰ συγγράμματα τὰ νῦν φερόμενα, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως αὐτοῦ συγγεγράφθαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἑαυτῶν ἐπιφθο-

confecti labore velut insitis, quę manibus apprehendi nequeat, affantis, cum extremè divina scientia collecti: sed enim intelligentia pleni adeoq; cōfertissimi, ac cætera varia formisq; ac materiis diversa. Styloaūt & dictione insigniter præditos, loquendiq; formulis perfecti, nullaq; in parte mutili, adhæc rebus perspicuis & ab omni ambiguitate procul remotis, quàm maximè pleni & referti unà cū demonstratiōe, quæ permagnum momentum ad rei substantiam intelligendam adferat, & sanè collectione, uti vulgò dicitur, abūdēt, si quis iis viis, qvibus convenit, insistat, eaq; adeat haud sanè levi brachio nec oscitanter, sacris initiatus consecratusq; fuerit. Hanc igitur à primis initiis scientiam de rebus, quæ sensu percipiuntur, & de diis tradit. Deinde naturalia omnia perdocet, & moralem ac λογικὴν, hoc est, rationalem philosophiā absolvit, variasq; atque omnis generis disciplinas easq; optimas scientias suis tradit. Summatimq; nihil est rerum omnium, quæ unquam apud homines in cognitionem venerunt, quòd non exactissimè in hisce monumētis comprehensū traditumq; est. Si igitur pro confesso sumitur, hæc quidem Pythagoræ esse, quæ conscripta nunc omniū manib. teruntur, alia verò ex ore ipsius audita & sic excepta in literas relata essc; ideoq; ne pro suis quidem ea venditarunt,

tarunt, nec sibi ipsis consecrarunt; sed ad Pythagorã retulerint, tanquã quæ ipsius essent: nempè ex iis omnib. perspicuè liquet, ipsũ omnis sapientiæ fuisse satis superq; peritũ. Ajũt verò ipsũ diu & valdè geometriæ studiosũ fuisse. Apud AEgyptios n. multas proponebãtur de geometria quæstiones. Quandoquidẽ jam ab priscis tẽporibus, adeoq; ipsis diis authore Nino, accremẽta simul & decremẽta hanc omninò necessitatem dimetiendi terram habent, quã incolebant doctissimi AEgyptiorum interpretes. Quare & geometria nominata est. Imò verò nec cœlestium rerum contẽplatio ab ipsis negligenter excitanterq; discussa est, cujus ipsius quoq; Pythagoras nequaquam rudis, sed perquã peritus fuit. Cæterũ quidã cõmentatiões, quę de literis instituuntur, cõmuniter AEgyptiis & Chaldęis hominib. deferũt. Atq; ea oĩa ajũt Pythagoram assumpsisse; scientiisq; simul auctis & adducere, simulque apertè & accuratè suis discipulis & audit orib. ostendisse. Philosophiã itaq; primus ipse nominavit, camq; appetitũ dixit esse, & veluti amorem sapientiæ. Sapientiam portò scientiam rerum, quæ existunt, veritatis. Iam verò res, quæ existũt, etiam dicebat esse, quæ materiæ expertia sunt & sempiterna, adeoque solã agentia: cujusmodi sũt omnia corpórum expertia. Æquivocè verò ea,

μᾶζον αὐτὰ, ἀλλὰ τὸν Πυθαγόραν ἐύφραον ὄντα καὶ φιλόμουσον, φανερὸν ἐκ πάντων τούτων, ὅτι πάσης σοφίας ἔμπειρος ἦν διαπρεπῶς. λέγουσι δὲ γεωμετρίας αὐτὸν ἐπιμεληθῆναι. παρ' Αἰγυπτίοις γὰρ πολλὰ προβλήματα γεωμετρίας ἦν. ἐπεὶπερ ἐκ παλαιῶν ἔτι ἐξ ἀνθρώπων δεῖ τὰ Νείλου προσθέσεις τε καὶ ἀφαιρέσεις ἀναγκαίως αἰεὶ χρῶσι πᾶσαι διαμετρεῖν, ἣν ἐνέμοντο γῆν Αἰγυπτίαν οἱ λόγοι. διὸ καὶ γεωμετρία ἀνόμασται. ἀλλ' οὐδ' ἡ τῶν οὐρανίων θεωρία ἀπράγμων αὐτοῖς κατεζήτηται, ἧς καὶ αὐτὸς ἔμπειρος ὁ Πυθαγόρας ἦν. ἀκίνητα δὲ τὰ περὶ τὰς γραμμὰς θεωρήματα καὶ κοινὰ τισὶν Αἰγυπτίοις καὶ Χαλδαίοις ἀναφέρουσι. παντελῶς δὲ καινὰ φασὶ τὸν Πυθαγόραν ἀπολαβόντα καὶ συναυξήσαντα τὰς θεωρίμους προσάγαντα, καὶ ὅλου σαφῶς καὶ ἐμμελῶς τοῖς αὐτοῦ ἀκροωμένοις δεῖξαι. φιλοσοφίαν μὲν ὖν πρῶτος αὐτὸς ὀνόμασε, καὶ ὄρεξιν αὐτὴν εἶπεν εἶναι, ἔρωτα δὲ οἷονει φιλίαν σοφίας. σοφίαν δὲ ἐπιστήμην τῶν ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας. ἄπειρα δὲ ἦδη καὶ ἄλογα τὰ ἄϋλα καὶ ἀΐδια καὶ μονοειδῆ ἐστιν, ὅπερ ἐστὶ τὰ ἀσώματα. ἀμεταβόλως δὲ λοιπὸν

λοιπὰ ὄντα καὶ μετοχὴν ἀυτῆς αὐτὰ καλούμενα. σωματικὰ ἤδη καὶ ὕλικα γενητά τε καὶ φθαρτά, καὶ οὕτως οὐδέποτε ὄντα. τὴν δὲ σοφίαν ἐπιστήμην εἶναι τῆς κυρίως ὄντων, ἀλλ' οὐχὶ τῆς ὁμωνύμως. ἐπεὶδήπερ οὐδὲ ἐπιστητὰ ὑπάρχει τὰ σωματικὰ, οὐδὲ ἐπιδέχεται γνῶσιν βεβαίαν, ἀπειρά τε ὄντα καὶ ἐπιστήμη ἀπερίληπτα, καὶ οἷονεὶ μὴ ὄντα καὶ διαφυγὴν τῆς καθόλου. καὶ οὐδὲ ὁρᾶν ὑποτιθεῖν εὐπειγράφως δύναμιν. τῆς δὲ φύσεως μὴ ἐπιστητῆς, οὐδὲ ἐπιστήμην οἴονται ἐπινοῆσαι, οὐκ ἄξια ὄρεξιν τῆς μὴ ὑφεστώσης ἐπιστήμης εἶναι ἔχειν, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς περὶ τὰ κυρίως ὄντα, καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἐχόντων, καὶ τῇ ὄντως προσηγορίᾳ ἀεὶ συνυπαρχόντα. καὶ δὴ τῇ τούτων καταλήψει συμβέβηκε, καὶ τὴν τῆς ὁμωνύμων ὄντων παρομαρτεῖν, οὐδὲ ἐπιδιδόασι ποτέ. οἷα δὴ τῇ καθόλου ἐπιστήμῃ ἢ τὰ κατὰ μέρος. εἰ δὲ περὶ τῆς καθόλου φασὶν Ἀρχύτας, καλῶς διαγνόντες, ἔμελλον καὶ περὶ τῆς κατὰ μέρος οἷα ἐστὶ καλῶς ὀψεῖσθαι. διόπερ οὐ μόνον οὐδὲ μονογενῆ οὐδὲ

quod ad reliqua attinet, quæ sũt, juxta participationem eorum ita vocitata. Iam: aũt quæ corporibus prædita sunt & materialia, nata item & corruptioni obnoxia eadem sunt, ideoq́, talia, quæ non exsistunt. At sapientiã esse scientiã corũ, quæ propriè sunt, non aũt corũ, quæ æquivocè asserebat. Quandoquidẽ quę corporalia sũt, nec ejus sunt generis, ut doceri possint, neq; etiam cognitionẽ firmã recipiunt, præsertim cũ sint infinita, & scientia cõprehendi nequeãt, ac veluti quę nõ sint, juxta differentiam rerũ universarum, neq; video etiam, qui ad rem pręclarè describendã subjectũ aliquod prębere possint. Quę autem natura talia sunt, ut sub scientiã & institutionem cadere non valeant, neq; etiam in sua potestate habẽt, scientiam aliquam excogitare, ea neque appetitũ verisimile est habere scientiæ, quæ non suscipitur, sed ejus potiùs affectũ habent, quæ propriè sunt, sempercq; circa eadẽ & sui similia permanent, atq; appellationi verè sẽper coexsistunt. Horum enim cognitionem contigit & eã comitari, quæ est de reb. æquivocis, nunquam ne affectata quidem. Perindè sanè ac sciẽtiam universalem particularis sequitur. Itaque qui universalia, inquit Archytas, probè cognoverunt, particularia etiam qualia sunt, probè videre potuerunt. Quamobrẽ non modò unius generis, neq;

simpliciter quæ sunt, exsistunt: sed varia & diversorum generum conspiciuntur, quæ & animo cernuntur, & incorporalia sunt. Quorū quæ sūt appellatio, & corporalia & sub sensum cadentia, quæ juxta participationem cōmunionem habent cum eo, quod est. De hisce omnibus scientias tradidit maximè proprias, neq; quicquam inexcussum reliquit. Enimverò cōmunes scientias, quemadmodū eam, quæ dicitur demonstrativa, item quæ definitiva, & distributiva, hominibus tradidit, sicuti ex Pythagoreorum cōmentariis discere promptū est. Solitus aūt erat etiam diligentissimè quàm brevissimis vocibus infinitā multiplicemq; significationem ac vehementiā suis notis ac familiaribus, allegorico quodā modo, & occultè aliquid significante vaticinari, haud aliter quàm per rationes quasdam chirochrestas, h. e. manibus utilitatem afferētes, aut per parva rumoribus semina, * * * *

* * * * * * * * *

Hujus generis est illud, *Principium est dimidium totius*, Apophthegma seu dictum ipsius Pythagoræ. Non in præsenti modò hemistichio, verùm etiam in aliis similibus divinissimus Pythagoras veritatem occultabat, scintillas iis, qui possunt accendere, breviloquētia quapiam velati in thesaurum recondens haud conspicuā & copiosissimā specu-

ἁπλῶς ὑπάρχει τὰ ὄντα, ποικίλα δὲ ἤδη καὶ πολυειδῆ θεωρεῖται, τά τε νοητὰ καὶ σώματα· ὧν τὰ ὄντα ἡ κλῆσις, καὶ τὰ σωματικὰ καὶ ὑπ' αἴσθησιν πιπτοντα, ἃ δὴ καὶ μετοχὴν κοινωνεῖ τοῦ ὄντος γίνεσθαι. περὶ δὴ τούτων ἁπάντων ἐπιστήμας παρέδωκε τὰς οἰκειοτάτας. καὶ οὐδὲν παρέλιπεν ἀδιερεύνητον. ἐτὰς κοινὰς δὲ ἐπιστήμας, ὥσπερ τὴν ἀποδεικτικὴν, ἔτ' ὁριστικὴν, καὶ ἔτι διαιρετικὴν παρέδωκε τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ὅστιν ἀπὸ τῶν Πυθαγορείων ὑπομνημάτων εἰδέναι. εὐάθεις δὲ καὶ κομιδῇ ὀλίγα βραχυλόγων φωνῶν μυρίαν καὶ πολυχιδῆ ἔμφασιν συμβολικῷ τρόπῳ τοῖς γνωρίμοις ὑποφοιβάζειν, ὥσπερ δι' χειροχρήστων τινῶν λόγων, ἢ μικρὰν τοῖς ὄγκοις σπερμάτων· ὁ αὐτός ἐστιν ἡ φύσις πολυθρύλητα καὶ ἀποστόμωτα ἐννοιῶν καὶ ἀπολελυσμένων ὑποφαίνεσθαι. τοιοῦτον δ' ἐστὶ, τὸ, ἀρχὴ δ' ἥμισυ παντός, ἀποφθεγμα Πυθαγόρου αὐτοῦ. ἐν μόνον δὲ ἐν τῷ παρόντι ἡμιστιχίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑτέροις παραπλησίοις ὁ θεσπέσιος Πυθαγόρας τὰ τῆς ἀληθείας ἐκέκρυπτε, ζώπυρα τοῖς δυναμένοις ἀναύσασθαι, βραχυλογίᾳ τινὶ λιτοθησαυρίζων ἀπερίβλεπτον καὶ παμπόλυθῆ θησαυρί-

διωρίας ἔκτασιν, οἷονπερ καὶ ἐν τῷ, ἀριθμὸς δὲ τὸ φαίνον ἐπέοικεν. ὃ δὴ πυκνότατα πρὸς ἅπαντας ἐπιφθέγγετο, ἢ φάλλιν, ἐπιφυλότις, ἰσότης, φιλότης. ἢ ἐν τῷ κόσμῳ ὀνόματι * ἀνωιδία ἐν τῷ φιλοσοφίᾳ, ἢ καὶ ἐν τῷ ςοὰ κάικτων, ἢ τὸ διαβραδύνον ἐν τῇ τετρακτύς. ταῦτα πάντα καὶ ἕτερα πλείω τοιαῦτα Πυθαγόρας πλάσματα καὶ σοφίσματα εἰς ὠφέλειαν καὶ ἐπανόρθωσιν τῶν συνδιατριβόντων ἐπιτηδεῖα, καὶ οὕτω σφόδρα ἦν καὶ ἐθαυμάζετο ὑπὸ τῶν συνόντων, ὥστε εἰς ὅρκου χάριν ἐπιτήδειος τοῖς ἑταίροις.

ΟΥ̓ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ ψυχῇ παραδόντα τετρακτύν,
Παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν.

Τοῦτο μὲν οὕτω θαυμαςὸν ἦν τὸ εἶδος ἀπὸ τῆς σοφίας. τῶν δ' ἐπιςημῶν οὐχ ἥκιςα φασὶν αὐτοὺς τοὺς Πυθαγορείους τιμᾶν, μουσικήν τε καὶ ἰατρικήν, καὶ μαντικήν. οἰωνικοὺς δὲ εἶναι καὶ ἀκουςικοὺς καὶ ἐπαοιδὰς παρ' αὐτοῖς τοὺς δυναμένους ἀκούειν. τὴν δὲ ἰατρικῆς μάλιςα μὲν ἀποδέχεσθαι

lationis productionem. Quemadmodum & in eo, *cuncta decies numerum*, quòd frequentissimè apud eōs acclamabat, * * * * * * * * * quæ convenit cum nomine, quo in mundi negociis, vel separatim in nomine Philosophia, vel etiam in vocabulo stoa caïcton, hoc est, porticum usurpamus, vel quòd peractum est in Tetractys vocabulo, quod numerum quaternarium significat. Hæc omnia aliaque plura ejus generis figmenta & poëmata Pythagoras ad usum & emēdationem eorum, qui secum conversabantur, excogitabat, adeoq; augusta erant atq; divina ducebantur ab auditoribus, qui secum congrediebantur, ut in jusjurandum formæ cesserint eōdiscipulis:

Iuro quadruplicem numerum, qui pectore nostro
Abdidit, infesto animi penetralibus imis
Naturæ fontem generatorémq; perennis.

Hæc sanè admodum erat admirabilis eius sapientiæ species. Porrò scientiarū non minimè ajunt ipsos Pythagoræos excolere & in pretio habere Musicen & medendi divinandiq; artem. Taciturnos autem esse & auditores, atque apud illos eum recēseri, qui auditioni potest invigilavisse. Medicinæ verò maximè quidem recipere solet speciē

seu partem illam, quæ est διαιτητική, seu de vivendi ratiõe ac modo tractat. Atq; in hac parte esse longè exactissimos, & conari primùm quidem perdiscere signa temperamẽti tam cibi quàm potus & quietis. Deinde de ipsa confectione eorum, quæ assumuntur, penè primos conatos esse & commẽtari & definire. Cæterùm Pythagoræos etiam oportet ut plurimùm tractare præ illis, qui antè fuerunt, cataplasmata & emollientia remedia. Illa autem, quæ spectant ad medicamenta, minus probare. Ex illis porrò ipsis, maximè iis uti ad hulcerationes, ad incisiones autem ustionesq; minimè omniũ ea esse recipienda. Soliti verò etiam sunt uti carminibus ad infirmitates & invaletudines nonnullas pellendas. Ipse etiã Musicen magnoperè conducere judicabat parandæ sanitati & tuendæ ratiõi, si quis ea justis & consentaneis modis utatur. Homeri verò etiam & Hesiodi dictionibus selectis & exquisitis ad animorum emendationem utebantur. Cuncta item, quæ tum docerentur, tũ etiam dicerentur, memoria cõprehendenda & conservanda esse autumabãt. Atq; eo usque doctrinas, auditionesq; comparandas esse, donec quod disci possit, simul & memoria retineri queat. Quoniã illud est quod cognoscere. & in quo mentem cõservare oportet. Itaq; memoriam vehementer excole-

τὸ διαιτητικὸν εἶδος. καὶ εἶναι διαιρεθέντος εἰς τρία, καὶ πειρᾶσθαι πρῶτον μὲν καταμανθάνειν σημεῖα συμμετρίας, πόνων τε καὶ σιτίων, καὶ ἀναπαύσεως, ἔπειτα περὶ αὐτῆς τῆς κατασκευῆς τῶν προσφερομένων ὧν χρὴ τοὺς ὑπηρετοῦντι τῷ πράγματι εἰδέναι καὶ διορίζειν. ἅπτεσθαι δὲ χρὴ καὶ καταπλασμάτων ὅτι πλείω τοῖς Πυθαγορείοις τῶν ἰμπροσθέν. τὰ δὲ περὶ τὰς φαρμακείας ἧττον δοκιμάζειν. ἀνίων δὲ τούτων τοῖς πρὸς τὰς ἑλκώσεις μάλιστα χρῆσθαι, τάδε περὶ τὰς τομάς τε, καὶ καύσεις ἧκιστα πάντων ἀποδέχεσθαι. χρῆσθαι δὲ καὶ τοῖς ἐπῳδαῖς πρός ἔνια τῶν ἀῤῥωστημάτων]. ὑπολαμβάνειν δὲ καὶ τὴν μουσικὴν μεγάλα συμβάλλεσθαι πρὸς ὑγείαν, ἄν τις αὐτῇ χρῆται καθὰ τὰς προσήκουσας χόρτους. ἐχρῶντο δὲ καὶ Ὁμήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ λέξεσι δι' ἐλεγείας πρὸς ἐπανόρθωσιν ψυχῶν. ᾠόντο δὲ δεῖν κατέχειν καὶ διασώζειν, ἐν τῇ μνήμῃ πάντα τὰ διδασκόμενά τε καὶ φερόμενα. καὶ μάλιστα τούτου συνεπιδώσειν τὰς τῶν μαθητῶν καὶ τὰς ἀκροάσεις, εἰ χρεὼν ἂν τὴν διάλεκτον παρεσκευάσθαι τὸ μανθάνον καὶ διαμνημονεῦον. ὅτι ἐκεῖνό ἐστιν ὃ δεῖ γινώσκειν, καὶ ἐν ᾧ ἕκαστα τὰ δόγματα φυλάττειν. ἐτίμων γὰρ σφόδρα ἡ μνήμη

μνήμιλω καὶ πολλῷ ἀυτῆς ἐποιοῦντο γυμνασίαν τε ἐπιμέλειαν, ὅτι τῷ μανθάνειν οὐ πρότερον ἐφίεντες τὸ διδασκόμενον, ἕως ἀπελάβοιεν βεβαίως τὰ δεῖ τῆς πρώτης μαθήσεως, καὶ καθ' ἡμέραν ἐπανλεγομένων ἀνάμνησιν ἢ δὲ τὸν ξόπον. Πυθαγόρειος ἀνὴρ οὐ πρότερον ἀπὸ τῆς κοίτης ἀνίστατο, ἢ τὰ χθὲς γενόμενα πρότερον ἀνεμνήσθείη. ἐποιεῖτο δὲ τὴν ἀνάμνησιν τόν δε τὸν ξόπον. ἐπειρᾶτο ἀναλαμβάνειν τῇ διανοίᾳ, τί πρῶτον εἶπεν, ἢ ἤκουσεν, ἢ προσέταξε τοῖς ἔνδον ἀνασᾶς, ἢ τι δεύτερον, ἢ τι ξίτον. καὶ περὶ ἑκάστου δὲ ἀυτὸς λόγος. καὶ πάλιν αὖ ἐξιὼν τίνι πρώτῳ ἐνέτυχεν, ἢ τίνι δευτέρῳ. εἰ λόγοι τινες ἐλέχθησαν πρῶτοι, ἢ δεύτεροι ἢ ξίτοι. καὶ περὶ τ' ἄλλων δὲ ὁ ἀυτὸς λόγος. πάντα γὰρ ἐπειρᾶτο ἀναλαμβάνειν τῇ διανοίᾳ τὰ συμβάντα ἐν ὅλῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὕτω τῇ τάξει προθυμούμενος ἀναμιμήσκεσθαι, ὅσα συμβῆ γίνεσθαι ἑκάστου αὐτῶν. εἰ δὲ πλείω σχολὴν ἄγοιεν ἐν τῇ διανοήσει, καὶ δεύτερον ἢ τρίτον ἐπειρᾶτο ἀναλαμβάνειν. καὶ δὴ πλέον ἐπειρῶντο τῇ μνήμῃ γυμνάζειν. οὐδὲν γὰρ μεῖζον πρὸς ἐπιστή-

bant, eamq; quanta maxima poterant cura ac diligentia exercebant. Atq; in discendo non prius appetebant, quod docebatur, quàm quoad firmiter, quæ ad primam disciplinam pertinerẽt, apprehendissent, eorumq; quæ quotidie dicerẽtur, hoc modo reminiscerentur. Nemo Pythagoræus priùs è lecto surgat, quàm quæ heri pridiéve acta fuerunt, cum animo recognoverit, atq; in memoriam revocaverit. Hoc aũt modo eorum recordabatur. Mente repetere & quasi ab animo exigere conabatur, quid primũ vel dixisset, vel audisset, vel suis domesticis, postquam surrexisset, iussisset, vel quid secundũ, vel tertium. Ac circa id, quod futurũ esset, eadem erat ratio. Et rursum in quem primum egressus incidisset, vel in quem secundò. Item qui sermones dicti fuissent primo loco, vel secundo, vel tertio. Deq; aliis itidem omnibus eodem modo se res habebat. Quippè omnia, quæ toto die contigissent, mẽte cogitationeq; repetere conabatur, ita ordine in memoriam reducere studens, quemadmodum eorum unumquodq; accidisset. Quod si verò plusculum otii in exuscitando agerent, eodem plané modo, quæ tertio die accidissent, cũ animo repetere conabãtur. Et in primis profectò in hoc erant, ut ea memoria idq; cum exercitatiõe recolerent. Nihil enim est majoris ad sci-

entiam ac experiẽtiam prudentiamq; comparandam momenti, quàm rerũ posse memoriã habere. Iam hisce studiis effectum est, ut universa Italia viris Philosophis & sapientiæ studiosis repleta fuerit. Cúmque ipsa regio priùs obscura atq; ignota esset, eam posteà ab Pythagora magnã Græciam vocitatã fuisse. Ac plurimos apud istos esse viros Philosophos & poëtas simulque legislatores. Artes enim, quæ de dicendi præceptis tradunt, atq; orationes demonstrativas legesq; scripras ab illis in Græciam fuisse exportatas. Iam ex illis, quicunq; de rebus naturalibus aliquã mentionem fecẽte, primum Empedoclem & Parmenidem illum Eleatẽ in medium producunt. Et ex iis, qui ad usum vitæ hominum sentẽtiosè & graviter dicta proferre voluerũt, Epicharmi ingeniosè confictas sententias allegant, omnesq; penè philosophi eas in promptu habent. De ejus igitur sapientia, & quemadmodum omnes mortales ad eam ipsam maximoperè hortatus sit simulq; introduxerit, quatenus quidem cujusq; captus ferebat, & quemadmodum eam plenè perfectèq; tradiderit, hisce nobis dictũ esto.

μίαν τε ἁπάντων καὶ φρόνησιν τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιτηδεῦσαι. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν ἐπιτηδευμάτων σωβήναι τελέως πᾶσαν φιλοσόφων ἀνδρῶν πεπληρῶσθαι. καὶ φρότερον μὲν ἡ, ὕστερον δὲ ἡ Πυθαγόρου τοῦ Ἑλλάδα Ἑλλάδι κομίσαντος παρ' αὐτοῖς ἄνδρας φιλοσόφους καὶ νομοθέτας γίνεσθαι. τάς τε γὰρ τέχνας τὰς ῥητορικὰς, καὶ τοὺς λόγους τοὺς ἐπιδεικτικοὺς, καὶ τοὺς νόμους τοὺς γεγραμμένους παρ' ἐκείνων, εἰς δὲ Ἑλλάδα σπουδῆ κομισθῆναι. καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὅσοι τινὰ ἱστορίαν ἀπηνέγκαντο, πρῶτον Ἐμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην τὸν Ἐλεάτην προφερόμενοι τυγχάνουσιν, οἵ τε γνωμολογῆσαί τι περὶ τοῦ βίου βουλόμενοι, τὰς Ἐπιχάρμου διανοίας προφέρονται. ἃ χαὶ δὴ πάντες αὐτὰς οἱ φιλόσοφοι κατέχουσι. περὶ μὲν οὖν σοφίας αὐτῆς καὶ ὅπως ἄπασιν ἀνθρώποις δεῖ πλεῖστον εἰς ἑαυτὴν προσβίβασαν, ἐφ' ὅσον ἕκαστον οἷός τε μετέχειν αὐτῆς, καὶ ὡς παρέδωκεν αὐτὴν πλέως διατέτακται ἡμῖν εἰρήσθω.

CAP. XXX.

De justitia, quamnam hominibus ad eam conferebat Pythagoras, atq; paulò altiùs ab extremis ejus generibus ad extremas usq; species eam persecutus sit, atq; omnibus hominibus tradiderit.

Κεφ. λ.

Περὶ δικαιοσύνης, ὅσα τοῖς ἀνθρώποις εἰς αὐτὴν συνεβάλλετο Πυθαγόρας, καὶ ὡς ἔσπευδεν ἀπὸ τῶν ἐσχάτων αὐτῆς γενῶν μέχρι τῶν τελευταίων εἰδῶν ἐπεξιέναι αὐτὴν καὶ παραδιδόναι τοῖς ἅπασι.

Περὶ

Περὶ δὲ δικαιοσύνης, ὅπως
αὐτὴν ἐπιτήδευσε καὶ παρέδωκε τοῖς ἀνθρώποις, ἄξιον
ἂν καταμαθεῖν, εἰ ἀπὸ τῆς
πρώτης ἀρχῆς κατανοήσαιμεν
αὐτὴν, καὶ ἀφ' ὧν πρώτων αἰτίων
αν φύεται, τήν τε ἀδικίας
πρώτην αἰτίαν κατίδοιμεν, καὶ
μὴ τοῦτο ἂν εὕροιμέν τε, ὡς τὴν
μὲν ἐφυλάξατο. τὴν δὲ ὅπως
καλῶς ἐγγένηται, παρεσκεύα-
σεν. ἀρχὴ τοίνυν ἦν δικαιοσύ-
νης μὲν τὸ κοινὸν καὶ ἴσον, καὶ τὸ
ἐγγυτάτω ἀπὸς σῶμα τὸ; καὶ μι-
ᾶς ψυχῆς ὁμοπαθεῖν πάντας,
καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἰδίον φθέγγεσθαι
καὶ τὸ ἀλλότριον. ὥσπερ δὴ καὶ Πλά-
των μεμάθηκε παρὰ τῶν Πυθαγο-
ρείων συμμύρτιῆ. τοῦτο τοίνυν ἄ-
ριστα ἀνδρῶν κατεσκεύασεν ἐν
τοῖς ἤθεσι τὸ ἴδιον πᾶν ἐξορίσας,
τὸ δὲ κοινὸν αὐξήσας, μέχρι τ' ἐ-
σχάτων κτημάτων καὶ σάσεως αἰ-
τίων ὄντων καὶ ταραχῆς. κοινὰ γὰρ
πᾶσι πάντα καὶ ταὐτὰ ἦν. ἴδιον δὲ
οὐδεὶς οὐδὲν ἐκέκτητο. καὶ εἰ μὲν ἡρέ-
σκετο τῇ κοινωνίᾳ, ἐχρῆτο τοῖς κοι-
νοῖς ὡς τὸ δικαιότατον. εἰ δὲ μὴ,
ἀπελαβὼν ἂν τ' ἑαυτοῦ οὐσίαν καὶ
πλείονα, ἢ εἰσενηνόχει εἰς τὸ κοινὸν,
ἀπῆλλάττετο. οὕτως ἐξ ἀρχῆς τῆς
πρώτης τὴν δικαιοσύνην ἄρτια καθί-
στατο. μεγάλαι δὲ ἦσαν ἡ μὲν οἰκεί-

Justitiam verò quo pacto exercuerit, eamq; hominibus porrò tradiderit, optimè intellexerimus, si ab primo illam principio expenderimus, & ab quibus primis caussis ea nascatur. Sic enim & primam injustitiæ causam ritè cõsideraverimus, & deinde ecquo modo injustitiam quidem vitarit, invenerimus: at qua ratione effecerit, ut justitia contrà animo probè ingeneretur, didicerimus. Igitur justitiæ quidẽ principium est communio & æqualitas, & quàm proximè cũ uno corpore unoq; animo omnes simul pati & afici, & ad unum idemque tam meum quàm alienum loqui. Quemadmodũ & unà Plato testatur, quod ab Pythagoræis accepit. Virorum ergò omniũ optimè hoc in moribus cõstituit, proprio cujusque commodo planè exterminato, contrà verò re communi aucta ad extremas usq; possessiones, quæ ut plurimùm seditionis & tumultus caussę exsistunt. Nam & hęc omnia omnibus communia erant. Nemo adsit quicquam possidebat proprium. Et si quidem communioni videbatur, juxta exactissimam justitiæ normam communibus utebatur. Sin verò minus, suis ipsius rebus bonisque, imò etiam plurib⁹, quàm in cõmunionem intulisset, acceptis abibat. Ita ab primo initio justitiam optimè instituit. Posteà itaq; proprietas & propria rei cujusq; familiaris

liaris poſſeſſio, quæ inter mortales vi-
get, juſtitiam q̃ inducit. Alienatio verò &
cõmunionis contẽptus, generis injuſti-
tiam infert. Proinde cùm hanc propriã
cujuſq; poſſeſſionem hominib. emi-
nus imponere vellet, ad cognata quo-
que ejuſdemq; generis animantia eos
cõſociavit, adhortans ut ſimilia vellent
ducerentq́ue eadem & amica. Nempe
ut nec injuria ullum ex illis afficerent,
nec mactarent, neve ederent. Qui igi-
tur & animalibus, & quod ex iiſdem
nobiſcum elementis conſtant, & cõ-
munioris vitæ nobiſcum conſortia
ſunt, homines proprios dominósque
facit, quanto magis iis, qui communi-
onem habent animæ, quæ ejuſdẽ eſt
generis, & rationis proprietatem inſti-
tuit. Ex hac ipſa verò manifeſtum eſt
ipſum juſtitiam etiã induxiſſe, in me-
dium productam ab initio proprieta-
tis & dominationis. Poſteaquam verò
multos quandoq; & pecuniarum pe-
nuria ſimul adigit, præter jus & æquũ
quicquam aggredi, & hujus rei gratia
optimè providit, per rei familiaris ad-
miniſtrationem liberos ſumptus, &
quod æquum eſt & bonum ſibi ſatis
ſuperq́; præparans. Omninò ſiquidem
magiſtratus quędam eſt juſta & æqua
domus conſtitutio univerſæ bonæq́ue
moderationis & ordinis, qui in urbi-
bus vigere debebit. Ex domibus enim
urbes coagmentantur. Ajunt igitur

ανσις ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους
οἰκειότης δικαιοσύνη. ἡ δὲ ἀλ-
λοτρίωσις ἢ μεταφορὰ τῶν
κοινῶν, ἧς μάλιστα ἀδικίαν ἐμποιεῖ
ταύτῃ τὴν πρώτην φορὰν ἢ
οἰκείωσιν ἐθέτω βουλόμενος
τοῖς ἀνθρώποις, καὶ πρὸς τὰ
ὁμογενῆ ζῶα αὐτοὺς συνίστησι,
παραγγέλλων ὁμοῖα νομίζειν
αὐτοὺς ταῦτα καὶ φίλα. ὡς
μήθ' ἀδικεῖν μηδὲν αὐτῶν, μή-
τε φονεύειν, μήτε ἐσθίειν. ὁ τοί-
νυν καὶ τοῖς ζῴοις, διότι ἀπὸ
τῶν αὐτῶν στοιχείων ἡμῖν ὑφέστη-
κε, καὶ τῆς κοινωτέρας ζωῆς ἡ-
μῖν συμμετέχει, οἰκειώσας τοὺς
ἀνθρώπους, πόσῳ μᾶλλον
τοῖς ὁμοεθνῶς ψυχῆς κεκοινω-
νηκόσι καὶ τῆς λογικῆς ἢ οἰκέ-
ωσιν ἐποιήσατο. ἐκ δὲ ταύτης δῆ-
λον, ὅτι καὶ ἡ δικαιοσύνη συνῆγεν
ἀπ' ἀρχῆς ἡ κυριώτατος συ-
ναγομένη. ἐπεὶ δὲ πολλοὺς ἐ-
νίοτε καὶ ἀπόρως χρημάτων συνα-
ναγκάζει περὶ τὸ δίκαιον τι
ποιεῖν, καὶ τοῦτο καλῶς προ-
πάσῃ διὰ τῆς οἰκονομίας τὰ
ἀναγκαῖα δαπανήματα, καὶ τὰ δί-
καια ἱκανῶς ἑαυτῇ παρασκευά-
ζων. καὶ δὲ ἄλλως ἀρχὴν ἔχειν ἡ περὶ
τὸ οἰκεῖον δίκαια θεμιτὸς ἢ ὅλης
ἐνταῖς πόλεσιν εὐταξίας. ἀπὸ γὰρ τῶν
οἴκων αἱ πόλεις συνίστανται. φασὶ
τοίνυν

ποίησιν αὐτὸν τὸν Πυθαγόραν κληρονομήσαντα τὸν Ἀλκαίου βίον, τῷ μὴ τὴν εἰς Λακεδαίμονα πρεσβείαν τὸν βίον καταλύσαντα, οὐδὲν ἧττον θαυμαθῆναι καὶ τὴν οἰκονομίαν ἢ τὴν φιλοσοφίαν, γήμαντα δὲ ἢ γυμνασθεῖσαν αὐτῷ θυγατέρα. μετὰ ταῦτα δὲ μικρὸν τῆς Κροτωνιάτης, συνοικήσασαν ἀγαγεῖν οὕτως, ὥστε παρθένον μὲν οὖσαν ἡγεῖσθαι τῶν χορῶν· γυναῖκα δὲ γεγαμένην πρώτην ἐπιφοιτᾶν τοῖς βωμοῖς. τὺς δὲ μεταποιτίνους δεῖ μνήμης ἔχοντας ἔτι τὸν Πυθαγόραν, καὶ κατὰ τοὺς αὐτῷ χρόνους, τὴν μὲν οἰκίαν αὐτῷ Δήμητρος ἱερὸν τελέσαι, τὸν δὲ στενωπὸν Μουσεῖον. εἰ δὲ καὶ ὕβρεις, καὶ ἔριδα πολλάκις, καὶ νόμων παροψίαν ἐπαίρουσιν εἰς ἀδικίαν, διὸ καὶ ταῦτα ὁσημέραι παρήγγελλε νόμῳ βοηθεῖν, καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν. διὸ καὶ ταῦτα δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ διαίρεσιν ἐποιεῖτο, ὅτι τὸ ἡδὺ τοῖς καλοῖς παραρρεῖν εἴωθεν εἰς τε τὰς οἰκίας καὶ τὰς πόλεις, ἡ καλεμένη ἔριδι, δεύτερον ὕβρις, εἶτα ὄλεθρος, ὅθεν ἐκ παντὸς εἴρξειν, καὶ ἀπωθεῖσθαι τὴν ἔριν καὶ σωφροσύνῃ ἀπὸ νηπίης σώφρονά τε καὶ ἀνδρικὴν εἶναι. δυσφημίας δὲ πάσης

ipsũ Pythagoram vitam Alcæi hęreditate esse assecutum, qui post legationẽ in Spartam urbẽ vita defũctus nihilo secius in admiratione fuerit, nẽpè quo ad rei familiaris administrationem vel sapientiæ studiũ. In uxorem verò duxisse ipsius filiam. Postea aũt cùm apud illũ Crotoniatam cõmoraretur, eam hoc pacto, quæ sibi cohabitaverat, abduxisse, ut tripudiis & choreis, cùm virgo adhuc foret, præesset. Fœminã aũt factam aras primam accessisse sacrisq; operatã esse. Metapontini recẽti adhuc memoria Pythagoriãcolentes, ejus etiamnum temporibus domum quidẽ ipsius quasi Ceteris sacrariũ initiarsit, vicum verò seu angiportum Musarũ domicilium. Quoniam aũt cõtumelia & deliciæ frequenter, legũq; contemptus ad injustitiã subrigunt & solicitãt, ideò singulis diebus legibus operã ferendam, cumq; barbarie & iniquitate vel rusticitate legum experte belligerãdum esse adhortabatur. Ideóq; ejusmodi divisionẽ faciebat, quod primũ malorũ, quæ vocatur voluptas, in domos atq; urbes defluere solet, secundo loco contumelia, tertio intemecio & pernicies, indé sequi ex omni rerũ natura repellendam exterminandamq; esse luxuriem seu voluptatẽ, & quoq; à primis statim annis sese modesto temperantiq; & masculo vitæ generi assuefacere debere. Hóc aũt ab omni

infamia seu maledicentia miserabili, item contentiosa ac graviter insectante vel lædente simul, & gravi odiosaque, deniq; scurrili, vel deridendum propinante ratione repurgandum est. Præterea aliam justitiæ speciem eamq; pulcherrimam constituit, nimirū legumlationes, quæ quidem quid facere deceat, jubēt, at contrà, quæ nullo modo facienda sint, vetant. Hæc autem etiam judiciali potior est. medicinæ quippe hæc similis est, quæ morbis correptos sanat: illa verò initium ne cogitatione quidē percipere potest, sed procul curā gerit animi sanitatis. Quod cùm ita se habeat, discipuli Pythagoræ omniū optimi fuerūt legumlatores. Primùm quidem Charondas Catanæus: deinde Zaleucus & Timaratus, qui Locrēsibus leges scripserunt. Præter hosce Thæætetus & Helicaon, Aristocrates ac Phytius, qui Rheginorū legūlatores exstiterunt. Atq; hi omnes apud cives suos diis similes honores consecuti sūt. Nō enim, ut Heraclitus scripsisse se Ephesiis ait, Leges præfocasse cives petulanter & lascivè jussit, idque pe- omnes adeò ætates: sed cum omni intelligentia civilique scientia leges ferre conatus est. Sed quid opus est eos admirari, qui educationis & liberæ nutricationis participes sunt? Zamolxis enim, cū patria Thrax esset, ac Pythagoræ servus factus fuisset, continenter-

καθαιρεύειν δ' τὸ μεταλλαγμάτων; ἔτ δ' μαχίμου καὶ δ' λοιδορητικῆς καὶ δ' φορτικῆς καὶ γελωτοποιᾶ. πρὸς τούτοις ἄλλο εἶδος δικαιοσύνης καλλιον καθηγήσατο τὸ νομοθετικόν. ὃ προς ἀτίσει μὲν, ἃ δεῖ ποιεῖν. ἀπαγορεύει δὲ, ἃ μὴ χρὴ πράττειν. χρεῖττον δ' ἐστὶ καὶ τοῦ δικαστικοῦ. τὸ μὲν γὰρ τῇ ἰατρικῇ, προσέοικε, καὶ νοσήσασι διαπονεῖ. τὸ δὲ τὴν ἀρχὴν οὐδὲ νοεῖν, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐπιμελεῖται δ' ἐν τῇ ψυχῇ ὑγείας. τούτου δὲ ὅτως ἔχοντος, νομοθέται πάντων δεῖσοι γεγόνασιν οἱ Πυθαγόρα προσελθόντες. πρῶτον μὲν Χαρώνδας ὁ Καταναῖος· ἔπειτα Ζαλεύκος καὶ Τιμάρατος, οἱ Λοκροῖς γράψαντες τοὺς νόμους. πρὸς τούτοις Θεαίητος καὶ Ἑλικάων καὶ Ἀρίσοκρατης & Φύτιος, οἱ Ῥηγίνων ἡμῶν νομοθέται. καὶ πάντες ὅτοι ὧδε τοῖς αὐτῶν πολίταις ἰσοθέων τιμῶν ἔτυχον. οὐ δὲ καθάπερ Ἡράκλειτος γράφειν Ἐφεσίοις ἔφη, τοὺς νόμους ἀπαίξαι τοὺς πολίτας ἀκόσμως καὶ λύσας, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ἐννοίας καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης νομοθετῶν ἐπεχείρησε. καὶ τί δεῖ τούτους θαυμάζειν τοὺς ἀγωγῆς καὶ σοφίας ἐλαθέρας μετέχοντας; Ζαμόλξις γὰρ Θρᾷξ ὢν καὶ Πυθαγόρα δοῦλος γενόμενος, καὶ τῷ λόγῳ τοῦ Πυθα

Πυθαγόρου ἀκούσας ἀφεθεὶς ἐλευθέρος, καὶ παραγενόμενος πρὸς τοὺς Γέτας, τούς τε νόμους αὐτοῖς ἔθηκε, καθάπερ ἐν ἀρχῇ δεδηλώκαμεν, καὶ πρὸς τὴν ἀνδρείαν τοὺς πολίτας παρεκάλεσε, τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι πείσας. ἔτι καὶ νῦν οἱ Γαλάται πάντες καὶ οἱ *ξαλικαλοὶ πολλοὶ τῶν βαρβάρων τοὺς αὐτῶν υἱοὺς πείθουσιν, ὡς οὐκ ὄντι φθαρῆναι τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ διαμένειν τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ ὅτι θάνατον οὐ φοβητέον, ἀλλὰ πρὸς κινδύνους εὐρώστως ἐκτέον. καὶ ταῦτα παιδεύσας τοὺς Γέτας, καὶ γράψας αὐτοῖς τοὺς νόμους, μέγιστος τῶν θεῶν ὄντι παρ' αὐτοῖς. ἔτι τοίνυν ἀναμιμνῄσκειν πρὸς τὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ ὁσιότητα ὑπελάμβανεν ἐν τῇ τῶν θεῶν ἀρχῇ, ἀνωθέν τε ἀπ' ἐκείνης πολιτείαν καὶ νόμους, δικαιοσύνην τε καὶ τὰ δίκαια διέθηκεν. οὐ χεῖρον δὲ καὶ τὰ καθ' ἕκαστον, ὅπως διέλοιτο, προσθεῖναι, τὸ διανοεῖσθαι περὶ τοῦ θείου. ὡς ὄντι τι καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἕτοιμος ἔχειν ὡς ὑπολάβοι, καὶ μὴ ὀλιγωρεῖν αὐτῶν χρήσιμον εἶναι ὑπελάμβανον οἱ Πυθαγόρειοι παρ' ἐκείνου μαθόντες. δοίη γὰρ ἂν τις ὑποκαλεῖσθαι τοιαύτης, ἢ καὶ μικρὸν ἀνταίρειν ἀξιώσομεν. τοιαύτῳ δὲ εἶναι

q; Pythagoræ orationes audiſſet, manumiſſus ac liber dimiſſus, atque ad Getas profectus, illis itidem leges dedit, quemadmodum & initio indicavimus, & ad fortitudinẽ cives eſt hortatus, animam immortalẽ eſſe perſuadendo. Quin & Galatæ omnes etiamnum & Trallíani aliiq; multi barbarorum ſuis liberis perſuadent, animas eorum, qui vita defuncti ſunt, nequaquã corruptum iri, ſed permanſuras ac æternas fore: itemq; mortem non eſſe extimeſcendam, ſed animum in periculis fortitudine bene obfirmatũ habendum eſſe. Cùmq; hęc Getas docuiſſet; eisq; leges præſcripſiſſet, deorum apud illos habitus eſt maxim⁹. Adhæc verò expeditiſſimum quoq; ad juſtitię conſtitutionem deorum imperiũ eſſe exiſtimabat, & ex ſublimi ab illo Reipub. adminiſtrationem ac leges juſtitiamq; ſecundum æquitatem inſtituit. Non minus æquum fuerit & illa adjungere, quemadmodum quæ ſingulos concernunt, definierit, quàm de divino numine cogitare. Nam ut illud quoq; erga genus humanum affectũ eſt, ita fe res habet, quòd Pythagoræi exiſtimabant, ab illo principe doctrina hauſta, utile eſſe inſpicere ea minimeq; negligere. Nobis enim opus eſſe tali, qui nobis præſit, magiſtratu, cui reluctari vel quicquam contradicere nequaquam nos deceat. Talem aũt eſſe,

qui ab ſummo rectore contigit, ſi quidem numen huiuſcemodi eſt, æquum dignumque eſſe magiſtratu univerſali. Quippe hominem animal natura cõtumelioſum eſſe, recte loquentes dixerunt, itemque juxta affectus & cupiditates reliquaſque affectiones varium. Opus itaq; eſſe tali eminentia ac dignitate ſuperiorumq; cohibitione, à qua in vita communi moderatio quædam & ordo exſiſtit. Porrò neceſſariò unũquemq; ex ipſis, qui naturæ varietatẽ norit, nunquam memoriam cùm pietatis, tum etiã divini cultus deponere: ſed ſemper ob oculos mentis ponere oportere arbitrabantur. Tanquam intuentes ſimul omninoq; obſervantes humanum agendi vivendiq; modũ. Poſt divinum verò ſupremumq; numen quã plurimi parentes faciendos eſſe, & non minoris ſimul legem, atq; illis ſeſe obedientem ac morigerũ reddere, non fictè: ſed verè atq; ex animo. In ſumma nullum peſtilentius majusq; malum ducendũ eſſe putabant, quã vel magiſtratum, quo regamur, repudiare, vel cùm ſit, ei parere nolle. Hominem enim ſalvum eſſe non poſſe nemine præſidente. In patriis moribus ritibusq;, etſi illi paulò cæteris forent deteriores, permanendum eſſe, viri illi probabant. Nam facilè ab legibus cõſtitutis deſilire, & per ſe quoſq; privatos eſſe velle, item legum abſciſſiones,

τὸν ὑπὸ τὸ θεῖον ἡρημένον, ὑπερέχειν τὸ θεῖον τοιοῦτον, ἄξιον ὂν τῆς ὑπὸ τὸ σύμπαν ἀρχῆς. ὑβριστικὸν γὰρ δὴ φύσει τὸ ζῷον ἅπαν ὂν ὀρθῶς λέγοντες, καὶ ποικίλον, κατὰ τὰς ὁρμὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας, ἔτι καὶ τὰ λοιπὰ τῶν παθῶν. δεῖσθαι οὖν τοιαύτης ὑφοχῆς τε καὶ ἐπισταλτικῆς, ἀφ' ἧς ὅρος τις σωφρονισμός τις καὶ τάξις. ὥστε δὴ δεῖν ἕκαστον ἑαυτῷ σωφρονιστὴν εἰδότα τὴν τῆς φύσεως ποικιλίαν, καὶ ποτὲ μὲν ἥμερον εἶναι τῆς πρὸς τὸ θεῖον ὁσιότητός τε καὶ θεραπείας· ἀλλ' αἰεὶ τίθεσθαι πρὸ ὀφθαλμῶν διανοίας, ὡς ἐπιβλεπούσης τε καὶ σωφυλακτούσης τὴν ἀγωγήν. μὴ δὲ τὸ θεῖον τε καὶ τὸ δαιμόνιον πλεῖστον ποιεῖσθαι λόγον πρός τε καὶ νόμου, καὶ τῶν ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώπου ἑαυτὸν κρατοῦντα. ζῆν, μὴ πλανῶς, ἀλλὰ πεπεισμένως, καθόλου δὲ ὥστε δεῖν ὑπολαμβάνειν, μηδὲν εἶναι μεῖζον κακὸν ἀναρχίας. καὶ γὰρ σωθῆναι τὸν ἄνθρωπον δι' αὐτῶν ἀδύνατον, μηδενὸς ἐπιστατοῦντος· τὸ μένειν ἐν τοῖς πατρίοις καὶ νομίμοις, ἐθισθέντα τε καὶ νομίμους, ἐθισθέντας καὶ νομίμους, ἐθιζομένους ἄνδρας ἀγαθοὺς, κἂν ἡ μικρὸν χείρους τῶν ἐκτὸς ἀκροτάτων. τὸ γὰρ ῥᾳδίως ἀποπηδᾶν ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ νομίμων ἐν καὶ νομοτομίας ἀδικωτάτης

ἀλλως τε ἦν οὐδὲν σύμφορον κὴ σωτήριον. πολλὰ μὲν οὖν κὴ ἄλλα τῆς πρὸς θεοὺς ὁσίας ἐχόμενα ἔργα δι' αὐτοῦ πραξάτο σύμφωνον ἑαυτῷ τὸν βίον τοῖς λόγοις ἐπιδεικνύων. ὃ χεῖρον δὲ ἴσως μνημονεῦσαι δυνατόν ἐστι τὰ ἄλλα σαφῶς ἐμφανίσω. ἱρῶν δὲ τὰ πρὸς τὴν πρεσβείαν τὴν ἐκ Συβάρεως εἰς Κρότωνα παραγενομένην ὑπὲρ ἐξαίτησιν τῶν φυγάδων ὑπὸ Πυθαγόρου ῥηθέντα κὴ πραχθέντα. ἐκεῖνος γὰρ ἀνῃρημένων τινῶν τῶν μετ' αὐτοῦ συνδιαξιωσάντων ὑπὸ τῶν ἀπόντων πρεσβυτῶν, ὧν ὁ μὲν τοῦ αὐτοχείρου. ὁ δὲ υἱὸς τετελευτηκότος ὑπ' ἀῤῥωστίας τοῦ τῆς στάσεως μετεσχηκότων, ἔτι μὲν τοῦ ἐν τῇ πόλει διαπορουμένων ὅπως χρήσωνται τοῖς πράγμασι, εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἑτέρους, ὡς οὐκ ἂν βούλοιτο μεγάλα πρὸς αὐτὰν διαφωνῆσαι τοὺς Κροτωνιάτας, κὴ δοκιμάζοντας αὐτοῦ μηδ' ἱερεῖα τοῖς βωμοῖς προσάγειν ἐκέλευε, τούς τε οἰκέτας ἀπὸ τῶν βωμῶν ἀπάγειν. προσελθόντων δ' αὐτῷ τῶν Συβαριτῶν, καὶ μεμφομένων, τοῦ μὲν αὐτοχειρὶ λόγον ἀποδιδόντι τῶν ἐπιτιμωμένων, οὐ θεμιτὸν ἡγεμονεύσειν. ὅθεν ἀτιούμενος αὐτὸν Ἀπόλλωνα φάσκειν εἶναι παρὰ τὸ κὴ πρότερον ἐπὶ τινος ζητή-

rem esse nullo modo utilem nec salutarem. Enimverò multa alia opera pietatis erga deòs habentia constituit, & perfecit, suam ipsius vitam ejusq; institutum verbis sermonibusq; consonum exhibens. Nec abs re fuerit unius, quod reliqua apertè queat ob oculos ponere, meminisse. Dicam autem ea, quæ in legislatione, quæ ex Sybaride versus Crotonem facta est, ad postulationem fugitivorũ, à Pythagora cũ dicta, tum etiam facta sunt. Illũ enim quibusdam è medio sublatis, qui secũ fuerant conversati, ab illis legatis, quī adveniebant, quorum ille quidẽ filius erat illorum, qui suis illud facinus manibus patrarant, alter verò ejus filius, qui præ invaletudine mortem obierat, & seditionis fuerat particeps, adhæc ex illo hominũ genere, qui in urbe egestate premuntur, ut ad libitum aliorũ reb. involent, dixisse aliis, se nolle Crotoniatas admodum cum ipso dissidere, eoq; ipso comprobante eos ne sacrificia quidem ad aras adducere debere, ac servos ipsos ab aris avellendos esse. Cæterùm cùm accessissent ipsũ Sybaritæ & hoc reprehenderent, ei, qui propriis manibus homicidium patrarat, rationem reddenti eorum, ob quæ corripiebatur, leges non ferre, nec oracula proferre dixit. Vnde efflictim ipsũ obtestabantur, ut se Apollinem esse diceret, quòd & antè ad quandam quæ-

stionem interrogatus, vicissim exquisivisset ex eo, qui interrogabat quamobrem talia acciderent, ánne ab Apolline, qui oracula dicit, requireret, ut oraculorum suorum causam redderet? Ad alium verò, quẽ ridere arbitrabatur excitationes illas commentationesq;, in quibus Pythagoras animab. reditum esse declarabat, dicentemque se daturum ad patrẽ epistolam, quum itidem ad inferos descensurus esset, ac præcipientem, ut vicissim aliam acciperet, quum à patre regrederetur, non, inquit, futurum est, ut migrem in locũ impiorum, ubi manifesto mactatores puniri constat. Cùm autem conviciis ipsum consectati essẽt legati, atq; ipso propiùs ad mare accedente, & à multis qui ipsum sequerẽtur audiendi caussa, quasi imbre quopiam circumfuso, ex iis quidam, qui Crotoniatis consilia dabant, dixit, quandoquidem reliqua, quæ adoriuntur, evasimus (quoniam in Pythagoram quoq; impingere cogitarunt) pro quo rursum *ab initio, uti fabulæ tradiderunt, omnibus animа præditis eandem vocem cum hominibus emittere proditum est, neq; cæterorum animalium ulli ausum fuisse convicia aspergere ullúmve lędere. Atq; aliam adinvenit viam seu rationem homines refrænandi reprimendi ab injustitia per animarum judicium. Reipsa quidem sciens hoc ipsũ

σως ἐφθέγξατο, ἢ διὰ τί ταῦτα δόξειν ἀντεφθέγξατο ἢ ἀπευθυνόμενον, εἰ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι λέγοντα τὰς χρησμὰς ἀξιώσειεν ἀπὸ τῆς αἰτίας δοῦναι; πρὸς δὲ τὸν ἕτερον, ὡς ἤκουσε καγχάζοντα τὰ διαξιφέων, ἐν αἷς ἀποφαίνετο Πυθαγόρας ἐπάνοδον εἶναι ταῖς ψυχαῖς, καὶ φάσκοιμι πρὸς τὸν πατέρα δώσειν ἐπιστολήν, ἐπειδὰν καὶ εἰς ἅιδου μέλλω καταβαίνειν, ἐξ ἀλλευόμενος λαβεῖν ἑτέραν, ὅταν ἐπανίῃ παρὰ τοῦ πατρός, οὐκ ἔφη μέλλειν εἰς τὸν ἀσεβῶν τόπον παραβάλλειν, ὅπου σαφῶς οἶδε τοὺς σφαγεῖς χολάζομένους. λοιδορηθέντων δ' αὐτῷ τῶν προσβυτῶν, κἀκείνου προσάγοντος ἐπὶ τὴν θάλατταν καὶ * περιεστειμένου πολλῶν ἀκολουθούντων, εἶπε τις τῶν συμβουλευόντων τοῖς Κροτωνιάταις, ἐπειδὴ τἆλλα τῶν ἐχόντων κατέδραμεν, ὅτι καὶ Πυθαγόρα προσκόψειν ἐπενοήθησαν, ὑφ' οὗ πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ οἱ μῦθοι παραδεδώκασιν ἅπαντων ἐμψύχων, τὴν αὐτὴν φωνὴν τοῖς ἀνθρώποις ἀφέντων μήδε τῶν ἄλλων ζώων μηδένα τολμῆσαι βλασφημεῖν. καὶ ἄλλῳ δὲ μεθόδῳ ἀνεῖρε τὸ ἀναστέλλειν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ἀδικίας διὰ τῆς κρίσεως τῶν ψυχῶν. εἰδὼς μὲν ἀληθῶς ταύτην λεγομέ-

λεγομένῳ, εἰδὼς δὲ κὴ χρήσιμον ὕστερον εἰς τὸ φόβον τῆς ἀδικίας, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἀδικεῖσθαι δεῖν παρήγγελλεν ἢ κτείνειν ἄνθρωπον. ἐν ἅιδου γὰρ κεῖσθαι τὴν κρίσιν, ἐκλογιζόμενος τὴν ψυχὴν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῆς, καὶ τὴν πρώτην ὁποίαν φύσιν. βουλόμενοι δὲ τὴν ἐν τοῖς ἀνίσοις καὶ ἀσυμμέτροις καὶ ἀπείροις ὑποκειμένην καὶ ἴσην ἐν σύμμετρον δικαιοσύνην παραδεῖξαι, ὅπως δεῖ αὐτὴν ἄγειν, ὑφηγήσασθαι τὴν δικαιοσύνην, ἔφη προσεοικέναι τῷ ἡμιολίῳ ἐκείνῳ, ὅπερ μόνον τῶν ἐν γεωμετρίᾳ διαγραμμάτων τῶν ἀπείρους μὲν ἔχον τὰς τῶν σχημάτων οὐσίας, ἀνομοίως δὲ ἀλλήλοις διακειμένων, ἴσας ἔχειν τὰς τῆς δυνάμεως ἀποδείξεις. ἐπεὶδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἕτερον χρείᾳ ἔστι τις δικαιοσύνη. καὶ ταύτης τοιοῦτόν τινα τρόπον λέγεται ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων παραδίδοσθαι. εἶναι γὰρ καὶ τὰς ὁμιλίας, τὴν μὲν εὔκαιρον, τὴν δὲ ἄκαιρον, διαιρεῖσθαι δὲ ἡλικίας τε διαφορᾷ καὶ ἀξιώματι, καὶ οἰκειότητι τῇ συγγενικῆς καὶ εὐεργετίας, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους διαφοραῖς ὃν ὑπάρχει. ἔστι γὰρ ὁμιλίας εἶδος, ἃ φαίνεται νεωτέρῳ μὲν πρὸς νεώτερον, οὐκ ἄκαιρον εἶναι, πρὸς δὲ τὸν πρεσβύ-

judicium dictum, gnarus verò etiam illud utile exsistere ad terrorem injustitiæ incutiendum, multóque magis injuria affici oportere, quàm hominẽ perimere adhortabatur. Apud inferos enim judicium collocatum esse, reputans animam ejusque substantiam, ac primam rerum exsistẽtium naturam. At volẽtes eam in rebus inæqualibus modumq; non habentibus, adcóque infinitis terminatam juxta, ac æqualẽ & proportione dimensam justitiã ostendisse, quemadmodum ea scilicet exercenda sit exposuisse, justitiam ajebat assimilatã esse illi formæ, quæ sola quadrangularium est in Geometria, planè infinitas habens figurarum constitutiones. Sin verò inæqualiter inter se affecta sint, æquales habere potentiæ demonstrationes. Quoniam & in cõmuni cum hominib. usu aliqua justitia exsistit. Atq; hujus talis quendam ab Pythagoræis modum traditum esse perhibent. Esse namque in communi hominum convictu hunc quidem opportunum, alium verò importunum. Aetates aũt discriminari cum dignitate, tum etiam differẽtia, & proprietate cognationis & beneficentiæ, & si quid aliud hujuscemodi est, in mutuis differentiis omninò exsistit. Est enim consuetudinis species quædam, quæ adolescentiori quidem ad adolescentiorẽ nõ videtur esse opportuna: at si cum se-

nigu

niori congrediatur, planè importuna est. Neq; enim iræ vel comminationis vel audaciæ species ulla: sed omnis importunitas istiusmodi juniori cum seniore diligenter cavenda est. Consimilem autem omnibus numeris esse orationem de dignitate. Nam venientē ad virum, qui vera dignitate cum honestate conjuncta præditus sit, nec decens esse, neq; oportunū offerre, néq; rursum libertatem in dicendo, neque reliqua, quæ modò dicta sunt, admittere. Hisce similia sunt & illa de justitia, quæ in beneficos & erga se benè meritos exercetur. Porrò esse varium quēdam & multiformem temporis opportunitatisq; usum. Irascentium namq; & excandescentium alios quidem suo tempore hoc agere, alios verò intempestivè. Et rursum ex iis, qui expetunt, & animo menteq; aliquid concupiscunt, adeoq; affectibus ducuntur, fieri potest, ut nonnunquam ea quidem sequi oportunum sit, alia verò sequendi nullam esse oportunitatem: eandemq; rationē esse de aliis quoq; affectionib. juxta ac actionibus, item de dispositionibus & conversationibus, atq; intercessionibus & colloquiis. Esse autem tempus aliquousq; istiusmodi, ut doceri queat, & minimè fallax sit ac ratione nitens, præterea ratiocinationē artificiosam excipiens, summatimq; ac simpliciter nihil horum ei exsistere.

τερον ἀκαιρότερον. τὸ ὀργίζε-
σθαι οὔτε ἀπειλῆς τινος ἐστιν, οὔτε
θρασύτητος· ἀλλὰ πᾶσαν τὴν
τοιαύτην ἀκαιρίαν εὐλαβητέον
εἶναι τῷ νεωτέρῳ πρὸς τὸν
πρεσβύτερον. παραπλήσιον δὲ
τινα εἶναι χρὴ τὸν περὶ τοῦ ἀ-
ξιώματος λόγον. πρὸς γὰρ ἄν-
δρα ἐπὶ καλοκαγαθίας ἥκοντα
ἀληθινὸν ἀξίωμα, οὔτ' εὔχη-
μον οὔτ' εὔκαιρον εἶναι προσ-
φέρειν, οὔτε παῤῥησίαν πά-
λιν, οὔτε τὰ λοιπὰ τῷ ἀρ-
τίως εἰρημένων. παραπλήσια
δὲ τούτοις καὶ περὶ τῆς πρὸς
τοὺς εὐεργέτας. εἶναι δὲ τοι-
χίλιον τινὰ καὶ πολυειδῆ τὴν
τῶ καιροῦ χρείαν. καὶ γὰρ τῶν
ὀργιζομένων τε καὶ θυμουμέ-
νων, τοὺς μὲν εὐκαίρως τοῦτο
ποιεῖν, τοὺς δὲ ἀκαίρως. καὶ πά-
λιν αὐτῶν ὀργιζομένων τε καὶ ἐπι-
θυμούντων ἢ ὁρμώντων, ἐφ' ὅ-
τι δήποτε τοῖς μὲν ἀκολουθεῖν
καιρόν, τοῖς δὲ ἀκαιρίαν. ταὐτὸ δ'
εἶναι λόγον καὶ περὶ τῶν ἄλλων
παθῶν καὶ πράξεων, καὶ διαι-
θέτεων καὶ ὁμιλιῶν καὶ ἐντεύξεων.
εἶναι δὲ τὸ καιρὸν μέχρι μὲν
τινος διδακτὸν, καὶ ἀπαράλο-
γον καὶ τεχνολογίαν ἐπιδεχόμε-
νον, καθόλου δὲ καὶ ἁπλῶς οὐ-
δὲν αὐτῶν τούτων ὑπάρχειν.

ἀκόλουθα

ἀεδλευθα δὲ ἔτ κὴ χεῖδον τοιαῦτα οἷα συμπαρίπτεδαι τῇ τὸ καιρὸ φύσῃ τὴν τὸ ὀνομαζομένου ὥραν, κὴ τὸ πρέπον κὴ τὸ ἁρμόττον, ἔ εἴ τι ἄλλο τυγχάνει τούτοις ὁμογενὲς ὄν. ἀρχεῖ δὲ ὑποφαίνεσθαι ἐν παντὶ, ἔν τι δεῖ τιμᾶσθαι ἐν ὁμοίως ἐν ἐπιστήμῃ κὴ ἐμπειρίᾳ, κὴ ἐν χρείᾳ, ἔ πάλιν δύο, ἐν οἰκίᾳ τε κὴ πόλει κὴ ἔθνεσι κὴ πᾶσι τοῖς τοιούτοις συστήμασι. δυσθαύρητον δ' ἔτ κὴ * δυπόπλουν τὴν τῆς ἀρχῆς φύσιν ἐν πᾶσιν οἷς εἰρημένοις. ἐν γὲ ταῖς ἐπιστήμαις οὐ τῆς τυχούσης ἔτ διανοίας, τὸ καταμαθεῖν τε κὴ κρῖναι καλῶς βλέψαντας εἰς τὰ μέρη τῆς πραγματείας, ποῖόν τούτων ἀρχή. μεγάλου δ' εἶναι δοκοῦ ῥᾴον κὴ ῥᾴδιον περὶ ὅλου τε κὴ παντὸς τὸν κινδυνον γίνεσθαι, μὴ λανθάνοντας ὀρθῶς τῆς ἀρχῆς. οὐδ' ἐν γὲ, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ἔτι ἔτ μὴ ταῦτα ὑμῖν γίνεσθαι, ἀληθείας τῆς ἀληθινῆς ἀρχῆς. τὸν αὐτὸν δ' εἶναι λόγον κὴ περὶ τῆς ἑτέρας ἀρχῆς. οὔτε γὲ οἰκίαν, οὔτε εἴ ποτε ἄν οἰκισθῆναι, μὴ ὑπάρξαντος ἀληθινοῦ ἄρχοντος τῆς ἀρχῆς τε ἐξουσίας. Ἀμφοτέρου γὲ δεῖ βουλομένου τ' ἐπιστατεῖσθαι γίνεσθαι,

Consequentia verò etiam penè esse, istiusmodi, quæ simul naturam temporis, camq;, quæ vocatur opportunitas temporis, item decorum & maximè conveniens, & si quid aliud hūsce cognatū est, sequuntur. Magistratum aūt statuebat in omnibus, & ubiq; unum & singulare quid esse ex rebus pretiosissimis, juxta ac in sciētia & rerum experientia, itemque in ortu: & rursum duo, in familia scilicet & Repub. item in exercitu & cunctis istiusmodi constitutionib. seu fundamentis. Visu autē haud esse façilem, & motu gravē magistratus naturam in omnibus iis, quæ dicta sunt. Nam in scientiis haud vulgaris intelligentiæ esse didicisse simul ac judicio percepisse eos, qui probè inspexerunt actionis partes, cujusmodi horum sit magistratus. Permagnā verò esse differentiam penecq; de toto & universo periculum, ac discrimen existere, nō rectè legitimecq; accepto magistratu. Nihil quippe, ut simpliciter dicam, in posterum rerum omnium unquam sacrū esse, vero ignorato magistratu. Eundem verò etiam modum ac rationem esse de alio magistratus genere. Neq, enim domū non modò benè regi, sed ne benè quidem fūdari, non existente vero magistratu, ac tali, qui non ultrò præsit. Utrumq; enim oportet ex illis qui volunt esse aliquē, superiorem præsidentium ordinem,

ut magistratus juxta sit, qui præsit, ac illi qui huic sint subditi. Quemadmodum & disciplinæ rectè se habēt, cùm utrinq; doctori cum discipulis ita convenit, ut hi discere, illi docere velint. Nam alterutro vel quocunq; modo ex illis, de quibus dixi, retitente, propositum opus nullo modo legitimè consummari poterit. Hoc pacto igitur superioribus dicto audientes esse, itidemq; discipulos præceptoribus parere, bonum honestumq; esse judicabat. Maximum autem hujusce rei argumentum verbis ad rem collatis, & quidem istiusmodi præbuit. Profectus est ad Pherecydem Syrium ex Italia in Delum insulam, & quòd gravi ac fœdo laboraret morbo, qui vulgò phthiriasis, hoc est, pedicularis vocitatur, à pediculis scilicet toto corpore crumpentibus atque illud consumentibus, cum curaturus accessit. Et dum in hoc erat, ut morbum depelleret, apud ipsū ad extremum usq; vitæ finem mansit, eiq; ut præceptori ac duci suo exequiarum justa persolvit. Adeò magni faciebat studiū propensamq; erga præceptorem voluntatem. Præterea ut in fœderibus seu pactionibus à mentiēdo planè alieni forēt, adeò accuratè & diligenter discipulos præparabat Pythagoras, ut ferant Lysin aliquando, cùm in Junonis templo flexis genibus divam adorasset, temploq; exeuntem

ὁμοίως τῶτο ἄρχοντος καὶ τῶν ἀρχομένων. ὥσπερ καὶ τοὺς μαθητὰς τοὺς ὀρθῶς γυμνάσας ἱκανοὺς εἶναι δεῖ ἡγεμόνας γίνεσθαι, ἀμφοτέρων βουλομένων τῶτο διδόντος τε καὶ μανθάνοντος. ἀντιτείνοντος γὰρ ὁπότερον δήποτε τῶν εἰρημένων, οὐκ ἂν ἐπιτελεσθῆναι καλῶς τὸ προκείμενον ἔργον. οὕτω μὲν οὖν τὸ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι καλὸν εἶναι δοκιμάζει, καὶ τὸ τοῖς διδασκάλοις ὑπακούειν. τεκμήριον δὲ δι' ἔργων μέγιστον ἐπήγετο τοιοῦτον. πρὸς Φερεκύδην τὸν Σύριον διδάσκαλον αὐτῷ γεγόμενον, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας εἰς Δῆλον ἐκομίσθη, νοσοκομούμενόν τι αὐτὸν φθειριᾷ γεγονότα τῇ λεγομένῃ ἀφ' ἑρπόντων φθειρῶν τὸ σῶμα πᾶν ἀναλισκούσῃ καὶ διαφθειρούσῃ. ἐπιδημήσας δὲ ἐπὶ τοῦτον καὶ μέχρι τέλους παραμείνας τῆς τελευτῆς αὐτῷ, καὶ τὰ ὀφειλόμενα ἐπιτελέσας περὶ τὸν αὐτοῦ καθηγεμόνα. οὕτω περὶ πολλοῦ τὸν περὶ τὸν διδάσκαλον ἐποιεῖτο σπουδήν. προσέτι γε μὴν συνταγὰς καὶ τὸ ἀψευδὲς ἐν ἀπαντεῖς οὕτως ἐσπούδαζε παρασκευάζειν τοὺς ὁμιλήτας Πυθαγόρας, ὥστε φασί ποτε Λύσιν προσκυνήσαντα ἐν Ἥρας ἱερῷ, καὶ ἀπιόντα συντυχεῖν

ET ru-

ΕΥ'ρυφάμῳ Συρακουσίῳ τῶν ἑταίρων τινί, περὶ τὰ προπύλαια τῶν θεῶν εἰσιόντι. προσδεξαμένου δὲ τοῦ ΕΥ'ρυφάμου προσεύξασθαι αὐτόν, μίσχεις ἂν καὶ αὐτὸς προσκυνήσας ἥξειν, ἐδεδοίκει δή τινι λιθίνῳ θεάτρῳ ἐμφυομένῳ αὐτόθι. ὡς δὲ προσκυνήσας ὁ ΕΥ'ρύφαμος, καὶ ἐν τινι ἀγορήματι ἐβαθυτέρᾳ καθ' ἑαυτὸν ἐννοίᾳ χθιζόμενος, δι' ἑτέρου πυλῶνος ἐκλαθόμενος ἀπηλλάγη, τὸ τε τῆς ἡμέρας λοιπὸν καὶ τὴν ἑπομένην νύκτα, καὶ τὸ πλέον μέρος τῆς ἄλλης ἡμέρας εἰλκυσμένος, προσέμενεν ὁ Λύσις. καὶ τάχα ἂν δή τι πλείονα αὐτῷ ἦν εἰ μὴ περ ἐν τῷ ὁμαλοίῳ τῆς ἑξῆς ἡμέρας χθιζόμενος ὁ ΕΥ'ρύφαμος, καὶ ἀκούσας ζητουμένου πρὸς τῶν ἑταίρων τῷ Λύσιδος, ἀνεμνήσθη. καὶ ἐλθὼν αὐτὸν ἔτι προσμένοντα καὶ τὴν συνήθειαν ἀπήγαγε, τὴν αἰτίαν εἰπὼν τῆς λήθης. καὶ προστιθεὶς, ὅτι ταύτῃ δὲ μοι θεῶν τις ἐπῆλθε δοκίμιον ἐσομένην τῆς περὶ συνήθειας εὐσεβείας, καὶ τὸ ἐμψύχων δὲ ἀπέχεσθαι. ἐνομοθέτησε δὲ καὶ τἄλλα πολλὰ, ἃ διετηροποιοῦντο ἐπὶ ἡδὺ μᾶλλον ἐθιζόμενοι καὶ μυσάττεσθαι φόνον ζώων

casu in EUryphamum Syracusium amicorum quendam divæ vestibula ingredientem incidisse. Cúmq; EUryphamus mandasset, ut ille se præstolaretur, donec & ipse diva adorata egressus foret, supra sedē quandā lapideam ibi locī collocatam eum consedisse dicunt. Quū aūt EUryphamus divā adorasset, atq; in quandam commentationem profūdioremq; cogitationem demersus esset, per aliam portam vel incuria, vel oblivione digressus esset, Lysin, quod dici reliquū erat cum insequēti nocte, itemque potissimam alterius dici partē quietè placidéq; traduxisse, & EUryphamū exspectavisse. Ac fortasse longiore temporis spacio ibi hæsurus fuisset Lysis, nisi in auditorio, ubi publicè convenitur, insequenti die fortè adfuisset EUryphamus, atq; is audito se quæsitum ab amicis Lysidis, in memoriam revocavisset, quæ dixerat, cúmque aggressus ex pacto adhuc exspectantē in sede saxea inde abduxisset, causam oblivionis allegans. Insuperq; adjecit hanc cogitationem deorum aliquem sibi immisisse, quæ futura esset tuæ, inquit, in pactis cōventisq; stabilitatis ac constantiæ exploratio, utq; ab animatis abstineas. De aliis item multis leges tulit, & quemadmodū vitæ institutum illibatū servarent, atq; id quasi cum pace transigerent. Quippe soliti erant cædem animalium abominari,

tanquam iniquam & ab legibus alienam & præter naturam & quia longè scelestius magisq; nefarium: ducebant, hominem interficere, à prælio abstinebant. Cædium autem subministrator ac legislator Mars, sive bellum est. His enim in unum quasi corpus coagmentatur, & *flagrans inimicitia transcendenda*, justitiæ hortatio est, omnia fora atque æqua exercenda esse præcipiens, uti in Commentariis de Symbolis ostenditur. Liquidò igitur apparuit ex hisce omnibus magnum studiū ac diligentiam à Pythagora adhibitā esse in exercitatione justitiæ, atq; ut eam hominibus, tam re ipsa, quàm verbis traderet.

ὡς μάλιστα ἀγαπᾶν φύσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀβουλότατον τὸ ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον κτάνειν, κἂν ἐπιβουλεύωμεν πολεμίοις κτείνειν δὲ χρὴ μηδέποτε μηδαμοῦ ὁ πόλεμος. τούτους χρὴ μὴ συμμετοποιεῖσθαι, μηδὲ ξυγχωρεῖν δὲ μὴ ἐπιβαίνειν, ἀλλὰ διαιτοσοφεῖν ἐν παντὶ πάντα τὰ δίκαια. πάντων τούτων μᾶλλον σπουδὴν περὶ τὴν δικαιοσύνην ἄσκησιν καὶ παράδοσιν εἰς ἀνθρώπους ποιούμενος Πυθαγόρας, ὡς ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τοῖς λόγοις.

CAP. XXXI.

De moderatione & temperantia, quemadmodum eam Pythagoras exercere solum sit, eamq; hominibus tradere tam verbis, quàm vitæ institutione observarit, & de universa fabricatione, quotq; ejus sint species, & quas in hominibus constituerit.

SEquitur harum rerum orationem ejus de temperātia & moderatione sermo, quemadmodum hanc virtutē excoluit sectatusq; est, atq; eam tradidit, ut communi usu vitæ sui eam exercerent. Iam igitur communes de ea præceptiones productæ sūt, in quîs ferro atq; igni omnia immoderata modūq; excedentia abscindenda esse definitū fuit. Ejusdem generis est, abstinere ab omnibus anima præditis, itemq; à delicatis & luxuriosis, siquidē in publicis epulis cibos suaves ac sumptuosos

Κεφ. λε.

Περὶ σωφροσύνης καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ἀσκεῖσθαι Πυθαγόρου καὶ παιδεύειν εἰς τὰς ἀνθρώπους ἅμα λόγῳ καὶ ἔργῳ, ὅ πάσης κλίσεως. πόσα τὰ εἰδοποιήσαντα, καὶ τίνα κατεσκεύασε ἐν τοῖς ἀνθρώποις.

Ἐπεται δὲ τῷ περὶ τούτων λόγῳ ὁ περὶ σωφροσύνης, ὅς τε αὐτὴν ἐπετήδευσε καὶ παρέδωκε τοῖς χρωμένοις. εἴρηται μὲν ἐν ἤδη τὰ κοινὰ παραγγέλματα περὶ αὐτῆς, ἐν οἷς περὶ ἑκάστου τὰ δυσυμμιξία πάντα ἀποκόπτειν διέσεισαι. τῇ δὲ αὐτῇ εἴδους ἔξις ἀποκόπτειν καὶ ἐμψύχων ἁπάντων, καὶ προσέτι βρωμάτων τινῶν ἀκολάστων, καὶ τὸ παρατίθεσθαι μὲν ἐν ταῖς ἑστιάσεσι τὰ ἡδέα καὶ

καὶ πολυτελῆ ἱδέσματα, ὑπο-
πίμπλασθαι δὲ αὐτὰ ταῖς οἰκέταις
ἕνεκα τοῦ κολάσαι μόνον τὰς ἐπι-
θυμίας παρεστηκέναι, καὶ τὸ,
χρυσὸν ἀλλοτρίαν μηδεμίαν φο-
ρεῖν, μόνον δὲ τὰς ἑταίρας. καὶ
αἱ ἐπήρειαι δὲ αἱ τοῦ λογισμοῦ, καὶ
αἱ ἐλλιπρίνειαι τῆς ἐμποδιζούσαν,
τοῦ αὐτοῦ εἰσὶν εἴδους. ἔτι δὲ ἐχε-
μυθία τε καὶ σιωπηλὸς σιωπὴ
πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν σωφρο-
νοῦσα, ἥτε στέγτικος ἐν διαπνοΐ-
σος περὶ τὰ δυσληπτότατα τῆς
θεωρημάτων ἀναλήψις τε καὶ ἐξ-
έτασις. ἔτι δὲ καὶ ἀοινία καὶ
ὀλιγοσιτία καὶ ὀλιγοϋπνία, δό-
ξης τε ἐν πλούτου καὶ τῆς ὁ-
μοίων ἀνεπιτήδευτος κατέξα-
σις, καὶ αἰδὼς μὲν ἀνυπό-
κριτος πρὸς τοὺς προσήκον-
τας, πρὸς δὲ τὰς ὁμήλικας ἁπλα-
στος ὁμοιότης ἐν φιλοφροσύνη συ-
πίτασις δὲ καὶ παρόρμησις πρὸς
τοὺς νεωτέρους φθόνου χωρὶς,
ἐν πάντα ὅσα τοιαῦτα εἰς τὴν
ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ταχθήσεται. καὶ ἐξ
ὧν δ' Ἱππόβοτος καὶ Νεάνθης
περὶ Μυλλίου καὶ Τιμύχας τῆς
Πυθαγορείων ἱστοροῦσι, μαθεῖν
ἔνεστι, καὶ ἐκείνων τῆς ἀνδρῶν σω-
φροσύνης, καὶ ὅπως ἐπὶ Πυθαγό-
ρας παρέδωκε. Τὸν γὰρ Διονύσιον
τὸν τύραννον φασὶν ὡς πάντα ποιῶν

multumq; conditos apponi ſolere, remitti verò eos ſervis in hoc, ut ſolum cupiditates poena afficiant appoſiti. Item nullam liberam fœminam aurũ geſtare, ſed ſolas meretrices. Prætereà res quibus rationis judicium luxatur, quibuſque ejus integritas ac puritas præpeditur, ejuſdem generis ſunt. Adhæc ἐχεμυθία ſeu ſilentium, & quevis omninò taciturnitas, quæ exercet homines, ut ſimul linguam frœnent, itẽ continẽs nulloq; ſpiritu intermittens, circa ea præcepta, quæ omnium difficillimè percipiuntur, cognitio atq; inquiſitio. Hiſce de cauſſis & vini abſtinentia, item cibi ſomniq; parſimonia, tum gloriæ & divitiarum, & id genus ſimilium inexercitata elevatio, & quidem verecundia à fictione aliena, vel ſimplex erga cognatos & affines, qui nos attingunt: erga coævos verò, nobisque æquales ſincera & fuco carens æqualitas, & amica comitas, ſic & animadverſio ſimul & concitatio in juniores invidiæ expers, atq; omnia, quæ iſtius generis ſunt, ordine ad eandem virtutem redigentur. Porrò ex iis, quæ Hippobotus Neanthesq; de Myllia & Timycha Pythagoræis narrant, illorũ virorum frugalitatẽ temperantiamq; colligere eſt, & quemadmodum eam Pythagoras ſuis tradiderit. Dionyſium enim illum Tyrannum ajunt, qui omnia ſævè tyrannicéq; adminiſtrabat,

nec cuiquã omninò vel amicus fuit, vel cujuſquam amicitia utebatur, ex iis, qui obſervabant, ei quaſi in excubiis itemq; ſatellitum inſtar eum ſolũ imperantem, adeóq; exlegem ejus tyrãnidem circũſtabant. Eum inquam agmen quodpiam virorum triginta, ex inſidiis, præſide Eurymene Syracuſano Dionis fratre, ſubmiſiſſe, quod viri ſillis inſidias ſtructurum eorumq; trãſitum obſervaturum eſſet, qui è Tarento in Metapontum, ſtato certoq; tempore tranſire ſoliti erant. Conglobabantur enim circa montium acclives converſiones atq; hujuſmodi loca, quæ talib. accommoda eſſent, eligebant in regione Tarentina, quæ maximè celebris & convallibus prærupta eſſet, & per quæ loca neceſſariò ipſis eundum erat. Itaq; in inſidiis collocavit copias Eurymenes. Cæterùm cùm illi nihil præſcientes circiter medium diem ad locum iſtum perveniſſent, latronũ ritu milites lætis ſimul vocibus ſublatis in eos irruerunt. Illi penitus turbati cum metu & reverentia, ſimulque de improviſo ipſa quoque multitudo conſternata fuit. Erant enim ipſi in univerſum numero circiter decem. Quũ enim inermes cum variè armatis diu multumque decertaviſſent, jamque captivi abducendi eſſent, curſu fugaq; ſe ſervare conſtituerunt, ne hoc quidem ab virtute & fortitudine alie-

οὐδενὶς αὐτῶν ἐπιτυγχάνει τῆς φιλίας συνήθειάν τε καὶ οἰκειότητα καὶ παρουσίαν αὐτοῦ καὶ παράσημόν τινα λόχον τινὰ ξιφήρεις ἀνδρῶν ἡγουμένου Εὐρυμένους Συρακουσίου Δίωνος ἀδελφοῦ ὑποστῆσαι τοῖς ἀνδράσι λοχήσοντα, τὴν μεταβασιν αὐτῆς τὴν ἀπὸ Τάραντος εἰς Μεταπόντιον εἰωθυῖαν καὶ καιρὸν γίνεσθαι. ἡρμόζοντο γὰρ πρὸς τὰς τῆδε ὁρῶν μεταβολὰς, καὶ τόπους εἰς τὰ τοιάδε ἐπιλέγοντο ἐπιτηδείους εἶναι * δὴ φάραγξ χωρίῳ τῆς Τάραντος φαεσγγοώδει, καθὸ συνέβαινεν αὐτοῖς ἀναγκαίως ἢ ὁδοιπορίαν ποιήσασθαι, ἐλόχα καταχρύψας τὰ πλῆθος ὁ Εὐρυμένης. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν προεδόκητοι ἀφίκοντο οἱ ἄνδρες περὶ μέσον ἡμέρας εἰς τὸν τόπον, λυσελεῶς αὐτοῖς ἐπαλαλάξαντες ἐπέθεντο οἱ στρατιῶται. οἱ δὲ ἐπιταραχθέντες ὑπ' ἐκπλήξεως ἅμα τε τὸ αἰφνίδιον, καὶ αὐτὸ τὸ πλῆθος, ἦσαν γὰρ αὐτοὶ σύμπαντες δέκα που ἢ ἀριθμόν. καὶ ὅτι ἄνοπλοι πρὸς ποικίλως ὡπλισμένους διαγωνισάμενοι ἔμελλον ἁλίσκεσθαι, δρόμῳ τε φυγῇ διασώζειν αὐτοὺς διέγνωσαν, ὅθεν τὸ πο φά-

τὸ ἀλλόξιον ἀρετῆς τιθέμενοι. τὴν γὰρ ἀνδρείαν οὐ φευκτέων τε καὶ ὑπομενετέων ἐπιστήμην, ὡς ἂν ὀρθὸς ὑπαγορεύῃ λόγος. καὶ ἐπετύγχανον δὴ οὐ. δὴ τούτου. βαρύμενοι γὰρ τοῖς ὅπλοις ἀπελείποντο οἱ σωζόμενοι τῷ διωγμοῦ, εἰ μὴ ἀφεύγοντες ἐπέτυχον ταδίῳ τινὶ καὶ χυάμοις ἐπαρτίσῃ καὶ τεθηλότι ἱκανῶς, καὶ μὴ βουλόμενοι δόγμα παραβαίνειν τὸ πάλαι, χυάμων μὴ θιγγάνειν, ἔστησαν, καὶ ὑπ' ἀνάγκης λίθοις καὶ ξύλοις ἐπὶ τοῖς προστυχοῦσιν ἕκαστος μέχρι τοῦ ἠμύνοντο τοὺς διώκοντας μέχρι τινὰς αὐτῶν μὲν ἀπηρτίσθαι, πολλοὺς δὲ τεθαυματικέναι. πάντας μὲν ὑπὸ τῶν δορυφόρων ἀναιρεθῆναι, καὶ μηδένα τὸ παράπαν ζωγρηθῆναι, ἀλλὰ πρὸ τούτων θάνατον αἱρεῖσθαι καὶ τὰς τῆς αἱρέσεως ἐντολάς. ἐν συγχύσει δὲ πολλῇ τόν τε Εὔρυμένη καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ οὐ τῇ τυχούσῃ χρῆσθαι, εἰ μηδὲ ἕνα ζῶντα ἀγάγοιεν τῷ τύραννι Διονυσίῳ εἰς αὐτὸ μόνον τοῦτο προξενήσαντι αὐτούς. ἧς ἦν ἐπαμύνοντες τοῖς φεύγουσι καὶ ἡρῶον πολυάνδριον ἐπιχώσαντες αὐτό-

num statuentes. Nam fortitudinem tam fugiendorum, quàm sustinendorum esse scientiam, utique recta ratio dictaverit. Atq; hoc quidem iam assequebantur. Quippe armis gravati deficiebant, qui inter persequendum simul erant inventi, nisi abditi fuissent per fugam in campum quendam fabis cõsitum, eumq;, qui jam satis superq; floruisset, ac doctrinam seu decretum violare nolentes, quod jubet *ne quidem attingendas esse fabas*, substiterunt, & ab necessitate coacti lapidibus ac fustibus adcoq; omnibus rebus aliis, quas fortuna subministrabat, singuli sese coustq; tutati sunt, atq; à propriis capitibus iniuriã propulsarunt eorum, qui ipsos persequebantur, donec nõnullos quidem ex ipsis è medio sustuliissent, plurimi verò etiam vulnerati essent. Sanè omnes ab satellitibus è medio sublati fuerunt, nec omninò quisquam ex omnibus vivus fuit captus: sed horum loco ultrò & libenter mortem juxta ejus sectæ præcepta adierãt. Cæterùm EUrymenes ejusq;, qui cum ipso erãt, familiares, in magna nec ea exigui momenti conturbatione versabantur, si ne unum quidem vivũ Dionysio, qui se emisisset, & ad hoc ipsum solũ eos erat cohortatus, essent adducturi. Itaq; terra aggesta eos tumulatunt, qui cecidérant, ibiq; heroo, multorũ illustrium hominum cladem testante,

terra

terra accumulata erecto, reverterunt. Deinde Myllias Crotoniates ipsis occurrit, ejusq; uxor Timycha Lacedæmonia, dimissi ab multitudine, co quòd Timycha ventrem ferens decimum jam mensem habebat, ideóque gradu tardiori incedebat. Hos verò vivos captos perlibentes ad Dionysiū tyrannum adduxerunt, cum omni commeatu ac solicitudine eos in vita servatos. Ille autem de iis, quæ acciderant, omnibus prolixè intellectis, valdè se etiam tristitia affectum atq; animo dejectum fuisse declarabat. At vos, inquit, à me digno præ reliquis honore affectum iri censete, si mecum regnū administrare volueritis. Myllio verò & Timycha ad omnia, quæ promittebat, annuentibus, at enim ubi me unū quid docueritis, cum adjecta deductione ac comitatu in vita integri & sine noxa servabimini. Ac Myllio quærente, ecquid esset, quod ex se didicisse averet, nempè id, inquit Dionysius, quę fuerit caussa, ob quam amici tui potiùs mori maluerint, quàm fabas conculcare: tum Myllias ilicò, illi quidem, inquit, ne fabas conculcarent, sustinuerunt: ego verò mortē potiùs elegero. quam hujus tibi causam exponam, quāobrem fabas cōculcare nolimus. Cæterùm cùm Dionysius perculsus esset, ac jussisset eum per vim è suo cōspectu secedere, nimirum jubebat Ti-

θυμίσριον. ἔπειτα αὖ τοῖς ἀπὸ τούτου Μυλλίας Κροτωνιάτης καὶ Τιμύχα Λακεδαιμονία γυνὴ αὐτῶν ἀπολελειμμένοι τὸ πλῆθος, ὅτι ἔγκυος ἦσαν ἡ Τιμύχα, τὸν δέκατον ἤδη μῆνα ἔχουσα, καὶ σχολαίως διὰ τοῦτο ἐβάδιζε. τούτους δὲ ζωγρήσαντες ἡδέως πρὸς τὸν Τύραννον ἤγαγον, μετὰ πάσης κομιδῆς καὶ ἐπιμελείας διασώσαντες. ὁ δὲ περὶ τῶν γεγονότων διαπυθόμενος καὶ σφόδρα ἀθυμήσας ἐτύφαννε. ἀλλ' ὑμεῖς γε εἶπεν ὑφ' ἁπάντων τῶν ἀξίας τεύξεσθε παρ' ἐμοῦ τιμῆς, εἰ μοι συμβασιλεῦσαι θελήσετε, τῷ δὲ Μυλλίου καὶ τῆς Τιμύχας πρὸς πάντα, ἃ ἐπηγγέλλετο αἰναιδύντων, ἀλλ' ἵν' γε μι, ἔφη, διδάξαντες, μὴ δ' ἐπιβαλλούσης προπομπῆς διασώζεσθε. πυθομένου δὲ τοῦ Μυλλίου, καί τι ποτ' ἔστιν, ὃ μαθεῖν προθυμεῖσθε, ἐκεῖνο εἶπεν ὁ Διονύσιος, τίς ἡ αἰτία δι' ἣν οἱ ἑταῖροι σου ὑπὸ θανεῖν μᾶλλον εἵλαντο, ἢ κυάμους πατῆσαι; καὶ ὁ Μυλλίας εὐθὺς, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν εἶπεν ὑπεμίμνησαν, ἵνα μὴ κυάμους πατήσωσιν, ὑποθανεῖν· ἐγὼ δὲ αἱροῦμαι, ἵνα μὴ σοι φανῶ αἰτίαν μὴ οὐ κυάμους μᾶλλον πατῆσαι. καταπλαγεὶς δὲ ὁ Διονύσιος καὶ μισήσας ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας, βασάνους δὲ ἐπιφέρειν τῇ

τῇ Τιμύχᾳ προσάπτοντος· ἐνόμιζε γὰρ αὐτὴν γυναῖκα τε οὖσαν καὶ ἔποχον, εἰρημένῳ δὲ τοῦ ἀνδρὸς ῥᾳδίως τοῦτο ἐκλελιπέναι φόβῳ τῷ βασάνων· ἡ γυναῖα *συμβύξασα δὴ τῇ γλώσσῃ τοὺς ὀδόντας, καὶ ἀποκόψασα αὐτὴν προσέπτυσε τῷ Τυράννῳ. ἐμφαίνουσα, ὅτι εἰ καὶ ὑπὸ τῶν βασάνων τὸ πᾶν αὐτῇ γενήσεται ἀναγκασθήναι, τῶν ἐχομένων τι ἀναλαλύψαι, τὸ μὲν ὑπηρετοῦν ἐκ ποδῶν ὑπ' αὐτῆς πεποιήκοι συμπεπτωκὸς. οὕτως δυσκατάθετοι πρὸς τὰς ξενικὰς φιλίας ἦσαν, εἰ καὶ βασιλικαὶ τυγχάνοιεν. παρεκελεύοντο δὲ τούτοις καὶ τὰ περὶ τῆς σιωπῆς ἐν παραγγέλμασι, φέρουσι εἰς σωφροσύνης ἄσκησιν. πάντων γὰρ χαλεπώτατον ἔστιν ἐγκρατευμάτων τὸ γλώττης κρατεῖν. τῆς αὐτῆς δὲ ἀρετῆς ἔδοξε καὶ τὸ πεῖσαι Κροτωνιάτας ἀπέχεσθαι τῆς ἀθύτου καὶ νόθης πρὸς τὰς παλλακίδας συνουσίας. καὶ ἔτι ἡ δι' ἧς καὶ τὸ διορθούμενον μειράκιον ὑπὸ τῆ ἔρωτος εἰς σωφροσύνην μεθέστησεν. καὶ ἡ τ' ὕβρεως δὲ ἀπάγουσα παραίνεσις εἰς τὴν αὐτὴ ἀρετὴν ἐτείνετο. καὶ ταῦτα δὲ παρέδωκε τοῖς

mychæ tormenta inferri. (Existimabat enim eam, utpote fœminam unáque gravidam, jamq; viro quasi nudatam & orbatam metu tormentorum perfacilè hoc elocuturam.) Illa mascula & fortis lingua dentibus compressa eāq; præscissam Tyranno in os exspuit, liquidò declarans, etsi ab tormentis, quod in se natura fœmineum erat, simul vinci & expugnari cogeretur, ut quippiam eorum, quæ silentio premēda minimeq; enuncianda essent, proditura seu detectura foret, ad eam rem membro, quo hoc effectum datura esset, à se sublato, maximè tectū fuit. Adeò, ut asciscerentur in externorum amicitias, etsi vel regias, difficiles & morosi erant. Hisce etiam similia de silentio præcepta erant ad temperantiæ mentisq; moderationis exercitationē ducentia. Omnium quippe moderationum cōtinentiarumq; difficillima est, linguam moderari ac domare. Ejusdem itidem virtutis est Crotoniatis persuadere potuisse, ut ab illegitimo thoro, cui sacrificium non præcessisset, & notho pellicum concubitu abstinerent. Adhæc correctio, quæ per Musicam fit, qua etiam adolescentulum ex furore insanientem & amore exstimulatum ad animi moderationem traduxit. Item adhortatio quæ ab contumelia abduceret, ad eandem quoq; virtutem tendebat. Atq; hæc Pythagoras suis ab se

denominatis discipulis tradidit, quorũ ipsemet author erat. Siquidem illi hisce corpora adhibebant, perindè ac si in iis constitura & affixa forent, minimecq; sollicita, quum quidem carne gravida vel carnosa sint. Hoc nãq; inæquabilis vitæ generis argumentũ esse autumabant. Sed & eodem modo se quoque habebant, quoad animum, non quidẽ quum aut hilares essent, aut subtristes, verùm æquabiliter, vel in secunda vel adversa fortuna lenibus animis præditi gaudebant. Iras autem, animi dejectiones, turbationesque hac pellebant. Eratque illis in promptu præceptum, quasi nihil humanorum casuum inexpectatum esse oporteat apud eos, qui mente præditi sunt. At exspectanda esse omnia, quæ ipsi nõ habeant in sua potestate. Quod si autem quandoque contingeret eos iracundia exardescere, vel dolore angi, vel aliud quid hujusmodi perpeti, actutum se è medio recipiebant, & quisq; apud se seorsum concoquere, & medicina pellere affectum conabatur. Feruntur & hæc de Pythagoræis, neminem ex ipsis ira pertĩtum unquam vel famulum domesticúmve cæcidisse, pœnaq; cum hoc prouerbio sublata, affecisse, neq; liberorũ hominũ quenquam admonuisse: [illegible] unumquemq; mentis animiq; restitutionem in integrum exspectavisse. [illegible]abant autem admonitorem, dum

Πυθαγορικοὶ Πυθαγόραν, τὸν αἴτιον αὐτοῖς τοῦτο. παρεσκεύαζον γὰρ οὗτοι τὰ σώματα, οἷα δὴ τῇ ἀυτῇ ψυχῇ ἁρμόσοντα, καὶ μήποτε μεμφομένη, ὅτε δὲ ἀπολύσαιτο. ἀνωμάλου γὰρ βίου φόρτο ἔζη δεῖγμα. ἀλλὰ σώματος καὶ τὴν ἀθανασίαν, οὐχ ὅτι μὲν ἱλαροὶ, ὅτὲ δὲ κατηφεῖς, ἀλλὰ ἐφ' ὁμαλοῦ πρᾴως χαίροντες. διωρύοντο δὲ ὀργὰς, ἀθυμίας, παραχάς. καὶ ἦν αὐτοῖς παράγγελμα, ὡς οὐδὲν δεῖται ἀθεμίτων συμπλωμάτων ἀπροσδόκητον εἶναι παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ πάντα προσδοκᾶν ὧν μὴ τυγχάνουσιν αὐτοὶ κύριοι ὄντες. εἰ δὲ ποτὲ ἀυτῷ συμβαίη ἢ ὀργὴ, ἢ λύπη, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ἐκποδὼν ἀπηλλάττοντο. καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος γὰρ μόνος ἐπειρᾶτο καταπίπτειν τε καὶ ἰᾶσθαι τὸ πάθος. λέγεται δὲ καὶ τάδε περὶ τὴν Πυθαγορείων, ὡς οὔτε οἰκέτην ἐκόλασεν, οὐθεὶς αὐτῇ ὑπὸ ὀργῆς ἐχόμενος, οὔτε τῇ ἰλαροτέρων ἐπιθέσθαι τινα, ἀλλὰ ἀνέμενεν ἕκαστος τὴν τῆς φρενὸς ἀποκατάστασιν. ἐκάλουν δὲ τὸν τοιοῦτον παιδαρίᾳ

δαρτᾶν. ἐποιοῦντο δὲ τὴν διαμονὴν σιωπῇ χρώμενοι καὶ ἡσυχίᾳ. σπίνθαρος γοῦν ἔλεγετο πολλάκις περὶ Ἀρχύτου Ταραντίνου, ὅτι δή χρόνου τινὸς εἰς ἄγρον ἀφικόμενος, καὶ θεραπείας τινὸς παραγομένης, ἣν ἐθεράπευσε πόλις εἰς Μεσσηνίους, ὡς εἶδε τὸν τε ἐπίτροπον καὶ τοὺς ἄλλους οἰκέτας, οὐκ εὖ τῆς περὶ γεωργίαν ἐπιμελείας πεποιημένους, ἀλλὰ μεγάλῃ τινὶ κεχρημένης ὀλιγωρίας ὑποβολῇ, ὀργισθείς τε ἠγανάκτησεν ὕτως, ὡσὰν ἐκεῖνος εἶπεν, ὡς ἔοικε, πρὸς τοὺς οἰκέτας, ὅτι εὐτυχοῦσιν, ὅτι αὐτοῖς ὤργισται. εἰ δὲ μὴ τοῦτο συμβεβηκὸς ἦν, οὐκ ἄν ποτε αὐτοὺς ἀθῴους ἔφυγε διαφθορᾶς. ἀλλὰ πάντας οὕτως Πυθαγορείους ἔστω ἔχειν πρὸς ἀλλήλους, ὡς ἂν πατὴρ παιδὸς πρός τινα ἔχοι. καλὸν δὲ καὶ τὸ παύεται

quod dicitur faceret, παυδρτᾶν, hoc est, ad captus puerorum monendo se quasi demittere. Faciebāt enim silentio & quiete utentes quandam magnanimitatem. Certè Spintharus frequenter de Archyta Tarentino cōmemorabat, quod cùm certo quodā tempore rus venisset, recenterq; ab militum copiis, quas urbs in Messenios merentes deduxerat, adesset, simulac vidit curatorē reliquosq; famulos ac colonos non benè curam gessisse agricolationis, sed quodam magno excessu supinæ negligentiæ fuisse usos, etiam iratus usque adeò succensuit, ut ipse, sicuti apparet, ad domesticos diceret, benè & feliciter cum iis agi, quòd ipsis iratus esset. Nā nisi hoc accidisset, eos nequaquā impunè laturos fuisse, qui tam graviter peccavissent. Ajebat etiam de Clinia hæc ferè dici. Illum etenim omnes tū admonitiones, tū punitiones rejicere & comperendinare in integram mētis animiq; restitutionem: viros autem ab luctibus lachrymisq;, & omnibus similibus arceri, neq; verò lucrum nec desiderium, neq; iram, nec ambitionem, nec deniq; quicquam aliud taliū rerum occasionē præbere discriminis & contentionis: verùm omnes Pythagoricos ita erga se mutuò affectos esse, uti bonº aliquis honestusq; pater erga suos natos affectus esse possit. Pulchra aūt & in primis egregia res est, omnia

Pythagoræ quoq; transcribere, & quasi cuncta dixerit, ei accepta ferre, nullāq; propriam privatamq; gloriam ab iis, quæ inveniuntur, nisi admodum ratò, sibi vendicare. Sunt enim quidam, etsi numero perexigui, quorū monumenta seorsim cognoscūtur. Admirationi autem etiam est exacta illa custodiendi suaq; asservandi ratio. Nam inter tam multa annorū curricula & ætates, nulli unquam vel quicquam Pythagoricorum Commentariorum factum elaboratumq; apparet ante Philolai ætatem, sed cujus primus in lucem edidit hosce tres vulgo satis jactatos libellulos, quos Dion ille Syracusanus centū fertur minis emisse, idq; ex jussu Platonis, nempe Philolai paupertate, in quā cùm magnam, tùm gravem extremāq; devenisset, intellecta. Quoniam & ipse Dion de cognatione Pythagoræorum erat, eoq; nomine librorum fiebat particeps. De opinione verò vel sententia hęc eos dicere perhibent, væcordis adeoq; amentis planè esse hominis, & omni & cujusvis rei opinationi adhærescere, tum verò maximè illi, quæ ab plærisque & vulgo exsisteret. Paucis quippe adesse & benè suspicati & opinari. Hoc enim apud eos exsistere perspicuum est, qui rerum prudentia & cognitione præditi sint. Quales aūt perpauci hodie reperiuntur. Hanc talem vim ac potentiam nō per-

Πυθαγόρᾳ ἀναγράψαί τε καὶ ἀπολαλεῖν, καὶ μηδεμίαν ἀπεποιεῖσθαι δόξαν ἰδίαν ἀπ' αὐτῶν εὑρισκομένων, εἰ μὴ σοῦ τὰ ἀπάντων. πάνυ γὰρ δή τινες εἰσὶν ὀλίγοι, ὧν ἰδίᾳ γνωρίζεται ὑπομνήματα. θαυμάζεται δὲ καὶ ἡ τῆς φυλακῆς ἀκρίβεια. ἐν γὰρ τοσαύταις ἡλικίαις ἐπὶ οὐδενὸς οὐδαμοῦ φαίνεται τῶν Πυθαγορείων ὑπομνημάτων περὶ τετράχθας πρὸ τῆς Φιλολάου ἡλικίας, ἀλλ' οὗ πρώτου ἐξήνεγκε τὰ θρυλλούμενα ταῦτα τρία βιβλία, ἃ λέγεται Δίωνα ὁ Συρακούσιος ἑκατὸν μνῶν πριάσθαι Πλάτωνος κελεύσαντος εἰς συμφοράν τινα ἀναγκαίαν τε καὶ ἰσχυρὰν ἀφικομένου τὸν Φιλολάου. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦν ἀπὸ συγγενείας τῶν Πυθαγορείων, καὶ δὴ καὶ τοῦτο μετέλαβε τῶν βιβλίων. περὶ δὲ δόξης τάδε φασὶ λέγειν αὐτούς. ἀνόητον μὲν εἶναι, καὶ τῷ παντὶ ἐκ παντὸς δόξῃ προσέχειν, ἐκ μάλιστα τὸ τῇ παρὰ τῶν πολλῶν γινομένῃ. τὸ γὰρ κακῶς ὑπολαμβάνειν τι καὶ δοξάζειν ὀλίγοις ὑπάρχειν. δῆλον γὰρ ὅτι περὶ τοὺς εἰδότας τοῦτο γίνεται, οὗτοι δὲ εἰσὶν ὀλίγοι. ἔστι δ' ἄλλου ὅτι οὐκ ἂν διατεί-

νῃ εἰς

σει εἰς τοὺς πολλοὺς ἡ τοιαύτη δύναμις. ἀνόητον δ' ἔτι καὶ πάσης ὑπολήψεώς τε καὶ δόξης καταφρονεῖν. συμβήσεται δὲ ἀμαθῆτα καὶ ἀνεπανόρθωτον ἔτι τὸν οὕτω διακείμενον. ἀναγκαῖον δὲ ἔτι πρὸ μὲν ἁπάντων μανθάνειν, ἃ τυγχάνει ἀγνοῶντα καὶ οὐκ ἐπιστάμενα. πρὸ δὲ παντὸς μάλιστα προσέχειν τῇ τοῦ ἐπιστημόνου τε καὶ διδάξαι δυναμένου ὑπολήψει τε καὶ δόξῃ. καθόλου δὲ εἰπεῖν, ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς σπουδάζοντας πρὸς ἀρετήν. ἔχειν πολὺ προσβυτέραν τε καὶ καλῶς βεβιωκότων ὑπολήψεις τε καὶ δόξας. ἐν δὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πρὸ σύμπαντι εἶναί τινας ἡλικίας ἀφωρισμένας. οὕτω γὰρ καὶ λέγειν αὐτὰς φασὶν, ὡς οὐκ εἶναι τῷ τυχόντι πρὸς ἀλλήλους συμφέρειν. συμφωνεῖσθαι γὰρ αὐτὰς ὑπ' ἀλλήλων, ἵνα τις μὴ καλῶς τε καὶ ὀρθῶς ἔχῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ γήρως. δεῖ οὖν τῆς τοῦ παιδὸς ἀγωγῆς καλῆς τε καὶ σώφρονος γινομένης, καὶ ἀνδρείας, πολὺ εἶναι μέρος τὸ παραδιδόμενον εἰς τὴν νεανίσκου ἡλικίαν. ἀσαύτως δὲ καὶ τῆς νεανίσκου ἐπιμελεί-

tingere nec pertinere ad plærosque homines maximéque vulgus, manifestum est. Porrò autem perabsurdum esse & amentiæ simile, omnem existimationem juxtà ac opinationem spernere & pro nihilo putare. Siquidem indoctum & inemendabilem esse eum, qui ita affectus sit, planè consequetur. Necessarium autem esse, in scienti quidem & indocto ea, quæ ignoret, nec calleat, discere. Discenti verò in primis convenit animum adjicere ad scientis & docere valentis existimationem atque opinionem. Et ut semel omnia dicam, pernecessarium esse eos juvenes, qui servari volunt, animum adhibere ad sentētias & opiniones tàm seniorum, quàm eorum, qui antè honestè vixerunt. In universa verò humana vita esse ætates quasdā divisas. Ita enim & loqui eos ajunt, quas non sit cujuslibet inter se mutuo connectere. Expelli namque eas ab se mutuo, nisi quis probè ritéque hominem ab ineunte ætate habeat. Itaque necesse est, ut ex pueri educatione honesta simul & temperanti, ac fortitudinis laude conspicua existente, non exigua pars sit, quæ ad adolescentuli ætatem transmigratur. Eodem etiam modo ex ea, quæ adolescentiæ adhibetur, & ex bona atque honesta illius ad fortitudinem & temperantiam instituti-

one, haud parva portio virili ætati tribuitur. Siquidem quod vulgo à plerisque fieri cernimus, absurdum non minus, quàm ridiculum est. Nam qui putant eos, qui adhuc in puerili ætate versantur, instituendos quidem esse artissimè, in omni modestia ac moderatione, utque ab omnibus odiosis & probrosis actionibus, iisque, quę indecori & turpitudinis speciem habere videntur, abstineant: at juvenes jam factos suæ libertati arbitrióq; esse relinquendos, ut cum plerisque, quicquid volent, faciant, mera mehercule insania est. In hanc quippe ætatem penè utraq; peccatorum genera confluere. Etenim juvenes multa tùm puerilia, tùm etiam virilia cõmittunt. Fugere namq; omne genus studii atque ordinis, ut simpliciter dicam: contrà verò ludi puerilis & lasciviæ, procacitatisq; speciem, quæ in ea ætate est, expetere, pueritiæ maximè proprium est. Ex hac igitur in eam, quæ cõsequitur, ętatem talem animi habitum pervenire. Cæterùm vehementes illæ & pertinaces cupiditates, similiter & ipsę honorum cupidines & ambitionum genera, reliquíque pariter impetus atque affectus, quicumq; ex illo cùm difficili, tùm turbulento genere exsistunt, ex ætate virili in juvenilem perveniunt. Quapropter hæc ætas præ reliquis omnibus maximæ curæ indiget. Cæte-

ας τι καὶ ἀγωγῆς κακλῆς ἐ δεδεγμένας καὶ σαφρονας γενομένας, ἀπολαῦσαι μέρος παραδιδόμενον εἰς τὴν τῆ ἀνδρὸς ἡλικίαν. ἐπειδὴ εἰς γὰρ ἐς πολλὰς, ἀτοπόν ἐ ἐ γελοῖον εἶναι τὸ συμβαῖνον. παῖδας μὲν γὰρ ὄντας οὐδὲ δεῖν ἀτακτεῖν τε καὶ σαφρονεῖν, καὶ ἀπέχεσθαι πάντων τῶν φορτικῶν τε ἐ ἀνελευθέρων εἶναι δοκούντων· νεανίσκους δὲ γεγονότας ἀφεῖσθαι παρὰ γε δὴ τοῖς πολλοῖς ποιεῖν, ὅτι ἂν βούλωνται *. συμβαῖνειν δὲ καὶ ὃν εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν ἀμφότερα τὰ γένη τῶν ἁμαρτημάτων. ἐ γὰρ παιδαριώδη πολλὰ καὶ ἀνδρειωδῆ τοὺς νεανίσκους ἁμαρτάνειν. τὸ μὲν γὰρ φεύγειν ἅπαν τὸ τῆ παιδὸς τε καὶ τάξεως γένος, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, διώκειν δὲ τὸ τῆ παιδιᾶς τε καὶ ἀσχολίας καὶ ὕβρεως τῆ παιδικῆς εἶδος, τῆ τῆς παιδὸς ἡλικίας οἰκειότατον ἔστ. ἐκ ταύτης δὴ εἰς τὴν ἐχομένην ἡλικίαν ἀφικνεῖσθαι πως ἀνάγκη διάθεσιν. τὸ μὲν γὰρ θυμοειδὲς τῆ ἰσχυρὸν, εὐσταλῶς δὲ ἐ αὐτὸ τῆ φιλοτιμιῶν γένος, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς ὁρμάς τε καὶ διαθέσεις, ὅσαι τυγχάνουσιν οὖσαι τοῦ χαλεποῦ τε καὶ θαρυβώδους γένους, ἐκ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἡλικίας εἰς τὴν τῆ νεανίσκων ἀφικνεῖσθαι. διὸ περ πασῶν δεῖσθαι ἡλικιῶν ταύτην πλείστης ἐπιμελείας. καθόλου

Ὅλον δὲ εἰπεῖν, οὐδέποτε τὸν ἄνθρωπον ἐατέον εἶναι ποιεῖν, ὅτι ἂν βούληται, ἀλλ' ἀεί τινα ὑπεύθυνον ὑπάρχειν δεῖν, καὶ ἀρχὴν νόμιμόν τε καὶ εὐσχήμονα, ᾗς ὑπήκοος ἔσται ἕκαστος τῶν πολιτῶν. ταχέως γὰρ ἐξίστασθαι τὸ ζῷον ἔθους τε καὶ ὀλιγωρηθὲν, εἰς κακίαν τε καὶ φαυλότητα. ἐφορᾶν τε καὶ ἀμηχανεῖν πολλάκις αὐτοὺς ἔφασαν, τινὸς ἕνεκα τοὺς παῖδας συνηθίζομεν πρωΐ σφίσθαι τὴν ξοφὴν τεταγμένως τε καὶ συμμέτρως. καὶ τὴν μὲν τάξιν καὶ τὴν συμμετρίαν ἐπιφαίνομεν αὐτοῖς, καλά. τὰ δὲ τούτων ἐναντία, τήν τε ἀταξίαν καὶ τὴν ἀσυμμετρίαν, αἰσχρά. ὁ καὶ ἔστιν ὅτε οἰνόφλυξ καὶ ἄπληστος ἐν μεγάλῳ ὀνείδει κείμενος. εἰ γὰρ μηδὲν τούτων ἔστι χρήσιμον εἰς τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἡλικίαν ἀφικνουμένων ἡμῖν, μάταιον εἶναι τὸ συνηθίζειν παῖδας ὄντας, τῇ τοιαύτῃ τάξει. ἓν αὐτὸν δὲ λόγον εἶναι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἠθῶν. οὐκ οὖν ἐπί γε τῶν λοιπῶν ζῴων τοῦτο ὁρᾶσθαι συμβαῖνον, ὅσα ὑπ' ἀνθρώπων παιδεύεται, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἥμερά τε καὶ ἥ-

rùm ut in brevi ſumma totum negotium complectar, dico hominem nequaquā ita relinquendū eſſe, ut quodcumq; voluerit, faciat: verùm ſemper aliquis principatus, qui reliquis præſideat, eſſe debebit, & legitimus ſimul ac benè conſtitutus honeſtuſq; magiſtratus, cui civiū unuſquiſq; dicto erit audiens. Subitò namq; animal relictum neglectumq; in malitiam & pravitatē delabitur. Quærere frequēter & vehementer ambigere eos dixerunt, ecquа de cauſſa pueros ſtato tempore juxtà ac moderatè cibum aſſumere conſuefaciamus. Atq; ordinem quidem moderationemq; ipſis declaramus, in bonis reputanda eſſe: hiſce verò cōtraria, nempe nullam ordinis ſtatam obſervationem immoderationemq;, in turpibus maliſque habenda. Ejuſce rei evidens exemplum eſt, cùm vini gurges atque is, qui inſatiabilis eſt vorago, in magno eſt probro ſitus. Si.n. nihil iſtorum utile eſt nobis, poſtquam ad virilem ætatem perventum eſt, abſurdum ineptumq; fuerit eos, qui adhuc in ætate puerili verſantur, ad iſtiuſmodi ordinē conſuefacere. Porrò eandē quoq; eſſe rationem inſtituendam de alio hominū genere atq; ordine. Etenim verò hocipſū in reliquis quoq; animalibus uſu evenire cernimus, quęcūq; ab hominibus ab teneris annis inſtituuntur, nimirum ſtatim ab initio & catulū & pucrum

puerum in hisce consuescieri, atque ea discere, quæ eos adultos facere oporteb it. Omninò verò dixerūt Pythagoricos eos cohortari, qui sein illorum consortium familiaritatemq; dederēt, ut voluptatem vitarent, quemadmodum etiam alia, quæ cautionem evitationemq; aliquam requirunt. Nihil enim omnium tàm nos fallere, inque peccata præcipitare, quàm vitium hoc voluptatis. Summatim, vehemēter, ut videtur, contendebant, ut nihil omninò admitterent, quo aliquo modo in voluptatem collimcarēt. Turpem namq; noxiumq;, ut plurimum, hunc esse scopum. Verùm maximè quidem ad bonum honestumq; scopum collimātes, eos facere quod facere par est. Secundo verò loco si respiciendum etiā sit ad id, quod conducibile atque utile est, nimirum ea haud vulgare sanè judicium exposcere. De cupiditate autē, uti nominatur, talia ferè viros illos disserere dixerunt. Ipsam quidem cupiditatem animi esse quendam impetum subitumq; motum atque appetitionē vel implctionis cujuspiam, vel exinanitionis quorundam, quæ sēsui vel affectioni sensibili adsunt. Existere verò etiam contrariorum cupiditatem, vel quod non sentiamus inanitatē & absentiam, quodq; nullorum sensum omninò habeamus. Varium autem esse hoc vitium, penèq; omnium, quæ in

παῖδα ταῦτα σωνηθίζεσθαι τὰ καὶ μανθάνειν, ἃ φῶσι σφᾶς αὐτοὺς τελεσθέντας. καθόλου δὲ τοὺς Πυθαγορείους ἔφασαν σωφρονίζεσθαι τοῖς ἐντυγχάνουσί τε καὶ ἀφικνουμένοις εἰς συνήθειαν, ὑλαβεῖσθαι τὴν ἡδονὴν, ὥσπερ τι καὶ ἄλλο τῆς ὑλαβείας δεομένων. οὐθὲν γὰρ οὕτω σφάλλειν ἡμᾶς, οὐδ' ἐμβάλλειν εἰς ἁμαρτίαν ὡς τοῦτο τὸ σάθος. καθόλου δὲ, ὡς ἔοικε, δεήσεσθαι μηδὲ σοτε μηδὲν σράττειν ἡδονῆς σρασζομένους. καὶ γὰρ ἀχήμονα καὶ βλαβερὸν, ὡς ἐπὶ τὸ σολὺ, τοῦτον εἶναι τὸν σκοπόν. ἀλλὰ μάλιστα μὲν σρὸς τὸ καλόν τε καὶ εὔσχημον βλέποντες, σράττειν ἂν ἢ σραχθείη. δεύτερον δὲ σρὸς τὸ συμφέρον τε καὶ ὠφέλιμον, δεῖσθαι ταῦτα κρίσεως οὐ σὺ τυχούσης. σερὶ δὲ σὺ ὀνομαζομένης ἐσιθυμίας σοιαῦτα λέγειν ἔφασαν τοὺς ἀνδρας ἐκείνους. αὐτὴν μὲν γὰρ ἐσιθυμίαν τινὰ εἶναι σὺψυχῆς, καὶ ὁρμὴν, καὶ ὄρεξιν, ἤτοι σληρώσεως τινος, ἢ * σαρουσίας τινῶν, αἰσθήσεως ἢ διαθέσεως αἰσθητικῆς. εἶναι δὲ καὶ σὺ ἐναντίων ἐσιθυμίαν οἰκανώσεως τε καὶ ἀσουσίας, & τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι ἐνίων. σοικίλον δὲ εἶναι τὸ σάθος τοῦτο, καὶ σχεδὸν σερὶ ἄνθρωσον

ἀνθρωπον πολυειδέστατον. εἴη δὲ τὰς πολλὰς τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιθυμιῶν ἐπιστήτους καὶ κατασκευασμένας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. διὸ καὶ πλείσης ἐπιμελείας δεῖσθαι τὸ πάθος τοῦτο, καὶ φυλακῆς τε καὶ σωμασκίας ἀπὸ τῆς τυχούσης. τὸ μὲν γὰρ κατανωθέντος τοῦ σώματος τῆς ξοφῆς ἐπιθυμεῖν, φυσικὸν εἶη. καὶ τὸ πάλιν ἀναπληρωθέντος κενώσεως ἐπιθυμεῖν τῆς προσηκούσης, φυσικὸν καὶ τοῦτο εἶη. τὸ δὲ ἐπιθυμεῖν περιέργου ξοφῆς, ἢ περιέργου ἢ καὶ ξυφερᾶς ἐσθῆτος τε καὶ στρωμνῆς, ἢ περιέργους καὶ πολυτελοῦς καὶ ποικίλης οἰκίσεως ἐπίκτητον εἶη, τὸν αὐτὸ δὴ λόγον εἶναι. καὶ περὶ σκευῶν καὶ ποτηρίων, καὶ διακόνων καὶ θρεμμάτων τῶν εἰς ξοφὴν αἰτιχόντων, καθόλου δὲ τῶν περὶ ἄνθρωπον πάντων, καὶ ὃν τοῦτο μάλιστα πεῖσον εἶναι, οἷον ἀνδραπῶν ἴσασιν, ἀλλὰ προσήκειν εἰς ἄπειρον. διόπερ εὐδιάθετος ἐπιτηδειότατος εἶναι τὰ ἀναφυομένων, ὅπως ἐπιθυμήσουσι μὲν, ὧν δεῖ, φεύξονται δὲ τὰ μάλιστα τὰ περιέργων ἐπιθυμιῶν ἀπαθεῖς τε καθαροὶ τὰ τοιούτων ὀρέξεων ὄντες. καὶ καταφρονοῦντες ἀυτῶν τὰ ἀξιοκαταφρόνητων, καὶ τὰ ἐνδεδεμένων ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις. μάλ-

homine vigens, ſpecie maximè multiplex. Cùpiditatum verò humanarum multas ab ipſis hominibus acquiri paratiq; Ideóq; hoc vitium plurima cura, itemq; accurata obſervatione, nec levi etiam corporum exercitatione indigere. Corpore namq; exinanito cibum appetere, naturale eſſe. Rurſum eo repleto convenientem juſtamq; exinanitionem expetere, & hoc itidem naturale eſſe. Verùm appetere alitura cibúmve nimis accuratum, aut veſtem fragulamq; itidem delicatam ac mollem, vel etiam nimis operoſam & ſúptuoſam, variamque domũ & ſupellectilia ſibi parare candẽ quoq; rationẽ eſſe. De vaſis item & poculis, de miniſtris, & famulis, de pecudibus, quę in hoc aluntur, ut in cibos veniant: Et ut ſemel dicam, humanas affectiones fermè hoc ſe modo vel maximè habere, ut neutiquam in uno eodemq; ſtatu permancant & ſubſiſtant, ſed in infinitum progredi. Quocirca à primis ſtatim annis etiam atq; etiam curandũ eſſe, ut repullulantibus renaſcentibuſq; iſtis, ea quidem, quorum uſus eſt, expetant: ſtultas verò nimíſque accuratas cupiditates fugiant, à perturbatione liberi, & ab iſtiuſmodi affectationibus puri integríq; exiſtentes: & cõtemnentes eos, qui digni ſunt ut contemnantur, itemq; cupiditatum quaſi vinculis obligati ſunt. Inprimis autem

considerandas esse vanas illas ac noxias; & operosas eluxuriantes quę cupiditates, quæ in illis, qui in imperio versantur, & authoritate dignitatéq; non parva præditi sunt, exsistunt. Nihil .n. 5 ràm esse absonũ & absurdũ, ad quod talium puerorum, virorumq; & mulierum animas non eam quodam impetu ferat. In fœtibus diversissimam esse eorum, quę instar ciborum effusè offeruntur, varietatem. Infinitam nãq; esse fructuum multitudinem & copiam: infinitam item radicum ad usus mortalium diversitatem. Adhæc vario & multiplici esu tantum uri, itidem operosum & molestum esse aliquid invenire ex terrestrib' & volatilibus, iisq; animalibus, quæ in aquis moventur, quod gustet. Et varia ac multiplicia horum condimenta compositionesque excogitatas esse, succorumque omnis generis mixtiones. Vnde meritò vaticinum ac multiformé esse, juxta animi motum, humanum genus. Singula enim eorum, quæ ex cibis assumuntur, propriæ cujuspiam constitutionis causam exsistere. At homines, illa quidem confestim permagnæ alterationis causas fieri, simul videre. Vt exempli gratia, vinũ largiùs assumptũ aliquousq; quidem potores pauló hilariores, deinde furiosiores indecentioresq;, reddit. Quæ verò talẽ vim atq; efficacitatẽ non declarant, ignorare: sed quicquid

λεται. δ' ἐξ' ἑκατέρου τὰς τῶν μεταλλων καὶ γῆς βλαβερὰς, καὶ τὰς ἀνεπάργους καὶ τὰς ὑβριστικὰς τῆς ἐπιθυμίας, περὶ τῆς ἐξουσίας ἀναστρεφομένων γινομένας. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἄτοπον ἐστὶ, ἐφ' ὃ τὴν ψυχὴν οὐχ ὁρμᾷ τῆς τοιούτων παιδῶν τε καὶ ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. καθόλου δὲ ποικιλωτάτην εἶναι τὴν τῆς προσφερομένων ποικιλίαν. ἀπέραντον μὲν γὰρ τι πλῆθος εἶναι καρπῶν, ἀπέραντον δὲ ῥιζῶν, ὧν χρῆται τὸ ἀνθρώπινον γένος. ἔστι δὲ σαρκοφαγίᾳ ποικιλοτρόπῳ χρῆσθαι, καὶ ἔργον εἶναι εὑρεῖν τινος, οὗ γεύεται, τῆς χερσαίων, καὶ τῆς πτηνῶν, καὶ τῆς ἐνύδρων ζώων. καὶ δὲ συνουσίαις ποικιλοτρόπως πᾶς περὶ ταῦτα μεμιγμένῃ καὶ χυμῷ ποικίλοις μίξεις. ὅθεν εἰκότως μανικόν τε καὶ πολύμορφον εἶναι καὶ τὸ ἐκ ψυχῆς κίνησιν τὸ ἀνθρώπινον φύλον, ἕκαστον γὰρ δὴ τῶν προσφερομένων ἰδίαν τινὰς διαθέσεως αἴτιον γίνεσθαι. ἀλλὰ τὰς ἀνθρώπους τὰ μὲν παρεγχρῆμα μεγάλης ἀλλοιώσεως αἴτια γινόμενα σωφρονεῖν, οἷον ἐκ τοῦ οἴνου δῆλον πλείω μὲν γὰρ προσενεχθεὶς, μέχρι μὲν τινος ἱλαρώτερον ποιεῖ, ἔπειτα μανικωτέρους καὶ ἀσχημονεστέρους. τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα ποιοῦντα ἐνδεικνύμενα δυνάμεις, ἀγνοεῖν,

γνοῶν, γίνεσθαι δὲ αὐξῆν τὸ πρόσ-
ηκον αἴτιον τυγχάνειν ἰδίου σχη-
σέως. διὸ δὴ καὶ μεγάλης σοφί-
ας τὸ καταγνῶναί τε ἑαυτὸν, καὶ
ποίοις τε καὶ πόσοις δεῖ χρῆσθαι
πρὸς ζωήν. εἶναι δὲ ταύτην ἡ ἰα-
τρικὴν τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς Ἀπολ-
λωνιάτης τε ἐ Παιῶνος. ὕστερον δὲ καὶ
περὶ τ Ἀσκληπιόν. περὶ δὲ γεν-
νήσεως τάδε λέγειν αὐτοὺς ἔ-
φασκον. καθόλου μὲν οὖν δεῖν
φυλάττεσθαι τὸ καλούμενον προ-
φερές. οὔτε γὰρ τὴν φυτὰ τὰ πρόφε-
ρῆ, οὔτε τ ζῴων εὔκαρπα γίνεσθαι
τινα χρόνον πρὸ τ καρποφορίας,
ὅπως ἐξ ἰσχύοντων τε καὶ τετελει-
ωμένων τῶν σωμάτων τὰ σπέρ-
ματα, καὶ οἱ καρποὶ γένωνται. δεῖ
οὖν τοὺς τε παῖδας καὶ τὰς παρ-
θένους ἐν πόνοις τε καὶ ἐν γυμνασί-
οις καὶ καρτερίαις ταῖς προσηκού-
σαις ἕξεσιν, ζοφὸν προσφέροντας
τ ἀρυόμενον, φιλοπόνῳ τε καὶ
σώφρονι καὶ καρτερικῷ βίῳ. πολ-
λὰ δὲ καὶ τ ἀνθρώπινον βίον ἔοι-
κεν εἶναι, ἐν οἷς βέλτιον ἔξιν ἢ ὀ-
ψιμαθίαν, ὧν εἶναι καὶ τ τῶν ἀφρο-
δισίων χρείαν. δεῖν δ' ἐν τ παιδαγω-
γεῖν ἄγαν, ὥστε μὴ ζηλῶν ἥδε τῶν
τοιούτων ἕως τ τοιαύτῳ σωματί-
ου. ὅταν δὲ τις τοῦτο ἀφίκηται, ἀπα-
θέσι εἶναι χρηστὸν τοῖς ἀφροδισίοις
ἔστω δὲ τοῦτο, ἐὰν τίμιόν τε καὶ

assumptum est, propriæ cujuspiam constitutionis causam fieri. Quare etiam magnæ sapientiæ est cognovisse atque intellexisse, qualibus & quantis ad corpus alendum utendum sit. Hoc autem oraculum esse primò quidem Apollinis & Paeonis; postea verò Æsculapii. De generatione verò hæc consentire prodiderunt. Omninò observari oportere aiunt id, quod προφερὲς, hoc est bonum vocatur. Neq; enim ea, quæ terra fundantur, bona, neque animalia aliquo tempore fœcunda reddi ante, quàm tempus sit fructus ferendi, ut ex validis ac viribus integris perfectisque corporibus semina & fructus existant. Itaq; ante omnia necesse est, ut pueros ac virgines in laboribus & exercitationibus, item omnibus tolerantiæ ac temperantiæ generibus congruentibus educent, conveniēs victus genus adhibentes, & laborum amans ac temperans simulq; tolerans & continens vita sit. Multa verò istius generis in vita humana existere, in quibus potior est sera tardáque eruditio. Ejus generis esse etiam usum rei venereæ. Puerum igitur ita institui & educari oportere, ut intrà annum vicesimum ætatis talem congressum nullo modo quærat. Quum autem ad eam ætatem, quæ illi rei matura est, pervenerit, rarò ea utendum esse. Atque hoc futurum esse, si bona corporis habitudo, res tùm

pretiosa, nam bona esse existimetur. Incontinentiam enim & bonam corporis habitudinem rarissimè in eodē versari. Laudibus verò ab ipsis celebrari dixerunt & hosce ritus legesque antiquorum, quæ prius in Græciæ urbibus vigebant, nimirum ne quis cum matribus nec filia nec sorore, neque in templo neque in propatulo congrediatur rémve habeat. Hoc enim malum & turpe esse, &, ut quàm plurima hujus actionis flagitiique, quæ hoc vetēt, præpedimēta fiant, utile esse. Existimabant autem illi, ut apparet, viri, istas generationes, quæ præter naturam fiunt, itemq; adulterinas & ex incesto flagitio exsistētes, tolli atq; amputari oportere. Eas verò salvas relinquendas esse, quæ ex temperanti legitimáque liberorum procreatione, secundum naturam cum castimonia editæ sunt. Iudicabant autem providè magnam ex se nascituræ prolis curam adhiberi oportere ab iis, qui liberis creandis operam darent. Primam igitur maximamque providentiam eam esse, ut ipse ad liberorum procreationem accedat, posteà quàm temperanter, & sanè salubritérque vixerit, atque etiámnum vivat, & nec ciborum impletione saturitatéq; intempestivè utatur, nec tales cibos assumat, à quibus corporū habitudines lædatur, vel deteriores reddātur. Omnium verò etiā minimè ebrii illi rei stu-

καλὸν εἶναι νομίζωσι ἢ εὐεξίας ἀκρασίαν. τὸ δ' ἄμα καὶ εὐεξίαν οὐ πάνυ γίνεσθαι περὶ τὸ αὐτό. ἐπαινεῖσθαι δ' αὐτοῖς φασιν, καὶ τὰ ταιάδε τῶν προυπαρχόντων νομίμων ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ μήτε μητράσι συγγίνεσθαι, μήτε θυγατρὶ, μήτ' ἀδελφῇ, μήτ' ἐν ἱερῷ, μήτ' ἐν τῷ φανερῷ. κακόν τε γὰρ εἶναι, καὶ σύμφορον τὸ ὡς πλεῖστα γίνεσθαι κωλύματα τῆς ἐνεργείας ταύτης. ὑπολάμβανον δ', ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες σπειρεσθαι μὲν δεῖν τάς τε φαύλας φύσιν γυναῖκας, καὶ τὰς μετ' ὕβρεως γεγαμήκας, καταλιμπάνεσθαι δὲ τῶν καὶ φύσιν τε καὶ μετ' εὐφροσύνης γεγαμένων τὰς δὲ τεκνοποιΐας σωφρονί τε καὶ νομίμῳ γαμούσας. ὑπολάμβανον δὲ δεῖν πολλῷ πρόνοιαν ποιεῖσθαι τὰς τεκνοποιουμένας τῶν ἐσομένων ἐκγόνων. πρώτιστον μὲν οὖν εἶναι ἐν μεγίστῳ πρόνοιαν, τὸ προσάγειν αὐτὴ πρὸς τεκνοποΐαν σωφρόνως τε καὶ ὑγιεινῶς βεβιωκότα καὶ ζῶντα, καὶ μήτε πληρώσει χρώμενον βορᾶς αἰσχίονος, μήτε φορτικὰ φερόμενον τοιαῦτα, ἀφ' ὧν χείρους αἱ τῶν σωμάτων ἕξεις γίνονται. μήτε δὲ μεθύσκεσθαί τε, ἀλλ' ἡκιστα

σα πάντων. φῆσιν γὰρ ἐκ φαύλης τε καὶ δυσμιφόρου καὶ ταραχώδους κράσεως, μοχθηρὰ γίνεσθαι τὰ σπέρματα. καθόλου δὲ σπουδῆς φῆσιν εἶναι τὸ ῥαθύμου τινὸς εἶναι καὶ ἀπροσκέπτου, τὸν μέλλοντα ζωοποιεῖν, καὶ ἄγειν τινὰ τοῦτον εἰς γένεσίν τε καὶ οὐσίαν, μήτε μετὰ σπουδῆς πάσης φροντεῖν, ὅπως ἔσται ὡς χαριέστατα τῶν γινομένων ἐπὶ εἰς τὸ εἶναι, καὶ ζῆν ἄφιξις. ἀλλὰ τοὺς μὲν φιλόκυνας μετὰ σπουδῆς ἐπιμελεῖσθαι τῆς συλλοχείας, ὅπως ἐξ ὧν δεῖ, καὶ ὅτε δεῖ, καὶ ὑφ' ἡδονῆς διακειμένων προσιὼν γίνεται τὰ σκυλάκια. ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς φιλόρνιθας. δῆλον δ' ὅτι καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ἱστουδαχότων περὶ τὰ γηναῖα τῶν ζώων, πᾶσαν ποιεῖσθαι σπουδὴν περὶ τοῦ μὴ εἰκῇ γίνεσθαι τὰς γενήσεις αὐτῶν. τοὺς δ' ἀνθρώπους ὑπολήψεσθαι λόγον ποιεῖσθαι τῶν ἰδίων ἐκγόνων, ἀλλ' ἅμα γηραὶ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε ἀφιέντας πάντα ζῷον, καὶ μὴ ταῦτα ζῆφειν τε καὶ παιδεύειν μετὰ πάσης ὀλιγωρίας. ταύτην γὰρ εἶναι τὴν ἰσχυροτάτην καὶ σαφεστάτην αἰτίαν τοῦ πολλοὺς

deant. Arbitrabantur enim vitiosum semen exsistere ex prava dissonáque & turbulenta seu confusa temperatione. In summa omninò socordis cujuspiã & inconsiderati esse censebant, qui vitalem fœtum procreaturus esset, & talem aliquem ad generandum & cum muliere in congressum esset adducturus, qui non diligenter omníq; studio expenderet, quo pacto quàm gratiosissimè eorum, qui nascentur in hanc vitam, ut in rebus creatis censeantur, ingressus futurus sit. Sed enim qui canes amant, cum omni studio ac diligẽtia curam habent accuratam generationis ac nutricationis catulorum, ut ex quibus oporteat, & quũ oportebit, & ex illis, qui hoc illóve modo affecti sũt, catuli mansueti miteſque nascantur. Eodem modo faciunt & illi, qui aviũ sunt studiosi. Et perspicuum est reliquos mortales, qui unquam studium posuerunt, ut animalia generosa sibi compararent, in hoc esse totos, adeóque omnes nervos intendere, ne illa sibi frustrà & incassum nascantur. Homines verò nullã habere eorum, qui ex se nascantur, rationem, sed unà proseminare temerè & fortuitu, & quocunque modo improvidè hanc rem agere, deindéque natos fœtus educere & quàm negligentissimè instituere. Hanc enim potentissimam ac manifestissimam caussam esse, cur pleriq; ho-

miseriam mali & pravi fiat. Quippe beluarum ritu & vulgari quodam modo plerosq; mortales liberis operam dare. Tales expositiones ac studia apud viros illos cùm verbis, tùm re quoq; ipsa de tēperantia exercitabantur, nēpe qui acceperunt hæc præcepta seu adhortationes cœlitus, quasi quædam Apollinis responsa & oracula ab ipso Pythagora.

CAP. XXXI.

Quæ & qualia de Fortitudine consilia & hortamenta Pythagoras hominibus tradiderit, & quas de ea exercitationis quæq; eximias opera partim ipse fecerit, partim verò etiam ut discipuli etiam sui & familiares designarent ipsemet effecerit.

CAEterùm de fortitudine multa quidem cùm ex iis, quæ jam suis quæq; locis dicta sunt, disseruit; tùm etiam ad eam pertinent, exempli gratia, admirabilia illa facinora, quæ gessit Timycha, quiq; potiùs mortem ante oppetere, quàm ulla in re vel minimū ex omnibus, quæ ab Pythagora de fabis, aliisq; id genus studiis erant definita, præceptum violare voluerūt. Quæq; Pythagoras ipsemet generosè & insigniter perfecit, peregrè quovis locorum proficiscēs solus, tùm quos quàm q; immensos labores exantlarit, quib' q; & quàm difficilibus periculis & discriminibus sese exposuerit. Adhæc ingentis periculi aleam adiens, patriam quoque deserere, & peregrè vitam trāsigere instituit. Nimirum ut tyrannide

ἀνθρώπων κακίας τὸ ἐμφυλιῶδες. βούλεται γὰρ ἐξιλάσασθαι τὰ ἀνθρώπινα καὶ ἀγνοούμενα παρὰ τοῖς πολλοῖς. τοιαῦτα οὖν ἐμοὶ δόγματα καὶ διατυπώματα παρὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ἐξ ἀρχῆς ἐν Κρήτῃ ποιεῖται ἐπιστροφὴν, ἀνανδρίᾳ παραλαμβάνειν αὐτοῖς τὰ παραγγέλματα. ὥσπερ τινὰ πυθόχρηστα λόγια παρ' αὐτοῦ Πυθαγόρου.

Κεφ. λδ.

Περὶ ἀνδρείας ὅσα ἐστὶν εἰπεῖν παραγγέλματα Πυθαγόρας παρέδωκε τοῖς ἀνθρώποις, ἀπόμνημά τι ὢν καὶ ἔργον γενναῖον, καὶ μὴν αὐτὸς διεπράξατο, καὶ δι' ἃ τὰς χρημάτους αὐτῷ ἐποίησε διαπράξασθαι.

ΠΕρὶ δὲ ἀνδρείας πολλὰ μὲν ἤδη, καὶ τῶν εἰρημένων οἰκείως, καὶ πρὸς ἄυτὴν ἔχει, οἷον τὰ περὶ Τιμύχαν θαυμαστὰ ἔργα, καὶ τὰ τῶν ἑλομένων ἀποθανεῖν, πρὸ τοῦ τι παραβῆναι τῶν ὑφηγημένων ὑπὸ Πυθαγόρου περὶ αὐτῶν, καὶ ἄλλα τῶν τοιούτων ἔστιν ἃ ἐπράξαντο. ὅσα τε Πυθαγόρας αὐτὸς ἐπιτέλεσεν ἀνδρεῖα δι' ἀπόδημόν τινα παντοῖον πόνους, καὶ πρὸς πόντους καὶ κινδύνους ἀμηχάνους ὁδοὺς. παραβαλλόμενός τε καὶ τὴν πατρίδα ἀπολιπεῖν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγαθῶν. Τυραννίδας δὲ καταλύων καὶ πολι-

πολιτείας συγχεχυμένας διαλάττων, ἐλευθερίαν τε ἀπὸ δουλείας ταῖς πόλεσι παρεσκεύαζε, καὶ παρανομίαν πάντων ὕβριν τε καταλύων, καὶ τὰς ὑβριστὰς καὶ τυραννικὰς κολάζων. καὶ τοῖς μὲν δικαίοις καὶ ἡμέροις πρᾶον ἑαυτὸν παρέχων, καθηγεμόνα. τοὺς δὲ ἀδίκους ἀνδράσι καὶ ὑβριστὰς ἀπολλύων δουσίας καὶ μὴ θεμιτεύειν τούτοις ἀπαγορεύων. καὶ τοῖς μὲν συναγωνιζόμενος προθύμως, τοῖς δὲ πάντα ἀθύμως ἀντικείμενος. πολλὰ μὲν οὖν τούτων ἔχοι τις ἂν λέγειν τεκμήρια, καὶ πολλάκις αὐτῷ ἐς κατορθωθέντα· μέγιστα δὲ πάντων ἐστὶ τὰ πρὸς Φάλαριν αὐτῷ μὲν παῤῥησίας ἀνυποστάτου ῥηθέντα τε καὶ πεπραχθέντα. Ὅτε γὰρ ὑπὸ Φαλάριδος τῶν ὠμοτάτου τῶν τυράννων κατείχετο, καὶ συνέμιξεν αὐτῷ σοφὸς ἀνὴρ Ὑπερβόρειος τὸ γένος, Ἄβαρις τοὔνομα αὐτῷ, τύτου ἕνεκα ἀφικόμενος τοῦ συμβαλεῖν αὐτῷ λόγους τε ἱεροὺς καὶ μάλα ἱεροὺς περὶ ἀγαλμάτων καὶ τῆς ὁσιωτάτης θεραπείας, καὶ τῆς τῶν θεῶν προνοίας, τῶν τε κατ' οὐρανὸν ὄντων, καὶ τῶν περὶ τὴν γῆν πιεσφερομένων, ἄλλα τε πολλὰ τοιαῦτα ἐπύθετο. ὁ δὲ Πυθαγόρας, οἷος ἦν

oppressas respublicas solveret & liberaret, confusas in bonum ordinem restitueret, libertatemq; ab servitute exoneratis urbibus traderet, atque omnium iniquitatem & contumeliam dissolveret, adeóq; eos, qui alios injuria afficiebant, omniáque quæ Tyrannide pressa essent, prohiberet atq; in officio contineret. Et justis quidē ac tranquillis seipse comem & mansuetum ducem præbuit. Duros verò & crudeles injuriososq; homines fortunis suis evertit, iisq; jura reddere interdixit. Et cum aliis quidē promptè & alacriter simul contendebat: aliis verò quovis robore ac facultate sese opponebat. Verùm cū quis per multa ejusce rei indicia & argumenta proferre possit, & quæ frequenter ab ipso correcta atq; emēdata sunt: omnium tamen maxima illa fuerint, quæ cum incredibili penéq; intolerabili libertate ab eo cùm dicta tùm facta sunt Phalaridi. Etenim cùm ab Phalaride tyrannorum atrociſſimo detineretur, & vir sapiens genere Hyperboræus, cui nomē Abaris, cum eo in colloquium congressus esset, hujus rei causa huc progressus, ut cū eo sermones, & quidem sacros conferret, eū de statuis, deque sanctiſſimo cultu, ac deorum providentia tàm illorum, qui cœlo tenentur, quàm qui in terra versantur, aliáque multa id genus interrogavit. Sed Pythagoras (quali erat ingenio

nio præditus) valdè divinitùs, cumq; omni veritate ac lepore & gratia respō-sum reddidit, ita ut auditores ad se attraheret. Tum Phalaris ira quidem exarsit adversum Abarim Pythagoram laudantem, sed in ipsum Pythagoram etiam asper & durus fuit. Imò verò in ipsos quoq; deos graves blasphemias seu cõvitia homo ille stringere fuit ausus. Abaris verò ad ea gratiam habebat Pythagoræ. Post hæc autem ab eo discebat, quemadmodũ omnia cœlitùs penderent gubernarenturq;, idq; cum aliis permultis argumentis, tùm etiam ab efficacitate sacrorum. Et quidẽ permultum aberat, ut præstigiator seu planus haberetur Pythagoras, quum hæc juventutem doceret, * * * * * * * * * * * * * Ad hæc Phalaris quidem sustulerat divinationem, sed & quæ palàm in sacris faciebant. Verùm Abaris sermonem ab hisce ad ea trãstulit, quæ omnibus perspicuè apparent, & ab iis, quæ pacis tẽpore armis non indigent, sive bellis ingentibus, vel morbis insanabilibus, vel fructuũ corruptionibus, vel pestilentiarum contagiis, aliisq; hujusmodi perdifficilibus quibusdam & curationem respuentibus malis, auxiliantibus nonnullis admirabilibus & divinis beneficiis, unà persuadere conabatur, divinã esse providentiam, quæ spem omnem potentiamq; humanam excedat ac su-

ἐν θεοῖς, σοφόν, καὶ μεθ' ἁληθείας πάσης ἀπταίστως, καὶ πειθοῦς, ὥστε παρασυνάγεσθαι τοὺς ἀκούοντας. τό τε ὁ Φάλαρις διεφλέχθη μὲν ὑπ' ὀργῆς πρὸς τὴν ἐπαινοῦσαν Πυθαγόραν Ἄβαριν· ἀγρίαινε δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν Πυθαγόραν. ἐτόλμα δὲ καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτοὺς βλασφημίας δεινὰς προσφέρειν, καὶ τοιαύτας οἵας ἂν ἐκεῖνος εἶπεν. ὁ δ' Ἄβαρις πρὸς ταῦτα ὡμολόγει μὲν χάριν Πυθαγόρᾳ. μετὰ δὲ τοῦτο ἐμάνθανε παρ' αὐτοῦ περὶ ἧς ἐσπούδαζε πρῶτον καὶ οἰκονομεῖσθαι πάντα, ἀπ' ἄλλων τε πλειόνων, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῆς μαντικῆς· ἀγριαίνοντος δὲ καὶ πρὸς ταῦτα τοῦ Φαλάριδος, ἀνῄρει μὲν μαντικήν, ἀνῄρει δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς δρώμενα πειθοῦς. ὁ δὲ Ἄβαρις μείζω τὸν λόγον ἐποιεῖτο ἐπὶ τὰ πᾶσι φαινόμενα ἐναργῶς, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν ἐν ἀμηχάνοις, ἤτοι πολέμοις ἀπλήτοις, ἢ νόσοις ἀνιάτοις ἢ καρπῶν φθοραῖς, ἢ λοιμῷ φοραῖς ἢ ἄλλοις τισὶ τοιούτοις παγχαλέποις καὶ ἀμηχάνοις παρεγγυωμένων δαιμονίων τινῶν καὶ θείων ἐπιτηδευμάτων, ἐπειρᾶτο συμπείθειν ὡς ἔστι θεία πρόνοια πάσαν ἐλπίδα καὶ διάθεσιν καὶ δύναμιν ἀνθρωπίνην αἴρουσα

αίρουσα. ὁ δὲ Φάλαρις ἀναιδέ-
στερον πρὸς ταῦτα ἐπιθρα-
σύνετο. αὖθις οὖν ὁ Πυθαγόρας
ὑποπτεύων μὲν ὅτι Φάλαρις ἀν-
τὶ ῥάπτοι θάνατον, ὁμῶς δὲ εἰ-
δὼς, ὡς οὐκ ἂν Φάλαριδι μόρ-
σιμος, ἐξουσιαστικῶς ἐπεχείρει
λέγειν. Ἀπιδὼν γὰρ πρὸς τὸν Ἄ-
βαριν ἔφη, ὅτι οὐρανόθεν ἡ διά-
βασις εἰς τε τὰ αἴρια καὶ τὰ ἐπί-
γεια φέρεσθαι πέφυκε. καὶ ἔτι περὶ
τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀκολου-
θίας πάντων, διεξῆλθε γνωρι-
μωτάτοις πᾶσι, περί τε τῆς ἐν
τῇ ψυχῇ αὐτεξουσίου δυνάμεως
ἀναμφισβητήτως ἀπέδειξε. καὶ
προῖὼν περὶ τῆς τοῦ λόγου καὶ τῆς
νοῦ τελείας ἐνεργείας ἐπεξῆλθεν
ἱκανῶς. καθ' οὕτω μὲν παῤῥη-
σίας περὶ τυραννίδος τε, καὶ τῶν κα-
τὰ τύχην πλεονεκτημάτων πάν-
των ἀδικίας τε καὶ τῆς ἀνθρωπίνης
πλεονεξίας ὅλως σεμνῶς ἀπεδείξα-
το, ὅτι μηδὲν ὄφελος εἴη ταῦτα ἄξια. με-
τὰ δὲ ταῦτα θεῖον παρεκάλεσεν ἐ-
ποιήσατο περὶ τοῦ ἀρίστου βίου, καὶ
πρὸς τὸ κάλλιστον ἀξιοπαραβόλου ἀν
τοῦ προθύμως ἀπεπαύσατο. περὶ
ψυχῆς τε καὶ τοῦ δυνάμεων αὐτῆς καὶ τῶν
παθῶν, ὅπως ἔχει ταῦτα, σαφέσα-
τα ἀπεκάλυψε, καὶ τὸ κάλλιστον
πάντων ἐπέδειξεν. ὅτι οἱ θεοὶ τῶν κα-
κῶν εἰσιν ἀναίτιοι, καὶ ὅτι μόσοι καὶ

peret. Phalaris verò etiam impudenter
ad illa loquebatur audaciorq; reddo-
batur. Itaq; Pythagoras denuò suspicãs
Phalaridẽ sibi mortẽ suĕre & machina-
ri, at tamẽ conscius esset, se ipsi nõ for e
fatalem, h.e., minimè occidendum ab
eo, cũ authoritate loqui tẽtabat. Ocu-
lis n. conversis ad Abarim ait, transitũ
per aërem ac terrã è cœlo fieri solere.
Atq; etiamnũ de sequela omniũ cœlũ
versus notissimis omnibus cõmemo-
ravit, deq; potentia, quæ sui juris est in
animo, sine controversia exposuit. Ac
pergens de rationis mentisque perfe-
cta efficacitate satis superq; exors disse-
seruit. Atq; ita cum summa orationis
libertate de tyrannide, cunctisque for-
tunæ partibus superioribus, de injusti-
tia simul, & de universa hominũ avidi-
tate atque habendi cupiditate firmiter
liberrimeq; docuit, neque hæc omnia
ne tanti quidem esse facienda. Postea
verò divinam instituit de optimo vitæ
genere adhortationẽ, hocq; cum pes-
simo comparatione quadã promptè
& alacriter composuit. Item de anima
eiusq; facultatibus, tùm etiam de per-
turbationibus & vitiis, quemadmodũ
se hæc habeant, apertissimè detexit,
quodq; omnium est pulcherrimum
indicavit. Deos nullo modo causas esse
malorum dixit: morbos itidem &
quæcunque aliæ corporis sunt affecti-
ones ac mala, intemperantiæ protervi-

tatisq; esse fe mittit. De iis verò, quæ in fabulis malè dicuntur, fabularum scriptores ac poëtas carpsit graviterq; reprehendit, simulq; Phalaridem verbis castigans admonebat. Ac cœli potentiam, qualisnam ea sit & quanta, per ipsius opera declarabat. De supplicio, quod juxta legum tenorem de aliquo, & quidem meritò sumitur, multa argumenta apponebat. Item de hominũ cum cæteris animantibus discrimine perspicuè ostendit. Præterea de ἐνδιαθέτου, hoc est, intus conclusa ratione, simulq; de ea quæ foras profertur & enunciatur, hæc de oratione, benè scitèr & peritè disseruit. Simili modo de mẽte & ab ea defcendẽte cognitiõe, ut & reliqua multa hisce cõnexa moralia dogmata, præclarè indicavit. De iis, quorũ in vita usus est, quæq; utilia & honesta sunt, utilissimè suos instituit, atque adhortationes hisce convenientes consonasq; modestissimè coaptavit itẽq; prohibitiones & interdicta eorũ, quæ facienda non sunt apposuit. Quodque maximum est eorum, quæ juxta fatũ ac mentem fiunt; tùm eorum, quæ secundum fatum ejusque necessitatem & ipsum ordinem sericmque causarum discrimen statuit, item de spiritib. & sapientibus geniis multa caq; sapienter disserta fuerunt, & de animi immortalitate. Verùm de hisce aliâs erit dicendi locus. Illa verò, & quidem ma-

ὅσα σαθῶς σαλιμβὸς ἀκολουθεῖ ὄξι σπέρματα. σερὶ τε τῆ κακῶς λεγομένων ἐν τοῖς μύθοις διηλλξε· τοὺς λογοποιούς τε καὶ σοιητὰς, τὰν τε Φάλαριν μισολόγχων ἐνε- θέτει. ἐκ δὲ τῆ ἐνδιαθέτου διανοίας, ὁποία τίς ὄξι, καὶ ὅση δ' ἔργων ἐπιδείκνυτο. σερὶ τε τῆς καὶ νόμον κολάσεως, ὡς εἰκότως γίνεται, τεκμήρια σολλὰ σαρέθετο. σερὶ τε τῆς διαφορᾶς ἀνθρώπων σρὸς τὰ ἄλλα ζῶα σαραδείξε σεφυκυῖας. σερὶ τε τῆ ἐνδιαθέτου λόγου, καὶ τῆ ἔξω σροϊόντος, ἐπιστημονικῶς διεξῆλθε. σερὶ τε νοῦ καὶ τῆς ἀπ' αὐτῆ κατιούσης γνώσεως ἀπέδειξε τελείως, ἠθικά τε ἄλλα σολλὰ ἐχόμενα τούτων δόγματα. σερὶ δὲ ἐν τῷ βίῳ χρησῶν ὠφελιμώτατα ἐπαίδευσε, σαραινέσεις τε συμφώνους τούτοις συνήρμοσεν ἐπιτηδείως, ἀπαγορεύσεις τε, ὧν οὐ χρὴ σοιεῖν, σαρέθετο. καὶ τὸ μέγιστον τῆ καθ' εἱμαρμένην καὶ κατὰ νοῦν δρωμένων, τὴν διάκρισιν ἐποιήσατο, καὶ τῆ κατὰ σεπρωμένην, καὶ καθ' εἱμαρμένην, καὶ σερὶ δαιμόνων τε σολλὰ καὶ σοφὰ διηλέχθη, καὶ σερὶ ψυχῆς ἀθανασίας. ταῦτα μὲν δὴ, ἄλλος δ' ἂν εἴη τόπος λόγων. ἐπειτα δὲ

τα δὲ καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ περὶ ἀνδρία μας ἐπιτηδεύμασι προσήκει. εἰ γὰρ ἐν αὐτοῖς μέσοις ἐμβεβηκὼς τοῖς δεινοῖς, σταθερᾷ τῇ γνώμῃ φιλοσοφῶν ἐφαίνετο παντάπασι παρεσκευασμένος, καὶ καρτερῶν τὰ τύχῃ, καὶ εἰ πρὸς αὐτὰ τὰ ἐπάγοντα τὰς κινδύνους ἐξουσίᾳ καὶ παρρησίᾳ χρώμενος ἐτύγχανε, πάντας σου καταφρονητικῶς εἶχε τῶν νομιζομένων εἶναι δεινῶν, ὡς οὐδὲν ἀξίων ὄντων. καὶ ἅτε τὸν θανάτου προσδοκωμένου, ὃν μὲν δὴ τὰ ἀνθρώπινα, ὀλιγωρεῖν τούτου παντάπασι, καὶ οὐκ ἦν πρὸς τὴν παρούσην τότε προσδοκίαν δῆλον δ' οὐδενί, ὡς εἰλικρινῶς δεδοίκει θάνατον, καὶ τούτων δὴ ἕνεκα γενναιότερον διεπράξατο, καὶ κατάλυσιν τυραννίδος ἄπορα μαστώμενος, καὶ καταλαχὼν μὲν τὸν τύραννον μέλλοντα ἀνηκέστους συμφορὰς ἐπάξειν τοῖς ἀνθρώποις, ἐλευθερώσας δὲ τῆς ὠμοτάτης τυραννίδος Σικελίαν. ὅτι δὲ ἀληθὴς ἦν ὁ ταῦτα κατορθώσας, τεκμήριον μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ χρησμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, τότε τὴν κατάλυσιν δηλοῦντος ἡνίκα ἄριστοι μάντεις καὶ ἀμείνους ἐγένοντο. καὶ σπεύσαντες μετ' ἀλλήλων οἱ ἄρχοντες, οἷοι καὶ τότε ἦσαν ὁ Πυθαγόρου παρόντος διαλλαγῆς

ximè, fortitudinis ſtudiis conveniunt. Si enim in mediis verſatus malis forti conſtantíq; animo philoſophari viſus eſt, & omninò eſſe promptus quaſiq; in acie collocatus, toleráterq; propulſabat fortunam: item ſi in illum, qui pericula ingerit, authoritate increpandíque fiducia utens conſpicuus & manifeſtus erat, planè quæ gravia eſſe putabantur, tanquam quæ nullius eſſent momenti, contẽpſit & pro nihilo putavit. Quin & exſpectatæ mortis metus, adeóque quæcũq; humana, omninò nihili faciebat, nec erat in præſenti exſpectatione tùm occupatus. Nimirũ mortis cum metu & terrore prorſus non fuiſſe conſternatum, manifeſtum eſt. Imò hiſce etiamnum generoſiùs quid deſignavit, quàm ſolutionem liberationemque tyrannidis heroicè ipſemet patravit, ipſum tyrannum hominibus dolores inſanabiles & infanda mala illaturum in officio continens. Siciliam autem ab atrociſſima horrendiſſimáque tytannide liberavit. Ipſum autem illum fuiſſe qui hæc emendarit & correxerit, manifeſtũ & evidens argumentum ſumitur ab oraculis Apollinis, tùm ſcilicet Phalaridis eam tyrannide liberatum iri clarè quaſi ſigno dato edentibus, quum meliores magiſq; concordes facti forent. Ac magiſtratus quales tùm quoque erant, præſente Pythagora inter ſe coiviſſe, idque pro-

pter retrò, quas faciebat, expositiones, tùm etiam doctrinas. Hujus verò etiã num majus indicium & argumentum ab tempore sumebatur. Quippe illa ipsa die Phalaris Pythagoræ & Abaridi de morte periculum induxit, ipséque ab insidiatoribus obtruncatus fuit. Atq; hoc planè quod Epimenidi accidit, eorundem signum esto. Quemadmodum enim Epimenides ille Pythagoras discipulus, cum ab quibusdam è medio tollendus esset, posteaquam furias invocavisset deosq; ultores, effecit, ut omnes, qui sibi insidias tenderent, inter se funditus interempti fuerint: sic nimirum & Pythagoras hominibus opem auxiliumq; ferens, juxta Herculis morem ac fortitudinẽ, cum, qui multas contumelias hominibus inferebat, erroresq; non leves committebat, in commodum usumq; mortalium punivit, & morte affecit, per ipsa Apollinis oracula, quibus proprio naturæ ductu ab ipso diei natalis vitæq; exordio deditus fuerat, & à quib. simul pependerat. Hoc igitur admirabile fortitudinis rectum perfectumq; ejus factũ hoc modo memoria dignum reputavimus. Aliud verò ejus argumentum statuamus, salutẽ legitimæ gloriæ, per quam & ipse solus, quæ sibi videbantur, efficiebat. Quæq; ab recta ratione dictitabantur, non aũt ab voluptate, neq; ab labore, vel alia aliqua affectio-

ὑφηγήσεις καὶ σπουδὴν περὶ αὐτά. τεκμή-
ριον δ' ἔτι μεῖζον τοῦ χρόνου ἦν καὶ ἡ
ἡμέρα Πυθαγόρᾳ τε καὶ Ἀβάριδι
Φάλαριν ἐπῆγε βουλεύσασθαι περὶ
θανάτου, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἐπι-
βουλεύσεως ἐπιστάμενος. καὶ τὸ κατ'
Ἐπιμενίδην δὲ τὴν αὐτὴν τούτῳ
ἔσω τεκμήριον. ὥσπερ γὰρ Ἐπιμενί-
δης ὁ Πυθαγόρου μαθητὴς φίλ-
λους ὑπὸ τινῶν ἀναιρεῖσθαι, ἐπει-
δὴ τὰς Ἐρινύας ἐπεκαλέσατο, καὶ
τοὺς τιμωροὺς θεούς, ἐποίησε λῦσαι
ἐπιβουλεύοντας ἅπαντας ἄρδην
περὶ ἑαυτοῦς θανατωθῆναι, οὕτω
δὴ καὶ Πυθαγόρας ἐπανόρθωσιν
τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἅτε Ἡρακλέ-
ους δίκην καὶ ἀνδρείας, ἐξευρίζον-
τα καὶ πλημμελοῦντα εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκό-
λασε, καὶ θανάτου παρέσχετο δι' αὐ-
τῶν τῆς χρησμῳδοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, εἰς
ὃν αὐτοφυῶς συμπεπλεγμένος ἅπερ ἐξ
ἀρχῆς ἐθαύμασας. τοῦτο μὲν οὖν τὸ
θαυμαστὸν αὐτῷ τῆς ἀνδρείας κα-
τόρθωμα ἄχρι τοσούτου μνήμης ἠ-
ξιώσαμεν. ἄλλο δὲ τεκμήριον αὖθ'
ἑτοιμασώμεθα τὸν σωτῆρα τῆς
ἐντόμου δόξης, δι' ὃν αὐτὸς τε μό-
νος τὸ δοκοῦν ἑαυτῷ ἔπραττε. καὶ
τὰ ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὑπαγορευ-
όμενα μήτε ὑφ' ἡδονῆς, μήτε ὑπὸ
πόνου, μήτε ὑπ' ἄλλου τινος παθή-

θους

θους ἢ κινδυνώδους μεθιστάμενος ἀπ' αὐτῆς. οἵτε ἑταῖροι αὐτῷ πρὸ τοῦ τι παραβῆναι τῶν ὡρισθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἠροῦντο ἀποθανεῖν, ἢ παντοδαπαῖς τε τύχαις ἐκκαλούμενοι, τὸ αὐτὸ ἦθος ἀδιάφορον διεφύλαττον, ἢ μυρίας τε συμφοραῖς χλούμενοι, οὐδέποτε ὑπ' αὐτῆς μετεβάλοντο. ἦν δὲ καὶ διαλείψεως παρ' αὐτοῖς παράκλησις, τῷ νόμῳ βοηθεῖν ἀεί, καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν, καὶ πρὸς τὸ εἴργειν καὶ ἀπαυθαδίζεσθαι τὴν ξυφὴν, καὶ συνεθίζεσθαι ἀπὸ χρηστῆς σώφρονι καὶ ἀνδρικῇ βίᾳ. ἦν δέ τινα μέλη παρ' αὐτοῖς πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς παθήματα συντεταγμένα, πρός τε ἀθυμίας καὶ δήγμους, ἃ δὲ βιοτικωτάτην ἐπιτείνοντα. καὶ πάλιν αὖ ἕτερα πρός τε τὰς ὀργὰς καὶ πρὸς τοὺς θυμούς, δι' ὧν ἐπιτείνοντες αὐτὰ καὶ ἀνιέντες ἄχει τοῦ μέσου σύμμετρα πρὸς ἀσφάλειαν ἀπεργάζοντο. ἦν δὲ καὶ ταῦτα μέγιστον εἰς ἡμερότητος ἕξιν, τὸ σκοπεῖσθαι, ὡς οὐδὲν δεῖ τῶν ἀνθρωπίνων συμπλασμάτων ἀπροσδόκητον εἶναι τοῖς νοῦν ἔχουσιν, ἀλλὰ πάντα προσδοκᾶν, ἂν μὴ τυγχάνωσιν αὐτοὶ κύριοι ὄντες.

ne vitióq; seu periculo, ab illis recedebat. Amici quoq; & familiares ipsius antè, quàm quidquam eorum, quę ab eo definita erant, violarent, mori eligebant, & variis modis fortunisq; explorati, eundem morem cumque indifferentem servabant, inq; immensis versates miseriis, nullo unquam modo ab iis vel latum unguem declinaverunt. Adhęc sine intermissione alterum alter adhortabatur, ut legi semper opē ferrent, & cum ἀνομίᾳ scelerum q; licentia, quæ nullis legum repagulis reprimitur, fortiter pugnarēt, item voluptatem coërcerent & repellerent, seséque ab primis statim ortus annis ad temperantem ac virilem vitam consuefacerent. Prętereà carmina quędam apud ipsos in usu erant ad animi affectiones repellendas facta, & ad animi ægritudines morsusq; leniendos, quæ quidem ille ad opem facillimè præstādam excogitaverat. Rursū alia ad iras & excandescentias restinguōdas fecerat, quibus ea intendentes remittentesque ad moderationem usq; moderata ad fortitudinem reddebant. Atq; hoc maximum itidem erat ad generositatis fulcimentum, sibi persuasum habere ex humanis casibus nihil apud eos, qui mente intelligentiáque prędediti sūt, inexspectatum improvisumque esse oportere, sed exspectanda esse omnia, quorum ipsi non exsistant authores.

Quin imò si quandóque contingat ipsis vel ira incendi, vel dolore inquietari, vel alia aliqua hisce simili affectione concuti, evestigiò quàm maximè procul amoliebatur. Et unusquisq; ad se reversus concoquere conabatur, & viriliter vitium medicina tollere. Erat verò etiam generale hoc ipsis dogma, labori nõ parcere in disciplinis studiisq; discendis, & omnibus à natura inditæ intemperantiæ & plura habendi cupidinis probationes seu indices diversissimi maximéq; varii. Punitiones sectionesq; ferro atq; igni, sine ulla recusatione perfectæ, & nec laboribus, neq; ulli tolerantiæ, parcentes. Partim nãq; abstinentia omnium animantium vita prædicarum, adhæc ciborum quorundam egregiè exercebatur. partim verò taciturnitas, quæ ἐχεμυθία dicitur, atq; omne silentium, ut lingua contineretur, simul meditatum, eorum fortitudinem in multos annos exercitabat. Itẽ continẽs animaiméq; interspirata inquisitio: juxta ac apprehensio eorum præceptorum, quæ contemplamur, suntq; captu longè difficillima ibi vigebant. Atq; hac de causa, omnis à vino abstinentia, ac ciborum parcitas somniq; moderatio ac brevitas, itẽ gloriæ divitiarumque ac rerum similium prudẽtia & studium, ut res inutilis negligebatur. Atq; hæc omnia ipsis simul tendebant ad laudem fortitudinis. Ab

οὐ μὴν ; ἀλλ' ὁπόταν συμβαίη τι ἀυτοῖς ἢ ὀργὴν ἢ λύπην, ἢ ἄλλό τι τοιοῦτον, ἐκπυθόμενος ἀπηλλάσσετο. καὶ καθ' ἑαυτὸν ἴκελος γιγόμενος ἐπειρᾶτο κατεπείγειν τε καὶ ἐξαιρεῖν τὸ πάθος ἀνδρικῶς· ἦν δὲ γνωτὸν ἀυτῆς καὶ τὸ περὶ τὰ μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἀπίστοτον, καὶ αἱ δὴ ἁπάσης ἀκριβείας τε καὶ πολυτροπίας βάσανοι ποικιλώταταί τε, πολλαί τε καὶ ἀνεκπυρὶ καὶ σιδήρῳ σωντελούμεναι ἀπαρεγκλήτως· καὶ οὔτε πόνων, οὔτε καρτερίας οὐδεμιᾶς φειδόμενοι. τοῦτο μὲν γὰρ ἀπὸ ἐμψύχων ἁπάντων, καὶ πρόσθεν βρωμάτων τινῶν ἀπεῖχτο γνησίως. τοῦτο δὲ ἐχεμυθία τε καὶ σιωπὴ, πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν σωφρονοῦσα, ὅτι ἔστι πολλὴ τὴν ἀνδρείαν αὐτῆς ἐγείρασθαι. ἥτε σύντονος καὶ διὰπαντὸς σπουδὴ τὰ δυσληπτότατα τῆς θεωρημάτων ἐξέτασις τε καὶ ἀνάληψις. ἐφ' ταῦτα δὲ ἀπονία καὶ ὀλιγοσιτία, καὶ ὀλιγοϋπνία, δόξης τε καὶ πλούτου καὶ τῶν ὁμοίων ἀνεπιτήδευτος φρόνησις. καὶ ταῦτα πάντα εἰς ἀνδρείαν αὐτοῖς συνέτεινεν. οἶμαι

τῶν δὲ καὶ ἀκουσμάτων, καὶ παντῶν τῶν τοιούτων εἰργεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους φασίν. ἀπείχοντο δεισιδαιμονίας καὶ ἰκετείας καὶ παφᾶς τῆς τοιαύτης ἀνελευθέρου θωπείας, ὡς ἀνανδρου καὶ ταπεινῆς οὔσης. τῆς δὲ αὐτῆς ἰδίας τῶν ἠθῶν θετέον, καὶ ὅτι τὰ κυριώτατα καὶ συνεκτικώτατα τῶν ἐν αὐτῇ δογμάτων, ἀπόῤῥητα ἐν ἑαυτοῖς διεφύλαττον ἅπαντες ἀεί, μὴ ἀκεραίους ἐκφωνεῖσθαι πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς, ἀνίκροσιν δηλαδὴ ποιοῦντες ἀγραφίας ἐν μνήμῃ τοῖς δεδομένοις, ἅπερ μυστήρια θεῶν μεταπαραδιδόντες, διόπερ οὐδὲν ἐξεφοίτησε τῶν τηλικούτων ἀξίων. μίχρι πολλοῦ διδασκόμενά τι καὶ μανθανόμενα, ἐντὸς δὲ τοίχων μόνον ἐγνωρίζετο. ἐπὶ δὲ τῶν θυραίων, καὶ, ὡς εἰπεῖν, βεβήλων, εἰ καὶ ποτε τύχοι, δεῖ συμβόλων ἀλλήλοις οἱ ἄνδρες ἠπίσταντο, ὧν ἴχνος ἔστι νῦν, ὧν περιφέρεται τὰ θρυλλούμενα, οἷον, πῦρ μαχαίρῃ μὴ σκάλλειν, καὶ τὰ τοιαῦτα σύμβολα. ἅπερ φιλῇ μὲν τῇ θρᾴᾳ γεγωδίσιν ὑποθή-

luctu verò in deceſſu cujuſque, ac lachrymis, cūctiſq; ſimilib. illos viros arceri perhibēt. Obſecrationibus & ſupplicationibus omníq; iſtiuſmodi illiberali adulatione ut virum parū decēte, adhęc ſervili & abjecta abſtinebant. Ejuſdem generis formæq; morum & hoc ſtatuendum eſt, quod quæ præcipua in primis, & continentiſſima doctrinarum in ea ſecta ſunt firmamēta, inter ſe arcana omnes ſemper ſervabāt cum exacta ἐχεμυθίᾳ ſeu loquendi erga externos coſq;, quiab ipſorū vitæ inſtituto alieni eſſent, continentia, quę enunciari fas non eſt, ſinc ullo ſcripto poſteris ſucceſſoribuſq; in memoria conſervantes, quæ ſimul ceu deorum myſteria tradebant. Quamobrem nihil eorum, quę alicujus momenti eſſēt egrediebatur. Iam quæ longo temporis ſpatio tùm docebantur, tùm diſcēdo percipiebātur, intra privatos tantū parietes cognoſcebantur. Cum externis verò, &, ut ſic dicam, prophanis, ſi quandoq; uſus ferret congrediendum eſſe, nequaquam ſua ſacra enunciabāt, ſed per ſymbola & arcanas teſſeras obſcurè latenterq; ſibi mutuo ſenſa mētis velut ænigmatibus ſignificabant. Quorum nunc veſtigium eſt, quod unum ex iis eſt, quæ vulgo jactata circūferūtur: *Ignem gladio ne fodito.* Et id genus alia ſymbola, quæ juxta ſimplicem nudamq; expoſitionem anilibus cōmētis

tis

tis & fabulis fimilia esse videntur. At explicata admirabilem quādam & incredibilem utilitatem fructumq; percipientibus præbēt. Omniū verò maximum ad fortitudinem præceptum est, præcipuum scopum proposuisse, quasiq; album, in quod jacularentur, ut ab prima infantia cōpressum quasi in vinculis animum, inde ab tantis planè carceribus vinculisq; assererent & liberarēt. Quo sine nihil omninò quis sani aut veri didicerit, neque etiam perspexerit, quo sensuū id, quod morbidum est, operetur. Mens enim, secundum eos, cuncta videt & cuncta audit. Cætera verò muta & cæca sunt. Secūdò cùm quid tandem ab eo perpurgatum esset, studio supra modum invigilabant, & variis modis idoneis redditis per mathematicas cerimonias tū utilitatem afferentes, tùm etiam divinas illis instillare, itemq; participes eos reddere studebāt, ut nec is, qui corporib. emigraret, meru percelleretur, neque ad corporum expertia translatus, præ lucidissimo eorum fulgore oculos averteret, deniq; perpessionū ac malorum, quæ animam corpori affigunt, & quasi impagibus infibulant, nullam curam haberet, & nihili ea faceret. In summa ad omnia invictū & indomitū reddunt, quæ ortus & generationis habent authoritatē, & ad mala sustinēda sensim deducunt. In hisce.n. omnibus

χαις εἴοικε. διαπεπορθμευκὼς ἅμα καὶ θαυμαστὴν ἴσως καὶ σεμνὴν ὄψιν λοιπὸν παρίσχηται τοῖς μεταλαμβάνουσι. μέγιστον δὲ πάντων πρὸς ἀνδρείαν παράγγελμά ἐστι, τὸ σκοπὸν προθέσθαι τὴν κυριώτατον ῥύσασθαι δὲ ἐλεύθερον τῆς τοσούτων εἱρκτῆς καὶ σκληρότητος τὴν κατεχόμενον ἐν βρεφικῷ τινι, ὃν οὐδὲ χεὶρ ἰητὴς οὐδὲν ἄν τις οὐδὲ ἀληθὲς τὸ παράπαν ἐκμάθοι, οὐδ' ἂν κατίδοι, δι' ἧς τὸ νοσῶδες ἐνεργεῖν αἰσθήσεως. νοῦς γὰρ καὶ αὐτοὺς πάντ' ὁρᾷ καὶ πάντ' ἀκούει, τ' ἄλλα δὲ καὶ κωφὰ καὶ τυφλά. δεύτερον δὲ τὸ ἐκφαυλίζειν δ' ἐπιταρθὲν τὸ λοιπὸν αὐτῷ καὶ ποικίλως ἐπιτηδευθέντων δὴ τῇ μαθηματικῇ ὀργάνοις μὲν τὸ τυγχάνειν τῆς ὀνησιφόρου τὸ καὶ θεῖον ἐντιθέναι καὶ μεταδιδόναι, οἷς μήτε τῶν σωμάτων ἀφιστάμενον ἀποδειλιᾷ, μήτε πρὸς τὰ δεσμώματα προσηνόμενον ὑπὸ τῆς λαμπροτάτης αὐτῶν μυρμαγμῆς ἀποστρέφεσθαι τὰ ὄμματα, μήτε προσπλούτων τῷ σώματι τὴν ψυχὴν παθημάτων, καὶ προστιθέντων ἐπιστρέφεσθαι. ὅλως δὲ ἀδάμαντα καὶ πρὸς πάντα χθονίου ἐργάζεσθαι, καὶ καταγωγὴν παθήματα. ἐκ γὰρ δὴ τούτων πάντων γυμ-

γυμνασία καὶ ἄσκησις τῆς τελειοτάτης ἀνδρείας διὰ ἐπιτηδεύσεις. τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς ἀνδρείας ἡμῖν τεκμήρια κείσθω περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῶν Πυθαγορείων ἀνδρῶν.

exercebantur, & ut sibi ad perfectissimam fortitudinem aditum pararent, in illis studium & operam ponebant. Atq; hæc tanta de fortitudine tùm Pythagoræ, tùm reliquorum Pythagoricorum indicia & argumenta nobis posita sunto.

Κεφ. λγ.

Περὶ φιλίας οἷα τις ἦν, καὶ ὅση παρὰ Πυθαγόρᾳ αὐτῷ, καὶ ὅπως οἱ πάντας αὐτὸν διετοῦντο, καὶ ὅτι αὐτὸ τοῦτο κατεσκευάσατο, καὶ τίνα ἴδια σύμφωνα ταῖς ἐπιδημίαις οἱ Πυθαγόρειοι διεφύλαττον.

CAP. XXXIII.

De amicitia tùm qualis ea fuerit, tùm etiam quàm apud Pythagoram habita sit, & quopacto eam ad omnes extenderit, quæq; ejus constituerit species, & cujusmodi opera studijs ipsorum convenientia Pythagoras perfecerint.

Φιλίαν δὲ διαφερόντως πάντων πρὸς ἅπαντας Πυθαγόρας παρέδωκε. θεῶν μὲν πρὸς ἀνθρώπους δι' εὐσεβείας καὶ ἐπιστημονικῆς θεραπείας. δογμάτων δὲ πρὸς ἄλληλα, καὶ καθόλως ψυχῆς πρὸς σῶμα, λογικοῦ τε πρὸς τὰ ἄλογα εἴδη, διὰ φιλοσοφίας καὶ τῆς κατ' αὐτὴν θεωρίας, ἀνθρώπων δὲ πρὸς ἀλλήλους. πολίτῃ μὲν διὰ νομιμότητος ὑγιοῦς, ξένοις δὲ διὰ φυσιολογίας ὀρθῆς. ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα, ἢ τέκνα ἢ ἀδελφοὺς, καὶ οἰκείους διὰ κοινωνίας ἀδιάφορον. συλλήβδην δὲ πάντων πρὸς ἅπαντας, καὶ προσέτι τῶν ἀλόγων ζώων τινὰ διὰ δικαιοσύνης καὶ φυσικῆς ἐπιπλοκῆς καὶ κοινό-

Iam amicitiam Pythagoras omnibus erga universos mortales apertissimè tradidit. Deorum quidem erga homines amor studio religionis ac pietatis, itemq; cultus qui scientiam continet, declaratur. Disciplinarum verò inter se mutuo atque omninò animi cum corpore, atq; id quod ratione præditum est, ad eas species, quæ ratione carent; per philosophiam ejusque contemplationem conciliabat, hominum itidem erga se mutuo, civium quidem per sanam juris & legũ observationẽ: externorum verò & alienigenarũ per rectam naturæ disquisitionem. viri in uxorem vel liberos vel fratres, ac domesticos per communionem minimè perversã tortuosamq; constringebat. Et summatim omnium erga omnes, adhæc verò quædam animalia ex illo genere, quæ ratione destituta sunt, per justitiam & naturalem affinitatem cõ-

munioncmq; moderabatur. Quin & corporis alioqui caduci & mortalis in ſeipſum conſenſum conſpicimus, pacem ſimul & coagmentationē, naturę facultatibus ea omnia, quæ ſibi cōtraria ſunt, expellentibus, per ſanitatem & victus rationem ſobrietatemq; ad imitationem ſtatus temporis felicioris, qui eſt in mundi elementis. In hiſce omnibus (præſertim cùm unum idemq; ſit per comprehenſionē amicitiæ nomen) ſine ulla cōtroverſia certiſſimèque inventor juxta ac legiſlator erat Pythagoras. Adeóq; admirabilem jis, qui ea utebantur, amicitiam tradidit, ut plenq; etiamnum de iis, qui ſibi ipſis amicè & benevolè cupiunt, *de numero ſunt Pythagoricorum.* Oportet aūt ut de hiſce Pythagoræ diſciplinā adjiciamus, & adhortationes, quibus apud familiares & diſcipulos ſuos utebatur. Illi igitur viri ex vera amicitia certamina & contentiones exigere & expugnare admonebantur. Et quidem maximè ex omni amicitia, ſi fieri poſſit, ſin verò minus, ſaltem ex patria amicitia, prorſumq; ex ea, quæ conſiſtit inter ævo ſeniores exigemus. Similiter verò etiam ex ea, quam habemus cum iis, qui nos beneficiis affecerunt. Nam vel acrius contendere cum talibus vel certare, cùm nos ira vel alius aliquis iſtiuſmodi affectus corripuerit, peſſis eſt, non ſalus amicitiæ, quæ exſiſtit. Di-

νητος. σύμμετος δὲ καθ' ἑαυτὸ θνητὸν πρὸς ἀπεναντίωσιν αὐτοῦ ἐναντίον δυνάμεων εἰρηνικὴν ἕξιν καὶ συμβίβασμὸν, δι' ὑγείας καὶ τῆς εἰς ταῦτα δι' ἐπιτηδευμάτων καὶ σωφροσύνης καὶ μίμησιν τῆς ἐν τοῖς κοσμικοῖς στοιχείοις εὐστοχίας. ἐν ᾧ δὴ ὅπου, εἰδὼς καὶ τὴν ἄκρατον καὶ σύλληψιν τὴν τῆς φιλίας ἑνόμενος ὄντος, εὑρὼν καὶ νομοθέτης ὁμολογουμένως Πυθαγόρας ἐγένετο. καὶ οὕτω θαυμαστὴν φιλίαν παρέδωκε τοῖς χρωμένοις, ὥστε ἔτι καὶ νῦν τοὺς πολλοὺς λέγειν δεῖ τῆς σφοδρότητος ἀποτρέποντας ἑαυτοῖς, ὅτι τῶν Πυθαγορείων εἰσι. δεῖ δὲ καὶ περὶ τούτων τῶν Πυθαγόρου παιδείας παραθέσθαι, καὶ τὰ παραγγέλματα, οἷς ἐχρῆτο πρὸς τοὺς ἐπιτηδείους καὶ γνωρίμους. παρεκελεύοντο οὖν οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐκ φιλίας ἀληθινῆς ἕξιν ἀγωνίζεσθαι καὶ φιλονεικίαν. μάλιστα μὲν ἐκ πάντως, εἰ δυνατὸν, εἰ δὲ μὴ ἐκ τῆς πατρίδος, καὶ κατὰ τῆς πρὸς τοὺς ἀριστοβυτέρους. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας. τὸ δὲ διαγωνίζεσθαι ἢ διαφιλονικεῖν πρὸς τοὺς τοιούτους ἐκ παντὸς ὀργῆς, ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου πάθους οὐ συμφέρον δι' ὑπαρχὴν φιλίας. ἔφασαν

σαι δὲ δεῖν ὡς ἐλαχίστας ἀμυχάς τε καὶ ἑλκώσεις ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγίνεσθαι, ἐὰν ἐπιγένωνται, εἶναι δὲ καὶ χρηστὸν ὀργῆς. ἀμφότερον μὲν μᾶλλον, μέντοι ὁ νεώτερός τε καὶ τῆς εἰρημένης τάξεως ἔχων ἐνδεέστερος, τὰς ἐπανορθώσεις τὰς γνωστικὰς, ἃς δὴ παιδαρτύσεις ἐκάλουν ἐκεῖνοι, μετὰ πολλῆς εὐφημίας τε καὶ εὐλαβείας φέρεσθαι δεῖν γίνεσθαι καὶ τῆς πρεσβυτέρου τοῖς νεωτέροις. καὶ πολὺ ἐμφαίνεσθαι ἐν τοῖς νουθετοῦσι τὸ κηδεμονικόν τε καὶ οἰκεῖον. οὕτω γὰρ εὐχήμονα τε γίνεσθαι καὶ ὠφέλιμον τὴν νουθέτησιν, ἐκ φιλίας ὑπάρχουσαν, μήτε παίζοντας, μήτε σπουδάζοντας. οὐ γὰρ ἔτι ῥᾴδιον εἶναι διαμένειν τὴν ὑπάρχουσαν φιλίαν, ὅταν ἅπαξ ἐμπέσῃ τὸ ψεύδεσθαι εἰς τὰ περὶ φανερόντων φίλων εἶναι ἤθη. φιλίαν μὴ ἀποφαίνεσθαι ἀτυχίας ἕνεκα, ἢ ἄλλης τινὸς ἀδυναμίας περὶ εἰς τὸν βίον ἐμπίπτουσαν, ἀλλὰ μόνου εἶναι δόκιμον ἀπόφασιν φίλου τε καὶ φιλίας, ἢ γινομένου δὲ κακίαν μεγάλου τε καὶ ἀνεπανόρθωτον. ἐχθρὰν ἔχοντα μὲν μηδέποτε αἱρεῖσθαι πρὸς τοὺς μὲν τελείους κακοὺς· αἱρεῖσθαι δὲ μέχρι μέσου μόνους, ἐν τῇ δὲ

xerunt autem in amicitiis, quam minima tubera & exhulcerationes esse debere, & si existāt subitò coortæ, tùm fugiendam vincendāq; esse iram. Ambo quidem & maximè tamen, qui annis junior est, & qui dictorum ordinē aliquem qualem qualem habet, judicabant correctiones juxta ac admonitiones, quas illi παιδαρτύσεις, hoc est, puerorū institutiones vocabant, cum multa laude linguæq; favore ac cautione pietatéq; junioribus, idque ab senioribus fieri oportere. Atque in eis, qui monita edunt, multum apparere salutarem & amicam correptionem. Ita enim cōmonitionem honestam simul & utilem fore, si ex amicitia nec ludos agentes, nec seria tractantes fidē non exterminemus. Siquidem facile non esse, ut sana & integra sit, quæ exstitit, amicitia, si quādo semel in illorū, qui se amicos esse perhibēt, mores, mēdaciū inciderit. Amicitiā non esse vel adversæ fortunæ, vel alterius alicujus impotētiæ, reíve, quę præstari nequeat, & in hanc vitam ferè soleat incidere, caussa repudiandam: sed eam solā probandam esse reprobationē tàm amici, quàm amicitiæ, quæ evenit propter magnū aliquod, & quod correctionē aliquā requirit, malum, voluntariam quidē inimicitiā nequaquā curari, nisi in iis, qui perfectè & consūmatè mali sūt, * * * in cōcertādo, nisi ejus, quo-

cum contendimus, mores in deterius fuerint prolapsi, atq; animi exsistat alienatio. Pugnandū aūt esse nō verbis, sed re ipsa atq; actione, idq; legitimū & pium esse bellum. Cæterùm ut homo cū homine quasi belligeret, nullā quidem esse caussam in vim potentiamq; discriminis ac contentionis, hoc principium solicitè, quā maximè fieri poterit cavendum esse. In amicitia, quę vera futura sit, quàm plurima dixerīt esse oportere, quæ definita ac solennia summóq; jure determinata sunt. Hęc autem probè, nec temerè esse judicata: & quidem in unamquamq; consuetudinem amicitiam sepositam esse oportere, ut nulla consuetudo negligēter ac temerè incatur, sed cum pudore ac verecundia, item cum severitate & recto ordine, neq; ullus affectus temerè, pravè vitioséq; excitetur, qualis est cupiditas vel ira. Eadem quoq; contra reliquas & quæ superstunt, affectiones dispositioneſq; ratio est. Quinimò facilè quis colligat, ipsum quoq; non ocsciter alienas amicitias declinare, sed valde etiam diligenter eas amputare & cavere, déq; eo ipso ad multas usque ætates amicitiā inter se mutuo nequaquam perfunctorie, sed severiter observaviſſe. Idq; liquidum esse ex iis, quæ Aristoxenus in libro de Pythagoricæ [illegible]instituto ipsemet se exaudisse ait, cùm Dionysius Siciliæ tyrānus regno

πολεμεῖν ἀλλὰ μὴ μετὰ πίστεως τὸ ἦθος τὸ διαφερόμενον, καὶ προσγένηται εὐγνωμοσύνη. πολεμεῖν δὲ μὴ λόγῳ ἀλλὰ τοῖς ἔργοις. νόμιμον δὲ εἶ καὶ ὅσιον ἐ πόλεμον. καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ πολεμίσει, αἴτιον μηδ' ἑπόλῃ γίνεσθαι εἰς δύναμιν διαφορᾶς, εὐλαβεῖσθαι παντελῶς τὴν ἀρχήν, ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἐν τῇ μελλούσῃ ἀληθινῇ ἔσεσθαι φιλίᾳ, ὡς πλεῖστα δ' εἶν ἔφασκεν εἶ τὰ ὡρισμένα καὶ νενομισμένα. καλῶς δὲ ταῦτα εἶ κεκελευσμένα καὶ μὴ ἄλλως, ἐ δῆτα ἐν εἰς ἦθος ἕκαστον κατεχρεισμένῳ δεῖν εἶ, ὅπως μήτε ὁμιλίᾳ μηδεμιᾷ ὀλιγόχρονός τι καὶ εἰκῇ γίνεσθαι· ἀλλὰ μεῖ' αἰδοῦς τε καὶ σπουδῆς καὶ τάξεως ὀρθῆς. μήτε πάθος ἐγκείρεσθαι μηδὲν εἰκῇ, καὶ φαύλως καὶ ἀμέτρως, οἷον ἐπιθυμία ἢ ὀργή. ὁ αὐτὸς τοίνυν λόγος καὶ ἐπὶ τῶν λειπομένων παθῶν τε καὶ διαθέσεων. ἄλλως μὲν τιμήσαιτο ἄν τις καὶ περὶ τὸ μὴ παρέργως ἐν τοῖς ἀλλοτρίας ἐκκλίνειν φιλίας, ἀλλὰ καὶ πάνυ σπουδαίως σπερμάτων ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ φυλάττεσθαι, καὶ περὶ τοῦδε μέχρι πολλῶν χρόνων τὸ φιλεῖν εἰς ἀλλήλους ἀνενδοιάστως διαθέμενος. ἔστι δ' Ἀριστόξενος ἐν ᾧ περὶ Πυθαγορικοῦ βίου λόγος διαπεποίηται φησὶ, Διονύσιον τὸν Σικελίας τύραν-

τον

γν ὅτι ἐκπίσαν τῆς μοναρχίας γράμματα ἐν Κορίνθῳ ἐδίδαξεν.
„ φησὶ γοῦν ὁ Ἀριστόξενος. οἴκτων
„ δὲ δακρύων, καὶ φανέντων τοιούτων
„ ἐργασθῆς τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, ὡς ἐν-
„ δέχεσθαι μᾶλλον. ὁ μὲν δὴ λόγος καὶ
„ περὶ θωπείας καὶ δεήσεως καὶ λιτανεί-
„ ας καὶ πάντων τοιούτων. Διονύσιος
„ ὢν ἐκπεσὼν τυραννίδος, ἀφικό-
„ μενος εἰς Κόρινθον πολλάκις ἡμῖν
„ διελέγετο περὶ τῆς τε Φιντίου καὶ
„ Δάμωνος τῶν Πυθαγορείων. ἦν δὲ
„ τοῦτο τὰ περὶ θανάτου γνωμί-
„ δια. ἐνίων ἐξηύρεν. ὁ δὲ τρόπος ἐξηύρησα-
„ σθαί τινων ἦν. τινὰς ἔφη τῶν περὶ
„ αὐτὸν διαβεβόσθαι, οἱ πολλάκις ἐ-
„ ποιοῦντο μυσίαν τῶν Πυθαγορείων, δι-
„ασύροντες καὶ διαμωκώμενοι δὲ αὐ-
„ τοὺς, καὶ λέγοντες ὅτι σκοπεῖν ἂν αὐτῷ, εἰ τε
„ σωφρόνως αὐτοῖς, καὶ προσποίητος
„ πίστις, καὶ ἀπάθεια, εἴ τις περιέ-
„ σφεν εἰς φορὰν ἀξιόχρεων. διαλε-
„ γόμενον δὲ τινῶν, καὶ γνωμένης φι-
„ λοτιμίας συντυχθῆναι ἐπὶ τοὺς
„ περὶ Φιντίαν, ἐνυπνίου τινὰ τῶν κα-
„ γόντων αὐτῷ εἰπεῖν, ὅτι φασὶ γέ-
„ γονε μετά τινων ἐπιβουλεύσαι αὐτῷ. δε
„ τοῦτο μαθόντα τὸν τῶν παρόν-
„ των ἐκείνων, καὶ τὴν διαδικασίαν γε-
„ νομένην ὡς ἀληθῶς σφόδρα θαυμάσαι. τὸν δὲ Φιντίαν
„ θαυμάζειν τὸν λόγον. ὡς δὲ αὐτὸς
„ διαρρήδην εἰπεῖν, ὅτι ἐξέτασαι

elapsus, Corinthi literas doceret. Ita enim inquit Aristoxenus. *Ab lacrimis & lachrymis talibusq; omnibus viros illos arceri, quàm maximè aquum est. Eadem verò etiam ratio est de adulatione, rogatione, & supplicatione, atq; id genus omnibus aliis. Dionysius igitur cùm regno expulsus Corinthum pervenisset, frequenter nobis de Phintia & Damone Pythagoreis commemorabat. Erant autem hæc de vadimonio, & promissione mortis facta. Modus autem fidejussionis ferè talis erat. Quosdam ex iis, inquit, qui familiariter cum ipso congrediebantur, & crebrò Pythagoreorum mentionem faciebant, carpentes & irridentes, eósque vanos & inflatos appellantes, atque addentes ipsorum gravitatem fidémque simulatam, adéoque rigorem affectuum ut vanum penitùs exstirpatum iri, si quis in calamitatem gravem atque ope indigam incideret. Contradicentibus verò nonnullis & exorta contentione, ita ut acies in familiares Phintiæ ipsúmque Phintiam instrueretur, & contrà quidem ex ejus accusatoribus dixisset, ipsum cum certis quibusdam palàm ipsi insidiatum fuisse, hócque testimonio ab illis ipsis, qui præsentes adessent, comprobari, atque indignationem admodum probabiliter exsistere. Verùm Phintias sermonem admirari. Quum autem ille palàm & apertè dixisset, hæc diligenter esse in-*

vestigata atque explorata, eumque mori oportere, Phinciam subdidisse, si ita ei visum decretumque est, ut haec sic fiant: salutem, inquit ille, rogo & oro, ut quod diei reliquum est, cum meorum, tùm Damonis commendandorum atque ordinandorum caussa, mihi concedatur. Atque hoc eum impetravisse. Convivebant enim hi viri, rèsque suas omnes inter se communes habebant. At cùm Phinias Damone longius aetate provectus esset, pleraque rei familiaris onera in se recepérat. Itaque rogavit ut harum ordinandarum caussa, Damone vade dato dimitteretur. Tum Dionysius admiratus percunctatusque est, an quis se mortis pro illo praestaturus esset vadem, & quis ille esset. Cùm verò Phinias jussisset, ut accerseretur Damon, atque ille quae accidissent, exaudivisset, statim sese, ac Vadimonium promisit, & quidem fuit ibi, donec rediisset Phinias. Itaq; ipse se ob ea confestim obstupefactum fuisse ait. Caterùm actores qui à principio, ut haec explorarent, introduxerant, Damonem irridere, quasi in crimine relinquendū, & sannis salsissimè excipere, certum enim cōpensationis vice datū fuisse dicere. Quum verò jam sol occasum peteret, advenit Phinias occidendus. Quo nomine omnes vehementer obstupefacti junctaque ac decepti fuerunt. Ipse igitur Tyrannus complexus osculatusq; viros obnixè rogare coepit, ut se certiùs in societatē amicitiāque reciperēt & ascriberēt. Verùm illi

ταῦτα ἀνεξέτως, καὶ ὅτι αὐτῷ δεῖ θνήσκειν, εἰ πεῖν τὸν Φιντίαν, ὅτι εἰ οὕτως αὐτῷ δέδοκται ταῦτα γίνεσθαι καὶ ἀξιώσειεν γε αὐτὸν δοθῆναι τὸ λοιπὸν ἡμέρας, ὅπως οἰκονομήσαιτο τά τε καθ' ἑαυτὸν, καὶ τὰ τῶν φίλων, καὶ τὰ τῆς Δαμώνα. σωιάζειν γὰρ οἱ ἄνδρες οὗτοι καὶ ἀποστῆναι ἀπάντων. Πρεσβύτερος δ' ὢν ὁ Φιντίας, τὰ πολλὰ τῆς περὶ οἰκονομίαν ἦν εἰς αὐτὸν ἀνειληφώς. ἠξίωσεν οὖν ἐπὶ ταῦτα ἀφεθῆναι, ἐγγυήσασθαι παρασχόμενος τὸν Δάμωνα, ἔφησεν. ὁ Διονύσιος θαυμάσας τε καὶ ἐρωτήσας εἰ ἔστιν ὁ ἀνθρωπος οὗτος, ὃς τις ὑπομενεῖ θανάτου γνώσης ἐγγυήσασθαι. φθονερὸς δὲ τῷ Φιντίᾳ μεταπέμψασθαι γνώσης τὸν Δάμωνα καὶ διακούσαντα τὰ συμβεβηκότα, φθονεῖν ἐγγυήσασθαί τε, καὶ μὴν ἦν αὐτῷ, ἕως ἂν ἐπανέλθῃ ὁ Φιντίας. αὐτὸς μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις εὐθὺς ἐκπλαγῆναι ἔφη. ἐκείνους δὲ τοὺς ἐξ ἀρχῆς εἰσηγαγόντας τὴν διάπειραν, τὸν Δάμωνα χλευάζειν, ὡς ἐγκαταλειφθησόμενον, καὶ σκέπτεσθαι ἔλαφον ἀντὶ δεδεμένου λέγειν. ὅσος δ' ἦν ἤδη τῷ ἡλίῳ περὶ δυσμάς, ἥκειν τὸν Φιντίαν ἐρρωμένον. ἐφ' ᾧ πάντας ἐκπλαγῆναί τε καὶ θωπεῦσαι. αὐτὸς δ' ἔφη, περιβαλών τε καὶ φιλήσας τοὺς ἄνδρας, ἀξιῶσαι ξεῖνον αὐτὸν εἰς ἑταιρείαν παραδέξασθαι. τοὺς δὲ

» μηδενὶ ξόπῳ, καίτοι λιπα-
» ροῦντος αὐτοῦ, συγκαταθεί-
» ναι εἰς τὸ τοιοῦτον. Καὶ ταῦτα
μὲν ὁ Ἀριστόξενος, ὡς παρ'
αὐτοῦ Διονυσίου πυθόμενος φη-
σί. λέγεται δὲ ὡς καὶ ἀγνο-
οῦντες ἀλλήλους οἱ Πυθαγό-
ρειοὶ ἐπειρῶντο φιλικὰ ἔργα
διαπράττεσθαι, ὅπου γοῦν εἰς
ἄψιν μηδέποτε ἀφιγμένων, ἵ-
νίκα τεκμήριον τι λαβεῖν, τοῦ
μετέχειν αὐτοῦ λόγων,
ὥστ' ἐκ τοιῶνδε ἔργων μηδ'
ἐκεῖνον τὸν λόγον ἀπίστασθαι. ὡς
ἄρα οἱ σπουδαῖοι ἄνδρες, καὶ
σπουδαιότατοι γῆς * οἰκοῦντες,
φίλοι εἰσὶν ἀλλήλους σφὶν ἢ
γνώριμοί τε καὶ σπουδαῖοι γεν-
έσθαι. κατάχθῆναι γοῦν φα-
σὶ τοῦ Πυθαγορείων τινα μα-
κρὰν, καὶ * ἐφ' ἵππου ὁδὸν βα-
δίζοντα εἰς τὸ πανδοχεῖον.
ἔπειτ' κόπου δὲ καὶ ἄλλης παν-
τοδαπῆς αἰτίας, εἰς νόσον μα-
κρὰν ἐκπεσεῖν καὶ βαρεῖαν ἔμπυον, ὡς'
τ' ἀπολιπεῖν αὐτὸ τὰ ἐπιτήδεια. ἢ
μὲν τοι πανδοχέα, εἴτε οἰκέτῃ τῷ
ἀνθρώπῳ, εἴτε καὶ ξενοδοχῇ παρ-
ῆν παραχέσθαι, μήτε ὑπηρεσίας
τινὰς φεισάμενος, μήτε δαπάνης
μηδεμιᾶς. ἐπειδὴ δὲ κρείττων
ἦν ἡ νόσος, τὸ μὲν ἀπορῆσαι
σεῖν * ἐλόμενος γράμμα τι ἀπέ-

nullo modo, etsi ipso admodum obsistente obsecrante q; in hoc illi assensi sunt, nec sale in hominem beneficium conferre voluerunt.
Atque hæc Aristoxenus, quasi ex ipso Dionysio audita commemorat. Ajūt verò Pythagoricos ignorātes sibi mutuo etiam conatos officia amicitiæ exhibere, idq; ab iis etiam tentatum, qui neqūaquam sub aspectum veniissent, quum signum aliquod volent capere, ut eorundem sermonum participes sint, ita ut istiusmodi operibus ne illū quidem sermonem suspectum habeant, nec illi fidem derogent. Vsque adeò ut illi, qui viri boni sunt, quàm lōgissimè terrarum habitantes inter se amicitiæ leges observent antè, quàm ullam inter se notitiam pararint, & alter alterum mutua consalutatione cōpellarint. Itaq; quendam ex Pythagoricis aiunt, cùm longam eamq; diurnam viam pedibus confeciisset, indiversorium publicum fuisse delatum. at præ lassitudine & alia non simplici causa, cum in longum gravemq; morbum incidisse, ita ut eum vitæ necessaria destituerent. Verùm caupo vel commiseratione tactus ergo hominē, vel etiam commendatione omnia, quæ necessaria forent, suppeditabat, nulli nec officio, nec illis sumptibus parcens. Quum autem violentior esset morbus atque is præualeret, ipsumq; mortivicinus esset, scripsisse, cum symbolum

bolum quodpiam in tabula, atq; hoc misisse ad caupónem, ut eum vicissim beneficio afficeret, tabula propter viam publicam projecta, diligenter considera, inquit, ecquis ex pertransceuntibus, symbolum lectitaturus sit. Nam hunc ei persoluturũ esse, ajebat, quidquid erga se sumptuũ fecisset, ac pro se gratiam repensurum. Caupo postquàm exspiravisset cum sepeliit, ejusq; cadaver ultimo honore affecit, nullam quidem spem habẽs, se sumptus, quos fecerat, recepturum esse, neque se ullo ab quopiam eorum, qui tabulam lecturi essent, beneficio ac remuneratione iri affectum. Nihilominus tamen morientis jussibus motus & perterritus, tabulam passim in medium exponere conabatur. Longo verò tempore pòst quidam Pythagoricorum isthac transiens tabulae adstitit, &, quis fuisset, qui symbolum posuerat, intellexit, reque omni exquisitè cognita, cauponi multo amplius pecuniae, quàm insumsisset, persolvit. Sanè Clinian Tarentinum ajunt, quem audiret, quemadmodum Pronus ille Cyrenaeus Pythagoricorum sermonem aemularetur & studiosus, de omnibus fortunis suis periclitaretur, pecuniis variis amplis collectis Cyrenẽ versus navigavisse, hancq; professionem suscepisse, ut res Pronì com-

ὅλος ἐν ἀγορᾷ, ἐξ ὧν ἐβιάζετο, ἐπιφέρειν ἐπειρᾶτο πρᾶσιν ἐπιτραπέζιον ἀπρεπῆ καὶ ἄδηλον τοῖς παρὰ τὴν ὁδὸν, ἐνθυμούμενος ὅς τις τῶν παρόντων ἀναλήψεται τὸ σύμβολον. τέλος δὲ ὅμως αὐτῷ δοθῆναι τὰ ἀναλώματα, ἅπερ εἰς αὐτὸν ἐπεποίητο, ἐξ χάριτος ἐπιούσης ὑπ' αὐτοῦ. τὸν δὲ παραδοχέα μὴ τὴν τελευτὴν θάψαι τε καὶ ἐπιμεληθῆναι τοῦ σώματος αὐτοῦ. μὰ μὴν τοίγε, ἐλπίδας ἔχων τοῦ κομίσασθαι τὰ δαπανήματα, μή τι γε ἐς πρὸς εὐπαθῶν πρὸς τινὰς τῶν ἀναγνωριούντων τὸν δέλτον. ὅμως μὲν τοι διαπειρᾶσθαι ἐκπεπλαγμένον τὰς ἐντολὰς, ἐκτιθέναι τε ἑκάστοτε εἰς τὸ μέσον τὸν αἰνιγμα. χρόνῳ δὲ πολλῷ ὕστερον τῶν Πυθαγορείων τινα παριόντα ἐπιγνῶναι τε καὶ μαθεῖν τὸν θέντα τὸ σύμβολον, ἐξιστάσης τε τὸ σύμβολον, καὶ τῶν παραδοχέα πόλλῳ πλέον ἀργύριον ἑαυτοῦ τῶν διαπανημάτων. Κλεινίαν γοῦν μὲν τὸν Ταραντῖνον φασὶ πυθόμενον, ὡς Πρῶνος ὁ Κυρηναῖος τῶν Πυθαγορείων λόγων ζηλωτὴς ὤν, πλησιάζοι μὲν τῇ Κυρήνῃ καὶ ἐπιτηδεύοι τὰ τοῦ Πρώ-

pou

ρου ἀπραγμόνα, μὴ μόνον τῶ μειῶσαι τὴν ἑαυτῶ οὐσίαν ὀλιγωρήσαντα, ἀλλὰ μήδε τὸν δι' τῶ πλοῦ κίνδυνον ἀπεσείσαντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔ Θέσσαλοι ἱ Ποσειδωνιάτ ἴσω λόγον μόνον ἱστοροῦσι, ὅτι Θυμαρίδης εἰς Πάριος τῆς Πυθαγορείων, ἡνίκα συνέπεσον εἰς ἀπορίαν αὐτὸν καταστῆναι ἐκ πολλῆς περὶ οὐσίας, πλεῦσαι φασὶν εἰς τὴν Πάρον, ἀργύριον συχνὸν συλλεξάμενον ἢ ἀναλήψεσθαι αὖτις τὰ ὑπάρξαντα. καλὰ μὲν οὖν ἢ ταῦτα τῆς φιλίας τεκμήρια. πολλῶ δὲ τούτων θαυμασιώτερα ἦν τὰ περὶ τῆς κοινωνίας τῶν θείων ἀγαθῶν, ἔ τὰ περὶ τ τῆ κοινῆ ὁμονοίας, ἔ τὰ περὶ τ θείαν ψυχῆς παρ' αὐτοῖς διορισθέντα. παρήγγελλον γὰρ θάμα ἀλλήλοις μὴ διαστῆναι τ ἐν ἑαυτοῖς θεὸν, ἀκοὴν εἰς θεοκρασίαν τινα, ἔ τ πρὸς τ θεὸν ἕνωσιν, ἢ τὴν τῶ νοῦ κοινωνίαν, ἢ τ τῆς θείας ψυχῆς ἀπέβλεπον αὐτοῖς ἡ πᾶσα τ φιλίας σπουδὴ δι' ἔργων τε ἢ λόγων· τούτω δὲ ὃν ἂν ἔχοι τις εὑρεῖν ἄλλο βέλτιον, ὅτε ἐν λόγοις λεγόμενον, ὅτε ἐν ὑπομνήμασι φερόμενον. οἶμαι δὲ ὅτι ἢ πάντα τ φιλίας ἀγαθὰ ἐν αὐτῶ περιέχεται. διόπερ καὶ ἡμεῖς ἄσ-

minutas in meliorem ſtatū ac cōditionē reſtitueret, non modò re ſuâ familiari quā imminuturus eſſet, contētâ, verùm etiā navigationis ne quidem diſcrimen & periculum ſubterfugit. Ad eundem modum etiam Theſtoriē Poſſidoniatē ajunt, cùm ſolùm ex rumore intelligeret Thymaridem Parium de ſecta eſſe Pythagoræorū, cùm in eam calamitatem deveniſſet, ut fortunis omnibus, iiſque haud ſanè mediocribus, ſed peramplis eſſet everſus, navigationē inſtituiſſe in Parū inſulā, collectaq; affatim pecunia ei fortunas, quæ prius fuerant, recuperaviſſe. Pulchra igitur & eximia hæc quoque ſunt amicitiæ indicia. Multò autem hiſce ea admirabiliora erant, quæ de communione ſanctorum bonorum, quæque item de mentis conjunctione atque animo divino apud ipſos definita determinataque erant. Admonebant enim ſeſe mutuo, ne deum, qui in ipſis eſſet, diſcerperent. Itaque in divinam quandam commiſtionem atque unionem cum Deo, & mētis animæque divinæ communionem, apud ipſos univerſum animicitiæ ſtudium tum re, tum verbis reſpiciebant. Eo autem nemo aliud quid melius vel verbis vel libris prolatum, nec ſtudiis etiam factum invenire poterit. Omnia autem amicitiæ bona in eo contineri exiſtimo, quapropter & nos in hoc ve-

lucicapite omnes meliores Pythagoricæ amicitiæ conditiones complexi, plura de ea dicere supersedemus.

CAP. XXXIIII.

Sparsim quædam commemorantur, quæ suo dixerit, suove fecerit ipse Pythagoras, vel posteri; qui eius Philosophiam exceperunt, quæ scilicet dicta non sunt suo loco, cùm ordinariè ejus virtutes exponerentur.

QUandoquidem hoc modo ex ordine, sed generatim exposuimus de Pythagora & Pythagoricis, Pythagoræorumque institutis, agedum deinceps etiam sparsim expositiones dici solitas in medium afferamus, quæ omnes sub ordinem jam prædictum non cadunt. Fertur igitur præceptum ab ipsis fuisse omnibus, ut lingua patria uterētur, quotquot ex Græcis hominibus ad hanc communionē accessissent. Non enim probabant peregrinis linguis quenquam & moribus uti. Accedebant verò etiam ad sectam Pythagoricam homines externi, Messenii scilicet & Lucani, Picētini & Romani. Accessit & Metrodorus Thyrsi filius, qui Epicharmi fuit pater, ejusque doctrinæ pleraque ad artem medicam transtulit, patris orationes interpretās. Ad fratrem ait, Epicharmum, & ante hunc Pythagoram dialectorum seu idiomatum Græcanicorum omnium optimam Doricam accipere. Quemadmodum & Musices concentum. Et quidem Ionicam Aeolicamque lin-

περὶ τὴν περιπλοκὴν τούτων καὶ ἀνάπαλιν τὰς ἐπιλαβόντας τῆς Πυθαγορείας φιλίας πλειστάκις μνημονεύομεν τὰ πλείω περὶ αὐτῶν λέγοντες.

Κεφ. λδ.

Σποράδην τινὰ ἀφορίσματα περὶ ἑκάστου τῶν ἀρεσκόντων Πυθαγόρᾳ αὐτῷ, ἢ οἱ διαδεξάμενοι αὐτοῦ τὴν φιλοσοφίαν ἐπήνεγκαν εἰς τὸ συνηγμένον καθ' ἕκαστα σαφηνίσαι.

ΕΠειδὴ καθ' ὑφ' ἓν τέλος οὕτω διήλθομεν περὶ Πυθαγόρου καὶ τῆς Πυθαγορείων, ἴσως δὴ τὰ μὴ τῶν καθ' ἕκαστα διορισθέντων ἀφηνιάσεις εἰωθυίας λέγεσθαι σποσαλισθῆναι, ὅσα οὐκ ἐσοπίπτουσιν ὑπὸ τὴν προειρημένην τάξιν. λέγεται τοίνυν οὖν φωνῇ χρῆσθαι τὴν σαφεστάτην ἁπάντων παρήγγελλον, ὅσοι τῶν ἑλλήνων προσῆλθον πρὸς τὴν κοινωνίαν ταύτην. τὸ γὰρ ξενίζειν οὐκ ἐδοκίμαζον. προσῆλθον δὲ καὶ ξένοι τῇ Πυθαγορείῳ αἱρέσει καὶ Μεσσηνίων ἐκ Λευκανῶν καὶ Πικεντίνων καὶ Ῥωμαίων. καὶ Μητόδωρός τε ὁ Θύρσου τὸ μὲν γένος Ἐπιχάρμου, καὶ τῆς ἰατρικῆς τὰ πλείστα πρὸς τὴν ἰατρικὴν μετήνεγκας, ἑρμηνεύοντος τοῦ πατρὸς λόγους. πρὸς τὸν ἀδελφὸν φησὶ, τὸν Ἐπίχαρμον, καὶ περὶ τούτου τὸν Πυθαγόραν τῆς διαλέκτου τῶν αἱρέσεων λαμβάνειν τὴν Δωρίδα καθαίρειν καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν Μουσικῶν. καὶ τὴν μὲν Ἰάδα καὶ τὴν Αἰολίδα

λίδα μετεχηκέναι τῆς διαχρώματος εὐπροσῳδίας, Ἀττίδα δὲ παλαιοτέραν μετεχηκέναι τῆ χρώματος. τὴν δὲ Δώριον διάλεκτον ἐναρμόνιον εἶναι συνεστηκυῖαν ἐκ τῶν φωνήεντων γραμμάτων. τῇ δὲ Δωριεῖ διαλέκτῳ μαρτυρεῖν τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸν μῦθον. Νηρέα γὰρ γῆμαι Δωρίδα τὴν Ὠκεανοῦ. τούτῳ δὲ μυθεύεσθαι γεγενῆσθαι τὰς πεντήκοντα θυγατέρας, ἐν αἷς καὶ τὴν Ἀχιλλέως μητέρα. λέγειν δέ τινας φασὶ Δευκαλίωνος τοῦ Προμηθέως, καὶ Πύρρας τῆς Ἐπιμηθέως γεγενῆσθαι δῶρον, τοῦ δὲ Ἕλληνα, τοῦ δὲ Αἰόλον. ἐν δὲ τοῖς Βαβυλωνίων ἱεροῖς, Ἕλληνα γεγονέναι Διὸς καὶ δῶρον καὶ Ξούθου, καὶ Αἰόλον, οἷς ἐφηγήσασθαι καὶ ἀκολουθῆσαι καὶ αὐτὸν εἰς Ῥόδον. ὁποτέρως μὲν οὖν ἔχει περὶ τῆς ἀρχαίου καὶ συμφορὰς ἔχειν ταχείας, τοῖς νεωτέροις καταμαθεῖν ὁμολογούμενον δὲ δι' ἁπάντων τῆς ἱστορίας σωάγειν τὸ πρεσβυτάτην εἶναι τῆς διαλέκτων τὴν Δώριον· μετὰ δὲ ταύτην γεγενῆσθαι τὴν Αἰολίδα, λαχοῦσαν δεύτερον Αἰόλου ὀνομασθῆναι. τρίτην δὲ τὴν Ἰάδα γεγονέναι δεύτερον Ἕλληνος καὶ Ξούθου. Τετάρτην δὲ τὴν Ἀττι-

guas participes esse coloris prosodiæ seu accentus. Atticam verò colorum nimis luxuriosè & abundanter fuisse studiosam. Doricam autem dialectum numerosam ac probè constitutam, apteque ex vocalibus literis esse conexam. Huic linguæ ipsam antiquitatē ac fabulam testimonium perhibere. Siquidem Nerea Doridem Oceani filiam in uxorem duxisse. Huic autem fabulæ tradunt quinquaginta fuisse illas quinquaginta filias, è quarū numero fuerit & Thetis Achillis mater. Quosdam verò ait perhibere, linguam tum Græcanicam, tum etiam Acolicam Deucalionis, qui filius erat Promethei, & Pyrrhæ, quæ Epimethei filia, donum esse & munus. In Babyloniorum aūt sacris audire se Hellenem Iove natam fuisse. Hujus deinde donum exstitisse & Xuthum & AEolum, quorum ductu atque imperio ipse in Rhodum usque insulam quoque secutus sit. Cæterùm utro modo se res habeat de antiquis illis, haud ita facilè fuerit, quod verum est, percipere, & inventibus perdiscere. In confesso autem est ex utraque tam sacra scilicet, quàm prophana historia astrui, linguam Doricam reliquiarum omnium longè esse antiquissimam. Post hanc AEolicam, quæ ab AEolo nomen sortita est. Tertiam verò esse Ionicam, quæ ab Ione Xuthi filio exstitit. Quartam esse Atti-

cam, cui hoc fuerit impositum nomẽ ab Creusa Erechthei filia. sic autẽ vocitatam tribus seculis post eos, qui prius apud Thracas vixerunt, & Erithyæ raptum, uti pleræque historiæ declarant. Orpheum item, qui omniũ poetarum antiquissimus fuit, Doricæ usum dialecto. In medicina eos maximè ajunt recipere speciem illam, quæ est de victus ratione ac modo, inque eo hoc agere, ut sint quàm exactissimi expertissimique, & conari primum quidem, ut perdiscant signa temperamẽti, tam cibi quàm potus, itẽq; quietis: Deinde de ipsa cõditione & quasi constructione tacitum retinent, quę assumuntur, penè primos conatos fuisse & commentativaliquid & definire. Pythagorai etiam præ cæteris, qui ante eos fuerunt, maximè adhibent. cataplasmata & emollientia remedia, medicamenta verò seu potiones minus probant: illis verò ipsis maximè utuntur in hulceribus seu suppurationibus. In incisionibus autem & ustionibus omnium minimè adhibent & admittunt. Vtuntur verò etiam carminibus ad nonnullas infirmitates atque invaletudines pellẽdas. Eos verò fugere & evitare dicuntur, qui disciplinas cauponantur, aperitóque cum diversorii januas aperientes quibuslibet, qui accedunt, hominibus. Quod si autem ne sic quidem invenerint, quibus juven-

δὲ τεθειμένου ὑπὸ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως, πλησίον δὲ ἔτι τῶν ἡρώων τῶν ὑστέρων τῶν πρότερον καὶ Θρᾴκας καὶ Ἐρεθέας ἁρπαγέντα, ὡς οἱ πλείους τῶν ἱστορικῶν ὑπομιμνήσκουσι. καὶ χρῆσθαι δὲ τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ καὶ Ὀρφέα τῶν ἀρχαιοτάτων ὄντα τῶν ποιητῶν. [Τῆς δὲ ἰατρικῆς μάλιστα φασὶν ἅπτεσθαι ἀνθρώπους ὑπὸ ἐμπειρίας τοιαύτης, ὑπὸ τοῦ διαιτητικοῦ μέρους, καὶ ἔτι ἀκριβεστάτους ἐν τούτῳ, καὶ πειρᾶσθαι πρῶτον μὲν καὶ μανθάνειν τὰ σημεῖα συμμετρίας περί τε καὶ στάσεως καὶ ἀναπαύσεως. Ἔπειτα περὶ αὐτῆς τῆς κατασκευῆς καὶ σχεδὸν προσφερομένων καὶ τῶν πρώτους ἐπιχειρῆσαί τι πραγματεύεσθαι καὶ διορίζειν, ἀφ' ὧν καὶ Πυθαγόρας μάλιστα τῶν ἄλλων πλεῖον πρὸς τοὺς Πυθαγορείους ἔπεμψεν, τὰ δὲ περὶ τὰ φαρμακώδη ἧττον, διαιτᾶν δὲ τούτων πρὸς τὰς ἑλκώσεις μάλιστα χρῆσθαι. τὰ δὲ περὶ τὰς λοιμὰς καὶ νοσήματα ἥκιστα πάντων χρῆσθαι. τὰ δὲ ἐγχειρεῖν καὶ τὴν ἕλξιν ἐπιφέρειν πρὸς ἕκαστα τῶν ἐπιφερομένων.] καὶ ἐπῳδαῖς δὲ ἧττον χρῆσθαι τοὺς τὰ μάλιστα καὶ μάλιστα

τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς νέους, καὶ μισθὸν τῶν ἀτιμήτων πράττοντας. αὐτὸν δὲ συμπεριπατεῖσθαι πολὺ τῶν λεγομένων, ὅπως οἱ μὲν καθαρῶς παιδεύωνται σεμνῶς αὐτῶν μεταλαμβάνωσιν. οἱ δὲ ὥσπερ Ὅμηρος φησὶ τὸν Τάνταλον λυπῶνται παρόντων αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν ἀκουσμάτων. μηδὲν δεπαλαίοντας. λέγειν δ' αὐτοὺς οἶμαι καὶ περὶ τοῦ μισθοῦ διδάσκειν τοὺς προσιόντας, οὓς καὶ χείρους τῶν ἁρμογλύφων, καὶ ἐπὶ διφρίων τεχνιτῶν ἀποφαίνουσι. τοῦ μὲν γὰρ ἐνδομένου τινὸς Ἑρμῆν ζωτεῖν εἰς τὸν ἀγάλματος τῆς μορφῆς ξύλον ἐπιτήδειον. οὓς δὲ φύσεως χείρους ἐκ παντὸς φύσεως ἐργάζεσθαι τὴν ἀρετῆς ἐπιτηδειοτέρους. προτοῖς δὲ δεῖν μᾶλλον λέγουσι φιλοσοφίας, ἢ γονέων καὶ γεωργίας. τοὺς μὲν γὰρ γονέας καὶ τοὺς γεωργοὺς αἰτίους εἶναι τοῦ ζῆν ἡμᾶς· τοὺς δὲ φιλοσόφους καὶ παιδεύειν τοῦ εὖ ζῆν, καὶ φρονίμους τὸ ὀρθὴν οἰκονομίαν εὑρόντας. ὅτε δὲ λέγειν ἢ ὅτε συγγράφειν ἔτως ἤθελεν, ὡς μηδὲ τοῖς ἑταίροις, καίτοι γε τὰ γράμματα, ἀλλ' αὐτὸ δὲ τοῦτο πρῶτος δι' ἀξιολογίαν Πυθαγόρας τοὺς αὑτοῦ προσφοιτῶντας, ὅπως ἀκροάσεως ἀπάσης καθαρεύοντες, ἐν

tur, eos in urbes effusos, &, ut summatim dicam, re ipsa involant in gymnasia, atque iis operam suam locant, juvenesq; ad se pelliciunt, & mercedem colligunt inæstimabilem. Ipsum verò simul multa ex iis, quæ dicuntur, occultare, ut qui putè instituti sunt, illorum palam participes evadãt. Alii, ut inquit Homerus de Tantalo, contristantur, dum præsentes sunt in mediis lectionibus ac auditionibus, nec ea ulla fruuntur. Suspicor autem eos etiam dicere de iis, qui propter pretiũ illos, qui accedunt, docent, quos etiam pejores statuariis & artificibus curulibus declarant: Etenim cùm quis Mercuriũ vult fingere, vt cum alicubi statuat, is quærit in formæ constitutionem ligni accommodũ, alios verò ex quavis natura promptè studium virtutis operari. Philosophiæ verò mãjorem curam adhibendã esse ajunt, quàm parentum atq; agriculturę. Siquidem parentes & agricolas autores esse quod vivamus: homines verò Philosophos ac magistros ut & benè vivamus & recta vitę administratione inventa sapiamus. Ita aũt sua instituebat, ut nec dicere, nec conscribere vellet, ne, quę sentiret, quibusvis obviis innotescerent. Verùm hoc ipsum Pythagoras discipulos suos primùm docuisse dicitur, ut ab omni intemperantiâ se purgantes sermones cum gaudio animiq́ue

lætitia, silentióve, quos audituri essent, conservent. Itaque qui primus indignis enuntia visset aptæ iterúmq; inceptæ conjunctionis naturam, ut orationum fierent participes, ita ajunt ab æditus arceri & prohiberi solitos fuisse, ut non ex communi solùm convictu usuque domestico exterminati sint: sed ipsius etiam sepulchrum fuisse structum pe-rarumque veluti hominis qui ex communi hominum vita ac familiaritate decessisset, iamque alius quodam modo factus esset. Alii divinum illis numen etiam iratum esse asseverant, qui Pythagoræ mysteria enuntiavissent. Eum enim penitus interiisse & mari absorptum fuisse, qui impiè egisset, hoc est, qui indicavisset contubernio, quod illi ab viginti quos habebat, angulis ἰσοπλεύρου σύστασιν vocabant. Hoc verò habebat duodecim sedilia, unumque erat ex quinque dictis firmis ac stabilibus figuris, quæ in sphæram globumque producerentur. Nonnulli verò illi homini, qui de rationis experte forma, simulque de inepta conjunctione enunciavisset, hoc usu venire dixerunt. Cæterùm universa Pythagoræ institutio, vivendi regula seu ratio agendi peculiarem habebat morem, cerátque sacramentis ceu tesseris quibusdam involuta, similis ænigmatibus quibusdam & griphis apophthegmatum, quæ ab magnis & fortibus ho-

ἐχρησιμοσύνην φυλάττειν, ἢ μὴ ἐκφέρουσι λόγους. τὸν μὲν οὖν πρῶτον ἐκφήναντα τὴν τῆς συμπεπλοκίας καὶ ἀσυμπλοκίας φύσιν ὅτις ἀναξίοις μετέσχε τοῦ λόγου, οὗτον φασὶν ὑποβρύχιον γενέσθαι, ὡς μὴ μόνον ἐκ τῆς κοινῆς συνουσίας καὶ διαίτης ἐξοικισθῆναι, ἀλλὰ καὶ τάφον ἔσχε τοῦ κατακλυσθῆναι, ὡς δὴ τοῦ ζῶντος ἐκ τοῦ μὴ ἀνθρώπου βίου, τοῦ σώματος ἑτέρου γεγονότος. οἱ δὲ φασὶ καὶ τὸ ἰσόπλευρον συνεστῶτα τοῖς ἑξήκοντα τοῦ Πυθαγόρου ποιησαμένοις. φθαρῆναι γὰρ ἀναβάντα ἐν θαλάττῃ τὸν ἀπολύσαντα τὴν τοῦ εἰκοσαγώνου σύστασιν. τοῦτο δ' ἦν δωδεκάεδρον ἐν ᾧ πάντα λεγομένων στερεῶν σχημάτων, εἰς σφαῖραν συστήσασθαι. ἔνιοι δὲ τὸν περὶ τῆς ἀλόγου καὶ τῆς ἀσυμπλοκίας ἐξενεγκόντα τοῦτο παθεῖν εἶπον. ἰδιοφυὲς δέ τι καὶ ἡ συμπλοκὴ Πυθαγορικὴ ἀγωγὴ, αἰνίγμασί τισι καὶ γρίφοις * ἐοικυῖα ἀποφθεγμάτων ἰοικυῖα, διὰ τὸ ἀρχαΐζειν τὰ χαρακτῆρα καθά-

καθάπερ καὶ τὰ θεῖα τῶν ὀνομάτων καὶ πυθόχρηστα λόγια, δυσπαρακολούθητά πως καὶ δυσερμήνευτα φαίνεται τοῖς ἐπιπαρέργως χρησμῳδουμένοις. τοιοῦτα ἄν τις καὶ ἀπορρήτων τελετῶν λεγομένων τελεῖα ἂν παράθοιτο περὶ Πυθαγόρου τε καὶ τῶν Πυθαγορείων.

minibus producta essent, quòd characterem & forma orationis prisca uterentur, quemadmodum & ea, quæ verè divina sunt, & ab Deo edita oracula videntur inimitabilia, quæque nemo sequi & interpretari possit iis, qui quasi aliud agendo & obiter responsa pertunt. Atque hæc talia & tanta quis etiam ab iis, quæ sparsim ab eo dicta fuerunt indicia, cùm de Pythagora, tum etiam de Pythagoreis apposuerit.

Κεφ. λε.

Τίς ἡ ἐπανάστασις τῶν περὶ Πυθαγόραν γέγονε. καὶ ποῦ ἦν ὁ Πυθαγόρας, καὶ διὰ τίνας αἰτίας ἐπιβουλεύονται αὐτοῖς οἱ Τυρρηνοὶ καὶ ἀλλοτρίως διάκεινται.

CAP. XXXV.

Quemadmodum in Pythagoreos fuerit insurrectum, atque ubi fuerit Pythagoras, & propter quas causas Tyranni & exitiales scelestique homines ipsis sint insidiati.

Ἦσαν δέ τινες οἱ προστιθέμενοι τοῖς ἀνδράσι τούτοις καὶ ἐπανίστασαν αὐτοῖς. ὅτι μὲν οὖν ἀπόντος Πυθαγόρου ἐγένετο ἡ ἐπιβουλή, πάντες ὁμολογοῦσι. διαφέρονται δὲ περὶ τοῦ τότε γενομένου. οἱ μὲν γὰρ πρὸς Φερεκύδην τὸν Σύριον, οἱ δὲ εἰς Μεταπόντιον λέγοντες ἀποδημῆσαι τὸν Πυθαγόραν. αἱ δὲ αἰτίαι τῆς ἐπιβουλῆς πλείονες λέγονται, μία μὲν ὑπὸ τῶν Κυλωνίων λεγομένων ἀνδρῶν, τοιάδε λεγομένη. Κύλων ἀνὴρ Κροτωνιάτης γένει μὲν καὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ περιττεύων τῶν πολιτῶν, ἄλλως δὲ χαλεπὸς ἦν καὶ βίαιος καὶ θορυβώδης καὶ τυραννικὸς τὸ ἦθος, πᾶσαν προθυμίαν παρεχόμενος πρὸς τὸ κοινωνῆσαι τῷ Πυ-

Erant dixit nonnulli qui cum hisce viris belligerabant, atq; in eos gravissimè concitata seditione insurrexerunt. At enim Pythagora absente insidias structas fuisse uno omnes ore fatentur. Verùm de peregrinatione, quæ tum accidit, discrepant. Alii quidem Pythagoram ad Pherecydem Syrium, alii verò in Metapontium profectum fuisse dicitant. Causæ verò insidiarum plures commemorantur. una ab viris, qui Cylonii vocantur talis refertur. Cylõ vir erat Crotoniata, genere quidem & dignitate divitiisq; inter omnes cives primas tenens: sed cætera asperis præditus moribus, violentus & seditiosus, adeóq; tyrannicus, qui omnem alacritatem animíque propensionem ac diligentiam adhibebat, ut cum Pythago-

gotiorum in vitæ institutis communionem haberet. Cumque ipsum Pythagoram jam senem accessisset, ob causas modo dictas repulsam tulit. Eo verò facto acre & magnum bellum suscepit & ipse Cylo, & ejus amici ac familiares, contra ipsum Pythagoram simul & amicos. Atque adeò gravis & vehemens, adeoque intemperans & immoderata exarsit tum ipsius Cylonis, tum eorum, qui cum ipso quasi in acie constituti ordinatique erant, concertatio æmulatioque, ut ad ultimos usque Pythagoræos ea continuata sit. Pythagoras igitur ob hanc causam in Metapontium profectus est, ibique mortẽ cum vita commutasse dicitur. Cylonii verò jam dicti cum Pythagoræis continenter dissidere, omnemq; malevolentiam atque odium ostendere pergebant. Sed interea Pythagoræorum probitas & integritas, itemq; urbium ipsarum voluntas, ut ab istis Respublicas administrari vellent, aliquantisper præpollebant. Ad extremũ verò res eousque processit, & usque adeo illis viris est insidiatus, ut in Mylonis ædibus Crotoniæ congregatis Pythagoræis, & de rebus hostilibus consultantibus domo succensa viros exusserint, exceptis duobus Archippo scilicet & Lysidе. Qui cùm maximè adulta essent ætate, & maximis corporis viribus, foris concîsi & obtruncati

διαφορᾶς βίᾳ, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Πυθαγόραν ἤδη πρεσβύτην ὄντα ἀπειθουμένων δὲ τὰς προειρημένας αἰτίας· ἡμυνόντο δὲ τοῦτον πόλεμον ἐκ μικροῦ ἤρξατο, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ φίλοι αὐτῷ τε τῷ Κύλωνος πρὸς αὐτόν τε τὸν Πυθαγόραν καὶ τοὺς ἑταίρους· καὶ οὕτω σφοδρά τις ἐγένετο ἔρις καὶ φιλοτιμία αὐτῷ τε τῷ Κύλωνι Κύλωνος, καὶ τῶν μετ' ἐκείνου τεταγμένων, ὥστε διαλείπειν μέχρι τοῦ τελευταίου Πυθαγορείων. Ὁ μὲν δὴ Πυθαγόρας διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐπὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μεταπόντιον, κἀκεῖ λέγεται καταστρέψαι τὸν βίον. οἱ δὲ Κυλώνιοι λεγόμενοι δὴ τότε πρὸς Πυθαγορείους στασιάζοντες, καὶ πᾶσαν ἐνδεικνύμενοι δυσμένειαν. ἀλλ' ὅμως ἐπεκράτει μέχρι τινὸς ἡ τῶν Πυθαγορείων καλοκαγαθία, καὶ ἡ τῶν πόλεων αὐτῶν βούλησις, ὥστε ὑπ' ἐκείνων οἰκονομεῖσθαι βέλτιον περὶ τὰς πολιτείας. τέλος δὲ εἰς τοσοῦτον ἐπεβούλευσε τοῖς ἀνδράσιν, ὥστε ἐν τῇ Μύλωνος οἰκίᾳ ἐν Κρότωνι συνεδρευόντων Πυθαγορείων, καὶ βουλευομένων περὶ πολιτικῶν πραγμάτων, ὑφάψαντος δ' οἰκίαν, κατέκαυσαν τοὺς ἄνδρας, πλὴν δυοῖν, Ἀρχίππου τε καὶ Λυσίδος. ἦσαν δὲ τελειότατοι ὄντες καὶ νεώτατοι δὲ ἡλικίᾳ

πεπαίσαντο

παίσαντα ἔκ πως. γνωμένου δὲ τούτου, ἐ λόγον οὐδένα ποιησαμένων τῆς πολλῶν περὶ τὸ συμβάντος πάθους, ἐπαύσαντο τῆς δημιλείας οἱ Πυθαγορεῖοι. συνέβη δὲ τοῦτο δι' ἀμφοτέρας τὰς αἰτίας, διά τε τὴν ὀλιγωρίαν τῆς πολεμίων. τὸ τοιοῦτον γὰρ καὶ τηλικοῦτον γνῶναι ὀφείλαντας, ἐδημίας ὑπερορᾶν ἐποίησαν, διά τε τὴν ἀπώλειαν τῶν ἡγεμονικωτάτων ἀνδρῶν, τῶν δὲ δύο τῆς σωτηρισθέντων, ἀμφοτέρων Ταραντίνων ὄντων, ὁ μὲν Ἄρχιππος ἀνεχώρησεν εἰς Τάραντα, ὁ δὲ Λύσις μισήσας ἢ ὀλιγωρίαν ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς Ἀχαΐαν διέβη τὴν Πελοποννησιακήν. Ἔπειτα εἰς Θήβας μεταχωρίσαντος αὐτὸν ἧς τινὸς γνωμένης, ὑφ' ἣν ἐγένετο Ἐπαμεινώνδας ἀκροατής, ἐ παιδίον τὸν Λύσιν ἐκάλεσεν, ὥδε καὶ τὸν βίον καταλήξειν. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Πυθαγορείων ἀπέστησαν τῆς Ἰταλίας, πλὴν Ἀρχύτου τοῦ Ταραντίνου. ἀθροισθέντες δὲ εἰς τὸ Ῥήγιον, ἐκεῖ διέβιον μετ' ἀλλήλων. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, καὶ τῶν πολιτευμάτων ὅπη τὸ χεῖρον προβαινόντων, ἦσαν δὲ οἱ ἀποδημιώτατοι τε Φάντων καὶ Ἐχεκράτης καὶ Πολύμνηστος καὶ Διοκλῆς Φλιάσιοι, Ξενόφιλος δὲ Χαλκιδεύς, ἀπὸ Θράκης Χαλκιδέων,

periérunt. Quod cùm factum esset, & pleriq; de ea clade, quæ accidisset, nec rationem habuissent ullam, nec illi prospexissent, Pythagorei sese à cura reigerendæ abdicaverunt. Contigit aũt hoc propter utrasque causas, tum propter hostium contemptum. nam cùm tale tantumq; scelus designatum atque edita clades esset, sulq; deq; habuerunt, neque in authores animadverterunt: tum etiam propter præstãtissimorum virorum internicionem. Ex illis verò duobus, qui conservati erãt, cùm uterq; natione Tarentinus esset, Archippus quidem Tarentum secessit, Lysis verò concepto in contemptionem & despicientiam odio in Græciam discessit, atque in Achaia Peloponnesiaca commoratus est. Deinde propter singulare aliquod studiũ Thebas demigravit, cujus Epaminondas auditor fiebat, & Lysin patrem vocavit, ubi etiam diem suum obiit. Reliqui verò Pythagorei Italia excesserũt, præter Archytam Tarentinum. Rhegii autem congregati, ibiq; collegio facto simul inter se versati sunt. Quum autem temporis progressu ac pedetẽtim publicæ res, earumq; administrationes in deterius procederent, Phanto & Echecrates, itemq; Polymnastus & Diocles ambo Phliasii, adhæc Xenophilus Chalcidensis, ab Chalcide urbe Thraciæ oriundus, omnium cum vir-

tutum, tum literarum homines longè studiosissimi optimique erant. Igitur mores & disciplinas, quæ fuerant ab initio, observarunt. Verùm deficiente illa secta, velut in genere omnino que evanuerunt. Atque hæc sunt quæ cō- memorat Aristoxenus. Nicomachus autem cætera cum iis consentit. Cæterùm insidias hasce circiter Pythagoræ peregrinationem accidisse memorat. Nam ad Pherecydem Syrium præceptorem suum in Delum insulam profectus est, ipsum curaturus à morbo, qui vulgò phthiriasis, &, ut sic dicam, pedicularis appellatur, in quem inciderat, ut jam morti vicinus esse, vel si exstinctus foret, funeraturus. Itaq; qui ab illis rejecti publicaq; infamia notati erant, tunc in eos irruerunt, atq; omnes prorsus, qui ubiq; essent invidio absumpserunt, nec non ipsi ab hominibus impudicis Græcisq; Italiotis dictis, quòd Italiam incolerent, ob hanc rem lapidibus obruti & insepulti abjecti fuerunt. Tunc igitur contingebat, ut cum scientibus scientia una deficeret, posteaquam illa ut res arcana non enunciata, nec docta in ipsorū pectoribus, eousque conservata esset. Quæ autem sola intellectu difficilia, & apud externos aperta atque explicata essent, ea paucis admodum exceptis commemorari contigit, quæ nonnulli in aliis nationibus tum versati, ceu re-

ἰφύλαξεν μὲν οὖν τὰ ἐξ ἀρχῆς ἤθη καὶ τὰ μαθήματα. κρίνοι ἐκλειπούσης τῆς αἱρέσεως, ὡς ἐγγυθεν ἠφανίσθησαν. ταῦτα μὲν οὖν Ἀριστόξενος ἱστορεῖ. Νικόμαχος δὲ τὰ μὲν ἄλλα συνομολογεῖ τούτοις. περὶ δὲ τὴν ἀποδημίαν τοῦ Πυθαγόρου φησὶ γεγονέναι τὴν ἐπιβουλὴν τοιαύτην. ὡς γὰρ Φερεκύδην τὸν Σύριον διδάσκαλον αὐτοῦ γηρῶντα, εἰς Δῆλον ἐπορεύθη νοσοκομήσων * δεινὸν αὐτὸν ἀπειληκὼς γηρύδιον, τοῦ ἰσορυμένου τῆς φθειριάσεως ἀδηδὼς καὶ κνιζόμενον. τότε δὴ οὖν οἱ ὑπογυωδέντες ἐπ' αὐτῷ καὶ συλλυθέντες ἐπέθεντο αὐτοῖς, καὶ πάντας παντάχῃ ἐνέπρησαν, αὐτοί τε ὑπὸ τῶν Ἰταλιωτῶν κατελεύσθησαν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐξερρίφησαν ἄταφοι. τότε δὴ οὐκέτι συλλυπεῖν συνέβαινε τὴν ἐπιστήμην τοῖς ἐπιταμένοις. ἅτε δὴ ἄρρητον ἐπ' αὐτῷ ἐν τοῖς στήθεσι διαφυλαχθεῖσαν μέχρι τότε. τὰ δυσύνετα μόνα δὲ διέσωζον τὰ παρὰ τοῖς ἔξω διαμνημονεύεσθαι συνέβη, πλὴν ὀλίγων πάνυ, ὅσα τινὲς ἐν ἀλλοδημίαις τότε τυχόντες διέσωσαν ζώντες, ἅτινα πάνυ ἀμυδρὰ

μυθρὰ δὲ διαθέσεται. καὶ οὗτοι μὲν μονωθέντες, καὶ ἐπὶ τῇ συμβάσει οὐ μετρίως ἀθυμήσαντες, διεσπάρησαν μὲν ἄλλος ἄλλαχῇ. καὶ οὐκέτι κοινωνεῖν ἀνθρώπῳ τινὶ λόγου τὸ παράπαν ὑπέμειναν. μονάζοντες δ' ἐν ταῖς ἐρημίαις, ὅπου ἂν τύχῃ καὶ καταλάβοι τὰ σφόλλοντα καὶ τὴν αὐτὸς ἑαυτῷ ἕκαστος συνουσίαν ἀντὶ παντὸς ἡσυχάζου. διαλαβόμενοι δὲ μὴ παντελῶς ἐξ ἀνθρώπων τὸ φιλοσοφίας ὄνομα, καὶ θεοῖς αὐτοῖς δὴ τοῦτο ἀπεχθάνωνται, διολίσαντες ἄρδην τὸ πλεῖστον αὐτῆς δῶρον, ὑπομνήματά τινα κεφαλαιώδη καὶ συμβολὰ συντεξάμενοι, τά τε τῆς παιδοτριβικῆς συγγράμματα, ἃ ὧν διεμέμνηντο, συναλίσαντες καταλιπόν ἕκαστος οὗ ἐτύγχανον. τελευτῇ ἐπιτρέψαντες ἑαυτῶν, ἢ θυγατράσιν, ἢ γυναιξὶ μηδενὶ δίδόμεναι τῆς ἐκτὸς τὰς οἰκίας. αἱ δὲ μέχρι πολλοῦ χρόνου τοῦτο διετήρησαν, ἐκ διαδοχῆς τὴν αὐτὴν ταύτην ἐπιβάλλουσαι τοῖς ἐπιγόνοις. ἐπαιδεύθη καὶ Ἀπολλώνιος περὶ τῆς αὐτῆς, ἐς ὃ ἐπου διαφωνεῖ, πολλὰ δὲ καὶ προσλέθησι τῆς μὴ τετριμένων περὶ τού-

liquias quasdam & scintillas, quæ valdè essent obscuræ & captu difficiles conservarunt. Etenim hi soli derelicti, & ob rem, quæ acciderat, non mediocriter animis consternati, singuli hâc atque illâc fuerunt dissipati, & cum nullo mortalium prorsus vel verbo communicare sustinuerunt. Soli autẽ illi, qui in locis solitariis agerent, ubicumq; copia daretur, & ut plurimum concluſi suum quisque convictum semper libenterq; accipiebant. Diligẽter verò caventes, ne Philosophiæ nomen ex hominibus evanesceret, prorsusq; occideret, ipsiq; ideò diis invisi fierent, tanto ipsorum dono ac munere funditùs dispердito, monumenta quædam brevia, quasi parvis capitibus comprehensa ac symbola composuerunt, & scripta ac lucubrationes antiquorum, caq;, quorum memoriã habebant, ceu in unum fascem collecta, singuli quo in loco versabantur, reliquerũt. Ad ultimum filiis, aut filiabus, aut uxoribus jurejurando obstrictis imperaverunt, ne cuiquam eorum, qui essent extra ipsorum familiam, illa vel darent vel communicarent. Illæ autem multo temporis spacio hoc observarunt, per successionem hoc idem præceptum ad posteros transmittẽtes. Verũ cùm & Apollonius de hisce ipsis alicubi diversũ sentiat, multa verò etiã addat eorum, quæ hisce dicta non fue-

runt, agedum hujus quoque narrationem de insidiis in Pythagoreos structis adjiciamus. Ait igitur illos statim à pueris invidiam aliorum secutam fuisse. Siquidem homines, quoad quidē omnibus qui eum accederent, dissitebat, Pythagoram in deliciis pretioque habebant. Postquam verò cum solis discipulis consuetudinem habere coepit, eviluit de eo existimatio, & authoritas imminuta fuit. Patiebantur quidē ejus, qui extrinsecus adveniret, illum studiosum esse, at qui illi plus, quàm indigenis videbantur deferre, graviter indignabantur, & contra se suspicabantur statui agiq; comitia. Deinde etiam cùm juvenes essent ex numero illorū, qui in magistratu & dignitatibus versantur, itemq; qui fortunæ splendore in reliquis mortalibus eminent, eveniebat ętate antecedente eos non modo in propriis ædibus primas tenere, verū etiam cōmuniter urbem administrare. Sanè posteaquam magnam societatē coiissent, superarunt numerum omninò trecentorum, sed exigua erat urbis pars, nec iisdem moribus nec studiis administrata. Imò verò quàm diu locū, qui contigit, habuit, & Pythagoras illic versaretur, constitutio post urbis constructionem inveterata, permansit miserrimè afflicta, & quærens ecquo modo posset invenire occasionē mutationis. Postquam autem Sybarim

τοις, φερόδὴ καὶ τὴν τούτου παρεσκευάσθαι δήπουθεν ἐπιβουλὴν περὶ τῆς εἰς τὰς Πυθαγορείους ἐπιβουλῆς. λέγεται γοῦν τοῦτον ὡς ἐκείνοις παρικολουθήσαντα τοιάδε τις μὲν αὐθὶς ἐν παισὶν ὁ φθόνος ἦν ἀπὸ τῆς ἄλλων. οἱ γὰρ ἄνθρωποι, μέχρι μὲν διελέγοντο πᾶσι τοῖς προσιοῦσι, Πυθαγόραν ἡδέως εἶχον. ἐπεὶ δὲ μόνοις ἐτύγχανε τοῖς μαθηταῖς, ἠλαττοῦτο. καὶ τὸ μὲν ἐξωθεν ἴσον συνεχώρουν ἡσθῆναι, τοῖς δὲ ἐγχωρίοις πλεῖον φέρεσθαι δοκοῦσιν ἤχθοντο, καὶ καθ' αὑτοὺς ὑπολαμβάνοντες γίνεσθαι τὴν συνουσίαν καὶ τῆς καταστάσεως ὅλεθρον ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀξιώμασι, καὶ ταῖς οὐσίαις προέχόντων, συνέβαινε προαγούσης τῆς ἡλικίας μὴ μόνον αὐτοὺς ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις πρωτεύειν, ἀλλὰ κοινῇ τὴν πόλιν οἰκονομεῖν. μεγάλου μὲν ἑταιρείαν συνηθροίζοντο, ἧσαν ὑπὲρ τριακοσίους, μικρὸν δὲ μέρος τῆς πόλεως οὔσι τῆς οὐκ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἤθεσιν, οὐδ' ἐπιτηδεύμασιν ἐκείνοις ἀπολυτομένης. οὐ μὴν, ἀλλὰ μέχρι μὲν οὖν ἡ ὑπάρχουσα χώρα ἐκέκτητο, καὶ Πυθαγόρας ἐπεδήμει, διέμενεν ἡ μὴ τὸν συνοικισμὸν κεχρονισμένη κατάστασις δυσαρεστουμένη, καὶ ζητοῦσα καιρὸν εὔθετον μεταβολῆς. ἐπεὶ δὲ Σύβαριν ἐχειρώ-

χειρώσαντο, καὶ ἐκεῖνος ἀπῆλθε, καὶ τὸ δοκοῦν διωκήσαντο μὴ κατὰ πλῆθος χθῆναι καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πολλῶν, ἐξερράγη τὸ σιωπώμενον μῖσος, καὶ διέστη πρὸς αὐτοὺς τὸ πλῆθος. ἡγεμόνες δὲ ἐγένοντο τῆς διαφορᾶς, οἱ ταῖς συγγενείαις ταῖς οἰκειότητα ἰσχυόταται καὶ θερμότατοι τῶν Πυθαγορείων, αἴτιοι δ' ἦν. τά μὲν πολλὰ αὐτοὺς ἐλύπει τῶν πραττομένων, ὥσπερ καὶ τοὺς τυχόντας ἐφ' ὅσον ἰδίᾳ μὲν εἶχε περὶ τοὺς ἄλλους· ἐν δὲ τοῖς πρώτοις, καθ' αὑτὸν μόνον ἐνόμιζον ἐν τῇ ἀτιμίᾳ. ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ μηδένα τῶν Πυθαγορείων ὀνομάζειν Πυθαγόραν, ἀλλὰ ζῶντα μὲν, ὅταν βούλοιντο δηλῶσαι, καλεῖν ἄνδρα θεῖον· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, ἐκεῖνον μὲν δὶς ἐκ. καθάπερ Ὅμηρος ἀποφαίνει τὸν Εὐμαῖον ὑπὸ Ὀδυσσέως μεμνημένον,

Τὸν μὲν ἔπειτ' ἀρ' ἔπειτα καὶ ὀψὲ γε δεῦρο ἰόντα
Ἀντίθεον καλέεσκον, ἐπεὶ φίλα οἶδε φρονῆσαι.

Ὁ μέντοι δὶς μηδ' ἐκ. ὁ κλύων διακαιόμενος ὕστερον, ἢ τὸν ἥλιον ἀνίσχοντα, μηδὲ δακτύλιον ἔχοντα θεοῦ σημεῖον φορεῖν, ἀλλὰ τὸν μὲν πα-

urbem in ditionem ſuam redegiſſent, atque ille abiit, conſtituerũtq; regionẽ bello captam ſubactamq; in colonias non eſſe pro plęrorumq; libitu deſcribendam, mox odium ſilentio tectum crupit, & multitudo cum ipſis diſſidere cœpit. Hujus autem diſcriminis ac diſſenſionis, duces, imò verò authores exſtiterunt illi, qui cognatione & ſanguine Pythagoreos proximè attigerunt. Multa quidem eos, quæ fiebant, in mœrorem conjiciebant, quemadmodum & quoſvis ex plebe quatenus ſcilicet ſigillatim quiſq; erga cæteros affectus erat: ſed in primis peſſimè habebat dedecus & ignominia, qua illũ ſolũ ducebant notari. Nã in more habebāt Pythagorei, ut nemo ex ipſis Pythagoram nominaret: ſed cùm illum eſſent deſignaturi, adhuc vivẽtẽ quidem, cum divinum vocabant: at poſtquam è vita exceſſit, illum virum dicebant. perindè ac Homerus EUmæum Ulyſſis mentionẽ facientem declarat:

Hunc hoſpes veneror, atque hunc vel nomine ſolo
Exprimere abſentem verſor. Nam charus ego illi
Et cura fueram præ cunctis & peramatus.

Simili verò modo neque è lecto ſurgendum eſſe poſteaquam ſol oriatur, neque annulum habentem Dei ſignũ geſtandum eſſe: ſed obſervandum qui-

dem esse solem, ut orientem adorarēt: annulum autem ne inducrent, diligēter cauentes ne eum afferrent, quum funus effertur, vel ad aliquem locum ferrent, qui immundus esset. Similiter ne quid facerent temerè, quodq; non antè meditati essent, nihilq; quod inconsideratè commissum cogeretur facti rationem reddere: sed mane quidē expromerent, & quasi quid faciendum esset ad manus ponerent: sub noctem autem cùm memoria recolerēt, quid turpe honestúmve designauissent, & simul dum hoc expenderent, memoriam ab ipsis exerceri. Simili modo si quis eorum, qui illius conuictus participes sunt, occurrere vel se in locum quempiam conferre iussisset, in illo ut permaneret, donec nocte dieq; redisset. Hac in re Pythagoricis fere assuefacientibus præsens fuit ejus quoq; memoria, quod erat dictum, *nihil temerè dicito*. Omninò verò ut ad mortem usq; aliquid esset præceptum, postremo tempore adhortabatur, *superiorine conuictatos*, sed quemadmodum in educationibus auguramur bene precando

Hæc quidem communiter omnes, uti antè dixi, adeò contristabant, quoad homines inter ipsos priuatos, simultates cū instituto siverunt. In eam verò quod præcipiunt, solis Pythagoreis dextram injiciendam, nulli autē ex domesticis

ἐκπορεύῃ, ὅπως ἀνίοντα προσευξώνται, τὸν δὲ μὴ πρὸς τίθεσθαι φυλαττομένους, μὴ προσπέσῃ πρὸς ἀκρόασιν, ἢ τινα τόπον οὐ καθαρόν. ὁμοίως δὲ μηδ' ἀπροσβούλευτον, μηδ' ἀνυπεύθυνον μηδὲν ποιεῖν, ἀλλὰ περὶ μὲν παραχωρίζεσθαι τι πρακτέον, πῶς δὲ ἢ τίνα διαλογίζεσθαι διανήσασιν ἅμα τῇ σκοπεῖσθαι καὶ τὴν μνήμην γυμναζομένης. παραπλησίως δ' εἴ τις καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν τῆς διαίτης ἀπαντῶσιν πολλάκις εἰς τινα τόπον, ἐν ᾧπερ συνῆσαν, ἕως ἔλθοι δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς πάλιν, ἐν τούτῳ τῇ Πυθαγορείων συνηθίζοντων μνημονεύεσθαι τὸ μηδὲν εἰκῇ λέγειν. ὅλως δ' ἄχρι τῆς τελευτῆς καὶ τι προστεταγμένον, καὶ τὸ ἄπιστον χαρᾶς παρήγγελλε, μὴ βλασφημεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ταῖς ἀγωγαῖς οἰωνίζεσθαι μὴ τῆς εὐφημίας, ἣν ἐπαίνουν. διαιρούμενος τὴν ἀνδρίαν. τὸ μὲν εὐσεβὲς καθάπερ πρόσπτον, καὶ τοσοῦτον ἐλύπει κοινῶς ἅπαντας, ἐφ' ὅσον ἴσασαν ἰδιάζοντας ἐν αὐτοῖς πρὸς συμπαιδεύομένους. ἐπὶ δὲ τοῖς, μόνοις τοῖς Πυθαγορείοις τὴν δεξιὰν ἐμβάλλειν, ἑτέρῳ δὲ μηδενὶ τῶν οἰκείων, πλὴν τῶν

τῶν γονέων, καὶ τὰ τὰς οὐσίας ἀλλήλων μὲν κοινὰς, πρὸς ἐκείνους δὲ ἀλλοτριωμένας, χαλεπώτερον ἔφερον οἱ συγγενεῖς. ἀρχόντων δὲ τότε τῆς διατάξεως ἑτοίμως οἱ λοιποὶ προσέπιπτον εἰς τὴν ἔχθραν. καὶ λεγόντων ἐξ αὐτῶν τῶν χρόνων Ἱππάσου καὶ Διοδώρου καὶ Θεάγους ὑπὲρ τῆς κοινωνεῖν τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ διδόναι τὰς εὐθύνας τοὺς ἄρχοντας ἐν τοῖς ἐκ παλαιοῦ λαχοῦσιν. ἐναντιουμένων δὲ τῶν Πυθαγορείων Ἀλκιμάχου καὶ Δεινάρχου καὶ Μέτωνος καὶ Δημοκλείδους, καὶ διαλυόντων τὴν πάξιον πολιτείαν μὴ καταλύειν, ἐκράτησαν οἱ τῷ πλήθει συμπαρόντες. μετὰ δὲ ταῦτα συνιόντων τῶν πολλῶν διαλομένοις τὰς δημηγορίας κατηγορούντων αὐτῶν ἐκ τῶν ῥητόρων Κύλωνος καὶ Νίνωνος. ἦν δὲ ὁ μὲν ἐκ τῶν εὐπόρων, ὁ δὲ ἐκ τῶν δημοτικῶν. τοιούτων δὲ λόγων μακροτέρων δὲ παρὰ τὸν Κύλωνος ῥηθέντων, ἑτέρῳ προσποιουμένῳ μὲν ἐξητικέναι τὰ τῶν Πυθαγορείων ἀπόῤῥητα, πεπλακὼς δὲ καὶ γραφὰς ἐξ ὧν μάλιστα αὐτοὺς ἔμελλε διαβάλλειν ἐς δὲ τὰς τοῦ γραμματείου βι-

alii quàm parentibus: item in eo, fortunas inter se mutuo communes habendas esse: sed erga eos, qui domestici sūt, prorsus abalienatas: illi qui cognati erant, graviùs ferebant. Illis verò disceptationem & dissidium incipientibus reliqui promptè paratéque ad inimicitiā accedebant & quasi allabebantur. Ac dicentibus ab temporibus usque Hippasi & Diodori, itidemq; Theagis pro salute Reip. se communionē habere tam magistratus quàm publici conventus, & dare magistratus in iis, qui ab Repub. sortitò aliquid accepērunt, justas pœnas. Sed cùm Alcimachus & Dimachus, Meto, & Democledes Pythagorei sese illis opponerent, ac prohiberent, ne patria Respublica ejusq; administratio dissolveretur, plebi multitudiniq; patrocinantes superiores obtinuerunt. Postea verò cùm plerique ex vulgo intellexissent turbatas divisasque esse conciones publicas, accusationem in ipsos instituunt ex oratoribus Cylo & Ninone. Erat autem ille quidem ab divitibus prognatus, hic verò ex hominib. plebeis. Talib. aūt sermonibus paullò longioribus ab Cylone prolatis plusculum irritabat. Alter subdens quidem Pythagoreorum arcana planè neglecta jacuisse, sed involuta usus forma scripsit rationes, è quibus eos maximè esset traducturus, traditóque scribæ libello

bello, juſſit eum legere. Erat autem huic titulus & inſcriptio: *Sermo ſacer.* Forma verò & adumbratio eorum, quæ ſcripta erant, hujuſmodi ferè fuit: amicos inſtar divini numinis colendos honorandosque eſſe, reliquos autem mortales pecudum ritu ſubjugari. Hanc ipſam ſententiam pro Pythagora recordatos in carmine diſcipulos dicere.

Diis ſimiles atque æquales ducebat amicos.

At reliquos nullóque loco numeróque putabat.

Homerum in ſuo poëmate maximè paſtorem populorum laudibus celebrare. Tacitè namque indicaviſſe beluas eſſe reliquos mortales, quæ paucorum imperio ſubditæ bellum cum cœlibibus gerunt, tanquam authoribus ac magiſtris factis ſortis. *

Admonentem ſatiùs eſſe dicere, ſe uno die taurum eſſe, quàm per omne ævum bovem. Aliorum conſuetudines & leges laudabat. Item jubebat, ut quæ ſemel cognoviſſent, iis uterentur. Philoſophiam ipſorum contra pleroſque conjurationem eſſe declarabat. Nullo modo etiam ferendam eſſe vocem admonebat eorum, qui ſimul conſultant, verùm etiam atque etiam eſſe cogitãdum, quare in univerſum in conſili-

βλίον ἐκάλουν φαγιδαίον. ἦν δὲ αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένον, λόγος ἱερός. ὁ δὲ τύπος τοιῶνδε τινῶν γεγραμμένων, τοὺς φίλους, ὥσπερ τοὺς θεοὺς σέβεσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους ὥσπερ καὶ θηρία χειροῦσθαι. τὴν αὐτὴν ταύτην γνώμην ἔφη Πυθαγόρου μεμνημένους ἐν μέτρῳ, τοὺς μαθητὰς λέγειν

Τοὺς μὲν ἑταίρους ἤγεν ἴσους μακάρεσσι θεοῖσι.
Τοὺς δ' ἄλλους ἡγεῖτ' οὔτ' ἐν λόγῳ, οὔτ' ἐν ἀριθμῷ.

Τὸν Ὅμηρον μάλιστα ἐπαινεῖν, ἐν οἷς εἴρηκε, ποιμένα λαῶν. ἐμφαίνειν γὰρ βοσκήματα τοὺς ἄλλους ὄντας, ὀλιγαρχικὸν ὄντα τοῖς ἀγέλαις πολιτεύειν, ὡς ἀρχηγοῖς τοῖς γεγονόσι τῶν κλήρου, καὶ τὸ καθιστάναι τοὺς λαχόντας ἐπὶ τὰς ἐπιμελείας τυραννίδος ὁρίζεσθαι. παραινοῦντα κρεῖττον εἶναι φαύλην μίαν ἡμέραν ταῦρον, ἢ σφόδρα ἀγαθὸν βοῦν. ἐπαινεῖν τὰ τῶν ἄλλων νόμιμα. κελεύειν δὲ χρῆσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἐγνωσμένοις καθάπαξ. τὴν φιλοσοφίαν αὐτῶν συνωμοσίαν ἀπέφαινε καὶ τῶν πολλῶν. καὶ παρεκάλει μηδὲ τὴν φωνὴν ἀνέχεσθαι συμβουλεύοντων, ἀλλ' ἐνθυμεῖσθαι διότι τὸ παράπαν ἐδ' ἂν συμβαίνοι εἰς

εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰ τὰς χιλίας ἔ-
πειταν ἐκεῖνοι κυρῶσαι τὴν συμβου-
λήν. ὥστε τοῖς κατὰ τὴν ἐκείνων δυ-
ναμιν κεκωλυμένοις τῆς ἄλλων ἀ-
κούειν οὐ πρόσηκεν ἐκεῖνον λέ-
γειν, ἀλλὰ τὴν δεξιὰν τὴν ἀπ'
αὐτῶν ἀποδεδοκιμασμένων πρό-
λευσιν ἐκείνοις ἔχειν, ὅταν τὰς
γνώμας χειροτονῶσιν, ἢ τὸ ψῆφον
λάβωσιν, αἰσχρὸν εἶναι νομίζοντας
τοὺς ἑξακοσίους μυριάδων περὶ τὴν
Τετράκτυν ποταμὸν περιλειπομέ-
νους ὑπὸ τῆς χιλιοστῆς μέρους ἐκεί-
νων, ἐν αὐτῇ τῇ πόλει φανῆναι καλασ-
σιασμένους. τὸ δ' ὅλον εἶναι τῇ δια-
βολῇ τοὺς ἀκούοντας ἐξαγρίωσιν,
ὥστε μεθ' ὁλκάδας ἡμέρας ἱερεῖα θυ-
όντων αὐτῷ ἐν οἰκίᾳ παρὰ τὸ Πύθι-
ον, ἀθρόοι συνδραμόντες οἷον ἐ-
σαν ἢ ἐπέθεσαν ἐπ' αὐλὰς ποιήσα-
σθαι. οἱ δὲ προαισθόμενοι, οἱ μὲν, εἰς
παιδοχεῖον ἔφυγον. Δημοκήδης δὲ
μετὰ τῶν ἐφήβων εἰς Πλαταιὰς ἀπεχώ-
ρησεν. οἱ δὲ καλλιστασάμενοι τοὺς νόμους
ἐχρῶντο ψηφίσμασιν, ἐν οἷς αἰτια-
σάμενοι τὸν Δημοκήδη συνεσκευ-
ᾶναι τοὺς νεωτέρους ὡς τυραννίδι, εἶπα
τάλαντα ἐκήρυξαν δώσειν, ἴδῃ τις
αὐτὸν ἀνῃλη. ἐκ γενομένης μάχης
κρείττονος αὐτοῦ τοῦ κινδύνου ὑπὸ
Θεαγένους ἐκείνῳ εἶκα τάλαντα πα-
ρὰ τῆς πόλεως ἐμέρισαν. πολλῶν δὲ
κακῶν καὶ τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν ὅ-

um non coiissent, num illi persuasissēt, ut mille suffragiis ratum habuerint consilium. Illis itaque juxta ipsorum potestatem prohibitis, non convenit, ut alios audiant eos dicere: sed dextrā quæ ab ipsis rejecta & reprobrata esset, ipsis haberi hostilem, cùm sententias rogaverint, vel decretum acceperint, turpe esse existimantes, tricies centena milia, quæ circa Tetracta fluvium reliqua manserāt, ab millesima parte illorum in ipsa urbe visa esse seditionibus oppressa, victa, atq; superata. Omninò aūt auditores ea calumnia usq; adeò offendit & exasperavit, ut post dies pauculos scholæ ac Musis consecrata loca, ipsis sacrificantibus in domo ad Pythii Apollinis, confertim accurrentes, potentes fuerint in illos violentis manibus invadere. Verùm illi re priùs cognita, hi quidem in publicum diversorium profugerunt: Democedes verò cum adolescentibus Platéas secessit. Illi autem legibus dissolutis, decretis utebantur, in quibus cùm Democedem accusassent, quòd juniores ad Reipub. administrationem commendavisset per præconem se tria talēta daturos edixerunt, si quis ipsum è medio tolleret. Et pugna facta, ipsoq; beneficio Theagis periculum superante tria illi talēta ex ærario urbis assignarunt. Multis autem malis & incōmodis in civitate illa regioneque exortis

fugitivis in judiciũ rejectis & litis, adhæc tribus civitatibus, Tarentinis scilicet. Metapontinis & Caulonitis cura tradita & cõmissa, visum est interfectoribus, qui in sententiam latam pecuniam acceperant, in Crotoniatarum monumentis scriptum esse, ejus rei authores in exsilium esse fugandos. Iudicio autem insuper ejecerunt omnes, quotquot ex iis apprehenderunt, qui istarum legum decreta indignè ferebant. Ac simul in exsilium relegavit eam familiam, quæ diceret liberos nullo modo ab parentibus esse aveindos, atque æs alienum novis tabulis præciderunt, terramq; penitùs vastatam everterunt & incultam reddiderunt. Cùm autem multorum annorum curriculo in alio discrimine periculóq; Timarchus cum suis mortem oppetissent, Litago etiam, qui summus erat dux & signifer eorum, qui seditiones & tumultus concitaverant mortuo, quadam ducti misericordia ac pœnitentia, eos quoq;, qui reliqui manserant, in patriam reduce revoluerunt. Accersentes verò legatos ex Achaia per illos dimissi fuerunt versus eos, qui exacti in exsilium ierant, atque in templo Delphis multiplex jusjurandum suspenderunt. Erant autem Pythagoricorum virorũ quoque numero circiter sexaginta, qui reversi sunt absque illis, qui ætate & an-

τον, εἰς κρίσιν προβληθέντων τῆς φυγάδων, καὶ ξέσι πόλεσι τῆς ἔσπερίας παραδοθείσης Ταραντίνοις, Μεταποντίνοις, Καυλωνιάταις, ἔδοξε τοῖς αἰρεθεῖσι δίκη ἀργυρίου λαβοῦσιν, εἰς ἐν τοῖς τῆς Κροτωνιάτιδος ἀναγράπτοις φεύγειν τοὺς αἰτίους. προσεξέβαλον δὲ τῇ κρίσει οἱ κρατήσαντες ἅπαντας, τοὺς τοῖς καθεστῶσι δυσχεραίνοντας. καὶ συνεφυγάδευσε τὸν γένον, οὐ φάσκοντα δεῖν διὰ τὰς παῖδας διὰ τῆς γονίας διαφθείρεσθαι, καὶ τὰ τοκεῖα χρέα ἀπολύσαι, καὶ τὴν γῆν ἀναδάσασθαι ἐπιόντας. ἐπιχειρουμένων δὲ πολλῶν ἐπὶ τῇ, καὶ τῆς περὶ Δείναρχον ἐπὶ τέρῳ κινδύνῳ τελευτησάντων, ἀποθανόντος καὶ Λιτάγους, ὅστερ ἦν ἡγεμονικώτατος τῆς στασιασάντων, ἑλεός τις καὶ μετάνοια ἐπέπεσε, καὶ τοὺς καταλειπομένους αὖ τῆς ἐβουλήθησαν καταίγειν. μεταπεμπόμενοι δὲ πρεσβύτας ἐξ Ἀχαΐας δι' ἐκείνων πρὸς τοὺς ἐκπεπλωκότας διελύθησαν, καὶ τοὺς ὅρκους εἰς Δελφοὺς ἀνέθηκαν. ἦσαν δὲ τῆς Πυθαγορει-

κῶν καὶ περὶ ἑξήκοντα τὸν ἀριθμόν, οἱ κατελθόντες ἄνευ τῆς πρεσβυτέρων, ἐν οἷς ἦν τὴν ἡγεμονίαν τινὲς κατειληχότες,

τὶς, καὶ διαίτῃ τοὺς ἀῤῥώστους ὄντας θεραπεύοντες ἡγεμόνες κατέστησαν διαιρημένης μεθόδου. σωίβη δὲ καὶ τοὺς σωθέντας διαφερόντως ἔδοξε πῶς· πολλοῖς τε δοκιμῶσθαι καὶ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ λεγομένου πρὸς τοὺς παραβαίνοντας, ὅ τοιόνδε ἐστὶν ἐπὶ Νίνου. γῆν ταύτην φασὶ τοιαύτην τε πόλιν καὶ τηνικαῦτα ἐμβαλόντων τῶν θηρίων καὶ χώραν, ἐμβεβληκέναι τε μετ' ἀλλήλων καὶ διαφθεῖραι τε ἀνθρώπους. τὴν δὲ πόλιν ἔτους εἰς τὰ γυμνάσιον μεταπεσεῖν, ὥστε χωρὶς τῶν ἐπαίνων ἐποιεῖτο, καὶ τὸν ἀνδρῶν ὑποληφθῆναι μᾶλλον, ταῖς μύσαις τε χαρισμένον ἔσεσθαι τὸν ἱερεῖον, καὶ τὸ μουσεῖον τὸ δημόσιον ἐποιοῦντο θυσίαν, καθ' αὐτοὺς ἐκείνους πρότερον ἱδρυσάμενοι τὰς θεὰς ἐτίμων. περὶ μὲν οὖν τῆς κατὰ Πυθαγορείαν γενομένης ἐπιθέσεως, ἔστω τοσαῦτα εἰρήσθω.

nis graves erant, inter quos quidam ad artem medicā ſeſe contulerunt ſolaq; victus ratione ægros curãtes jam dictæ methodi prçfecti cõſtituti ſunt. Contigit aũt eos quoq; qui ſanitati reſtituti erant, ſupra modum plærorumq; ſermonibus concelebrari, idq; eo tẽpore, quo dicebatur in eos, qui leges violãt: hæc non ſunt in Ninone. Ajunt hanc urbem exiſtere, quo tempore belluæ eam regionem hoſtiliter invaſerunt, homines ſibi mutuò auxiliatis cum non parvo, quod aggreſſi erant, periculo, vitam amiſiſſe. Urbem verò adeò in contrariũ degeneraviſſe, ut ſine laudibus effecerint, ut potiùs ſuſpicionẽ de viris illis cõceperint, fore gratum & acceptum Muſis feſtũ, quum in publico Muſarum auditorio publicũ ſacrificium facerent, & juxta eos ipſos deas priùs collocatas honorarent. Quâ igitur rabie & petulantia in Pythagoreos invaſerint, hæc nobis dicta ſunto.

Κεφ. λς.

Περὶ τῆς διαδοχῆς τῶν Πυθαγόρου, καὶ διὰ τίνας ὁ τελευτὴ αὐτῷ, καὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ ὀνόματα, καὶ τῶν γυναικῶν τῶν παρ' αὐτῷ τὴν φιλοσοφίαν.

CAP. XXXVI.

De ſucceſſione Pythagoræ, & per quos illi mors illata ſit. Item nomina virorum juxta ac mulierum, qui ab eo Philoſophiam acceperunt.

Διάδοχος δὲ πρὸς πάντων ὁμολογεῖται Πυθαγόρου γενέσθαι, Ἀρίστιος Δαμοφῶντος Κροτωνιάτης. κατ' αὐτὸν Πυθαγόραν τοῖς χρόνοις γηράσαντος ἐπὶ ἔτεσιν ἕπτα μάλιστα πρὸς Πλάτωνος. καὶ οὐ μόνον τῆς σχολῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς παιδο-

APud omnes in confeſſo eſt ſucceſſorem Pythagoræ fuiſſe Ariſtæum Damophontis filium Crotoniatem, qui circa ipſius Pythagoræ tẽpora vixit ſeptem ætatibus vel XLIX annis proximè ætatem Platonis. Nec modò ejus ſchola dignꝰ eſt reputatus: verùm etiam nutriendis educandiſq;

pueris & nuptiis Theanos, ac propter eximiam rationem & eminentiam ipsius dogmata superavit. Ipsum namque Pythagoram interpretatus esse fertur quadraginta omninò annos uno minus, cùm vixisset annos circiter centum. Aristæo verò utpote annis gravissimo scholam tradidit, post quē, Mnemarch. Pythagoricus illi præfuit. Mnemarchum porrò ejus administrationem Bulagoræ tradidisse, cujus tēpore Crotoniatarum urbem diripi contigit. Nam post hunc Tydam Crotoniatem reversum ex peregrinatione, quam ante bellum obortum instituit, successorem fuisse. Enimverò propter patriæ calamitatem defecit eum vita. Itaque peregrè agebat, ut præ dolore vitam cum morte commutaret. Reliquis verò senio jam multis modis honoratioribus mos erat, è corpore veluti è vinculis & carcere, discedere. Igitur tempore aliquantò post ex Lucanis tulerunt eum quorūdam hospitum beneficio servatum, ut scholæ præesset, ad quem pervenerit Diodorus Aspendius, qui receptus fuit propter raritatem & penuriam virorum, qui erant in eo cœtu ac cohorte. Apud Heracleam Cliniam habuit & Philolaum. Apud Metapontios Theoridem & EUrytum. Tarēti Archytam. Ex discipulis & auditoribus externis fuit & Epicharmus. nō aūꝫ ex-

σοφίας καὶ τῆς θειότητος ἁψάμενος ἐπιστήμης ἐθαυμάσθη, διὰ τε ἐκπρέπειαν τοῦ λογισμοῦ καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῶν δογμάτων τῶν ἐκείνου μὲν γὰρ Πυθαγόραν τὸν φρόνησιν λέγεται ἐνιοὶ δ' οὐ τεσσαράκοντα τὰ πάντα βιούσαντα ἔτη ἐνιαυτῶν ἑκατόν. παραδοῦναι δὲ Ἀρίστῳ τὴν σχολὴν πρεσβυτάτῳ ὄντι, μεθ' ὃν ἡγήσασθαι Μνήμαρχον τὸν Πυθαγόραν. τούτου δὲ Βυλαγόραν παραδοῦναι, ἐφ' οὗ διαφθαρῆναι συμβῆναι τὴν Κροτωνιατῶν πόλιν. μεθ' ὃν γὰρ Τύδαν τὸν Κροτωνιάτην ἐπανελθόντα διὰ δοκοῦσαν ἡμίαν, ἣν ἐποιήσατο περὶ τὸ συμπόσιον. διὰ μὲν τοι τὴν συμφορὰν τῆς πατρίδος ἐκλιπεῖν τὸν βίον ἐναντίως ἔσχε, διὸ καὶ ἀποδημεῖν ἐκ τοῦ ζῆν ἀπαλλαττόμενος. ἄλλοις ἔθος ἦν ἐν γηραιοῖς σφόδρα γινομένοις, ὥσπερ ἐκ δεσμοῦ τοῦ σώματος ἀπαλλάττεσθαι. χρόνου μέντοι γε ἔστιν ὅτε ἀρίστιππον ἐν τοῖς Λευκανῶν συνδέντων δεῖ τινων ξένων ἀφηγήσασθαι τῆς σχολῆς. ἔπειτα δὲ Διόδωρον τὸν Ἀσπένδιον, ὃν παραδέχεσθαι δεῖ τὴν ἀπάντησιν τῷ ἐν τῷ συστήματι ἀνδρῶν. περὶ μὲν Ἡράκλειαν, Κλεινίαν, καὶ Φιλόλαον. Μεταποντίῳ δὲ Θεωρίδῃ, Εὐρύτῳ. ἐν Ταράντι δὲ Ἀρχύταν. τῶν δ' ἔξωθεν ἀκροατῶν γενέσθαι καὶ Ἐπίχαρμον. ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ συστήμα-

συσήμαλος τ' ἀνδρῶν. ἀφικόμενος δὲ εἰς Συρακούσας, διὰ τὴ Ἱέρωνος τυραννίδα, τὰ μὲν φανερῶς φιλοσοφεῖν ἀπεσχέσθαι. εἰς μέτρον δ' ἐκείνας τὰς διανοίας τῶν ἀνδρῶν μετὰ παιδιᾶς κρύφα ἐκφέροντα τὰ Πυθαγόρου δόγματα. τὸ δὲ σύμπαν τῶν Πυθαγορείων, τοὺς μὲν ἀγνῶτας τε καὶ ἀνωνύμους τοὺς πολλοὺς εἶπος γεγονέναι. τῶν δὲ γνωριζομένων ἐστὶ τάδε τὰ ὀνόματα. ΚΡΟΤΩΝΙΆΤΑΙ, Γαστόσταλος, Δύμας, Αἴγων, Αἴμων, Σίλλος, Κλεοσθένης, Ἄγελας, Ἐπίσυλος, Φυλιάδης, Ἔκφαντος, Τίμαιος, Βύθιος, Ἔρατος, Γιτανάιος, Ῥόδιππος, Βρύας, ΕὐΑνδρος, Μιλλίας, Ἀντίμηδων, Ἀγέας, Λεόφρων, Ἄγυλλος, Ὄνατος, Ἱπποσθένης, Κλεόφρων, Ἀλκμαίων, Δαμοκλῆς, Μίλων, Μένων. ΜΕΤΑΠΟΝΤΙΝΟΙ, Βροντῖνος, Παρμίσκος, Ἀρεστάδας, Λέων, Δαμάρμενος, Αἰνέας, Χίλας, Μελισσίας, Ἀριστέας, Λαφάων, ΕὐΆνδρος, Ἀγησίδαμος, Ξενοκείδης, ΕὐΡίφημος, Ἀριστόμενες, Ἀγήσαρχος, Ἀλκίας, Ξενοφάντης, Θράσωνος, Ἄρυτος, Ἐπίφρων, Εἰρίσκος, Μεγιστέας, Λεωκύδης, Θρασυμήδης, ΕὐΦήμος, Πρόκλης, Ἀντιμένης, Λάκριτος, Δαμοτάγης, Πύρρων, Ῥηξίβιος, Ἀλωπεκος, Ἄστυλος, Δαμύδας, Ἀλίοχος, Λα-

virorum congregatione. Quùm autem hic Syracusas perveniſſet, per Hieronis tyrannidem, palàm omninò à ſapientiæ ſtudio abſtinuit. Numeris autem aſtrinxit illas virorum ſententias cum ſecreto luſu Pythagoræ dogmata in lucem dans. Omnium autem Pythagoreorum in univerſum veriſimile eſt multos ignotos & obſcuros fuiſſe. Nomina verò eorum, qui noti fuerunt, hæc ſunt. CROTONIATAE. Hippoſtatus, Dymas, AEgon, AEmon, Silius, Cleoſthenes, Agelas, Epiſylus, Phyciadas, Ecphantus, Timæus, Buthius, Eratus, Itanæus, Rhodippus, Bryas, EUandrus, Milliias, Antimedon, Ageas, Leophron, Agylas, Onatus, Hipposthenes, Cleophron, Alcmæon, Damocles, Milon, Menon. METAPONTINI. Brontinus, Parmiſcus, Areſtadas, Leo, Damarmenos, AEneas, Chilas, Meliſſias, Ariſteas, Laphaon, EUandrus, Ageſidamus, Xenocides, EUriphemus, Ariſtomenes, Ageſarchus, Alcias, Xenophantes, Thraſcos, Arytus, Epiphron, Eiriſcus, Megiſteas, Leocydes, Thraſymedes, EÜphemus, Proclus, Antimenes, Lacritus, Damotages, Pyrrhon, Rhexibius, Alopecus, Aſtylus, Ðacydas, Aliochus, Lacrates,

Glucinus; Acragantinus Empedocles, Eleates Parmenides. TARENTINI. Philolaus, Arytus, Archytas, Theodorus, Ariſtippus, Lycon, Eſtiæus, Polemarchus, Aſteas & Nias, Cleon, EUrymedon, Arceas, Clinagoras, Archippus, Zopyrus, EUthynus, Dicæarchus, Philonides, Phrontidas, Lyſis, Lyſibius, Dinocrates, Echecrates, Paction, Acuſiladas, Iccus, Piſierates, Clearatus, Leonteus, Phrinychus, Smicheas, Ariſtoclides, Clinias, Abroteles, Piſenydus, Brias, EUandrus, Archemachus, Mimnomachus, Achmonidas, Sicas, Caraphantidas. SYBARITAE. Metopus, Hippaſus, Proxenus, EUanor, Deanax, Meneſtius, Diocles, Empedus, Timaſius, Polemæus, EUæus, Tyrſenus. CARTHAGINENSES. Miltiades, Anthen, Odius, Leocritus. PARII. AEëtius, Phæneeles, Dexitheus, Alcimachus, Dinarchus, Meton, Timæus, Timeſianax, Amœrus, EUmaridias. LOCRENSES. Gyptius, Xenon, Philodamus, EUctes, Adicus, Sthenenidas, Soſiſtratus, EUthynus, Zalcucus, Timares. POSIDONII. Athamas, Simus, Proxenus,

χράτης, Γλυκίνος, Ακραγαντῖνος Εμπεδοκλῆς, Ελεάτης Παρμενίδης. ΤΑΡΑΝΤΙΝΟΙ, Φιλόλαος, Αρύτας, Αρχύτας, Θεόδωρος, Αριστιππος, Λύκων, Εστιαίος, Πολέμαρχος, Ασίας, Καινίας, Κλεώνυμος, Ευρυμέδων, Αρκίας, Κλεινάγορας, Αρχιππος, Ζώπυρος, Ευθυνος, Δικαίαρχος, Φιλωνίδης, Φροντίδας, Λύσις, Λυσίβιος, Δεινοκράτης, Εχεκράτης, Πακτίων, Ακουσιλάδας, Ικκος, Πεισικράτης, Κλεάρατος, Λεοντεὺς, Φρίνυχος, Σμικίας, Αριστοκλίδας, Κλινίας, Αβροτέλης, Πισήνυδος, Βρίας, Ευανδρος, Αρχέμαχος, Μιμνόμαχος, Αχμονίδας, Σίκας, Καραφαντίδας. ΣΥΒΑΡΕΙΤΑΙ. Μήτοπος, Ιππασος, Πρόξενος, Ευανωρ, Δεάναξ, Μενέστιος, Διοκλῆς, Εμπεδος Τιμάσιος, Πολεμαῖος, Ευαιος, Τυρσηνός. ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΟΙ. Μιλτιάδης, Ανθεν, Ωδιος, Λεόκριτος. ΠΑΡΙΟΙ. Αλήτιος, Φανοκλῆς, Δεξίθεος, Αλκίμαχος, Δείναρχος, Μέτων, Τίμαιος, Τιμησιάναξ, Αμοιρος, Ευμαρίδας. ΛΟΚΡΟΙ. Γύπλιος, Ξένων, Φιλόδαμος, Εὐκτης, Ἄδικος, Σθενωνίδης, Σωσίστρατος, Ευθύνης, Ζαλεύκος, Τιμάρης. ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΤΑΙ. Αθάμας, Σῖμος, Πρόξενος,

Κράνιος, Μύης, Βαθύλαος, Φαίδων. ΛΕΥΚΑΝΟΙ. Ὄκελος, καὶ Ὄκυλος ἀδελφοὶ, Ὀρέσανδρος, Κέραμβος, Δαρδανεὺς, Μαλίας. ΑΙΓΕΙΟΙ. Ἱππομέδων, Τιμοσθένης, Εὐέλθων, Θρασύδαμος, Κρίτων, Πολύκτωρ. ΛΑΚΩΝΕΣ. Ἀντοχαρίδας, Κλεάνωρ, Εὐρυκράτος, Ὑπερβόρειος Ἄβαρις. ΡΗΓΙΝΟΙ. Ἀριστείδης, Δημοσθένης, Ἀριστοκράτης, Φύτιος, Ἑλικάων, Μνησίβουλος, Ἱππαρχίδης, Ἀθοσίων, Εὔθυκλῆς, Ὄψιμος, Κόλαις Σελινούντιος. ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΟΙ. Λεπτίνης, Φιντίας, Δάμων. ΣΑΜΙΟΙ. Μέλισσος, Λάκων, Ἄρχιππος, Γλωρίππος, Ἑλώρις, Ἵππων. ΚΑΥΛΩΝΙΑΤΑΙ. Καλλίβροτος, Δίκων, Νάστας, Δρύμων, Ξέντας. ΦΛΙΑΣΙΟΙ. Διοκλῆς, Ἐχεκράτης, Πολύμνασος, Φάντων. ΣΙΚΥΩΝΙΟΙ. Πολιάδης, Δήμων, Σωστράτιος, Σωσθένης. ΚΥΡΗΝΑΙΟΙ. Πρῶρος, Μελάνιππος, Ἀριστάγγελος, Θεόδωρος. ΚΥΖΙΚΗΝΟΙ. Πυθόδωρος, Ἱπποσθένης, Βύθηρος, Ξενόφιλος. ΚΑΤΑΝΑΙΟΙ. Χαρώνδας, Λυσιάδης Κορίνθιος, Χρύσιππος Τυρρηνὸς, Ναυσίθεος Ἀθηναῖος, Νεόκριτος Πόντικος, Λύραμνος. οἱ πάντες εἰσὶν. Πυθαγορίδες δὲ γυναῖκες ἐπιφανέσαται. Τιμύχα, γυνὴ δὲ Μυλλίᾳ τῷ Κροτωνιάτῃ. Φίλ-

Cranius, Myes, Bathylaus, Phædo. LUCANI. Occllus, & Ocylus fratres, Oresandrus, Cerambus, Dardaneus, Malias. AEGEI. Hippomedon, Timosthenes, Euelthon, Thrasydamus, Crito, Polyctor. LACONES. Antocharidas, Cleanor, Eurycratus, Abaris Hyperboreus. RHEGINENSES. Aristides, Demosthenes, Aristocrates, Phytius, Helicaon, Mnesibulus, Hipparchides, Athosion, Euthycles, Opsimus, Colæs Selinuntius. SIRACUSANI. Leptines, Phintias, Damon. SAMII. Melissus, Lacon, Archippus, Glorippus, Heloris, Hippon. CAVLONIENSES. Callibrotus, Dicon, Nastas, Drymon, Xentas. PHLIASII. Diocles, Echecrates, Polymnastus, Phanton SICYONII. Poliades, Demon, Sostratius, Sosthenes. CYRENAEI. Prorus, Melanippus, Aristangelus, Theodorus. CYZICENI. Pythodorus, Hipposthenes, Butherus, Xenophilus. CATANAEI. Charondas, Lysiades Corinthius, Chrysippus Tyrrhenus, Nausitheus Athenienſis, Neocritus Ponticus, Lyramnus. Omnes ducenti XIIX. Fœminæ verò Pythagoricæ, quæ illustrissimæ fuerunt, sunt, Tymicha uxor Myllii Crotoniatæ, Philtes fi-

tus filia Leophrotios Crotoniatæ, Byndaci soror, Occélo, & Eccelo Lucanæ, Chilonis filia, Chilonis scilicet Lacedæmonii. Theano uxor Brontini Metapontini. Mya uxor Milonis Crotoniatæ. Lasthenia Arcadissa. Abrotelis Tarentini filia. Echecratia Phliasia. Tyrsenes Sybaritis. Pisirrondc Tarentina. Tyrsenes Sybaritis. Nisteadi filia seu uxor Salaccria. Bio Argiva. Babelyma Argiva, Cleæchma soror Autocharidæ Lacedæmonii. * omnes numero XVII.

τῆς Δευγέτης, Δεινομάχης τῆ Κροτωνιάτι. Βρωτιλλίης τῆ ἐλθὼν, Ὀκκέλῳ καὶ Ἐκκέλῳ τοῖς Λευκανοῖν, Χείλωνος θυγάτηρ Χείλωνος τῆ Λακεδαιμονίου. Θεανὼ γυνὴ τῆ Μεταποντίνου Βροντίνου. Μυῖα γυνὴ Μίλωνος τῆ Κροτωνιάτι. Λαθένεια Ἀρκὰς θυγάτηρ Ἀβροτέλους Ταραντίνου. Ἐχεκρατία Φλιάσια. Τυρσηνὶς Συβαρῖτις. Πισιρρόδη Ταραντίς. * Νισταδᾶ θυγάτηρ Σαλακκία. Βιὼ Ἀργεία. Βαβέλυμα Ἀργεία, Κλεαίχμα ἀδελφὴ Αὐτοχαρίδα τοῦ Λακεδαιμονίου. * αἱ πᾶσαι ιζ.

Finis libri primi de fcelia Pythagoreorum, seu vita Pythagoræ.

Τέλος τοῦ πρώτου λόγου περὶ Πυθαγορείων αἱρέσεως.

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ τῆς κοίλης Συρίας

Πυθαγορείων ὑπομνημάτων συντάττων τὰς προτρεπτικὰς λόγους εἰς φιλοσοφίαν,

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Κεφ. α.

ΠΕΡΙ μὲν Πυθαγόρου καὶ τῶν κατ' αὐτὸν βίου, τῶν τε Πυθαγορείων ἀνδρῶν τὰ σύμμετρα ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἰρήκαμεν. ἀρχώμεθα δὲ τὸ λοιπὸν αὐτῆς τῆς αἱρέσεως, ἀπὸ τῆς κοινῆς εἰς πᾶσαν παιδείαν, μάθησιν, καὶ ἀρετὴν παρασκευῆς, ἥτις ἐστὶ μέρος ἀπολαβοῦσα πρὸς ἓν τι τῶν ἁπάντων παρασκευάζει τὸ ἀνθρώπινον βέλτιστον, ἀλλ', ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, τὰς ἐν αὐτῷ προαιρέσεις εἰς ἅπαντα μὲν τὰ μαθήματα, πάσας δὲ τὰς ἐπιστήμας πάσας δὲ τὰς ἐν τῷ βίῳ καλὰς καὶ γενναίας πράξεις, πάσας δὲ παιδείας, καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντα ὅσα μετέχει τοῦ καλοῦ. ἔστι γὰρ ἀνάγκη τῷ προσεπιτηδεῖον τι δεῖν ὁρμῶσαν ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ γενναῖα ἐπιτηδεύματα, ὅτι οἷόν τε ἀθρόως ἐπὶ τὸ ἀκρότατον καὶ τελε-

IAMBLICHI CHALCIDENSIS ex Syria cœle

Pythagoricorum Commentariorum, qui complectuntur orationes adhortatorias ad Philosophiam,

LIBER SECUNDUS.

CAP. I.

DE PYTHAGORA, ejúsque simul & Pythagoricorum virorum vita, quæ requiri & necessaria esse videbantur, superiori libro pertexuimus. Jam autem quod reliquum est de ipsius secta incipiamus, idq; ab communi in omnẽ institutionem, disciplinam ac virtutẽ præparatione, quæ minimè particulatim accepta ad unum aliquod omnũ seu universi hominem præparat atq; idoneum reddit: sed, ut quàm simplicissimè dicã, quicquid in illo est prudentiæ convertit & dirigit ad omnes disciplinas, scientias, omnésq; egregias ac generosas vitæ actiones, institutionésq;, atq; ut uno verbo dicam, ad omnia, quæcumque honesti aliquam participationem habent. Neque enim fieri potest, ut sine præmissis adhortationib. quisquã se ad honesta & nobilia ulla studia conferre queat, vel quisq; rectã aliquem benè instructum reddat ad summũ ac perfectissimum bonum

capessendum, nisi priùs hortationibus animi constitutio ab aliquo fuerit impressa. Cæterùm ut animus paulatim ab parvis exorsus ad majora progressus facit, irémq; per omnia bona & virtutes transit, & tandem bona perfectissima reperit: eodem modo & viâ quadam certâ adhortationem procedere convenit, ab communibus præceptis initio sumpto. Nam sese simpliciter ad philosophiæ studium cum impetu quodam conferre, imò, ut paucis dicam, ad ipsum sapientiæ studium agi fertiq; quocunq; tandem ductu, id minimum in nullius ex omnibus sectis potestate situm est, quæ quidem eximia & selecta est: sed communiter ac generatim omnibus, quæ laudantur, quæq; de humanis studiis primas sibi partes vendicant, communi quodam & hortationibus peculiari modo cōpetit.

CAP. II.

POST hæc autem media quadam methodo, atq; haud omninò vulgari utendum erit, nec rursum tali, quæ palàm sit Pythagorica, imò ne commutata quidem prorsus ita, ut ab utrisque quicquam adhuc retineat. In hac verò etiam communes totius philosophiæ adhortationes constituemus, ita ut eas ab voluntate Pythagoricas separatas proponamus, atque ea

ὄντων ἀγαθὸν προαιρεῖσθαι ζῆν τὸν κατὰ φρόνησιν ἐνεργοῦντα καὶ τὴν κατορθωτικὴν τῆς ψυχῆς δηλῶ τῆς προτρεπτικῆς. ἀλλ' ὥσπερ ἡ ψυχὴ κατὰ βραχὺ προβαίνουσα ἐπὶ τὰ μείζονα δι' ἐλαττόνων, διὰ πάντων τὸ διέξεισι τῆς καλῆς, ἵν' ὅλη τῆς τέλεια τὰ τελειότατα ἀγαθὰ εὑρίσκῃ· οὕτω χὴ προτρεπτικὴ δεῖ ὁδοῦ προϊέναι ἀρχομένην διὰ τῶν κοινῶν. εἰς χὴ φιλοσοφίαν ἁπλῶς παραρμῆσαι, χὴ πρὸς αὐτὰ τὰ φιλοσοφεῖν συλλήβδην καθ' ἣν τιν' οὖν ἄγωγήν, μηδεμιᾶς τῆς αἱρέσεων ἀντιτυχούσης, ἀλλὰ κοινῶς χὴ ἅπασῶν ἐπαινουμένων, χὴ παρὰ τὰ ἀνθρώπινα ἐπιτηδευόμενα καθ' τι ἄκρα κοινὰ χὴ προτρεπτικὰ ἔσται.

Κεφ. β.

ΜΕτὰ δὲ ταῦτα μέσῃ τινὶ μεθόδῳ χρηστέον, ἥτε παντάπασι δημώδει, οὐδὲ μὴν ἀπείλητος Πυθαγορείᾳ, ἀλλ' οὐδὲ ἀπηλλαγμένῃ ὁλοτρόπως ἑκατέρου τοῦ ἔθους τούτου. ἐν δὲ ταύτῃ κοινὰς τὰς τοῦ παθεῖν φιλοσοφίας τάξομεν, παρορμήσεις, ὥστε κεχωρισμένας αὐτὰς Πυθαγορικῆς βουλήματος, καὶ

τῶν, καὶ τὰ γὰρ τούτῳ συμμίξωμεν ἐγκαιρότατα ἐκ τὰς τῶν ἀνδρῶν τούτων κυριωτάτας δόξας, εἰς ἃς προβήσεσθαι τῶν Πυθαγορικῶν ἀνδρῶν κατὰ γὰρ τοῦτον τρόπον τῶν λόγων. ἀφ' οὗ δὴ λεληθότως, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀπὸ μὲν τῶν ἐξωτερικῶν ἐννοιῶν ἀποστησόμεθα. μεταβησόμεθα δὲ καὶ οἰκειωσόμεθα ταῖς κατὰ τὴν αἵρεσιν τεχνολογουμέναις ἀποδείξεσιν, οἷον διὰ τινος γεφύρας ἢ κλίμακος κάτωθεν εἰς ὕψος ἀναβάντες. ἐπὶ δὲ τῷ τέλει τὰ ἴδια προσφωνήματα τῆς Πυθαγορικῆς αἱρέσεως συντάξομεν, ἀλλάξια καὶ ἀπόρρητα τρόπον τινὰ πρὸς τὰς ἄλλας ἀγωγὰς ὑπάρχοντα. ἀρξώμεθα δὲ τὸ λοιπὸν ἀπ' αὐτῶν ὡς πρὸς ἡμᾶς πρώτων. ἔστι δὲ τὰ ἐναρχῆ ταῦτα καὶ φαινόμενα πᾶσι, καὶ ὑπὸ τὸ προεληφθὲν τῆς οὐσίας τῆς ἀρετῆς. καλὰ δὲ τὰς κοινὰς ἐννοίας περὶ αὐτῆς ἀνεγείρουσα ἡμῶν τὴν προθυμίαν, καλά τινας γνωρίμους τοῖς πολλοῖς γνώμας ἀπεικαζομένας πρὸς τὰ ἐναργῆ δόγματα τῶν ὅλων. ἔχουσι δὲ αὗται οὕτως. ψυχὴ ζῶσας ἡμᾶς τῇ ταύτης ἀρετῇ, ῥητέον εὖ ζῆν ὡς ὀφθαλμοὺς ὁρῶντας τῇ τού-

huic voluntati quàm opportunissimè commiscеamus, virorúmque horum maximè proprias sententias, ad quas Pythagoricorum hominum nobilissimi hoc loquēdi modo adhortari cōsueverunt. Ab quo clam, ut æquitas, postulat, & quidem ab externis notitiis recedemus. Aggrediemur autē negotium, idq; nobis familiare reddem' demonstrationibus, quæ in hac secta usitatæ & usu receptæ sunt, veluti per pontem quendam seu gradum ab infimo ad sublimę ascendentes. Ad finē verò proprias & familiares admonitiones Pythagoricæ sectæ simul adjungemus, quæ quodammodo cum reliquis vivendi regulis collatæ alienæ atq; arcanæ, vel ita abditæ sunt, ut dici non debeant. Exordiamur autem deinceps, ab iis primùm, quæ ad nos pervenerunt. Sunt autem hæc cōspicua, & omnibus in oculos influentia, & nequaquam istiusmodi, quæ antè cepерint virtutis substantiam: sed juxta cōmunes notiones nostram ad illam excitent animi alacritatem, idque juxta sententias quasdam ac leges plerisque notas, quæ quasi similitudine exprimunt ac deducunt ad rerum, quæ sūt, conspicuas demonstrationes. Ipsæ verò ad hunc se modum habent. Quicunque vivimus, animi vi ac potentiâ nos benè vivere dicendum est, uti quicunque oculis videmus, horum be-

neficio virtutéq; benè videamus. Neq; exiſtimandum eſt vel rubigine aurum, vel vitio virtutē afūci turpariq;. Quiſq; autem ſeſe ad virtutem, tanquā ad ſacroſanctum delubrum conferat, ne ad ullam ignobilem ac ſervilem animi ignominiam, quoad vitæ commutationem ac patientiam, expoſiti ſimus. Virtuti ceu continēti ac ſapientiâ præditæ uxori fidendum & fortiter innitendum eſt. Fortunæ verò ceu inſtabili ac vagæ meretrici fidendum. Præſtabilius eſt virtutem ſuſcipere cum paupertate, quàm divitias cum violētia: item parcè edere cum ſanitate, quā helluonū more vorare cum morbo. Nam ciborum abundantia humano corpori ſanè quàm peſtifera eſt. Conſervatur aūt, cum hic animus honeſtè conſtitutus affectúſque eſt. Ac valdè periculoſum eſt malo potentiam tradere, nec minus, quàm ſi veſano & furioſo gladium dones. Sicuti ſuppurato alicui conducibilius eſt uri, quàm ita manere: ſic flagitioſo mori quàm vivere ſatius eſt. Fruendum eſt, quantum ejus fieri poteſt, inſtar ambroſiæ & nectaris, philoſophiæ præceptionibus. Sincera namque eſt, quæ abillis procedit, voluptas, & divinum quaſi numē, quod & magnanimitatē efficere poteſt, & ſi non æternos, attamen rerum æternarum ſcientes & peritos. Quod ſi ex eo melior ſenſuum vis exoritur,

των ἀρετῇ καλῶς ἀρᾶν. οὔτε χρυσοῦ καμιστέον ἰὸν, νοῦτε ἀρετῆς αἰσχῦνα ἀπιθάνῳ, καθάπερ εἰς ἄσυλον τίμιος τὴν ἀρετὴν, ὁρμητέον, ὅπως πρὸς μηδεμίαν ἀηθῆ ψυχῆς ἕβρι αὖθις ἔχ. δοτι περὶ κοινωνίας βίου καὶ παρρησίας. ἀρετῇ μὲν θαρρητέον ὡς σώφρονι γαμετῇ. τύχῃ δὲ ὡς ἀσταθεῖ ἑταίρᾳ. χρήσιμον μὲν πλουσίᾳ ἀρετὴν. ὑπολημπτέον, ἢ πλοῦτον μὲν βίας, ἀλιγωρίαν μὲν ὑγείας, ἢ πολυφαγίαν μὲν νόσου. βλαβερὰ μάλιστα σοφῆς μὲν ἀφθονία τῷ σώματι. κτήσεως δὲ ταύτην ψυχὴν ἀχρειμένῳ καλῶς, καὶ ἐπισφαλὲς, καθάπερ μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν, καὶ μοχθηρῷ δυνάμεις. καθάπερ τῷ ἐμπύῳ βέλτιον τὸ καῆναι τοῦ διαμένειν, καὶ τῷ μοχθηρῷ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν. τῷ δὲ καὶ φιλοσοφίας θεωρημάτων ἀπολαυστέον ἐφ' ὅσον οἷόν, καθάπερ ἀμβροσίας καὶ νέκταρος. ἀκήρατόν τε γὰρ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἡδύ, καὶ τὸ θεῖον τὸ μεγαλόψυχον δύναταί τε σῴζειν, καὶ εἰ μὴ ἀϊδίους ἀϊδίων τε ἐπιστήμονας. εἰ ἐκτὸν ἀναισθησίας μᾶλλον, ἀπουδαιοῦν ἡ φρόνησις.

σεως. ἔστι γὰρ τὸ ἐν ἡμῖν πρακτικὸν νοῦ, οἷονεί τις εὐαισθησία. δι' ἣν μὲν γὰρ ἐν οἷς πάσχομεν οὐ παραισθανόμεθα, δι' ἣν δὲ ἐν οἷς πράττομεν οὐ παραλογιζόμεθα, καὶ τὸν θεὸν σεβόμεθα κατὰ τρόπον, εἰ τὸν ἐν ἡμῖν νοῦν παρασκευάσαιμεν πάσης κακίας, οἱονεὶ τινος κηλίδος καθαρὸν κοσμητέον ἱερὸν μὲν ἀναθήμασι, τὴν δὲ ψυχὴν μαθήμασιν. ὡς πρὸ τῶν μεγάλων μυστηρίων τὰ μικρὰ παραδοτέον, καὶ πρὸ φιλοσοφίας παιδείαν. ὁ μὲν τῆς γῆς καρπὸς δι' ἐνιαυτοῦ, καθ' ἕκαστον δὲ ὥρας μέρος ὁ φιλοσοφίας ἀποδίδοται. καθάπερ χώρας μάλιστα ἐπιμελητέον τῷ τῆς ἀρίστης ἐπιτυχόντι, καὶ ψυχῆς, ὅπως τῆς φύσεως ἄξιον ἐνέγκηται τὸν καρπόν. τοιαῦτα ἄν τις λάβοι τῶν ἐναργῶν γνωμικὰ ὁμοιώματα παρατιθέμενος, κοινῶς ἂν εἰς φιλοσοφίαν προτρέψειεν.

prudentia magis ſtudio compaſcanda. Eſt enim ejus, quæ in nobis eſt, activæ mentis quidam veluti bonus ſenſuum habitus, per quem quidem fit, ut in quibus perpetimur, nequaquā in ſenſu fallamur. per quem verò falſis rationibus non decipimur, in iis, quæ agimus, & Deum timemus juxta modum, ac ſi mentem, quæ in nobis eſt, præparauerimus, omnis mali vitiíque, veluti labis cujuſdam & maculæ purā, ceu templum donariis penſilibus exornādum, animus verò diſciplinis decorādus eſt. Quēadmodū antè magna myſteria ſeu arcana parva tradēda ſunt, ita etiam ante philoſophiæ traditionē, tenera et pueris conveniens inſtitutio præmittenda. Fructus quidem terræ anni ſpatio: at philoſophiæ fruct' quovis anni tempore ſeu parte effuſi redduntur. Uti regionis ſeu fundi maximè gerenda cura eſt ei, qui eum optimum reddere ſtudet, ita quoq; animi ſolicitè habenda ratio eſt, ut fructum natura condignum proferat. Tales ſententioſas ſimilitudines ab rebus perſpicuis aliquis ſumens publicéque proponens, iis haud incommodè ad philoſophiam homines adhortabitur.

Κεφ. γ.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τύπος γνώμαις χρώμενος καὶ αὐτὸς. οὐκέτι δὲ λόγῳ παρεμβο-

CAP. III.

EST & alia quædam forma, quæ ipſa quoq; ſentētias uſurpat. Oratio autem numeris aſtricta ac nume-

rosa similitudines per parabolas collationéſq; opponens, nequaquam germana eſt illorum virorum: quam nimirum habemus & traditione accepimus cùm is aliis, tùm in aureis carminibus, quorum pauca quædam, veluti exempli gratia, proponenda ſunt. Quæ hujuſmodi ſunt:

λῆς ἀντιπαραθεὶς τοῖς θρυλλουμένοις ἔμμετρος ἐστὶ καὶ ἐναρμόνιος, χαλεπὸν τοῖς ἀνδράσι τούτοις, ὃν ἔχομεν παραλαμβάνειν ἐν ἄλλοις τε καὶ ἐν τοῖς χρυσοῖς ἔπεσιν, ὧν ὀλίγα ἄττα δείγματα παραδοτέον τοῦ τοιούτου.

Hæc agito ac medituro, iſthæc & amare labora.
Hæc virtutis dia in veſtigia ponent.

Ταῦτα μὲν οὖν τοῦ ὁμιλεῖν τούτοις χάριν ἕνεκά ἐστι.

Per hæc enim ad omnes bonas literas & diſciplinas ſtudiáque adhortatur & putat neque laboribus parcendum eſſe, neque curam ullam intermittendã, quin excitet in amorem & deſideriũ honeſti, hæcq; omnia adducit ad ſtudium virtutis, non quidẽ ejus, quæ ſimplicitér ubique obvia & expoſita eſt, ſed quæ nos ab naturâ humanâ omninò abſtrahit. Circumducit autem ad divinam naturã & divinæ virtutis cognitionem poſſeſſionémq;. Imò verò per hæc & ad ſapientiam contemplativam adhortatur,

Διὸ δὴ τέτων εἰς ἁπάντα τὰ καλὰ μαθήματά τε καὶ ἐπιτηδεύματα προτρέπεται, μήτε πόνων φείδεσθαι οἰόμενος δεῖν, μήτε μελέτων ὑφίεσθαι μηδεμίαν εἰς ἐφόλκιά τε καὶ παρουσίαν τῶν καλῶν διαλέγων, καὶ πάλιν ταῦτα ἀνάγων εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπιτήδευσιν, οὐχ ἁπλῶς τὴν τυχέσης, ἀλλ' ἥτις ἡμᾶς ἀφίστησι μὲν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐπὶ δὲ τὴν θείαν οὐσίαν, καὶ τὴν γνῶσιν τῆς θείας ἀρετῆς, καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῆς παρασκευάζει. ἀλλὰ μὴν εἰς γε τὴν θεωρητικὴν σοφίαν διὰ τούτων παρακαλεῖ,

Hæc animo præcepta fideli
Si fors mandaris, diſces qui immortalibus ordo,
Neveris, & noſtrum genus, & genus ætheris alti.
Quo ſeſe vinxere nexu, & quâ lege leguntur.
Nec te quantum homini fas eſt cognoſſe latebit.
Vnam, quam varias rerum pervadere formas,
Naturam, petinus faciens quæ ſemper eandem,
Et ſperare vetat te, quod ſperabile non eſt.

τούτων γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλα θαυμασιώτερα τοῖς εὖ πεφυκόσιν εἰς τὸ παρρησιάζεσθαι πρὸς αὐτὰ καὶ τὸ φιλεῖν καὶ τὸ σπουδάζειν ἐπ' αὐτοῖς, ἢ ὅσα τοῦ τε ἀνθρωπίνου γένους ἐστὶ καὶ τοῦ θείου, καὶ ὅπως ἀλλήλοις συνῆπται, καὶ ἐν οἵῳ τινὶ τάξει, καὶ ὅσα μὴ θέμις ἐστὶ φύσει θνητῇ εἰδέναι, καὶ ὅσα μὴ ἀπολωλεκέναι ἐλπίζειν χρὴ τὸν λόγον.

Hiſce enim nullum eſt aliud admirabilius iis, qui benè nati ſunt, ut ſe cum

τούτων γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλα θαυμασιώτερα τοῖς εὖ πεφυκόσιν εἰς τὸ παρρησιάζεσθαι

ρομεῖσθω ἡμᾶς εἰς τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν. ἡ μὲν γὰρ γνῶσις τῶν θείων ἀρετή τε ἐστὶ καὶ σοφία καὶ εὐδαιμονία τελεία, ποιεῖ τε ἡμᾶς τοῖς θεοῖς ὁμοίους. ἡ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιστήμη τάς τε ἀνθρωπίνας ἀρετὰς παρέχει, καὶ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων ἐμπείρους ποιεῖ, τά τε ἀπὸ τούτων ὠφέλιμα καὶ βλαβερὰ διακρίνει, καὶ τὰ μὲν φυλάττεται, τὰ δὲ ποιεῖται. καὶ ὅλως τὴν σύστασιν, ἥτις ὅτι τὸ ἀνθρωπίνης ζωῆς, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ καταμανθάνει. τὸ δὲ θαυμασιώτερον ἐκεῖνο διδάσκεται ἀπὸ ταυτησὶ εἰδήσεως, κατὰ τί διέρχεται ἀλύπως καὶ ἀκωλύτως ἕκαστα, τῶν ἐν ἡμῖν, ὅσα ὅτι τῆς κρείττονος μοίρας, καὶ κατὰ τί κρατεῖται καὶ κωλύεται, ὥστε μὴ δύνασθαι ῥᾳδίως ἐξιέναι, καὶ τῶν δεσμῶν ἀπολύεσθαι. ἡ δὲ μετὰ ταύτην γνῶσις εἰς φιλολογίαν ποιεῖται τὴν παράκλησιν, καὶ πᾶσαν τὴν περὶ τὸν σύμπαντα θεωρίαν. ἡ γὰρ τούτου φύσις ἀεὶ ὅτι ὁμοία κατὰ τὴν αὐτὴν περιφοράν, ὡσαύτως περιοῦσα, ἵν' ἐάν τις κατανοήσῃ, οὐτ' ἂν ἀπροσδόκητα πάντα προσδοκήσειε, οὐτ' ἂν ἀγνοήσειε τί τῶν κατ' ἀνάγκην αὐ-

alacritate generosè ad philosophiam contemplandam conferant. Dei enim cognitio virtus est juxta ac sapientia, itemque perfecta & consummata beatitas, & quæ nos Deo similes reddat. Humanarum verò rerum scientia cùm humanas virtutes præbet, tum rerum ad nos pertinentium peritos efficit, adhæc quæ in iis utilia & noxia sunt discriminat, atque illa quidem conservat, hæc verò acquirit & comparat. Atque omninò constitutionem conspirationémque, quæ est vitæ humanæ, tam re quàm verbis perdiscit. Quod verò admirabilius est, ab tali cognitione discitur, quatenus sine dolore atque ullo impedimento, singula, quæ in nobis sunt, & quidem quæcũque melioris sortis & conditionis præterceunt, & quatenus tenentur prohibentúrque, ut facilè exire nequeant & à vinculis liberari. Sententia verò quæ hanc sequitur adhortationem facit ad inquisitionem naturæ, atque omnem cœlestium rerum contemplationem. Hujus enim natura sui semper similis est, eodem modo juxta eandem revolutionem circumiens, quam quisquis didicerit probéque cognoverit, nunquam inexspectata exspectaverit, nec ignoraverit, si quid sibi ex necessitate foret eventurum.

Porrò

Porrò ſententiæ, quæ in hiſce exſiſtunt, ab vita, quæ in nobis libera ſuique juris eſt, admonitionem formant. veluti,

noſcas mortales ſibi fontem eſſe animarum,
Et cuncta ex ipſis quæ ſunt incommoda naſci.
Ab miſeri.

Homines enim principia actionum ſunt, & per ſe propriam poteſtatem habẽt vel bona eligẽdi, vel etiam mala fugiendi. Quiſquis hac potentiâ non utitur, rebus, quæ ab natura affatim datæ ſunt, indignus eſt. Nihil igitur aliud dicit, quàm quod nos dæmonem ſeu genium eligimus, & nos ipſi nobis loco fortunæ ac dæmonis ſumus, nõſque ipſos felices et beatos reddimus. Qui ad id ſolum quod bonum eſt, et ad boni honorem per ſe virtutem oſtentant. Hiſce ſimilia ſunt et hæc:

quinec bona tam præſentia cernunt,
Et qua conflarunt pauci mala, ſolvere norunt.

Nam quòd ea, quæ honeſta et bona ſunt, in propinquo ſint, et cum anima noſtra nata, cóque omnium maximè nobis ſint propria, mirificè ad adhortationes ſtimulos addunt. Et cæcitas ſurditáſque, et ſenſus defectu tenebris implicari, et hoc mirum in modum ad vitã ſanctè traducendam adhortatur, perinde ac ſi ſola mens omnia et cernat et auditu percipiat: Liberatio autem

τοῦ μελλόντων συμβαίνειν. καὶ δὴ διὰ τούτους γυμνάζει, ὅπως ἀποτρεπτικῶς ἐν τῷ ζωῇ ποιοῦνται τὴν παραίτησιν. οἷον,

Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθάρτα πήματ' ἔχοντας

Τλήμονας.

αἱ γὰρ ἀρχαὶ τῶν πράξεων εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι, καὶ δύναμιν ἔχουσιν ἐξ αὐτῶν οἰκείαν, εἰς αἵρεσιν τῶν ἀγαθῶν, καὶ φυγὴν τῶν κακῶν. ὁ μὲν χρώμενος ταύτῃ τῇ δυνάμει τῶν δοθέντων ἐκ φύσεως ἀμφὶ πλουσιεκτημάτων, ὅτι ἀνάξιος· ὁ δὲ μὴ ἀλλολέγει, ἢ τοῦτο, ὅτι ἡμεῖς τὸν δαίμονα αἱρούμεθα, καὶ ὅτι αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐσμὲν τύχης τάξει καὶ δαίμονος, ἢ ὅτι τοὺς δαίμονας αὐτοὶ ἑαυτοῖς παραπλάττομεν. ὁ γὰρ μόνον τὸ καλὸν καὶ τὴν τούτου τιμὴν δι' ἑαυτοῦ ἀρετὴν ἐπιδείκνυσι. παραπλήσια δὲ τούτων καὶ τὰ τοιαῦτα ἔστιν,

Οἵ τ' ἄσπιθεν πόλιες ἔπλεν ἐκ ἱερῆων
Οὔτε πλείονες, οὔτε ἐλάσσονες ἀνδρῶν πειθοῖ ἐπῆσαν ἑῶν.

Τὸ γὰρ ἡγεῖσθαι τἀγαθὰ ἅμα τ' ἀγαθὰ καὶ συμφυόμενα ἡμῖν τῇ ψυχῇ, πάσης μᾶλλον ὑπάρχειν οἰκειότατα ἡμῖν, θαυμαστῶς ὅσον προτρεπτικά. καὶ τὸ μήτε ὁρᾶν, μήτε ἀκούειν, ἀλλὰ δὲ τῆς αἰσθήσεως ἐπακούεσθαι, θαυμασίως εἰς τὴν ζωὴν παραπαλεῖ, ὡς τὰ τοῦ μόνου καὶ ὁρῶντος πάντα καὶ ἀκούοντος. ἡ δὲ ἀπαλλαγὴ

τῆς

σῦ χαλεπῶς, ἢν ὀλίγοι καθορῶσι, προτρέπει εἰς τὴν λύσιν τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ τὴν ζωὴν, τὴν καθ' ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς, ἣν ἔνιοι μελέτην θανάτου προσαγορεύουσι. καὶ ἄλλος δ' ἔστι προτρεπτικὸς τρόπος ἐφεξῆς λεκτέος τῆς ὁλομβολίας τοῦ χαλεπῶς. οὐ γὰρ ἀνεκτόν ἐστι,

κυλινδεῖσθαι δοκοῦντας, ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φερομένους ἀπείρονα πάσχοντας,

τὸ γὰρ βίαιον καὶ παράλογον καὶ σὺν φθόνῳ φερόμενον, καὶ ἄλλοθεν ἀλλοῖον, καὶ μᾶλλον τὸ ἀπέραντόν τι κακῶν παρέχεται, ἃ δεῖ διαφεύγειν φύσει, ἢ δὲ μετὰ ταῦτα γνώμη ἔστι τοιαύτη,

Δυσὶ γὰρ συνοικοῦσι κρεῖττον βλάπτεσθαι λίαν ὑπὸ φύσεως,

ἢ ὑπὸ δυοῖν πρὸς ἓν διαφερόντως φύσει.

Ἐνταῦθα καὶ τὸ δεινὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐπιδείκνυται, ὅτι τὸ συγγενὲς ἡμῖν ἔστι τῶν φύσεως ἀλλόβιον ζῷον, ὅπερ οἱ μὲν πολυκέφαλον θηρίον, οἱ δὲ θνητόν τι ζῴων εἶδος, ἄλλως δὲ φύσιν γενεσιουργὸν καλοῦσιν. ἐνταῦθα δὲ ἔριν σύμφυτον ἐπονόμασεν, ἐχ ὧς ἴσως τάξει ἔχουσαν ἡμῖν πρὸς τὸ κυριώτατον ζῴων ἄλλως συνοπαδὸν, συναπολειθῦσαν τῇ φρονίμῳ βιότῳ ζωῇ. ταύτην δὲ οὐκ ἀπαραγγέλλουσι φεύγειν. διὸ δὲ ταύτης ἐπιτάττεται τὴν ἀπὸ ἐν-

ab malis, quàm pauci pervident, ad animi ab corpore ſeparationem, & ad vitã, quæ per ſe animæ eſt, quam meditationem quandam mortis appellamus, hortatur. Deinde alius eſt etiam modus hortandi à calumnia malorũ. Non enim, quod dicitur, ferẽdum eſt:

Qui parvis ſimiles gyris hinc inde ferantur,
Inq; alia ex aliis per mille incommoda tendunt.

Violentum quippe illud & citra rationem ac temerè præcipitẽ ferri, & malitia alium variúmque & præcipuè infinitum cõſtituit, quæ omnia in primis maximéque fugienda ſunt. Quæ verò dehinc ſequitur ſententia talis eſt,

Inſita quippe homini cum eſt pugna obſtinatque
Pernicialis, inq; haud irritanda, necandi
Arceſſenda tibi eſt: ceſſim fuga, tempéq; vento.

Hîc etiam utramq; hominis naturam oſtendit, & id, quod nobis ab ipſo ortu & natalibus agnatum eſt, alienum animal, quod nonnulli quidem belluam multorum capitum, alii verò mortalem aliquam vitæ ſpeciem, alii autẽ naturam genitricem, vel authorem rerum vocant. Cæterùm hîc litem etiã innatam & ſimul cum homine natam nominarunt, non quaſi æqualem ordinem habentem ad vitam noſtram maximè principem, quæ comes ſimul ſequatur vitam antiquiorem. Hanc igitur fugiendã eſſe adhortatur. Hujus autem loco quaſi quadam permutatione recipiendam eſſe eam, quæ ſine

repugnantia; &, ut sic dicam, contrarietate uniformem aliquem modum actionum & imaginum, quæ mentis & intelligentiæ sint participes, habet, qui modus pro eo, qui dolore afficere & lædere solet, honestam & bonam formam habet. Próq; eo quod ad interitum vergat, salutis principium præbet. Et sanè, quæ ante exam secundámque subsistentiam simul consectariam tanquam extra alienationem præterit. Quæ verò ante opus ipsum & à se & in se omnia habet, vitam perfectissimam assumpsit. Hæc itaque illam sēper quidem tanquam ad compendiū contrahere æquum est, at hanc ut plurimum producere. Atque hoc pacto talis adhortatio ad vitam, quæ cum mente instituitur, expetitissima exstitit. Ad divinam certè, quæ perfectissima est; & post optimam deorum simul comitantem constitutionem tales sententiæ adhortantur:

Aut pluvioq; Pater mortalis cripe nexit
Aut quo quisq; dolo gentilibi numina vicit.
Tu tamen ô confide alto genus athere duct um.

In hisce versibus una omninò continetur, eáque optima ad divinam felicitatem adhortatio, quæ cum precibus & invocationibus deorum, maximéque Iovis ipsorū regis, permista est. Altera autem dati simúlque ab ipsis diis nobis quasi sorteitò collati genii, manifestaria ostensio est; & per eundem ad i-

αὐτιώσεως, ἐροσιδῆ τοιμενῶν ἐνεργείαις, ἢ τις αὐτὰ μὲν τὰ βλέπειν ἀγαθοειδῆς ἕξις. αὐτὸ δὲ τὸ ῥέπειν εἰς ὅλεθρον, σωτηρίας ἀρχὴν σπαράττει καὶ τὴν μὲν ἐπιστασίδη καὶ δι' ἑαυτὸν συναπτομένην ὑπόστασιν, εἰς ἀλλοδαπὰς ἐκτὸς μεθίστησι. τὴν δὲ παρατυγχάνουσαν, καθ' ἑαυτὴν καὶ ἐπ' αὐτῇ πάντα ἔχουσαν, τελειοτάτην ζωὴν προσείληφε. διὰ παντὸς δὴ τοῦτο ἐπὶ μὲν τὰς ὅλας βραχύτατα, συλλογιστέον ἄξιον, τοῦτο δὲ προαίρεσιν ὡς ἐπὶ πλεῖστον. καὶ οὕτως εἰς τὴν κατὰ τοῦτο ζωὴν, ἡ τοιαύτη προτροπὴ γίγνοιτ' ἂν εὐσυμβουλότατα. πρὸς γὰρ μὲν τὴν θείαν τελειότητα τὴν μετὰ θεῶν σωτηρίαν ἀρίστην κατάστασιν, αἱ τοιαῦται γίγνονται παρακλῆσεις,

Ζεῦ πάτερ ἢ πολλῶν τε κακῶν σὺ κρείσσονα οἶσθα
ἄνδρασι,
Ἠ μὲν ὃς ἀθανάτοις τε μετὰ θνητοῖσι κέκευθε.
Ἀλλά σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεὸν γένος ἐκ μιῆς ἐσσι βροτοῖσιν.

Ἐν δὲ τούτοις μία μὲν ἀρίστη παράκλησις εἰς τὴν θείαν τὸ δαιμονίαν, ἢ μεμιμημένη τὰς τύχας καὶ διακλήσεσι τῆς θεοῦ, καὶ μάλιστα τῆς βασιλέως αὐτῆς Διός. Δευτέρα δὲ ἡ τοῦ δοθέντος καὶ συγκληρωθέντος ἡμῖν ἔκτοθεν τῆς θεῶν δαίμονος δηλωτικὴ ἐμφανὴς, καὶ δι' αὐτοῦ πάλιν πρὸς

πρὸς τὰς θεοὺς ἀναγωγὴ. εἰδὲ ἢ δὲ ἄλλως τις δυνηθείη πρὸς τὸ θειότατον αὐτῆ καὶ κυριώτατον τῆς οὐσίας ἀνακεκραμένη, εἰ μὴ τὴν τοιούτω δαίμονι ἡγεμόνι χρήσαιτο, οὐ δεῖ πάντα τὸν ἐρασὴν τῆς θεῶν γενέσεως ἀποκαθαίρειν. ἀφ' ὧν δὴ πρώτην μὲν ἔστι κακῶν παῖλα τὸ συμπεφυκέναι ἡμῖν ἀπὸ γενέσεως. ἔπειτα γνῶσις ἡμῖν ἀληθινὴ παραστήσεται τῆς δαιμονίας καὶ μακαρίας ζωῆς, ὅση τις ἔσται καὶ ὁποία. μεθ' ἧς ἀναβάντες τὸ ἀρχηγὸν θεῖον γένος τῆς ἀνθρωπίνης καταφρονήσομεν, καὶ εἰς ἑαυτὸ ἐνιδρυθέντες τέλος ἕξομεν τὸ προσήκοντος ἀπὸ τῆς θεῶν μακαριότητος βίου. ὅθεν τέλει τοίνυν πρὸς τὴν μέτασιν ἀπὸ ψυχῆς προτρέπει καὶ τὴν ζωὴν αὐτῆς. τὴν δὲ καθ' ἑαυτὴν, καθ' ἣν ἀπήλλακται τοῦ σώματος, καὶ τῶν σώματος συμπεφυκότων φύσεων. λέγει δὲ οὕτως,

Ἠΐσχυν γοόμενος ἕδνων ἀμύητος ἐέλδων,
Ὃς δ' ἀπολείψας σῶμα εἰς αἰθέρ' ἱλυσθείς
ἔλθῃς,
Ἔσσεαι ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

Τὸ μὲν οὖν ἐν τῇ ἀνωτάτω τάξει τῶν ἀρίστων τῶν ἡγεμόνα προσήκειν τῆς ψυχῆς αἱρεῖται, τὴν ὁμοιότητα διασώζει πρὸς τοὺς θεούς, εἰς ἣν καὶ ἀποτρέπει πρώτως. τὸ δ' ἀπολιπεῖν τὸ σῶμα καὶ μεταστῆναι εἰς τὸν αἰθέρα μεταλλάττειν, καὶ τὸν ἀνθρω-

psos diuos reductio. Alioquin enim nemo ad diuinissimam & propriissimam ejus substãtiam recurrere poterit, nisi tali quodam genio seu duce utatur, neq; etiam germanè omnibus expurgare eos sine hujus adminiculo, qui deorum sincerè amantes sunt. Ab quo prima planè malorum, quæ nobiscum nata sunt ab primis ortus annis, quies erit. Deinde nobis aderit vera notitia felicis & beatæ vitæ, quãta quanta etiam illa fuerit & qualis. Cùm hàc ascendentes princeps & diuinum genus hominum contemplabimur, & in hoc firmati propositæ ab diis beatissimę vitę finem habebimus. Postremò ad transitum animi & ejus vitam adhortatur. Atq; ipsum etiam animũ per se, quatenus scilicet ab corpore secessionẽ fecit, & unà cum corpore naturæ adhuc connexæ sunt: Ait autem hoc modo,

Optimaq; aliorum sit mens auriga tuorum.
At si corporis vero te carceris antro
Exemptum liber cunctarum acceperis aether:
Iam nemo poterit mortalem jure vocare.
Numen eris meritoq; inter conspicuus dives.

In supremo itaque ordine mentem optimam ducem præfectam esse sinceritati, similitudinẽ conservat cum diis, ad quam etiam priore loco adhortatur. Corpus autem reliquisse & hinc transiviſſe, nihil aliud est, quàm in cœlum discedere & migrare, atq; huma-

nam naturam cum decorum puritate permutare, & pro vita mortali immortalem eligere, atque ut in eandem naturam restituamur, etiam post divinã periodum, quã babebamus jam prius, quàm in hanc humanam formam venimus, præstat. Ordo igitur talium adhortationum apparuit in omnia genera bonorum, & ad omnes formas rationéique vitæ melioris nos adhortatur. Quòd si autem oporteat, quoad reliqua etiam ad internas & scientiæ substantiam habentes admonitiones sese, idq; vi quadam cõferre, animúmque appellere, primas illas antè in manus sumamus, quæcunq; posteaquã doctrinam exhibuere præcipuarum primarúmq; substantiarum, simul & adhortantur ad theologicam, hoc est, divinorũ disquisitionem, & intelligentem ipsorum inventionem tùm doctrinam, atque ad antiquissimam hortantur sapientiam. Archytas igitur in libro de sapientia statim in initio hortatur: *Sanè tamen præcellit in omnibus humanis corporibus sapientia, quantũ visus ab corporis sensibus, mens ab anima & sol ab syderibus discrepat. Etenim visus reliquorum sensuum longissimè projicitur, formisque diversissima est. Ac mens quæ-si suprema dignitatis est, quòd ratione & intelligentia metatur, quibus id, quod decet, perficit, & oculus ac potentia rerum longè pretiosissimarum existit. Quippe oculus*

πάντων φύσιν ὡς τὴν τοῦ θείου καὶ ἀθανάτου, καὶ ἀντὶ θνητοῦ βίου ἀθάνατον ζωὴν προαιρῆσθαι, εἰς ἣν αὐτὴν οὐσίαν τε ἀποκαθίστασθαι παρέχει, καὶ μετὰ θεὸν πρεσβύτερον, ἢ περ ἦλθομεν καὶ πρότερον, πρὶν ἐλθεῖν εἰς ἀνθρωπίνου εἶδος. πόρρω. γὰρ ἂν καὶ ἡ τοιάδε παρακελεύσεων μέθοδος εἰς ἄλλα τὰ τοῦ βίου τοῦ ἀγαθῶν, καὶ πρὸς πάντα τὰ εἴδη βελτίονος ζωῆς ἡμᾶς προτρέποι. Εἰ δὲ δεῖ λοιπὸν καὶ ὅτι τὰς ἐπιστημονικὰς τε καὶ ἐπιστημονικὰς προτροπὰς ὁρμῶσας, προχειρισόμεθα πρώτας ἐκείνας, ὅσαι μετὰ τοῦ διαφέρειν παρέχειν τοῦ κυριωτάτου καὶ πρώτου οὐσιῶν, ὁμοῦ καὶ προτρέπουσιν ὅτι θεολογικὴν καὶ νοερὰν αὐτοῦ ἀνεύρεσίν τε καὶ μάθησιν, καὶ πρὸς ἣ πρεσβυτάτην σοφίαν παρακαλοῦσιν. Ἀρχύτας « τοίνυν ἐν τῷ περὶ σοφίας φησὶν « ἀρχόμενος προτρέπει. ὅτῳ τοσοῦ- « τον διαφέρει σοφία ἐν πᾶσι τοῖς « ἀνθρωπίνοις σώμασιν, ὅσον ὄψις « μὲν αἰσθήσεων σώματος, νόος δὲ « ψυχᾶς, ἥλιος δὲ ἄστρων. ὄψις « τε γὰρ ἐκβολικωτάτη καὶ πρωτί- « στη τῶν ἄλλων αἰσθήσεών ἐ- « στι, καὶ νόος ὕπατος λόγῳ καὶ « διανοίᾳ τὸ θεῖον ἐπινοεῖται, καὶ « ὄψις καὶ δυνάμει τῶν τιμιωτά- « των ὑπάρχει. ἥλιος γοῦν ὀφ- « θαλμὸς

θαλλὸς ἔστι καὶ ψυχὴ τῶν φύ-
σιν ἐχόντων. ὁρᾶται τε γὰρ ἀν-
τῆ παιδία καὶ θρυπτᾶται, καὶ τοῖ-
ται ῥιζωθέντα, καὶ θρυπτόμενα
ξέφεται καὶ δέξεται, καὶ ζωπο-
ῆται τε μετ' αἰσθήσεως πάνυ ἐμ-
φρονικῶς. ἐνταῦθα δὲ τὴ φύσιν
καὶ ἐνέργειαν τ σοφίας ἐπιδείκνυ-
σι, καὶ διὰ τῶ χρησιμωτάτου καὶ
ἀναγκαιοτάτου καὶ, καὶ ἡγεμονικωτάτου,
ποιεῖται δὲ προτροπὴν ἐπὶ τὸν
τοῦν καὶ τὴν θεωρίαν. καὶ ἄλλο δὲ
θαυμάσιον οἷον τὶς προτροπὴ ἀ-
γαθὸν παρέχεται. διὰ γὰρ τ γνω-
ρίμων ποιεῖται τὴν ὑπόμνησιν δι'
ἀναλογίας ἐναργοῦς. τὸ γὰρ ὄψει
ἐν ὀξυτάτου τῶν αἰσθήσεων καὶ
ἀκριβεστάτου καὶ ἡμιν ἐστὶ, πᾶ-
σι προδηλον. καὶ τὸ τὸν ἥλιον τῶν
ἄστρων ὑπερέχειν, οὐδένα λέληθε.
καὶ τὸ δὲ νοῦν τῆς ψυχῆς ἐν ὀξυ-
τάτω ἐν ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις
προειλήφαμεν. ἀπὸ δὲ τούτων
τὸ διαφέρον παραδηλοῖ τῆς σο-
φίας πρὸς ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα
πράγματα γνωρίμως καὶ ἐπιση-
μονικῶς, ὥστε εὐμαθὲς ἐν τὸ
ἀληθὲς καὶ εὔληπτον τοῖς ἀκούσι
τὸ κρυπτόμενον ἐν ἀφανεῖ. πρὸς
τούτοις τοίνυν καὶ ἀπὸ τ διαφορῶν
ἑκάστου ἥτις ἐστὶν ἡ τῆς σοφίας,
καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν προτροπὴ ἀνα-
διδάσκεται. τοῦτο μὲν γὰρ εἰ ἡ ὄ-

quasi sol est & anima eorum, quæ naturam habent. Eo namq; omnia tum videntur tum nascuntur, percipiunturq; mente, quæ gerunt radices, jamq; nata nutriuntur augenturq;, & cum sensu valdè scienter ac peritè instar ignis excitantur. Hîc naturâ & efficacitatem sapientiæ ostendunt, ab eóq; illam admonitionem ad mẽtem ac meditationem longè quoque utilissimam & maximè rationalẽ, quâ scilicet gubernemur, efficit. Atq; aliud admirabile bonum est, cujusmodi præstatur ad adhortationem. Per manifestam enim & expressam proportionẽ ab rebus notis monitionem recordationémque facit. Siquidem visum sensuum omnium acutissimum, exactissimúmque & longè pretiosissimum esse, nullis non perspicuũ est. Et solem reliquorum syderum eminentissimũ esse, nemo ignorat. Ac mentem esse, quæ animum primum movere incipiat, in communibus sententiis, antè & adduximus, & exposuimus. Ab hisce verò aliquis perfacilè scientérque & intelligenter demonstrarit sapientiæ ad omnes res humanas discrimen, ita ut, quod verum est, compendioſè nulló-que opere disci comprehendíq; queat ab iis, qui audiunt, quod in obscuro testum & occultatum est. Ad hæc igitur, & ab differentiis cujusque cùm sapientiæ cognitio, tùm ad illã adhortatio perdocetur. Etenim si visus par-

tim quàm longissimè diffunditur, partim etiam reliquorum sensuum maximè multiformis est, & sapientia eodem modo ac ratione, quę longissimè remota, tanquam præsentia intelligit & considerat, atq; omnium in se rerū, quę sunt, species complectitur. Partim ut si mens quasi principatum teneat, ratione & intelligentia quod rectum & rationi consentaneum est perficiēs, atque oculus & potentia exsistens longè pretiosissimorum, nempe sapientia consimiliter dignitate, omninò præcellit orationem intelligentiámque & eam mentem, quę hisce simpliciorib⁹ issque adventitiis cogitationibus, quæ sunt, intuetur, & quæ bona sunt proprio Marte & suopte motu judicat, & in se tùm perficit, tùm eorum, quę sensu & mente concipiuntur, oculus & rerum divinissimarum perfectissimarumque et virtutum potentia exsistit. Partim verò fuerit sol, reapse oculus exsistens et anima eorum, quæ naturā habent. Etenimverò solis virture cuncta videntur, et nascuntur, et sata radiçes agere sentimus. Quin et ea quæ jam nata sunt, ejus beneficio simul aluntur et incrementū sortiuntur, et quasi flabro ignes, ita cum sensu excitantur. Undeetiam evidenter patet sapientiā esse instar oculi ac vitę in rebus, quæ cogitatione ac mente percipiuntur, cunctísque mente prędītis id dare, ut

ψις ἐναργεστάτη καὶ πολυ-
ειδεστάτη τῆς ἄλλου αἰσθη-
σέως ἐστι, καὶ ἡ σοφία κα-
τὰ τὰ αὐτὰ προηγουμένως αι-
σθητὰ εἰς παρόντα νοεῖ,
καὶ πάντων τῆς ὄντων τὰ
εἴδη περιείληφεν ἐν ἑαυτῇ.
τοῦτο δὲ εἰ νοῦς ὕπατος λό-
γῳ καὶ διανοίᾳ τὸ θεῖον, ἐ-
περαίνων, καὶ ὄψις καὶ δύ-
ναμις τῆς τιμιωτάτων ὑπάρ-
χων, πάντως που καὶ ἡ σο-
φία ὡσαύτως ὑπερέχει λό-
γου καὶ διανοίας, καὶ τῶν ἀ-
πλουστέρας τούτων ἐπιβλητι-
κὰς νοήσεσι τὰ ὄντα θεωρεῖ,
τά τε ἀγαθὰ κρίνει ἀφ' ἑαυ-
τῆς, καὶ ἐπιτελεῖ ἐν ἑαυτῇ,
τῆς τε νοητῆς ὄψις καὶ
δύναμις τῶν θειοτάτων καὶ
τελειοτάτων ἐνεργειῶν ὑπάρ-
χει. τοῦτο δ' ἂν εἴη ὁ ἥλι-
ος ὀφθαλμὸς ὤν τι καὶ ψυχὴ
τῶν φύσει ἐχόντων. Ὁρᾶται
τε γὰρ δι' αὐτοῦ ἅπαντα, καὶ
γίνεται καὶ νοῆται τὰ ῥιζω-
θέντα. καὶ γίνεσθαι δὲ ξυ-
φεται καὶ αὔξεταί τε ἡ ζω-
πυρῆται μετ' αἰσθήσεως. δῆ-
λον που καὶ ἀπὸ τούτων γί-
νεται, ὡς ὀφθαλμὸς ὅτι, ⸗
ζωὴ τῶν νοερῶν ἡ σοφία, καὶ
τὸ ὁρᾶσθαι τοῖς νοουμένοις πα-
ρέχει

ρίχοι σπᾶσι, καὶ τὸ ἐν τοῖς δοκεῖν, δημιουργίας τε πάσης ἀρχηγὸς γίνεται ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἡγεμονεύειν τῶν πρώτης καὶ τάξεως, καὶ δὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς. τὴν δὲ τοιαύτην τε καὶ τοσαύτην αἰτίαν καὶ τοσαῦτα ἀγαθὰ παρέχουσαν, τίς οὐκ ἂν μεγάλης ἀνδρὸς ὑπαθέσθαι ἀξίαν, προθύμως, βουλόμενος τῆς ἀρίστης εὐδαιμονίας μεταλαμβάνειν; ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ τίμιον εἶναι τὴν σοφίαν προτρέπουσα εἰς προτροπὴν ἔφοδος ἔοικε τοιαύτη. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ὄντος ἀνθρώπου ὑπομιμνήσκουσα τῆς ἐπὶ τὰ αὐτὰ προτροπῆς, διὰ τῶν ἑξῆς ἐπιδείκνυσθαι τὰ ὧδε λεγόμενα. Ἄνθρωπος πάντων ζώων ἐπὶ πολλὰ γέγονε σοφώτατος. θεωρῆσαι τε δύνατός ἐστι τὰ ὄντα, καὶ ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν λαβεῖν ἐκ τούτων ἁπάντων. παρ' ὃ καὶ ἐπεχείρησε καὶ ἐπιτετήδευκε τὸ θεῖον αὐτῷ τῷ σοφῷ λόγῳ σύσημα. ἐν ᾧ τὰ μὲν εἴδη πάντα τοῦ ὄντος ἐνδέδυται, καὶ τοῖς σύμπασι τε ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων. τοῖς μὲν ἀφθόγγοις τὰς φωνὰς πρὸς ἀφάρυγξ καὶ στόμα καὶ ῥῖνες. ἄνωτερ δὲ τῶν φθόγγων, δι' ὧν τὰ ὀνόματα τε καὶ ῥήματα σημαίνεται, γέγονεν ἄνθρωπος ὄργανον. οὕτω δὲ καὶ τῶν νοημάτων

videantur, et rebus jam exsistentibus itidem, ut sint, omnísque publicæ institutionis ducem atque authorem in mundo esse, et primi in nobis ipsis quoque ortus et ordinis eodem pacto. Jam autem qui talium tantorúmque bonorum author est, adhæc tàm insignia mortalibus commoda subministrat, quis non magnopere, quasi stupore abrèptus extra se rapiatur, ut quàm promptissimè optimæ beatitudinis ac felicitatis particeps esse queat? Aggressio igitur, quod sapiẽtia sit valdè pretiosa, ad adhortationem progrediens, ferè istiuscemodi est. Cæterùm ab homine, qui jam est, adhortationem ad eadem in memoriã suggerens per sequentia, quæ hoc modo dicta sunt, ostendit. *Homo omnium animantium creatus est longè sapientissimus. Namque ea præditus est sapientiæ ac vi, ut aspicere valeat tùmque sint, tum ejusdem scientiam prudentiámque ex omnibus hauire. Præter quàm quod etiam insculpsit & insignivit ei aliquod numen per rationem, universi quasi globus, hoc est, Deus universi, in quo species omnes ac formæ ejus, qui in eo est, tributa est, simulq; omnia nomina et verba. Etenim sonoribus quidem inarticulatis vocis locus seorsim, hoc est, gutturi attributus est, oriq; ac naribus.* Ut autem vocum, per quas nomina & verba significantur, homo factus est instrumentum: ita etiam cogitationum consilio-

cõsiliorúmq; in propriis loculis sedes est. Opus sapientiæ hoc mihi quandoq; esse videtur, quod & exstitit & cõpositus sit homo, acceperítq; instrumenta & facultatem loquendi apud ipsum Deum. Hæc ab natura hominis ad exhortationem accessio est. Si enim sapientissimus est, & mente, quæ sunt, videre poterit, nimirum vita ei contemplativa & Theologica erit affectãda. Et si eâ facultate potentiâque prçditus est, ut omniũm scietiam prudẽtiamq; percipere ab naturâ valeat, nimirũ scientia demonstrativa ei maximè amplectẽda est, & contemptũ ceu maximè ei conveniẽtem virtutem ducere debebit. Quia Deus illi indidit ac impressit fundamentum quasi princeps omnis sermonis, in quo etiã omnes rerum species, quæ sunt, & significationes exsistunt nominum juxtà ac verborum. Quocirca ipsum omnem Logicam, id est, rationalẽ philosophiam amplectẽdi decet. Quandoquidẽ homo non modo factus est, ut çõjiciat, vel designet, verùm etiã ut res cogitatione & cõsilio percipiat, interque omnes res, quæ sunt, spectator cuiatórque exsistit. Atq; ad hunc rem ei organa tributa sunt, & ab Deo facultates, quibus hoc possit, accepit. Rursum propter hæc circa omne, quod exsistit, quatenus quidem exsistit, ipsum sapientiam speculativam expetere, & prin-

ἐν τοῖς ἐόντεσιν ὁπλιζομένοις. ἔργον σοφίας τοῦτο δοκεῖ μοι ἡμῖν πρόξ, ὥσπερ καὶ γένοιτο καὶ συνίστα ὁ ἄνθρωπος καὶ ὄργανα τε καὶ δυνάμεις εἴληφε παρὰ τοῦ θεοῦ. αὖτη ἡ ἔφοδος ὅτι ἡ προτροπὴ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. εἰ γὰρ σοφώτατός ἐστι, καὶ θεωρῆ τὰ ὄντα ἀνυπόπτως τῆς θεωρητικῆς αὐτὸν καὶ λογικῆς δεῖ ἀντιποιεῖσθαι, καὶ εἴπερ ἐπιστήμων καὶ φρόνησιν λαβεῖν ἀπάσῃν δύναμιν ἔχει ἔθος ἀπὸ τῆς φύσεως, ἡ ἀποδεικτικὴν ἐπιστήμων, αὐτῇ δεῖ μεταδιώκειν, καὶ τὴν καλαφρόνησιν ἀρετὴν, ἧς μάλιστα αὐτῷ προήκουσαι. διότι γὰρ μὲν ἀνυπόπτωτός ἐστιν ἐν αὐτῷ τὸ θεῖον τὸ τῷ παντὸς λόγου συζυγία. ἐν ᾧ δὲ τὰ εἴδη πάντα τῆς ὕλης, καὶ αἱ σημασίαι ὑπάρχουσι τῶν ὀνομάτων ἢ καὶ ῥημάτων. ἀφ' οὗ τοῦτο δὲ λογικῆς αὖ φιλοσοφίας πάσης ἐπιλαμβάνεσθαι προσήκει. ἐπειδὴ οὐ τῆς σημαινομένων μόνον γένους ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων τῆς ἐν τοῖς οὖσι θεωρητὸς ὑπάρχει. καὶ πρὸς τούτοις ἔργα καὶ δυνάμεις εἴληφε παρὰ τοῦ θεοῦ. ἀφ' ταῦτα δὴ πάλιν ἅπαν τὸ ὄν, ἢ ὄν, ἐστὶ θεωρητῆς σοφίας ἐφίεσθαι αὐτῷ χρὴ, καὶ τὰς

τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ κριτήρια πάσης γνώσεως μεταμαθεῖν ἐπιστημονικῶς περὶ πάντα τὰ ὄντα. αὐτόν τε τὸν νοῦν καθ' ἑαυτὸν, καὶ τὸν καθαρώτατον λόγον ἐπισκοπεῖσθαι ἄξιον. καὶ ὅσα ἀπ' αὐτῶν ἀρχαὶ ἐνδίδονται εἰς τὰ καλὰ ἐκάστοις τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, καὶ ὅσα περὶ ἀρετὴν ἐπιλογιζόμεθα καθ' ὅλου, καὶ ὅσα περὶ μαθημάτων, ἢ ἄλλων τινῶν τεχνῶν ἢ ἐπιστημάτων μανθάνομεν, προσήκει προθύμως ἀναδιδάσκεσθαι. καὶ οὕτω πρὸς ὅλην τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ὁρμωμένη γένοιτ' ἂν παράκλησις. ποιεῖται δὲ καὶ ἄλλην ἔφοδον σύμμικτον ὅτι τὰ αὐτὰ προβαίνουσα οὐδέπω, γένος καὶ σωτήρα ὁ ἄνθρωπος, πρὸ τοῦ θεωρῆσαι τὸν λόγον τὸν τῆς ὅλης φύσιος, καὶ τὰς σοφίας τὸν ἔργον καὶ θέωρον τὸν τῆς ἑώντων φρόνησιν. ὃ δὲ φαμὲν ἐν τούτοις σύμμικτος ἐκεῖνό ἐστι. τῇ μὲν ἰδίᾳ φύσει τὰ κοινὰ συνεπείραντο, ὡς ἐχουσῶν τούτων συμφωνίαν πρὸς ἀλλήλας. Εἰ μὲν ὁ λόγος τοῦ ἀνθρώπου θεωρητικός ἐστιν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ τῷ λόγῳ φύσιος, καὶ ἡ σοφία τοῦ ἀνθρώπου κατανοητικὴ καὶ θεωρητικὴ τῶν ἑώντων φρόνησίς ἐστιν, ὧν μὲν ὁμολογουμένη ἐστὶ καὶ ἀποδεδειγμένη ἡ μετοχὴ τοῦ λό-

cipia atque illa judiciaria omnis cognitionis & scientiæ scienter peritéque, idque in omnibus, quæ sunt, rerum generibus perdiscere oportet. Atq; ipsam mentē per se purissimámq; rationem considerare æquū est. Ante oīa quoq; decet nos promptè & alacriter perdocere, quæ ab ipsa mente principia oriantur, & ad pulchritudinem honestatemq; vitæ humanæ dirigantur, & quæcunq; in universum de virtutibus colligimus, quæque etiam de disciplinis, aliísve nonnullis artibus vel studiis discimus. Atque ita ab natura hominis initio facto ad universā philosophiam admonitio facta fuerit. Porrò autem facit & alium accessum cúmque miscellaneum, adhortantem ad eadem, hoc modo: *Homo factus est & in hoc constitutus, ut universæ naturæ rationem atque opus sapientiæ consideret, itémque rerum omnium, quæ sunt, prudentiam videat.* Quod autem in hisce miscellaneum esse dicimus, illud est: propria enim & suapte natura communē commiscuit, quasi hæc ita se habeant, ut sit quædam inter se mutuò cognatio & consonantia: Si enim sermo hominis quandoq; in sermone est contemplativus naturæ sermonis, & sapientia hominis splendet & speculatur rerum, quæ sunt, prudentiam, simul quidem ejus generis existens, ut sit confessa, ac demonstrata est ab ea, quæ

orationem & naturam universi mente præditam partita est. Simul autem & adhortatio perfectior exstitit. Neque enim aliam vitam degemus secundū naturam, quàm omnes supra modum expetimus, nisi juxta divinam simul & humanam rationem vivamus. Neque etiam per aliam unquā beati ficmus, nisi sapientiæ studio comparaverimus, & rerum omnium, quæ sunt, sapientiam prudentiámq; penitus inspexerimus. In hisce igitur talis quædam cogitetur commistio. Siquidem per hoc impetum aliquem tùm ad activam, tùm etiam ad speculativam philosophiam facere conatur. Nam aliquam sibi comparasse prudentiam, hoc verò opus est efficientis cujusdam activæque virtutis, cujus finem non ita simpliciter consideramus, sed per efficaces actiones arripimus. Porrò contemplari, mentis est, quæ vim habet contemplantem, efficacitas & effectus. Ad utrumq; igitur adhortatio decenter facta est. Quia igitur potiùs quod commune est, adeóque quod pertendit ad omnia, sapientiæ bonum apparet, etiā exhortatio ad hoc perfectior exsistit, talibus verbis. *Sapientia non versatur circa aliquid, quod definitum est, ut rebus, quæ sunt, sed simpliciter se extendit ad omnia quæ sunt. Neque ipsa prima, perinde ac si ipsa esset principium, inquirenda est, sed rerum omnium, quæ in universa sunt*

ρου ἐστὶν τῆς τοῦ ὄντως ὄντος φύσεως. ὁμοῦ δὲ καὶ ἡ προτροπὴ τελειοτέρα γέγονεν. οὐ γὰρ ἄλλως ζῶμεν βιωσόμεθα κατὰ φύσιν; οὐ πάντες διαφέροντος ἀφικόμεθα, ἐὰν μὴ κατὰ λόγον ζῶμεν τὸν θεῖον καὶ τὸν ἀνθρώπινον. οὐ δὲ ἄλλη τινὶ εὐδαιμονήσομεν, ἐὰν μὴ κτησώμεθα διὰ φιλοσοφίας καὶ θεωρήσομεν τὴν τῶν ὄντων φρόνησιν. ἄλλη τοίνυν ἐν τούτοις τοιάδε τις σύμμιξις. Ἐν ταυτὸ γὰρ παρορμᾷ ἐπιχειρεῖν τε τὴν πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν φιλοσοφίαν. Τὸ μὲν γὰρ κτήσασθαι φρόνησιν, ποιητικῆς τινός ἐστι καὶ πρακτικῆς ἀρετῆς ἔργον, ἧς τέλος οὐ τὸ κατανοῆσαι ἁπλῶς οὕτως, ἀλλὰ τὸ προσλαβεῖν αὐτὰ διὰ τῆς ἐπιγνώσεως. τὸ γὰρ μὴν θεωρῆσαι τῇ θεωρητικῇ νῷ ἐνέργεια ὑπῆρξε. πρὸς ἀμφότερα τοίνυν ἡ προτροπὴ διάδηλος γέγονεν. Ἐπεὶ τίνων μᾶλλον τὸ κεῖσθαι καὶ διατείνειν ἐπὶ πάντα τῆς σοφίας ἀγαθὸν διαφαίνεται, καὶ ἡ προτροπὴ τελειοτέρα πρὸς ἅπαντα γίνεται διὰ τῆς τοιαύτης· ἡ σοφία οὐ περί τι ἐστὶ φαινομένη ἢ τι τῶν ὄντων, ἀλλ' ἁπλῶς περὶ πάντα τὰ ὄντα. καὶ δεῖ μὴ πρώτας αὐτὰς τῶν τὰς ἀρχὰς αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ τὰς κοινὰς τῶν ὄν-

των

» τῶν ἀπάντων ἀρχάς. ἔστω γὰρ ἔχει
» σοφίας περὶ πάντα τὰ ὄντα, ὡς
» καθόλου πᾶσι συμβεβηκέναι σωι-
» δὲν καὶ θεωρεῖν τὰς σοφίας οἰκεῖον. καὶ
» διὰ τοῦτο σοφίαν τὴν τῶν ὅλων ἁπάν-
» των ἀρχὰς ἀνεύρισκει. πάλιν γὰρ
ἐνταῦθα οὐκ ἀφορίζει περὶ μέρους
τινὸς ἐνέργειαν αὐτῆς, ἀλλὰ κοινῇ δύ-
ναμιν φησὶν εἰς πάντα τὰ ὄντα, τὰς
τε ἀρχὰς τὰς κοινὰς τῶν ὅλων φη-
σὶν εἰς πάντα διικνεῖσθαι, καὶ κατὰ γένη ταύ-
τας θεωρεῖν, καὶ καθ' ἁπλουστάτας
ἐπιβολάς, ὥσπερ ἡ ὄψις τοῖς ὁρα-
τοῖς ἐπιβάλλει, τάς τε καθόλου λό-
γους πάντων φησὶν αὐτὴν περιέ-
χειν, καὶ πρὸς τούτῳ θεωρεῖν καὶ διά-
λογίζεσθαι. μόνην δὲ καὶ αὐτὴν ὑπόθε-
σιν. τὰ δὴ ἐπόμενα, ἅτε δὴ τῶν ὅλων
πάντων τὰς ἀρχὰς ἀνευρίσκουσα
ἐν περὶ τῶν οἰκείων ἑκάστῃ ἀρχῶν
δυναμένη λόγον δοῦναι. Εἰς
καλὸν ἄρα συμβαίνει ἡ ἔφοδος τῆς
προτροπῆς. Εἰ γὰρ τοιαύτης σο-
φίας οὔτε καθολικωτέρας, οὔτε τε-
λειοτέρας, οὔτε κοινοτέρας, οὔτε αὖ-
ταρκεστέρας, οὔτε ἀγαθοειδεστέρας,
ἢ καλλίονα δυναμένην λογισμῷ λα-
βεῖν, πάντως ἐφίεσθαι χρὴ τοὺς συμ-
βουλευομένους καλὰ λόγον καὶ νοῦν εὐ-
δαιμονεῖν. Ἐν τῷ τέλει τοίνυν
πρὸς αὐτὸ τὸ ἀκροτελεύτιον ἄνεσιν
ἡ παράκλησις οὕτως.

natura, communia principia indaganda sunt. Tantundem enim habet sapientia in omnibus, quæ sunt, quæ in universum, quæ acciderunt, videre & contemplari, sapientiæ proprium est. Ideoque sapientia rerum omnium principia invenit. Rursum quippe hîc nõ secernit ex aliqua parte ejus vim & efficaciam: sed in summa penetrare ait ad omnia, quæ sunt, & cõmunia omnia principia universorũ ait sapientiam considerare, eáque per genera inspicere, & juxta simplicissimas notiones, quemadmodum visus rebus, quæ videri possunt, adjicit, aítq; ipsam complecti omnium in universũ sermones, atq; insuper animi oculis inspicere, & cum animo complecti. Solam autem etiam scientiam esse, si fundamentum statueris, nempe rerũ omnium, quæ sunt, principia invenientem, quæ de propriis sui principiis rationem reddere possit. In bonum igitur contingit, si accedat adhortatio. Nam si tali sapientia nihil, vel universaliùs vel perfectiùs communiúsve, vel magis sufficiens, vel quod honesti speciosiorem formam vel pulchritudinẽ habeat, ratione percipi poterit, hanc experiri oportebit eos, qui juxta rationem & mentem felicitatẽ apprehendendam esse consulunt. Sub finem igitur ad hoc, quod maximè extremũ est, hoc pacto hortatio progreditur.

CAP. IV.

QUicunque igitur resolvere & dijudicare omnia genera, eáque reducere sub unum idémq; principium, & rursum simul ea componere & suis numeris conjungere poterit, hic mihi videtur cùm sapientissimus, tùm etiã omniũ esse veracissimus. Adhæc pulchram speculam nactus esse, è qua Deum contemplari possit, atque omnia, quæ sũt in naturę cognatione ordinéq; ab illo separata, & militarem hanc viam ingressus, mente cogitationéq; quasi rectâ viâ aggressus & continenti cursu ad finẽ usq; perrexisse principiis extremitatibus quibusq; conjunctis, hócque certò sibi cognitum habens, Deum esse principium, medium & finem eorum omnium, qui secundum justitiam ac rectam rationẽ vitam suã absolvunt. Manifestè etiam in hisce inseruit Theologicę divinęq; admonitionis finem, dum nõ vult insisti multis initiis cunctísq; generibus ejus, quod est. Sed magna animi contentione hoc operam dandam, ut cuncta sub unum idémq; principium reducantur. Verùm is qui separat ab uno, juxta constitutum numerum, ea quæ in propinquo sunt unitatis numero, atq; ita sẽper, quæ remotiùs absint, quæque dissident longiùs, considerans, donec ad conjuncta, & è multis composita cõnumerarit multitudinem, & ad utrũq;

Κεφ. ιδ'.

Ὅστις οὖν ἀναλῦσαι οἷός τ' ἔσται πάντα τὰ γένη ὑπὸ μίαν τε καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καὶ πάλιν συνθεῖναι τε καὶ συναριθμῆσαι, οὗτος δ' ἀνεῖμαι καὶ σοφώτατος ἂν εἴη καὶ θεσπέσιος. ἔτι δὲ καὶ παντὸς μᾶλλον τοῦτον ἐπιτρέποιμεν ἂν τοῖς ἑαυτῶν τὸν θεὸν καταφῆναι, καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ ὄντος καὶ τάξει τοῦ ἑνὸς κεκοσμημένα, ἃ τοιοῦτον ἀριθμὸν ἐπιδέδεικται ὁ ἐπιτελεσμένος πρὸ πόρρω καὶ εὐθεῖαν ὁρμηθῆναι καὶ τελεσφορήσαντα τὰς ἀρχὰς τοῖς ἐσχάτοις συνάψαντα καὶ δείξαντα, ὅτι ὁ θεὸς ἀρχή τε καὶ τέλος καὶ μέσον ἅπαντων ἐστὶ καὶ δι' οὗ καὶ ἐκ τοῦ ὀρθοῦ λόγου περαινόμενον, σαφῶς δὲ καὶ ἐν τούτοις τὸ τέλος ἐπέθηκε τῆς θεολογικῆς προτροπῆς μὴ ἔτι ἀξιῶν ἐπὶ τῶν πολλῶν ἀρχῶν καὶ πάντων τῶν ὄντων ἡμᾶς, ἀναλυσαμένους δὲ προσυμνύοντας ὑπὸ μίαν τε καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὰ πάντα. λέγω δὲ δι' ἁπλῆς διαιρέσεως καὶ ἀριθμὸν ὡρισμένον τὸ πλησίον τῷ ἑνὶ, καὶ ἕπεως ἂν εἰς τὸ πορρωτέρω μέρος διαμένῃ καὶ διεστάμενα διαιρέσεων, ἕως ἂν ἐπὶ τὰ σύνθετα, καὶ ἐκ πολλῶν συνεστηκότα συναριθμήσωμεν τὸ πλῆθος, ἐπ' ἄμφω τε ὕπω προϊὼν

ἀν ἱκανὸς ἦν ἀναγαγεῖν τὰ ἐαυτῆ, ἀπὸ τῆ πλήθες, ἐπὶ τὸ ἕν, καὶ καλάζειν ἀπὸ τῆ ἑνὸς ἐπὶ τὸ πλῆθος. ἐπεὶ δὲ μάλιστα ἀληθείας καὶ σοφίας ἐφιέμεθα, προέτεπεν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην τὴν τοῦ ἑνὸς τὴν θεωρητικὸν, ὅπερ τέλος ἐστὶ πάσης θεωρίας, καὶ τοῦτο δ' ἔτι κυριώτερον ἀγαθὸν ἐπάγαγε τὸ, ὥσπερ ἀπὸ σκοπιᾶς, ἐνταῦθα δυνάμεθα τὰ θεῖα καθορᾶν, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ συστοιχίᾳ τῇ θεῷ. Εἰ γὰρ πάσης ἀληθείας καὶ εὐδαιμονίας οὐσίας τε καὶ αἰτίας καὶ τῶν ἀρχῶν ὁ θεὸς ἡγεῖται, σπουδαστέον ἐν τούτῳ μάλιστα ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἐπιστήμην ταύτην, δι' ἧς ἀνατείνει τις ἀνὰ καθαρὸν, καὶ δι' ἧς πλατεῖαν εὐρύσει τὴν πρὸς ἐκεῖνο πορείαν, καὶ δι' ἧς τὰ τέλη τοῖς ἀρχαῖς συνάψει. τελειοτάτη γὰρ ἡ τοιαύτη ζωὴ καὶ εὐδαιμονία, ἐν ᾗ τι διωρισμένως τὰ τελευταῖα ἀπὸ τῶν πρώτων διακρίνουσα, ἀλλ' εἰς ἓν τὰ συναμφότερα ταῦτα συλλαβοῦσα, ἀρχάς τε καὶ τέλος καὶ μέσον ὁμοῦ συνέχουσα. τοιαῦτα γάρ ἐστιν ἡ θεία αἰτία, ἧς δεῖ ἀντέχεσθαι τοὺς μέλλοντας εὐδαιμονήσειν. οὕτω μὲν οὖν ἡ προτροπὴ διὰ πάντων ἐξελθοῦσα τῶν τε ἐν ἡμῖν καὶ τῶν ἐν τῇ φύσει, καὶ ὅσα ἔπεσθαι πέφυκεν, ἐφ' ἁπάντων τῶν ὄντων συνεκεφαλαιώσατο ἁπάσας

sic progrediens ſufficiēs erat ſua reducere ab multitudine ad unum: & rurſum ab uno deducere ad multa. Quia autem maximè veritatis ac ſapiētię cupiditate ducimur, adhortabatur ad iſtiuſmodi ſcientiam hujus unius eum, qui eſt comtemplativus, quod finis eſt omnis contemplationis, etſi hujus adhuc magis proprium bonum induxit, ut veluti ab ſpecula inde Deum perſpicere poſsimus, atque omnia, quæ in ordine & cognatione Dei habentur. Si enim omnis veritatis felicitatiſq;, atq; adeò ſubſtantiæ & cauſæ & principiorum Deus ſummus eſt præſes, nimirū diligentia adhibenda eſt, ut in eo maximè illam nobis ſapientiam comparemus, per quam quis ipſum purum intentis oculis intuetur, cujúſq; beneficio latum & ſpacioſum ad ipſū callē inveniet, & fines principiis connectet. Perfectiſsima quippe talis eſt vita ac felicitas, quæ non diſtinctè expreſſéque extrema quæq; ab primis diſcernit: ſed quæ in unum utraq; hæc ſimul complectens, principia cum fine medióq; pariter continet. Hęc enim ſunt divina illa cauſſa, cui illis, qui futuri ſunt beati, etiam atq; etiam adhærereſcendū eſt. Ita igitur admonitio progreſſa per omnia, quæ sūt in noſtra poteſtate, quæq;, item naturæ inſunt, et, ut uno verbo dicam, quæ per omnia, quæ exſiſtunt, in ſumma quaſi capita collegit omnes

aditus, ad unam institutionem, quę ad Deum deducit, tendentem. Quod reliquum est, adjiciendæ sunt ad admonendi usum ipsæ Pythagoricæ divisiones. Valdè namque solerter et dextrè, adeóq; perfectè, & si cũ reliquis philosophiæ studiis cõferatur, peregrino quodam modo, qui hanc sectam sequebantur, diviserunt, sequentes in eo illius doctrinas. Sermonem, ut sit quidam impetus, qui fertur ad philosophiam, confirmantes, et quasi pignoribus datis fidem adhibentes demonstrationibus scientia, maximè præditis, quæ simul nihil cõsequens adducant. sunt aũt tales. Oẽs quotquot sumus homines, in votis habemus, ut secundo fortunæ flatu utamur. Secunda aũt fortuna tunc utimur, si pluribus bonis affluamus. Et bona quidem, alia corporalia sunt, ita ut corpori satis superque prospectum sit ad proportionem naturalem ac temperamentum, simul et robur: alia verò sunt extranea, ceu sunt nobilitas, potentiæ, et honores in sua cuiq; patria. Alia autem bona circa animum versantur, ut prudentia, justitia ac fortitudine præditum esse: itẽ insigniter esse sapientem, quibus cum non parum excellit et hoc, ut rectis actionibus secundam fortunam simul apprehendamus, vel quæ ab sapientia allata est, vel quæ per se propria quadam vi prædita sit; verùm non statim

τὰς ἀφορμὰς, εἰς μίαν τὴν ἐπὶ τὸν θεὸν ἀγήκουσαν ἀναγωγήν. δεῖ δὲ λοιπὸν αὐταῖς ταῖς Πυθαγορικαῖς διαιρέσεσι προσχρῆσθαι πρὸς τὸ προτρέπειν. πάνυ γὰρ ἐμπείρως τε καὶ τελειότατα καὶ πρὸς τὰς ἄλλας φιλοσοφίας ἐξηλλαγμένως, οἱ κατ' ἐκείνην δὲ τὴν αἵρεσιν ἄνδρες, ἐπόμενοι ταῖς ἐκείνου διδασκαλίαις. τὸν μὲν ὁρμὴν ἐπὶ φιλοσοφίαν λόγον εἶναι τινὰ ἐπιχειροῦντες ἐπιρρώννυντες καὶ πιστούμενοι διὰ δόξης ἐπιστημονικωτάτας καὶ ἀδιάλυτον συναγούσας. εἰσὶ δὲ τοιαῦται. πάντες ἄνθρωποι βουλόμεθα εὐπραγεῖν. τὸ δὲ πράττομεν, εἰ ἡμῖν πολλὰ ἀγαθὰ παρείη. Ἀγαθὰ δὲ, τὰ μὲν κατὰ σῶμα, ὡς ὑγιαίνειν αὐτῷ παρασκευάσθαι πρὸς τὴν κατὰ φύσιν συμμετρίαν, καὶ κρᾶσιν, καὶ ῥώμην. τὰ δὲ ἐν τοῖς ἐκτὸς, ὥσπερ εὐγένειαι, καὶ δυνάμεις, καὶ τιμαὶ ἐν τῇ ἑαυτῶν ἑκάστοις πατρίδι. τὰ δὲ περὶ ψυχὴν, ὡς τὸ σωφρονεῖν καὶ δικαίου, καὶ ἀνδρείου, καὶ διαφερόντως τὸ σοφὸν εἶναι, μεθ' ὧν ἂν μικρὸν διαφέρει τὸ συνεπαμύνεσθαι ἢ τὰ εὐτυχίαν ταῖς ὀρθαῖς πράξεσιν, ἢ τὸ ἀπὸ σοφίας ἐπιφερομένην, ἢ καθ' αὑτὴν ἔχουσαν ἰδίαν τινὰ δύναμιν

νεμεν, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς εὐδαιμο-
νοῦμεν διὰ τὰ παρόντα ἀγαθά,
εἰ μηδὲν ἡμᾶς ὠφελοῖ. ὠφελεῖ δὲ
οὐδὲν εἰ μὴ μόνον ἔστιν, χρώμεθα δὲ
αὐτοῖς μή. οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν πα
ρὸν διὰ τὴν κτῆσιν ὠφελεῖ, ἀλλὰ τῇ
χρῆσθαι αὐτῷ. Εἰ δή τις ἔστι πλοῦ-
τος, καὶ ἃ νῦν ἐλέγομεν ἀγαθὰ, κεκ-
τημένος ἔστι, χρῆται δὲ αὐτοῖς μὴ, οὐκ
ἂν εὐδαιμονοῖ διὰ ταῦτα τῶν
ἀγαθῶν κτῆσιν. δεῖ ἄρα μὴ μόνον
κεκτῆσθαι τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ τὸν
μέλλοντα εὐδαίμονα ἔσεσθαι, ἀλ-
λὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς, ἢ οὐδὲν ὄ-
φελος ἡ κτῆσις γίνεται. ἀλλ' οὐ-
δὲ τὸ χρῆσθαι μόνον ἐξαρκεῖ, ἀλ-
λὰ δεῖ προσεῖναι, τὸ ὀρθῶς χρῆ-
σθαι. πλέον γὰρ θάτερόν ἐστιν, ἐὰν τις
χρῆται μὴ ὀρθῶς ὅτῳ ἔν πράγ-
ματι, ἢ ἐὰν ἐᾷ. Τὸ μὲν γὰρ κακὸν, τὸ
δὲ οὔτε κακὸν, οὔτε ἀγαθόν. ἀλλὰ
μὴν ἐν γε τῇ χρήσει τε καὶ ἐργασίᾳ
πάσῃ τῇ περὶ ὅτιοῦν τὸ ἀπεργα-
ζόμενον τὸ ὀρθῶς χρῆσθαι, ἐπιστήμη
παρέχεται. καὶ περὶ τὴν χρείαν οὖν
ὧν ἐλέγομεν τὸ πρῶτον τῶν ἀγαθῶν
πλοῦτε τὴν ὑγιείας καὶ κάλλους,
τὸ ὀρθῶς πᾶσι χρῆσθαι τοῖς τοι-
ούτοις ἐπιστήμη ἡγεμόνη καὶ κα-
τορθοῦσα ἕξις ἡ πρᾶξις. ἡ μόνον
ἐν εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ εὐπρα-
γίαν ἡ ἐπιστήμη παρέχει τοῖς
ἀνθρώποις, ἐν πάσῃ κτήσει

felices beatíque ſumus propter bona quæ adſunt, ſi nobis nihil profuerint. Nihil proſũt autem, ſi nobis tantummodo adſint, nullum verò nobis uſũ præſtent. Neq; enim eorum quicquã, quæin poſſeſsione præſtò ſunt, vel hilum prodeſt, niſi ejus uſus appareat. Si quis igitur divitias, quæq; nunc bona diximus, ſibi acquiſierit, iis autem non utatur, eum nequaquam propter illorum bonorum partam poſſeſsionem, felicem beatúmq; reddant. Itaque ei, qui beatus eſſe volet, talia bona nõ paranda ſolùm ſunt, verùm et iis utendũ erit, ſi nullus eorum putandus eſt uſus, quę cõparaveris. Quinimò nõ modò, ut iis utamur, ſatis eſt, ſed inſuper, ut et benè utamur, neceſſe erit. Alterum enim majus peccatum eſt, ſi quis non benè utatur re aliqua, quàm ſi omninò omittat. Illud quippe malum eſt, hoc verò nullo modo, nec bonũ nec malum. At enim in uſu atq; omni labore, qui circa quævis, quæ conficiãtur, verſatur, ut quis eo rectè utatur, ſcientia præſtat. Quinimò in uſu rerũ, quas primùm diximus, honeſtarum, divitiarúmq;, et ſanitatis ac pulchritudinis, ut omnibus illis rectè probéque utamur, ſcientia præſidet actionéſque gubernat. Scientia igitur non modò, ut omnia benè ſint, verùm etiã ut benè felicitérq; peragantur, hominibus præbet, idéo in omni rerum acquiſitione

onc,et quam inſtitueris, actione, nullúſque rerum aliarum fructus utilitáſve exſiſtit,prudentia ſapientiáq; remota. Nam quæ eſt utilitas multa potiùs habenti,et multa agenti illi,qui mente caret,quàm pauca poſsidenti? Nónne ille per omnem modum, qui minus facit,minus peccat? Et qui minus peccat,minus etiã malè et infeliciter agit, item qui minus infeliciter agit,minus quoque miſer fuerit. Ergo neceſſariò hiſce concedendum, eum etiam, qui quidem ea bona, de quibus dictũ eſt, habeat,ſine mente ac ſenſu plura mala facturum eſſe: at rurſum qui contraria haber, eundem quoque minora mala facturum. Itaq; ut in ſummam reſtringamus hanc rem, neceſſariò ſequitur, omnia, quæ priùs bona eſſe diximus, nec videtur de hoc ipſis inſtitutus eſſe ſermo, quod ea ipſa per ſe bona eſſe videantur, ſed ut apparet, ita ſe res habet. Si inſcitia illis tanquam præſes imperet, majora eſſe contrariorum mala, quantò ſunt efficaciora ad operam navãdum et obſequendum malo, quod ducis inſtar præſidet. Sed ſi prudentia et ſapientia imperent ac præſideant, nimirum illa majora bona etiam per ſe dabunt. Sin autem neutra illarum adſit, ne tantilli quidem bona illa facienda eſſe. Sola igitur ſapientia in bonis reputãda erit, inſcitia autem in malis. Quare cùm omnes felices et beati eſſe

τι δὲ πράξει, ἢν μὲν ὄφελος ἢ ἄλλων κτημάτων ἄνευ φρονήσεως τε καὶ σοφίας. τί γὰρ ὄφελος πεπλῆσθαι πολλοῦ, καὶ πολλὰ πράττειν, νοῦν μὴ ἔχοντα, μᾶλλον ἢ ὀλίγα; οὐχ ὁ μὲν ἐλάττω πράττων, ἐλάττω ἁμαρτάνει; ἐλάττω δὲ ἁμαρτάνων, ἧττον ἂν κακῶς πράττοι, ἧττον δὲ κακῶς πράττων, ἧττον ἂν εἴη. συγχωρητέον ἀναγκαῖον τούτοις, εἴ γε ὅτι ὁ μὲν τὰ οἰκεῖα ἀγαθὰ κεκτημένος ἄνευ νοῦ, πλείονα κακὰ πράξει· ὁ δὲ τὰ ἐναντία ἔχων, τὰ κακὰ ἐλάττονα. ἐν κεφαλαίῳ δὲ εἰπεῖν πάντα, εἰ τὸ πρᾶττον ἅπαντα ἀγαθὰ ἦν, οὐ περὶ τούτου αὐτοῖς ὁ λόγος ἦν, ὅπως αὐτά γε καθ' αὑτὰ σκέψονται ἀγαθὰ ἦν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, οὐδὲ ἔχει. ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ ἦν τῶν ἐναντίων, ὅσῳ δυνατώτερα ὑπηρετεῖν τῷ ἡγουμένῳ κακῷ ὄντι. ἐὰν δὲ φρόνησις καὶ σοφία, μείζω ἀγαθὰ αὐτὰ δι' αὑτά· οὐ-δέτερα αὐτῶν, οὐδενὸς ἄξια εἶναι. μόνη τοίνυν ἡ μὲν σοφία ἀγαθὸν ἔσται. ἡδὲ ἀμαθία κακόν. ἐπειδὴ τοίνυν εὐδαίμονας μὲν εἶναι προ-

προθυμώμεθα πάντες, ἱκανῶμεν δὲ τοῦτο γιγνόμενοι ἐπὶ τῷ χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι, καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι. τὴν δὲ ὀρθότητα ἡ τυχία, ἐπιστήμη δεῖ δὲ ἡ παρέχουσα. δεῖ δὴ, ὡς ἔοικεν, ὅτῳ πάσῃ σπουδῇ πάντα ἄνδρα παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς σοφώτατος ἔσται. μόνον γὰρ τοῦτο τῶν ὄντων εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. ἀναγκαῖον οὖν φιλοσοφεῖν τοῖς βουλομένοις εὐπράττειν. ἡ δὲ φιλοσοφία ὄρεξίς ἐστι καὶ κτῆσις ἐπιστήμης, οὐχ ἡ τις κτητικὴ μόνον ἐστὶ τῶν δοκούντων ἀγαθῶν, οἷς ἡ τις ποιητικὴ αὐτῶν, οἷς ἡ τις χρηστικὴ δὲ ἅμα. τοιαύτην δεῖ εἶναι ἐπιστήμην, ἐν ᾗ συμπέπλακται ἅμα τό τε ποιεῖν, καὶ τὸ ποιοῦσι, χρῆσθαι τούτῳ, ὃ ἂν ποιήσῃ.

Κεφ. ε.

Ἐπὶ τούτων αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι ἐπιστῆμαι θηρευτικαί τινες εἰσὶ, καὶ παρασκευαστικαὶ τῶν ἀγαθῶν, μόνη δὲ ἡ τελέα δικαιοσύνη καὶ φρόνησις ἡ κατ' ἀξίαν χρῆσιν ποιοῦσιν ἑκάστῳ, καὶ ἀναφέρουσι ταύτην πρὸς τὴν ἡγεμόνα, αὐτὴ ἂν εἴη, ἧς δεῖ ἀντιποιεῖσθαι. καὶ γὰρ τὸ θεωρεῖν καὶ κρίνειν ἐαυτῇ ἔχει, καὶ τὰς ἀρχὰς ἔχει τῶν ὀρθῶν χρήσεως τῶν ἀγαθῶν, ἧς τυχόντες καλῶς ἂν τὸν ἐπίλοιπον βίον διεξέλθοιμεν. τοιαύτη τίς ἐστιν ἡ ἐν τῷ διαιρέσεως προ-

desideremus, tales esse ex legitimo recto q; rerum usu videmur. Quod autem rectum est in usu, felicémque rerum successum scientia præbet. Et oportet, uti videtur, quemvis quovis modo ita instruxisse, ut quàm sapientissimus evadat. Hoc enim solum ex rebus exsistẽtibus felicem beatumque reddet hominem. Itaq; sapientiæ studendum est iis, qui secundo rerum successu frui volent. Studium autem Philosophię est appetitus & acquisitio scientiæ, non illa, quæ solùm acquirit & comparat, quæ videntur, bona, nec quæ illa efficit, illis autem non utatur. Itaque tali opus est scientia, in qua simul concurrerunt & facere & fieri, atq; eo uti, quodcunq; ipsa effecerit.

Cap. V.

Si igitur reliquæ quidem omnes scientiæ sunt quasi venationes quædã & præparationes bonorum: sola autẽ perfecta justitia & prudentia efficiant unicuique usum pro dignitate, perferuntque eum ad mentem ducem, nimirum hæc fuerit quàm maximè expetenda. Siquidem contemplatio sui etiam judicium habet, simúlque recti usus bonorum principia, quem si fuerimus assecuti, probè honestéque reliquam vitam nostram transegerimus. Talis quædam est, quæ ex divisione est adhortatoria accessio. Alia verò, quo-

ad hæc, alis est divisio. Est in nobis animus, simulque est corpus. Atque ille quidem gubernat, hoc verò gubernatur. Atque ille quidem utitur, hoc verò istiusmodi est, veluti quo utatur. Ité ille divinus & bonus, nobisq; maximè proprius est, hoc aût cætero qui decenter conjunctum caussa officii cujusdam & usus, annexum habēs, qui ad communem vitam mortaliū facit. Potior itaque principis, qui præsit, habenda ratio est, quàm eius, quod regitur, itémque potiùs curandum, quod divinius & nobis magis proprium est, quàm quod inferius est, atque ope indigens alienâ. Hæc verò similia sunt. Talis divisio est, ut trifariam res nostræ omnes divisæ sint, in animum, & corpus & fortunas, quę sunt corporis. Horum quædam prima sunt, quædam secunda, alia tertia. Et quidem ejus, qui præest, officium est, necessariò ad ea, quæ sunt animi, collineare, reliqua autem facere propter animum. Corporis quippe habenda cura est, ejus transferentes curam ad animi obsequium. Et pecuniæ corporis caussa comparandæ sunt, cuncta verò animi caussa, animiq; facultatum imperium habentium constituenda. Iam si hæc ita se habent, nullo modo officium faciunt, quod facere tenentur illi, quicunque circa pecunias & rem familiarem studium quidem omne & diligē-

ξεπίτηδες ἔφοδος. ἄλλη δέ ἐστι περὶ ἀνθρώπους τοιαύτη διαίρεσις, εἰς ἐστι μὲν ψυχὴ, ἔστι δὲ τι σῶμα ἐν ἡμῖν. ἔστι τὸ μὲν ἄρχει, τὸ δὲ ἄρχεται. ἔστι τὸ μὲν χρῆται, τὸ δ' ἔστι τοιοῦτον, οἷόν ᾧ χρῆται. καὶ τὸ μὲν θεῖον καὶ ἀγαθὸν καὶ οἰκειότατόν ἐστιν ἡμῖν· τὸ δὲ, ἄλλως συμπεπλεγμένον ὑπουργίας τινὸς ἕνεκα καὶ χρείας ἐχόμενον τοῦ εἰς τὸ κοινὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. δεῖ τοίνυν τῷ ἄρχοντος μᾶλλον, ἀλλὰ μὲν τῷ ἀρχομένῳ καὶ τῷ θειοτέρῳ καὶ οἰκειοτέρου ἡμῖν· ἀλλὰ μὴ τῷ χειροτέρου θεραπείας. Ταύτη δέ ἐστι παρασκευὴ τοιαύτη διαίρεσις, εἰς ἔστιν τὰ ἡμέτερα πάντα διῃρημένα τοιαῖς τισὶ, εἰς τε ψυχὴν, καὶ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐστι πρῶτα, τὰ δὲ, δεύτερα, τὰ δὲ τρίτα. καὶ προηγουμένου μὲν δεῖ σκοπεῖσθαι τὸ τῆς ψυχῆς, τὰ δ' ἄλλα τῆς ψυχῆς ἕνεκα πράττειν. καὶ τοῦ σώματος θεραπεύεσθαι χρὴ ἀναφέροντας αὐτοῦ τὴν θεραπείαν ἐπὶ τὴν τῆς ψυχῆς ὑπηρεσίαν. Τὰ χρήματα κτᾶσθαι δεῖ καὶ τὸ σῶμα, πάντα δὲ τῆς ψυχῆς ἕνεκα διατάττειν, καὶ τῷ τῆς ψυχῆς ἀρχούσῃ δυνάμει. Εἰ δὴ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδὲν τῷ δέοντα πράττουσιν, ὅσοι περὶ χρημάτων μὲν τὴν πᾶσαν σπουδὴν

δωϊέχωσι, δικαιοσύνης δὲ ἀμελῶσι, δι' ἣν ἴσμεν ὀρθῶς χρῆσθαι τοῖς χρήμασι, καὶ τῷ μὲν ζῆν καὶ ὑγιαίνειν φροντίζωσι τῷ σώματι. τὸ δὲ ὀρθῶς χρῆσθαι τῇ ζωῇ καὶ τῇ ὑγιείᾳ ἀμελῶσι. καὶ τὰ μὲν ἄλλης παιδείας ἐπιμελοῦνται, δι' ἣν οὐδὲν πρὸς ὁμονοητικὴν φιλίαν κτήσασθαι δύνανται. τὴν δὲ τῆς ὁμονοίας ἀρχηγὸν ἐπιστήμην παροράσιν, ἥτις διὰ φιλοσοφίας μόνης κάλλιστα παραγίγνεται. καὶ ταῖς μὲν πράξεσιν ἐπιχειροῦσι, τὸ δὲ πῶς δεῖ πράττειν ἕκαστον τῶν ἔργων, οὔτε ἴσασιν, οὔτε λογίζονται. ἀπ' ἄλλης δὲ ἀρχῆς διαιροῦσι τὰ τοιαῦτα, χωρὶς δ' ἕκαστος ἔστιν ἀὐτὸς ἑκάστου τὸ ἑαυτοῦ, ὅ ἐστι τῶν ἀυτοῦ. ἀυτὸς μὲν οὖν ἕκαστος ἐστιν ἡμῶν ἡ ψυχή. τὸ δὲ ἀυτοῦ ἐστι τὸ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος. ἃ δ' ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ, τὰ χρήματα ἐστιν, ὅσα τοῦ σώματος ἕνεκα κεκτώμεθα. καὶ ἐπιστήμαι τοίνυν ἓξεις εἰσὶν ἐπὶ τοῖς ἔργοις τούτοις πραγμάτων. ὁ μὲν οὖν τὰ τοῦ σώματος χρώσεων τὰ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν ἔγνωκεν. ὅθεν οἱ ἰατροὶ οὐχ ἑαυτοὺς γινώσκουσι, καθ' ὅσον ἰατροὶ, οὐδὲ οἱ παιδοτρίβαι, καὶ ὅσοι δὲ πορρώτερον ἔτι ἑαυτοῦ τὰ περὶ τὸ σῶμα γινώσκουσιν, οἷς τοῦτο θεραπεύειν, ὡς οἱ γεωργοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι

tiam ponunt, justitiam verò negligũt, cujus beneficio, quis rectus pecuniarũ usus sit scimus: & quoad vitam ejusq; sanitatem anxiè quidem corpori prospiciunt: cæterùm ut rectè hac vita sanitatéque fruantur, hoc verò negligũt. Et reliquarum quidem disciplinarum accuratè curam gerunt, quibus nullo modo concordem amicitiam comparare queunt: At scientiam consensus & concordiæ ducem despiciunt, quæ solo sapientiæ studio præclaritimè comparatur. Et actiones quidem aggrediuntur, sed quo pacto operum unumquodq; sit administrandum, nec sciunt nec [illegible]ndunt. Ab alio autem principio talia dispescunt, nimirum unusquisque sua, quæ habet, seorsum in sua possessione respicit. Unusquisq; igitur ipse est anima nostra. Quod verò ipsius est, corpus censetur, & quæ sũt corporis: quę aũt sunt ejus, eæ sunt pecuniæ, aliarúmq; rerum usus, quas corporis caussa comparamus. Tres igitur sunt scientiæ, in hisce tribus reb. sitæ. Ergò quicumque, quæ sui ipsius corporis sũt, novit, haud statim seipse novit. Unde medici, quatenus quidẽ eam artem profitentur, haud seipsos norunt, neque pædotribæ, magistri ab pueris exercendis sic dicti, & quicunq; adhuc iis remotius, quæ ipsorum sunt, quæque corporalia norunt, quibus corpus curatur, ut agricolæ cæteríque

opifices, permultum sanè abest, ut sc-ipsi cognoscant. Neq; enim tales, quæ sua sūt, norunt. Illorum autem caussa hæ ipsæ artes videntur esse viles & abjectæ, quę manuum opificio peraguntur. Mentis autem sola prudentia, animi cognitio est, eáque solà verè nostra virtus exsistit, quæ animum efficit meliorem. Ita que hæc eos maximè appetere decet, qui convenienter naturæ suæ vitam suam exornare, séq; bonos & honestos mortales reddere volūt, & revera sui ipsius curam gerere delegerunt. Ejusdem verò sententiæ & hæc fuerint, rerum, quæ nobis acquiruntur, & in nostra potestate sunt, post deos, res omnium divinissima maximéque propinqua est, animus. Quæ verò nostra sunt, duplicia sunt omnium omnibus. Nonnulla præstantiora ac meliora, quæ quasi imperium exercent: alia minora & pejora, quæ serva sūt. Iam quæ dominium exercēt, pluris facienda sunt illis, quæ serviunt. Hoc modo igitur animus post deos cæteris rebus omnibus pluris fuerit æstimandus. Honorat autem illam magníque facit, non qui deteriorem efficit ex meliore, nec qui eam malis cōplet, & quorum possit pœnitudine duci, nec qui labores fugit laudatos, & metus doloréſq; & tristitias, (Talis enim eam ignobilem nulliúsque pretii reddit,) neq; ille, qui præ virtute formā

δημιεργοί. πολλῶ δὲ δοκεῖ διαφέρειν ἑαυτὸν γνώσεως. ἐφ' ᾧ γὰρ τελειωθῆναι ἕκαστον γνώσεται. διὰ ταῦτα δὴ καὶ βάναυσοι αὗται αἱ τέχναι δοκοῦσιν εἶναι. μόνη δὲ σωφροσύνη ἐστὶν ἡ τῆς ψυχῆς γνῶσις, καὶ τοῦ ὀρθῶς μετιέναι ἀρετὴ μόνη ἐκείνη ὑπάρχει, ἡ τὴν ψυχὴν βελτίονα ἀπεργάζεται. ταῦτα δὲ μάλιστα ἀντιποιεῖσθαι ἄξιον τοὺς βουλομένους ὁμολογουμένως τῇ ἑαυτοῦ οὐσίᾳ διακοσμεῖν ἢ ἑαυτοῦ βίον, καὶ ἑαυτοὺς ἀπεργάζεσθαι καλοὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ τοῦ ὄντι ἑαυτοῦ ἐπιμελεῖσθαι προαιρουμένους. τῆς δὲ αὐτῆς ἔχεται γνώμης καὶ ταῦτα, ὡς τοῦ ἡμετέρων κτημάτων μὴ θεοὺς ψυχὴ θειότατον οἰκειότατόν τε ὄν. τὰ δὲ ἡμέτερα δίτλα πάντων ὄντα πᾶσι, τὰ μὲν κρείττω καὶ ἀμείνω διακόζοντα, τὰ δὲ ἥττω καὶ χείρω, δοῦλα. τὰ διακόζοντα οὖν προτιμητέα τοῦ δουλεύοντος. ὥστε οὖν καὶ ἡ ψυχὴ μετὰ θεοὺς τοῦ ἄλλων προτιμητέον πάντων. τιμᾶ δὲ αὐτὴ οὐχ ὁ χείρονα ἐκ βελτίονος ἀπεργαζόμενος, οὐδ' ὁ κακῶν καὶ μιαμοιρίας ἐμποιῶν αὐτῇ, οὐδ' ὁ φεύγων τὰς ἐπαινουμένους πόνους καὶ φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας. ἄτιμον γὰρ αὐτὴν ἀπεργάζεται ὁ τοιοῦτος. οὐδ' ὁ περὶ ἀρετῆς προτιμῶν καλλος

ἢ

ἢ χρήματα, τῷ δὲ χείρονι ὕτω τὴν κρείττονα ψυχὴν καταδεεστέραν ἀποφαίνει. μία τοίνυν ἔσται τιμὴ τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ ὁμοιοῦσθαι τοῖς ἄνω ἀρίστοις παραδείγμασι, καὶ τὸ τοῖς ἀμείνοσιν ἑπεσθαι τὰ χείρονα, ὅσα φύεσθαι βελτίω δύναται. ἔστι τὸ φεύγειν μὲν τὸ κακὸν ἰχνεύοντας δὲ καὶ ἑλεῖν τὸ πάντων ἄριστον, καὶ ἕλοντα αὖ κοινῇ ξυνοικεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον, τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ δέοντως φιλοσοφεῖν. ὥστε ἐξ ἅπαντος τρόπου φιλοσοφητέον τοῖς βουλομένοις εὐδοκιμεῖν. τελέως δ' ἂν καὶ οὗτος ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκ διαιρέσεως ἐπέλθοιμεν, ἔστι δὲ τριχῇ ψυχῶν ἐν ἡμῖν εἴδη καταφύεσθαι, τὸ μὲν, ᾧ λογιζόμεθα· τὸ δὲ, ᾧ θυμούμεθα. ἔστον δὲ, ᾧ ἐπιθυμοῦμεν. τυγχάνει δ' ἕκαστον αὐτῶν κινήσεις ἔχον. τὸ μὲν οὖν αὐτῶν ἐν ἀργίᾳ διάγον, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ κινήσεων ἥσυχίαν ἄγον ἀσθενέστατον ἀνάγκη γίνεσθαι. τὸ δὲ ἐν γυμνασίοις ἐρρωμενέστατον. διὸ φυλακτέον, ὅπως ἂν ἔχωσι τὰς κινήσεις πρὸς ἀλλήλας συμμέτρους. διαφερόντως δὲ δὴ τὸ κυριώτατον τῆς ψυχῆς εἶδος, ὅπερ δαίμονα ὁ θεὸς ἑκάστῳ δέδωκε, καὶ ὅπερ ἀπὸ γῆς αἴρει πρὸς τὴν ἐν οὐρανῷ ξυγγένειαν, ὡς ὄντας φυ-

pecuniáſve majoris æſtimat: (animam namque, quæ longè præſtantior eſt, ita deterioribus ſuperiorem eſſe declarat,) verùm unus erit honor animi optimis quibuſq; exemplis ſimilem reddi, utq; quæ deteriora ſunt, ſequantur meliora, quæ quidem meliora fieri queunt. Iam mala fugere & ſcrutari ac eligere id, quod omnium optimum eſt, & cũ quis elegerit, reliquum vitæ communiter cohabitare, hoc demum nihil eſt aliud, quàm decenter & honeſtè ſapiẽtiæ ſtudio vacare. Quare illis, qui volunt benè audire, modis omnib. philoſophandum eſt. Perfectè autem ſic quoq; ad idem ex diviſione veniam⁹. Tres animæ ſpecies trifariam domicilium in nobis ſortitæ ſunt, alia, qua ratiocinamur, alia, qua iraſcimur, tertia, qua deſideramus. Cæterùm illarum formarum unaquæq; ſuas motiones habet. Etenim ex iis illa in otio verſatur, quæq; ex motibus, qui in ipſo ſit, quietem agit, neceſſe eſt omnium eſſe infirmiſſimam. Sed quæ exercitiis agitatur, omnium exſiſtit robuſtiſſima. Quare diligenter curandum eſt, ut habeant motiones inter ſe mutuò moderatas bonáque proportione diſtinctas. Quæ autem maximè propria eſt animæ forma ſeu ſpecies, quam unicuíq; Deus ceu genium deúmq; indidit, quámque ab terra capit, & ad cognationem, quæ in cœlo eſt, attollit,

nos inquàm, qui inſtar plantæ fumus ſcle è terra fundentis, haud tamen terreſtris, ſed cœleſtis, hoc ſcilicet maximè exercendum eſt. Illic namq; qui omnem diligentiam ac ſtudium adhibuit, ut cupiditati vel contentioni frœnos laxaret, atq; hæc cum vehementia obeat, quãtum quidẽ ab homine mortali fieri poteſt, cjus ne exiguum quidẽ ſunt intermiſſuri, utpote qui auctus ſit & incrementum ſortitus tali. Porrò qui cupidè ſeſe in diſciplinas tradiderit, nihilque aliud in ſtudio poſuerit, quàm quo modo animum veritatis ſtudio ſapientiaq; imbuat, tum maximè in iis, quę ſua ſunt, ſit exercitatus, ei nimirum neceſſariò omninò immortalia & divina ſapienda ſunt, ſi quidem veritatem attingat. Quatenus autem cõceſſum eſt humanę naturæ immortalitatis eſſe participem, eatenus nulla hujus pars ullo modo relinquẽda eſt. præſertim verò ei, qui etiam divinum numen ſemper colit, habétque probè & ornatè divinum genium ſibi cohabitantem, hic inſigniter felix beatúſq; erit. Cujuſque verò miniſterium cuiq; usum eſt, nempè unicuique ſua alimẽta ac motus tribuere. Divino verò, quod in nobis eſt, numini cognatæ ſunt motiones univerſi deliberationes & circumlationes.

τὸν πόλεμον, ἀλλ' οὐράνιον, τοῦτο δὲ μάλιστα ἀσκητέον· τῷ μὲν γὰρ περὶ τῆς ἐπιστήμης, ἢ περὶ φιλονεικίας ἐπιτηδεύοντί τι, καὶ ταῦτα σφόδρα ἐγκαταλύοντες, μάλιστα δ' ἐνδέχεται γίνεσθαι ἕτερα, τούτου μηδὲ σμικρὸν ἐλλείπειν, ἅτε τὸ τοιοῦτον πέφυκότι. τῷ δὲ περὶ φιλομαθίας καὶ περὶ τὰς τῆς ἀληθείας φρονήσεις ἐπιτηδεύοντι καὶ ταῦτα μάλιστα τῷ αὐτοῦ γεγυμνασμένῳ, φρονεῖν μὲν ἀθάνατα καὶ θεῖα, ἅτε περὶ ἀληθείας ἐφαπτήσεται, πᾶσα δ' ἀνάγκη σοι. καθ' ὅσον δ' αὖ μεταλαχεῖν αἰθερώδους φύσει ἀθανασίας ἐνδέχεται, τούτου μηδὲν μέρος ἐκλιπεῖν. ἅτε δὴ καὶ ἀεὶ διαπνέοντα τὸ θεῖον ἔχοντά τε αὐτὸν ἐν καὶ κόσμον τὸν ἅπαντα ξύνοικον ἑαυτῷ διαφέροντας ἐν ἅπασι. διανοεῖσθαι δὲ πάντα πάντὸς μέν, τὰς οἰκείας ἑκάστῳ ξοφὰς καὶ κινήσεις ἐκποδὼν ἐλαύνοντα. τῷ δὲ ἐν ἡμῖν θείῳ ξυγγενεῖς εἶναι κινήσεις καὶ τοῦ παντὸς τὰς διανοήσεις καὶ περιφοράς.

Κεφ.

Κεφ. ς.

ΤΑΥ'ταις δὴ ὃν ξυνιστόμενον, ἕκαστον δεῖ τὰς περὶ γένεσιν ἐν τῇ κεφαλῇ διαφθαρμένας ἡμῶν περιόδους ἐξορθοῦν διὰ τὸ καταμανθάνειν τὰς τοῦ παντὸς ἁρμονίας καὶ περιφοράς. τῷ καταναουμένῳ δὲ τὸ κατὰ νοῦν, ὁμοιῶσαι καὶ τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὁμοιώσαντα δὲ τέλος ἔχειν τοῦ προτεθέντος ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν ἀρίστου βίου, πρός τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον. οὐ γὰρ δὴ λυσιτελεῖ τὸ παντοδαπὸν θηρίον, ὥσπερ ἡ ἐπιθυμίαν ἐνωκοῦντας ποιεῖν ἰσχυρόν, οὐδὲ τὸν λέοντα οἷον ἡ θυμόν, καὶ τὰ περὶ τὰ λέοντα ζῷα ἄξιον, καὶ ἰσχυρὰ ποιεῖν ἐν ἡμῖν. τοῖς δὲ ἀνθρώποις, ὥσπερ ἡ λόγον, λιμοκτονεῖν καὶ ποιεῖν ἀδύνατον, ἂς ἕλκεσθαι, ὅπῃ ἂν ἑκάστων ὁπότερον ἄγῃ, καὶ μηδ' ἑτέρου ἑτέρῳ συμβιάζεσθαι, μηδ' ἐπιτρέπειν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῷ ἐν ἡμῖν θεῖον ἄνθρωπον τῷ παντοδαπῷ θρέμματος ἐγκρατῆ ποιητέον, ὅπως ἂν ταῦ μὲν ἥμερα τῷ ἐπιθυμιῶν εἴδη ἔχειν καὶ τιθασεύῃ. ταῦ δὲ ἀγρια ἀπαλλύῃ φύεσθαι, σύμμαχον ποιησάμενος τοῦ θυμοῦ φύσιν, ἐπαίτων κηδόμενος

CAP. VI.

IAM verò cùm hæc unumquodque consequatur, necessariò oportet nostras illas periodos, quę versantur circa vitæ ortum, idque in capite corruptas corrigere, ut perdiscamus universi cōcentus & revolutiones. Quisquis autem hoc cum animo suo diligenter expendit, poterit illud juxta veterem & antiquam naturam similitudine exprimere. Quod postquam assimilarit & expresserit vitæ optimæ hominibus ab diis immortalibus propositæ, tam in præsens quàm futurum tempus, finem honoremq; habebit. Neq; enim expedit, ut cupiditatem, quæ variæ bestiæ instar est, in delitiis versantes roboremus, nec iram, quæ instar leonis est, leonisq; catulorum, æquum est alere, eosq; robustos in nobis efficere. In hominibus autem rationem quasi fame enecare ac imbecillam reddere, ut qua cunq; cupiditas iráve ducat, trahatur, ac neutra cum altera consuetudinem ineat amicámve reddat: sed multò magis divinus in nobis homo efficiendus est, ut pecude multicipe continentior potentiorque exsistat, ut illæ cupiditatum species, quæ mansuetæ mitésq; sunt, alantur mansuetiorésque reddātur. Contrà quæ agrestes & feroces sunt, crescere & majores fieri prohibeantur, socia facta iræ natura, & cōmuniter omnium curam suscipiens, illa

inter

inter se mutuò amica & sibi ipsi reddidit. Steque illa nutriet. Et talis quidē in omnibus erit optimus. Ille verò, qui hisce contrarius est, nihil sani habet. Et sanè quod honestum est, in hoc liquidò apparet. Divinæ enim parti, quæ natura bellissima sunt, subjiciuntur, & quod turpe, suo contrario, hoc est, bono, itidem subest. Nam sub effero & agresti, quod mansuetum & placidum est, quasi in servitutem redigitur, quódque optimum est, sub eo, quod est nequissimum, sic quod in homine divinissimum est, sub maximè impio impurissiméque servile redditur, inque suo ipsius animo delinquit. Cæterùm ut quis idcò petulanter nequitérque agat, jampridem vituperatur culpatúrque eo, quod vis cupiditatis laxetur quasiq; effrenis reddatur ad majorem, quàm par est, libertatem. Quin & procacitas morositásque vitio dantur, quum animus incōcinnus augeatur & contendat. Luxuries in remissione animi vituperatur, quando in eo timiditatem indit. Adulatio & illiberalitas obturbant. Istud quod in animo gravi ira infectum est, turbulentæ belluæ subdit, & pecuniæ caussa ejúsque inexplebilis voraginis lacessitum consuefacit, ut ab teneris annis loco leonis simia fiat. Ac reliqua quæ ab hoc exsistunt mala, nota sunt, quæcumque eam speciem, quæ in nos-

φίλα ποιησάμενος ἀλλήλοις τὸ καὶ ἑαυτῷ. οὕτως αὐτὰ θηρεύει. καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος καὶ πάντα ἴσως ἄριστος. ὁ δὲ ἐναντίος οὐδὲν ὑγιὲς ἔχει. καὶ τὸ μὲν καλὸν ἐν τῷ τοιούτῳ διαφαίνεται. λείπεται γὰρ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη τῆς φύσεως ὑποτάττεται. τὸ δ' αἰσχρὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ. ὑπὸ γὰρ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλοῦται, καὶ τὸ βέλτιστον ὑπὸ τῷ μοχθηροτάτῳ, καὶ τὸ ἑαυτῷ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ καὶ μιαιφονωτάτῳ δουλοῦται, καὶ ὅλῃ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ πλημμελεῖ. καὶ μὴν τό γε ἀκολασταίνειν δοκεῖ τὰ τοιαῦτα πάλαι ψέγεται, ὅτι ἐνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ ἀπιθυμητικὸν εἰς ἀλυσιτέλειαν ὡδὶ τοῦ ἤθους. καὶ ἡ αὐθάδεια δὲ καὶ δυσκολία ψέγεται, ὅταν ὁ θυμὸς ἀνάρμοστος αὔξηται καὶ συνίσταται. ξυνᾴδει δὲ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ ψέγεσθαι, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ. κολακία δὲ καὶ ἀνελευθερία παρενοχλῇ. ταύτης τὸ θυμοειδὲς ὑπὸ τῷ ὀχλωδεστάτῳ ποιῇ, ἵνα χρηστέον, καὶ τοῦ ἐκείνων ἀπλησίας προπαλαχίζόμενον, ἐθίζει ὡς νέων ἀντὶ λέοντος πίθηκον γίγνεσθαι. καὶ τἄλλα δὲ ὅσα τούτου ἔπλα ἔξω ἐστὶν ὅσα, ὅσα τὸ βέλτιστον ἐν ἡμῖν

ἐν ἡμῖν εἶδος ἀθανὰς ἀπεργάζε-
ται. μόνως τοίνυν εὐδαιμονήσο-
μεν ὑπὸ τῆ θείου καὶ φρονίμου
ἀρχόμενοι. οὕτω γὰρ εἰς δυνά-
μιν πάντες ὅμοιοι ἐσόμεθα καὶ
φίλοι τῷ ἀυτῷ κυβερνώμενοι.
δηλοῖ δὲ ὁ νόμος, ὅτι τὸ τοι-
οῦτον βούλεται πᾶσι τοῖς ἐν
τῇ πόλει ξύμμαχος εἶν, καὶ ἡ
τῷ παίδων ἀρχὴ, τὸ μὴ ἀ-
πελευθέρους εἶ, ἕως ἂν ἐν ἀυ-
τοῖς, ὥσπερ ἐν πόλει πολιτεί-
αν κατασήσωμεν φύλακα ὅμοιον
καὶ ἄρχοντα ἐν ἀυτῇ, καὶ τότε δὴ
ἐλευθέρον ἀφίσμεν. οὐκοῦν ὅτῳ
νοῦν ἔχει πάντα τὰ ἀυτῷ εἰς
τοῦτο ξυντείνας βιώσεται, πρῶ-
τον μὲν μαθήματα τιμῶν, ἃ τοι-
αύτην ἀυτῇ τὴν ψυχὴν ἀπεργάζε-
ται. τὰ δὲ ἄλλα ἀτιμάζων ἐπὶ τὴν
τοῦ σώματος ἕξιν καὶ ῥοφὴν, εἰ κ ὅ-
πως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ
ἐπιδώσει ἐνταῦθα τεθραμμένον
ζήσῃ, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑγείαν βλέ-
ψει, οὐδὲ τοῦτο προσβιώσει, ὅπως ἰ-
σχυρὸς ἢ ὑγιὴς ἢ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ
καὶ σωφρονήσει μᾶλλον ἀπ' ἀυτοῦ,
ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἁρμονίαν,
ἣν ἐν τῇ ψυχῇ ἕνεκα ξυμφωνίας ἁρ-
μοττόμενος φανεῖται, ἐάν πῃ μέλ-
λῃ τῇ ἀληθινῇ μουσικὸς εἶν. οὐκοῦν
καὶ πλοῦν τῇ χρημάτων κλήσῃ συμπε-
ξεῖν, οὐκ εἰς ἄπειρον αὐξήσῃ ἀπέ-

bis optima eſt, imbecillã efficiunt. Solùm igitur felices ſtatuemus qui ab divina & prudente parte reguntur eáq; parẽt. Sic enim pro virili parte omnes erimus æquales & amici, dum ab eodem gubernabimur. Declaraverit autẽ & hoc lex, quod tale quid velit, dum omnibus, qui in civitate verſantur, præſidio eſt, itémque puerorum magiſtratus, ne illiberales ſimus, donec in ipſis, quemadmodum in civitate, reipublicæ ſtatum conſtituamus cuſtodem ac magiſtratum in animo ſimilem, túmq; liberum dimittimus. Proinde qui mente præditus eſt, omnibus negotiis ſuis huc relatis vivet, primùm quidem diſciplinas in honore habens, quæ animum ipſorum talem reddunt. Reliqua verò negligens nullóq; in honore habens, quę pertinẽt ad corporis habitudinem & alimoniam, nõ quidem ut belluinæ & rationi vacanti voluptati ſe mancipet, húcq; converſus vivat: ſed ne quidem ad ſanitatem reſpiciẽs, neq; hoc ſollicitè agẽs, ut robuſtus aut ſanus, aut pulcher exſiſtat, niſi etiam ab illis temperans moderatúſq, evaſurus ſit: verùm ſemper corporis concẽtum cauſſa animi conſenſus componere videbitur, ſiquidem reapſe muſicus futurus eſſe videatur. Nõ igitur in pecuniarum acquiſitione congeſtionem etiã in immenſum augebit, immenſa & non finienda habens mala

& miſerias: ſed ad eam, quæ in ſe eſt, vitæ adminiſtrationem reſpiciens, diligẽtérq; cavens, ne quid de re ſua familiari pervertat, quæ ibi multa & copioſa, vel parva & exigua eſt. Sic proviri gubernãs additione & ſũptu rerũ, quatenus ejus fieri poteſt. Imò verò dũ huc reſpicit, tantùm voluntariè perciet honorum, quos arbitretur eã meliorem reddituros. Illos verò honores publicè privatímq; fugiet, quos exiſtimarit ſolaturos illũ, qui adeſt, habitũ ac valetudinem. Et manifeſtũ eſt, cum reliqua omnia conaturũ hoc uno ſolo cõmutare, ut ſibi prudentiã comparet, & omnia facturum, ut inſerviat mẽtis & intelligentiæ acquiſitioni. Hoc verò nihil eſt aliud, quàm philoſophari, id eſt, ſapientiæ ſtudio intentum eſſe. Itaq; lis, qui benè & feliciter vitam ſuam inſtituere volent, juxta hanc diviſionẽ maximè omnium philoſophandum erit. Ad hunc ipſũ finem tendit & hic apparatus & acceſſio. Natura omnis velutitationis particeps nihil omninò temerè efficit. Verùm omnia alicujus rei gratia, ac potiùs hoc [illegible]ræ fuit, ut quæ temerè fiũt, alicujus rei gratia exterminarit, perinde atq; artes. Quia hç naturæ quoq; quaſi imitamẽta quædã erant. Cùm aũt homo natura cõpoſitus ſit ex animo & corpore; atq; animꝰ corpore præſtãtior ſit, ſẽpéq; id, quod deteriꝰ eſt, obſervetur colatúrq; cauſſa

ραστα καλὰ ἔχων, ἀλλὰ προσβλέπων πρὸς τὴν ἐν ἑαυτῷ σωλιτείαν, καὶ φυλάττων μή τι ἀναγκαίᾳ αὐτῷ, περὶ ὧν εἰκῇ δεῖ πλῆθος οὐσίας, ἢ δι' ὀλιγότητα, οὕτω κυβερνῶν προσθήκῃ καὶ ἀναλώσει τῆς οὐσίας, καθ' ὅσον ἂν οἷός τε. ἀλλὰ μὴν καὶ τιμᾶς τε εἰς ταυτὸν ἀποβλέπων, περὶ μὲν μισθὸν ἔχων, ὡς ἂν οἴηται ἀμείνω αὐτὴν ποιήσειν. τὰς δὲ φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἃς ἂν ἡγῆται λύσειν ἢ ὑπάρχουσαν ἕξιν. καὶ σαφὲς ὅτι περὶ πάντα τὰ ἄλλα ἀναλλάσσεσθαι ἐπιχειρήσει ἑνὸς τούτου μόνου τῇ φρονήσει κτήσασθαι, καὶ πᾶσαν πρᾶξει δουλεύων τῇ τοῦ νοῦ κτήσει. τοῦτο δ' οὐδὲν ἄλλο ἔστιν, ἢ τὸ φιλοσοφεῖν. οὕτε καὶ περὶ τούτου ἢ διαίρεσιν πάντων μάλιστα φιλοσοφίαν τοῖς βουλομένοις εὖ πράττειν. εἰς τοῦτο δὲ φέρει τέλος καὶ ἡ τοιάδε διαίρεσις. πᾶσα φύσις ὑπὲρ ἔχουσα λόγον ἕξιν μὲν ἔσχε ποιεῖ. ἕνεκα δὲ τινὸς πᾶσα, καὶ μᾶλλον τοῦ ἕνεκα τινὸς τὸ τίνι ὀφείλουσα προφέρειν, ὅπερ αἰτίαν ἔχει, ὅτι καὶ φύσεως αἱ τέχναι ἦσαν μιμήματα. τὸ δ' ἀνθρώπου σύνθετος φύσει ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος βελτίονος δὲ ὅσῳ ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, καὶ αὖ τοῦ βελτίονος ἕνεκα ὑπ-

ὑπηρετουμένου τῷ χείροσος, ἢ τὸ σῶμα τ̃ ψυχῆς ἕνεκα ἔῃ. τῆς ψυχῆς δὲ τὸ μὲν ἦν ἔχον λόγον, τὸ δ' οὐκ ἔχον: ὅπερ ἦ χεῖρον. ὥστε τὸ ἄλογον ἕνεκα τοῦ λόγον ἔχοντος. ἐν δὲ τῷ λόγον ἔχοντι ὁ νοῦς. ὥστε τοῦ νοῦ ἕνεκα πάντα ἔῃ ἀναγκάζει ἡ ἀπόδειξις. τοῦ δ' αὖ νοῦ αἱ νοήσεις ἐνέργειαι, ὁράσεις οὖσαι νοητῶν, ὡς τοῦ ὁρατικοῦ ἐνέργεια ὁρᾶν τὰ ὁρατά. νοήσεως οὖν ἢ νοῦ πάντα αἱρετά, νοῦς δὲ τὸ βέλτιστον τοῦ καὶ ψυχὴν μόνον. τοῦ δὲ βελτίστου τὰ ἄλλα σωτήρια χάριν. πάλιν δὲ τοῦ διανοήσεως ἐλεύθεραι μὲν ἦσαν, ὅσαι δ' αὐτῆς αἱρεταί, δέλεαις δὲ ἐοικυῖαι αἱ δ' ἄλλαι τὴν γνῶσιν ἐπιτρίδουσαι. χρεῖττον δὲ πανταχοῦ τὸ δι' αὐτὸ, τοῦ δ' ἄλλο. ὅτι καὶ τὸ ἐλεύθερον, τοῦ μὴ τοιούτου. χορηγοῦντος δὲ τοῦ πράξεων τῆ διανοίᾳ, καὶ αὐτὸς ὑποβάλλῃ τὸ συμφέρον, ἢ ταύτῃ ἡγεῖται, ἀλλ' ἕπεταί γε ταύταις καὶ τοῦ διανοήσαντος σώματος, ἢ ἀναπίμπλαταί γε ἢ τῆς τύχης, ὑφ' ὧν ἀποδίδωσι τὰς πράξεις, ὧν ὁ τῆς κυρίος, καὶ διὰ σώματος αἱ πολλαὶ,

præstantioris, nimirum corpus animi causſa exſistit. Porrò animi aliqua pars eſt, quæ rationem habet: alia verò ea deſtituitur, quæ quidem deterior eſt. Itaque quod ratione caret cauſſa ejus, quod ratione præditũ eſt, exſistit. Cæterùm mens in eo eſt, qui habet rationem. Quare mentis gratia demonſtratio omnia eſſe cogit. Rurſum mentis cogitationes efficaces ſunt, viſiones exiſtentes rerum, quæ mente & intelligẽtia percipiuntur. Quemadmodum efficacitas oculi vim cernendi habentis eſt, videre ea, quæ viſu comprehẽduntur. Intelligentiæ igitur mentíſque omnia expetenda ſunt: mens verò ſolũ eorum, quæ in animo verſantur, optima eſt. Iam ejus, quod optimum eſt, gratia, reliqua conſtant. Rurſum ex cogitationib. illæ planè liberæ erant, quæ per ſe eligũtur, ancillis verò ſimiles ſũt reliquæ, quæ cognitioni incumbunt. Satius autem & melius ubiq; eſt, quod per ſe expetitur, quàm quod propter aliud. Nam & id quod liberum eſt, nõ eſt iſtius liberũ. Iam illi, qui utitur mẽte ſenſúq; actionum, etſi ipſe, quod utile eſt, ſubjiciat, mentíſq; ſententia imperet ac præcedat: ipſas tamen actiones ſequitur, corpore etiam miniſteriũ ſuppeditante, & quidem fortuna quoque repletur. Pro quibus actiones reddit, quorum mens domina eſt. Pleræq; etiam corporis miniſterio conficiũtur.

Itaque cogitationum animi illæ, quæ expetibiles solùm propter ipsam rerũ studam contemplationem pretiosiores præstantioréſq; sunt illis, quæ ad alia utilia sunt. Per se autem in pretio habendæ sunt commentationes, inq; iis expetibilis animi sapientia. Propter actiones verò illæ, quæ circa prudentiam versantur. Itaq; honestum juxtà ac pretiosum est in sapientiæ contemplationibus versari, non illis, quæ passim sunt obviæ. Non n. simpliciter omnis cõprehensio res est pretiosa & honorabilis: sed illa talis est, quæ principis sapientis est. atq; illa, quæ ejus administrationis, quæ est in universo, & sapiẽtiæ ipsius cohabitatrix, propriéq; subjiciatur. Etenim homo communi sensu & mente privatus plantis, ĩſq; quæ è terra fundumtur, similis exsistit. Sola autem mente spoliatus obbrutescit & in belluam mutatur. Is verò qui affectu irrationali privatus est, at in mente manet, ut illius sit particeps, Deo assimilatur. Itaque pro virili enitendũ est, ut illæ affectiones, quæ ratione destitutæ sunt, aboleantur: & puris mentis actionibus cum in seipsum, tùm etiam in ipsum Deum respicientibus utendum, curandúmque, vt mentis revolutionibus vivamus, omni attentionis oculo amoréque ad hoc applicato. Siquidem Deus ejúsque totum numen caussa actionum contemplãdum non

ὥστε τῆς διανοήσεως, καὶ δι' αὐτὸ τὸ ψιλὸν τὸ θεωρῆσαι αἱρεταὶ, τιμιώτεραι καὶ χρησιμώτεραι τῆς πρὸς ἄλλα χρησίμων. δι' αὐτὰς δὲ τὰς μὲν καὶ θεωρίαι, καὶ αἱρεταὶ ἐν ταύταις τὰ νοῦ ἡ σοφία, δι' ἣν δὲ πράξεις αἱ καὶ φρόνησις. ὥστε ἀγαθὸν καὶ τίμιον ἐν ταῖς καὶ σοφίαι θεωρίαις, δὴ οἱ δήπου πάλιν ταῖς τυχούσαις. οὐ γὰρ πᾶσα ἁπλῶς καταλήψις τίμιον, ἀλλὰ ἡ τοῦ ἄρχοντος σοφοῦ ὄντος, ἐκ τῆς ἐν τῷ παντὶ ἀρχῆς αὐτὴ καὶ σοφίας σύνοικος, καὶ οἰκείας ἂν ὑποκείοιτο. αἰσθήσεως μὲν οὖν καὶ νοῦ ἀφαιρεθεὶς ὁ ἄνθρωπος, φυτῷ γίνεται παραπλήσιος. νοῦ δὲ μόνου ἀφηρήμενος ἀνθηρεύεται. ἀλογίας δὲ ἀφαιρεθεὶς, μένων δ' ἐν τῷ νῷ, ὁμοιοῦται θεῷ. καταγνητέον οὖν εἰς δύναμιν τῆς ἀλογίας τὰ πάθη. ταῖς δὲ τοῦ νοῦ καταεγαῖς ἐνεργείαις, καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ τὸ θεῖον ἀφορώσαις χρηστέον, καὶ ταῖς διεξόδοις τοῦ νοῦ ζῆν μελετητέον, πᾶν τὸ τῆς προσοχῆς ὅμμα καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τοῦτο συναίροντα. οὐ γὰρ δὴ τὰ περὶ θεὸν καὶ τὰ θεῖα θεωρητέον ἢ πράξεων ἕνεκα.

οὐ

οὐ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι χραίνειν τὴν θέαν τοῦ θείου καταδουλούμενον τῷ τοῦ χρησίμου ἀνθρώποις ἀναγκαίῳ. οὐδ' ὅλως τὸν νοῦν ἀσπαστέον διὰ τὰς χρείας ἁπλῶς πᾶσι τοῖς. μόνος δὲ πασῶν τῶν ἄλλων, ἃς ἔχομεν ἐπὶ τυχῆς δυνάμεων. ἔμπαλιν δὲ καὶ τὰς ὁρμὰς, καὶ πάντα ἄλλα πρὸς νοῦν, καὶ τὸν θεὸν συντακτέον, ἐκ δὲ τούτου καὶ τῷ καθ' μέρος καθηκόντων, τὸ ἀναμφίλογον ἀναμφιξητέον. δικαίατε γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις, καὶ μόνη πασῶν ἰκανὴ τὴν ἀληθινὴν ἀνθρώποις εὐδαιμονίαν παρασκευάζειν. ᾧ γὰρ τῷ ἄλλων διαφέρομεν ζώων, ἐν μόνῳ δὴ τούτῳ τῷ βίῳ διαλάμπει, ᾧ οὐκ ἦν τι τυχὸν, ἐκ οὐ μεγάλου ἔχων ἀξίαν. λόγου μὲν γὰρ ἐκ φρονήσεως μικρά τινα καὶ ἐν ἐκείνοις αἰθύγματα, σοφίας δὲ θεωρητικῆς ταῦτα μὲν παντελῶς ἄμοιρα. μόνοις δὲ μέτεστι θεοῖς, οἷς αἰσθήσεώς γε καὶ ὁρμαῖς πολλῶν ἤδη ζώων τῆς ἀκριβείας καὶ τῆς ἰσχύος λείπεται δεύτερος, καὶ μόνον τοῦτο ὄντως ἀγαθὸν ἀναφαίρετον. ὁ δὴ περιέχει, συγχωροῦσι τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἔννοιαν. ΟΥ' δὲ-

est. Non enim fas esse ajunt divini mi-
minis cōtemplationem pollucre illū,
qui in servitutē est redactus, ejus, quod
hominibus utile est ac salutare necessitate. Neque mens omninò propter necessitates amplectenda & amāda est. sed par est, ut ad eas illā amplectamur. Ipsa verò mens sola est omniū reliquarūfacultatū, quas in animo habemus. Rursum actiones quoque & reliqua omnia ad mentem ipsúmq; Deum referenda sunt, atque ab hoc, iisq;, quæ particulatim hæc pertingunt, quod ratione destitutum est, metiendum. Justum enim dignúmq; judiciū est, & solum omnium par est & sufficiens, ut hominibus veram germanámq; felicitatem paret. Quo namq; ab reliquis animantibus differimus, id in sola hac vita exsplendescit atque interlucet, cui non erat aliquid vulgare & passim obvium, neq; magna præditum dignitate. Rationis quippe ac prudentiæ parvi quidam & in illis ceu flammei impetus: at speculativæ ἐπιστήμης hæc prorsus experta sunt. Soli autem dii sunt participes, quemadmodum sensus juxtà ac appetitiones, quibus ad agendū impellimur, adhęc vires multò exactiores sunt in plurib. animātibus, quàm in homine. Atque hoc solum bonum quod revera tale est, eripi nullo modo potest. Qui verò cōtinet præbétq; non reclamantibus honesti notitiam, ne-

quaquam sanè quibusvis è vulgo se subjicit in hoc vitæ genere, quod cum honesto conjunctum est: sed ab illis, qui fortunæ subjecti sunt, omnium se maximè in libertatem asseruit. Quapropter etiam fiduciam sumere ex toto animo licet ei, qui in hoc vitæ genere sit perseveraturus. Quid enim ei ab ullo mortalium poterit adimi, qui jam pridem se procul removerit, & quasi peregrinum reddiderit ab eo, quod sibi eripi de facili potest. Qui autem revera seipsum habet, & in iis, quæ sua sunt, vivit, adhæc iis, quæ sua ipsius sint, alitur, vitámque beatam vivit, eámq; immensam, quo solo modo Deo cōjunctus est. Igitur hę nobis sint ad sapientiam perfectissimam Pythagoricæ adhortationes.

μῶς μὲν τοῖς τυχηροῖς ὑποτάξαντος ἑαυτὸν καὶ τοῦτον τὸν βίον τῇ ἀπορίᾳ. ὁ δὲ τῇ ὑποχειρίῳ τῇ τύχῃ, μάλιστα δὲ πάντων ἑαυτὸν ἀλλοτριώσας. διὸ καὶ τὸ θαρρεῖν ἐξ ὅλης τῆς γνώμης ἐν τούτῳ διαστελλόντα ἔστι τῷ βίῳ. τίνος γὰρ τις αὐτῷ ἀφαιρήσεται τὸν πάλαι τῷ ἀφῃρεθῆναι οἷον τε ἑαυτὸν ἀλλοξιώσαντα. ἔχοντα δὲ τὸν ὄντως ἑαυτὸν καὶ ζῶντα ἐν τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ ξυφόμενον ὅλῃ τῇ αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀμιξίας, ᾗ συνῆπται θεῷ εὐζωίας. τοιαῦτα μὲν οὖν ἡμῖν ἔστωσαν αἱ πρὸς ἀτελεστάτην σοφίαν Πυθαγορικαὶ παρακλήσεις.

CAP. VII.

POstquam autem nos homines discimus, verùm minimè iis, qui divinam vitæ particulam habent expeditam & promptam, necesse est, ut istiusmodi admonitionibus, adhortationes ad civilem & activam vitam admisceamus. Sic igitur dicimus. Quæ nobis ad vitā traducendam subjecta sūt, veluti corpus, atque ea, quæ ad corpus spectant, ceu instrumenta quædā subjiciuntur. Horum autem usus valdè periculosus est, & alterutrum majus redditur iis præsertim, qui illis non u-

Κεφ. ζ.

Ἐπεὶ δὲ ἄνθρωποι διαλεγόμεθα, ἀλλ' οὐχὶ τοῖς τὴν θείαν μοῖραν τῆς ζωῆς πρόχειρον ἔχουσι, δεῖ συμμιγνύναι ταῖς τοιαύταις παρακλήσεσι ταῖς πρὸς τὸν πολιτικὸν βίον καὶ πρακτικὸν προτροπάς. ὡδὶ οὖν λέγομεν. τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν, οἷον σῶμα καὶ περὶ τὸ σῶμα, καθάπερ ὄργανά τινα ὑποκείται. τούτων δ' ὀλισθηρὸς ἐστὶν ἡ χρῆσις, καὶ πλέον ἢ θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις. δεῖ

δεῖ τοίνυν ὁρίζεσθαι τῆς ἐπιστήμης, κτᾶσθαι τὰ αὐτῶν, καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι' ἧς πάντα τὰ χρησόμεθα. Φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσασθαι, καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως. Ἔτι τοίνυν, ἄλλαι μέν εἰσιν, αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων, ἐπιτήμαι. ἄλλαι δὲ αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δὲ ἐπιτάττουσαι. ἐν αἷς ὄντων, ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις, τὸ κυρίως ὂν ἀγαθόν. Εἰ τοίνυν μόνη ἡ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα. καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη, καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθὸν διαιροῦσα, ἥ τις ἐστὶ φιλοσοφία, χρὴ πᾶσι καὶ ἐπιτάττειν καὶ φύσιν εἶναι, φιλοσοφητέον ἐν παντὸς τρόπου, ὡς μόνης τῆς φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν, καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης. Ἔτι τοίνυν ἅπερ ἀναδυόμεθα καὶ ὠφέλιμα πάντες αἱρούμεθα, παραδεκτέον, ὡς τὸ φιλοσοφεῖν ἀμφότερα ταῦτα ὑπάρχει, καὶ ὅτι τὴν χαλεπότητα τῆς κτήσεως ὑποδεεστέραν ἔχει τοῦ μεγέθους τῆς ὠφελείας. τὰ γὰρ ῥᾴω πάντες ἥδιον ποιοῦμεν. ὅτι μὲν ἐν τοῖς περὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα,

tuntur convenienter, & ut par est. Scientia igitur ante alia expetenda est, eáq; acquirenda, tùm illa decenter utendũ, ut per illam omnia probè acquiramꝰ. Quare si ritè respublica nobis administranda, adeóque vita cujusq; nostrũ utiliter traducenda erit, sapientiæ studio incumbendum est. Adhæc verò aliæ scientiæ sunt, quæ efficiunt, ut unũquodq;, quod in vita necessarium est, meliore sit conditione. Aliæ verò, quę iis utuntur: rursum aliæ, quę subserviunt: et aliæ, quæ prescribunt ac jubẽt. In quibus est tanquã precipuis & prestãtioribus ducibus, quod proprièhonestum vocatur. Quid si igitur quæ sola rectam rationem habet judicandi, & sola ratione utitur, quæq; universum bonum discriminat, quę Philosophiæ est, uti omnibus & jubere secundum naturam potest, omnibus modis philosophandum est. Quippe sola Philosophia rectum judicium & prudentiã intelligentiámque præcipiendi in se omnis expertẽ criminis complectitur. Iam verò insuper, quum omnes, quæ potẽtia sunt juxtà ac utilia, appetamus, ostendendum est sapientiæ studium utrumque complecti, atq; acquirendi difficultatem habere inferiorem magnitudine utilitatis. Omnes enim lubentiùs suscipimus & administramus, quæ præstatu faciliora sunt. Enimverò nos de iis, quę justa & cõducibilia sũt: adhęc

adhæc verò etiam de natura reliquáq; veritate proprio Marte ſcientias percipere poſſe demonſtratu facile eſt. Nam ſemper priora poſterioribus, & natura meliora deteriorib. cognobiliora ſunt. Rerum enim definitarum & conſtitutarum ſtatáſq; vices habentium ſcientia potior eſt. Quemadmodũ probus & moderati ingenii homo pravo homine melior eſt. Illa namque eandem inter ſe habere differentiam neceſſe eſt. Potiúſq; priora poſterioribus efficientes cauſſæ ſint. Siquidẽ illis è medio ſublatis, etiam ea, quę ex illis ſubſtantiam habent, tollũtur. Longa quidem numeris, lata verò longis, ſolida latis, deniq; elementa ſyllabis, uti nominantur. Itaque ſiquidem corpore animus præſtantior eſt, (quippe natura ille corpore ad imperandum accommodatior eſt) circa corpus verò exſiſtunt artes & animi prudentiæ ſpecies, cum medendi ars, tùm & exercẽdi. Has.n. nos ſcientias conſtituimus, * & nonnullos eas habere dicimus: nẽpe manifeſtum eſt, animi quoque virtutúmque animi eſſe aliquam curam atq; artem. Et in noſtra poteſtate ſitũ eſt, eam percipere. Si quidem etiã cum majori ignorantia et ea capere poſſumus, quæ difficiliora ſunt. Similiter et ea, quæ ſunt de natura. Multò.n. prius neceſſarium eſt, cauſſarum elementorúmq; eſſe prudentiam, quàm eorum,

ἔτι δὲ περὶ φύσεώς τε ἐπιδεῖξαι ἀληθείας, ἐπιστήμης δυναμένου λαβεῖν ἐστιν, ῥᾴδιον ἐπιδεῖξαι. ἀεὶ γὰρ γνωριμώτερα τὰ πρότερα τῆς ὑστέρου, καὶ τὰ βελτίω τῆς φύσιν τῆς χειρόνων. τῆς γὰρ ὡρισμένων καὶ τεταγμένων ἐπιστήμη μᾶλλον, ὥσπερ ἀνθρώπου ἐπιεικὴς ἀνθρώπου φαύλου. τὴν αὐτὴν γὰρ ἔχειν ἀναγκαῖον αὐτὰ πρὸς ἄλληλα διαφοράν. αἰτιά τε μᾶλλον τὰ πρότερα τῆς ὑστέρου. ἐκείνων γὰρ ἀναιρουμένων ἀναιρεῖται τὰ τὴν ὑσίαν ἐξ ἐκείνων ἔχοντα. μήκη μὲν ἀριθμῷ, ἐπίπεδα δὲ μηκῶν. στερεὰ δὲ ἐπιπέδων, στοιχεῖα δὲ τῆς ὀνομαζομένων συλλαβῶν. ὥστε ὅπερ ψυχὴ μὲν σώματος ἄμεινον· ἀρχιτεκτονικώτερον γὰρ τὴν φύσιν ὄργανον· περὶ δὲ τὸ σῶμα τέχναι καὶ φρονήσεις εἰσιν, ἰατρική τε καὶ γυμναστική. ταύτας γὰρ ἡμεῖς ἐπιστήμας τίθεμεν, καὶ κεκλῆσθαί τινας αὐτὰς φαμὲν, δῆλον, ὅτι καὶ περὶ ψυχὴν καὶ τὰς ψυχικὰς ἀρετάς ἐστι τις ἐπιμέλεια καὶ τέχνη. καὶ δυνατοὶ λαβεῖν αὐτὴν ἐσμὲν, εἴπερ γε καὶ τῆς μετ' ἀγνοίας πλείονος καὶ χαλεπωτέρου. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν περὶ φύσεως. πολὺ γὰρ πρότερον ἀναγκαῖον τῶν αἰτίων καὶ τῶν στοιχείων ἔχειν φρόνησιν, ἢ τῆς ὑστέ-

ὑς ἑαυτον. ἐ γὰρ ταῦτα πρὸ ἄλλων, ἀλ' ἐκ τούτων τὰ ἄλλα πέφυκεν, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων καὶ δι' ἐκείνων τ' ἄλλα γίγνεται, καὶ συνίσταται φανερῶς. εἴτε γὰρ πῦρ, εἴτ' ἀὴρ, εἴτ' ἀριθμὸς, εἴτε ἄλλαί τινες φύσεις αἰτίαι, καὶ πρῶται τῶν ἄλλων, ἀδύνατον τῶν ἄλλων τι γιγνώσκειν ἐκείνας ἀγνοοῦντας. πῶς γὰρ ἄν τις ἢ λόγον γνωρίζοι συλλαβὰς ἀγνοῶν, ἢ ταύτας δύναιτο μηδὲν πρὸς στοιχεῖον εἰδώς; ὅτι μὲν οὖν τἀληθείας καὶ τῆς περὶ ψυχὴν ἀρετῆς ὄντως ἔχειν δύναμιν, καὶ διότι δ' ἀναγκαῖοι λαβεῖν αὐτὰς ἐσμὲν, ταῦτα ἡμῖν εἰρήσθω περὶ αὐτῶν. ὅτι δὲ μέγιστον ὄντι τῶν ἀγαθῶν, καὶ πάντων ὠφελιμώτατον πρὸς ἄλλων, ἐκ τούτων δῆλον. πάντες γὰρ ὁμολογοῦμεν, ὅτι δεῖ μὲν τὸν σπουδαιότατον ἄρχειν, καὶ τὸν τὴν φύσιν κρείττονα. τὸν δὲ νόμον ἄρχειν, ἐκ κύριον ἔμμονον. οὗτος δὲ φρονήσεώς τινι καὶ λόγῳ τῷ φρονήσεως ὄντι. ὅτι δέ τις ἡμῖν κανὼν, ἢ τις ὅρος ἀκριβὴς ἕτερος πρὸς ἀγαθῶν, πλὴν ὁ φρόνιμος. ὅσα γὰρ ἂν οὗτος ἕλοιτο κατὰ τὸν ὀρθὸν αἰτιώμενος, ταῦτα ἐστιν ἀγαθά. καὶ κακὰ δὲ τὰ ἐναντία τούτοις. ἐπεὶ δὲ πάντες αἱροῦνται μάλιστα τὰ κατὰ τὰς οἰκείας ἕξεις. τὸ μὲν γὰρ δίκαιον

quæ posteriora sunt. Nam hæc non ab extremis, neq; ex hiscè prima orta sūt: sed ex illis et per illa reliqua fiunt, et cōsistunt manifestè. Etenim sive ignis, sive aër, sive numerus, sive aliæ quædā naturæ causſæ sunt, & primæ reliquorū, fieri non potest, ut aliorum quicquā illas ignorantes cognoscant. Quo.n. pacto quis vel orationem aliquam cognoverit, qui syllabas ignoret, aut quo pacto hasce tenere poterit, qui literas nullas novit? Ergò quod scientia aliqua sit veritatis virtutísque animi, & quod in nobis situm sit eas capere, hæc de iis nobis dicta sunto. Quod autem hoc maximum sit bonorum omnium, & reliquorum omnium utilissimum, ex hisce manifestum redditur. Omnes.n. confitemur optimum quemq; & naturā potentissimum imperare oportere. Legem autem magistratum & dominum esse solum. Hæc porrò quædā prudentia est, & sermo ab prudentia exsistit. Est autem illa nobis instar regulæ cujuspiam, quæ bonorum exactior est definitio, eo excepto, qui præditus est prudētia consultūsq; dicitur. Nam quæcunq; hic acceperit, arripiēs juxta scientiā, ea bona & honesta sunt: mala verò, quæ hisce contraria sunt, hoc est, quæ citra scientiam accipiuntur. Quandoquidem omnes maximè, quæ cum propriis cujusq; naturis cōveniunt, expetunt. Etenim justus justè

vivere expetit: sic qui fortitudine præditus est, quæ ad fortitudinem faciunt, amat: & tēperans, ut continenter temperanterq; vitam instituat. Nempe simili ratione manifestum est, omnium quoq; maximè prudentem expetiturum esse, ut prudens sit & sapiens. Hoc enim opus hujus potentiæ est: unde manifestum est, juxta rationem maximè propriam, prudentiam bonorum omnium rem optimam esse. Philosophia autem fugienda non est, si quidē illa est, quemadmodum opinamur, sapientiæ possessio simul & usus. Sapientiam autem maximorum bonorū non decet pecuniæ causa navigare ad columnas Herculis, & frequenter pericula adire: verùm ad comparandam prudentiam nullos labores suscipere, nec sumptus ullos facere velle, in primis turpe est. Sanè ita vivere, omninò servile fuerit: non autem si quis rectè vitam instituere expetat, sequúq; pleorúmque opiniones velit, *

& pecunias quidem quærat: at rerum honestarum nullam in universum curam habeat. Ac de utilitate quidem reíq; magnitudine satis superq; demonstratū esse existimo. Quod autem præ omnibus reliquis bonis hujusce acquisitio longè facillima sit, ex hisce facilè constare alicui poterit. Quæ enim futura est merces hominum iis, qui philosophiæ operam,

ζῆν, ὁ δίκαιος. τὸ δὲ κεκτῆσθαι ἀνδρείαν, ὁ τὴν ἀνδρείαν ἔχων, ὁ δὲ σώφρονα τὸ σωφρονεῖν, ὁμοίως δ' ἅπαν, ὅτι καὶ τὸ φρονεῖν ὁ φρόνιμος αἱρήσεται πάντων μάλιστα. τοῦτο γὰρ ἔργον ταύτης τῆς δυνάμεως, ὅστε φανερὸν, ὅτι καὶ τῶν κτημάτων κρατίστου ἐστὶ τῷ ἀγαθῷ ἡ φρόνησις. οὐ δὴ δεῖ φεύγειν φιλοσοφίαν, εἴπερ ἔστιν ἡ μὲν φιλοσοφία, καθάπερ οἰόμεθα, κτῆσις τε καὶ χρῆσις σοφίας. ἡ δὲ σοφία τῷ μεγίστων ἀγαθῶν ἐστὶ δὴ δεῖ χρημάτων ἕνεκα πλεῖν ἐφ' Ἡρακλείους στήλας, καὶ πολλάκις κινδυνεύειν, δεῖ δὲ φρόνησιν μηδὲν ποιεῖν μηδὲ δαπανᾶν. ἡ μὲν ἀνδραποδώδης γε τῷ ζῆν, ἀλλὰ μὴ, τὸ ζῆν εὖ γλίχεσθαι, καὶ παῖς τῷ πολλῶν ἀκολουθεῖν δόξαις, * ἀλλὰ μὴ τοὺς πολλοὺς ἀξιοῦντες αὐτὰ καὶ τὰ μὲν χρήσιμα ζητεῖν, τῷ δὲ καλῶν μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι τὸ παράπαν. ἐπεὶ μὲν οὖν φιλοσοφίας καὶ μεγέθους πράγματος ἱκανῶς δεδηλῶσθαι νομίζω. διότι δὲ πολλῷ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἡ κτῆσις αὐτῆς, ἐκ τῶνδε πειθοίη τις ἄν. τὸ γὰρ τῶν μισθῶν περὶ τῶν ἀνθρώπων γιγνόμενον τοῖς φιλο-

φιλοσοφοῦσι, δι' ὃν σωτόνως οὕτως ἂν διαπονήσαι, σολὺ μᾶλλον προθυμήσονται εἰς τὰς ἄλλας τέχνας, ὅμως ἐξ ὀλίγου χρόνου θεώρίας σαρελήλυθήναι ταῖς ἀρετῶν βάσεις, σημεῖον μοι δοκεῖ τῆς σρὸς τὴν φιλοσοφίαν εὐ ῥᾳστώνης. ἔτι δὲ τὸ σάντας φιλοχωρεῖν ἐσ' αὐτῇ, ἐ βούλεσθαι σχολάζειν ἐφεμένους τῇ ἄλλων ἁσάντων οὐ μικρὸν τεκμήριον, ὅτι μὲθ' ἡδονῆς ἡ σρωτοσδρία γίνεται. σοσὸν γὰ οὐδεὶς ἐθέλει σολὺν χρόνον. σρὸς δὲ τούτοις ἡ χρῆσις· σλεῖσον διαφέρει σάντων. οὐδὲ γὰ δέονται σρὸς τὴν ἐργασίαν, ὀργάνων οὐδὲ τόσων. ἀλλ' ὅσ τις ἂν θῇ σ οἰκουμένης τὴν διάνοιαν ὁμοίως σανταχόθεν ἅσσερ σαρούσης ἅψηται τῆς ἀληθείας. οὐκοῦν δεδόξθαι ἐ ὅτι δυνατὸν, ἐ διότι μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἐ κτήσασθαι ῥᾴδιον ἡ φιλοσοφία. ὥσ σάντων ἕνεκα σροθύμως αὐτῆς ἀντιλαμβάνεσθαι ἄξιον. ἴδοι δ' ἂν τις τὸ αὐτὸ γνησιώτερον. ἀσ' τούτων τὸ φρονεῖν ἐ τὸ μεγαλόσνευν ἔχω εἰρετὸν καθ' αὑτὸ τοῖς ἀνθρώσοις. οὐδὲ γὰ ζῆν δυνατὸν ὡς ἀνθρώσοις ἄνευ τούτων χρήσιμόν τι εἰς τὸν βίον ὑσάρχει. οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἀγαθὸν σαραγίγνεται, ὅτι μὴ λογισμοῦ.

navant, ob quam adeò contentè quis labores sumit, multúmq; remissos ad alias artes: ex parvo tamen temporis spacio currentes perveniſſe ad omnium exactiſsimas consummationes, id mihi signum esſe videtur facilitatis expeditę ad sapientiā ipsam percipiendā. Adhęc verò cùm omnes libenter circa eā, tanquam in loco versentur, eiq; operam & studium navare non renuant, aliis rebus omnibus relictis, hoc nimirum non parvum argumentum est, ei cum jucunditate primum locum exsistere. Etenim nemo cupit diu multūq; labores exantlare. Prętercà usus hujus plurimùm ab cęteris omnibus differt. Neq; enim indigent ad opus perficiendū instrumentis nec locis: sed ubicunq; locorum totius mundi aliquis mentem defixerit, undiq; similiter tā quam præsentem tangit apprehenditque veritatem. Itaq; ostensum est tum posſibile esſe, tum quia bonorum maximum est, facilè cōparari posſe philosophiam. Quare omnīū causſa dignū est, ut eam promptè & alacriter ambabus, quod dicitur, manibus susſcipiamus. Hoc ipsum quis planiùs familiarius; intellexerit. Ab hisce & sapientia & scientia pensę experenda est hominib. Neq; enim vivere posſibile est, quasi hominibus sine hisce ad vitam transigendam utile sit. Nam nihil nobis boni contingit, quod non perficia-

tur iis, qui cum mente aliquid reputant, juxtáq; prudentiam operati sunt. Etenim verò feliciter & beatè vivere vel invaletudine & salute situm est, vel in possessione virtutis: vel deniq; in prudentia. juxta hæc omnia philosophandum est. Hæc enim per philosophiæ studium nobis maximè et syncerè cõtinguntur. Jam verò illarum rerum, quæ in nobis sunt, alia est animus, alia corpus. Atq; ille quidem imperium habet, in hoc verò imperiũ habetur. Atq; ille utitur, hoc verò tanquam instrumẽtum subjicitur. Semper igitur hoc ad eum, qui imperium habet, quíque utitur quasi acie constructa comparet ejus usũ, cui imperatur, & quod instrumentum est. Animi quidem ratio est, quæ secundum naturam imperium administrat, & de nobis judicat. Corpus verò animum rationémq; sequitur; soletq; imperio subditum esse. Omnia autem probè disposita & affecta sunt juxta propriam virtutem. Si quidem hanc cõsecutum esse, bonum honestumq; est. Etenim verò quum præcipua quæque, maximéq; propria ac pretiosissima virtutem habeant, cùm ejus sunt generis, ut bene disposita atque affecta censeantur. Melioris igitur natura melior est secundum naturam virtus. Melius autem censendum est, quod secundum naturam magis imperitat, & instar principis ductat, ut ho-

ποις καὶ κατὰ φρόνησιν ἐνεργήσασι τελευτῶσι. καὶ μήν εἴτε τὸ ζῆν εὐδαιμόνως ἐν τῷ χαίρειν ἔξιν, εἴτε ἐν τῷ ὑγιαίνειν ἀρετὴν ἔχειν, εἴτε ἐν τῇ φρονήσει. κατὰ ταῦτα πάντα φιλοσοφητέον. ταῦτα γὰρ μάλιστα καὶ εἰλικρινῶς ἡμῖν παραγίγνεται. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν ὅτι ψυχὴ ἐσμεν ἡμεῖς. τὸ δὲ σῶμα. καὶ τὸ μὲν ἄρχει, τὸ δὲ ἄρχεται. καὶ τὸ μὲν χρῆται, τὸ δὲ ὑπόκειται ὡς ὄργανον. ἀεὶ τοίνυν πρὸς τὸ ἄρχον καὶ τὸ χρώμενον σκοπεῖσθαι τὸ τοῦ ἀρχομένου. καὶ τῷ ὁμοίῳ πρόσεστι χρεία. τῆς δὲ ψυχῆς τὸ μὲν θεωρητικὸν, τὸ δὲ πρακτικὸν καὶ φύσει ἄρχειν καὶ κρίνειν ἐπιτήδειον. τὸ δὲ ὑπηρετικὸν καὶ πείθεσθαι ἄρχοντι. πᾶσι δὲ ὑπάρχει κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν. τὸ δὲ εὐτυχεῖσθαι τούτοις, ἀγαθόν ἐστι. καὶ μὴν ἔστιν ὃ μᾶλλον ἔχει τὸ μᾶλλον καὶ τιμιώτερα καὶ τιμιότητα ἀρετήν, τό τε κρεῖττον ἄρχεσθαι. καὶ βελτίω ὄντα κρείττονος βελτίονι· ἔστιν ἡ φύσει αἱρετώτερον. βέλτιον δὲ τὸ κατὰ φύσιν αἱρετώτερον καὶ μᾶλλον ἡγεμονικὸν, ὡς ἀνθρωπος πρὸς

τὸ

τὰ ἄλλα ζῶα. οὐκοῦν ψυχὴ μὲν σώματος βέλτιον ἀρχικώτερον· ψυχῆς δὲ τὸ λόγον ἔχον ἐστὶ διάνοια. ἔστι γὰρ τοιοῦτον ὃ κελεύει καὶ καλύει. ἔστι δὲ τοιοῦτον, ἢ μὴ δεῖν φησὶ πράττειν, ἢ τις ποιεῖ μὴ ἐστιν ἀρετή. τοῦτο τὸ μέρος ἀναγκαῖον εἶναι ἁπλῶς τε ἀπάντων ἡμῖν. ἔστι γὰρ αὖ τοῦτο οἶμαι δεῖν τις, ὡς ἤτοι μόνον, ἢ μάλιστα ἡμεῖς ἐσμὲν τὸ μόριον τοῦτο. ἔτι τοίνυν ὅταν ὁ σπέρμα ἔργον ἑκάστου μὴ καλὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ καθ' αὑτὸν λεγόμενον, κάλλιστα ἀποτελῇ, τότε καὶ ἤτοι ἀγαθὸν ἢ λειπτέον. ταύτην τε ἀρετὴν θετέον ἢ κυριωτάτην, καθ' ἣν ἕκαστος αὐτὸ τοῦτο σπέρμα ἀπεργάζεσθαι. τοῦ μὲν οὖν ἑνὸς θέτου καὶ μιᾶς, πλείους καὶ διάφοροι ἐνέργειαι. τοῦ δὲ δὴ φύσιν ἁπλοῦν, καὶ μὴ πρός τι τὴν οὐσίαν ἔχοντος, εἶναι ἀναγκαῖον καθ' αὐτὸ καὶ μίαν ἀρετήν. Εἰ μὲν οὖν ἁπλοῦν τι ζῶον ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, καὶ καθ' αὑτὸν τέτακται καὶ ἡ οὐσία, οὐκ ἄλλο ἐστὶν ἄλλου ἔργον, ἢ μόνη ἡ ἀκριβὴς ἀπεργάζεσθαι, καὶ τὸ περὶ τοῦ ὄντος ἀληθεύειν· εἰ δ' ἐστὶν ὁμοῦ πολλὰ καὶ διαφόρως ἔμψυχα, δῆλον ἐστὶν, ὡς ἀφ' ἑνὸς πλείω πέφυκεν ὄντα πλεῖσθαι, καὶ τούτων τὸ βέλτιστον

mo collatus cum cæteris animalibus. Proinde corpore quidem animus longè præstantior est, (congruentior quippe imperio est) animo verò melius est id, quod rationem habet & mentem. Tale enim est quod jubet juxtà ac prohibet. Atque oportere aliquid facere, aut non oportere; quæ ipsa virtus est. Hujusce partis necessariam esse simpliciter & omnibus & nobis maximè eligendam. Siquidem hoc, ut existimo, constituerit aliquis, quasi vel solùm, vel maximè nos simus ea ipsa pars. Adhæc quum quodcunq; opus exsiterit non per accidens: sed per se dictũ, optimè perfectum fuerit, tùm & ipsũ honestum esse dicendũ est. Eodẽ modo virtus supremo loco constituenda est; juxta quam unusquisque hoc ipsũ solitus est conficere. Compositi igitur & dispartiri plures diversæque exsistũt actiones & efficacitates. Ejus autem, quod natura simplex est, neque substãtiam ad aliquid habet, unam esse propriè per se virtutẽ necesse est. Etenim si homo est animal quoddam simplex, atq; ejus substantia ita hoc ordinata est, ut secundum rationem moveat, non aliud ipsius opus est, quàm sola exactissima veritas, ac veritatẽ dicere; vel eam assequi de rebus, quæ exsistunt. Quod si fit ex pluribus facultatibus ingeneratum est, manifestũ est id; à quo plura perficiuntur, illorum semper optimũ

opus esse: sicuti exempli gratia ejus, qui medicinã profitetur, sanitas, & gubernatoris salus & conservatio. Nihil aũt habemus dicere melius, opus mentis, quã nostri, qui mentis beneficio utitur, animi. Veritas igitur præcipuũ omnium opus est in parte, quæ est animi. Hæc autem pars agit simpliciter secũdum scientiam. Magis verò juxta eam, quæ magis est scientia. Eodem modo se habet cõtemplatio, princeps omniũ finis. Quum enim duorum existentium alterum propter alterum eligendũ fuerit, id quod illorum melius fuerit, magis etiam eligendum, eo quod etiã alterum eligẽdum sit. Veluti exempli gratia, voluptas quidem rerum, quæ jucundæ sunt, sanitas autem rerum salubrium. Hæc enim horum dicuntur instrumenta efficientia. Quare nihil est magis eligendum sapientia, quæ in animo est, quam dicimus esse potentiã earum rerum, quæ in nobis sunt principalissimę, quàm habitum cum habitu dijudicare. Nam pars cognobilis & separatim & conjunctim omni anima præstantior est. Hujus autẽm scientia virtus est. Non igitur ejus opus est nulla illarum virtutum, quæ particulatim dicuntur. Omnium quippe est præstãtior. Finis verò qui constituitur, semper est melior ea, quæ efficit, scientia. Neque verò universa animi virtus sic opus est, neq; felicitas. Si enim causa

ἔργον δεῖν, οἷον ἰατρικοῦ ὑγείας, ἢ κυβερνήτου σωτηρία. βέλτιον δὲ οὐδὲν ἔχομεν λέγειν ἔργον τῆς διανοίας, ἢ τὸ διανοουμένου τῆς ψυχῆς ἡμᾶς. ἀλήθεια ἄρα τὸ κυριώτατον ἔργον ἐστὶ τοῦ μορίου τοῦ τῆς ψυχῆς. τοῦτο δὲ ὁρᾷ καθ' ἑπιστήμην ἁπλῶς. μᾶλλον δὲ καθὰ τὴν μᾶλλον ἐπιστήμην. ταύτη δ' ἐστὶ θεωρία τὸ κυριώτατον τέλος. ὅταν γὰρ δυοῖν ὄντοιν θάτερον δι' θάτερον αἱρετὸν ᾖ, βέλτιον ἐπὶ τοῦτο καὶ μᾶλλον αἱρετὸν, διόπερ αἱρετώτερον ἐστι καὶ θάτερον. οἷον ἡ δοτικὴ μὲν τῆς ἡδέων, ὑγεία δὲ τῆς ὑγιεινῶν. ταῦτα γὰρ ποιητικὰ λέγεται τούτων. οὐκ οὖν τῆς φρονήσεως, ἣν φαμὲν δύναμιν εἶναι. τῶν κυριωτάτου δ' ἐν ἡμῖν, οὐκ ἔστιν αἱρετώτερον ὡς ἕξις ἔρως ἕξιν κρίνεσθαι. τὸ γὰρ γνωστικὸν μέρος καὶ χωρὶς καὶ συγκείμενον, βέλτιόν ἐστι φύσει δ' ψυχῆς. τοῦτο δὲ ἐπιστήμην, ἀρετή. οὐκ ἄρα ἐστὶν ἔργον αὐδ' οὐδενὸς τῶν καθὰ μέρος λεγομένων ἀρετῶν. κοινὸν γάρ ἐστι βελτίων. τὸ δὲ κοινὸν τέλος ἐστὶ κρεῖττον ἐστὶ δ' κοινὸν ἐπιστήμης. εἰ δὲ μὴ ἅπασα δ' ψυχῆς ἀρετή, οὔτως ἔργον, οὐδ' ἡ εὐδαιμονία. εἰ γὰρ

Εἰ γάρ ἐστι ποιητικὴ, ἑτέρα ἑτέρου ἔσται, ὥσπερ οἰκοδομικὴ οἰκίας, ἡ γε οὐκ ἔστι μέρος τῆς οἰκίας. ἡ μέντοι φρόνησις, μόριον τῆς ἀρετῆς ἐστι καὶ τῆς εὐδαιμονίας. ἡ γὰρ ἐνταῦτης, ἢ ταύτης φαμὲν εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν. ἐπεὶ καὶ τὴν ἀρετὴν οὐκ ἐνδέχεται ποιεῖν ἄνευ φρονήσεως, πλὴν εἰ τὸ εἰρημένων. τούτων δὲ οὐδὲν ἕτερον αὐτῆς ἐστιν ἔργον. ἐπιστητὴ ἄρα φαίνεται εἶναι ταύτῃ τὴν ἐπιστήμην ἐνεῖπεῖν ἀδύνατον ποίησιν εἶναι τὸ τέλος. τὸ φρονεῖν ἄρα, καὶ τὸ θεωρεῖν ἔργον τῆς ἀρετῆς ἐστί. καὶ τοῦτο πάντων ἐστὶν αἱρετώτατον τοῖς ἀνθρώποις. ὥσπερ οἶμαι καὶ τοῖς ὄμμασιν ὁρᾶν, ὅτι καὶ ἄλλοθέν τις ἂν ἔχοιεν, εἰ καὶ μή τι μέλλοιεν γίνεσθαι διὰ αὐτὸ παρ' αὐτὴν τὴν ὄψιν ἕτερον. ἔτι εἰ διὰ τὸ ὁρᾶν ἀγαπῶν μὲν ἂν ἑαυτὸ ἕκαστος μεθυριεῖν τοῦτο, ὅτι πάντες τὸ φρονεῖν, καὶ τὸ γεωσκειν ἐπ' ἀμφοῖν ἀγαπῶσιν, ὅτι εἴ τις ἀγαπᾷ, τὸ δ' εἴ τι διὰ τὸ συμβεβηκέναι ἕτερον αὐτοῦ τι, δῆλον ὅτι μᾶλλον ἂν ἕλοιτο, ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει τοῦτο. οἷον εἰ τυγχάνει τις αἱρετὸν τὸ περιπατεῖν, ὅτι εἰ ὑγιαίνοι ἂν ὅν. εἰ δὲ μᾶλλον αὐτῷ ὑγιαίνοντι ἔοικέ τις ἂν καὶ δύναιτ' ἂν παρασκευάσειν. μᾶλλον αἱρήσεται τοῦτο, κἂν ἕλοιτο γοῦν θᾶττον, εἰ τρόπῳ ἐστὶν ἀλη-

efficiens est, alia aliorum erit effectrix. Quemadmodũ ædificandi ars domus erit, quę ipsa non est pars domus. Sanè prudẽtia tam virtutis, quàm felicitatis pars est. Enimverò vel ex hac illáve felicitatem esse dicimus. Itaque & juxta hanc legem fieri non potest, ut scientia sit effectrix. Melior enim est finis illa re, quæ efficitur. Nihil autem prudentia melius est, præterquam si quis eorum, quæ dicta sunt, existimet quid melius: at horum nihil aliud illius est opus. Itaque speculativam quandam hanc esse scientiam dicendum est: quã doquidem fieri nequit, ut rei effectio finis sit. Proinde sapere & contemplari virtutis est opus. Hócque hominibus omnium maximè eligendum est. Sicuti arbitror & oculis cernere, aliquis, ut habeat, elegerit, & si nihil futurum esset propter hoc aliud præter ipsũ visum. Adhæc si quis amet visum per se, satis hoc testatur, omnes prudentiam ac scientiam extremè amare & diligere. Adhæc si quis diligit aliquid propterea, quòd aliud quid ei acciderit, manifestum est eum magis expetiturum, cui hoc ipsum magis adest. Ut exempli gratia, si quis expetat, ut possit ambulare, quia hoc salutare & salubre est. Magis autem ei salubre fuerit currere: & si fieri potest ut hoc adsit, potiùs hoc ipsum eliget, etsi eligeret, quod minus conveniret. Si igitur vera & germana opinio

pinio prudentiæ similis est, si quidem eligendum est verè hanc opinari; idque in tantum, quantum propter veritatem similis est prudentiæ, si major fuerit prudentia, magis illa eligenda expetendáque erit, quàm verè opinari. At enim quod sensu vivit, ab eo, quod non vivit, discernitur, sensúsque præsentiâ ac potentiâ vita definita est, quo dempto non meretur dici vita, quia exempta vita est ei propter sensum, quem jam pridem amisit. Porrò autem vis et potentia sensus vel visus differt, eo quod manifestissima sit. Ideoque etiam maximè illum eligimus expetimúsque. Iam omnis sensus potentia est, quæ corpore cognoscitur. Quemadmodum auditus strepitum sensu percipit per aures. Itaque si vivere quidem eligendum est propter sensum, sensus autem est cognitio quædam, & quia ea cognoscere possumus animum, ideò eligimus. Iampridem verò diximus, quemadmodum duarum rerum semper magis eligendum est, cui idem magis adest. Sensuum certè necesse est, visum ante omnia eligendum expetendúmque esse juxtà ac pretiosè. Visu verò reliquísque omnibus sensibus; & quidem vita ipsa magis expetenda prudentia est, veritate magis propria. Itaque mortales omnes prudentiam potissimè prosequuntur. Etenim vitam

ὅτι δὲ ζῆν μὲν ἐστιν αἱρετὸν διὰ τὴν αἴσθησιν, ἡ δὲ αἴσθησις γνῶσίς τις, καὶ διὰ τοῦτο τὸ γινωρίζειν δυνατὴ ἡ ψυχὴ, αἱρούμεθα. πάλαι δὲ εἴπομεν, ὅτιπερ ἀεὶ μᾶλλον αἱρετὸν, ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει ταυτό. πρὸ μὲν αἰσθήσεων τὴν ὄψιν ἀναγκαῖον μάλιστα αἱρεῖσθαι καὶ τιμᾶν. ταύτης δὲ καὶ πρὸ ἄλλων ἁπασῶν αἱρετώτερα καὶ τοῦ ζῆν ἐστιν ἡ φρόνησις κυριώτερα δ' ἀληθείας. ὅσοι πάντες ἄνθρωποι τὸ φρονεῖν μάλιστα διώκουσι, τὸ μὲν ζῆν ἀγαπῶντες, τὸ φρο-

φρονεῖν καὶ τὸ γιωρίζειν ἀγαπῶσι. δι' αὐτὸ γὰρ ἕτερον ἀυτὸ τιμῶσιν, ἢ διὰ τὴν αἴθησιν, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὄψιν. ταύτην γὰρ τὴν δύναμιν ὑπερβαλλόντως φαίνονται φιλοῦντες. αὕτη γὰρ πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις, ὥσπερ ἐπιστήμη τις ἀπριβὴς ὄντις.

tes sapere & cognoscere vel scire in primis avent. Siquidem propter nullam aliam causſam hoc colunt & in pretio habent, quàm propter sensum & præcipuè propter visum. Hanc enim vim supra modum videntur amare & dilectione prosequi. Ipsa namque ad alios sensus revera tanquam scientia quædã est.

Κεφ. ια.

Οὐ χεῖρον δ' ἴσως καὶ ἐκ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ὑπομνῆσαι τὸ προκείμενον, διὰ τῆς ἐναργῶς πᾶσι φαινομένων. πασὶ δὴ οὖν τοῦτο γε φανερόν, ὡς οὐδεὶς ἂν ἕλοιτο ζῆν, ἔχων τὴν μεγίστην ἀπ' ἀνθρώπων οὐσίαν καὶ δύναμιν, ἐξεστηκὼς μὲν τοι τὸ φρονεῖν καὶ μαινόμενος. οὐδ' εἰ μέλλοι τὰς νεανικωτάτας ἡδονὰς ζῆσεν χαίρων, ὥσπερ ἴσμεν τῆς ἀφροσύνης διάγουσι. οὐκοῦν ἀφροσυνίαν, ὡς ἔοικε, μάλιστα πάντες φεύγουσιν. ἐναντία δὲ φρόνησις ἀφροσύνῃ. τῆς δὲ ἐναντίων ἑκάτερον, τὸ μὲν φευκτέον ἐστί, τὸ δὲ αἱρετόν. ὥσπερ οὖν τὸ νοσεῖν φευκτέον, οὕτως

Cap. VIII.

ADhæc verò non fuerit inconveniens neque absonum, ab communibus notionibus, quod propositum est, in memoriã reducere, itémq; ab illis, quę manifestò cunctis apparẽt. Nulli autem hoc in primis manifestũ cõspicuumq; non est, mortalium neminem vitam electurum, omniũ vel maximas ab hominibus habentẽ fortunas potentiámq;, qui mente captus, hoc est, sapientia privatus sit & furore percitus. Imò ne quidẽ, etsi cum gaudio in voluptatibus maximè juvenilibus victurus foret, quemadmodum nonnulli ex delirantibus & mente captis vitam traducunt. Itaq; mentis alienationem & insipiẽtiam omnes, ut videtur, maximè fugiunt. Prudentia verò res contraria est insipientiæ. Virtũ quæ verò contrariorum alterum quidẽ fugiẽdum, alterum autem eligendum est. Quemadmodum igitur ægrotare & morbidum esse fugiendum est: ita

sanum esse & benè valere, nobis eligẽdum. Itaque prudentia, uti videtur, juxta hanc quoque rationem, omnium maximè videtur expetenda. Neq; aliud quicquam eorum, quæ simul accidunt, uti communes notitiæ testantur, expetendũ. Etsi enim quis oia quoq; haberet, sed putrefactione corruptus foret & morbidus, talis vita viro prudenti nequaquam eligenda esset. Nam ne reliquorum quidem bonorum utilitas ulla est, quàm ut omnes sapiant, quatenus cõmuni sensu præditi sunt, ac rem hanc gustare queunt, nihil reliqua esse arbitrantur. Eámq; ob causſã neque ebrius, neque puer quisquam, nec vel unus aliquis nostrûm sustinuerit ad finem usque vitam. Ideò quies quoque & somnus quidem jucundissimus, sed expetendus non est, etsi sub diderimus dormienti omnes voluptates præsẽtes, quòd imaginationes, quę quidem in somno accidunt, falsæ, at quæ vigilantibus accidant, veræ sint. In nullo enim ab aliis differt somnus & vigilia, præter quàm in eo, quòd animus vigilantis, ut plurimùm quidẽ verum dicit, at illius, qui dormit, semper frustratur & à vero aberrat. Nam insomniorum imagines etiam omniñò falsæ sunt. Ac plerosque mortem fugere, hoc ipsum argumentum est, animum cupidum esse discendi. Fugit enim ille animus, qui non cognoscit

αἱρετὸν ἡμῖν τὸ ὑγιαίνειν. φρόνησις οὖν, ὡς ἔοικε, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον φαίνεται τὸ πάντων αἱρετώτατον. οὔθ' ἕτερόν τι τῶν συμφαινόντων, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ κοιναὶ ἔννοιαι. εἰ γὰρ ἐπάγεται τις ἔχοι, διεφθαρμένος δὲ εἴη καὶ νοσῶν, τῷ φρονοῦντι οὐκ αἱρετὸς ὁ βίος. οὐδὲν γὰρ ὄφελος οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὥστε πάντες καθ' ὅσον αἰσθάνονται τοῦ φρονεῖν, καὶ γεύεσθαι δύνανται τούτου τοῦ φαρμάκου, οὐδὲν οἴονται τἄλλα εἶναι. ἐκ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας οὔτ' ἂν μεθύων, οὔτε παιδίον, οὐδ' ἂν εἷς ἡμῶν ὑπομένειν εἶναι διὰ τέλους τὸν βίον. διὰ δὴ τοῦτο ἐκ τοῦ καθεύδειν, ἥδιστον μέν, οὐχ αἱρετὸν δέ, καίτοι ὑποθώμεθα πᾶσας τῷ καθεύδοντι παρούσας τὰς ἡδονάς, διότι τὰ μὲν καθ' ὕπνον φαντάσματα ψευδῆ. τὰ δὲ ἐγρηγορόσιν, ἀληθῆ. διαφέρει γὰρ οὐδενὶ τῶν ἄλλων τὸ καθεύδειν, ἢ τοῦ ἐγρηγορέναι, πλὴν τῷ τὴν μὲν ψυχὴν, τοῖς μὲν πολλαχοῖς ἀληθεύειν, καθεύδοντος δὲ αἰεὶ διαψεύδεσθαι. τὸ γὰρ ἐνυπνίων εἴδωλόν ἐστι καὶ ψεῦδος ἅπαν. καὶ τὸ φεύγειν δὲ τὸν θάνατον ἅπασι πολλοῖς δείκνυσι τὸν φιλομαθίαν τῆς ψυχῆς. φεύγει γὰρ ἡ μὴ γιγνώ-

γνωρίσιμον τὸ σκοτῶδες, καὶ τὸ μὴ δῆλον, φύσει διώκει τὸ φανερὸν ἢ τὸ γνωστόν. διὸ καὶ μάλιστα τοὺς αἰτίους ἡμῖν τοῦ τὸν ἥλιον ἰδεῖν καὶ τὸ φῶς, αὐτοὺς φαμὲν δεῖν τιμᾶν ὑπερβαλλόντως, καὶ σέβεσθαι πατέρα καὶ μητέρα, ὡς μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους. αἴτιοι δέ εἰσιν, ὡς ἔοικε, τὸ φρονῆσαί τι καὶ ἰδεῖν. διὰ ταυτὸ δὲ τοῦτο καὶ χαίρομεν τοῖς συνήθεσι καὶ ἀγαπῶμεν καὶ ἀνθρώποις. καὶ φίλους τούτους καλοῦμεν τοὺς γνωρίμους. δηλοῖ οὖν ταῦτα σαφῶς, ὅτι τὸ γνωστὸν, καὶ φανερὸν, καὶ τὸ δῆλον ἀγαπητόν ἐστιν. εἰ δὲ τὸ γνωστὸν καὶ τὸ σαφὲς, δῆλον ὅτι καὶ τὸ γινώσκειν ἀναγκαῖον καὶ τὸ φρονεῖν ὁμοίως. πρὸς δὲ τούτοις ὥσπερ ὅλη τῆς οὐσίας οὐχ ἡ αὐτὴ κτῆσις ἔοικε τῷ ζῆν, καὶ τῷ ζῆν εὐδαιμόνως τοῖς ἀνθρώποις, οὕτω καὶ περὶ φρονήσεως, οὐ τῆς αὐτῆς οἰόμεθα δεῖσθαι πρὸς τὸ τὸ ζῆν μόνον, καὶ πρὸς τὸ ζῆν καλῶς. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς πολλὴ συγγνώμη τοῦτο πράττειν. εὔχονται μὲν γὰρ εὐδαιμονεῖν, ἀγαπῶσι δὲ, κἂν μόνον δύνωνται ζῆν. ὃς τις δὲ οἴεται μὴ

illud tenebrosum, & quod manifestū & conspicuū non est, natura infectatur quod conspicuum & apertum quodque cognobile est. Quapropter etiam maximè illos, qui nobis causſa sunt, ut solem lucémque hanc aspiciamus, supra omnem modum atque insigniter honorandos esse dicimus, ac piè patrē matrémque colendos esse, tanquam maximorum bonorum authores. Sunt autem authores, uti apparet, ut & mente aliqua simul & visu præditi simus. Ob hanc eandem causſam gaudemus familiaribus tùm rebus, tùm etiam hominibus, & amicos eos vocamus, qui noti & familiares sunt. Declarēt igitur hæc palàm, quod quæ cognita & aperta, itémque manifesta apparent, chara & dilecta sunt. Iam si id, quod cognobile & manifestum, charū est, nimirum & cognoscere & sapere juxtà necessarium est. Adhæc quemadmodum in facultatibus ac re familiari non eadem est acquirendi ratio, ut vita ducatur, & beatè mortalib. traducatur: ita quoque de prudentia sentiendum est, nos non eadem indigere censeo & ad vivendum solum, & ad benè honestéque vivendum. Vulgo quidem hominum multa ad hoc agendum venia conceditur. In votis enim habent frui felicitate, amant verò, etsi solum queāt vivere. Quisquis autem existimat ridiculum esse non omnē modum ad res

parandus sustinere, hoc nimirū oportet etiamnum ridiculum esse, non quēvis velle laborem sustinere, atque omne studium ac diligentiam adhibere, ut hanc sibi prudentiam comparet, quæ veritatem cognitura est. Cognoverit autem aliquis hoc & ab hisce, si consideraverit in claro loco quasi splendidis oculis vitam humanam. Inveniet „ enim, quæ hominibus magna esse videntur, ea omnia meram esse adumbrationem. Unde etiam probè dicitur, „ hominem nihil esse, itémq; nihil esse stabile & firmum in rebus humanis. Nam robur & proceritas ac pulchritudo risus sunt, ac nullius planè momēti tes, & pulchritudo talis esse videtur, quod nullò modo stabilis sit. Etenim si quis potuit cernere, quemadmodū Lynceus potuisse ferūt, qui per parietes & arbores videbat · videns ex cujusmodi malis cōpositus sit. Honores aūt & gloria, ut quæ homines reliquis rebus magis persequātur, sunt inenarrabilis stoliditatis & absurditatis. Illi n. qui videt aliquid ex rebus, quæ sub oculos non cadunt, stultum & fatuum est circa ea occupatum esse, & studiū atq; operam aliquam collocare. Quid autem in rebus humanis diuturnum est, aut multi temporis? At enim nostra, uti reor, imbecillitas vitæq; brevitas ánne videtur esse aliquid, quod multum dici possit? Si igitur ea intuēs

σπάνιος ξόανον ὑπομένειν, ἐφ' ᾧ καταγέλαστον ὑπομένειν ἦν τὸ μὴ σπάνια πόνον, καὶ σπουδὴν ἀποδέχεσθαι, ὅπως κλίνοι τις τὴν φρόνησιν, ἢ τις γνοίη τὴν ἀλήθειαν. γνοίη δ' ἄν τις αὐτὸ καὶ δι' ὧνπερ τύχοι, εἰ θεωρήσειεν ὑπ' αὐγῆς τὸν ἀνθρώπειον βίον. τυφλοὶ γὰρ τὰ δοκοῦντα εἶναι μεγάλα τοῖς ἀνθρώποις, σφόδρα ὄντα σμικρὰ ἀγαθία. ὅθεν καὶ λέγεται καλῶς, τὸ μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ μηδὲν εἶναι βέβαιον ἐπὶ ἀνθρωπίνων. ἰσχνός τε γὰρ καὶ μίσγυνθος καὶ κάλλει γέλως ἄν, καὶ εὐδένος ἄξια, κάλλος τε σφόδρα τὸ μηδὲν ἀκριβὲς δοκεῖ εἶναι τοιοῦτον. εἰ γάρτις ἐδύνατο βλέπειν, καθάπερ τὸν Λυγκέα φασὶν, ὃς ἐπὶ τοίχων ἰὼν καὶ ἐπὶ δένδρων, οἷ' ἂν ἔδοξεν εἶναι τινα ἢ ὄψιν ἀνεκτὸν ὁρᾶν, ἐξ οἵων συγκέκριται κακῶν. τιμαὶ δὲ καὶ δόξαι καὶ ζηλώματα μᾶλλον ἐπὶ λοιπῶν ἀδιηγήτου φλυαρίας. ἐπὶ γὰρ καθορῶντι ἐπὶ αἰδίαν τι πλίσιον περὶ ταῦτα σπουδάζειν. τί δ' ὅτι μακρὸν, ἢ τι πολυχρόνιον ἐπὶ ἀνθρωπίνων; ἀλλὰ δὴ τὸν ἡ-

μετέρων ἀδύνατον οἶμαι καὶ βίου βραχύτητα, καὶ τοῦτο φαίνεται πολύ τι; ἐὰν οὖν εἰς ταῦτα βλέπειν οἷοιτο τις.

δει.

δεῖσθαι δόξαι κ) μανδεῖσθαι, οἷς πρῶτον εὐθὺς φύσει συνίστασθαι, καθάπερ φασὶν οἱ τὰς τελετὰς λέγοντες, ὥσπερ ἂν ἐπὶ τιμωρίᾳ πάντες. τοῦτο γὰρ θεῖον οἱ ἀρχαιότεροι λέγουσι, τὸ φάναι διδόναι τὴν ψυχὴν τιμωρίαν, καὶ ζῆν ἡμᾶς ἐπὶ κολάσει μεγάλων τινῶν ἁμαρτημάτων. οὕτω γὰρ ἡ σύζευξις τοιούτῳ τινὶ ἔοικε πρὸς τὸ σῶμα τῆ ψυχῆς. ὥσπερ γὰρ τοὺς ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ φασὶ βασανίζειν πολλάκις τοὺς ἁλισκομένους προσδιαμιγνύοντας καθ' ἑνὸς ἀμφοῖν τοῖς ζῶσι τοὺς νεκροὺς ἀντιπροσώπους, ἕκαστον πρὸς ἕκαστον μέρος προσαρμόττοντας· ὕτως ἔοικεν ἡ ψυχὴ ὅλῃ τε ὅλῃ κ) προσκολλᾶσθαι πᾶσι τοῖς αἰσθητικοῖς τῷ σώματος μέλεσιν. εἰ δὲ μή ἐστιν θεῖον ἡ μακάριον ὑπάρχει τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ ἐκεῖνο γε μόνον ἄξιον σπουδῆς, ὅσον ὄντως ἐν ἡμῖν νοῦ κ) φρονήσεως. τοῦτο γὰρ μόνον ἔοικεν εἶναι τῆ ἡμετέρᾳ ἀθάνατον, κ) μόνον θεῖον, ἐκ παρὰ τὸ τῆς τοιαύτης δυνάμεως δύναθαι κοινωνεῖν, καί περ οὖν ὁ βίος ἄθλιος φύσει κ) χαλεπὸς, ὅμως οὕτως ἡνιόχηται χαρίεντως, ὥστε δοκεῖν πρὸς τἀ ἄλλα θεὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον. ὁ νοῦς γὰρ ἡμῖν, ὁ θεός. εἴτε Ἑρμότιμος, εἴτε Ἀναξαγόρας

quis arbitretur felix & beatus esse, quibus primùm natura statim cõstitutus, quemadmodum ajunt illi, qui festa solẽnia & sacrificia indicũt, omnes quasi in pœna versamur. Hoc namq; divinũ veteriores dicunt, dum ajunt, animũ pœnam & supplicium pendere, nósq; in punitione magnorum quorundam peccatorũ vivere. Omninò enim conjunctio animi cum corpore tali cuipiã similis est. Nam quemadmodum ajũt eos, qui in Tyrrhenia seu Thuscia habitant, identidẽ torquere, quos captivos habent, prædones vel piratas alligantes ex adverso viventibus mortuos, ita ut oribus ora responderent, & corporis quoque parte cuiq; parti accommodata: ita anima omnibus sensibilibus corporis partibus & membris diffusa & quasi agglutiuata esse videtur. Nihil igitur divinum aut beatum hominibus exsistit, præterquàm hoc solum, quod studio dignum est, quantum quidem in nobis mentis est ac prudentiæ. Hoc enim solum videtur eorum, quæ nostra sunt, esse immortale, solúmq; divinum, nimirum quia hujus facultatis potest esse particeps. Quamvis autem in quibusdã vita humana natura est miserabilis & difficilis, ita tamen gratioſè atque eleganter dispensata est, ut homo cætera Deus esse videatur. Quippe mens nostra Deus est, sive Hermotimus hoc dixerit, sive

Anaxagoras. Et quia mortale & perituram hoc seculũ partem Dei alicujus habet. Vel igitur philosophandũ nobis est, vel valedicentibus huic vitæ hinc discedendum, quẽadmodum reliqua quidem omnia videntur magnæ esse nugæ ac deliramenta: sic si quis accessus illos vel impetus, qui ab communibus intelligentiis & notionibus proficiscuntur, in unam summam velutíque capita contraxerit, decenter veneri ad eam adhortationem, oportere philosophari contemplativè, & vivere vitam quàm maximè secundum scientiam & mentem. Cæterùm, initiũ sumentes paulò altius ab naturæ voluntate, ad eandem exhortationem hoc modo procedimus.

γόμας εἶπε τοῦτο. καὶ ὅτι ὁ θνητὸς αἰῶνος μέρος ἔχει θεῖον τινός. ἢ φιλοσοφητέον ἐστὶν ἢ χαίρειν εἰπόντας τῷ ζῆν, ἀπιτέον ἐντεῦθεν, ὡς τἆλλα γε φαίνεται φλυαρία τις ἔοικε εἶναι πολλὴ καὶ λῆρος. οὕτως οὖν ἡμεῖς τὰς ἀπὸ τῆς ἐννοίας ἐφόδους συγκεφαλαιώσαντο δόντας εἰς προτροπὴν τοῦ δεῖν φιλοσοφεῖν θεωρητικῶς, καὶ ζῆν, ὅτι μάλιστα τὸν κατ' ἐπιστήμην, καὶ τὸν τοῦ βίον. ἄνωθεν δὲ ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ τῆς φύσεως βαλήματος, ἐπὶ τὴν αὐτὴν προτροπὴν προχωροῦμεν οὕτως.

CAP. IX.

ILlorum quæ fiunt, alia quidem ab quodam ingenio atq; arte fiunt, veluti domus & navis. Utriusque enim caussa est ars quædam & ingenium. Alia verò fiunt nulla quidem arte, sed per naturam. Animalium quippe, ac rerum, quæ è terra fundũtur, caussa est natura, ac secundum naturam talia omnia fiunt. Quinimò nõnullæ res etiã fiunt fortuitu, nimirum illæ, quæ nec per artem, nec per naturam, nec ex necessitate exsistunt. Horum pleraque fortuitu exsistere dicimus. Illorum itaque quæ ab fortuna exsistũt, nihil hu-

Κεφ. θ.

Τῶν γινομένων τὰ μὲν διὰ τέχνης γίνεται, οἷον οἰκία καὶ πλοῖον. ἀμφοτέρων δὲ τούτων αἰτία τέχνη τις ἐστὶ καὶ διάνοια. τὰ δὲ διὰ τέχνης μὲν ἀδήμιας, ἀλλὰ διὰ φύσιν. ζῴων γὰρ καὶ φυτῶν αἰτία φύσις. καὶ κατὰ φύσιν γίνεται πάντα τοιαῦτα. ἄλλα μὲν δὲ διὰ τύχην γίνεται τῶν πραγμάτων, ὅσα μήτε διὰ τέχνην, μήτε διὰ φύσιν, μήτε ἐξ ἀνάγκης γίγνεται, τὰ πολλὰ τούτων διὰ τύχην γίνεσθαι φαμέν. τῶν μὲν οὖν διὰ τύχης γιγνομένων, οὐδὲν ἕνεκα

ἕνεκα τούτου γίγνεται, οὐδ' ἔστι τέλος αὐτοῖς. τοῖς δὲ ὑπὸ τέχνης γιγνομένοις, ἔνεστι καὶ τὸ τέλος καὶ τὸ ἕνεκα. εἰδὼς γὰρ τὴν τέχνην ἔχων ἀποδώσω σοι λόγον, δι' ὃν ἔγραψα, καὶ τοῦ ἕνεκα. καὶ τοῦτο, ὅτι βέλτιον ἔστιν, ἢ τὸ δι' αὐτοῦτο γιγνόμενον. λέγω δ' ὅσον καθ' αὑτὴν ἡ τέχνη σύμφυτον αἰτία, καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. ὑγείας μὲν γὰρ ἰατρικὴν μᾶλλον, ἢ τοῦτο κυρίως ἂν θείμεν. οἰκοδομικὴν δὲ οἰκίας, ἀλλ' οὐ τῆς καταβάλλουσι. φαῖεν ἄν τινες ἕνεκα τοῦ γίγνεται τὸ καιρὸν τίκτειν, καὶ τοῦτο τέλος αὐτῆς τὸ βέλτιστον. τὸ μὲν τοι διὰ τύχην, οὐ γίνεται ἕνεκά του. συμβαίη μὲν γὰρ ἂν καὶ διὰ τοῦτο τύχης τι ἀγαθόν, οὐ μὴν ἀλλὰ καιρὸν γε τὴν τύχην, καθ' ὅσον διὰ τύχης ἐστὶν ἀγαθόν, ἀόριστον δ' ἀεί τὸ γιγνόμενον ἐστι καθ' αὐτήν. ἀλλὰ μὴν τό γε κατὰ φύσιν ἕνεκά του γίγνεται, καὶ βέλτιστος ἕνεκεν ἀεὶ συνίσταται, ἢ καθάπερ τὸ διὰ τέχνης. μιμεῖται γὰρ οὐ τὴν τέχνην ἡ φύσις, ἀλλὰ αὐτὴ τὴν φύσιν, καὶ ἔστιν ἐπὶ τῷ βοηθεῖν, ἃ τὰ παραλείπόμενα τῇ φύσει ἀναπληροῦν. τὰ μὲν γὰρ ἔοικεν αὐτὴ δύνασθαι δι' αὐτῆς ἡ φύσις ἐπιτελεῖν, καὶ βοηθείας μὲν δεῖσθαι. τὰ δὲ μόλις καὶ παρτιλῶς ἢ δυνατὸν οἷον

jus cauſſa fit, neq; ipſis aliquis eſt finis. Illis verò, quæ ab arte exſiſtunt, inèſt etiam finis & cauſſa, quare. Semper.n. artem habens, tibi rationem reddet, propter quam ſcripſi, & quæ ſit cauſſa. Atque hocquod etiã melius eſt, quàm quod per hoc factum eſt. Dico autem, quantum per ſe ars ſolet eſſe cauſſa, & non fieri per accidens. Sanitatis enim cauſſam artem medicam potiùs, quàm morbi propriè ſtatuerimus. Sic & architecturam domus eſſe cauſſam, non autem deſtructionis. Omne igitur alicujus rei cauſſa fit, quod ex arte fit, atq; is finis ejus optimus eſt. Caterũ quod fortuitu fit, non fit alicujus rei cauſſa. Etenim ab fortuna etiã facilè aliquid bonum contigerit, attamen non niſi ſecundum fortunam, & quatenus ab fortuna non eſt bonum, ſed indefinitũ ſemper eſt, quod ſit ſecũdum fortunã. Sed enim quod ſecũdum naturam fit, alicujus rei cauſſa fit, & melioris cauſſa ſemper conſtituitur, quàm id ſcilicet, quod per artem fit. Siquidem non natura artem, ſed ars naturam imitatur, eſtq; in auxiliando etiam ſitum, atq; ea, quæ à natura relinquũtur, ſupplere. Quædam enim illi naturæ ſimilia ſũt, dum poſſunt per ſe, quemadmodum natura poteſt perficere, nec ullo modo aliqua ope & ſubſidio indigent. Quædam verò ægrè & vix fiunt, alia etiam omninò nihil valent præſtare veluti

continuò

cõtinuò, & circa nativitates. Sanè quædam ſeminà in qualemcunque incident terram, ſine ulla cuſtodia enaſcũtur. Rurſum alia maximè agricolarũ arte indigent. Ad eundem modum & ex animalibus quædam per ſe propriõque Marte naturam omnem accipiunt. At homo multis indiget ad ſalutẽ artibus, cùm in prima ætate, tùm rurſũ in poſteriore nutritione. Si igitur ars naturam imitatur, ab hac ſecuta eſt etiã artes, univerſam generationẽ alicujus rei cauſſà exſiſtere. Quicquid enim rectè fit, non malè ſtatuerimus alicujus cauſſa eſſe. Itaque illud quidem quod benè fit, illud etiam rectè exſiſtens fit. Exſtitit autem illud, quod natum eſt. Quicquid autem fit ſecundum naturã probè fit. Etenim quod præter naturã fit, malum eſt, & nativitas ſecundum naturam alicujus cauſſa fit. Et hoc aliquis deprehendat in ſingulis humani corporis membris. Veluti ſi palpebram conſideres, intelliges non fruſtrà, ſed ſubſidii oculorum gratia factam eſſe, ut requietem aliquam præbeat, & in oculos procidentia impediat. Itaque idem eſt, cum cujus cauſſa aliquid factum eſt, & cujus cauſſa aliquid factũ eſſe oportet. Veluti ſi navem oporteret fieri vectationis per mare cauſſa, cujus gratia etiam facta eſt. Atqui animalium, quæ ſecundum naturam exſiſtũt, vel omnia in univerſum, vel optima

αὐτίκα καὶ περὶ τὰς γενέσεις. ἕνια μὲν γὰρ αὐτῶν σπερμάτων εἰς οἱονδήποτε ἐμπέσῃ γῆν, ἄνευ φυλακῆς γίνεται. ἕνια δὲ προσδεῖται τῆς γεωργικῆς τέχνης. παραπλησίως δὲ καὶ τῶν ζώων, τὰ μὲν δι' αὐτῶν ἅπαντα ὑπολαμβάνει τὴν φύσιν ἄθεσπτος δὲ πολλῶν δεῖται τεχνῶν πρὸς σωτηρίαν, καὶ τὰ τὴν παράτλεω γένεσιν, καὶ πάλιν καὶ τὴν ὑστέρου τροφήν. εἰ τοίνυν ἡ τέχνη μιμεῖται τὴν φύσιν, διὰ τοῦτο ἐκολούθησε καὶ ταῖς τέχναις, τὸ τὴν γένεσιν ἅπασαν ἕνεκά του γίνεσθαι. τὸ γὰρ ὀρθῶς γιγνόμενον, ἅπαν ἕνεκά του γίνεσθαι θετέον ἐστίν. ἐκεῖνο τὸ γε καλῶς, ὀρθῶς καὶ τὸ μὴ γιγνόμενον γίνεται. γένεσις δὲ τὸ γεγονός. τὸ γὰρ μὴ κατὰ φύσιν ἅπαν, κακόν, εἰ περὶ τὸ παρὰ φύσιν φαῦλον καὶ τὸ κατὰ φύσιν γένεσις, ἕνεκά του γίνεται. καὶ τοῦτο ἰδοι τις ἂν ἐφ' ἑκάστου τῶν ἐν ἡμῖν μερῶν. οἷον εἰ καταμοίῃ τὸ βλέφαρον, ἴδοις ἂν ὡς οὐ μάτην, ἀλλὰ βοηθείας χάριν τοῦ ὄμματος γέγονεν, ὅπως ἀνάπαυσίν τε παρέχῃ καὶ κωλύῃ τὰ προσπίπτοντα τοῖς ὄμμασι. ἐκεῖνο ταὐτὸν ἔστιν, οὗ ἕνεκα γίγνεται, καὶ οὗ ἕνεκα δεῖ γενέσθαι. οἷον εἰ πλοῖον ἕνεκα τοῦ καλῶς θαλαττεύειν κομιδῇ ἔδει γενέσθαι, διὰ τοῦτο καὶ γίγνεται. καὶ μὴν τὰ ζῶα τῆς φύσεως γεγενημένων ἐστὶν, ἤτοι ἁπάντων τῶν παραπάντων, ἢ τῶν βελτίστων καὶ

καὶ τιμιώτατα. (διαφέρει γὰρ οὐδὲν εἴ τις αὐτῶν τὰ πολλὰ καὶ παρὰ φύσιν οἴεται γεγονέναι, διά τινα φθορὰν καὶ μοχθηρίαν.) τιμιώτατον δέ γε τῶν ἐνταῦθα ζώων ὁ ἄνθρωπός ἐστιν. ὅτι δὲ καὶ ἄλλο ὅτι φύσει τε καὶ κατὰ φύσιν γέγονε. καὶ τοῦτό ἐστι τῶν ὄντων, ὃ χάριν ἡ φύσις ἡμᾶς ἐγέννησε καὶ ὁ θεός. τί δὲ τοῦτό ἐστι Πυθαγόρας ἐρωτώμενος, τὸ διὰ παντὸς εἶπε; τὸ οὐρανόν. καὶ ἑαυτὸν δὲ θεωρὸν ἔφασκεν εἶναι τῆς φύσεως. καὶ τούτου ἕνεκα παρεληλυθέναι εἰς τὸν βίον. καὶ Ἀναξαγόραν δὲ φασὶν εἰπεῖν ἐρωτηθέντα, τίνος ἂν ἕνεκα ἕλοιτό τις καὶ ζῆν, δικαιολογούμενον πρὸς ἐρώτησιν, εἰς τὸ θεάσασθαι τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ σελήνην καὶ ἥλιον, εἰς ἅπερ ἄλλων γε πάντων, οὐδενὸς ἀξίων ὄντων. εἰ τοίνυν παντὸς ἀεὶ τὸ τέλος ἐστὶ βέλτιον, ἕνεκα γὰρ τοῦ τέλους πάντα γίνεται τὰ γιγνόμενα, τοῦτο δ' οὗ ἕνεκα, βέλτιον καὶ βέλτιστον πάντων, τέλος δὲ καὶ φύσει τοῦτο ἐστιν, ὃ καὶ τὴν γένεσιν σύμφυτον ὑστατον ἐπιτελεῖσθαι συμπαιμένης τῆς γενέσεως συνεχῶς. οὕτως οὖν πρῶτον μὲν, τὰ καὶ τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπου λαμβάνει τέλος. ὕστερον δὲ τὰ κατὰ τὴν ψυχήν. καὶ πῶς ἀεὶ τὸ τοῦ βελτίονος τέλος ὁσαρεῖ τῆς γενέσεως; ἐκοῦν ψυχὴ

quæque & pretiosissima, (nihil enim differt, si quis illorum pleraque præter naturam existimet, extitisse propter corruptionem & pravitatem quandã). Pretiosissimum, inquam, animalium, quæ in hoc mundo moventur, homo est. Itaque manifestũ est cum & natura & secundum naturam factum. Atque hoc est ex reb. existentibus, cujus gratia natura nos genuit & Deus. Quid autẽ hoc esset, Pythagoras interrogatus, cœlum intueri dixit. Et seipsum naturæ spectatorem esse ajebat, cáque de causa se in vitam hanc ingressum. Et Anaxagoram ajunt dicere solitum, cùm interrogatus esset, cujus causa elegisset, ut aliquis esset ac viveret, respondere ad id, quod quæsitus esset, se ideo scilicet vivere, ut cœlum intueretur, inq; eo astra ac lunam cum sole, quasique reliqua omnia nullius planè momenti forent. Quod si igitur cujusvis rei sẽper finis melior est, finis quippe causa omnia; quæ fiunt, exsistunt: quod autem alicujus rei causa fit melius, imò & optimum est omnium, finis autem secundum naturam iste est; qui secundum nativitatem & ortum solet postremo loco perfici, nativitate continenter traducta & transmissa: igitur primum quidem corpus humanum finem capit, posteriùs verò animus. At quo pacto semper melioris finis sequitur nativitatẽ? Itaq; animus

corpore posterior est, & extremum animi est prudentia. Hoc enim natura ultimum hominibus factum esse videmus. Quapropter etiã senectus horum solùm bonorum expetitur & desideratur. Prudentia igitur quadã secundum naturã nobis finis est. Et quẽte prudentiáque præditum esse, extremum est, cujus causa facti sumus. Quod si igitur facti sumus, nimirum manifestum est nos etiam esse aliquid sapiendi discendíque causa. Pulchrè ergo hac quidem ratione Pythagoras dixit, quemque hominem ab Deo cõstitutum esse, ut cognoscat ac cõtempletur: Verùm hoc notum est. Verum mundus sit, an alia aliqua natura, postea fortè considerandum est. Ig præsentia aũt tantùm nobis primo loco sufficerit. Si enim secundum naturam finis est prudentia, omnium optimum fuerit sapientia præditum esse. Itaque reliqua causa existentium in eo bonorum facienda sunt. Horum autem ipsorum bonorum, quædam sunt in corpore, quædam verò in animo: quæ autem in animo est, prudentię esse virtutem. Hoc enim maximè extremum est. Quærere autem ab omni scientia, ut aliud quid existat, atque eam utilẽ esse oportere, omnino alicujus est, qui ignorat, quantum inter se bona eximia & necessaria differant. Permultũ enim differunt. Siquidem quæ per alias res

σώματος ὕστερον, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς τελευταῖον ἡ φρόνησις. τοῦτο γὰρ ὕστατον ὁρῶμεν γιγνόμενον φύσει τοῖς ἀνθρώποις. διὸ δὴ καὶ τὸ γῆρας ἀντιποιεῖται τούτων μόνον τῶν ἀγαθῶν. φρόνησις ἄρα κατὰ φύσιν ἡμῖν ἐστι τὸ τέλος. καὶ τὸ φρονεῖν ἔσχατον, εἴ γε θεῖον γεγόναμεν. οὐκοῦν εἰ γεγόναμεν, δῆλον ὅτι καὶ ἵσμεν ἕνεκα τοῦ καταφρονῆσαι τι καὶ μαθεῖν. καλῶς ἄρα γ' ἐκεῖνον τὸν λόγον Πυθαγόρας εἶπεν, εἰς ἐπὶ τὸ γνῶναί τι καὶ θεωρῆσαι ὡς ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ θεοῦ συνίστησιν. ἀλλὰ τοῦτο γνωστόν. σύστημα ὁ κόσμος ἐστὶν ἢ τις ἄλλη φύσις, σκεπτέον ἴσως ἐστίν. νῦν δὲ τοσοῦτον ἱκανὸν τὴν προτρεπτικὴν ἡμῖν. εἰ γὰρ ἐστι κατὰ φύσιν τέλος ἡ φρόνησις, ἄριστον ἂν εἴη πάντων τὸ φρονεῖν. ὥστε τὰ μὲν ἄλλα δεῖ πράττειν ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ γιγνομένων ἀγαθῶν. τούτων δὲ ἐν αὐτῇ, τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι ἐστὶ, τὰ δὲ ἐν ψυχῇ. ἡ δ' ἀρετὴ τὸ φρονεῖν. τοῦτο γὰρ ἔσχατον. τὸ δὲ ζητεῖν ἀπὸ πάσης ἐπιστήμης ἕτερόν τι γενέσθαι, καὶ δεῖν χρησίμου αὐτὴν εἶναι πάσαις ἀγνοοῦντος τινός ἐστιν, ὅσον διέστηκεν ἕκαστα ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀναγκαῖα. διαφέρει γὰρ πολλῷ. τὰ μὲν γὰρ δι' ἕτερον ἀγα-

ἀγαπάμενα τῷ σεφυκέναι, οὐκ ἄνευ ζῆν ἀδύνατον, ἀναγκαῖα καὶ συναίτια λεκτέον, ἔστι δὲ δι' αὐτά, καὶ ὀρθῶς ἂν ἕνεκά τινος καὶ οὐ ἕτερόν, ἀγαθὰ δὲ κυρίως. οὐ γὰρ διὰ τοῦτο μὲν διὰ τοῦτο δὲ, δι' ἄλλο. τοῦτο τε εἰς ἄπειρον οὐκ ἐλᾶν σφοίν, ἀλλ' ἱστάναι που. γελοῖον δὲν ἤδη παντελῶς, τὸ ζητεῖν ἔτι τοῦτο παντὸς ὠφέλειαν ἑτέραν παρ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. καί τι οὖν ἡμῖν ὄφελος καί τι χρήσιμον ἔσται; αἰσχυνθῶς γὰρ ὄντως λέγομεν, εἴ τις ἡμᾶς οἷον εἰς μακάρων νήσους τῇ διανοίᾳ κομίσειεν· ἔπειτα γὰρ ὑφενὸς χρεία, οὐδὲ τῷ ἄλλων τινὸς ὄφελος ἐνταῦθα· μόνον δὲ καταλείπεται τὸ διανοεῖσθαι καὶ θεωρεῖν, ὃ περ ἐν τῷ νῦν βίῳ εὐδαίμονα φαμὲν εἶναι βίον. εἰ δὲ ταῦτ' ἔστιν ἀληθῆ, πῶς οὐκ ἂν αἰσχύνοιτο δικαίως, ὅστις μὴ ἐξ ὑπαρχῆς γενόμενος ἐν μακάρων οἰκήσει νήσοις, ἀδύνατος εἶη. δι' ἣν τὸν ἔχοι ἂ μέμψιν ὁ μισθὸς ἔστι δ' ὅπως τοῖς ἀνθρώποις; ἐνδὲ μικρὸν τὸ γεγενημένον ἀπ' αὐτῆς ἀγαθόν. ὥσπερ γὰρ τῆς δικαιοσύνης, ὡς φασὶν οἱ σοφοὶ τῷ ποιητῷ, ἐν ᾅδου κομιζόμεθα τὰς ἀμοιβάς, οὕτω τῆς φρονήσεως ἐν μακάρων νήσοις, ὡς ἔοικεν· εὖ δὲ ἴσως ἂν μὴ φαίνοιτο χρησίμου ὄντος μηδ' ὠφέλιμος, μηδὲ ἀφέλιμον,

diligũtur, & in pretio ſunt, ſine quibus vivere impoſsibile eſt, ea neceſſaria & cauſſæ adjuvantia dicenda ſunt. Quæ autem per ſe, etſi nihil aliud contingat, ea propriè bona ſunt. Neque enim hoc quidem propter hoc, illud verò propter aliud expetẽdum eſt. Hoc aũt ſi perrexerit ulterius, non in infinitum abit, ſed alibi conſiſtit. Ridiculũ igitur jam omninò, quærere ab quovis aliam utilitatem præter rem ipſam. Quod igitur nobis emolumentum & quæ utilitas interrogare? Revera enim quod dicimus, ſi quis nos veluti ad fortunatas inſulas mente & cogitatione tranſportaverit, (ibi enim nullius rei nec uſus nec neceſsitas eſt, neque ullius ex aliis rebus utilitas fuerit.) ſolùm relinquitur cogitatio & deliberatio, imò & contemplatio vitæ, quam nunc etiam liberam eſſe dicimus. Quod ſi ea vera ſint, quomodo non jure ſuffundatur pudore, quicumque noſtrum facultate accepta ut in fortunatorum inſulis habiret, hoc ipſum non poterit. Per ſe igitur reprehendenda non eſt merces ſcientiæ hominibus, neq; parvum bonum eſt, quod ab ea exiſtit. Quemadmodũ enim juſtitiæ, ut ſapientes poëtæ perhibent, apud inferos percipimus dona & munera: ſic prudentiæ, ut videtur, præmia in inſulis fortunatis. Nihil igitur obſtat quin videatur pretioſa eſſe & utilis. Non enim rem utilẽ,

sed bonam & honestam esse dicimus, non propter aliud sed propter ipsam eam expetere & eligere par est. Sicuti enim ad Olympū montem ipsius spectaculi causa proficiscimur, etsi nihil amplius ab eo futurum esset: (ipsum quippe spectaculum multis pecuniis præstantius est: atque ipsa Bacchanalia spectamus, non quasi aliquid ab histrionibus actoribúsq; accepturi: sed multis aliis spectaculis adjūctis multarum pecuniarū vice ea eligeremus:) ita etiā spectaculum totius æstimatione præferendum est omnibus, quæ utilia esse videbuntur. Sanè enim non ad hominem imitantes mulierculas & servos, & adpugnantes certantésque cum magno studio ac diligentia proficiscendū est, ut eos spectemus. Rerum autem quæ sunt, naturam & veritatem non putare spectulandam esse sine pretio & gratis, in primis absurdum puto. Hoc igitur modo ab naturæ voluntate progressu facto, priùs adhortati sumus ad sapientiæ studium, tanquam ad bonū & honestum principem, eóq; nomine pretiosum, etsi ab eo nihil utile exsistat, quod quidē ad vitam humanā faciat.

ἀλλ' ἀγαθὸν αὐτὸν εἶναι φατέον, οὐ δι' ἕτερον, ἀλλὰ δι' ἑαυτὸν αἱρετὸν εἶναι αὐτὸν προσήκει. ὥσπερ γὰρ εἰς Ὀλυμπίαν αὐτῆς ἕνεκα τῆς θέας θεασόμενοι, καὶ εἰ μηδὲν μέλλοι πλεῖον ἐπ' αὐτῆς ἔσεσθαι· αὐτὴ γὰρ ἡ θεωρία κρεῖττον πολλῶν ἐστι χρημάτων, καὶ τὰ ὀνούμενα δὲ θεωροῦμεν, οὐχ ὡς λαμβάνοντες τι παρὰ τῶν ὑποκριτῶν, ἀλλὰ καὶ προσθέντες πολλὰς καὶ πολλὰς θυσίας ἱλοποιούμεθα ἀντὶ πολλῶν χρημάτων· οὕτω καὶ τὴν θεωρίαν ἡ πᾶσιν προτιμητέον ἁπάντων ἐστὶ δοκούντων εἶναι χρησίμων. καὶ γὰρ δὴ ἄνθρωποι μὲν ἀνθρώπους μισθωσάμενοι γεωργοῦσι καὶ δημιουργοῦσι, τοὺς δὲ μισθουμένους, καὶ θεάτρου δεῖ πορισθῆναι καὶ πολλῆς ἀπαιτήσεως ἕνεκα τῆς θεασόμενοι αὐτούς. καὶ τὸ ὄντως φύσει καὶ ἀληθῶς θεωρεῖν οὐκ οἰκειότερον ἂν εἴη τοῦ βουλήματος τῆς φύσεως ἐπόντες προσφιλέστερον; δεῖ τὸ φρονεῖν οὖν ὅτι ἀγαθόν τι ὑπάρχει, καὶ δι' αὐτὸ τίμιον, κἂν μηδὲν ἀπ' αὐτοῦ χρήσιμον γίγνηται εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον.

CAP. X.

VEruntamen verò speculativam prudentiam etiam maximas utilitates nobis præbere ad vitam humanā, perfacilè quis ab artibus inveniet.

Κεφ. ι.

Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε καὶ ὠφελείας τὰς μεγίστας παρέχει πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βίον παρέχει ἡ θεωρητικὴ φρόνησις, ῥᾴστη τις ἂν εὕροι τῶν τεχνῶν

πεχνῶν. ὥσπερ γὰρ τοὺς ἰατροὺς ὅσοι κομψοὶ καὶ τὰ περὶ τὴν γυμναστικήν, οἱ πλεῖστοι σχεδὸν ὁμολογοῦσιν, ὅτι δεῖ τοὺς μέλλοντας ἀγαθοὺς ἰατροὺς ἔσεσθαι, καὶ γυμνασὰς περὶ φύσεως ἐμπείρους εἶ). οὕτω καὶ τοὺς ἀγαθοὺς νομοθέτας ἐμπείρους εἶ) δεῖ τ φύσεως, καὶ πολύ γε μᾶλλον ἐκείνων. οἱ μὲν γὰρ τ τοῦ σώματος ἀρετῆς εἰσὶ δημιουργοὶ μόνον, οἱ δὲ περὶτὰς τῆς ψυχῆς ἀρετὰς ὄντες, & περὶ πόλεως εὐδαιμονίας καὶ κακοδαιμονίας ἐπάξειν προσποιούμενοι, πολὺ δὴ μᾶλλον προσδέονται φιλοσοφίας. καθάπερ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις ταῖς δημιουργικαῖς ἀπὸ φύσεως εὕρηταί τὰ βέλτιστα τῷ ὀργάνων, οἷον ἐν τεκτονικῇ σάθμη καὶ χαρὼν καὶ τόρνος. τὰ μὲν ὕδατι καὶ φωτὶ καὶ ταῖς αὐγαῖς τῷ ἀνθρώπῳ λαμβάνομεν, πρὸς δὲ κρίσεις τὸ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἱκανῶς εὖ καὶ λεῖον βασανίζομεν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πολιτικὸν ἔχειν τινὰς ὅρους δεῖ ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς καὶ τῆς ἀληθείας, πρὸς οὓς κρινεῖ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ τῷ ὀργάνων πᾶσι

Quemadmodum enim omnes, quicunq; egregii & insignes sunt medici, itémq; gymnastici plerique (sic ab exercendo dicti) penè confitentur, oportere omnes eos, qui boni futuri sunt medici, itemque gymnastas naturę peritos esse: ad eundem modum & bonos legislatores naturæ peritos & expertos esse oportet, & multo magis illorum. Medici enim & gymnastæ virtutis corporis solùm sunt quasi publici artifices. Legislatores verò circa animi virtutes versantes, & de urbis felicitate & infelicitate se aliquid in medium prolaturos dicitantes, multo quidem magis philosophia indigēt. Nam sicuti in reliquis artibus vulgariis & opificiis ab natura optima instrumenta inventa sunt, veluti in arte fabrili amussis, regula, tornus. Atque illa quidem aqua & luce, ac splendoribus radiorum acceptis, juxta quæ judicia ferentes ad sensum, satis superque rectè politeque ea exploramus. Eodem modo etiam cum, qui in Repub. vivit, ab ipsa natura ac veritate terminos, & quasi præscripta quædam habere debet, juxta quæ, quid justum, quid honestum, denique & quid expediens ac utile sit, judicabit. Quemadmodum enim illic hæc ipsa instrumenta omnibus, ut excellentissima præferuntur: ita legum optima illa est, quæ maximè secundum naturam posita est. Hoc autem fieri ab

illo nullo modo poteſt, qui philoſophiæ ſtudio imbutus non ſit, vel qui veritatem non cognorit. Acaliarum quidem artium cum inſtrumenta, tum exactiſſimas ratiocinationes non ab illis primis acceptas penè ſciunt: ſed ab ſecundis tertiiſque & remotiſſimis, & ſermones rationéſve ex peritia accipiunt. Soli autem reliquorum philoſopho ab ipſis certis ac veris imitatio exiſtit. Ipſorum enim, minimè autem imitationum ſpectator eſt. Quemadmodum igitur hic faber ædiumque opifex bonus nequaquam eſt, qui planè regula non utitur, neque allis ullis id genus inſtrumentis, reliquis autem ædificiis illa ipſa admovet: eodem modo forſan, etſi quis vel leges ſert civitatibus, vel author eſt, ut actiones adminiſtrentur, reſpiciens atque imitans alias actiones, vel humanas Reſpub. Lacedæmoniorum, vel Cretenſium, vel aliarum ſimilium, nec bonus nec diligens legiſlator cenſendus eſt. Probabile enim non eſt, ejus, quod bonum & honeſtum non eſt, ſi quis imitatione exprimere velit, bonum honeſtumque exiſtere, & quod natura nec divinum nec ſtabile eſt, itidem expreſſum per imitationem immortale & ſtabile fore: ſed omnium artificum ſolius philoſophi duntaxat, & leges firmæ & actiones rectæ ac bonæ ſunt. Solus quippe ad naturam & divinum

μὴ φιλοσοφίαν δύνασθαι ποιεῖν, μηδὲ χωρίσαντα τὴν ἀλήθειαν. καὶ τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν τά τε ὄργανα, καὶ τοὺς λογισμοὺς τοὺς ἀκριβεστάτους, οὐκ ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων λαβόντες οἴδασιν ἴσασιν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν δευτέρων καὶ τρίτων καὶ πολλοστῶν, τούς τε λόγους ἐξ ἐμπειρίας λαμβάνουσι. τῷ δὲ φιλοσόφῳ μόνῳ τῶν ἄλλων ἀπ' αὐτῶν ἀκριβῶν ἡ μίμησις ἕξις. αὐτῶν γὰρ ἐστι θεατὴς, ἀλλ' οὐ μιμητής. ὥσπερ οὖν οὐδ' οἰκοδόμος ἀγαθὸς ἔστιν οὗτος, ὃς τις κανόνι μὲν μὴ χρῆται, μηδὲ τῶν ἄλλων μηδενὶ τῶν τοιούτων ὀργάνων, ἑτέροις δὲ οἰκοδομήμασι παραβάλλων, ὁμοίους ἴσους καὶ εἴτις ἢ νόμους τίθηται πόλεσιν, ἢ πράττειν πράξεις ἀποβλέπων καὶ μιμούμενος πρὸς ἑτέρας πράξεις, ἢ πολιτείας ἀνθρωπίνας Λακεδαιμονίων ἢ Κρητῶν, ἢ τινῶν ἄλλων τοιούτων, οὐκ ἀγαθὸς νομοθέτης οὐδὲ σπουδαῖος. οὐ γὰρ ἐνδέχεται μὴ καλοῦ μίμημα καλὸν εἶναι, μηδὲ θεῖον καὶ βέβαιον φύσιν, ἀθάνατον καὶ βέβαιον, ἀλλ' ἢ μόνου ὅτου μόνου τοῦ δημιουργοῦ τοῦ φιλοσόφου, ᾧ νόμοι βέβαιοι καὶ πράξεις εἰσὶν ὀρθαὶ καὶ καλαί. μόνος γὰρ πρὸς τὴν φύσιν βλέπων

ζων ζῆν, καὶ πρὸς τὸ θεῖον· καθάπερ ἂν εἰ κυβερνήτης τις ἀγαθὸς ἐξ ἀϊδίων καὶ μονίμων ἀναψάμενος τὰς ἀρχὰς, ὁρμᾷ ἐζῆν καθ' ἑαυτόν. ἔστι μὲν οὖν θεωρητικὴ ἥδε ἡ ἐπιστήμη· παρέχει δ' ἡμῖν τὸ δημιουργεῖν κατ' αὐτὴν ἄπαντα. ὥσπερ γὰρ ἡ ὄψις ποιητικὴ ἐστὶ δημιουργὸς ὁρατός ἐστι. μόνον γὰρ αὐτῆς ἔργον ἐστὶ τὸ κρίνειν καὶ δηλοῦν ἕκαστον τῶν ὁρατῶν, ἡμῖν δὲ παρέχει τὸ πράττειν τι δι' αὐτὴν, καὶ βοηθεῖ πρὸς τὰς πράξεις ἡμῖν τὰ μέγιστα. καὶ γὰρ ἀκίνητοι πανελῶς ἂν ἦμεν, συμβάντες αὐτῇ· εἷς δ' ἦλον, ὅτι καὶ ἡ ἐπιστήμης θεωρητικῆς οὔσης, μυρία πράττομεν καθ' αὐτὴν, ὅμως ἡμεῖς καὶ μὲν λαμβάνομεν, τὰ δὲ φεύγομεν τῶν πραγμάτων καὶ ὅλως πάντα τὰ ἀγαθὰ δι' αὐτὴν κτώμεθα.

numen respiciens vivit, & instar boni gubernatoris, qui ex æternis & fixis seu stabilibus rebus vitæ initia suscepit, impetu eò fertur, & per se vivit. Hæc ipsa igitur scientia contemplativa est. præbet vero nobis procreatio per se omnia. Quemadmodum enim visus effector & autor nullius est, solùm quippe ejus officium est judicare, & eorum unumquodque, quæ videntur, denotare, præstat autem nobis hoc commodi, ut illius subsidio aliquid agere valeamus, & ad actiones in primis nobis suppetias præbet: penè namque ut trûci omninò immobiles essemus, videndi facultate privati: ita manifestum est, cùm scientia sit contemplativa, nos illius subsidio nihilominus infinita agere, atque illas quidem res accipimus, alias fugimus, & in universum illius adminiculo, quæ bona & honesta sunt, omnia acquirimus.

Κεφ. ια.

Οἷοι τοίνυν τοῖς εἱλομένοις καλὸν τὸν βίον, καὶ τὸ ζῆν ἡδέως μέλλοντα ὑπάρχειν, δῆλον ἂν γένοιτο ἐντεῦθεν. φαίνεταί πως λέγεσθαι τὸ ζῆν, τὸ μὲν καθ' δύναμιν, τὸ δὲ καθ' ἐνέργειαν. ὁρῶντα γάρ ἐστι φαμὲν ὅσα τυγχάνει τῶν ζώων ὄψιν καὶ δυνατὰ πέφυκεν ἰδεῖν, κἂν μύοντα τυγχάνῃ, καὶ κρυπτὰ καὶ προσβάλλοντα τὴν ὄψιν. ὁμοίως

Cap. xi.

Quod igitur vitæ genus cum mente ac judicio deligentibus ipsis quoque vita jucundissimè transigitur, hinc manifestum fuerit. Vita bifariam dici videtur, vel potentia, vel actu. Omnia enim illa videntia esse dicimus animalia, quæcumque visum habent, & nata sunt, ut possint videre, etsi occulta & retrusa existant, utuntúrque potentia, & oculos adjiciunt. Eodem modo,

modo de eo, quod dicimur scire & nosse judicandum est. uti & speculari unum quidem esse dicimus: unum verò habere vim & potentiam & scientiam. Si igitur sensu discernimus, utrum quis vivens an mortuus sit: sensus autem bifariam accipiatur, propriè quidem, ut quis sensu utatur, aliter autem & impropriè, posse uti, eo quod dicimus & sensus præditum esse eum, qui dormit, addentes, ita videri: nimirum manifestum est sequi, vitam bifariam dici. Namq; eum, qui vigilat, dicendum est verè & propriè vivere. Eum verò qui dormit, eo quòd possit in hunc modum transire, quo dicimus aliquem & vigilem esse, & res sentire. Propterea & in hoc respicimus. Cùm igitur dictum fuerit idem unúquodque duorum existentium, alterutrum autem fuerit dictum, vel activè vel passivè, huic magis reddemus id existere, quod dictum est. Veluti exempligratia, eum qui utitur re aliqua magis eo, qui scientiam habet, scire. Videre autem eum magis, qui adjicit obtutum ad rem aliquam, eo, qui possit adjicere. Non enim solùm, cùm magis dicimus, hoc proferimus juxta excellentiam, quorum unus fuerit sermo: Sed & juxta id quod prius sit, aliud autem, quod est posterius. Veluti sanitatem salubriũ magis bonum esse dicimus, & quod per se natura expetendũ

δεῖ καὶ τὸ ἐπίστασθαι, καὶ τὸ γινώσκειν, ἢ μὲν τὸ χρῆσθαι καὶ θεωρεῖν λέγομεν. ἢ δὲ τὸ κεκλῆσθαι τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἔχειν. εἰ τοίνυν τῷ μὲν αἰσθάνεσθαι τὸ ζῆν διαχρίνομεν, καὶ τὸ μὴ ζῆν, τὸ δὲ αἰσθάνεσθαι διττὸν, κυρίως μὲν τῷ χρῆσθαι τῇ αἰσθήσει, ἄλλως δὲ τῷ δύνασθαι, διόπερ φαμὲν αἰσθάνεσθαι καὶ τὸν καθεύδοντα, λέγοντες, οἷς ἔοικε, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ζῆν αἰκαλουθήσει διττῶς λεγόμενον. ἢ μὲν οὖν ἐγρηγορότα φαῖεν ζῆν ἀληθῶς καὶ κυρίως. ἢ δὲ καθεύδοντα ὅτι τὸ δύνασθαι μεταβάλλειν εἰς τοῦτο ἢ κίνησιν, καθ' ἣν λέγομεν ἐγρηγορέναι τε καὶ τῷ περιεῖναι τὸν αἰσθάνεσθαί τινος, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τοῦτο βλέποντες. ὅταν οὖν λέγωμέν τι τοιοῦδε ἑκάτερον δυοῖν ὄντοιν, ἢ δὲ θάτερον λεγόμενον, ἢ τὸ ποιεῖν ἢ τὸ πάσχειν, τούτῳ μᾶλλον ἀποδόσομεν ὑπάρχειν τὸ λεχθὲν, οἷον ἐπίστασθαι μὲν μᾶλλον τὸ χρώμενον, ἢ τοῖς ὑπομνήμασιν ἔχοντος. ὁρᾶν δὲ ἢ προσβάλλοντα ἢ ὄψιν, τοῦ δ' ὠμμένου προσβάλλεσθαι. εἰ γὰρ μόνον τὸ μᾶλλον λέγομεν καθ' ὑπεροχὴν, ἂν ἂν εἷς ᾖ λόγος, ἀλλὰ καὶ τὸ πρότερον εἶναι, τὸ δὲ ὕστερον, οἷον ἢ ὑγίειαν τοῦ ὑγιεινοῦ μᾶλλον ἀγαθὸν εἶναι φαμὲν, καὶ τὸ καθ' αὑτὸ τὴν φύσιν αἱρε-

αἱρετὸν τῷ ποιητῷ. καίτοι τὸν λόγον ὁρῶμεν, ὡς οὐχὶ ἔστι καθηρημένος, ἀμφοῖν ὅτι ἀγαθὸν ἑκάτερον ἐπὶ τε τῆς ὠφελίμων καὶ τῆς ἀρετῆς. καὶ ζῆν δεῖ μᾶλλον φατέον ἢ ἐγρηγορότα τὸν καθεύδοντος, καὶ τὸν διενεργοῦντα τῇ ψυχῇ τὰ μόνον ἔχοντος. δεῖ γὰρ ἐκεῖνον καὶ τοῦτον ζῆν φαμὲν, ὅτι τοιοῦτος ὄστιν, οἷος ἐκεῖνος πάσχειν ἢ ποιεῖν. οὐκοῦν τὸ γε χρῆσθαι πρὸς τοῦτο ἐστὶν, ὅταν τις μὲν εἷς ἢ δύναμις ᾖ, τοῦτο αὐτὸ πράττῃ τις, εἰ δὲ πλειόνων τὸ ἀριθμὸν, ὁ ἂν τούτων τὸ βέλτιστον, οἷον αὐλοῖς, ἢ τοι μόνον ὅτῳ αὐλῇ χρῆται τις, ἢ μάλιστα. ἴσως γὰρ ἐπὶ τούτῳ καὶ τῆς ἄλλων. οὐκοῦν μᾶλλον χρῆσθαι τὸ ὀρθῶς χρώμενον φατέον. τὸ γὰρ ἐφ' ᾧ, καὶ οὗ πέφυκεν ὑπάρχειν τοῦ χρωμένου καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ. ὅτι δὲ καὶ ψυχῆς ἔστι μόνον, ἢ μάλιστα πάντων τοῦ ἔργων τὸ διανοεῖσθαί τε καὶ συλλογίζεσθαι, ἁπλοῦν ἄρα ἤδη τοῦτο, καὶ πρὸς συλλογί. ζεσθαι ῥᾴδιον, ὅτι ζῆν μᾶλλον ὁ διανούμενος ὀρθῶς, καὶ μάλιστα πάντων ὁ μάλιστα ἀληθεύων. ἔστι δέ ὄστιν ὁ φρονῶν καὶ θεωρῶν, καὶ τὸ ἀκριβέστατον θεωρήμων. καὶ τὸ γε τελέως ζῆν, τότε ἐν τύχοις δοτέον, τοῖς φρονοῦσι καὶ τοῖς φρο-

est, melius esse eo, quod factum est. Atqui sermonem videmus nequaquam utrimq; damnatum esse, quia utrumq; bonum est & in iis, quæ utilia sunt, & iis, quæ sunt virtutis. Itaq; potius dicẽdum est illũ vivere, qui vigilat aut expergefactus est præ eo, qui dormit, cumq;, qui animo aliquid tanquam instrumento agit, vivere præ illo, qui solum habet animum. Nam propter illum & hunc vivere dicimus, quoniã talis est, qualis ille, qui vel patitur, vel operatur. Igitur hoc est quavis re uti, quũ, si quidem unius facultas est, hoc ipsum aliquis faciat. Sin autem pluriũ numero potestas erit, quodcumq; horum fuerit optimũ, veluti tibiis, vel solùm cùm tibia cecinerit, utatur quis vel maximè. Aequali enim modo, ut hac in re, ita se etiam habet in aliis. Proinde ille magis uti dicẽdus est, qui ritè & probè utitur.

*

Porrò autem & animi est vel solum, vel omnium maximè primarium opus, & cum mẽte aliquid revolvere & colligere. Simplex igitur jam hoc & cuivis facilè est cum ratione colligere, magis vivere eũ, qui rectè & cum mẽte expendit, & omniũ maximè ille, qui antè alios vera profert. Hic verò est, qui mente præditus sapit, & videt juxta exactissimam sciẽtiam. Et quidẽ perfectè vivere tunc & hisce tribuendũ est, qui sapiunt, & pru-

dentes sunt. Quod si autem vivere, omni animanti quidem idem est, quod manifestum est esse. quia etsi fuerit maximè & propriissimè omnium ille, qui mente præditus & prudens est, & tunc maximè tēporis omnis cū egerit & cōtēpletur, quod ex rebus, quæ sunt, cognobile fuerit. Cęterùm perfecta efficacia & quæ non impeditur, habet in se gaudium, ità ut contemplativa efficacia totius jucundissima sit. Igitur aliud adhuc est cum voluptate bibere, & jucūdè bibere. Nihil enim prohibet non sitientem aliquem, neq; quali gaudet potu, si afferatur, cum gaudio bibere, nō sedentē ad bibendū, sed ut contingat cū videre simul aut videri. Proinde hunc quidem voluptatē capere, & cum voluptate bibere dicemus: sed nō in eo quod bibat, neq; quod jucundè bibat. Itaq; sic & incessum & cōsessum, & disciplinam ac motum omnem etiam dicemus jucundum aut acerbum, non quibus cōtingit nos, si adsint, tristitia affici, vel gaudere: sed quorū præsentia omnes & dolemus, tristamurq;, & gaudemus. Igitur vitam quoq; juxta jucundam dicemus, cujus præsentia iis, qui habent, jucunda est, & vivere jucūdè existit, nō omnes, qui vivūt, gaudēt, sed illi, quibus ipsa vita jucūda est, & vivere jucūdū existit, & gaudēt voluptate, quę ab vita existit. Vitā igitur potius tribuimus vigilanti, quàm dor-

σίμοις· εἰ δὲ τὸ ζῆν, ὅτι τοῦ ζῴου παντὶ πάρεστι, ὅπερ ἐστὶ δῆλον, ὅτι καὶ εἴη μάλιστα καὶ κυριώτατα πάντων ὁ φρόνιμος, ἔστι τότε μάλιστα τῷ χρόνῳ παρὸν, ὅταν ἐνεργῇ καὶ τυγχάνῃ θεωρῶν, τὸ μάλιστα πᾶσι ὂν τῶν γνωρίμων, ἀλλὰ μὴν ἡ γε τελεία ἐνέργεια καὶ ἀνεμπόδιστος ἐν ἑαυτῇ ἔχει τὸ χαίρειν, ὥστε ἂν εἴη ἡ θεωρητικὴ ἐνέργεια πάσης ἡδίστη. ἔτι τοίνυν ἕτερόν ἐστι τὸ ἡδόμενον πίνειν, καὶ τὸ ἡδέως πίνειν. οὐδὲν γὰρ κωλύει μὴ διψῶντά τινα, μηδ' οἷον χαίρειν σώματι προσφερόμενον πίνοντα χαίρειν. μὴ τοῦ πίνειν ἀλλὰ τοῦ συμβαίνειν ἅμα θεωρεῖν ἢ θεωρεῖσθαι καθήμενον οὐκοῦν τοῦτον ἡδέσθαι μὲν ἐροῦμεν πίνοντα, ἀλλ' οὐ τὸ πίνειν, οὐδ' ἡδέως πίνειν. οὐκ οὖν οὕτω καὶ βάδισιν, καὶ καθέδραν, καὶ μάθησιν καὶ πᾶσαν κίνησιν καὶ ἡρεμίαν ἡδεῖαν ἢ λυπρὰν οὐχ ὅσαν συμβαίνει λυπεῖσθαι παρουσῶν ἡμᾶς ἢ χαίρειν, ἀλλ' ὧν τῇ παρουσίᾳ ἐλυπούμεθα πάντες ἐχαίρομεν. καὶ ζωὴν οὖν ἡδεῖαν μᾶλλον ἀποδώσομεν, ἧς ἡ παρουσία τοῖς ἔχουσιν ἡδεῖα, καὶ ζῆν ἡδέως, οὐ πᾶσιν ὅσοις ζῶσι συμβαίνει χαίρειν, ἀλλ' οἷς ἐστὶ τὸ ζῆν ἡδύ, καὶ χαίρουσι διὰ ζωῆς ἡδονήν. οὐκ ἂν τὸ ζῆν δικαιοῖμεν τῷ μὲν ἐγρη-

γο-

χρότι μᾶλλον, ἢ τῷ καθεύδοντι, σωφρονεῖν δι, ἢ τῷ ἄφρονι μᾶλλον. ἢ δι ἀπὸ ζωῆς ἡδονὴν, ἢ ἀπὸ τοῦ χρήσεως γινομένου, φαμὲν εἶ ναι τοῦ ψυχῆς. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ζῆν ἀληθῶς. Εἰ τοίνυν καὶ πολλαὶ ψυχῆς εἰσὶ χρήσεις, ἀλλὰ κυριωτάτη γε σωσαὶ ἢ τοῦ φρονεῖν ὅτι μάλιστα. δῆλον τοίνυν ὅτι καὶ τὸ γινομένου ἀπὸ τοῦ φρονεῖν καὶ θεωρεῖν ἡδονὴν, ἢ μόνου ἢ μάλιστα αἱρετέον ἀπὸ τοῦ ζῆν εἶναι. τὸ ζῆν ἄρα ἡδέως ἐστὶ τὸ χαίρειν ὡς ἀληθῶς, ἢ τοῖς μόνοις, ἢ μάλιστα ὑπ' ἀρχετίοις φιλοσόφοις. καὶ τὰ ἀληθεστάτων τοίνυν ὑπάρξαι καὶ ἀπὸ τοῦ μάλιστα ὄντων πληρωμένη, καὶ ἕστωσα αὐτὴ μονίμως τὴν ἐνδιδομένου τελειότητα, αὐτὴ πασῶν ἐστι καὶ πρὸς εὐφροσύνην ἀνυσιμωτάτη. ὅτε καὶ δι' ἣν ἐστὶ τὸ χαίρειν τὰς ἀληθεῖς καὶ ἀγαθὰς ἡδονὰς φιλοσοφητέον ἐστὶ τοῖς γε ἔχουσιν.

Κεφ. ιϛ.

Εἰ δὲ δεῖ μὴ μόνον ἀπὸ τῶν μέρων τοῦτο συλλογίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὅλης εὐδαιμονίας, ἄνωθεν τὸ αὐτὸ καταστήσασθαι, λέγωμεν διαῤῥήδην, ὅτι δὴ οὕτως ἔχει πρὸς εὐδαιμονίαν τὸ φιλοσοφεῖν, ὥστε καὶ πρὸς τὸ ὠφέλιμον ἡμῖν ἢ φίλον εἶναι αὐτὸ διαπεφάνθαι. πάντα γὰρ μὲν πρὸς τοῦτο, τὰ δὲ διὰ τοῦτο πᾶσιν αἱρετέον ἐστί. καὶ μὲν ὡς ἀναγκαῖα

mieti, & potius ei, qui mente præditus est, quàm quiea caret, & amens est. Voluptatẽ autem virę, quę ab usu exsistit, dicim⁹ esse animi. Hoc quippe est verè vivere. Quod si igitur etiam multi sint animi usus, saltẽ omniũ maximè propri⁹ ille est, qui est sapiẽdi. Quare manifestum est, voluptatem, quæ exsistit ab sapiendo & contemplando, vel solam, vel maximè necessariũ esse ab vita proficisci. Quocirca jucundè vivere, & re vera gaudere, vel solis, vel philosophis maximè exsistit. Nam verisimarũ cogitationum efficacia & ab iis, quæ maximè sunt, completa, & semper stabiliter tolerãs inditam perfectionem, ea omnium est etiam ad animi oblectationem expeditissima. Proinde propter hoc ipsum, quod veris & honestis voluptatibus gaudeamus, iis, qui mente prædita sunt, philosophandum est.

Cap. XII.

QVod si autem hoc non modò à partibus colligendum est, verùm etiam ab tota felicitate, à primis initiis hoc ipsum cõfectum reddidisse palam dicamus, quod quemadmodũ se habet ad feliciratem philosophari, ita quoq; ut nobis bonum aut malum accidat, id ipsum animari. Omnia enim partim quidem ad hoc, alia verò propter hoc, omnibus eligenda & suscipienda sunt, Atq; illa quidem, ut quæ in

rebus neceſſaria ſunt, alia verò iucunda, propter quæ beati ſumus. Proinde felicitatem ſtatuimus vel prudentiam eſſe, ac ſapientiam aliquam, vel virtutem, vel maximè ut valeant & gaudeāt omnia hæc. Itaque ſive prudentia eſt, manifeſtum ſolis philoſophis exiſtere, ut feliciter & beatè vivant, ſive animus ſit virtus, vel benè gaudere. Et ſi hoc pacto, vel ſolis, vel maximè omnium. Virtus enim in primis præcipuū eſt illarum rerum, quæ in nobis ſunt, omniumq́; jucundiſſima res eſt, quaſi unum ad unum, prudentia. Eodem modo & hîc cùm ſimilia quis dixerit eſſe felicitatem, definiendum eſt quid ſit prudentia, ita ut omnibus iis, qui poſſunt, philoſophandum fuerit. Vel enim hoc eſt perfectè & honeſtè vitā inſtituere, vel quod maximè omnium quaſi unum dicendo, animis cauſſam præbet. Verum hîc quidem, quia fortaſſe genus noſtrum eſt præter naturā, difficile eſt diſcere & conſiderare, ac vix quis intellexerit per bonam indolem, & vitam, quæ præter naturam eſt. Quod ſi verò rurſum poterimus ſervari, unde venimus, manifeſtum eſt iucundiùs nos & faciliùs omnes hoc facturos. Enimverò nunc deſerti à bonis vivimus, ea, quæ neceſſaria ſunt, adminiſtrātes. Et omnium maximè, qui in primis eſſe videntur plerique beati. Quòd ſi autem viam cœleſtem am-

πρὸ πραγμάτων, τὰ δὲ ἡδέα, δι' ἃ εὐδαιμονοῦμεν. οὐκοῦν τὴν εὐδαιμονίαν τιθέμεθα, ἢ τοῦ φρόνησιν εἶναι, καί τινα σοφίαν, ἢ ἀρετὴν, ἢ τὸ μάλιστα χαίρειν ἅπαντα ταῦτα. οὐκοῦν εἴτε φρόνησίς ἐστι, φανερὸν ὅτι μόνοις ἂν ὑπάρχοι τοῖς φιλοσόφοις τὸ ζῆν εὐδαιμόνως· εἴ τε ἀρετὴ ψυχῆς, ἢ τὸ χαίρειν. κἂν οὕτως ἢ μόνοις, ἢ μάλιστα πᾶσιν. ἀρετὴ γάρ ἐστι τὸ κυριώτατον τῶν ἐν ἡμῖν, ἥδιστόν τε πάντων ἐστὶν, ὡς ἐν τοῖς ἔπεσι, ἡ φρόνησις. ὁμοίως δὲ καὶ ταῦθα πάντα ταὐτὰ φῇ τις εἶναι ἢ εὐδαιμονίαν, δεικτέον ἐστὶ τὸ φρονεῖν, ὥστε φιλοσοφητέον ἂν εἴη πᾶσι τοῖς δυναμένοις. ἢ γάρ τοι τοῦτ' ἐστὶ τὸ τελέως εὖ ζῆν, ἢ μάλιστά γε πάντων, οἷς ἔστιν εἰπεῖν αἴτιον τοῖς ψυχαῖς. ἀλλ' ἐστεῦθα μὲν δὴ τὸ παρὰ φύσιν ἴσως ἔστι τὸ γένος ἡμῶν, χαλεπὸν τὸ μανθάνειν καὶ σκοπεῖν ἐστι, καὶ μόλις αἰσθάνοιτο δι' ἀνοίαν καὶ παρὰ φύσιν ζωήν. ἐὰν δέ ποτε δυνηθῶμεν σωθῆναι πάλιν, ὅθεν ἐλήλυθαμεν, δῆλον ὡς ῥᾴδιον καὶ ῥᾷον ἅπαντὸ ποιήσομεν πάντες. νῦν μὲν γὰρ ἀφοιωμένοι τῶν ἀγαθῶν διατελοῦμεν πράττοντες τὰ ἀναγκαῖα. καὶ μάλιστα πάντων, οἱ μάλιστα μακάριοι δοκοῦντες εἶναι τοῖς πολλοῖς. ἐὰν δὲ τις ἐφ' ὁδὸν λα-

βών,

βώμεθα, καὶ περὶ τὸ σύνομον ἕ-
τερον ἢ ζῳὸν ἑαυτῷ ἀπεργάσωμεν,
τότε φιλοσοφήσομεν ζῶντες ἀλη-
θῶς καὶ θεώμενοι θεωρίας ἀμηχά-
νους τὸ κάλλος, ἀτενίζοντες τῇ ψυ-
χῇ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐρρώτως. καὶ
θεώμενοι τὴν τῶν θεῶν ἀρχὴν εὐ-
φραινόμενοι καὶ χαίροντες σωφρο-
νῶς ἀπὸ τῆς θεωρεῖν, ἡδόμενοι
χωρὶς πάσης λύπης. οὕτως οὖν
ἐπόμενοι εἰς πᾶσαν εὐδαιμονίαν εὑ-
ρίσκομεν ἡμῖν συμβαλλόμενον τὸ
φιλοσοφεῖν, διόπερ αὐτὸ ἀναλαμ-
βάνεσθαι ἄξιον ὡς οἰκειότα-
του, καὶ μάλιστα ἡμῖν προσή-
κοντος.

plexati fuerimus, & circa aſtrum familiare noſtram ipſorum vitam applicemus, tum Philoſophemur, revera viventes, & conſiderantes ſpeculationis immenſæ pulchritudinem. animo intentè intuentes, idque congruenter ad ipſam veritatem, & conſpicantes deorum magiſtratum, animo exiſtentes hilari gaudentesq; continenter ab ſpeculando, delectantes abſque omni rabie. Ita igitur progredientes in omnē felicitatem, reperimus nobis conducibile eſſe philoſophari. Quamobrem hoc ſapientiæ ſtudium eſt dignum, ut apprehendatur tanquã optimũ & nobis maxime cõveniens ac congruum.

Κεφ. ιγ.

Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἀπὸ τῶν περὶ φιλοσο-
φίας ἐννοιῶν ποιήσασθαί τινα
δεῖ ταύτης παράκλησιν, ἴωμεν δὴ ἐ-
πὶ τούτων ἐπίλοιπον ἤδη. κιν-
δυνεύουσιν ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρ-
θῶς ἐπόμενοι φιλοσοφίας λελη-
θέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο
αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν, ἢ ἀποθνήσκειν τε
καὶ τεθνάναι. καὶ μάλα εἰκότως. λέ-
λησθε γὰρ τοὺς πολλούς, ὅτι θανάτῳ
σι, καὶ ἐπ' ἄξιον εἰσι θανάτου, καὶ οἷ
θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι.
θάνατος μὲν οὖν ἐστιν οὐκ ἄλλό
τι, ἢ ἡ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ
σώματος ἀπαλλαγή. καὶ ἐστ

Cap. XIII.

QVod ſi autem & hîc ab communibus notionibus aliqua faciendum eſt de Philoſophia adhortatio, agedum & hinc negotium ſic aggrediamur. Quicumque ſapientiæ ſtudium ritè legitimeq; attigerunt & guſtarunt, ſi reliquos mortales cæſare voluiſſe videntur, ſe nulli alii rei æquè ſtudere, nihilque commentari, quàm tum mori, tum etiam mortuum eſſe. Atque hoc omnino jure meritoque. quippe illos maximam partē fugit, ante verò morituri, & an morte, & cujuſmodi morte digni ſint, qui verè germaneque Philoſophi ſunt. Mors igitur non eſt aliud, quàm animi à corpore liberatio.

Atq; id mortuum esse significat, corpus quidem ab animo seorsum liberatum per se exsistere. Seorsum item animum per se ipsum exsistere, cùm ab corpore liberatus est. Itaque cùm hoc co se modo habeat, meritò sanè viri Philosophi munus non est, hasce voluptates, uti vocantur, sectatum esse, cujusmodi sunt voluptates tum cibi, tum potus, neque etiam rerum venerearum. Imò verò ne reliquas quidem corporis curas cultusque, ceu sunt vestium excellentium, calceorumq; parationes talis Philosophus pretiosas reputaturus est, atque reliqua corporis ornamēta nullo honore habebit. Despicit autem illa & nullo loco habet, quatenus non magna necessitate illis utendi vrgetur. Hujus studium non omnino circa corpus versari, sed quatenus ejus fieri potest, illo abscedere, & ad animi curam conversum esse videtur. Itaque in talibus liquidò apparet, Philosophum præcæteris mortalibus maximè omnium animum ab corporis consortio separare. Ideoque plerisque hominibus videtur, eam, cui talium rerum nihil jucundum exsistit, nec illis rebus fruitur, non reputandū esse dignum, ut dici possit vivere, sed non procul abesse, quin eo tendat, ut mortuus sit, qui voluptates susque deque habeat, quæ quidem corpori præsidio sunt. Atqui vero ipsi studio, quo pru-

τοῦτο τὸ τεθνάναι χωρὶς μὲν λόγου τὴν ψυχὴν ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι. τοῦτο δὲ ἔν ἔστως ἔχον, εἰκότως δὴ οὐκ ἔστι φιλοσόφου ἀνδρὸς ἐπιμελέσθαι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σίτων τε καὶ ποτῶν, οὐδὲ τὰς περὶ ἀφροδισίων, ἀλλ' οὐδὲ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας ἐντίμους ἡγήσεται ὁ τοιοῦτος, οἷον ἱματίων διαφερόντων κόσμῳ καὶ ὑποδημάτων, καὶ τὰς ἄλλας καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα· ἀτιμάζει δὲ καθόσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτό. ὅλως δὲ ἐκεῖ ἡ τοῦ πράγματος ἐπιμέλεια, καὶ περὶ τοῦτο μᾶλλον, ἀλλὰ καθόσον δύναται, ἀφιέναι αὐτὸν, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τρέπεσθαι. καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις δὴ δῆλος ἐστὶν ὁ φιλόσοφος, ἀπολείπων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος συναναίνας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· ἐν μηδενὶ γὰρ δοκεῖ γέ που διὰ τοιούτων πολλοῖς ἀνθρώποις ἐν μηδενὶ τούτων μηδὲ μίσγεσθαι αὐτῷ ἀξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τεθνάναι τοῦ τεθνάναι, ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν, αἱ διὰ τοῦ σώματός εἰσι. καὶ μὲν περὶ γε αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν

κῶλύειν ἐμποδίσον τὸ σῶμα, ἐάν τις αὐτὸ ἐπὶ ζητήσεως κοινωνὸν σὺν αὐτῇ λαμβάνῃ, οἷον τὸ τοιόνδε λέγω. ἐὰν ἔχει ἀληθείας ἴνα ὄψις ἢ καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις. τὰ γὰρ τοιαῦτα καὶ αἱ ποιηταὶ ἀεὶ ἡμῖν θρυλλοῦσιν, ὅτι οὔτε ἀκούομεν ἀκριβῶς ἱκανῶς, οὔτε ὁρῶμεν. καὶ τοι εἰ αὐταὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσὶ, μηδὲ σαφεῖς, σχολῇ ἄλλαι. πᾶσαι γὰρ αἱ τῶν φαυλότεραί εἰσιν. ὥστε εἰ ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἀπολυσχαίνει, ὅταν μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον γὰρ ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ, πάντως ποιεῖν τῆς λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι καὶ δῆλον αὐτῇ γίνεσθαι τῶν ὄντων. λογίζεσθαι δέ γε που τὸ καλλίστα, ὅταν αὐτῷ τούτων μηδὲν παραλυπῇ μήτε ἀκοὴ, μήτε ὄψις, μήτε ἀλγηδὼν, μήτε τις ἡδονὴ, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴν καθ' αὑτὴν γίγνεσθαι, ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα. καὶ καθόσον δύνηται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ. μὴ δὲ ἀπλουμένη ὀρέγεσθαι τοῦ ὄντος. οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ, μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα, καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ. ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνεσθαι. μάλιστα δὲ ἔσται τοῦτο δῆλον ἀπὸ τῆς περὶ εἰδῶν θεωρίας. τὸ γὰρ δίκαιον αὐτὸ καὶ τὸ

dentiam ſapientiamq; comparamus, corp⁹ impedimēto eſt, ſi quis ejus miniſterium conſortiūq; in illius inveſtigatione vnà aſſumſerit. veluti exempli loco tale quid dico. Viſus & auditus non habent aliquam in hominibus veritatem. Etenim Poetæ nobis quoque talia ferè ſemper vulgant, nos nec audire quicquā exactè, nec videre. At enim ſi ipſi corporis ſēſus exacti manifeſtiq; non ſunt, multo quidem minus quoque alii certi exactiq; erunt. Omnes enim hiſce deteriores ſunt. Itaque ſi animus fruſtratus ſpe potiundæ veritatis, quando vnà cum corpore conatus fuerit aliquid conſiderare, omninò manifeſtum eſt tum ab eo animū decipi. Omninò in collectione, ſi quidē alibi, ipſi animo manifeſtum redditur, aliquid eorum; quæ ſunt. Cum ratione autem tunc optimè colligit, quum horum illum nullo modo nec auditus nec viſus, nec dolor, nec vlla voluptas triſtitia afficiat turbetq;, ſed ipſa quam maximè per ſe exiſtat, corpus valere jubet, nec cum illo, quatenus poteſt, vllam communionem habet, neq; attingens id quod verè eſt, expetit. Itaq; & hic Philoſophi animus in primis negligit, & non ita magni facit corpus, & ab eo refugit. At quærit ipſe ab corpore eſſe ſeparatus. Hoc autem maximè conſpicuum erit ab formarum contēplatione. Ipſum enim juſtum & pulchrum

chrum, itemque honestum, atque omnia, quibus ceu sigillis cōfirmamus id, quod est, nunquam quisquam oculis vidit, neq; alio aliquo corporis sensu illa attigit. Verùm quicunque nostrum maximè exactissimeque præparatus fuerit, unumquodque illorum cum animo expendere, quo de scopus est & propositum, hic proximè ad cognitionem vniuscujusq; accesserit. Ille igitur omnium purissimè hoc fecerit, quicumque ipsa mentis cogitatione quodque accedat, neq; visum admovens, quū aliquid cum animo ruminamus, neque ullum alium sensum cum ipsa ratione attrahens; sed ipsa utens animi cogitatione per se genuina & sincera ipsum vnumquodq;, quod per se sincerum existit, venari & assequi conatur, quàm maximè tum ab oculis, quos quis habet, & ab auribus, & ab universo, ut semel paucis dicam, corpore liber factus, quasi turbante, & non sinente, ut animus tum veritatem, tum etiam prudentiam sibi paret, cùm fuerit in communionē receptus. Hic enim est, si quisquā alius, qui id, quod verè est, consequetur. Ex his omnibus igitur necessarium est, talem aliquam opinionem veris & germanis Philosophis constare oportere, ut & sibi mutuò talia ferè loquantur, planè videtur necessariò; sequitur tanquam viam esse, quæ nos vna cum ratione in con-

λὸν ἐ ἀγαθὸν, καὶ πάντα, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τὸ ὄντως εἶναι, οὐδὲ πώποτέ τις τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν, οὐδὲ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψατο αὐτῶν. ἀλλ' ὃς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρασκευάζηται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι, περὶ οὗ ὁ σκοπὸς ὅτῳ ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γνῶναι ἕκαστον, ἐκ δὲν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσαι καθαρώτατα, ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ' ἕκαστον, μήτε δ' ἔξωθεν παρεστιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι, μήτε ἄλλῳ αἴσθησιν ἐπιλέγων μηδεμίαν μηδὲ λογισμῷ, ἀλλ' αὐτὴ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειροίη θηρεύειν τῶν ὄντων ἀπαλλαγείς, ὅτι μάλιστα ὀφθαλμῷ τε ἅπάντων, καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος, ὡς παράφορόν τε καὶ οὐκ ἐῶντος ἢ ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ. ἔστος χαρίσιν, εἴπερ τις ἄλλος, ὁ τολμῶν τοῦ ὄντος. ἀναγκαῖον δὴ οὖν ὃν πάντων τούτων πεῖσθαι δόξαν τοίαν δέ τινα τοῖς γνησίοις φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα λέγειν, ὅτι κινδυνεύει τι, ὥσπερ ἀξαπὸς ἁφίρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, ὅτι

ὅτι ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν, καὶ ξυμπεφυρμένη ἡμῖν ἡ ψυχὴ μετὰ τοιούτου κακοῦ, οὐ μήποτε κτήσωμεθα ἱκανῶς οὗ ἐπιθυμοῦμεν. φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. ἔτι δὲ ἄν τινες νόσοι προσπίπτωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῖν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. ἐρῶσαν τε καὶ ἐπιθυμιῶν, καὶ φόβων, καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν, καὶ φλυαρίας ἐμπίπλασιν ἡμᾶς. ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τοῦτ' ἔστι, ἵνα μηδὲ φρονῶσιν ἡμῖν ἐγγίγνηται οὐδέποτε τι οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις, καὶ μάχας, οὐδὲν ἄλλο παρέχει, ἢ τὸ σῶμα καὶ τοῦτον ἐπιθυμίας. διὰ γὰρ τὴν τοῦ χρησίμων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται. τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ, καὶ ἐν τούτῳ σχολὰς ἄγομεν φιλοσοφίας πολλὰς διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δὲ ἔσχατον πάντων, ὅτι ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπιθυμία πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πάντα χοῦ πανταχοῦ θόρυβον παρέχει καὶ ταραχήν, καὶ ἀκαταστασίαν, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ κατόπτρου τ' ἀληθὲς, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν ἐμπο-

sideratione eo deducat, ut quoad corpus, habeamus, & animus noster cum tanto malo commistus sit, nos nequaquā satis superque, quod expetimus, consecuturos. Hoc autem verum esse dicimus. Corpus enim propter necessaria alimenta nobis infinita obstacula & negotia exhibet. Adhæc verò si morbi aliqui nos adoriantur, illi nostram rei, quæ est, indaginem impediunt. quippe complet nos simul amoribus & cupiditatibus, timoribus & rerum simulachris multifariis, multisq; nugis in nobis stultè ebullientibus, ut id, quod dicitur, quàm verè sanè dicatur, per illud fieri, ut omninò nihil sapientiæ nobis contingat. Nihil enim aliud bella, dissensiones & pugnas præber, quàm corpus, & hujus cupiditates. Siquidem bella omnia in hoc exsistunt, ut, quæ utilia sunt, parentur. utilia autem pecuniasque corporis gratia acquirere cogimur, hujus ministerio famulantes, atq; hinc propter hæc omnia sapientiæ studio, ne in ea proficiamus, impedimenta obiiciuntur. Quod verò postremum omnium est, ut si quid nobis etiam otii ab illo exsistat, & convertamur ad aliquid contemplādum, in ipsis rursum disquisitionibus ubique nos adoriens tumultum exhibet & turbam, atque ita animum pervellit, ut præ illo non possit, quod verùm est, prospicere: sed revera à nobis

ostensum est, ut si unquã quicquam germanè pureq; scituri simus, corpori valedicendum, eóq; excedendum est, atque ipso animo res ipsæ inspiciendæ & considerandæ. Et tum, ut videtur, nobis quod expetimus simul, cujusq; nos dicimus amatores esse, prudentia obveniet, sed quum mortui erimus, ut ratio indicat, viventibus autem nullo modo obtinget. Nam si fieri non potest, ut unà cum corpore quicquam purè cognoscamus, ex duobus alterutrum evenire necesse est, vel nullo pacto scientiam comparare possumus, vel eam jam mortui cõparabimus. Tum enim ipse animus per se erit ab corpore segregatus, non aũt prius. Et in quo revera vivimus, ut appareat, proximi erimus scientiæ & cognitioni, si minimũ omniũ cum corpore cõmerciũ, neq; etiã quicquam cũ illo cõmune habuerimus, nisi cũ extrema necessitas urgeat, neq; hujus natura & ingenio repleamur, sed ab eo repurgemur, donec Deus ipse nos dissolverit. Atq; ita puri ab ætherea corporis libertate, uti par est, cũ talibus & erimus, & cognoscemus proprio nostro Marte quicquid sincerũ est & integrum. Hoc aũt forsan est, quod verum est. Impuro namque purũ attingere nullo modo fas fuerit. Purgatio autem in eo consistit, quod jam pridem in hac eadem oratione dicitur, separare quàm maximè animum ab

δεκται, ὅτι εἰ μέλλομεν ποτὲ καθαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτῆς, καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θατέον αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἐπιτευξόμεθα, οὗ ἔστι θυμοῦμεν τὸ καὶ φρονήσεως ἐρᾶσται εἶναι, φρόνησις. ἐπειδὰν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὔ. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν τι ἐν τῷ σώματι καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν τὰ ἕτερα, ἢ οὐδαμοῦ ἔστι κτᾶσθαι τὸ εἰδέναι, ἢ τελευτῶσι. τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γένοιτο ἡ ψυχὴ χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δὲ οὔ. καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν οὕτως, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι. μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλάμεθα τῆς τοιαύτης φύσεως, ἀλλὰ καθαιρώμεθα ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς. καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τοιούτοις, μετὰ τοιούτων ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές. τοῦτο δέ ἐστιν ἴσως τὸ ἀληθές. μὴ καθαρῷ γὰρ καθαρῷ ἐφάπτεσθαι, μὴ οὐ θεμιτόν. ἡ κάθαρσις δὲ τούτῳ συμβαίνει, ὅπερ καὶ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τοῦ χωρίζειν ὅτι καθ' αὑτὴν ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν

ψυχὴν, ἐ ἰδίαν αὐτὴν καθ' αὑτὴν [καὶ ἀπολαχόντα ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαί τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατόν. ἐ ἐν τῷ νῦν παρόντι, καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνην καθ' αὑτὴν] ἐκλυομένην, ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος. τοῦτο δὲ θάνατος ὀνομάζεται, λύσις ἐ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος. λύειν δὲ γε αὐτὴν, ὡς φαμὲν προθυμεῖσθαι ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνον οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ τῷ φιλοσόφων λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος. ὥστε τὸμέγιστον ἡμῖν ἀγαθὸν ἡ φιλοσοφία παρέχουσα, τὴν ἀπαλλαγὴν, τῷ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ γλυκὺ δεσμῷ, σπριαπολύσας ἂν ἡμᾶς διαφερόντως. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει, καὶ ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ' ὀλιγωρεῖσθαι ἐκείνων καὶ κοσμίως, τούτοις μάλιστα προσήκει, τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν. εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὴν γε τῆς ἄλλων ἀνδρίας τε καὶ σω-

corpore, eumque consuefacere, ut per se sit ab corpore remotus, undique conquirat colligere aliquid, & accervare extra corpus, & pro ratione vitiũ habitare, nimirum nunc præsenti & futuro tempore, ut ipse solus per se ex corpore, tanquam ex vinculis solutus sit. Hoc aũt mors nominatur, solutio scilicet & separatio animi à corpore. Iam verò ipsum solvere, ut dicimus, semper maximè ac soli præ aliis contendunt, qui rectè sapientiæ studio incumbunt. Est autem hæc ipsa, philosophorum meditatio; ipsa solutio ac separatio animi à corpore. Itaq; cùm philosophia maximum nobis bonum præbeat, liberationem scilicet eorum vinculorum, quæ in animo atq; ortu cujusque nostrûm exsistunt, maximè & ante omnia illi studendum erit, eáque non mediocri sanè studio paranda. At qui illa virtus, quæ fortitudo nominatur, talibus, qui ita affecti sunt, atque omnia conveniet. Temperantia autem, quam plerique etiam nominant animi moderationem ac temperantiam, qua cupiditatibus non frangimur, vel torpidi reddimur, ut iis capiamur, sed ut eas contemnamus, nósque modestè geramus, illis solis convenit, qui maximè corpus contemnunt, simul & in sapiẽtiæ studio vitã transigũt. Quod si enim voles cum animo revolvere, tàm aliorum fortitudinem, quàm tẽ-

perantiam, tibi absurda esse videbitur. Etenim non te fugit, mortem ab aliis omnibus existimari esse ex omnium maximis malis. Itaque metu plurium malorum sustinent, qui ex illis fortes sunt, mortem, quandocunq; sustinent. Pertimescendo igitur ac metu omnes fortes sunt, præter philosophos. Atqui præter rationem & absurdum est aliquem metu ac timiditate fortem esse. Quid autem qui ex illis moderati sūt, nonne idem plane illis usu venit, ut quadam intemperantia temperantes existant? Atqui hoc fieri nullo modo posse dicimus. Verùm nihilo seciùs illis contingit affectio quædam illi similis, circa hanc stultam & amentem temperantiam. Nam extimescentes ne aliis voluptatibus priventur, illásq; expetentes ab aliis abstinent, ab nonnullis victi. Atqui intemperantiam vocant, ab voluptatibus ita gubernari, ut illis pareas. Cæterùm accidit illis ab voluptatibus victis, ut in cæteris voluptatibus vincendis superiores obtineant. Hoc verò simile est, quod nunc dicebatur, illos aliquo modo per intemperantiam animi assecutos esse temperationem ac modestiam. Nequaquam igitur hæc recta est ad virtutem mutatio; voluptates voluptatibus, & dolores doloribus, ac metum metu commutari, & majora minoribus instar nummorum. Sed vel ille

φροσύνην, δόξειεν ἂν ἄτοπος. οἶδα γὰρ ὅτι τὸν θάνατον ὑπολαμβάνουσι πάντες οἱ ἄλλοι τῶν ἄλλων κακῶν εἶναι μέγιστον· οὐκ οὖν φόβῳ μείζονι ὑπομένουσιν αὐτῷ οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσι; πάντες ἄρα καὶ δειλοὶ εἰσὶ πάντες, πλὴν οἱ φιλόσοφοι. καὶ τοίνυν τὸ μὲν ἀλογίᾳ τινὰ δεῖν καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. τί δὲ οἱ κόσμιοι αὖ, πάλιν τοῦτο πῶς ἔσται θεῖναι ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονες; οὐ γάρ, καί τοι φαινόμενόν γέ πως, ἀδύνατον εἶναι. ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τοῦτῳ ὅμοιόν [εἶναι] πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην. φοβούμενοι γὰρ ἑτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι, καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καί τοι κωλύσει γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἄρχεσθαι, ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοὺς κρατουμένους ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν τῆς ἄλλων ἡδονῆς. τοῦτο δ' ὅμοιον ἐστίν, ὅτῳ δὴ ἄλγη, χόπου τινὰ δὲ ἀκολασίαν αὐτοὺς σωφρονίσει. οὐ ταὐτὸν αὖ πάλιν ὄζειν ἡ ὀρθὴν πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγήν, ἡδονὰς πρὸς ἡδονάς, καὶ λύπας πρὸς λύπας, καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα. ἀλλ' ἡ ἐκείνο μόνον

τὸ

ἢ τὸ νόμισμα ὀρθὸν, ἀντὶ δὲ πάντα ταῦτα καὶ ἀλλαττόμενα φρόνησις καὶ τούτου μὲν πάντα, καὶ μετὰ τούτου συναπτόμενα τοῦ ὄντι, ἀνδρία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη, καὶ ξυλλήβδην ἀληθὴς ἀρετὴ μετὰ φρονήσεως [καὶ προσγινομένων ἢ ἀπογινομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων, καὶ τἄλλα συμπάντων τοῦτον. χαιρίζόμενα δὲ φρονήσεως] καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, σκιαγραφία τίς ἐστιν ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τοῦ ὄντι ἀνδραποδώδης τις, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς, οὐδὲ ἀληθὲς ἔχει. τὸ δὲ ἀληθὲς τοῦ ὄντι ἔοικε κάθαρσις τις τῶν τοιούτων παθῶν, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία, καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἦ; καὶ κινδυνεύουσι, καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν ἔτοι καταστήσαντες, οὐ φαῦλοι τινες εἶναι. ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος ἢ ἀτέλεστος εἰς ᾅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται. ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶ γὰρ δὴ φασὶν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, ναρθηκοφόροι μὲν πολλοὶ, βάκχοι δέ γε παῦροι. οὗτοι δ' εἰσὶν, κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν, οὐκ ἄλλοι, ἢ οἱ φιλοσοφήσαντες [ὀρθῶς]. Εἰ' τοίνυν καὶ ἀρετὴν τελείαν, καὶ κάθαρ-

nemmus solùm rectus exsistit, ob quē omnia hæc commutari oporteat, nēpè sapientia & prudentia. Et hoc ipso quidem nummo omnia, et cum hoc tum empta tum vendita, revera fuerit & fortitudo & temperantia & justitia, utque semel omnia dicam, cum vera prudentia virtus. Et præsentibus absentibusque voluptatibus, timoribus, cæterisque omnibus id genus. Segregata verò ab animi sapientia, & altera pro alteris commutata, talis nimirum virtus est adumbratio quædam, & re ipsa cùm servilis, tum etiã nihil habet nec sani nec veri. Quod aũt reipla verum est, talium omnium est purgatio quædam, & temperantia, justitiaque, & fortitudo, ipsaque sapientia anne est purgatio quædam? Et quid constituerunt hæc nobis sacra hasque cerimonias, non videntur esse mali. Sed verè iampridem subindicare & latenter innuere, cum, qui non initiatus & sacris non repurgatus ad inferos pervenerit, in cœno cubiturum. Qui autem repurgatus & sacris initiatus fuerit, cùm illuc accesserit, cum cum diis habitaturum. Nam, ut ajunt, quoad sacrificia peragenda,

Multi Thyrsigeri sunt, pauci at cæteri Bacchi.

Hi verò, mea quidem sententia, haud sunt alii, quàm qui probè sunt philosophati. Quod si igitur & perfectam

virtutem & animi purgationem ſola Philoſophia præbere ſolet, eam ſolam apprehendendam retinendamq; eſſe æquum eſt. Nam in deorum contubernium alii, qui philoſophatus non ſit, quiq; omninò purus non abierit, non eſt fas pervenire, quàm diſcendi cupido. Verùm horum cauſſa, qui ritè ſapientiæ ſtudioſi ſunt, ab omnibus corporis cupiditatibus abſtinent, ac tẽperantes ſunt, nec ſe iis tradunt, neque etiam metuentes rei familiaris detrimentũ & paupertatem, quemadmodum plerisq; avari et pecuniarum ſtudioſi, neq; rurſum ignominiam & nominis obſcuritatem ignobilem formidantes, quemadmodum illi, qui magiſtratum expetunt ſimulq; honores, deinde iis abſtinent. Itaque hiſce quidem omnibus illi, quibus de animo ſuo aliqua modo cura eſt, neque corpora fingentes vivunt, valedicentes non eadem via ingrediuntur cum illis, tanquam qui ignorent, quanam eant. Ipſi autem ducentes non oportere, quæ contraria ſunt Philoſophiæ, ejuſq; ſolutioni ac purgationi facere, hac via pergunt illam ſequentes, quacumque ea deducit & præit. Norunt enim diſcendi cupidi, Philoſophiã aſſumpto ipſorum animo planè in corpore vincto, agglutinato coactoq; per corpus, veluti per vinculum res ipſas conſiderare. Verùm non ipſum animum

σιν τῆς ψυχῆς φιλοσοφία μόνη παρέχειν πέφυκε, μόνης αὐτῆς ἀντιλαμβάνεσθαι ἄξιον. Εἰς γὰρ θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι, μηδὲ παντελῶς καθαρῷ ἀπόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἄλλῳ, ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα οἱ ὀρθῶς φιλόσοφοι ἀπέχονται τῆς μὲν τοῦ σώματος ἐπιθυμιῶν ἁπασῶν, καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδίδοσιν αὑτοὺς οὐχὶ οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι, οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας διδιότες, ὥσπερ οἱ φιλαρχίαν καὶ οἱ φιλότιμοι, ἔπεισα ἀπέχονται αὐτῆς. οἱ γάρ τοι τούτοις μὲν ἅπασιν ἐκεῖνοι, οἷς τι μέλει τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματα πολυτελῆ ζῶσι χαίρειν εἰπόντες, οὐ χρὴ δὲ αὐτὰ πορεύεσθαι αὐτοῖς, ἐπεὶ οὐκ εἰδότες ὅπη ἔρχονται. αὐτοὶ δ' ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν, καὶ τῇ ἐκείνης λύσει καὶ καθαρμῷ, ταύτῃ ἕπονται, ἐκείνη ἑπόμενοι ἢ ἐκείνην ὑφηγεῖσθαι. γιγνώσκουσι γὰρ οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν ἔτι ψυχὴν ἡ φιλοσοφία ἀλύτως διακειμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, διαλυομένην δὲ, ὥσπερ δι' εἱρμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα. ἀλλὰ

ἀλλὰ καὶ αὐτὴν δι' αὐτῆς, ἐν ᾧ σώσῃ ἀνεμποδίστως κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἱρμοῦ τὴν δεινότητα καλλιόσσει, ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἔχει, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος συλλήπτωρ εἴη τῷ δεδέσθαι. ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἤρεμα παραιωθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ ἐνδεικνυμένη, ὅτι ἁπάσης [μὲν] μισὴ ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων ἀπάτης ἁπάσης δὲ ἡ ἔχ' ἕτερον καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων. ἀκολουθοῦσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παραπαλαιομένην. οὐκοῦν δὴ καὶ ἄλλῳ, ἀλλ' ἢ [αὐτὴν] αὐτῇ, ὅτι ἂν νοήσῃ αὐτῇ καθ' αὑτὴν, αὐτὸ καθ' αὑτὸ τῶν ὄντων. ὅτι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλλοις ὄν, ἄλλο μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές. ἓν δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτῇ ὁρᾷ, νοητόν τε καὶ ἀειδές. ταύτῃ οὖν τῇ λύσει ἐκ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι ἢ τοῦ ἀληθοῦς φιλοσόφου ψυχὴ, οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν [καὶ φόβων] καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι ἐπειδάν τις σφόδρα

per ſe, atq; in omni imperitia volutatum, & vinculi gravitatem intuitum, quia per cupiditatem eſt, ut ipſe animus quàm maximè vinctus, ad ligandum auxiliarius ſit. Quod igitur dico, diſcendi cupidi norunt, philoſophiam animum ipſorum ita affectum ubi aſſumſerit, ſenſim conſolari & ſolvere conari, ut quæ oſtendat conſiderationem oculorum plenam eſſe impoſturæ. Itemq; eam, quæ per eos quæ ſunt, reliquóſque ſenſus exercetur, ſimiliter fallacem eſſe. Suadentem autem ab hiſce quidem recedere, quatenus illis uti neceſſe non eſt: præcipientemque, ut ipſe in ſeipſa colligatur coacerveturque. Iam autem nulli alii philoſophia fidem adhibere ſuadet, quàm ſibi ipſi, quandoquidem ipſa per ſe intellectura eſt illud ipſum ſimpliciter ex illis, quæ in rebus exiſtunt. Quodcunque verò per alia, interea dum in aliis eſt, conſideret, nihil aliud cenſere eſſe verum. Sed quod ſenſu viſuque percipitur, tale eſſe. At quod per ipſam videt, & intelligentia comprenditur, & ſubjectum viſui non eſt. Huic igitur ſolutioni animus ejus, qui verè philoſophus eſt, exiſtimans ſe non oportere contrarium opponere: ita ab voluptatibus & cupiditatibus, ab doloribus & timoribus abſtinet, quantum quidem poteſt, colligens cum ratione & judicio, ut quum quis vehementer

mentet fuerit gaviſus, vel dolore metúve affectus, vel expetierit, nullum tantum perpeſſus eſt malum ab his, quantum quis exiſtimaverit, ut ſi exempli gratia, vel morbo laboraverit, vel ſumptu set impēdia fecerit per cupiditates: ſed quod malorum omnium maximum & extremum eſt, hoc perpetitur, nec illud animadvertit, cujusvis hominis animum cogi ſimul, & gaudio vehementer efferri, vel dolore affici turbarique: itidemque exiſtimare, quatenùs hoc maximè perpetiatur, hoc tum manifeſtiſsimum, tum veriſsimum eſſe, cum nullo modo ita ſe res habeat. Hæc autem maximè talia ſunt, quæ ſub aſpectum cadunt. In hac ipſa igitur perpeſsione & caſu, animus in primis ab corpore vincitur. Quia unaquæque voluptas aç dolor, quaſi clavum habens affigit ipſum animum ceu clavo quopiam corpori, fibulaq; annectit, facitque corpoream corporiſque adeò ſimilem, ut illi videatur hæc vera eſſe, quæcunque corpus etiam dixerit. Ex eo ſen. quod ſimul cum corpore opinatur, iisdemq; gaudeat, cogitur, ut arbitror, animus eorundem cum corpore morum fieri, & eodem paſci alimento, ita ut Plutonem etiam purè adire nequeat: ſed ſemper corpore plenus exeat, ut citò ſurſum in aliud corpus incidat, & quaſi ſatus innaſcatur, & ex hiſce expers ſit

ἡδῇ, ἢ λυπηθῇ, ἢ φοβηθῇ, ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῆς, ὡς ἄν τις οἰηθείη, οἷον ἢ νοσήσας, ἢ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι, τοῦτο πάσχει καὶ ἀγνοεῖ αὐτό, ὅτι δὲ ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἅπτεσθαι μάλιστα δοκεῖ τοῦ σώματος· ὅτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη, ὥσπερ ἧλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα, καὶ προσπερονᾷ, καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. ἐκ δὲ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι, καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν, ἀναγκάζεται οἶμαι ὁμόξοπος εἶναι καὶ ὁμόξοφος γίγνεσθαι, καὶ οἷα μηδέποτε εἰς ᾅδου ἀφικέσθαι. ἀλλ' ἀεὶ ἀναπίμπλασθαι σώματος ἕτερον, ὡς ἂν ἀεὶ πλήρης ἐξίοι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα. ἐὰν δ' ὅπερ ἀσπειρόμενον μὴ ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς

τῷ

τὸ θείου τι καὶ καθαροῦ καὶ μοιροειδοῦς συνουσίας, τούτων ἕνεκα οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοί τίσι καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ἕνεκα οἱ πολλοὶ φασίν. ἀλλ' οὕτως ἂν λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου. καὶ οὐκ ἂν οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λυομένης δ' ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις, ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν, καὶ ἀνύειν ἔργον περιττὸν Πηνελόπης τινὰ ἀνάπαλιν ἐξεργαζομένης, ἀλλὰ γαλήνιον τούτων ἀπραγμονοῦσαν, ἑπομένην τῷ λογισμῷ. καὶ δὴ ἐν τούτῳ οἴονται τὸ ἀληθὲς, καὶ τὸ θεῖον, καὶ τὸ ἀδόξαστον θαυμάσιον, καὶ ὑπ' ἐκείνου ξεφομένην ζῆν τε οἴονται, οὕτω δεῖν ἕως ἂν ζῇ. καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ εἰς τὸ ξυγγενὲς, καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένην ἀπηλλάχθαι τῆς ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης ἐφόδου φαίνεται ἡμῖν φιλοσοφία ἀπαλλαγὴν τ' ἀνθρωπίνων δεσμῶν παρέχειν, καὶ λύσιν γενέσεως, καὶ περιαγωγὴν ἐπὶ τὸ ὄν, καὶ γνῶσιν τοῦ ὄντως ἀληθείας, καὶ κάθαρσιν ταῖς ψυχαῖς. εἰ δὲ ἐν τούτῳ μάλιστα ἐστὶν ἡ ὄντως εὐδαιμονία σπουδαστέον περὶ αὐτὴν, εἴπερ ὄντων βουλόμεθα μακάριοι εἶναι. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε δεκτέον εἶναι ἄξιον,

cùm divinæ illius & puræ, tum uniformis commercii & conjunctionis. Horum igitur causâ qui justè tenentur discendi amore, temperantes simul & fortes sunt, non autem illarum rerum amore tenentur, quarum illos teneri plerique perhibent. Verùm ita ratiocinaretur philosophi hominis animus, neque arbitraretur philosophiam seipsâ solvere oportere. Ipsáq; soluta eâ tradere oportere voluptatibus, ac doloribus se rursus obvincire, atq; opus inefficax & irritum facere, Penelopes quandâ telam contrario modo manu tractans: sed horâ tranquillitatẽ curans ipsîũ rationis ductũ sequens, semperq; in hoc exsistens hocq; operam dans, ut quod verũ est & divinũ maximèq; ab opinione remotum cõtempletur, ab quo alta putat se ita & vivere oportere, quandiu vivat. Et vbi montẽ obierit, se, vbi veperit in cognatum & talem locum ac contubernium, liberatum iri humanis malis. Ex tali autem accessione seu argumentis philosophia nobis præbere videtur ab vinculis humanis liberationem, & nativitatis solutionem, itemq; circumductionem ad id, quod est, & cognitionem veræ germanæque veritatis, animarumque purgationem. Quod si autem in hoc maximè sita est vera felicitas, ei studẽdum est, si quidem verè beati esse volumus. Quinetiam hoc quoque di-

num est, ut expendatur, nimirum animus immortalis est, eum curam aliquam requirere, non hujus modò temporis, in quo vivere dicimus, verùm etiam universi gratia. Et periculũ in præsentia etiam videretur gravissimum esse, si quis eum ejusque curam neglexerit. Etenim si mors talis foret, ut hominem ab omnibus liberaret, lucri vice malis hominibus reputandum foret mori, nimirum & à corpore simul, & cum animo ab ipsorum pravitate liberari. Nunc autem posteaquã anima immortalis esse videtur, nullũ omninò aliud malorum ei fuerit effugium nec salus, quàm ut evadat simul quàm optima ac prudentissima. Anima enim nihil aliud habens, quàm institutionem educationemque, inferos adit. Quæ ipsa etiam plerimùm dicitur prodesse, vel lædere eum, qui mortem obierit statim in initio profectionis illuc institutæ. Præstantior quippe anima cum diis habitat, & circum circa cœlum profectionem suscipit, meliorem que finem assequitur. Quæ autem injusta opera contigit, impioque opere atq; impietate oppleta fuit, ubi ad loca judicii subterranea venerit, æquam justamq; pœnam consequitur. Quorum caussa omnia facienda sunt, ut interea, dum vivimus, virtutis prudentiæque participes simus. Præmium enim pulchrũ est, & spes magna. Quo-

ὅτι εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος [ὄφελος], σπουδαίας [δὲ] δεῖται. οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου [μόνου], ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός. καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὲ ἐν δόξειεν ἂν [μάλιστα] δεινὸς εἶναι, εἴ τις ἀμελήσοιεν. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγὴ, ἅρμοιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀνθρώποις, τῷ τε σώματι ἅμα ἀπαλλάττεσθαι, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς. νῦν δὲ ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν, οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι, οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς ἅιδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται, πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς. ἃ δὴ καὶ λέγεται μέγιστα ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. Ἡ μὲν γὰρ ἀμείνων ψυχὴ μετὰ θεῶν οἰκεῖ, καὶ συμπορεύεται καὶ οὐρανὸν βιοῦ τὸν λῆξιν τυγχάνει. ἡ δὲ ἀδίκων ἔργων ἐμφανὴς καὶ ἀνοσιουργίας πλησθεῖσα καὶ ἀσεβείας εἰς τὰ ὁμοῖα τόπον ἐλθοῦσα, δίκης δ' ἀποσπεύσης ἀπαλλαγήσεται. ὧν δὲ ἕνεκα χρὴ πάντα ποιεῖν, ὅσα ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετέχειν. καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον, καὶ ἐλπὶς

πὶς

πὶς μεγάλη. καὶ πάντων δὴ ἥκιστα θαῤῥεῖν χρὴ περὶ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ ἄνδρα, ὅς τις ἐν τῷ βίῳ τὰ μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸν κόσμον εἶπας χαίρειν, ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας, καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπουδάκοτί τε καὶ κεκοσμήκας ἢ ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ, ἀλλὰ τῷ ἑαυτῆς κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, οὕτω περιμένει τὴν εἰς ᾅδου πορείαν, ὡς προσήκοντος ὅταν ἡ εἱμαρμένη καλῇ. σοὶ μὲν οὖν οὕτως ἐχόντων, οὐ χρημάτων δεῖ σκοπεῖσθαι, ὅπως ἔσται ὡς πλεῖστα, οὐδὲ δόξης καὶ τιμῆς, ἀλλὰ φρονήσεως καὶ ἀληθείας, καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται. οὐ γὰρ δεῖ τὰ πλείστου ἄξια περὶ ἐλαχίστου ποιεῖσθαι· τὰ δὲ φαυλότερα περὶ πλείονος. οὔτε σωμάτων ὑπὲρ σκοπεῖσθαι, οὔτε χρημάτων δεῖ πρότερον, εἴδη οὕτως σφόδρα, ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται. ἐκ γὰρ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα, καὶ τἆλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα, ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. ἓν τι δὴ τοῦτο διανοεῖσθαι δεῖ ἀληθὲς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι, οὔτε τελευτήσαντι· οὐδὲ ἀμελεῖται

tum gratia hominem decet forti animo audere, ut animi sui curam suscipiat, quicumque in hac vita reliquis quidem voluptatibus corporis mundique valedixit, tanquam alienis, & alterutrum altiùs euchere studeat pluriſque efficere. Illis verò, quæ circa discendum versantur, pluscplum & studuit, & postquam animum exornavit non alieno, sed suo proprio ornatu temperantia scilicet & justitia, itemq; fortitudine, libertate & veritate, ita exspectat iter versus inferos, tanquam profecturus cum vocat fatum. Itaque cùm hæc ita se habeant, pecuniarum cura habenda non est, quemadmodū erit, ut plurimùm, neque gloriæ & honoris: sed prudentiæ & veritatis animique, ut is quàm optimus exsistat. Non enim ea minimi facere addecet, quæ maximo digna sunt: quæ verò deteriora sunt, contrà plutis æstimare. Itaque nec corporum prius curam par est habere, neque pecuniarum, sakem non ita vehementer illorum curam habere convenit, quàm animi, ut is quàm optimus exsistat. Neque enim ex pecuniis virtus, sed ex virtute pecuniæ gignūtur, aliaq; bona mortalibus omnia, cùm publicè, tum privatim contingunt. Hoc unum igitur verum cogitandum est, non eventurum viro bono ullum malum tam viventi, quàm mortuo. Neque negliguntur hujus vi-

ri res adiis immortalibus. Itaque ad ipsum omnia bona suspensa & conversa sunt, quæ ad felicitatem ferunt, & qui cum hoc quàm propinquissimè colit, hic quàm felicissimè vitam suam traduxerit. Talia ferè & ab hisce illihanc hortationis ad sapientiæ studium argumenta sunto.

ὑπὸ θεοῦ τὰ τούτων πράγματα. ὥστε εἰς ἀνὴρ διαπρέπειν πάντα τὰ ἀγαθὰ, τὰ εἰς εὐδαιμονίαν φέροντα, ᾧ ὁ τούτοις ἐγγύτατα προσομιλῶν, οὗτος ἂν μάλιστα μακαριώτατα διαζήσειεν. τοιαῦτα ἐστὶ καὶ ἀπὸ τούτων ἔστω καὶ εἰς φιλοσοφίαν προτροπὴν ἔφοδος.

CAP. XIIII.

OPortet autem etiam à vita eorum virorum, qui principes, & quasi capita fuerunt in Philosophia, exordiri adhortationem instituere. Tales enim ab primis annis, primum quidem omnium neque viam, quæ in forum ducit, neque locum, ubi judicium exercetur, vel buleuterium ne curia, aliudve publicum urbis concilium & consessus sit, norunt. At leges & decreta judiciorũ, seu verbis pronunciata seu scripto comprehensa nec inspiciunt, nec audiunt. Studia verò & contentiones sodalitatum populi ad magistratus invadendos, item conventus, convivia, commessationesq; unà cum tibicinis & lascivis fœminis ne per somnium quidem facere aggrediuntur. Porrò bene ne an male quid in urbe se habuerit, vel etiam malum aliquod ab majoribus tam viris, quàm fœminis profectum sit, hoc magis eos fugit, quàm quot sint aquæ, ut vulgo dicitur,

Κεφ. ιδ.

ΟΥΔΕ γὰρ δεῖ ἀπὸ βίου τῆς τοιαύτης ἐν φιλοσοφίᾳ ἀνδρῶν ἐπιτρέπειν τοὺς παῖδας πρὸς παιδαγωγίαν ἐπιτηδείως ἔχειν καὶ προσέχειν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι οὔτε ἐν πόλει, ἀρχὴν μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδὸν, οὐδὲ ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον, ἢ εἴ τι κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως συνέδριον. νόμους δὲ ἐν ψηφίσμασι λεγόμενα ἢ γεγραμμένα, οὔτε ὁρῶσιν, οὔτε ἀκούουσιν. συνόδους δὲ ἑταιρικὰς ἐπ' ἀρχὰς, καὶ συνόδους, καὶ δεῖπνα, καὶ σὺν αὐλητρίσι κῶμοι, οὐδὲ ὄναρ πρᾶγμα προσίστανται αὐτοῖς. ἔτι δὲ εἰ κακῶς ἢ ἐτέρως τι γίγνεται ἐν πόλει, ἢ τι τῶν κακῶν ἔθος ἐν προγόνων γένεσι, ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν μᾶλλον αὐτοῖς λέληθεν, ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι

νοι χόες. ἐ τοῦτο ἀγνοεῖν δοκεῖ ὅτι οὐκ οἶδεν, οἶδεν. οὐδὲ χρῆ αὐτῷ ἐπέχειν τῇ εὐδοκιμεῖν χάριν, ἀλλὰ τῷ ὄντι τοσοῦτο μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖ- ται αὐτῷ τὸ σῶμα. ἡ δὲ διά- νοια πάντα πάντα ἡμπεπλέ- κεν οὐρανὸν, καὶ οὐδὲν ἀτιμά- σασα, κατὰ χῦν φέρεται, κα- τὰ Πίνδαρον, τά τε γᾶς ὑπέ- νερθε καὶ τὰ ὑπίπεδα, γεωμε- τροῦσα οὐρανοῦ τε ὑπὲρ ἀστρονο- μοῦσα, καὶ φύσεως πάντα φύσιν ἐρευνωμένη τῆς ὄντων ἑκάστου ὅ- λου. εἰς τε τὸν ἐγγὺς οὐδὲν ἑαυ- τὴν συγκαθιεῖσα. ὥσπερ δὴ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα καὶ ἀναβλέ- ποντα, γραῦς εἰς φρέαρ Θρᾷτ- τα τις ἐμμελὴς καὶ χαρίεσσα σκω- πτοι᾽; ἀποκρύπτεσθαι λέγεται. ὡς τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δὲ ὀπίσω αὐτῆ καὶ ποδῶν πρόδηλα; λανθάνοι αὐτόν. ταυτὸν δὲ ἁρμοῖ σκῶμμα ἐπὶ πάντας, ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι. τῷ γὰρ ὄντι τὸν τοι- οῦτον, ὁ μὲν πλήσιον καὶ ὁ γεί- των λήθοι, οὐ μόνον ὅτι πράττει, ἀλλ᾽ ὀλίγου καὶ εἰ ἄνθρωπός ἐστιν, ἢ τι ἄλλο θρέμ- μα. τὸ δὲ τί ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ τί τῇ τοιαύτῃ φύσει πρόσφορον τῶν ἄλλων, ἢ τίσιν ἢ πυ-

maris χόις vel fluctus. Atque hæc omnia etiã nescire sese, nescit. Neq; enim hisce rebus ideò abstinet, ut vulgo sibi bonum nomen paret atque laudetur; sed verè ejus corpus solum in civitate populóque versatur atque agit: at mens & animus hæc omnia parui ducens, ac, veluti nulla omnino sint, æstimans, per omnes mundi partes, juxta Pindarum, volitat, & quæ subter terram, quęque supra sunt, dimetiens, cœlóq; supernè & astra contemplans, atq; universam sigillatim rerum naturam scrutabunda perlustrãs; ad cá autem quæ propè sunt, nulla ratione se ipsam demittens & accommodans. Quemadmodum etiam Thaletem syderibus intentum, oculosq; cœlum versus tollentem, in puteum prolapsum, Thrax scita adeoque gratiosa ac lepida quædam ancilla conviciata perhibetur, cum, quæ in cœlo essent, cupidè scire appeteret, quæ verò proxima & ante se, quasique ad pedes essent, ea ignorare. Idem dicterium sufficit, quod in omnes, qui ætatem in Philosophiæ studio terunt, stringatur. Revera enim talem hominẽ latet, non modò quid agat ejus proximus & vicinus: verùm etiam parum abest, quin ignoret, homo ne sit, an verò aliud aliquod brutũ pecus. Quid autem homo sit, & quid tali naturæ congruat, cæteris maximè præstans, vel ad faciendum, vel perpe-

tiendum & indagat, & ſtudiosè adeóque operosè perſcrutatur. Quinimò talis aliquis, ſi ſigillatim publicè privatimque cum hominibus agens cogatur in judicio, vel etiam alibi, de rebus quæ ante pedes ſunt, quæque in oculos incurrunt, differere, riſum præbet non modò Thracibus ancillis: verùm etiã reliquę turbæ præ imperitia tum in putcos, tum in nullam non aporiam dubitationemque incidens, ac gravis impudentia quædam ſuſpicionem præbet ſtoliditatis & amentiæ. Enimverò & in conviciis conſectandis ipſe nihil habet, quo quenquam laceret. Quippe neſciens nullum ullius malũ, eò quòd in ea re exercitatus non ſit, quare animi ambiguus ridiculus videtur. Quin & in laudibus & magnificis elogiis, quibus alii homines extolluntur, non fictè ſimulatéque, ſed verè videns, palam deprehenſus nugator eſſe videtur. Cùm enim tyrannus vel rex laudatur, unum aliquem ex paſtoribus, veluti ſubulcum, ovium ve paſtorem, vel aliquem bubulcum ſe audire cenſet, qui fœlix fortunatuſque prædicetur, quòd permultum lacti is mulgeat. Cæterùm exiſtimat eos difficilius moroſiuſq; & inſidioſius cùm paſcere, tum etiam mulgere, quàm paſtorculi & paſcant & mulgeant illa animalia. Ruſticum verò craſſumque & imperitum hominem præoccupa-

χεν. ζητεῖ τὸ καὶ πρᾶγμα ἔχει διαλαμβάνων. τοῦ γὰρ τοῦ ἰδίου τε συγχαίρων ὁ τοιοῦτος ἕκαστος, καὶ δημοσίᾳ, ὅταν ἐν δικαστηρίῳ, ἢ που ἄλλοθι ἐναλλαξαμένῳ περὶ τῶν περὶ πόδας, καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς διαλίγεσθαι, γέλωτα παρέχει οὐ μόνον θρᾴτταις, ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, εἰς φρέατά τε ἐν πᾶσαν ἀπορίαν ἐμπίπτων ὑπὸ ἀπειρίας. καὶ ἡ ἀχημοσύνη δ' αὖ καὶ δόξαν αἰβλαπτερίας παρέχομεν. ἐν τε γὰρ ταῖς λοιδορίαις, ἴδιον ἔχει οὐδὲν ἐν οὐδένα λοιδορεῖν, ὅτι οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν οὐδενός, ἐκ τοῦ μὴ ἐμμελετηκέναι. ἄκαιρῶν οὖν γελοῖος φαίνεται. ἐν τε τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ταῖς ἄλλων μεγαλαυχίαις, οὐ προσποιήτως, ἀλλὰ καὶ ὅτι μάλιστα γελῶν, ἔνδηλος γιγνόμενος λιθαίδης δοκεῖ εἶναι. Τύραννόν τε γὰρ ἢ βασιλέα ἡγεμονιζόμενον, ἕνα τῶν νομέων, ἢ τῶν συβωτῶν ἢ ποιμένα, ἤ τινα βουκόλον ἡγεῖται ἀκούειν ὁ δαιμονιζόμενος πολὺ βδάλλοντα γάλα. δυσκολώτερον δὲ ἐπὶ θηρίων ζώων καὶ ἐπιβουλότερον ποιμαίνειν τέ, καὶ βδάλλειν νομίζει αὐτούς. ἀγροῖκον δὲ καὶ ἀπαίδευτον ὑπὸ ἀφελείας

λίας

λίας ; οὐδὲν ἧττον τῶν νομέων τὸν τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίγνεσθαι, οἷον ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβεβλημένον. γῆς δὲ ὅταν μυρίας πλέθρα, ἢ ἔτι πλείω ἀκούσῃ, ὥς τις ἔστιν κεκτημένος, θαυμαστὰ πλήθει κέκτηται, σμικρὸν δοκεῖ ἀκούειν εἰς ἅπασαν εἰωθὼς τὴν γῆν βλέπειν. τὰ δὲ δὴ γένη ὑμνούντων, ὡς γνησίους τις ἕπεται πάππους πλουσίως ἔχων διατρίβειν, πανταπάσιν ἀνιβλὺν καὶ ἐπισμικρὸν ἡγεῖται τὸν ἔπαινον, ὑπὸ ἀπαιδευσίας οὐ δυναμένων εἰς τὸ πᾶν ἀεὶ βλέπειν, οὐδὲ λογίζεσθαι ὅτι πάντων καὶ πανταχόθεν μυριάδες ἐκάστῳ γεγόνασιν ἀναρίθμητοι, ἐν αἷς πλούσιοί τε καὶ πένητες καὶ βασιλεῖς, καὶ δοῦλοι, βάρβαροί τε καὶ Ἕλληνες πολλάκις μυρίοι γεγόνασιν ὁτῳοῦν. ἀλλ' ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι κατάλογον προγόνων σεμνυνομένων, καὶ ἀναφέροντας εἰς Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος, ἄτοπα αὐτῷ καὶ φαύλη τις συμβολογία. ὅτι δὲ ἀπ' Ἀμφιτρύωνος εἰς τὸ ἄνω πέντε καὶ εἴκοσι. τοιοῦτος ἦν οἷα συμβαίνειν εὐτυχῆ τύχῃ, καὶ ὁ πεντηκοστὸς ἀπ' ἐκείνου γενεὰ, οὐ

tione & rerum suarum attentione non minus illis pastoribus, talem esse necesse est mœnibus cinctum, sicuti illi in montibus loculamento caulaq; cinguntur. Cùm verò audierit aliquē esse, qui terræ decem milia jugerum, vel amplius etiam possideat, eoq; copia admirabilia habeat, valde exigua sese audire putat, universum terrarum orbem intueri solitus. Illorum verò, qui laudando celebrant familiarum splendorem, perinde ac si generosius & nobilis ille sit, qui septem avos, eósq; omnes re lauta ostendere queat, omninò laudem reputat eorum, qui hebeti & tenero visu prædita sunt, præ imperitia non valentium in universitatem semper remanentem respicere, nec colligere unicuique multa milia avorum majorumque, & quæ numerari quidem nequeant, fuisse, in quibus tum divites, tum pauperes, reges & servi, barbari & Græci non rarò infiniti nulli non fuerint. Verùm quod quinq; & viginti majores enumeret, qui glorientur & genus referant ad Herculem illum Amphitryonis filium, ei prorsus ridicula nimisque tenuis commemoratio illa videtur. Quod autem ab Amphitryone jam inde capite vicesimus quintus talis fuerit, quemadmodum ei hæc fortuna contigit, sitq; etiam vel quinquagesimus abillo, hoc nimirum rideri, ut

qui

qui cum judicio rationis rem & expendere, & animi mẽte captiac insensati mollicicm dispellere nequeant. In hisce autem omnibus talis ab vulgo hominũ deridetur, partim quòd fastu & superbia laborare videatur; partim verò quod quę ante pedes & manifesta sunt, ignoret simul, & in nullis nõ ambigat. Cæterùm cùm ipse aliquem sursum, & ad res coelestes traxerit, & quis voluerit ex luisce rebus excedere, in quîs ego te aliquo modo injuria affecero, aut tu me, ad considerationem tùm justitiæ tùm injustitiæ, & quid quodque eorum duorum sit, & quid ab aliis rebus omnibus, vel ab se mutuo differant, vel ex eo, num rex, qui permultum auri possidet, felix & beatus sit: vel de regno, summatímque de humana felicitate & miseria contẽplationem ingredi cupit, quales nam illæ sint, & quo pacto hominis naturę conveniat, illam quidem sibi comparare, hanc verò cane pejus & angue refugisse, de hisce, inquã, omnibus quũ necessariò cogetur rationem reddere, illum parvianimi hominem, acrem ac judicia frequẽtantem, rursum sanè talionem similem & equivalentem reddit. Nam ab excelso loco suspensus vertigine afficitur, & sublimiis furtim contuens præ delectudine, & graviter angens animique pendens & perplexus, adhæc barbarica sonãs risum non

δυναμένων λογίζεσθαί τι καὶ χαυνότητα ἀγεώτου ψυχῆς ἐκ παλλακέων. ἐν ἅπασι δὲ τούτοις ὁ τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ πολλοῦ καταγελᾶται, τὰ μὲν ὑφ' ὑφαίνειν ἔχων ὡς δοκεῖ. τὰ δ' ἐν ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐκάστοις ἄπορῶν. ὅταν δέ γε τίνα αὐτὸς ἐλκύσῃ ἄνω, καὶ ἐθελήσῃ τις αὐτῷ ἐκβῆναι, ἐπὶ τῷ τι ἐγώ σε ἀδικῶ, ἢ σὺ ἐμέ, εἰς σκέψιν αὖ τῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας τί τε ἑκάτερον αὐτοῖν, καὶ τῷ πάντων ἢ ἀλλήλων διαφέρετον, ἢ ἐπὶ τῷ εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων κεκτημένος πολὺ χρυσίον, ἢ βασιλείας πλεῖ καὶ ἀπαιδευσίας ὅλως εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ἐπισκέψιν, πολλοῦ τε τοῦ ἴσου, καὶ τίνα ἕκτον ἀνθρώπου φύσει προσήκει τὸ μὲν κίνησαι αἰτῖον, τὸ δὲ ἀποφυγεῖν περὶ πάντων τούτων. ὅταν οὖν δέῃ λόγον διδόναι τὸν σμικρὸν σκεῖνον τὴν ψυχὴν, καὶ δεινὸν καὶ δικανικὸν πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα ἀποδιδόντα. ἰ. λιγγιᾷ τε δὴ ἀφ' ὑψηλοῦ χρεμασθεὶς, καὶ βλέπων μετεώρως ἄνωθεν ὑπὸ ἀηθείας, ἀδημονῶν τε καὶ ἀπορῶν, καὶ βαρβαρίζοντα γέλω-

τα

τε θράτλαις μὲν οὐ παρέχει, οὐδ' ἄλλῳ ἀπαιδεύτῳ· οὐδὲ νέ. οὐ γὰρ αἰσθάνονται. τοῖς δὲ ἀναρτίοις ἢ οἷς διεστραμμένοις ξαφεῖσι πᾶσιν. οὗτος δὲ ἑκατέρου ξόπος τῆς ξωῆς, ὁ μὲν τοῦ ὄντι ἐν ἐλευθερίᾳ τε καὶ σχολῇ τεθραμμένου, ὃν δὴ φιλόσοφον καλεῖς, ᾧ ἀνεμέσητον φαῦλον δοκεῖν, καὶ οὐδενὶ ἄξιον, ὅταν εἰς δουλικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα. οἷον σκευοπόλιον μὴ δεξαίμενος συσπάσασθαι, μηδὲ ὄψον ἡδύναι ἢ θῶπας λόγους. ὁ δ' αὖ τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς τε καὶ ὀξέως διακονεῖν, ἀναβαλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου δεξιὰ ἀλλὰ δίξιά γε θεῶν, οὐδὲ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντος ὀρθῶς ὑμνεῖσθαι, θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον ἀληθῆ. οἶμαι δὲ οὖν εἰ παίδοιντο οἷς ἀνθρωποι τούτοις πλείστα ἂν ἀγαθὰ καὶ κακὰ ἐλαχίστῳ καί' ἀυτοὺς ἴοιεν. τὰ μὲν οὖν κακὰ οὐτ' ἀπολέσθαι δυνατόν· ἐναντίον γὰρ τι τοῦ ἀγαθοῦ ἀεὶ εἶναι ἀνάγκη. οὔτε ἐν θεοῖς ἐυτὰ ἱδρῦσθαι. τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν

quidem Thracibus ancillis, neque alii cuiquam imperito præbet, (non enim illorũ sensu tanguntur, vel intelligentia præditi sunt) sed illis omnibus, qui præditi sunt intelligentia, & longè alter quàm mancipia educati sunt. Atque hic utriusque vitæ modus & conditio est. Alter quidem hominis revera & in libertate & otio educati, quem Philosophum vocas. Cui vitio vertendum non est, ut videatur fatuus & nullius pretii esse, cùm casu ad servilia ministeria obeunda delatus fuerit: ut exempli gratia, qui stragulum in unam sarcinam colligare nesciat, neque opsonium condimento jucundum gratumque reddere, vel assentatorias orationes conficere possit. Alter verò modus hominis est, qui ejusmodi quidem omnia exactè celeriterq; confecta dare possit: sed dextrè, ut liberũ hominem decet, ministri ignorat, neque etiam orationum concentu accepto, ritè veram tum deorum, tum hominum beatorum vitam cantu celebrare didicit. Existimo igitur, si hisce homines dicto audientes forent, pacem & majorem, & minora ipsis mala fore. Itaque fieri nullo modo potest ut mala prorsum pereant & amputentur. Etenim vitio bono semper aliquid contrarium esse necesse est. Neque tamen in diis ea statuere convenit. Verùm naturam morti obnoxiam, atque

hunc locum necessariò circumeunt. Quamobrem etiam anniti oportet, ut hinc quàm citissimè illuc confugiamus. Fuga autem in contrita est, ut pro virili nostra parte Deo similes fiamus. Similitudo autem illa est, ut cum prudentia justi simul & sancti exsistamus. Sed enim istud haud ita facile est persuasu, non illorum caussa, ac plerique ajunt, malum esse fugiendum, ac virtutem sequendam: horum gratiâ hoc quidem amplectendum, illud verò fugiendum esse, ne quo modo malus, sed ut bonus & honestus esse videaris: sanè namque ea sunt, ut mihi videtur, vetularum, quod dicitur, deliramenta ac nugæ. Quòd autem verum est, ad hunc modum dicimus. Deus nullo omninò modo injustus, sed, ut sic dicam, quàm justissimus est: nec quid quam ei similius est, quàm ut quisque nostrum sit quàm justissimus. De hoc verè dicendo, viri acies & gravitas, itemq; vilitas, & ut sic dicam, mollitas ac imbellia seu mollicies concipiuntur. Etenim hujus cognitio sapientia est & vera virtus. Ignorantia verò insciti & manifesta praviras. Reliquæ verò, quæ & potentiæ, & sapientiæ videntur, in civilibus quidem fabricatoribus exsistere odiosæ & molestæ; in artibus verò sordidæ & illiberales sunt. Injusta igitur facienti ac irreligiosa & impia loquenti, vel facienti,

πόθεν παρεστῶτι ἐπιβάλλειν. διὸ δὴ καὶ πειρᾶσθαι χρὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅτι τάχιστα. φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν. ὁμοίωσις δὲ δίκαιον μὲν καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως γίνεσθαι. ἀλλὰ γὰρ οὐ παντί τι ῥᾴδιον πεῖσαι, ὡς ἕνεκα οὐ πολλοὶ φασὶ δεῖν κακοῦργοι μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ διώκειν. τούτων χάριν τὸ μὲν διωκτέον, τὸ δὲ, οὐ, ἵνα δὴ μὴ κακὸς, ἀλλ' ἵνα ἀγαθὸς δοκῇ εἶναι. ταῦτα μὲν γάρ ἐστιν, ὁ λεγόμενος γραῶν ὕθλος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. τὸ δὲ ἀληθὲς, ὧδε λέγομεν. θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος ἀλλ', ὡς οἷόν τε, δικαιότατος. καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλο ὁμοιότερον οὐδὲν, ἢ ὃς ἂν ἡμῶν αὖ γένηται ὅτι δικαιότατος. περὶ τοῦτο δὲ ἡ ὡς ἀληθῶς δεινότης ἀνδρὸς, καὶ ἡ οὐδένεια τὸ δὲ ἀνδρία. ἄνοια γὰρ τούτου γε σοφία δὲ ἀρετὴ ἀληθινή. ἡ δὲ ἀγνοίᾳ, ἀμαθίᾳ καὶ κακία ἐναργής: αἱ δὲ ἄλλαι δεινότητές τε δοκοῦσαι, καὶ σοφίαι, ἐν μὲν πολιτικαῖς δημιουργίαις γιγνόμεναι φορτικαί. ἐν δὲ τέχναις, βάναυσοί. τὸ οὖν ἀδικοῦντι δὲ ἀσέβειν λέγοντι ἢ φρόνιμον

μακρῷ ἀεὶς ἔχει, τὸ μὴ συγχωρεῖν δεινὸν εἶναι τὸ αἰσχρὸν ὑγίας εἶναι. αἰσχύνονται γὰρ τοῦτο ὀνείδει καὶ οἴονται ἀκούειν, ὅτι οὐ λῆροι εἰσὶ γῆς ἄλλως ἄχθη, ἀλλὰ ἄνδρες, οἵους δεῖ ἐν πόλει τοὺς σωθησομένους. λεκτέον οὖν τἀληθὲς, ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον εἰσὶν οἷοι οὐκ οἴονται, ὅτι οὐχὶ οἴονται. ἀγνοοῦσι γὰρ ζημίαν ἀδικίας, ὃ δεῖ ἥκιστα ἀγνοεῖν. οὐ γὰρ ἔστιν ἣν δοκοῦσι πληγάς τε καὶ θάνατοι, ὧν ἐνίοτε φέρουσιν οὐδὲν ἀδικοῦντες, ἀλλ' ἣν ἀδύνατον ἐκφυγεῖν. παραδείγματος γὰρ ἐν τῷ ὄντι ἐστῶτος, τῷ μὲν θείου εἶδος μονοειδέστατον, τῷ δὲ ἀθέου ἀθλιωτάτου, οὐχ ὁρῶντες ὅτι οὕτως ἔχει ὑπὸ ἠλιθιότητός τε καὶ τῆς ἐσχάτης ἀνοίας λανθάνουσι. τῷ μὲν ὁμοιούμενοι διὰ τὰς ἀδίκους πράξεις, τῷ δὲ ἀνομοιούμενοι. οὗ δὴ ἕνουσι δίκην ζῶντες τὸν εἰκότα βίον ᾧ ὁμοιοῦνται. ἐὰν δὲ εἴπωμεν ὅτι ἂν μὴ ἀπαλλαγῶσι τῆς δεινότητος καὶ τελευτήσαντας αὐτοὺς, ἐκεῖνον μὲν ὁ τῆς κακῶν

longè satiùs, adeoque tutissimum fuerit nihil tribuere locúve dare suæ versutiæ, ut ab improbitate victus audias. Exsultant enim probro, séque audire existimant, non se fatuos & insulsos, omninò esse, telluris alioqui pondera: sed istiusmodi homines, quales esse in civitate oportet, qui Rempublicam sunt conservaturi. Verum igitur dicendum est, eos tanto magis esse illiberales, quales se non esse arbitrantur, eò quod non putent se tales esse. Ignorant enim injustitiæ damnum, quod minimè ignorare oportet. Nam damnum non est, quod existimant, verberibus cóntundi, ac morte denique affici, quæ non rarò perpetiuntur illi, qui nulla in re quenquam læserunt, sed quod fieri non potest, ut effugiãt. Etenim cùm in rerum universitate constituta sint exempla, alterum quidem divinum, quod omnium beatissimum est, alterum verò Dei omninò expers & prophanum, quod miserrimum, non animadvertentes ita se rem habere, præ stultitia extremaque amẽtia eos fugit, se ei propter injustas actiones similes esse, illi verò, cui similes esse volunt, dissimiles. Cujus quidem rei gratia pœnas luent, vitam ducentes similem planè ei, cui se similitudine conformant. Quod si autem dicamus, eos, nisi ab illa versutia desistant, vita defunctos, locum illum, qui malorum

expers purúfque eſt, non accepturos, & malos hîc ſemper habituros ſimilitudinem vitæ tráſactæ, dum cum malis vivêt, ea, inquam, ſi dicamus, omninò ut moleſti & malitioſi dicent ſe delicta quædam & ab omni mente aliéna audituros. Et ſanè dum falſa ſupra modum turgidi ſe vehementer ſapere autumant, unum quid profectò ipſis uſuvenit, ut ſi privatim rationem eorum, quæ vituperant, & redderet, & accipere oporteat, velintq; maſculè ac fortiter multo temporis ſpacio diſputandi impetum ſuſtinere, neq; timidè & ignavè ſeſe fugæ mandare: tum etiam abſurdè deſinétes ipſimet ſibi non placent, & ſua propria dicta improbabunt, ac Rhetorica illa ſeu diſſerendi ars aliquomodo elanguéſcit & extinguitur, ut nihil à pueris differre videátur. Iam ſi hæc ita ſe habent, & vita tum diuinior, tum beatior videtur hominum illorum, qui in Philoſophia ætatem agunt: nihil ſanè aliud faciendum eſt; quàm Philoſophiæ ſtudium generosè amplecti.

CAP. XV.

POſt hæc tali quadam affectione tãquam effigie naturam noſtram adumbrabimus & exprimemus, tum de ratione bonæ inſtitutionis, tum de rudítate & imperitia. Plomines nãq; intélligere tanquam in ſubterráneo domi-

μακάριος τόπος οὐ δέξεται. ἐν δὲ τοῖς τὸν αὐτοῖς ὁμοιότητα δι' ἀγωγῆς ἀεὶ ἕξουσι καὶ πρὸς κακοῖς ξυμβιώσεις. ταῦτα δὴ καὶ ἀληθέστατα ἐστιν, οἷς δ' ἐγὼ καὶ παρορμῶν εἰπὼν τυγχάνω ἀκούσονται, καὶ μάλα δὴ ἐπιβόητον φρονοῦντες ἐν μέν τοι τι αὐτοῖς συμβήσεται, ὅ τι ἂν ἰδίᾳ λόγου δέῃ δοῦναι τὰ παρ' ἑαυτῶν, περὶ ὧν φήσουσι καὶ ἐθελήσουσιν ἀνδρικῶς ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπομενεῖν, καὶ μὰ ἀνδρὸς φεύξεσθαι, τό τε ἀνόητον πολυτρόπως νῦν ἀπορήσουσιν αὐτοὶ αὐτοῖς, περὶ ὧν λέγουσι, καὶ τὸ ῥητορικὸν ἐπίπαν ὡς ἀδοκιμάστως ἔχουσιν, ὥστε μηδὲν διαφέρειν. Εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, καὶ ὁ βίος βελτίων τε ἂν εἴη καὶ εὐδαιμονέστερος φαίνοιτο ἂν ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων, οὐδὲν ἄλλο χρὴ πραίτειν, ἢ φιλοσοφίας ἐπιλαμβάνεσθαι γενναίως.

Κεφ. ιε.

ΜΕτὰ ταῦτα δὴ ἀπεικάσαι δεῖ τοιούτῳ τινὶ ἐκείνην τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. ὡς γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκή-

σει

οἷ ἀσπιλαιώδει ἀναπεπταμένῳ πρὸς τὸ φῶς ἢ εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν ἀφ' ἅπαν τὸ ἀσπήλαιον. ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων δύας ἐν δεσμοῖς, καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τὰ αὐτοὺς εἰς τὰ τὸ πρόσθεν μόνον ὁρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνατεῖν περιάγειν. φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καιόμενον ὄπισθεν αὐτῶν. μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς, καὶ τῶν δεσμωτῶν, ἐπάνω ὁδὸν παρ' ἣν ἴδε τειχίον ἀνῳκοδομημένον, ὅπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑφ' ὧν τὰ θαύματα δεικνῦσιν. ἴστε παρ' ἡμῖν τὸ τειχίον, φέρουσαι ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου, καὶ ἀνδριάντας, καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα, καὶ πανοπλισμένα. οἷον εἰκὸς; τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων. τί δὴ οὖν τοιαύτην εἰκόνα ταύτῃ καὶ τοὺς δεσμώτας αἰόπους θῶμεν ἡμῖν. τοὺς γὰρ τοιούτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οὐδὲν ἄν τι ἑωρακέναι ἄλλο, πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καθ' ἑαυτοὺς τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας. εἶδον ἄλλο. πῶς γὰρ οἱ δυνήσονται γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασ-

cilio ſpelunca habente ſpeciem, quæ longum introitum habeat, patentem lumen verſus per univerſum ſpecus. In eo ab prima pueritia homines in vinculis detineri cruribus & cervicibus reuinctos, ita ut illi maneant tales, quo prorſum, quæque ante pedes ſunt ſolùm proſpiciant, capita autem propter vinculum, quo aſtricti ſunt, circumagere & flectere nullo modo queant. Lux aũt, quã ignis ſupra caput & procul lucens atq; ardens ipſis facit, poſt tergũ ipſorum eſt. Porrò inter ignem illũ & vinctos ſupernè via eſt, ad quam vide parietẽ exſtructũ, quemadmodũ admirabilium prodigiorum authoribus ante oculos hominum ſepta ac tabulata objiciũtur, in quibus ſua admiranda populo proponunt ſpectanda. Præterea vide ad hunc paritem homines varia vaſa ferentes eminentia ſupra hunc parietem, ad hæc ſtatuas hominum aliaq; animalia tam lapidea, quàm lignea & variis modis fabrefacta; quẽadmodum veriſimile eſt hoſce quidem, qui ea proferunt, palam eloqui, alios verò ſilentio premere. Abſurdam verò hanc imaginem, ac vinctos illos abſurdos finge nobis ſimiles eſſe. Nam illos primùm quidem de ſeipſis, & de ſe mutuo puta aliud aliquid vidiſſe, quàm umbras, quæ ab igne ipſis adverſo ſpeluncæ accidũt. Nihil aliud. Quomodo enim ſi coacti fuerunt in vita

capita tenere immobilia? Quid autem eorum, quæ circumferuntur, nonne omnia eodem se modo habent? Si igitur colloqui inter se mutuò & sermõe uti possent, an non putas eos, quæ præsentia esse videmus, nominibus exprimere? omninò necesse est. At enim quid si ex adversa parte carcerem echo & repercussus sonus compleret, quum præteriuntium aliquis locutus foret, putásne aliud aliquid eos existimare, quàm umbram pertransientem esse, quæ loquatur? Nihil aliud. Planè igitur istiusmodi nihil aliud existimarent verum esse, quàm retum præparatarum umbras. Ita omninò feres habet. Considera igitur quopacto isti ab illis vinculis solvantur, & quonam remedio ab illa insania curentur, annè natura talia illis contingant. Quod si quisquam solutus ac liberatus ab illis vinculis etiam cogatur confestim surgere ac cervicem circumagere atque incedere, tum etiam lucem versus oculos obrutúmq; attollere, ea, inquam, omnia sr sibi facienda essent, dolore afficeretur, & propter splendores illa intuëri non valeret; quorum tum umbras videbat: quidnam ipsum dicturum autumas, si quis ei dicat, ipsum tunc meras nugas vidisse? Nunc autem ipsis rebus, quæ verè sunt, cum paullò & propinquiorem esse, & rectiùs videre; cùm ad ea sit conversus, quę ve-

μένοι εἶεν ὅλον βίον; τὶ δὲ τῶν παραφερομένων οὐ ταυτὸν πᾶν τοῦτο; εἰ οὖν διαλέγοιντο οἷοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦτα ἡγῇ ἂν τὰ παρόντα αὐτοὺς νομίζειν ὀνομάζειν ἅπερ ὁρῶμεν; ἀνάγκη. τὶ δ' εἰ ἠχὼ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καθ' ἑτέρου ἔχοι, ὁπότε τις τῶν παριόντων φθέγξαιτο. οἶει ἄν ἄλλο τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον, ἢ τὴν παριοῦσαν σκιάν; οὐδὲν ἄλλο. παντάπασι δὴ οὖν οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλό τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς, ἢ τὰ τῶν σκευαστῶν σκιάς. πολλὴ ἀνάγκη. σκόπει οὖν αὐτῶν λύσιν τε καὶ ἴασιν τοῦ τε δεσμοῦ καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἵα τις ἂν εἴη εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνει αὐτοῖς. ὁπότε τις λυθείη καὶ ἀναγκάζοιτο, ἐξαίφνης ἀνίστασθαί τε καὶ περιάγειν τὸν αὐχένα καὶ βαδίζειν, καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν. πάντα δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυνατοῖ καθορᾶν ἐκεῖνα, ὧν τότε τὰς σκιὰς ἑώρα. τὶ ἂν οἴει αὐτὸν εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι, ὅτι τότε μὲν ἑώρα φλυαρίας. νῦν δὲ μᾶλλον τι ἐγγύτερον τοῦ ὄντος, καὶ πρὸς μᾶλλον ὄντα τετραμμένος ὀρθό-

Ita

πρὸς βλέποι. καὶ δὴ καὶ ἕκαστον τῶν παρόντων δεικνὺς αὐτῷ, ἀναπυνθάνοιτο ἐροῦ ἀπορίαν, ὅ, τί ἐστιν, ὅτι οἴει αὐτὸ ἀπορεῖν τε ἂν καὶ πότερα ἀληθέστερα, ἃ τὰ νῦν δεικνύμενα; πάντως δήπου. ἐὰν οὖν καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸ βλέπειν, ἀλγεῖν τὰ ἂν τὰ ὄμματα, καὶ φεύγειν ἀποστρεφόμενον πρὸς ἐκεῖνα, ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων. εἰ δὲ ἐντεῦθεν ἕλκοι τις αὐτὸ βίᾳ καὶ ἐφαπίας τραχείας διὰ βάσεως, καὶ ἀνάγκης ἕλκοι ἀνίη, πρὶν ἐξελκύσειε εἰς τὸ τῦ ἡλίου φῶς, ἆρα οὐκ ἀλγεῖν τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἑλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἔχοιτο ἀμμάτων μεστὸ, ὁρᾶν οὐδὲν ἂν δύναιτο τῶν λεγομένων ἀληθῶν. ὥστε ἐξαίφνης ἂν τοῖς παρ' ἐκείνοις συνηθείας δεῖσθαι ἂν οἶμαι ἐθῶν ἂν τι μέλλοι τις ἀνω ὁρᾶν. καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἂν ῥᾷστα καθορῴη, καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἰδωλα. ὕστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ τούτων τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ αὐτὸν ἂν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾷον θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῆς ἕω τε καὶ σελήνης φῶς, ἢ μεθ' ἡμέρα τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου. τελευταῖον δὲ οἶμαι τὸν ἥλιον

rius existunt. Adhæc si unumquémq; præteriuntium ei ostenderis, isque cogat interrogans respondere ea ita se habere: an non existimas cum ambigere simul & judicare ea, quæ tum videbãtur veriora esse, quàm quæ nunc ostenduntur? Ita sanè. Igitur si etiam cum cogat lumen ipsum intueri, & præ dolore oculorum, quo afficitur, & fugere ab illis aversum oculis ad ea, quæ videre possunt, eaque ducere reipsa manifestiora iis, quæ ostenduntur. Quod si hinc aliquis ipsum vi per ascensum asperum & præruptum traheret, nec remitteret priùs, quàm in lumen solis extraxisset, an non hoc ipsum malè habiturum, isque ideò graviter indignaturus esset, se ita rapi? Et cùm ad lumen pervenerit, tum oculos ejus splendore repletos habentem, omninò nihil eorum, quæ nunc vera dicuntur, videre posse? Itaque consentiam, meo quidem judicio, opus fuerit, ut illis consuetudines objiciantur, si superna inspecturi sint. Et primum quidem umbras facilius intueatur: deinde in undis cùm hominum, tum reliquarum rerum simulachra. Posterius verò ipsa, atq; ex iis quæ in coelo sunt, ipsúmque etiam coelum noctu facilius contemplabitur, aspiciens & syderum & ipsius lunæ lumen, quàm si interdiu & solem & solis lumen intueretur. Ad ultimum autem judico ipsum solem, qualis

qualis est, per se non in aquis, neque alicuius sede ejus, quæ apparebant, imagines intueri & suspicere posse, sed per se in sua, qualis est, regione. Et post hæc de eo collegerit, ipsum solem talem esse, qui & horas seu tempora anni & annos præbeat, quique omnia, quæ in loco aspectabili sunt, moderetur & gubernet, atq; illorum omnium, quæ ipsi videbant, aliquo modo autor sit. Certum quippe & conspicuum est, cum post illa tandem ad hæc venturum. Quid si ergo ipse memoria recolat primam habitationem, eamque, quæ ibi est, sapientiam, itémque eos, qui ibi tum simul erant vincti, an non existimas eum sese quidem beatum reputare ob mutationem loci, illos verò miseraturum? Ita profectò censeo. Honores autem & laudes, si quæ ipsis mutuò tum exhibebantur, & virtutum præmia illi, qui acutissimè cerneret, transitoria, simul quæ in memoriam maximè reduceret, quæcunq; illis & priora & posteriora, quæque iidem progredi solerent, atq; ex hisce potentissimè ceu vaticinio colligeret, quæ ventura esset, putáne eum simul maximè ea expetituruma felicésque judicaturum eos, qui apud ipsos in honore habentur potentiáq; præditi sunt? An ut sibi usu veniat illud Homericum,

Agricolæ medios alicui si forte per agros,
Ab quo pol nunquam fiunt mercede bubes,

οὐκ ἐν ὕδασιν, οὐδ' ἐν ἄλλοις ξένοις ἱδρᾳ φαντάσματα αὐτῷ, ἀλλ' ἀυτὸν καθ' αὑτὸν ἐν τῇ ἀυτοῦ χώρᾳ δύνασθ' ἂν καθιδεῖν καὶ διανοεῖσθαι οἷός ἐστι καὶ μετὰ ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ ἀυτοῦ, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τάς τε ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτούς, καὶ πάντα τὰ ὁπόσα τὰ ἐν τῷ ὁρωμένῳ τόπῳ. καὶ ὀπίσω αὖ σοφὸς ἐλέγοι, ὅτι ἐστὶν αὐτὸς αἴτιος. ἆλλο δὲ, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μεῖ' ἐκείνου ἔλθοι. τί οὖν ἂν μεμνημένος αὐτὸν τῆς τοιᾶσδε οἰκήσεως, καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας, καὶ τῶν τότε ξυνδεσμωτῶν, οὐκ ἂν οἴει ἑαυτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς δ' ἐλεεῖν; καὶ μάλα. τιμὰς δὲ καὶ ἔπαινοι, εἴ τινες ἦσαν ἐντοῖς τότε παρ' ἀλλήλων, καὶ γέρα τῷ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παρόντα καὶ μνημονεύοντι μάλιστα ὅσα τὰ πρότερα αὐτῷ καὶ ὕστερα εἰώθει, καὶ ἅμα προειδώς. ἐκ τούτων δὴ διανοοῖτ' ἂν Δημοσθένους δόμων τὸ μέλλον, ἢ ξὺν δοκησάνδρου ἐπιθυμίαις αὐτὸν ἔχειν, ἢ ζηλοῦν τὰς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους; ἢ τὸ τοῦ Ὁμήρου ἂν πεποιῆται, καὶ σφόδρα εὐλόγως ἀπάρουρον ὄντα θητεύειν ἄλλῳ ἀνδρὶ παρ' ἀλλήρῳ, καὶ ὁτιοῦν

εἶν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνα τε δοξάζειν, καὶ ἐκείνως ζῆν. οὕτως ἔγωγε οἶμαι, καὶν μᾶλλον πεπονθέναι ἂν δέξασθαι, ἢ ζῆν ἐκείνως. καὶ τόδε δὴ ἐννόησον, εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος καλαβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θᾶκον καθίζοιτο, ἆρ' οὐ σκότους ἂν πάλιν χοίη τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξαίφνης ἥκων ἐκ τοῦ ἡλίου; μάλα γε. τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα, διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττει πρὶν κατασῆναι τὰ ὄμματα, οὗτος δὲ ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος εἶη ξυνηθείᾳ, ἆρ' οὐ γέλωτ' ἂν παρέχοι; καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀναβὰς ἄνω διέφθαρμένος ἥκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἰέναι, καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴπως ἐν ταῖς χερσὶ δυνατὸν λαβεῖν, καὶ ἀποκτείνειν; ἀποκτεινύναι ἂν σφόδρα γε. ταύτην τοίνυν τὴν εἰκόνα προσαπτέον ἅπασαν ὡς ἀληθῶς τοῖς λεγομένοις. τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἕδραν, τὴν τοῦ δεσμωτηρίου οἰκήσει ἀφομοιωτέα. τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς, τὴν τοῦ ἡλίου δυναμιν, τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν, καὶ θέαν

& quidvis potiùs perpeti, quàm illa opinari, eoque modo vivere. Sic & ego quidvis potiùs susceptur arbitror, ut perpetiar, quàm illo modo vitã ducere. Cæterùm & hoc expẽde, si talis rursum in idem antrum descenderit, ac consederit in eodem loco ac sede, in qua antè, an non repentè ex sole veniens, oculos tenebris repletos habitu rus est per omnem modum. Sin autẽ umbras illas cum discernentem contendere oporteat cum illis, qui semper vincti sunt, idque eo tempore, quo oculi cæcutiunt, antè quàm illi compositi, & acie sint præditi: an nõ hocce tẽpus, si admodum exiguum fuerit, & minus quàm consuetudo ferat, risum concitabit, deq; eo dicatur, ipsũ oculis corruptum, posteaquam ad superos ascendit, venire, & non esse operæpretium, neq; id operam dandam ullo modo, ut ab inferis quis conetur ad superos ascendere, eumque qui vinctum aliquem solvere, & sursum adducere annitatur, si quidem prehendi posset in actu, confestim occidere. Omninò profectò occidendus ille sit. Hæc igitur imago universa abhibenda est, quàm sincerè vereq; iis, quæ dicta sunt. Sedem quidẽ & fundamentum, quod per visum conspicuum est, carceris habitationi si compararis. Ignis verò, quod in ea est, lumen solis potentiæ, ascensum item ad superna, & specta-

cultum eorum, quæ supersunt sunt affectum animi ad locum; qui intelligentia percipitur, si itidem finxeris, à vero non abetrabis. Hæc autem honesti forma, quæ & vix videri potest, in eo, quod animo cognoscitur, hoc pacto vltima esse videtur. Quod si autem oculis comprehendatur; ratione colligendum est, eam omnibus omnium tum rectorum tum honestorum caussam esse. quippe quę in loco visibili lumen, ejusque dominum peperit. Et in eo, quod mente & cogitatione complecti possumus, ipsa domina est, quæ veritatem mentemq; exhibeat. Hancque cernere oportere eum, qui vel publicè vel privatim prudenter & cum mente officium suum facturus est. Iam si hoc opus est bonæ institutionis adolescentię, apprehendenda etiam est Philosophia. Illis autem, quæ nunc videntur multis mortalium in primis studio & laboribus acquirenda, suas res habere jubendum esse, tanquam non habentibus vllum; quod quidem probari mereatur, ad felicitatem momentum.

τῆς ἀνα- τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἀνοδον τι- θεὶς, οὐχ ἁμαρτήσῃ τῆς ἀλη- θείας. ἀυτὴ δέ σου ἔστω φαί- νεται; ἐν τῷ γνωσθῆ τιλου- μένῃ τῷ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόνῃ ὁρᾶσθαι. ὀφθεῖσα δὲ συλ- λογιστέα ἐστὶ, ὡς ἄρα αὕτη πάντων αἰτία ὀρθῶν τε καὶ καλῶν εἰκόνα. ἔν τε ὁρατῷ φῶς, καὶ τὸν τούτου κύριον τεκοῦσα. ἔν τε τῇ νοητῇ, αὐτὴ κυρία ἀλήθειαν ἐν νοῦν παρεχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ. Εἰ δὴ τοῦτο ἔρ- γον ἐστὶ τῆς παιδείας, ἀντιλα- μβάνεσθαι καὶ φιλοσοφίας. Ἔτι δὲ νῦν δοκούντων δεῖν περὶ σπουδάσαι τοῖς πολλοῖς ἀν- θρώποις ὡς οὐδεμίαν ἐχόντων εἰς εὐδαιμονίαν ῥοπὴν ἀξιόλογον.

Cap. xvi.

QVare si hæc vera sunt de illis tale quid cogitandũ & expendendũ est. Institutionẽ non esse talẽ, qualem eam nonnulli pronunciant. Ajunt autem se animo indignissimum, cui scio-

Κεφ. ις.

Ἔτι τοίνυν εἰ ταῦτα ἀληθῆ δεῖ νοῆσαι περὶ ἀυτῶν τοιόν δέ τι. τὴν παιδείαν οὐχ οἷον τινες ἐπαγγελλόμενοι φασὶν εἶν, τοιαύτην καὶ εἶν. φασὶ δέ που οὐκ ἐνοῦσαν ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιση- μης

μὴς ἐντιθέναι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθείης. ὁ δὲ γε τοῦ λόγος σημαίνει ταύτην τὴν ἐνοῦσαι ἑκάστῳ δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ τὸ ὄργανον ὃ καθαιρεθέντος ἑκάστου, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως, ἢ ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φαεινὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ περιακτέον τοῦ γιγνομένου θεωρητικὸν εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὂν, καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη. τοῦτο δ' εἶναι φαμὲν τἀγαθόν. τούτου τοίνυν αὐτῇ τέχνη ἂν εἴη ἡ περιαγωγῆς. τίνα τρόπον; ὡς ῥᾷστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τὸ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' εἰς ἔχοντι μὲν αὐτὸ, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ, οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει τοῦτο διαμηχανήσασθαι. αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς, κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος. τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον, ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσί τε καὶ ἀσκήσεσιν. ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι, παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τυγχάνει. ὡς ἔοικεν ἔχουσα, ἃ μὲν δύναμιν οὐκ ἀπόλλυσιν. ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς, χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ κερδαλέον γίγνεται. ἢ ὅπως ἐννοήσας τὴν λεγομέ-

tia non insit, quemadmodum si cæcis oculis visum imponerent. Præsens verò oratio hanc cujusque animo inesse vim potentiamq; significat, & instrumentum, quo quisque addiscit, veluti si oculus non valeret aliter, nisi cum universo corpore sese ex loco obscuro ad id, quod clarum lucidumque est, verteret: ita cum universa anima ab ipsa generatione velpotiùs ortu circumagendum esse, donec ad id, quod est, atque ad ejus, quod est illustrissimum valeat contemplans tolerare. Hoc autem bonum honestumque esse dicimus. Hoc igitur illius ars fuerit animi circumactionis. Quonammodo? ut quàm facillimè simul expeditissimeq; convertatur, non ut illi visum indat, sed ut illo prædito, nec interim rectè converso neque cernenti, quæ decebat videre, omnibus rationibus ac modis contendet. Reliquæ igitur, quæ animi vocantur virtutes, propè accedere videntur ad corporis virtutes. Nam cùm revera priùs non insint in animo, postea consuetudine & exercitatione cõparantur & induntur. Illa autem virtus, quæ prudentia vel sapientia dicitur, præ omnibus maximè, uti videtur, divina est, quod vim quidem nunquã amittit. Ab ipsa verò circumductione utile & conducibile, rursumque inutile & noxium exsistit. An nondum expendisti animulam eorum, qui dicun-

tur quidem mali, sed tamen sapientū, quàm ea acriter videat, quamqué acutè perspiciat omnia, ad quę fuerit conversa, tanquam quæ malo hebetiqué visu nullo modo prædita: sed malitiæ servire coacta sit, ut quantò cernat acutiùs, tantò plura mala faciat? Quod si ab pueritia statim illud de tali natura ac ingenio radicitùs recisum fuerit, & circuncidantur etiam illa, quæ nativitatis sunt cognata ceu laminas plumbeas, quæ commessationibus, & id genus aliis voluptatibus ac edacitatibus deliciisque si agnatæ fuerint, ad infernà animi obtutum convertunt & deprimunt. Iam si ab illis recedens animus convertatur ad ea, quæ verà sunt, & hæc ipsa animula eorundem hominum illa acutissimè intuebitur & distinguet, quemadmodū & illa, ad quæ nunc conversa est. Nunc igitur, quando huc venimus, qualenam etiam sit philosophiæ opus & quàm efficax res, apparet, quantoque in pretio habenda sit, hinc omninò perspicuum exsistit. Nam avellere ortum & generationē ab animo, & perpurgare eam vim, quæ in illo potest ratiocinari, philosophiæ maximè cōpetit. Hic igitur vitæ modus optimus est, ut justitiā & universam virtutem exerceamus, & moriendo, hoc est, mortē meditando vivamus. Hunc ergo modū sequemur, si felicitatem verè cōsequi cupiamus.

νων μὲν πονηρῶν, σοφῶν δὲ ὡς δεινὸν μὲν βλέποντα τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διαρῶντα πάντα, ἐφ' ἃ τέτραπται, ὡς οὐ φαύλως ἔχον πρὸς ὄψιν, κακίᾳ δὲ ὑπαγόμενον ὑπηρετεῖν, ὥστε ὅσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ, τοσούτῳ πλείω κακὰ ἐργαζόμενον; τοῦτο μὲν τοι τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως, εἰ ἐκ παιδὸς ὁπόθεν κοπτόμενον ἀφελοῖτο τὰς ἐμφύτους ξυγγενείας, ὥσπερ μολυβδίδας, αἱ δὴ ἡδοναῖς τε καὶ τοιούτων ἐδωδαῖς τε καὶ λιχνείαις προσφυεῖς γιγνόμεναι, περὶ τὰ κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν. ὧν εἰ ἀπαλλαγὴν ἀφέλοις φέροι εἰς ἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ ὀξύτατα ἰδοι, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται. Νῦν οὖν δὴ ὁπότε ἐντεῦθεν γεγόναμεν, καὶ τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον, ὁποῖόν ἐστι, φαίνεται, καὶ ὡς ἔστι τίμιον, αὐτόθεν ἐστὶ καταδηλον. τὸ γὰρ ἀφελεῖν τε γένεσιν ἀπὸ ψυχῆς, καὶ ἐκκαθαίρειν τε λογικῷ δυναμένῳ αὐτῆς ἐνέργειαν, μάλιστα ἀνδρὶ προσήκει. οὗτος οὖν ἄριστος βίος τῷ βίῳ τε δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ἀσκοῦντας, ἐζῆν τεθνάναι. τοιούτῳ οὖν ἑπόμεθα, εἰ βουλόμεθα ὄντως εὐδαιμονεῖν.

Κεφ.

Κεφ. ιζ.

Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων λόγων, καὶ τῶν μύθων τῶν ἱερῶν τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν Πυθαγορείων ὑπομιμνήσκειν τοὺς ἀκούοντας, ἀρξόμεθα καὶ τούτου ἐντεῦθεν. ὀρθῶς λέγονται οἱ μακάριοι ὄλβιοι, καὶ εὐδαίμονες εἶναι, καὶ οἷς τῶν ἀπεράντων ἐπιθυμιῶν ἐχόντων τὰς ἐπιθυμίας, ἀβίωτος ὁ βίος. οὐδέ γε οἶμαι ἄν, εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ ἐν τοῖς δὲ λέγει, λέγων,

Τίς δ' οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστι κατθανεῖν,
Τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

Καὶ ἡμεῖς δὴ ὄντως τεθνάμεν. καὶ τὸ μὲν σῶμα ἔστιν ἡμῶν σῆμα. τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσὶ, πυγχάνει ὄν, οἷον ἀναπίπτειν ἄνω καὶ κάτω. καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κομψὸς ἀνὴρ ἴσως Σικελικός τις ἢ Ἰταλικὸς παραίνων πρὸ ὀφθαλμῶν, δέξα τὸ πιθανόν τε καὶ πειστικὸν, οἰνόμασεν πίθον τοὺς δὲ ἀνοήτους, ἀμυήτους. τῆς δ' ἀνοήτου τοῦτο δὴ ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσὶ, τὸ ἀχόλαστον αὐτῇ, καὶ οὐ σωφρο-

CAP. XVII.

QUod si autem & ab priscis tum sermonibus, tum etiam fabulis sacris cùm aliorum, tum etiam Pythagoricorum auditores commonefaciendi & hortandi sunt ad easdem præceptiones, & hanc rem inde occipiamus. Rectè dicuntur, qui nullius indigent, felices & beati esse, & illorum, qui cupiditates habent inexplebiles, gravem esse vitam. Neq; enim admirer profectò, si illis versibus Euripides vera esse ait, inquiens,

Quis novit, utrum vivere, mori sit: mori
Rursum, ingredi vitam?

Et nos revera mortui sumus. Ac corpus quidem nostrum sepulchrum est. Atque illa animi pars, in qua cupiditates sunt, eodem planè modo se habet, ac persuaderi simul, & recidere sursum & deorsum. Atq; hoc vir quidam cõmodus & scitus, Siculus fortasse aut Italicus, ex illo hominum genere, qui fabulas concinnant, hanc animi partẽ adducens, ad nomen propter suasionẽ & credulitatem (quod πιθανὸν & πειστικὸν Græcè dicitur) vocavit πίθον, id est, dolium, quòd persuasioni facilè aures præbent: insensatos verò, (ἀνοήτους) vocavit ἀμυήτους, id est, à sacris alienos & non initiatos. Horum verò profanorum partem illam animi, in qua sunt cupiditates, quæq; intemperans & incontinens est, & minimè so-

lida, assimilabat propterinexplebilē & insatiabilem cupiditatē dolio pertuso. Contrarium sit hic plerisq; moralib' ostendit, ut corum, qui apud inferos sunt, id, quod non videtur, dicens, hi profani homines sint miserrimi, atque aquam ferant pertuso in dolio, vel alio istiusmodi pertuso cribro. Enimverò cribrum, inquit quemadmodum dicebat is, qui ad me dicere solebat, animum esse. Animum autem infernatorum cribro assimilabat, quasi perforatum, utpote qui propter incredulitatem & oblivionem continere non valeat. Hęc omninò quidem alicui penè absurda sunt: interim quod volo tibi ostendere, demonstrant evidentissimè, quemadmodum transferendum sit vitę institutum, quod inexplebiliter & intemperanter se habet, in rationē vitæ, quæ moderata & decens, præsentibúsque semper satis superque contēta est & persuadendum est beatiores esse temperantes intemperantibus. Agedum igitur & aliam dicam imaginem ex eodem, quo superior fuit prompta imago, gymnasio. Nam expende, num idem de utriusque vita, sobrii scilicet alicujus hominis, & intemperantis nepotis sentias, veluti exempli gratia, si duobus viris singulis multa essent dolia, & alteri quidem integra et incolumia ac plena essent, hoc vino, aliud melle, illud lacte, aliaque

νὸν, οἷς τεθημμένος ἂν τις πίθος, ἀλλὰ τὴν ἀνοπλησίαν ἐπεικάσας. σαύναρτίον δὲ οὗτος τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ἐνδείκνυται, ὡς πῶς ἐν ᾅδου τὸ ἀνδὶς δὲ λέγων, οὗτοι ἄθλιοί τινές εἰσιν οἱ ἀμύητοι, καὶ φορεῖν εἰς τὸ τεθημμένον πίθον ὕδωρ, ἑτέρῳ τοιούτῳ τεθημμένῳ κοσκίνῳ. τὸ δὲ κόσκινον ἔφη λέγει, οἷς ἔφη ὁ φοὺς ἐμὲ λέγων τὴν ψυχὴν εἶναι. τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπεικάσας τὴν τῶν ἀνοήτων, ὡς τεθημμένῳ, ἅ τε οὐ δυναμένῳ σέσθαι δι' ἀπιστίαν τὰ καὶ λήθην. ταῦτα ἴσως μὲν ὄξυ ὑπό τι ἄτοπα. ἔστω δὲ, ὃ ἐγὼ βούλομαί σοι ἐνδείξασθαι, οἷς χρὴ μεταθεῖναι τὸν τῆς ἀπλήστου καὶ ἀκολάστου ἔχοντος βίου ἐπὶ τὸν κοσμίως, καὶ τοῖς αὐτὰ παροῦσιν ἱκανῶς, καὶ ἐγκρατοῦς ἔχοντα βίον, καὶ πείθειν κρείττους εἶναι τοὺς κοσμίους τῶν ἀκολάστων. φέρε δὴ οὖν καὶ ἄλλην εἰκόνα εἶπω ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῆς σωφροσύνης δὲ εἰ τοίνυν δοκεῖ περὶ τοῦ βίου καθάπερ τοῦ τε σώφρονος καὶ τοῦ ἀκολάστου. οἷον εἰ δυοῖν ἀνδράσιν ἑκατέρῳ πίθοι πολλοὶ εἶεν. καὶ τῷ μὲν ἑτέρῳ ὑγιεῖς καὶ πλήρεις, ὁ μὲν οἶνου, ὁ δὲ μέλιτος, ὁ δὲ γάλακτος, καὶ ἄλλοι

λοι πολλοὶ πολλῶν· καὶ μετὰ δὲ πολλῶν καὶ χαλεπὰ ἑκάστου τούτων ἐστί, καὶ μὴ πολλῶν εὑρεῖν καὶ χαλεπῶν διατορεῖζόμενα. ὁ μὲν οὖν ἕτερος πληρούμενος μὲν οὐδέποτε ἐπιχεῖται, μηδὲ φροντίζοι, μᾶλλον δὲ ἐκεῖνα τοὺς πόνους ἐμποιεῖ ἔχοι. τοῦ δ' ἑτέρου τὰ μὲν πέμματα ὥσπερ καὶ ἐκείνῳ, δύναται μὲν πορίζεσθαι ἐπιτηδείως· χαλεπὰ δὲ, τὰ δ' ἀγγεῖα σεσηπότα καὶ παθεῖν διαφθείροιτο· δεῖ δὲ καὶ πύκνα καὶ πυκνῶς ἐπιπλάναι αὐτά, ἢ τὰς ἴκριας λυποῖτο λύπας. ἐκ τοιούτου ὄντος τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν εὐδαιμονέστερος ὁ τοῦ κοσμίου, ἢ τοῦ ἀκολάστου. ὁ μὲν γὰρ οἷς πλεῖστον ἐπιρρεῖν ἔχει τὸ εὔδαιμον, ἐν ᾧ πολλὴ ἀνάγκη καὶ τὸ ἀσφὸν εἶναι, καὶ μεγάλ' ἄττα τὰ ξύμπαντα εἶναι τοῖς ἐπιροαῖς. ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἔστιν, ἢ χαραδρεοῦ τινα βίον διαζῆν. ὁ δὲ πεπληρωμένος εἰς ἅπαξ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν αὐτάρκης ἀεὶ διαμένει πάντα τὸν χρόνον. τοιαύτη τίς ἐστι καὶ ἡ ἀρχαιοπρεπὴς παράκλησις ἐπὶ τὴν τῆς ἀρετῆς ἐπιτήδευσιν.

multa multis aliis liquidis humoribus. Cujusque autem ex hisce dolii rari & difficiles inventu sint liquidi humores multisque & magnis laboribus comparabiles. Caterùm virorũ alter postquam illa implevit, nequaquam super infundat, nec illorum ullam amplius curam, sed illorum quidẽ causa quietem agat. Alteri verò illi humores, ut & ipsi quidem parabiles esse poterunt, sed tamen difficiles, quòd vasa perforata & putrefacta sint, semperque tam noctu, quàm interdiu dolia ipsa implere cogatur, vel extremis doloribus ac malis discrucietur. Itaque cùm talis utriusq; vita sit, an non felicior beatiorque vita ejus fuerit, qui moderatus & temperans est eo, qui immoderatus est juxta ac incontinens? Etenim cui quàm plurimùm influit, habet id, quod beatum est, in quo in primis necesse est, vitam etiam esse minimè vitalem, & perquàm magna foramina effluxionibus patere. quod nihil aliud est, quàm vitam aliquam Charadrii, hoc est, voraginis cujuspiam ducere, quæ nunquam expletur, quantumvis multum influat. At ille semel repletus propriis bonis semper permanet per omnem vitam sua sorte contentus. Talis est etiam hæc majotibus cõvenens addecensque ad virtutis studium adhortatio.

CAP.

CAP. XVIII.

HUic autem cognata est & alia accessio, quæ juxta rectã rationem ab iis, quæ manifestè in corpore apparent, ad ea, quæ sunt animi tum bona tum mala, transit, & ab malis quidem separat, & ab iis, quæ turpia sunt, abducit & quasi alienat nostram electionẽ ac voluntatem. Adhæc omni studio ac conatu hortatur, ut quæ honesta sunt amplectamur, nostrumque animum & cogitationem quocunque modo ad studia honestatis convertamus familiaremque reddamus. ut si, exempli gratia, corporis affectiones perpessionesque fugiendæ sunt, ut & morbi multo etiam rursum prius utique, quæ animi sunt affectiones, fugiendæ erunt. Injustitia animi morbus existens res est, quæ haberi videri nequit. Et si corpus justa sua proportione cõstans perfruatur nostra animi perfectione, quum illud, quo vivimus, vitiosè se habeat secumque dissideat, beatè interim vita nullo modo potest. Transeamus autem etiam ad altera eodem modo. Quemadmodum enim corpora nostra ordine ornatuq; prædita, hoc est officium suum facientia, optimè se habent, contrà autem disturbata & officio non fungẽtia pessimè affecta sunt: ita animus quoq; turbatus & officio non fungens malè habebit: contra preclarè constitutus erit, cum

Κεφ. ιη.

ΤΑΥΤΗ δ' ἔχει συγγενῆ καὶ ἄλλην προσβολὴν ἀπὸ τῶν ἐναργῶς ἐν τῷ σώματι φαινομένων ἐναργῶν, ἐπὶ τὰ τῆς ψυχῆς μεταβαίνουσα πρακτέα καὶ φευκτέα, καὶ τῆς μὲν κακιῶν χωρίζουσα καὶ πρὸς τὰ τούτων ἀλλοτριοῦσα καὶ προσοικείους ἡμῖν τῆς δὲ ἀγαθῶν ἀντιλαμβάνεσθαι παρακελευομένη, καὶ πρὸς τὰ τούτοις οἰκειοῦσα ἡμῖν· τὴν διάθεσιν δὲ ὥσπερ τοῦ βίου, οὕτω καὶ τὴν τοῦ σώματος φθορὰν καὶ τὰ νοσήματα, πολλῷ δήπου πρότερα τῆς ψυχῆς. καὶ τὰς μὲν ἀδικίας ἀφόρητον ἔχειν δεῖ καὶ ἄγαν. καὶ εἰ τὸ σῶμα συμμέτρους ἔχοντα τὰς ἀναλύσεις ἡμῖν τὴν τελείαν τῆς ψυχῆς, ὅταν ἐκεῖνο, ᾧ ζῶμεν, πλημμελὲς ἔχῃ, καὶ σφαλεῖ πρὸς ἑαυτὸ, οὐκ ἔνεστιν ὑφ' ἡδονῆς διαβιῶναι. μοναχοῦ δὲ ἐν ἑκατέρᾳ καὶ ἐπὶ θάτερα καὶ ἐπὶ ταὐτὰ ὄντος. ὥσπερ γὰρ τάξεως καὶ κόσμου τὰ μὲν τέτταρα σώματα τυχόντως ἂν εἴη, ἀταξίας δὲ μοχθηρᾶς, οὕτω καὶ ψυχὴ ἀταξίας μὲν πονηρὰ ἔσται πονηρά. χρηστὴ δὲ ἡ τάξεως καὶ κόσμου τινὸς ἐπιλαβοῦσα. ἐπὶ μὲν οὖν τῷ σώματι ὅτι μὲ δεῖ τὰ ἐν

ἐκ τῆς τάξεώς τι καὶ κόσμου γιγνομένου, ὑγίεια, ἰσχύς. ἐπὶ δὲ αὖ τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιγνομένου ἐκ τῆς τάξεως, καὶ τοῦ κόσμου νομικόν τε καὶ νόμος ὄνομα κεῖται. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ τοῖς τῶν σωμάτων μέρεσι τὸ ὑγιαίνειν διαδίδομεν, ἐξ οὗ ἐν αὐτοῖς ὑγεία γίνεται καὶ ἄλλη ἀρετὴ τοῦ σώματος, οὕτω δὴ καὶ ταύτης ψυχῆς κοσμήσεσιν ὁ νόμος λέγεται, ὅθεν καὶ νόμιμοι γίγνονται καὶ κόσμιοι. ταῦτα δέ ἐστι δικαιοσύνη τε καὶ σωφροσύνη. οὐκοῦν ἐκείνοις, οἷς τι μέλει ἑαυτοῦ ψυχῆς, πρὸς ταῦτα βλέποντες, καὶ τοὺς λόγους προσοίσουσι ταῖς ψυχαῖς, οἵους ἂν λέγωσι καὶ πράξεις ἅπασας, καὶ δῶρον ἐάν τι διδῶσι, δώσουσι, καὶ ἐάν τι ἀφαιρῶνται, ἀφαιρήσονται. πρὸς τοῦτο αἰεὶ τὸν νοῦν ἔχοντες, ὅπως ἂν αὐτοῖς δικαιοσύνη μὲν ἐν ταῖς ψυχαῖς γίγνηται, ἀδικία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ ἐγγίγνηται. κακία δὲ ἀπῇ. τί γὰρ ὄφελος σώματι πάνυ, καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ, ἢ σιτία πολλὰ διδόναι, καὶ τὰ ἡδιστα ἢ ποτά, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν, ὃ μὴ ὄνησιν ἀνήσει. ἐφ' ὅτι πλέον ἢ τἀναντίον καλόν τε δίκαιον οἱ λόγοι, καὶ ἧττόν ἐστι ταῦτα. οὐ γὰρ οἷόν τε λυσιτελεῖν μετὰ μοχθηρίας σώματος ζῆν ἄνθρωπον. ἀνάγ-

ordinis & officii est alicujus particeps. Itaque cùm in corpore tale aliquid accidit, ex ordine & ornatu legitimaque ejus functione nomen exsistit, dicitur-que sanitas & robur. Rursum cùm in animo aliquid exsistit, ex ordine ornatuque nomen impositum est, legale & lex. Quemadmodum enim in ordinatis illis functionibus corporis id, quod salubre est, attribuimus, ex quo in ipso corpore sanitas exsistit, atque alia corporis virtus: sic in animi ornamentis lex dicitur, unde etiam legitimi fiunt & ornati. Hæc autem sunt justitia simul & temperantia. Illi igitur, qui curam habent aliquam animi sui ad hæc respicientes, etiam animis quascumque dicunt orationes omnesque actiones afferent, & si aliquod dederint munus, illud dabunt, & si aliquid auferunt, ablaturi sunt. Ad hoc semper animum intentum habentes, ut illorum justitia quidē in animis hæreat: injustitia verò recedat, aliaque virtus subeat. Malitia autem & vitium sunt in malā rem. Quid enim proderit corpori ægro praveque affecto vel cibos multos dare, & jucundissimos vel potus, vel alia, quæcumque eos non juvent? Quandoque maius vel contra minus, juxta æquam rationem ea sunt. Existimo namque homini non expedire, ut vivat corpore pravis humoribus infecto. Nam ita necesse est etiam pravè

vivere. Enimverò medici ut plurimũ cupiditates repleri, veluti qui fame premuntur, ut quantum volunt, ciborum capiant, vel qui sitiunt, itidem ad saturitatem bibant, modo quidem sani fuerint, sin autem ægri fuerint, ut uno verbo dicamus, nullo modo quãdam arceant, impleri sinunt. Itidem in rebus animi se res habet, quamdiu illius constitutio prava adeoque insulsa atq; intemperans, injusta & impia est, animus ab cupiditatibus arcendus nec iis permittendus est, sed ea facienda sunt, quibus ille melior reddatur, nihil enim ipso præstabilius est animo. Itaque arcere est abiis, quæ desideres punire, poena afficì. Atqui animo satius est nulla poena afficì, quemadmodum plerique autumant, & temperantem moderatumq; esse multis modis melius est eo, qui nullo ordine quoque ordine præditus est. Quare omnino ante cõtrarios habitus justitia & temperantia exercenda est. Atq; illud quidem nobis ita se habeat.

CAP. XIX.

POterit verò etiã aliquis sigillatim ab illis bonis, quæ animi propria sunt, ad suum propositum facientia in super narrationem instituere, ostendẽs id, quod in ipsis bonis perfectum & felicitatis proprium est. Quanto enim anima corpore præstantior est, tanto

οὐκ ἄν οὕτως ἡ ζῆν μοχθηρῶς, οὐκ ἄν ἡ τὰς ἐπιθυμίας ἐκπιμπλάναι, οἷον ἐκπώματος ἐχέσης, ὅσον βούλεται, ἐκφλῆναι αὐτόν. ὑγιαίνοντα μὲν ἰᾶσθαι οἱ ἰατροὶ φάσι τὰ σώματα, κάμνοντα δὲ, ὡς ἔνιοι εἰπεῖν, οὐδ' ὁτιοῦν ἰᾶσθαι ἐπιθυμεῖ. ἀλλὰ μὴν ἡ περὶ ψυχὴν ὀρθότης τοιοῦτόν ἐστιν οἷον ἀνόητός τε οὖσα καὶ ἄδικος καὶ ἀνόσιος, εἴργειν αὐτὸν δεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλ' αὐτὴν ποιεῖν· ἃ δὲ ποιοῦν βέλτιον ἔσται. οὐ γὰρ ἄλλο τι αὐτῇ ἄμεινον τῆς ψυχῆς. οὐκοῦν τὸ εἴργειν ἐστὶν ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ κωλύειν τὸ κωλύεσθαι. καὶ ἄρα τῇ ψυχῇ ἄμεινόν ἐστιν ἡ ἀκολασία, ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται καὶ τὸν κόσμιον εἶναι, καὶ τεταγμένον παρέχειν τῷ ἀκολάστῳ τὸ ἑαυτοῦ, ὡς ἅπαντος ἕνεκα τοῦ δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην ἀσκητέον πρὸ τῆς ἐναντίας ἕξεως. καὶ τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτως ἐχέτω.

Κεφ. ιθ.

Δυνατὸν δ' ἄν τις καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστον ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν ἐπεξελθεῖν τῷ προκειμένῳ, δεικνύων ὡς ἔστιν τὸ τέλειον, καὶ κύριον εὐδαιμονίας. ὅσῳ γὰρ ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος κρείττων, τοσούτῳ μᾶλ-

μᾶλλον ϗ τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ὑπερέχει. ϗ τὰ μὲν τῷ σώματος ἕνεκα ἀγαθὰ καταφρόνητα, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς τίμια ϗ σεμνά. ϗ τὸ ἀγαθὸν οὖν οὐ τὸ αὐτό ἐστιν, ὅπερ τὸ ἡδύ. ϵ τοῦ ἀγαθοῦ ἕνεκα αἱρετέον τὸ ἡδύ, οὐ τὸ ἀγαθὸν ἕνεκα τοῦ ἡδέος. ἡδὺ δέ ἐστι τοῦτο, οὗ παραγομένου ἡδόμεθα. ἀγαθὸν δὲ, οὗ παρόντος, ἀγαθοί ἐσμέν. ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί τε ἐσμὲν ϗ πάντες ϵ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα ἀγαθά ἐστιν ἀρετῆς τινος παραγομένης. ἀλλὰ μὴν δὲ ἥγε ἀρετὴ ἑκάστου ϗ σκεύους ϗ σώματος ϗ ψυχῆς αὖ ϗ ζώου παντός, ἡ τοῦ εἶναι ϗ κάλλιστα παραγίγνεται, ἀλλὰ τάξει ϗ ὀρθότητι, ϗ τέχνῃ, ἥ τις ἑκάστῳ παραδίδοται αὐτῷ. τάξει δὲ τεταγμένοί τι ϵ κεκοσμημένον ἐστὶν, ἡ ἀρετὴ ἑκάστου, ὡς φαίη ἄν τις σωφρόνως λογιζόμενος. ἐν ἑκάστῳ γὰρ ὁ ἑκάστου οἰκεῖος ἀγαθὸν παρέχει ἕκαστον τῷ ὄντων. ὅθεν δὴ ϵ ψυχὴ κόσμον ἔχουσα τὸν αὐτῆς, ἀμείνων τῆς ἀκοσμήτου. ἀλλὰ μὴν ἥγε κόσμιον ἔχουσα, κοσμία. ἡ δὲ κοσμία σώφρων. ἡ δὲ σώφρων ψυχὴ ἀγαθή. λέγω δὴ οὖν ὅτι εἰ ἡ σώφρων ἀγαθή ἐστιν, ἡ τοὐναντίον τῇ σώφρονι πεπονθυῖα

etiam magis animi bona corporis præcellunt. Et corporis quidem facilè, ut vilia, contemni poterunt: animi verò pretiosa & veneranda erunt. Bonum igitur & honestum cum eo, quod jucundũ est, non est idẽ. Ac boni causa, quę jucunda sunt, nõ bona voluptatis causa facienda. Illud autem jucundũ est, quo præsente voluptate afficimur: bonũ verò id est, cujus præsentia boni fimus. Enimverò boni sumus & nos reliquaq; omnia, quæcumq; bona sũt talia fiunt, virtute aliqua præsente. Cęterùm virtus cujusque rei, & corporis atque animi, itemq; cujusvis animantis non temerè ac fortuitu, pulcherrimeq; adest: sed ordine & recto modo atque arte, quæ singulis ex ipsis rebus tribuitur. virtus igitur cujusque res est ordine constituta atq; ornamentum, uti aliquis prudẽter ac moderatè rem reputans dixerit. In unoquoque enim is, qui cujusq; proprius est unũquodque earum rerum, quæ sunt, bonum exhibet. Unde & animus suum ipsius ornamentum habens, præstantior est eo, qui ornatu caret. Quinimò ille, qui mundum habet, ornatus compositusque est. Et qui talis, temperans & modestus est. Moderatus ergo animus bonus est. Itaque confidenter pronuncio, si animus moderatus bonus est, necessariò sequi eum, qui contrario modo affectus est cum moderato cõ-

positoq; malum esse. Illum autem esse
illum, qui fatuus, imprudens simul &
intemperans est, admodũ necesse est.
Enimverò homo temperans ac pru-
dens tam erga deos, quàm homines,
ea faciet, quæ decent. Non enim sapi-
ens fuerit, qui officiũ suum non facit:
sed faciet, quæ & justa sunt, & diis, quæ
sancta. Illũ verò, qui justa & sãcta facit,
justũ sanctumq; esse necesse est. Et qui-
dẽ juxta necesse est quoq; fortem esse.
Non. n. prudentis & mẽte præditi ho-
minis est, ea, quæ non decẽt, non per-
sequi nec fugere: sed res & homines,
itẽ voluptates ac dolores fugere & per-
sequi, ac tolerãtem perdurare ubicũq;
oportet. Itaq; ante omnia necessarium
est ẽi, qui mẽte præditus est, uti expo-
suimus, justum, fortẽ & pium perfectè
bonum virum esse. Bonum aũt in eo
versatur, ut quis benè simul & honestè,
quæcunque suscepturus est, faciat. Et
quicunque benè facit, beatum juxta
ac felicem esse: Malum autem, atque
eum, qui prave agit, miserum esse. Hic
verò fuerit ille, qui contrario modo af-
fectus est cum mente ac ratione præ-
dito homine, vocaturq; intemperans.
Iam si ea vera sunt, ut aliquis volet, uti
videtur, felix & beatus esse, ei perse-
quenda est mentis sobrietas & prudẽ-
tia, atque in ea se exercere debebit: in-
temperantiam verò fugiet quisq; no-
strum, quantum quidem pedibus va-

δεῖα κακὴ ὄζειν. ἐν δὲ αὐτῇ, ἡδέ-
φεσθαι τε καὶ ἀχθέσθαι, πολλὴ ἀ-
νάγκη. καὶ μὴν ὅγε σώφρων τὰ
προσήκοντα πράττοι ἂν ἐς μὲν
θεοὺς καὶ ἀνθρώπους. οὐ γὰρ ἂν σω-
φρονοῖ τὰ μὴ προσήκοντα πράτ-
των, δίκαια δὲ πράττοι, περὶ
δὲ θεοὺς ὅσια. εἰ δὲ τὰ δίκαια καὶ
ὅσια πράττοιτο, ἀνάγκη δίκαιον
καὶ ὅσιον εἶναι. καὶ μὴν δὴ ἐς ἀνδρεῖον
γε ἀνάγκη. οὐ γὰρ δὴ σώφρονος
ἀνδρός ἐστιν, οὔτε διώκειν, οὔτε
φεύγειν ἃ μὴ προσήκει, ἀλλὰ δὴ
καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους, ἐς
ἡδονάς, ἐς λύπας φεύγειν καὶ διώ-
κειν, καὶ ὑπομένοντα καρτερεῖν
ὅπου δεῖ. οὕτω πολλὴ ἀνάγκη τὴν
σώφρονα ὥσπερ διήλθομεν, δί-
καιον ὄντα ἐς ἀνδρεῖον καὶ ὅσιον,
ὁδαμῶς ἄνδρα εἶναι τέλεως. τὸ
δὲ ἀγαθὸν αὖτε καὶ καλῶς πρά-
ττειν ἃ ἂν πράττῃ. τὸν δὲ εὖ πράτ-
τοντα, μακάριόν τε καὶ εὐδαί-
μονα εἶναι. τὸν δὲ πονηρὸν καὶ
κακῶς πράττοντα, ἄθλιον.
οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ ἐναντίως ἔ-
χων πρὸ σώφρονι ὁ ἀκόλαστος.
εἰ δή ἐστι ταῦτα ἀληθῆ τὸν
βουλόμενον, ὡς ἔοικεν, εὐ-
δαίμονα εἶναι, σωφροσύνην μὲν
διωκτέον καὶ ἀσκητέον. ἀκο-
λασίαν δὲ φευκτέον, ὡς ἔ-
χει ποδῶν ἕκαστος ἡμῖν. καὶ
παρα-

παραπλήσιον μᾶλλον μὲν μὴ δεῖσθαι τῦ κολάζεσθαι. εἰ δὲ δεηθῆ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων ἢ ἰδιωτῶν, ἢ πόλις δεηθεῖσα δίκην κολασθήσεσθαι, εἰ μέλλει εὐδαίμων εἶναι. οὗτος ἐμοιγε δοκεῖ ὁ σκοπὸς εἶναι πρὸς ὃν βλέποντα δεῖ ζῆν, καὶ πάντα εἰς τοῦτο καὶ αὐτὸν σωτείνοντα καὶ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη παρέσται, καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι. οὕτω σπουδήν, οὐκ ἐπιθυμίας ἐῶντα ἀκολάστους εἶναι, καὶ ταῦτα ἐπιχειροῦντα πληροῦν ἀνήνυτον κακὸν λῃστοῦ βίον ζῶντα. οὔτε γὰρ ἄλλῳ ἀνθρώπῳ φροσφιλὴς εἴη ὁ τοιοῦτος, οὔτε θεῷ· κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος. ὅτῳ γὰρ μὴ ἐνῇ κοινωνία, φιλία οὐκ ἂν εἴη. φασὶ δὲ οἱ σοφοὶ καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν, καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιότητα, καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, οὐκ ἀκοσμίαν, οὐδὲ ἀκολασίαν. ὃ δὲ μὴ προσέχων τούτοις λήθεται, ὅτι ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις μέγα δύναται. διὰ πλεονεξίαν οἰόμενος

leat, atq; hoc opera danda quàm maxime, ne quo modo corripiatur pœnaque affici cogatur. Quod si autem necessitas exigat, ut ipse, vel ex domesticis quispiam alius, vel ex privatis aut civitas castigetur, imponenda pœna erit, & supplicium exigendum, modo felix & beatus futurus sit. Hic mihi quidem scopus esse videtur, ad quem in vita respiciendum sit, suaque omnia cò dirigenda in urbe, ut justitia adsit, & temperantia ei, qui beatus futurus est, ita ei agẽdum esse, non ut permittat, quo cupiditates intemperantes sint. Atque hæc dum conatur & in manus sumit, ut compleat inefficax malum, latronum ritu vitam transigit. Neque enim cuiquam homini talis aliquis charus amatusque erit, neque ipsi Deo. Quia cõmunicare nullo modo potest. Nam cuicumque nulla est communicatio, cum illo nec amicitia esse potest. At sapientes dicunt cœlum & terram, deos atque homines communionem continere ac complecti, & amicitiam mundiciemque vel venustatem, temperantiam & justitiam, idque totum ideò mundum vocant, non confusam & indigestam rerum congeriem neq; intemperantiam. Ille verò, qui ad hæc animum non advertit, ignorat æqualitatem Geometricam tam in diis, quàm hominibus plurimum posse. Arbitrãtur propter aviditatem, & multa habẽ-

di ſtudium illam exercendã eſſe: geometriã quippe negligunt. Itaque in genere vita beata ita ſe habet, eamque ſequitur, ut quis mori potiùs eligat, quibus non eſt honeſtè vivendi poteſtas, quàm liberos reliquoſque poſteros infamiam dejicere, & parentes omneſq; majores dedecore afficere. Ei enim, qui ſuos dedecore afficit, vita vitalis eſſe non debet, ac tali nec hominum quiſquam nec deorum amicus exiſtit neque in terra nec ſubter terram mortuo. Oportet igitur unumquemque, ſi quid aliud etiam exerceat, hoc cum virtute exercere, ſcientem ſi ea abſit, omnes poſſeſſiones & ſtudia turpia ac mala eſſe. Neq; enim divitiæ formam poſſidenti cum ignavia conferunt. Talis quippe alii, nõ ſibi ipſi dives evadit, nec corporis pulchritudo ac robur, ignavo ac malo cùm adſunt, quaſiq; cohabitant, decora eſſe videntur, ſed indecora, quæque reddunt ea habentem magis illuſtrem, timiditatemque palam oſtentant, atq; omnis ſcientia ab juſtitia aliiſq; virtutib⁹ ſegregata nõ ſapiẽtia, ſed neutiquã laudabilis ſolertia eſſe videtur. Quorum cauſſa primũ & ultimum ſempérque omni ſtudio atque alacritate, quàm maximè eniti oportet, ut quis virtutis gloria majores: qui præceſſerunt, ſuperet & à tergo relinquat. Quod ſi hoc non poſſit, ſaltem hoc opera detur, ut ſuas virtutes

δὲν δοκεῖν. γεωμετρίας γὸ ἀμε-
λοῦσι. τὸ μὲν οὖν ὅλον τῆς εὐδαι-
μονος ζωῆς οὕτως ἔχει. κἀκ-
πεῖνο δ' ἐκ τῶν τοιῶνδε καλῶς αἱρεῖσθαι
μᾶλλον τελευτᾶν, οἷς ἐστιν ἐξουσία
ζῆν μὴ καλῶς, πρὶν παῖδας τε
καὶ γένη καὶ πατέρας τοὺς ἐκ πατέ-
ρων τὸ κοινὸν ἀπὸ τοῦ ἀρχείου ἀφανίσαι
καὶ ἐκ τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ἐξαλεῖψαι.
χρὴ οὖν πάσῃ ἀνδρεία, εἴ τι καὶ
ἄλλο ἀσκῆ, μετ' ἀρετῆς δοκεῖν, εἰδότα
ὅτι τούτου λειπόμενα ἄπαντα
ἴσα καὶ κλήματα καὶ ἱππασίμαια
αἰσχρὰ καὶ κακά. οὔτε γὸ πλοῦτος
καλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετ'
ἀνανδρίας. ἄλλῳ γὸ ὁ τοιοῦτος πλου-
τεῖ καὶ οὐχὶ ἑαυτῷ. οὔτε σώματος
κάλλος καὶ ἰσχὺς δειλῷ καὶ κακῷ
ξυνοικοῦντα φρίκης τινὰ φαίνεται,
ἀλλ' ἀπρεπῆ καὶ ἐπιφανέστερον
ποιεῖ τὸ ἔχθος, καὶ ἐπφαίνει τὸ δυ-
λίαν, πᾶσα δὲ ἐπιστήμη χωριζομέ-
νη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς,
πανουργία μᾶλλον σοφία φαίνηται. ὥστε
ἕνεκα πρώτου καὶ ὑστάτου καὶ ἀεὶ
παντὸς, πᾶσαν πάντως προθυμί-
αν περαίνειν δεῖ, ὅπως μάλι-
στα μὲν ὑπερβαλεῖταί τις τοὺς ἔμ-
προσθεν προγόνους εὐκλείᾳ. εἰ δὲ μὴ, ὅ-

πως

πως ἴσον ἑαυτὸ κατασήσῃ τὴν αὐτοῦ καλοκαγαθίαν· ἡ μὲν γὰρ ἐν τούτοις νίκη τιμὴν φέρει. ἡ δὲ ἧτλα, ἂν ἡτλᾶταί τις, αἰσχύνην. μάλισα δ' ἂν νικήσ ὀφ τις ἐν τούτοις, εἰ σαφῶς σκοδάζοιτο τῇ τοῦ προγόνου δόξῃ μὴ καλαχρήσασθαι, μήδ' ἀναλῶσαι αὐτὴν μᾶλλον καλῶς εἰδώς, ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι, οὐκ ἴσον αἴσχος, ἢ σαρίχεσθαι ἑαυτὸν φιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ δι' ἄλλου. ἐσὶ μὲν γὰρ ἡμῖν γονέων εὐγενῶν καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς, χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῇ θησαυρῷ, καὶ μὴ τοῖς ἐκγόνοις σαραδιδόναι αἰσχρὸν καὶ ἄνανδρον. ἔσαρκὲ δὲ αὐτῷ κτημάτων τὰ καὶ εὔδοξα. ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ ἄρχεσθαι δεῖ σάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς εἰς εὐκλείαν καὶ εὐδαιμονίαν φερόντων. σάλαι γὰρ δὴ τὸ ἐκ θεῶν ἄγαν λεγόμενον, καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι. τῷ γὰρ ὄντι εὖ λέγεται. ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται σάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα ἥκιστα τοῦτα καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὖ, ἢ κακῶς πραξάντων πλανᾶσθαι ἀνάγκη, καὶ τὰ ἐκείνου, τούτῳ ἀνε-

probitatémque cum virtutibus æquale constituat, quas ab majoribus accipit. Nam in illis victoria honorem affert. At si quis ita vincatur, ut aliquis nobis sit superior, hoc verò pudorem & dedecus generat. Maximè autem superaverit quis in hisce, si ita vitam suam instituerit, ut majorum gloria non abutatur, neque insuavat fructui; eroget, probè sciens, viro se aliquid esse existimanti nihil turpius esse, quàm seipsum non per se, suaramque virtutum respectu, sed præter majorum gloriam honorandum præbere. Honorem namq; parentum ex se natis nepotibus præclarus est magnificusque thesaurus. uti verò cum pecuniarum, tum honesti thesauro, & non tradere etiam posteris, turpe parumque virile, atq; effœminatum est. Laborata autem propriarum possessionum atque optimæ famæ defectu. A se etiam incipere debent bona omnia, quæ ad honestam nominis existimationem simul & felicitatem. Enimverò jam olim diverbiũ illud *Nihil nimis*, probè dictum videtur. Revera enim benè dicitur. Nam quicunque mortalium ita se comperavit, ut ab ipso pendeant omnia, quæ ipsi ad beatitudinem conferunt, vel ad hoc proximè accedant; nec ab aliis hominibus pendeat, qui si vel benè vel malè agat, errare coactus fuerit. Atq; illius res hoc nomine optimè

tiamq; in vita constitutæ sunt. Hic ipse fuerit, qui animo temperans, atq; hic qui fortis, adeoque prudens est. Hic, si contingant pecuniæ & opes ac liberi, atq; illa etiã percant, proverbio maximè fidem habebit. Nam quia sibi ipsi fidit, inutiqũam vel nimis gaudere vel dolere videbitur. Tales autem nos & vicissim bonos esse cupimus, nec indignantes nimium, nec metu perterritos, sim præsentia vel vita decedere, vel aliud quid, quod in rebus humanis usuvenire solet, perpeti oporteat. Nam hanc sententiã firmiter retinere oportet, bonum quidã virum, quod temperans ac justus sit, felicem beatumq; esse, sive is magnus ac robustus, sive parvus atque infacetus, fore dives, sive etiam pauper sit. Sin autem Cinyra ac Midæ divitiis magis abundet, sit verò injustus, ille & miserest & mœstè miséreque vitam transigit. &,

Haud eadem illum mihi lætam, vel mente animoq́; sereno,

Nec lætabundum; virum nulla tempore lætum:

inquit poëta, siquidem rectè ait, qui ea omnia, quæ bona dicuntur, cum justitia administret ac sibi paret. Ac talis hostibus existens propè stare & comminus confligere desideraverit. Injustus verò non audeat videre *cædem sanguinolentam*, nec currendo devicerit *Threicium boream*, neque quicquam ex illis, quæ bona dicuntur, ei unquam obve-

τὸ παρεσκευάσθαι ζῆν, οὗτος ἔστιν ὁ σώφρων, καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος. οὔτος γε ἡγουμένων χρημάτων, καὶ σωμάτων, καὶ διαφθειρομένων μὴ λίαν ἀνίσεται τῇ παροιμίᾳ. οὔτε γὰρ χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται διὰ τὸ αὐτῷ πιστοῦσθαι. τοιούτους δὲ ἡμῖς ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς εἶναι, οὔτε ἀγανακτοῦντας οὔτε φοβουμένους ἄγαν, εἰ δεῖ τελέως καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ἄλλο τι πάσχειν ἢ ἀνθρώπινον. διατεταμένους γὰρ δεῖ ἐν τούτοις ἔχειν τὴν δόξαν, ὡς ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ σώφρων οὐκ ἄνευ δίκης, εὐδαίμων ὢν καὶ μακάριος ἐάν τε μέγας καὶ ἰσχυρὸς, ἐάν τε μικρὸς καὶ ἀσθενὴς, καὶ ἐὰν πλουτῇ καὶ μή. ἐπὶ δὲ ἄρα πλούτῳ τῷ Κινύρᾳ τε καὶ Μίδᾳ μᾶλλον, ἢ δὲ ἄδικος, ἄθλιός τε ὢν καὶ ἀνιαρὸς ζῇ. καὶ

Οὔτ' ἂν μυκαλήσω,

φησὶν ὁ ποιητὴς, εἴπερ ὀρθῶς λέξει,

οὔτ' ἐν λόχῳ ἀνδρὶ τιθείμην,

ὃς μὴ σαφῆ τὰ λεγόμενα καλὰ μηδ' ἐκ παιδὸς τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐπιτηδεύματα ἀσκήσας ἐν ἑαυτῷ ἔχῃ, ἀλλὰ δειλὸς καὶ ἄπειρος τούτων ὢν ἐν τοῖς δεινοῖς ἐκπλαγῇ καὶ ἐκστῇ τοῦ καλοῦ. ἄδικος δὲ ὢν, μήτε τολμᾷ ὁρᾶν φόνον αἱμοβαφῆ, μήτε νικῶν θέαν θρηνικὸν ἐφορᾷν. μήτε ἄλλο ἀνιαρὸν μηδὲν τῶν λεγομένων κακῶν

θεῶν

θῶν γίγνοιτο ποτέ. τὰ γὰρ ὑπ' ἔτ
πολλῶν λεγόμενα ἀγαθὰ οὐκ ὀρ-
θῶς λέγεται. λέγεται γὰρ ὡς κάλλιον
μὲν ὑγιαίνειν, δεύτερον δὲ κάλλος,
τρίτον δὲ πλοῦτος. μυρία δὲ ἄλλα ἀ
γαθὰ λέγεται. καὶ γὰρ ὀξὺ ὁρᾶν καὶ ἀ-
κούειν, καὶ πάντα ὅσα ἔχει τὴν αἰσθή-
σεων εὐαισθήτως ἔχειν. ἔτι δὲ καὶ τὸ
τυραννεῖν, ὅτι ἂν ἐπιθυμῇ.
καὶ τὸ δὴ τέλος ἁπάσης μακαριότη-
τος εἶναι, τὸ πάντα ταῦτα κεκτῆσθαι
τον, ἀθάνατον εἶναι νομίζουσιν ὅτι πλείστον
χρόνον. ὁ δὲ ἐμὸς λόγος ταῦτά φησι λέγειν, οἷς
ταῦτα ὄντα ξύμφορα δικαίοις μὲν
καὶ ὁσίοις ἀνδράσιν ἀγαθὰ κτήματα.
ἀδίκοις δὲ καὶ κακοῖς ξύμφορα ἀ-
ξαμίνους ὄντα καὶ ὑγιείας. καὶ δὴ καὶ τὸ
ὁρᾶν καὶ τὸ ἀκούειν, καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι,
καὶ τὸ παράπαν ζῆν, μίγιστον μὲν ἀγα-
θὸν ἦν ξύμπαντα χρόνον ἀθάνατον
ὄντα, καὶ κεκτημένον πάντα τὰ λεγό-
μενα ἀγαθὰ, πλὴν δικαιοσύνης καὶ
ἀρετῆς ἁπάσης· ἔλαττον δὲ ἀνοίας ὀλί-
γιστον ὁ τοιοῦτος χρόνον ὄντι ζωή. λέ-
γω γὰρ δὴ σαφῶς. τὰ μὲν κακὰ λε-
γόμενα ἀγαθὰ τοῖς ἀδίκοις εἶναι, πῶς
δὲ δικαίοις κακά. τὰ δ' ἀγαθὰ τοῖς
μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθά. τοῖς δὲ κα
κοῖς κακά. καὶ ὁ μὲν δίκαιος ζῶν ἐν εὐ-
δαίμονι, ἐξαπίνης αἰφνῆς ζῇ. εἰ
δὲ αἰφνῆς, καὶ κακῶς. ὥστε καὶ ἀνδα-
ζῇ, καὶ ἀξυμφόρως ἑαυτῷ. τὸ γὰρ
αὖ ἀδικεῖν ὄντι καὶ ἄμεινον ὑπὸ θεῶν

niet. Quæ enim vulgò bona appellantur, non rectè talia dicūtur. Etenim dicimur optimè esse rectè valere, secundo deinde loco, pulchritudo, tertio divitiæ: infinita verò alia bona dicuntur. Etenim acutè cernere & audire, atque omnib⁹ sensibus ita affectū esse, ut eis cōmodè dexterque utamur, in ordine bonorū censentur. Ad hæc verò etiam efficere, ut quis tyrannidē exerceat, & quod velet, faciat. Et finē omnis beatitudinis esse perhibēt, utqui omnia hæc habeat, eū quàm citissimè immortalē existere. Mea verò oratio hæc ait, illa omnia justis quidem ac piis viris, optimas esse possessiones: injustis aūt omnes esse pessimas, initio sūpto abipsa sanitate. Enimverò cernere atq; audire sensuq; aliquid percipere, & in universum vivere, maximū quidem malū est, toto tempore immortalē esse, ac possidere omnia, quæ dicūtur, bona, excepta justitia omniq; virtute. Minus verò fuerit, si talis quàm minimo tēpore supervivat. Manifestè medico, ea, quæ « mala dicuntur, injustis bona esse, justis « verò mala. Bona verò, bonis viris verè « bona esse, at malis cōtrà mala. Atq; ille, « qui injustè vivit & cōtumelioſè, necesse « fatiò etiam turpiter vivit. Quod si autē « turpiter, ergò etiam malè. Itaque etiā « injucundè vivit, & parum sibi utiliter. « Eandem enim ipsam jucundissimam optimámque ab diis vitam dicijētes,

vellis, prædicamus? Est igitur bona cum vita, quæ secundum virtutem reducitur, maximè cohærerit, tùm q; revera bona sunt, & gaudere soli philosophiæ studio conjunctum quadrat, omnium causa oportet hanc vitam eligere eos, qui verè cupiunt felices esse & beati. Quocirca ultimo nonnulli concinnum nec incommodum, hîc etiam exhortationem jam admodum adhibere per certas præceptiones explicationi ejus, quopacto vita sit instituenda, & maximè quę interpretatio indicet hoc, non avulsas esse orationis partes ab ea, quæ tendit ad sapientiæ studium. Cõtinentia enim & contigua sunt omnia inter se mutuò. Juxta hanc igitur methodum ab pretiosissimis præstantissimisque initium faciamus, primum quemadmodum Deus sit colendus. Ipse verò cultus numinis non est cvẽturus, nisi eo, qui colit, numini, quod colit, similis reddito.

βίον λέγεσθαι φάσκοντες, ἀλλ' ἀθέατα ἐρᾶν. εἰ τοίνυν ἡ τοιαύτη ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ βέλτιστον σωτηρία, ἐστὶ δὲ τοῦτο ἀγαθὸν τῷ ὄντως ἀγαθὸν καὶ τῷ καιρὸν, τῷ φιλοσοφοῦντι μόνῳ σωτηρία, πάντων ἄρα χρὴ τούτου ἕνεκα βίον προαιρεῖσθαι τοὺς βουλομένους ὄντως εὐδαιμονεῖν. οἱ μὲν τοίνυν οὐκ ἀνάρμοστον ἅμα καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐξ ὑπαρχῆς προθέσθαι πάντας συντείνοντας εἰς τὴν ὁμοίωσιν, τὸν πρὸς θεὸν βίον. ἐμέλλομεν δὲ ἐμφανίσειν ἡμῖν, ὡς οὐκ ἀπίθανος ἡ τοῦ λόγου τοῦ καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίαν μέρη, συνεχῆ δ' ὄντα πάντα πρὸς ἄλληλα. ἐχρῆν δὲ καὶ τοῦ τρόπου οὗ ἡ μέθοδος δοκεῖ τιμιώτατον ἀρχόμενα πρῶτον, ὡς δεῖ θυσιάζειν εἰπεῖν. αὐτὸ δὲ οὐκ ἂν παραγένοιτο, εἰ μὴ τις ὁμοιούμενος τῷ θεραπευομένῳ τὸ θεραπεύειν.

CAP. XX.

CAeterum hanc similitudinem & parilitatem haud alia æquè ulla res præbet, quàm Philosophia. Imò maximi sanè faciendum sit ab mentiendo esse alienum. Ut enim quis se esse profiteatur veracem, tum in deos juxta divinam veritatem, tum in homines juxta humanã, præst nobis omnia tum divina tum humana bona.

Κεφ. κ.

ΤΗν δὲ ὁμοιότητα ταύτην οὐκ ἄλλη τις, ἢ φιλοσοφία παρέχει. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀψευδείαν δεῖ περὶ παντὸς ποιεῖσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἀληθεύειν καὶ πρὸς θεοὺς καὶ τὴν θείαν ἀλήθειαν, καὶ πρὸς ἀνθρώπους κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην, ἡγεῖται ἡμῖν πάντων τ' θείων καὶ ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν.

θῶν. τοιαύτης δὲ οὔσης τ' ἀληθεί-
ας μόνος ἔχα φιλοσοφίας αἴτη
παραγύπλαι. μόνοι γὰρ φιλεθεάμο-
νες εἰσὶ τ' ἀληθείας οἱ φιλόσοφοι. ἔ-
τι τοίνυν δεῖ νόμων τὴν δύναμιν ἑ-
κάστου ἐπίστασθαι προσήκει, καὶ ὡς
χρηστέον αὐτοῖς ἔξι. ταῦτα δὲ οὐκ
ἔστι μαθεῖν, ἢ ἀρετὴν εἰδότας, πρὸς
ἣν καὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὴν χρῆσιν τ'
νόμων ἀναφέρομεν. ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς
ἐπιτήδευσις ἔχα φιλοσοφίας παρα-
γύγνεται. ὥστε καὶ πρὸς ταύτην ἡ-
γεμὼν ἔξι φιλοσοφία. ἔτι τοίνυν
εἰδέναι δεῖ καὶ πρὸς ἀνθρώπους
ὁμιλητέον. τοῦτο δὲ οὐκ ἄν τις δι-
γνοίη, μὴ τὸν τούτου προσήκοντος
λογισμὸν ἐπὶ πᾶσιν τ' πρά-
ξεων ἐπιτελουμένην τὴν ἀξίαν τε καὶ
διαφορὰν εἰδὼς ἑκάστων τῶν ἀνθρώ-
πων, ἐ δυνάμενος διαιρεῖσθαι κα-
θ' ἓν καὶ τὰς φύσεις ἑκάστων, καὶ τὰς τῆς
ψυχῆς δυνάμεις, καὶ τὰς ἐξ' πάν-
των ταῦτα συναρμόζουσας λόγους
ἀλλὰ μὴν ἴσμεν γε οὐδὲν χωρὶς φι-
λοσοφίας παραγύγνεται. καὶ τού-
των οὐν ἔστιν χρήσιμος ἄν εἴη. εἰ
δὲ καὶ τοὺς θηριώδεις ἀνθρώπους
καταγωνίζεσθαι ὁ τῆς ἀνδρείας
παραγγέλλει νόμος, καὶ ἐξ' βλα-
βερῶν ἔργων καὶ θηρίων χειροῦ
σθαι, χαρτὸν τὸ ἐπὶ τοὺς κα-
κοὺς δεῖ προθύμως, καὶ
ἐθίζεσθαι αὐτοὺς ὑπομένειν,

Cùm autem veritas talis sit, ea tantùmodò philosophiæ præsidio nobis cōtingit. Soli quippe Philosophi veritatis cupidissimi spectatores sunt. Proinde vim cujusque legis, & quemadmodùm iis utendum sit, quemq; scire oportet. Hæc autem perdisci non possunt, nisi ab iis, qui virtutem calleant, ad quam tum vim, tum usum legē referimus. Porrò virtutis studium & exercitatio sapientiæ studio comparatur. Itaque & ad hanc ipsam Philosophia dux est. Ad hæc sciendum est, quopacto cum hominibus congrediendum ac vivendum sit. Hoc autem nemo rectè teneat, qui non diligenter in omnibus actionibus, ejus attingens enumerationem defensionemq; cùm dignitatem, tum etiam confusionem consideraverit. Qui noritac possit omnium hominū mores singulorumque naturas, atque animi potentias ac rationes, secundum hæc omnia conjunctas judicio discernere. Atqui horum quidem nullum absque sapientiæ studio discitur cōparaturque. Atque horum causa utilis quæ utilis fuerit Philosophia. Quod si verò etiam homines instar belluarum immanes, fortitudinis lex, quasi certamine vincere atque expugnare præcipit & admonet, iterumq; feras maximè noxias manſuefacere & subigere, tum ad pericula promptè animoscque adeunda, eoq; ad sustinendū assuefacere,

videamus etiã ecquę nos scientia aut vitã ad ea aptos & idoneos reddiat. Certè nullam aliam, ut ego quidem judico, reperiemus, quàm solam Philosophiã. Ea enim meditatur, atq; omnes nervos in hoc intendit, ut talorum sit ac mortẽ contemnat, iterum per eum-dem vitam tem peranti animo ferat, ut ad labores generosè hortetur, voluptates verò prorsus negligat. Hinc igitur sola manibus extentis apprehendenda est iis, qui omnium divinorum humanorumque bonorum participes esse vellẽt. Nam ut simpliciter loquamur, quodcunque quis volet actione ipsa effectum dare ad præstantissimum finem, vel ad sapientiam, vel fortitudinẽ, vel facundiam, vel ad virtutem sive universam, seu alicujus illius partem, & hisce facile esse efficere, ac primum quidem etiam oportere. Atqui hoc quidem fortunæ datum, partim collatum esse jam ipsi homini, partim verò ejus esse generis, ut homo bonorum honestorumque cupidus fiat, ad hæc laboris amans, & maturum quemque summo diligentia discens, & multum temporis cum illis conversans. Quòd si autem hisce aliquid absit, fieri non potest, ut vel unum ad extremum finem effectum reddatur. Qui verò hæc omnia habet, ei hoc, quicquid etiam aliquis ex hominibus exerceat, incredibile fit. Nam si hoc in aliis scitis re-

ἰδωμεν ἢ καὶ πρὸς ταῦτα τὰς ἡμῶν
διανοίας ἀνάγκας παρασκευάζει
ζῆν εὐδαιμόνως, καὶ μόνον ἐν ἐλ-
λείψει, ἂς ἐχρῆν εἶναι, ἡ νῦν φιλοσο-
φία. αὕτη γὰρ διανοεῖται καρτερεῖν
καὶ τὸν θάνατον καταφρονεῖν ἐγ-
χειρεῖ τε ὑπομένειν ἀεὶ ἕλκειν
τὸν βίον, καὶ πρὸς μὲν τοὺς πόνους
ἐγκαλεῖ ἄνανδρος, τῇ δὲ ἡδονῇ
τῶν ἀφροδισίων παντάπασι μόνης δὲ
ταύτης ἀντιλαμβάνεται τοὺς
βουλευτέους τῇ δίκῃ καὶ ἀνθεστη-
κότας. ἀγαθῶν ἁπάντων μέλλου-
σιν. ὡς τὸ ἀπλῶς τινῶν, ὅτι ἂν
τις τῇ ἰδίᾳ ἐξεργάσασθαι εἰς τέλος
τὸ βέλτιστον, ἐὰν μὲν σοφίαν, ἐὰν
τε ἀνδρίαν, ἐάν τε εὐγλωττίαν, ἐὰν
τέλεον τὴν τῶν ὅλων μοῖραν, ἢ μέ-
ρους ἑκάστου, ἐὰν μὲν ὅλον ἐν ᾗ
κατεργάσασθαι, φῦναι μὲν σπου-
δαῖον. καὶ τοῦτο μὲν τῇ τύχῃ δοτὸν
δόσθαι, τοῦδε δὲ αὐτοῦ ἤδη τῇ
ἀνθρώπῳ, τοῦδε ὄντος δεῖσθαι.
μανθάνειν γίνεσθαι τῇ καλῶν καὶ ἀ
γαθῶν, φιλόπονόν τε καὶ σπουδαῖ-
ον πάντως μεγαλόψυχον καὶ εὐτολ-
μότατον συνδιατελοῦντα.
εἰ δέ τι ἀπόντων τούτων, γένοιτ' ἂν
τι δεῖν εἰς τέλος τὸ ἄκρον ἐξ-
εργάσασθαι. ἔχοιτο δ' ἂν πάντα ἀεὶ
ἀνυπέρβλητον γίνεσθαι τοῦτο ὅτι
ἂν εἰσαῦθις τις τῇ ἀνθρώπων. εἰ δὲ ἐ
ἐστι τῇ ἄλλων ἐπιστημῶν ὀρθὸν
τοῦτο,

τῶτο, σὺ δὲ πλέον ἐπὶ τῆς ἡγεμονικῆς καὶ ἀρίστης τεχνῶν φιλοσοφίας, σὺν πᾶσι δεῖ πάντας ὑφίστασθαι πόνους, καὶ χρόνον πολὺν καταναλίσκειν εἰς τὴν μάθησιν, καὶ προθυμίαν τοιαύτην μείζονα; πρὸς δὲ τούτοις ἔξω δεῖ τοῦ βάλλεται δόξαν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις λαβεῖν, καὶ τοιοῦτος φαίνεσθαι, οἷός ἐστιν, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἀρξάσθαι καὶ ἐπιχειρεῖν ὁμωλῶ, δηλονότι, ἐκ μὴ ἄλλοθεν ἄλλως. συγχωρεῖσθω μὲν γὰρ ἴσως τοῦτον, ἐκ ἀεὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ τυφωσθῆναι εἰς τέλος λαμβάνει, βέβαιον ἤδη δόξαν καὶ τὸ κλέος ἀεὶ τότε. ὅτι πιστεύεται τὰ μὴ δεόντως, καὶ ὀφθόντος ἀνθρώπου ἐκ παραχρῆμα, δι' ὃ, τὰ μὲν οὐκ αὔξουσιν, οὐδ' ὅλως μηνύουσι, τὰ δὲ καὶ ψεύδονται παρὰ τὸ δίκαιον. καὶ γὰρ οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις ἄλλον τινὰ τιμᾶν. αὐτοὶ γὰρ σφίσι τινὸς ἡγεῖσθαι, χειροήθεις δὲ ὑπ' ἀνάγκης ἐσμὲν, ἐκ καὶ σμικρὸν ἐκ πολλοῦ ἐπαχθέντες, ἐπαινέται καὶ ἄκοντες ἡμῶν γίγνονται. ἅμα δὲ καὶ οὐκ ἀκριβέλλυσιν, εἴτε ἄξια τοιοῦτος ἀνθρωπος ὢν, οἷος φαίνεται, ἢ ἐπαινεῖται καὶ θαυμάζεται ἢ δόξαν ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἃ ποιεῖται, ταῦτα ἀλλὰ πίζεσθαι ὑπαγόμενος τοὺς ἀνθρώπους. ἐνθένδε δὲ τῇ ζόφῳ,

duan eſt, quàm magis in omnium artiũ principe Philoſophia labores omnes generosè ſuſtinendi ſunt, & ad eam perdiſcendam multum temporis impendendum, & alacritas maxima afferenda eſt? Adhæc unde quis volet gloriam apud homines ſibi comparare, & talis videri, qualis ſit, ab prima ſtatim juventa occipiendum eſt, coque æqualiter ſemper urendum, neque alibi aliter. Unumquodque enim horum quaſi eodẽ tempore & confeſtim acceptum, acceptoque ſimul incremento firmam tandem ſolidamque gloriam & honorem capit, idcirco quod ſine ulla dubitatione jam creditur, ac hominum invidia non laborat, propter quam partim quidem non ſumũt incrementum, neque quod probabile & rationi conſonum eſt, ſignificant: partim verò planè reprehenſi præter fas & æquum mentiuntur. Non enim jucundum eſt hominibus aliam aliquem colere. Ipſi quippe aliqua ſe re privari ducunt. Ab ipſa verò neceſſitate ſubacti, & paulatim jam ab longo tempore addicti, laudatores idque etiam inviti nihilo ſecius evadunt. Adhæc verò etiam non dubitant, ſive talis eſt homo, qualis apparet, ſive inſidiis petit, venaturq; gloriam per impoſturam, & iis, quæ agit, itidẽ gloriam captat in hominũ animos irrepens. In illo autem, quem jam antè dixi, modo, &

in quo vitus fuerit exercita, de ea fidē bonamque existimationem ac gloriā facit. Siquidem homines vehementer & pro virili capti neq; invidia possunt uti, neque etiam num se posse decipi arbitrantur. Adhæc verò & reipus cuiq; actioni ac rei cùm multum diutissimeq; adsit, quod exercitū est communit. Exiguum autem temporis spacium hoc effectum reddere nequit, atque artem quidem audiens aliquis oratione propositam, si eam didicerit, brevi temporis spacio non fuerit præceptore suo inferior. Virtus autem si fuerit, quæ ex multis operibus constituitur. Fieri autem non potest, ut qui eam tardè occeperit, exiguo temporis intervallo, ad finem exitumque deducat. Sed una cum ipsa virtute educari atque augescere oportet, ut arceātur quidē ab malis cùm sermonibus, tum etiam moribus, in his autem versetur, eaque diligenter & cum maxima cura multo longoque tempore efficiat. Illico verò talis ferè gloria ac famæ noxia ac detrimētum adest. Eos enim, qui de improviso brevique tempore vel divites, vel sapientes, vel boni, vel denique fortes facti sunt, homines nō libenter recipiunt. Quod si hæc vera proferimus, & non possit aliter similitudo morum atque illud stabile & à lapsu alienum comparari, quàm solo sapientiæ studio, atque id ex hisce cō-

ἢ ἡγοῦ προῆκον διαθεῖν τε καὶ ἀρετὴν κτήσασθαι περὶ αὐτῆς τε καὶ ἐλλιπῶς· ἀλλωπέκτης γὰρ ἤδη καὶ τὸ ἰσχυρὸν οἱ ἄθεγοι, οὔτε πρὸ φθόνου ἔτι δύναται χρῆσθαι, οὔτε ἀπατᾶσθαι ἔτι δέονται, ἔτι δὲ καὶ ὁ χρόνος σύμμαχος μὲν ἐκάστῳ ἔργῳ καὶ παραγωγὸς πολλῷ καὶ διὰ μακροῦ κατατείνει τὸ σπεύδομενον. ὁ δὲ ὀλίγος χρόνος οὐ δύναται τοῦτο ἀπεργάζεσθαι καὶ τέχνην μὲν ἄν τις κατὰ λόγους πυθόμενος, καὶ μαθὼν οὐ χαλεπῶς τὸ διδάσκαλος ἂν γένοιτο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. ἀρετὴ δὲ ἡ τις ἐξ ἔργων πολλῶν συνίσταται. παύτων δ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀπὸ τέλους ἀγαγεῖν, ἀλλὰ συμβαίνει τι αὐτῆς δεῖ ἐκ συναυξηθῆναι, καὶ μὴ ἀπορουμένων μαχῶν ἐκ λόγων καὶ ἀθρόα ταῦτα καὶ ἀλυθῆ λέγομεν, καὶ οὐκ ἔστιν τι ἄλλως τὴν ὁμοιότητα ἢ ἐθῶν, καὶ τὸ βέβαιον καὶ

ον καὶ ἀνεπίπλωτον σκοπεῖσθαι ἢ διὰ μόνης φιλοσοφίας, καὶ τοῦτο σαφὲς γίγνεται ἐκ τούτων, οἷς ἡβουλόμεθα τελείως ἀγαθοὶ γενέσθαι, εὐκλείας τε καὶ εὐδαιμονίας ὅτῳ οὖν μᾶλλον ἔστιν, ἐκ ἄλλο τι πρακτέον ἡμῖν, ἢ φιλοσοφητέον. ἔτι τοίνυν ἡ ἴδοι τις παραίνεσις ἐπὶ τὸ αὐτὸ τέλος φέρουσα· ὡς ὅταν τις ὁρμηθεὶς τινὸς τοῦτο κατεργασάμενος, ἔχῃ αὐτὸ εἰς τέλος ἰσχνὸς εὐκλωστίαν, ἰσχνὸς σοφίαν, ἰσχνὸς ἰσχύν, τοῦτο εἰς ἀγαθὰ καὶ νόμιμα καλὰ χρῆσθαι δεῖ. εἰ δὲ εἰς ἄδικα δὲ καὶ ἀνόμως χρήσαιτο τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, πολλῷ κάκιστον ἂν τοῦτον καὶ ἀπεῖναι κρεῖττον αὐτὸν ἢ παρεῖναι. ἡγοῦμαι γὰρ κἀγαθὸς τέλεος ὁ τούτων μὴ ἔχων τί· γήσας, εἰς τὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς κατα· χρώμενος, ὅτου πάλιν πονηρὸς γελάσας δ' εἰς τὰ πονηρὰ χρώμενος. ἢ τε αὖ ἀρετὴ ὁρμηθέντων τῶν συμπάντων, σκεπτέον εἶναι ἐκ τίνος ἂν λόγου ἥκιστα ἄριστος εἴη. τοιοῦτος δ' ἂν εἴη ὁπλιζοῖς ὠφέλιμος αὖ, εἰ μὴ εἰς χρήματα δοὺς τις ἐπιτρέψειεν τοὺς πλησίον, ἀναγκασθήσεται κακὸς εἶ· ναι. πάλιν αὖ συλλέγων τὰ χρήματα, ἵνα φανερὰν ἂν ὕστερον ἀφθονα σκεδάσῃ, ὥστε μὴ ἐπιλείπειν δι δόντα καὶ δεχόμενον. εἶτα αὖτη αὐθις δολίου κακία προσγένηται μετὰ τὴν συναγωγὴν τῶν χρημάτων.

spicuum & manifestum exstitit, utrùm plenè perfectéque boni esse velimus, ac gloriæ felicitatisque verè esse participes, non aliud nobis omninò agendum, quàm Philosophiæ incumbendum. Quinimò & hæc admonitio ad eundem tendit finem, ut cùm quis rē aliquam, quam summopere expetivit, postea cōfecerit, in eundem planè finē respiciet cum eo, qui vel eloquentia, vel sapientia vel fortitudine præditus erit, ut ea perfrui valeat ad ea, quæ honesta & cū lege conjuncta sunt. Quod si autē usus fuerit aliquis bono, quod jam acquisitum est ad ea, quæ injusta & illegitima sunt, illud nimirum omnium pessimū dicendum est, ac præstabilius esse longè, ut ab homine absit, quàm ei adsit. Et quemadmodū qui horū quid habet, perfectè bonus reditur, dum iis ad honestatem utitur: ita rursum pessimus evadit, qui illis ad nequitiem abutitur. Rursum qui universas virtutes expetit, ei expendendum, quanam ratione vel actione fuerit optimus. Talis fuerit, qui quum plurimis utilis exsistit, si quidem aliquis pecuniis datis benignitatem exerceat in proximos, cogetur esse malus. Rursum pecunias colligēs, deinde istas non ita copiosas colligat, ut non remaneat ei, & qui dona cōfert, & dona accipit. Deinde hæc rursum secunda pravitas & malitia adest post pecuniarum collectionem,

lectionem, si ex divite fiat pauper, & ex eo, qui aliquid possedit, fiat & evadat nihil habens. Quo posito igitur aliquis qui in sua possessione pecunias nō habeat, sed alio aliquo modo in homines beneficia conferat, atque ea faciat non cum pravitate, sed cum virtute: A dine quopacto is, qui donat, habeat dationem talem, ut nunquā deficiat. Haec igitur res ita se habebit, si legibus juxta ac justitia adjuvetur. Hoc enim urbes atq; homines, ut simul habitent & inter se cocant, efficit. Rursum igitur ex hisce quoq; eadem contingunt. Nam si rectum rerum omnium, quae in vita eveniunt, usum ac mentis distributionem, quam legem vocamus, Philosophia germanè tradit, nihil eis aliud, qui perfectissimae vitae participes esse volunt, faciendum est, quàm verè philosophari. Atqui tēperantissimos esse oportet omnes, idq; eximiè. Talis autem in primis erit ille, qui pecuniis imperare novit, quibus omnes corrūpuntur, quisque vitae parcens non est, sed in regulis justitiae studium ac diligentiam posuit, ad haec virtutem persequitur. Ad haec enim duo plerique mortales intemperantes & incontinētes sunt. Ob hanc autem causam ea ipsis accidunt, quod vitae studiosi & cupidi sunt. Quando quidē in hoc vel vita est, vel anima. Huic igitur parcunt eamque expetunt propter vitae amorē

ἐὰν ἐκ πλουσίου πένης γένηται, καὶ ἐκ κεκτημένου μηδὲν ἔχων. πῶς οὖν οὐκ ἄπορος μὴ χρημάτων νόμον, ἀλλὰ ἄλλῳ δή τινι τρόπῳ τοιούτους ἂν ἀνθρώπους, καὶ ταῦτα μὴ σὺν κακίᾳ, ἀλλὰ σὺν ἀρετῇ, καὶ προσέτι δωρούμενος, πῶς ἂν ἔχοι δόσιν ἀνέλλειπτον. ἆρ' οὖν ἔστι τοῦτο, εἰ τοῖς νόμοις τε καὶ τῷ δικαίῳ ἐπιχειροίη. τοῦτο δὲ τάς τε πόλεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους τὸ σωφρονίζον καὶ τὸ σωφρονεῖν εἶναι. πάλιν δὲ καὶ ἐκ τούτων τάδε συμβαίνει. τὴν δὲ τῶν ὄρθην χρῆσιν πάντων τῶν περὶ βίον πραγμάτων καὶ τὴν τοῦ νοῦ διανομήν, ὃν καλοῦμεν νόμον, φιλοσοφία παραδίδωσι ἁπλῶς, οὐδὲν ἄλλο δεῖν πράττειν, ἢ φιλοσοφεῖν ἀληθινῶς τοὺς βουλομένους τελεωτάτης ζωῆς μεταλαμβάνειν, καὶ μὴν ἐπιεικεστάτους γε δεῖ εἶναι πάντα ἄνδρα διαφέροντας. τοιοῦτος δ' ἂν μάλιστά τις τῆς τῶν χρημάτων χρείας εἴη, πρὸς ἃ πάντες διαφθείρονται, καὶ τῆς ψυχῆς ἀφειδὴς ἐπὶ τοῖς δικαίοις ἐπουδακώς, καὶ τὴν ἀρετὴν μεταδιδάσκων. πρὸς ταῦτα γὰρ δύο εἰσὶν οἷς ἀκρατεῖς εἰσί. διὰ τοῦτον δὲ τὸν τρόπον τούτοις πάσχουσι, φιλοψυχοῦσι μὲν, ὅτι τοῦτο ζωή ἐστιν ἢ ψυχή. τούτου οὖν φειδόμενοι καὶ σωθῆναι αὐτὴν θέλοντες ἢ φιλοῦσαν ζωῆς

καὶ

ac consuetudinem, cum qua alantur. Studiosi & amantes pecuniarum sunt horũ causa, quæ eos terrefaciant. Quę vero ista? Morbi, senectus, damna fubitaria. non tamẽ illa intelligo damna, quæ ex legibus contingunt: (ea enim & caveri & devitari possunt) sed talia incendia & quasi rogos, mortes formarum, obitus quadrupedum, itemque alias calamitates, quibus circũsumus, aliæ quidem corpora, aliæ verò animos, aliæ denique pecunias circumstant. Horum igitur omnium causa, ut ad hæc consequenda positus uti pecuniis, nullus non mortalium divitias summoperè appetit. Sunt item & alia nonnulla, quæ nonnunquàm, quàm quæ prædicta sunt, hominem ad pecuniarũ desiderium ac studiũ impellunt, nempe honorum inter se mutuo studia, æmulationes ac potentiæ, quarum causa pecuniæ plurimi fiunt, quòd ad eas comparandas cõferant. Quicunque autem verè bonus vir est, hic alieno ornatu, quem sibi circumposuit, gloriã minimè venatur, sed sua ipsius virtute eam acquirit. Quamobrem si in philosophia nulli non bono efficit, ut in seipsum omnia conferat, & quasi applicet, affectibus verò & extremo usui præsidet, ut eos reprimat: utique ad vitam beatam omnium utilissima fuerit. Et de amore vitæ si aliquis persuasus fuerit, ut si quidem * * ab

ἢ σωφθῆναι, ἢ σωφρονοῦσι φιλοχρηματοῦσι δὲ τῆς δεούσης ἕνεκα δέους ἄρα φοβοῖ αὐτούς. τὰ δ' ὄντα ποῖα; αἱ νόσοι, τὸ γῆρας, αἱ ἐξαπιναῖοι ζημίαι, οὐ τὰς ἐκ τῆς νόμου λέγω ζημίας. ταύτας μὲν γὰρ ἢ εὐλαβηθῆναι ἔστι ἢ φυλάξασθαι, ἀλλὰ τὰς τοιαύτας πυρκαϊάς, θανάτους οἰκετῶν, τετραπόδων, ἄλλας αὖ συμφοράς· αἱ περιεχοῦσι, αἱ μὲν τοῖς σώμασιν, αἱ δὲ ταῖς ψυχαῖς, αἱ δὲ τοῖς χρήμασι. Τούτων δὴ οὖν ἕνεκα πάντων ὅπως ἐς ταῦτα ἕξουσι χρῆσθαι τοῖς χρήμασι, πᾶς ἄνθρωπος ἀνὴρ ἢ πλούτου ὀρέγεται. ἢ ἄλλ' ἄττα δ' ἔστιν, ἅπερ οὐχ ἧττον, ἢ τὰ προειρημένα ἕξαιρεῖ τοὺς ἀνθρώπους δὴ τὸν χρηματισμὸν, αἱ πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίαι, ἢ οἱ ζῆλοι, καὶ αἱ δυναστείαι, δι' ἃς τὰ χρήματα περὶ πολλοῦ ποιοῦνται, ὅτι συμβάλλονται εἰς τὰ τοιαῦτα. ὅς τις δ' ἔστιν ἀνὴρ ἀληθὴς, ἀγαθὸς, ὅτος οὐκ ἀλλοτρίῳ κόσμῳ περικειμένῳ τὸ δόξαι θηρᾶται, ἀλλὰ τῇ αὐτῷ ἀρετῇ. διόπερ οὐδὲ περὶ φιλοσοφίας εἰς ἑαυτὸν ἀνοίσεται ποιεῖ, τὸν ἀγαθὸν παιδί. * παθῶν δὲ καὶ ἔξω χρείας ἐφίσταται, ἂν ἄν χρησιμώτατα πᾶσιν πρὸς τὸ εὐδαίμονα βίον. ἢ περὶ φιλοψυχίας δὲ ὡδὶ ἄν τις πεισθείη, ὅτι εἰ μὲν ὑ-

alio nomine oritur. Ad reliquo vitæ tempore senii sit expers, & immortalis, eligendum utique erit, in primisque venia debebitur, qui animo parcit. postquam aũt adest vitæ, quę jam producta & prolongata est, senio, tum hoc mortalibus deterius est, cùm non adsit immortalitas. Iamque insciția quoque magna est, & consuetudo mala tum sermonum, tum cupiditatũ, cum cum aliquo dedecore & infamia comparare: sed loco illius immortalem non fieri, relinqui loco mortalitatis, quæ in nobis est, æternam semperq; vivendi longitatem & munificentiam. Si igitur sola philosophia mortis curam contemptumque ingenerat, ad immortalem & semper exsistẽtem vitam adducit, & sermones semper manentes perdocet, eosq;, ut homines æmulentur, assuefacit, eo nomine utiq; omnium utilissima fuerit. Adhæc, aũt mors ad avaritiem excoco quodam impetu incendum est, & robur venacitatis nequaquam ducendum perinde, ac si virtus foret, & legibus parere, timiditatẽ efficit. Pessima namq; illa mens est, atq; ex ea omnia bonis contraria exsistunt, malitia scilicet & noxa. Nam si homines ea essent natura ac ingenio, ut nõ possent juxtą unã vivere, (nempe inter se convenerũt necessitati cedẽtes) omnia aũt quæ ad vitæ sustentationem pertinent, ab ipsis inventa sunt, tum quæ-

τηρ, εἰ μὴ ὑπ' ἄλλου ἀποθάνοι, ἀγήρατός ἐστι καὶ ἀθάνατος τὸν λοιπὸν χρόνον, συγγνώμη δὲ πολλὴ τῇ φειδομένῳ τῆς ψυχῆς. ἐπεὶ δ' ὑπάρχει τῷ βίῳ συνεπόμενα τέτε χῆρας μᾶλλον δ' ἀνθρώπου, καὶ μὴ ἀθάνατον εἶναι· καὶ ἀμαθία ἥδη δεῖ μεγάλη ἐστὶ συνήθεια κακῶν λόγων τε καὶ ἐπιθυμιμάτων, ταύτην ἀποστροφὴν ἐπὶ δυσκλείᾳ· ἀλλὰ μὴ ἀθάνατον ἀντ' αὐτῆς λείπεσθαι ἀντὶ θνητῆς οὐσίας εὐλογίαν δίκαιον καὶ ἀπὶ ζῷσιν. εἰ τοίνυν μόνη φιλοσοφία μελέτην ἐμποιεῖ θανάτου καὶ καταφρόνησιν, ἐπὶ δὲ τὸν ἀθάνατον καὶ ἀεὶ οὖσαν ζωὴν ἀπαράγει, καὶ τοὺς ἀεὶ ὄντας λόγους ἀναδιδάσκει, καὶ τοὺς ζηλοῦν ἐθίζει, πασῶν δὲ μάλιστα καὶ δίκαι τοῦτο ἀφελιμωτάτη. ἔτι τοίνυν οὐκ ἐπὶ πλεονεξίαν ὁρμᾶν δεῖ, οὐδὲ τὸ κρατεῖν τὸ ἐπὶ τῇ πλεονεξίᾳ ἡγεῖσθαι ἀρετὴ εἶναι. τὸ δὲ τῶν νόμων ὑπακούειν, δειλίαν. ἀνατρέπει γὰρ αὕτη πάντα τὰ ἀνανδρίαν τοῖς ἀγαθοῖς γίγνεσθαι κακία τε ἐμβάλλει. εἰ γὰρ ἔφυσαν μὲν οἱ ἄνθρωποι ἀδύνατοι καθ' ἕνα ζῆν, συνῆλθον δὲ πρὸς ἀλλήλους τῇ ἀνάγκῃ εἰκοντες· πᾶσα δὲ ἡ ζωὴ αὐτοῖς εὕρηται

ρηται, καὶ τὰ τιχνήματα ἐφὸς αὐτήν. σωὰ ἀλλήλους δὲ ἐῇ αὐτοὺς, καὶ ἀναμίᾳ διατάττει, οὐχ οἷόν τε. μείζω γὰρ αὐτοῖς ζημίαν οὕτως γίγνεσθαι ἑκείνης, τῆς κατὰ ἕνα διαίτης. διὰ ταύτας τοίνυν τὰς ἀνάγκας. τόν τε νόμον καὶ τὸ δίκαιον ἐμβασιλεύειν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ οὐδαμῆ μεταστῆναι ἂν αὐτά. φύσει γὰρ ἰσχυρᾷ ἐνδέδεσθαι ταῦτα. εἰ μὲν δὴ γένοιτό τις ἐξ ἀρχῆς φύσιν τοιάδ' ἔχων ἄξυστος τὸν χρῶτα, ἄνοσός τε ἀπαθὴς, καὶ ἰσχυρὸς καὶ ἀδαμάντινος τότε σωμα καὶ τὴν ψυχὴν, τῷ τοιούτῳ ἴσως ἂν τις ἀρκεῖν ἡγοῖτο τὸ ἐπὶ τῇ πλεονεξίᾳ κρατος. τὸν γὰρ τοιοῦτον τῷ νόμῳ μὴ ὑπεύθυνον δύνασθαι ἀθῶον εἶναι, οὐ μὴν ὀρθῶς ὁ τοιοῦτος οἴεται. εἰ γὰρ καὶ τοιοῦτος τις ἐν εἷς οὐκ ἂν γένοιτο, τοῖς μὲν νόμοις συμμαχῶν καὶ τῷ δικαίῳ, καὶ ταῦτα κεφάλαιον, καὶ τῇ ἰσχύϊ χρώμενος. ἐπὶ ταῦτα τὲ καὶ τὰ τοῦτοις ἐπιτηδεῖα, εἴτω μὲν ἂν σώζοιτο ὁ τοιοῦτος, ἄλλως δὲ οὐκ ἂν διαμένοι δοκεῖν γὰρ ἂν τοῖς ἅπασιν ἀνθρώποις πολεμίους καὶ ἀσυθήτους, διὰ τὲ ἑαυτοῦ εὐνομίαν καὶ τὸ πλῆθος, εἰ τύχοι ἢ δυνάμεως

cumque ad eam ritè transigendam artificia requiruntur: atqui ut inter se vivant familiariter, simulq; contra legũ præscriptum, id verò fieri nullo modo potest. Eo enim pacto majus ipsis dãnum inferetur, quàm si quisq; sigillatim vitã institueret. Itaq; propter hasce necessitates tam lex, quàm justitia magis loco inter homines sunt, neq; ullo modo illa abesse ab iis, vel removeri possunt. Sunt enim illa forti ac valida natura colligata. Quòd si autem mortaliũ quisquã à principio tali sit natura formatus, ut corpus habeat, quod nec vulnerari, nec morbis corripi possit, adeoq; nullis affectionibus obnoxius sit, idcoq; corpore atq; animo sit ex imius adeoq; adamantinus & ferreus, tali homini fortasse aliquis sufficere putet robur, ut in quavis re superior eminеat. Nam talẽ, ut legi subsit, effici non posse, quod damni omninò sit expers, nõ sanè recte existimatur. Etenim si quis etiam talis esse posset, qui non pugnaret cum legibus ipsáq; illa justitia, atque ea communiens & robore utens, tam ad ea, quàm iis similia confirmanda, ille quidem hac ratione perfacilè servatus fuerit, alia quinetiam quaquã incolumis permanserit. Quanquã enim homines videtur ei, qui talis natus est, hostiles constituì esse, propter ipsorum benè institutas leges et multitudinem, si arte vel potentia talem

virtum superare, cúmque in summa ma-
ssam trahere; eóq; superior esse possit.
Ita apparet et hoc ipsum robur seu po
tentiam, quod quidem verè robur &
potentia est, per legem ac justitiā con-
servari. Sine hisce verò ipsum jus seu
justitia per se eligenda est. Et natura ad
cælum usque summus, etsi quidem stolorum
similis esse in locus acquiratur, & accidat
humani aliquot defectus: æquum tamē est, ut justitiam exerceamus. quippe quæ sui natura omnibus est pretiosissima. Quia & æquum est ut hæc de bona legum constitutione, itemq; legum neglectu, quantum inter sit differant, perdiscere. Et quidem quod juris ac legum bona constitutio res sit cum primis præclara tam publice quā privatim, perturbatio verò & legum injustique neglectus res pessima: (quippe ex earconfusione confestim nocumenta exsistunt) incipiamus ea exponere, quæ cum constitutione, in qua leges vigent, contingunt; quæque prius fuerit. Fides quidem prima origo ex republ. bene legibus fundata, quæ omnibus hominibus maximoperè prodest, atque is status multorum beatorum cælitum civitatem eam ea fruitur cō-
munitas. Atque ita quidem, etsi pauca fuerint, nihilominus tamen in circulum reducta satis superque sufficiunt. Sine illa verò, etsi innumera fuerint, nunquam tamen satis efficiet. Et fortasse

ἐφορμᾶλλόμενα ἀν ἢ περιγλιάζῃ τὰ τοιαῦτα ἀνδρός. οὕτω φαίνεται ἢ αὐτὸ τὸ κράτος, ὅπερ δὴ κράτος ἐστὶ, δίχα δὲ τε νόμου, ἢ δίχα τὴν δίκην σωζόμενον. χωρὶς δὲ τούτων αὐτὸ δὲ ἀυτὸ αἱρετόν ἐστι τὸ δίκαιον, ἢ φύσει πρὸς αὐτὸ πεφύκαμεν πᾶν μηδὲν οὗ χάριν ἐξασθενήσωμεν, κἀν ἰδιωτεύωμέν τινα συμβαίνει ἀνθρώπινα δικαιοπραγεῖν ἄξιον ὡς τὸ ὄντως σοφὸν τιμιώτατον, μηδενὸς τὸ ἄξιον. ἐκ ταῦτα σπερὶ τῆς νομικῆς τε ἢ ἰδιωτικῆς, ὅσον διαφέρετον ἀλλήλοιν. ἢ ὅτι μὲν νομικὸν ἄξιον σὺν ἢ κοινῇ ἢ ἰδίᾳ, ἢ δικαιοσύνη δὲ κάλλιστον. εἰ γὰρ σπουδαχθείσας βλάβας γίγνοιτο ἐν τῇς δικαιοσύνης. ἀρξώμεθα δὲ καὶ τῆς δικαιοσύνης ἀπλοῦν· ἢ ἅπερ γίγνεται σπρότερα· ἐκ σπόλις· μὲν σπρώτη ἐγγίγνεται ἐν τῇς δικαιοσύνης μεγάλως ὠφελοῦσα τοὺς δικαιοπράτους· τοὺς σὺμπαντας, ἢ τὴν σπόλιν ἀγαθῶν τοῦ δὴ. κοινὰ γὰρ τὰ χρήματα γίγνεται ἐξ ἀυτῆς. ἐν σὺτε μὲν, ἔσθ' ἢ ὀλίγα ἦ, δίχα δὲ ὅλως κωλυόμενα. ἐπὰ δὲ τούτων οὐδὲν ἂν σπολλὰ ἦν, δίχα δὲ τούτων

καὶ

ρεῖ δὲ, εἰ εἰς τὰ χρήματα ἐ
τὸν, αἵτε ἀγαθαὶ ἢ μὴ, ἐκ
τῆς εὐνομίας τοῖς ἀνθρώποις
προσφεράτατα κυβερνῶνται.
τούς τε γὰρ εὐτυχοῦντας ἀπ',
φαλεῖ αὐτῇ χρῆσθαι καὶ ἀπ-
αθούλωτον. τούς τε αὖ δυσ-
τυχοῦντας ὠφελεῖσθαι ἐκ τῆς
εὐτυχούντων, διὰ τὴν ἐπιμι-
ξίαν τὴν καὶ φιλίαν, ἅπερ ἐκ
τῆς εὐνομίας γίγνεται. τὸν τε
βίον χρόνον τοῖς ἀνθρώποις διὰ
τὴν εὐνομίαν εἰς μὲν τὰ πρά-
γματα ἐργὸν γίγνεσθαι, εἰς
δὲ τὰ ἔργα τῆς ζωῆς ἐργά-
σιμον. φροντίδων δὲ τῶν
ἀνδρεσάτας ἀπηλλάχθαι τοὺς
ἀνθρώπους ἐν τῇ εὐνομίᾳ, τῇ
δὲ ἰδίᾳ σχολῆναι. πραγ-
μάτων μὲν γὰρ φροντίδα ἀνδρε-
τάτην εἶναι, ἔργων δὲ ἡδίστην,
εἰς τε αὖ τὸν ὕπνον ἰέναι,
ὅπερ ἀνάπαυμα κακῶν ἐστιν
ἀνθρώποις, ἀφόβους μὲν καὶ
ἄλυπα μεμνημένους ἔρχεσθαι
εἰς αὐτόν. γιγνομένοις δὲ ἐπ'
ἀυτῷ ἥδεα τοιαῦτα ἀπέχειν
καὶ μὴ ἐμφόβους ἐξάπινα κε-
θίστασθαι. οὐδ' ἐκ μεταλλα-
γῆς ἡδίστης τοῦ γεγενῆσθαι τὴν
πρᾶξιν εἶναι προσδέχεσθαι,
ἀλλὰ ἡδίους φροντίδας μὲν
ἀλύπους περὶ τὰ ἔργα τῆς

rum, quæ in pecunias & divitias secantur, aliæ sunt bonæ, aliæ verò malæ. Quæ bonæ sunt, ex bona Reipub. cōstitutione, in qua leges valent, hominibus convenientissimè utilissimeque gubernantur. Nā qui secunda fortuna fruuntur, ea utuntur, ut re tuta & absque ullis insidiis. Rursum, qui adversa laborant, adjutantur ex illis, qui prospera fortuna utuntur, idque propter permistionem seu communionem simul & fidem, quæ ex legibus benè firmata constitutione fiunt. Tempus igitur hominibus, propter bonum ordinem in res, quidem otiosum exsistit: in actiones verò vitæ sustentandæ, activum. Verùm à cura longè ingratissima homines omninò liberantur in Republ. bonis legibus fundata, ac rei jucundissimæ vacant. Nam rerum & negotiorū cura injucundissima est: actionum autem multò jucundissima. Rursum somno se dedētibus, qui mortalibus est requies malorum, ab omni remoti metu ac securi, eaq; meditātes; quæ malis molestiaq; carent, cum capiunt. Dormientes verò dulcemq; somnum capientes, alia quædam sentiscere, quæ cum voluptate conjuncta sunt, & non ex improviso timori obnoxios reddi. Neque ex mutatione jucundissima præstolari, quemadmodū dies possit esse cognitus: sed jucundè curis quidem doloribus vacuas red-

dere, dum actionibus vitæ intenti sint. Labores verò bonorum apprehensione subsidioq;, atque spe tum maxima, cui facilè credatur, simul & quæ grato animo exspectetur, leniores reddere. Atq; illorum omnium Rempub. bonis & salutaribus legib. ornatam; caussam esse, & quod hominibus maxima mala parat, nempe quod bellum infert adeversionem & subactionem in servitutem, & hoc quidem multò magis illis, qui non juxta leges sua instituunt, advenire solet: minus verò illis, qui præclaris legum institutis utuntur. Et alia multa sunt in benè cõstituta & legibus administrata Republ. bona; quæ etiam ex ea manant, & vitæ humanæ adminicula, ac solatium in omnibus difficultatibus præbent non exiguum. Quæ verò mala oriri, & in usum vitæ hominũ expandare solent, ubi non vivitur juxta leges, hæc ferè sunt. Soliciti quidem primùm homines sunt ad operam & curam gerunt ejus, quod in rebus, non autem in sceleribus minimè omnium curatum oportuit. Pecunias propter infidelitatem atq; inhospitalitatẽ, veluti in loculos recondunt, sed quæ non movẽtur. Atq; eo modo illis res fiunt, etsi copiosæ forẽt. Et fortunæ malæ juxta ac bonæ sibi mutuò oppositæ subserviũt & obsequũtur. Fortunæ.n. benignitas ac felix rerum successus tutus & firmus nõ est in Repu-

ζωῆς ποιουμένους. τοὺς μὲν πόνους δὲ τῇ ἀντιλήψει ἀγαθῶν ἐλπίσιν εὐπίστοις καὶ ὡς προσδοκήτοις εὐπαρηγόρους. ἐν πάντων τὴν εὐνομίαν αἰτίαν οὖσαν, ἣ τὰ κακὰ μὲν τοῖς ἀνθρώποις πορίζει πόλεσιν ἀπορρώγυιαν εἰς καταστροφὴν καὶ δουλώσιν, καὶ τοῦτο ἀνομουμένοις μᾶλλον ἐπιέρχεσθαι, εὐνομουμένοις δ' ἧττον. καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ ὄντα, ἐν τῇ εὐνομίᾳ ἀγαθὰ, ἅπερ καὶ *συνοικεῖ τῇ ζωῇ καὶ παραψυχὴ τῆς χαλεπῶν ἐξ ἀνάγκης χάλασις. τὰ δ' ἐν ἀνομίᾳ κακὰ ὑποβαλόμενοι, τὰ δὲ ὄντα. *οἱ χρῆται μὲν πρῶτον οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὰ ἔργα γίγνονται, καὶ ἀμελοῦνται τὰ ἀναισχύντου πράγματα, ἀλλ' οὐκ ἔργα. τά τε χρήματα δι' ἀπιστίαν καὶ ἀφιλίαν κατορύσσουσιν, ἀλλ' οὐ κεκτῆνται. καὶ οὕτω, ἀφανῆ γίγνεται ἴσα καὶ πολλὰ ἤδη καὶ εἰ τε τύχαι εἰ φλαῦρα εἰς ἀγαθὰ εἰς τἀναντία ὑπερβάλουσιν. ἢ τι εὐτυχία οὐκ ἀσφαλὴς ἐστιν ἐν τῇ ἀνομίᾳ, ἀλλ' ἐπιβουλευτὴ

ητι

ὅτε δυσχία οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλὰ χρήσιμος διὰ τὴν ἀπορίαν καὶ ἀμυξίαν. ὅτε πόλεμος ἔξωθεν μᾶλλον ἐπαγόμενος, καὶ ἡ οἰκεία στάσις ἀπὸ τῆς ἀνοίας. καὶ ἐν μὲν πρόσθεν γίγνεται, ὅτε συμβαίνει. ἔν τε πρὸς ἀλλήλους καθίστασθαι αἱ δι' ἀλλήλων, ἀλλ' ἐπὶ μισθῷ κακῶν ἔξαπτοι. ἐπὶ μνήμας κακῶν ἔξαπτοιους ἄγων. ἅπερ ἐκ δὲ ἀνομίας, τοῦτα τε καὶ τὰ ἄλλα κακὰ τὰ προειρημένα ἅπαντα ἀποβαίνει. γίγνεται δὲ καὶ ἡ τυραννὶς κακὸν τοσοῦτον τε καὶ τοιοῦτον οὐκ ἐξ ἄλλου τινὸς, ἢ ἀνομίας. οἶσθαι δέ τινες τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι μὴ ὀρθῶς συμβάλλονται, τύραννον ἐξ ἄλλου τινὸς καθίστασθαι, καὶ τοὺς ἀνθρώπους στερίσκεσθαι δὲ ἐλευθερίας, οὐκ αὐτοὺς αἰτίους ὄντας, ἀλλὰ βιαζομένους ὑπὸ τοῦ καταστήσαντος τύραννον, οὐκ ὀρθῶς τοῦτο λογιζόμενοι. ὅς τις γὰρ ἡγεῖται βασιλέα ἢ τύραννον

à qua leges exsulant, sediis insidię struuntur. Adversa verò fortuna & indigentia non aspellitur: sed firmiter obtinet propter infidelitatē mutuam atque inhospitalitatem immitemq; barbariem. Ac bellum extrinsecus magis incumbit, & domestica seditio ab eadem causa exsistit. Imò si antè non fuerit, tunc contingit. In ipsa re, in qua etiam fervet semper per insidias, quas ex se invicem sibi mutuò nectūt, propter quas ità vitam instituunt, ut sibi cavere cogantur, sibiq; mutuo vicissim insidias struunt. Adhæc curæ ne vigilantibus quidē jucundæ sunt, neq; etiam somnum capientibus conclave ipsum jucundum est, sed maximè cum timore conjunctum, & excitationē è somno itidem meticulosam hominemq; terrentem, ad malorum memorias repentinos protrudere. Hæc reliquáque omnia mala, quæ jam dicta sunt, ex ea constitutione, ubi nullæ vigent leges, promanant. Tyrannis item malū tantum támq; enorme ex nullo alio fonte, quàm ex dissolutione Reipubl. nullis legibus fundatæ oritur. Nonnulli verò mortalium autumant, quicunq; non rectè conjiciunt, tyrannum aliundè exsistere ac constitui, atq; homines libertate ptivari, non ipsos culpandos esse: sed vi adactos ab tyranno, qui ita constitutus sit, non rectè ea colligētes. Quicunque enim regem vel tyrannū ducit

ducit aliúdè exsistere, quàm ex neglectâ legum accupiditate habendi, is fatuus est. Quippè cùm omnes in universum ad nequitiã proclives traducãtur, tùm illud usu evenire solet. Ut .n. homines sine legibus & justitia vivãt, fieri nullo modo potest. Quum igitur hæc duo leges scilicet & justitia ex multitudine seu plebe sublata deficiũt, tùm planè usu evenit, ut horũ administratio & cura in unum transferatur. Quomodo namq; alioquin unius gubernatio, quæ monarchia Græcis dicitur, in unum transferatur? nisi legibus, quæ multitudini non parum conducunt, ex usu hominũ communi exterminatis? Oportet enim hunc virũ, qui justitiã evertit, & legem omnibus cõmunem & conducibilẽ è medio subla turus sit, adamantinum fore, si hæc deprædaturus sit ab hominum multitudine, idq; unus ab multis. Sanè qui carnalis est, ac reliquorum mortalium si, milis, hæc nullo modo effectum dare poterit. Ubi verò contrària, quæ defecerunt, constitucrit, solus regimen susceperit. Quapropter etiã cùm hoc usu venit, nõnullos mortalium istud latet. Quod si igitur tantorum quidem caussa malorum exlex; contrà tam ingens bonum legibus vincta Respublica est, non aliter felicitatẽ consequi poterimus, nisi quis legem ob oculos statuat vitæ suę ducem. Hæc autem recta

ἢ ἄλλου τινὸς γίγνεσθαι, ἢ ἐκ ἀνομίας τὴ κὴ πλεονεξίας, μᾶλλόν ἐστιν. ἐπειδὰν γὰρ ἅπαντες ἔσω κακίαν ξύνωνται, τότε τὸ γίγνεται. οὐ γὰρ οἷόν τε ἀνθρώπους ἄνευ νόμων κὴ δίκης ζῆν. ὅταν οὖν ταῦτα τὰ δύο ἐκ τῦ πλήθους ἐκλείπῃ, ὅτε νόμος κὴ ἡ δίκη, τότε ἤδη εἰς ἕνα ἀποχωρεῖν τὴν ἐπιτροπείαν τούτων ἐς φυλακήν. πᾶς γὰρ ἂν ἄλλως εἰς ἕνα μοναρχίαν συστείλαι, εἰ μὴ τῦ νόμου ἐξωθέντος τῦ κοῦ πλήθει συμφέροντος; δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃς τὴν δίκην καταλύει, κὴ τὸν νόμον τὸν πᾶσι κοινὸν κὴ συμφέρον ἀφαιρήσεται, ἀθανάτου γενέσθαι, εἰ μέλλει πολλὴν ταῦτα παρὰ τῦ πλήθους τ' ἀνθρώπων, εἰς ὢν παρὰ πολλῶν. σμικρὸν δὲ κὴ ὅμοιος τοῖς λοιποῖς γεγόμενος, ταῦτα μὲν οὐκ ἂν δυνηθείη ποιῆσαι. φανερὰ δὲ ἐκλελοιπότα παιδιὰ, μοναρχήσει ἄν. διὸ ἐς γεγόμενον τοῦτο ἐκ τοῦ ἀνθρώπου δεῖ ἀνθρώπων λαμβάνειν. εἰ τοίνυν τοσοῦτον μὲν αἰτία κακῶν ἐστιν ἀνομία, τοσοῦτον δ' ἀγαθῶν εὐνομία, οὐκ ἄλλως ἔστι τυχεῖν εὐδαιμονίας, ἢ μή τις νόμον ἡγεμόνα προσήσεται τῆ οἰκείᾳ βιωσόμενος. ἔστι δὲ ὁ νόμος ἀρ-

θὸς,

θὸς, προσάπτων μὲν, ἃ δεῖ ποιεῖν, ἀπαγορεύων δὲ ἃ μὴ χρὴ πράττειν τῷ παντὶ κόσμῳ, καὶ ἐν πόλεσι, καὶ ἐν ἰδίοις οἴκοις, καὶ ἑκάστῳ τινὶ ἰδίᾳ πρὸς ἑαυτόν. εἰ τοίνυν τὸν βίου γε λόγον περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν ὄντα τινὰ, καὶ κακῶν καὶ αἰσχρῶν μὴ οἷόν τε ἄλλως μαθεῖν καὶ γνόντα τελεώσασθαι, εἰ μὴ ἐκ τελείας φιλοσοφίας· τοῦτον ἕνεκα φιλοσοφίαν ἁπάντων πάντως μάλιστα ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν ἀσκητέον.

ratio est, quæ præscribit, quæ omnino faciẽnda sint, simúlq; vetãs, quæ faciẽda non sint, in universo mũdo, in urbibus simul atq; ædibus privatis, tum unicuiq; figillatim erga seipsum. Quod si igitur talẽ orationem, quæ sit de bonis juxta ac malis, itẽq; de turpibus aliter discere, etsi cognoramus, perficere nõ possumus, nisi quis studiũ sapientiæ perfectè æmuletur, idcircò præ reliquis omnibus studiis humanis philosophia maximè exercenda est.

Κεφ. κα.

Τελευταῖον δὲ ζῆτον εἰς ἀποζοπὴν τίθεμεν τὸν ἀπὸ τῶν συμβόλων. ἃ μὲν ἰδίᾳ ὄντα καὶ αἰρέσεως ἁγωγὰς, τὸν δὲ δημώδη καὶ κοινὸν πρὸς ἅπαντας. ζῆτον δὲ παρ' ἀμφότερα μέσον ἀμφοῖν οὔτε παντάπασι δημώδη, οὔτε μὴν ἀνίκρυς Πυθαγορικὸν, ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν ἀπηλλαγμένον ὁλοχερῶς ἑκατέρου. τῶν γὰρ λεγομένων Πυθαγορικῶν συμβόλων, ὅσα μὲν ἀξιομνημόνευτα ἡμῖν φαίνεται, καὶ τὸ προτρεπτικὸν εἶδος παραδεικνύει ἐκθέμενοι διαγνῶναι ἐξέσεσθαι ποιησάμεθα τὴν πρέπουσαν ἐκάστῳ εἰς παραίνεσιν. ἐκ τοιούτου νομίζοντες πλήρη τε καὶ ἐντελεστέραν προτροπὴν εἰς φιλοσοφίαν ἐνήσειν πᾶς ἐντυγχάνοντας

CAP. XXI.

VLtimũ modum quem ex iis statuimus, ut à viciis deterreamus, ab symbolis sumimus. qui quidem modus eius sectæ proprius, atque ita arcanus est, ut ad alia institura seu regulas vitæ duci trahiq; non possit: vulgarem autem & communem ad ejus sectæ vitas. Tertium verò amborum utriusque medium, neque omninò plebeium, neque palam Pythagoricũ; sed neq; mutatum plane ab utroque. Quæcumque enim ex symbolis, uti vocantur, Pythagoricis nobis visa fuerint memoratu digna, & publicè ostẽtant formam admonitoriam publicæ juris facientes, eorum interpretationẽ admonitioni conveniẽtem dare constituimus. Ex tali censentes plenã perfectioremque adhortationem ad studium sapientiæ allatum iri iis, qui eo

lecturi sunt, & quidem magis, quàm si pluribus verbis adhortationem instituerem⁹. Quatenus igitur extrancas aliquot solutiones, eísq; communes totius philosophiæ in eo inserem⁹, catenus judicādum est, hoc ipso separata esse ab Pythagorica voluntate. Quatenus itidē maximè proprias horum virorum de unoquoque opiniones admiscemus: catenus rursū id proprium quidem est Pythagoricorum, alienum verò ab reliquis philosophis, præclarè fit ut illud statuatur. Latenter verò & clā, ut par est, illud nos ab externis notionibus abducet. Adducet autem maximéque familiares reddet prædictis notionibus, & juxta hanc hęresin admonitionibus secundum artē disputatis, veluti quidam pons & gradus est, quo ab inferiori sursum, & ex infimo in alium subvehit & mentem cujusq; eorum, qui germanè & sincerè animum advertūt, adducit. Nam ad hoc etiam excogitata est philosophia, nempè ad imitationem & abstersionē eorum, quæ antè dicta sunt. Antiquissimi enim, quique ejus coævi fuerunt, & Pythagora usi sunt præceptore, non communi & plebeja aliísque omnibus consueta cum dictione, tùm etiam interpretatione effecerūt, ut intelligentia ac mente comprehēdi queant ab iis, qui simpliciter audiunt, & ex insultu fortè in ea incidunt, quę ne-

μᾶλλον, ἢ δι' πλειόνων τοὺς λόγους ποιούμεθα τὴν προτροπήν. καθὸ μὲν οὖν ἐξωτερικάς τινας ἐπιλύσεις καὶ κοινὰς ἁπάσης φιλοσοφίας ἐντάξομεν αὐτῷ. κατὰ τοσοῦτον αὐτῷ κεχωρισθαι Πυθαγορικῆς βουλήσεως. καθὸ καὶ τὰς ἰδίας ἀνδρῶν τούτων κυριωτάτας περὶ ἑκάστου δόξας ἐγκαταμίξομεν, καὶ τοῦτο πάλιν οἰκεῖον μὲν Πυθαγορικῶν, ἀλλόφυλον δὲ τῶν ἄλλων φιλοσόφων, καλῶς ἔχει τιθεσθαι αὐτό. λελανθότος δὲ, ὡς εἰκὸς, διὰ παιδαγωγίαν μὲν τοῦτο ἡμᾶς δεῖ τῶν ἐξωτερικῶν ἐννοιῶν. προσάξει δὲ καὶ οἰκειότητα μάλιστα ταῖς προκειμέναις. καὶ χρὴ τὸν διὰ τῆς αἱρετικῆς τεχνολογουμένης παρακλήσεως, οἷόν τις γέφυρα ἢ κλίμαξ κατωθεν ἄνω, καὶ εἰς ὕψος ἐκ βάθους ἀνιμῶσα πολλοῦ, ἐπάγουσα τῷ ἔκ τοῦ γνησίως προσεχόντων διάνοιαν. εἰς γὰρ τοιοῦτο καὶ ἐμηχανήθη κατὰ τὰ μίμησιν καὶ ἀπόμαξιν τῶν προλεχθέντων. οἱ γὰρ παλαιότατοι ἐκ αὐτῶν συγχρονήσαντες καὶ μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγόρᾳ, οὐ τῇ κοινῇ ἐκ δημώδη καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἰωθυίᾳ λέξει. τὴ καὶ ἑρμηνείᾳ ἐποιοῦντο σεμνὴ καὶ ἀνόητα τοῖς ἁπλῶς ἀκούουσιν, ἐξ ὑπονοίας τε ἐγ-

πυχά-

πυγχάνουσιν, ἀπαραιτήτως τὰ σεμνὰ τίθεσθαι τὰ πραζόμενα ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν νενομοθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἐχεμυθίαν μυστηρίων καὶ πρὸς τοὺς ἀτελεστέρους ξένους διαρρήτων ἤπιστο. καὶ δεῖ συμβόλων ἐκ πίστεως καὶ πρὸς ἄλλους διαλέξεις ἢ συγγραφάς. καὶ εἰ μή τις αὐτὰ τὰ σύμβολα ἐκλέξας διαπτύξειε καὶ ἑρμήνευε ἐξηγήσεως σεσελιδωμένα γελοῖα ἂν. ἐξ γραφὴν δέξει ἴσως τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ λεγόμενα λήρου μισὰ καὶ ἀδολεσχίας· ἵν' οὖν χρήματ' ἐκφανῇ, καὶ τὸ εἰς προσοχὴν αὐτῶν ἄφελες λῷον κατάδηλον γένηται κατὰ τὸ ἐξωτερικόν τε ἅμα, καὶ κατὰ τὸ ἀκροατικὸν ἀποδώσομεν ἑκάστου συμβόλου τὰς ἐπιλύσεις, μηδὲ τὰ παρ' αὐτοῖς ἀπόῤῥητα καὶ ἐγκυθοῦμεν πρὸς τοὺς ἀνεπαΐστους ξ 2 παραλειπόντες ἀνιχνεύσαντας. ἔστω δὲ τὰ προθησόμενα σύμβολα ταῦτα.

α. Εἰς ἱερὸν ἀπιὼν προσκυνῆσον φαῦλόν ἄλλο μεταξὺ βιωτικὸν μήτε λέγε μήτε πράττε.

β. Οὐδὲ παρέρχου ἄτερ εἰσιτητέον εἰς ἱερὸν, ἄπροσκυνητὸν τὸ παράπαν

initiatione quidem exprimi possint, conantes quasi argumentum statuere ea, quæ dicuntur ab ipsis: sed secundū lege latam ipsis ab Pythagora silentii indictionem, ne enunciētur mysteria, ideò in gratiam eorum, qui rudiores sacris initiati non sunt, modos attigerunt arcanos atque abditos, & per symbola considerarūt mutua inter se colloquia, vel scriptiones. Et nisi quis ipsa symbola selecta exposuerit & interpretatus fuerit, atque enarratione interprehensa comprehenderit, ipsis legentibus ridicula & anilia videbuntur, quæ proferuntur, adeòque nugarum & futilitatis plena. Ut igitur illorum usus appareant, & utilitas manifesta fiat, adhortationes reddemus cujusq; symboli variam solutionem κατ' ἐξωτερικὸν, hoc est, juxta utiles Reipubl. meditationes simul, & juxta ἀκροατικὸν, hoc est, expositionem accuratiorē & reconditam, qualis eruditis auditoribus edi solet, solicitè caventes omissa à nobis expositione, ne quæ recondita apud ipsos ac silentio pressa sunt, ad alienos & subreptitios enūciemus. Sint autem, de quibus loquemur, hæc Symbola.

1. In templum prodiens adoratum, nihil interea, quod ad vitam facit, nec dicito, nec facito.

11. Perfunctoriè templum ne ingreditor, neque adorato omninò, ne-

que ſi ipſiſsimas fores præcigrediaris.

III. Diſcalceatus audiſque pedibus ſacrificato atque adoreto.

IV. Publicas vias declinans per ſemitas ingreditor.

V. Abeo, quod nigram caudã habet, abſtineto. Terreſtrium cultui deorum eſt.

VI. Linguam ante omnia continento deos ſequens.

VII. Ventorum ſpirantium ſonum adora.

VIII. Ignem gladio ne fodito.

IX. Acetarium omne vas abs te removeto & avertito.

X. Cum viro, cui onus impoſitum eſt, ſimul attollito: non autem ſimul atferto ab eo, quod depoſitum eſt.

XI. Dum calceamẽta pedibus ſubduntur, pedem dextrum ante afferto. In pelluvium autem ſiniſtrum inferto.

XII. De Pythagoricis ſine lumine ne loquitor.

XIII. Iugum ne tranſilito.

XIV. Peregrinationem inſtituens domum ne revertitor. quippe furiæ ſimul comitantur.

XV. Ad ſolem converſus ne mingito.

XVI. Dadi vel facularæ ſedem ne extergito.

XVII. Gallum alito quidem, ne autem ſacrificato. Lunæ namque & Soli ſacratus eſt.

οὐδ' εἰ πρὸς ταῖς θύραις αὐλαῖς ποιεῖσθαι χρεών.

γ. Ἀνυπόδητος θεοῖς θῦε καὶ προσεύχου.

δ. Τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων ἴθι τὰς ἀξεστοῦς βάδιζε.

ε. Μελανουρόν μὲ ἀπέχου. χθονίων γὰρ ἐστὶ θεῶν.

ς. Πλάττων πρὸ παντὸς καλλωπίζου τοῖς θεοῖς ἐπόμενος.

ζ. Ἀνέμων πνεόντων τὴν ἠχὼ προσκύνει.

η. Πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκάλλε.

θ. Ὀξίδα ἀπὸ σεαυτοῦ ἀπόστρεφε πάσῃ.

ι. Ἀνδρὶ ὑποζυγίῳ μὴ φορτίον συνάπτειρε. μὴ συγχαλάσῃς δὲ ὑποδήματος.

ια. Εἰς μὲν ἀποδύσεις τὰ δεξιὰ πόδα πρόπαιζε. εἰς δὲ ἀποδύσεις τὰ εὐώνυμα.

ιβ. Περὶ Πυθαγορείων ἄνδρα φωτὸς μὴ λάλει.

ιγ. Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν.

ιδ. Ἀποδημῶν τὸ οἴκαδε μὴ ἐπιστρέφου. ἐρινύες γὰρ μετέρχονται.

ιε. Πρὸς ἥλιον τεθραμμένος μὴ οὖρει.

ις. Δαδίου θάκου μὴ δύου.

ιζ. Ἀλεκτρυόνα ξανθὸν μὲν, μὴ θυέτω δέ. μόνῃ γὰρ τῇ ἡλίῳ καθιέρωται.

ιη. Ἐπὶ χοίνικα μὴ καθίζου.

ιθ. Γαμετῆν χρηστὴν μὴ ἀπόβριζε.

κ. Ἐν ὀδοῖς μὴ χίζε.

κα. Χελιδόνα οἰκίᾳ μὴ δέχου.

κβ. Δακτύλιον μὴ φόρει.

κγ. Θεοῦ τύπον μὴ ἐπὶ χαλκοδακτυλίῳ.

κδ. Παρὰ λύχνον μὴ ἔσοπτρίζου.

κε. Περὶ θεῶν μηδὲν ἀπιστοῦντι ἄλλῳ, μηδὲ περὶ θεῶν διαβεβαιοῦ.

κς. Ἀχίτωνι χείλωνι μὴ χρῶ.

κζ. Παρὰ θυσίαν μὴ ὀνυχίζου.

κη. Δεξιὰν μὴ παντὶ ῥᾳδίως ἔμβαλε.

κθ. Στρωμάτων ἀναδὰς σωλίσας αὐτὰ, καὶ τὸν τύπον σωμόρφου.

λ. Καρδίᾳ μὴ ξώγα.

λα. Ἐγκέφαλον μὴ ἔσθιε.

λβ. Ἀποκαρμάτων σῶν καὶ ἀποψυχισμάτων κατάπτυε.

λγ. Ἐρυθῖνον μὴ προσλάμβανου.

λδ. Κλέπας ἴχνος ἀπὸ ποδὸς ἀφανίζε.

λε. Χρυσὸν ἐχούσῃ μὴ πλησίαζε θνητὴ τεκνοποιΐᾳ.

xvii. Chœnici ne insideto.

xix. Nihil eorum, quod quivis ungues habet, gustato.

xx. In via ligna ne feceris.

xxi. Hirundinem tecto ne accipito.

xxii. Annulum ne gestato.

xxiii. Dei formam & imaginem annulo ne insculpito.

xxiv. Ad lucernam faciem in speculo ne contemplator.

xxv. De diis nec de divinis oraculis nihil eorum, quæ admirabilia, fidem derogato.

xxvi. Risu incontinenti ne concutitor.

xxvii. Ad sacrificia ungues ne præcidito.

xxviii. Dextram ne cuivis facilè injicito.

xxix. E stragulis surgens ea convolvito, & figuram vel vestigium confundito.

xxx. Cor ne edito.

xxxi. Cerebrum ne comedito.

xxxii. Excrementa tua & unguium præsegmina conspuito.

xxxiii. Erythrinon seu rubicundum ne suscipito.

xxxiv. Ollæ vestigium, ne ab cinere compareat, tollito.

xxxv. Cum ea, quæ aurum habet, ne congreditor ad liberos procreandos.

xxxvi. In primis honorato cùm habitum cùm & tribunal habitum inquam & triobolum.

xxxvii. Ab fabis abſtinento.

xxxviii. Malvam quidem in horto tuo plantato, ſed ea nè veſcitor.

xxxix. Ab iis, quibus vita eſt animalis, abſtinento.

SYMBOLORUM PYTHAGORICORUM EXPLICATIO.

Hæc omnia communiter quidem & adhortatoria ſunt ad omnem virtutē: ptivatim verò ſingula ad unamquamque virtutem, & ad partes philoſophiæ & diſciplinæ alia aliter et conveniant ac quadrent. Veluti continuò prima ſint adhortatoria ad pietatem divinámque ſcientiam.

SYM. I. EXPLICATIO.

Nam, quod ad primum attinet, *in templum progreſſum adoratum deos, nihil interè à quod ad vitam facit, nec dicendum nec faciendum eſſe, ſervat ſanctū numinis* cultum, quatenus per ſe purus & ſincerus eſt, immaculatum, ac purum, mundúmque puro ac mundo conjūgere aſſuefacit, & efficit ab rebus humanis in divinam religionem nihil aſciſcendum attrahendúmque eſſe. Omnia enim ab ea aliena ſunt, & contrario erga eam modo ſe habēt. Idem verò etiam ad ſcientiam affere, mul-

λς. Προτίμα τὸ χῶμα ἐς βῆμα, τὸ σχῆμα καὶ ξιφίδιον.

λζ. Κυάμων ἀπέχου.

λη. Μαλόχην δὲ φύτευε μὲν, μὴ ἔσθιε δέ.

λθ. Ἐμψύχων ἀπέχου.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

τῶν Πυθαγορικῶν συμβόλων.

Ταῦτα δὴ πάντα κοινῶς μὲν καὶ προτρεπτικά ἐστι πρὸς ἁπᾶσαν ἀρετήν, καθ' ἰδίαν δὲ ἕκαστα πρὸς ἑκάστην ἀρετὴν πρός τε μέρη τὰ φιλοσοφίας ἐς μαθήσεως, ἄλλα ἄλλως προσοικεῖοι. οἷον αὐθὶς τὰ πρῶτα εἰς εὐσέβειαν, ἐς τὴν θείαν ἐπιστήμην ἐστὶ προτρεπτικά.

ΤΟΥ ΠΡΩΤ. ΣΥΜ. ΑΝΑ.

Τὸ δὲ, Εἰς ἱερὸν ἀπόντα προσκυνῆσαι μηδὲν ἄλλο μεταξὺ βιωτικὸν μήτε λέγειν, μήτε πράττειν, πρεῖ τὸ θεῖον, ὑπερ ἐστὶ καθ' αὑτὸ, ἁμιγὲς ἀχώριστον. πρός τε καθαρὰ τὸ καθαρὸν ἐθίζει συναίρειν, ἐς τοιεῖ μηδὲν ἐφέλκεσθαι ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων εἰς τὴν θείαν θρησκείαν. πάντα γὰρ ἀλλόφια ἐστι, ἐ ἐναντίως πρὸς αὐτὴν ἔχει. τὸ δ' αὐτὸ ἐς πρὸς ἐπιστήμην προσφέρειν μέγα συμ-

συμβάλλεται. οὐθὲν γὰρ δεῖ πρὸς τὴν θείαν ἐπιστήμην προσφέρειν τοιοῦτον, οἷόν ἐστιν ἀνθρώπινον ἐγχείρημα, ἢ βιωτικῆς φροντίδος ἔχόμενον. οὐδὲν οὖν ἄλλο παραπαλεύεται ἐν τούτοις τοῖς λόγοις τοὺς ἱεροὺς καὶ τὰς θείας πράξεις μὴ συμμιγνύναι τοῖς ἀνθρωπίνοις ἁπτομένους τοῖς ἤθεσι.

ΤΟΥ Β. ΣΥΜ. ΑΝΑ.

Τούτῳ δὲ σύμφωνόν ἐστι καὶ τὸ ἑξῆς. Τὸ ἀδοῦ παρέρχεσθαι οὐκ εὐσεβοῦς εἰς ἱερὸν, οὐδὲ προσευκτέον τὸ παράπαν, οὐδ' εἰ πρὸς ταῖς θύραις αὐταῖς σπουδαιογένοιο. εἰ γὰρ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον φίλον τε ἐστὶ καὶ προσήκουσον, δῆλον ὅτι καὶ ἀρχηγικωτάτῳ οὐσίαν ἔχόντων τῶν θείων ὧν ἐν τοῖς ὅλοις προηγουμένως, αὐτῷ δεῖ ποιεῖσθαι τὴν θεραπείαν· εἰ δ' ἄλλου τινὸς ἕνεκα αὐτῷ ποιεῖτο, δεύτερον οὕτω θήσεται, τὸ σπουδαιότατον προηγούμενον, καὶ ἀνατρέψει τὴν ὅλην τάξιν τῆς ὅλης θεραπείας τε καὶ γνώσεως. ἔτι γὰρ τὰ τίμια δεῖ θά, οὐ δεῖ τῆς ἀνθρωπίνων χρησίμων ἐν ὑστέρᾳ μοίρᾳ τίθεσθαι, οὐδ' ἐν τέλους μὲν τάξει τὰ πύστερα, ἐν πρωθήκης δὲ μέρει τὰ κρείττονα, οὔτε ἔργα, οὔτε ἐγχειρήματα.

tum conducit. Nihil enim tale ad divinam ſcientiam afferēdum eſt, cujus generis eſt humana commentatio, vel vitalis vitæ cura implicitum teneri. Nihil igitur aliud hiſce præcipitur ac monetur, quàm ſermones ſacros diviñaſque operationes ab hominibus inſtabilibus præditis moribus non eſſe commiſcendas.

ΣΥΜ. ΙΙ. ΕΝΝΕΑ.

Huic conſonum eſt & id, quod deinde ſequitur, *Perfunctoriè templum ne ingrediaris, neque omninò adorato Deum, neq; ſi ipſiſſimas fores prætergreſſus fueris.* Etenim ſi ſimile ſimili amicum ſimul atque ita gratum eſt, ut ſalutationem mereat, manifeſtum eſt, cùm dii in rebus univerſis ſubſtantiā maximè principem habeant, quæ primogenia ſit, illorum cultum facere oportere. Quod ſi quis alius cauſſa eum præſtet, ſecundum ſic ſtatuetur; quod omnium ſit primigenium, ac everter ordinem univerſum tùm totius cultus, tùm etiā cognitionis. Nam inſuper pretioſa bona ſtatuenda & æſtimanda non ſunt in poſteriore parte, & quæ utilia ſunt in rebus mortalium in priore, neque itidem res noſtræ planè in ordine ultimo, et quæ præſtantiora ſunt nec operæ nec commentationes loco acceſſioniſ habeantur.

SYM. III. EXP.

Verùm adhortatio ad eandem rem etiam ſumetur ab eo, quod deinceps ſequitur. Nam illud, *Diſcalceatus nudiſq; pedibus ſacrificato adoratoq; ue*, unum planè ſignificat, oportere modeſtè ac modratè, non autem ſlatè eſſe efferendo extra ordinem, qui in terra eſt, deos colere, & pro iis notitiam facere. Aliud verò illud eſt, oportere ſine vinculis, cúmque qui ſolutu facilis ſit, cultum ac notitiam deorum præſtare. Hæc verò ſymbolũ nõ in ſolo corpore præcipit perficiẽda: verùm etiã in animi operationibus, ut neque ab effectibus illæ occupentur, neque ab corporis infirmitate, neque etiam ab ortu, & nativitate, quæ nobis extrinſecus agnata eſt: ſed ut omnia habeant ſolutu facilia & prompta, ac parata ad deorum communicationem.

ΤΟΥ Γ. ΣΥΜ. ΑΝΑ.

Ἡ δ' ἄλλη τὴ αὐτὴ προτροπὴ καὶ ἀπὸ τῆ ἑξῆς γίνοιτο ἄν. Τὸ γὰρ, ἀνυπόδητος θύειν καὶ προσκυνεῖν, ἓν μὲν σημαίνει, τὸ δεῖν σεμνῶς καὶ μετ' εὐταξίας καὶ ἐπιμελῶς θεραπεύειν, ἕτερον δὲ τὸ δεῖν δεσμῶν χάριν καὶ εὐλυτον ὄντα τὴν περιπλοκὴν καὶ γνῶσιν τῶν θεῶν παρέχεσθαι. τοῦτο δὲ οὐκ ἐπὶ τῶν σωμάτων μόνον παραγγέλλει τὸ σύμβολον διατηρεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἐνεργειῶν. ὡς μήτε ὑπὸ παθῶν αὐτὰς κατέχεσθαι, μήτε ὑπὸ τῆς περὶ σώματος ἀσθενείας, μήτε καθ' ὑπὸ τῆς περὶ γενέσεως καὶ τ. τίμια πρὸς τὴν μετουσίαν τῶν θεῶν.

SYM. IIII. EXP.

Aliud verò aliquid huiſce ſimile ad eãdem virtutem adhortans eſt tale ſymbolum. *De dijs nec de divinis oraculis nihil eorum, quæ ſunt admirabilia, fidem derogato.* Satis enim ſupérque hoc placitum decretúmq; angustum et religioſum exiſtit, itémq; exprimens deorũ eminentiã & ſublimitatem, nos quaſi viatico inſtruens, & in memoriam reducens, non oportere ab noſtra ipſorũ

ΤΟΥ Δ. ΣΥΜ. ΑΝΑ.

Καὶ ἄλλο δέ τι τοιοῦτον ὅμοιον εἰς τὴν αὐτὴν ἀρετὴν προτρέπον ἐστὶ τὸ τοιοῦτον σύμβολον· περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπίστει, μηδὲ περὶ δογμάτων. Ἱκανὸς γὰρ τὸ δόγμα τοῦτο σεμνὸν ὑπάρχει καὶ ἐπιφανὲς τῆς πρὸς θεοὺς ὑποδοχῆς, ἱκανόν τε ἡμᾶς καὶ ὑπομιμνῆσκειν, ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς ἡμῶν αὐτῶν συγκρίσεως

χρὴ

χρὴ τὴν παίρεσιν, καὶ * ἢ θείαν δύναμιν· ἀλλ' ἡμῖν μὲν ἔστι φύσεως ἀνθρωπίνης ὑπάρχουσι, καὶ τοῖς τε καὶ φθαρτοῖς καὶ προσκαίροις, καὶ ἐσχατιᾷ τῇ τῶν ὄντων κειμένοις, καὶ ὀλιγότητι, καὶ τῆς ὕλης τὸ μέσον φορεῖς τῇ βαρύτητι καὶ ὑπνώδεσι καὶ ἀμβλύτητι καὶ πλεονασμῷ ἀδυναμίᾳ τε καὶ ἀσθενείᾳ, καὶ ψυχῆς παραπλησμῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰ τινὰς ἀμηχανίας τινα καὶ ἀδύνατα ὑπάρχειν, καί τοι πολλὰ οὕτω περὶ τῆς φύσεως ἔχομεν ἀγαθά. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἀπολειπόμεθα, καὶ οὔτε δύναμιν τὴν αὐτὴν, οὔτε ἀρετὴν ἴσην πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν. γνῶσιν οὖν θεῶν ὑμῖν παραινοῦντος τοῦτο σύμβολον. ὡς οὐδὲν ἀπολείπεσθαι θεῶν. ἐπιτείνει δὲ οὐ περὶ θεῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ θείων δογμάτων, τῇ τῇ Πυθαγορικῇ φιλοσοφίᾳ δοκοῦντων. ταῦτα γὰρ ἐκ μαθημάτων καὶ ἐπιστήμονος θεωρίας ἀσφαλισμένα ἀληθῆ καὶ διάφυσιν μόνον ὑπάρχειν, δοκεῖ πᾶσιν καὶ ἡμῖν ἀναγκασμῷ διηγεμένα. τὰ δὲ αὐτὰ ταῦτα δύναται καὶ πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ περὶ τὸ θεῖον προθέσθαι παραγγέλλει ἐπιστήμην τοιαύτην κτᾶσθαι, δι' ἧς οὐδενὶ ἀποστήσομεν τῆς λεγο-

collatione conjectari æstimarique divinam virtutem. Verùm nobis quidem, utpote corporalibus exsistentibus simul & natis & corruptibilibus adeóque momentaneis, morborúmque diversitati subjectis, & domus parvitati, & oneris in medium aggravatione, & somnolentia, indigentia, abundantiáque, stoliditate & infirmitate animíque impedimento, atque aliis, uti conjicio, quædam exsistere difficilia, eáque impossibilia. Atqui multa ita de natura eximia habemus: sed tamen cum inde præ deorum existentia donis multum à tergo relinquimur, & neque eandem habemus potentiam, neque virtutem cum ipsis æqualem. Notitiam igitur deorum hoc symbolum excellentem monet, tanquam qui ipsi omnia possint. Ea igitur de causa præcipit & hortatur fidei de diis nihil esse derogandum. Additur verò, *neque de divinis dogmatibus*, nimirum quæ Pythagoricæ philosophiæ placent esse divina. Ea enim ab disciplinis & scientia speculationis stabilita & quasi cautes vera & solùm certa, quasíque ab mendaciis aliena exsistere ostendunt, ab omni parte etiam cum necessitate roborata & munita. Eadem autem hæc etiam possumus ad scientiam eam, quæ de diis adhortationem instituendâ præcipit, referri, talem scientiam comparandam esse, per quam nullo modo ab iis, quæ de diis

dicuntur, deficiemus. Et de divinis dogmatibus hæc eadem possunt admoneri de iisdem, & hoc, ut per disciplinas procedamus. Hæc sola oculos reddunt, & lucem faciunt de omnibus rebus, quæ sunt ei, qui diligenter ista cõsideraturus & contemplaturus est. Ex participatione enim disciplinarum unum ante omnia constituitur, ne quis fidem deroget nec de natura deorum, neque de substantia, neq; potentia, neque etiam de iis, qui videntur prodigiosè loqui de doctrinis Pythagoricis iis hominibus, qui nondum rudimenta didicerunt, & illis disciplinis nondum initiati sunt. Itaque illud, *fidem ne derogato*, idem est, atque *exercito atque illa comparato*, quorum præsidio fidem nõ sis derogaturus; hoc est, disciplinas & demonstrationes, quæ scientiam conferunt.

μάτων. περὶ θεῶν, καὶ περὶ θείων δογμάτων δύναται παραινεῖν τὰ αὐτὰ, καὶ τὸ δεῖν τῆς μαθημάτων χορεῖν. διαπορεῖ δὲ ταῦτα μόνα ἐφ' ὑγιοῖς περὶ τῆς ὄντων ἁπάντων τῆς μέλλοντι συνήσεσθαι καὶ κατόψεσθαι αὐτά. ἐκ δὲ τοῦ μαθημάτων μετασχεῖν ἐν πρὸ πάντων συμβήσεται, τὸ μὴ ἀπιστεῖν, μήτε περὶ φύσεως θεῶν, μήτε περὶ οὐσίας, μήτε περὶ δυνάμεως. μηδὲ μὴν περὶ τῆς Πυθαγορείων δογμάτων περιλογείδην δοκούντων, τοῖς ἀπείροις ἐ μαθημάτων ἀνθρώποις. ὥστε τὸ μὴ ἀπίστειν ἴσον ἔχει τῷ μετέχειν, καὶ τῷ ταῦτα μανθάνειν, δι' ἃ οὐκ ἀπιστήσει, τοιαῦτα μαθήματα ἐ ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις.

SYM. V. EXP.

Arbitror autem & hoc symbolum, quod continuò sequitur, eodem pertinere, *Publicas vias declinans per semitas ingrediter*. Nam & hoc populare quidem & humanam vitam deserendam præcipit. Separatam verò abhominum consortio ac divinam, persequidam contẽdit. Et opiniones quidem communes ait oportere contẽptui habere. Peculiares verò & arcanas plurimi esse faciendas. Ac voluptatem

ΤΟΥ Ε. ΣΥΜ. ΦΝΑ'.

Οἶμαι δ' ὅτι ἐ τὸ δεῖ τοῦτοις εἰς τὸ αὐτὸ συμπίπτει. Τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων διὰ τῆς ἀξόνων βαδίζει. καὶ γὰρ τοῦτο τὸν μὲν δημώδη καὶ ἀνθρωπίνην ζωὴν ἀφάνας παραγγέλλει. τὴν δὲ χωρίζειν καὶ θείαν μεταδιώκειν ἀξιοῖ. καὶ τὰ μὲν δοξάσματα τὰ κοινὰ, φησὶ δεῖν ὑποφορᾶν. τὰ δὲ ἴδια καὶ ἀπόρ-

ἀπόῤῥητα περὶ πολλοῦ ποιεῖσθ-
αι τὴν μὲν πρὸς ἀνθρώπους φύ-
σουσαν ὑπερφρονατιμάζειν. τὴν δὲ
τῆς θείας βουλήσεως ἐχομένην πᾶ-
σαν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, καὶ
τὰ μὲν ἀνθρώπινα ἔθιτὰ, οἷς
δημοῖδη. καὶ δὴ τῷ θεῶν θρησ-
κείας ἀφ' ἧς ἐπέχουσαν τὴν δημοφ-
ελῆ ζωὴν διηλλαττῆσθαι.

ΤΟΥ Ϛ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Συγγενὲς δὲ ὂν τούτῳ καὶ τῷ ἑ-
ξῆς. Μελαγχόλου ἀπέχου. χθο-
νίων γὰρ ὄντων θεῶν. Τὰ μὲν
οὖν ἄλλα περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ
περὶ συμβόλων εἰρῶμεν, ὅσα
εἰς φροντίδα ἁρμόζει, παρ-
αγγέλλει τῆς εὐσεβείας ἀπο-
ρίας ἀντέχεσθαι, καὶ τοῖς νό-
μοις θεοῖς συνάπτεσθαι, τῆς
τε ἰνύλου φύσεως χωρίζεσθαι,
καὶ ἀπελάγους πρὸς τὴν ἄϋ-
λον καὶ καθαρὰν ζωὴν θεῶντε
θεραπείᾳ χρῆσθαι τῇ αἱρέσει, καὶ
μάλιστα τοῖς ἀγαθοποιοῖς θεοῖς
προσκεῖσθαι. ταῦτα μὲν οὖν εἰς
θεῶν γνῶσιν καὶ θρησκείαν προ-
τείνει τὴν παραίνεσιν.

ΤΟΥ Ζ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Εἰς δὲ σοφίαν τὰ τοιαῦτα. Γλώσ-
σης πρὸ τῆς ἄλλων πράξεως θεοῖς ἑ-
πόμενος. πρῶτον γάρ ἐστι σοφίας
ἔργον, τὸ τὸν λόγον ἐπιστρέφειν εἰς
ἑαυτὸν, καὶ ἐθίζειν μὴ ἔξω προϊέναι

quidem, quæ ad homines ferunt, nullo honore afficiendam ac despiciendam: Eam verò felicitatem, quæ cum divina voluntate conjuncta est, plurimi faciẽdam. Et humanas quidem consuetudines relinquendas esse tanquã populares; deorũ verò religiones, ut quæ viram populare multis numeris vincunt, comparandas.

ΣΥΜ. VI. ΕΧΡ.

Huic affine & cognatum est, quod deinceps sequitur: *Ab eo, quod nigram bilem habet, abstinere. Terrestrium enim id deorum est.* Reliqua igitur de eo dicemus in explicatione Symbolorũ, quæ cõveniunt ad adhortationẽ. Admonet cœleste iter amplectendum, & diis intelligentibus adhærescendum, secedéndumque ab natura materiali, ac diligendum iter ad vitam materia carentẽ purámque, & deorum cultu optimo utendum, maximóque primariis diis conveniente. Hæc igitur symbola ad deorum notitiam ac religionem faciunt admonitionem. Ad sapientiam verò, quæ conferunt symbola, talia sunt.

ΣΥΜ. VII. ΕΧΡ.

Linguã ante omnia continere deos sequens. Primum enim opus sapientiæ est sermonem in seipsum convertere, & assuefacere, ne foras progrediatur, &

perfectam reditum in ipso, & in bonarum actionum considerationem ipsum. Donandoque in eo consistit, ut deum scire quaris. Nihil enim aliud mentem tam perfectam reddit, quàm in se conversus deos simul sequitur.

ΤΕΛΕΙΟΥΣΘΑΙ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΕΝ ΤΗΙ ΠΡΟΣ ΕΑΥΤΟΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΙ, ΚΑΙ ΜΗ ΠΡΟΣΔΕΙΣΘΑΙ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ. ΟΥΔΕΝ ΓΑΡ ΑΛΛΟ ΑΥΤΗΝ ΤΕΛΕΙΟΙ ΤΟΥΤΟΥ, Η ΟΤΑΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ ΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΣΥΝΑΚΟΛΟΥΘΗΙ.

SYM. VIII. EXP.

Illud verò, *Venis spiritibus famem adora*, divinæ quoq; sapientiæ argumentum signúmq; est. Quippè intuit quēadmodū oporteat animæ desiderium divinarum naturarū & potentiarū similitudine fieri. Cùmq; fecerimus dissonitē ad efficacitatē ipsorū sermonū, cum magno studio honorādos & colēdos esse.

ΤΟΥ Θ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, ἀνέμων πνοὰς ἴσθι λιμᾶ προσκύνει, καὶ αὐτὸ τῆς θείας σοφίας ὄντως γνώρισμα. αἰνίσσεται γάρ, ὡς δεῖ τὴν θείων οὐσιῶν καὶ δυνάμεων τὴν ὁμοιότητα ἀγαπᾶν. καὶ ὅταν ἐνεργῶμεν τὸν συμφώνως πρὸς τὰς ἐνεργείας αὐτῶν λόγον, μετὰ μεγάλης σπουδῆς τιμῶντες καὶ σέβοντες.

SYM. IX. EXP.

Quod verò sequitur symbolū, *ignem gladio ne fodito*, ad prudentiā adhortatur. Excitat enim nobis notitiā convenientē deorū, non oportere orationem igni iráque plenam homini peradponere exécutam, nec ēdem eodem tendere. Frequenter enim orationes rudē indoctúmq; movebis & turbabis, pertinacemque gravia atque injucunda. Dictis testis sit Heraclitus. *Namque* inquit, *pugnare difficile. Quodcūque enim animus poposcerit ut fiat, id animo prodest.* Atque hoc verè dicit. Multi quippe irā gratificantes, suam ipsorum animā permutarunt, mortémque amicitiæ reddiderunt. Ex lingua autem corti-

ΤΟΥ Θ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ μαχαίρᾳ πῦρ μὴ διαπείρειν, φρονήσεως ἔστι παραινετικόν. ἐγείρει γὰρ ἡμῖν τὴν οἰκείαν ἢ προσήκουσαν περὶ τοῦ μὴ δεῖν πυρὸς πλήρει καὶ θυμοῦ ἀνθρώπῳ μήτε ἀντιτίθεσθαι λόγον παθητικόν, μήτε ἐρίζειν. πολλάκις γὰρ καινοῖς καὶ λόγοις ἢ διαθέσει καὶ πράξει μετανόητον δρᾶσαι καὶ ἀεὶ δεινὰ μάρψας τοὺς λαθοῦσιν Ἡράκλειτος. δεινὸν γὰρ φησὶ, μάχεσθαι χαλεπόν. ὅτι γὰρ ἂν χρήζῃ γίγνεσθαι ψυχῆς ἀφίησι. καὶ τῷδε ἀληθὲς εἶπε. πολλοὶ γὰρ χαριζόμενοι θυμῷ ἀντηλλάξαντο τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν καὶ θάνατον φίλτρον ἐποιήσαντο. ὃν δὲ μάχλω-

ὀπὸς χρηταῖν, καὶ ἐν πρεπαίοις, ἐν μὲν γὰρ γένεται φιλία σφοδρὸν πρὸς θυμοῦ, καὶ κακὸς οὐκ ἄφρων ἐν δόξαις.

ΤΟΥ Γ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τοῦτο δὲ συμβολῇ καὶ τὸ ἑξῆς, τὴν ὀξίδα ὅπος ῥέφει ἀπὸ σαυτοῦ. πρὸς ὃν γὰρ ἂν τύχῃ ἐπεσραμμένη, ἐπίληπτος ἔσται. καὶ τοῦτο φρονήσεως παραινεῖται καὶ θυμοῦ. τὸ μὲν γὰρ ὀξὺ τῆς ψυχῆς, ὅπερ θυμὸν καλοῦμεν, λογισμοῦ καὶ φρονήσεως ἐςέρηται. ζῇ γὰρ ὁ θυμὸς, ὥσπερ λέβης πυρὶ θαλπόμενος οὐδὲν εἰς τὸ πρόσθεν χωρέσμενον, μερίζων γνώμην. χρὴ οὖν ἐν ὑπομονῇ καθιζάνειν τὸν ψυχὴν τοῦ θυμοῦ ἐπιλαμβανόμενον ἑαυτοῦ ὡσπερεὶ ἡνίας, ὥσπερ ἡχοῦντα χαλκὸν σίφων. καὶ τὸ πάθος οὐδὲν τοῦτο· καὶ λογισμῷ πιέζειν χρή.

ΤΟΥ ΙΕ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, φορτίον συναναθέναι, συγκαθαιρεῖν δὲ μὴ, εἰς ἀνδρίαν πρακτέον, καὶ μὴν καὶ ἀναβάσεως φορτίον πόνου καὶ ἐνεργείας σημαντικὸν ἐπιτάττει. ἀφελεῖν δὲ καθαιρούμενος ἀνάπαυσίν ἐστιν καὶ ἄνεσιν. ἐν ᾧ καὶ τὸ σύμβολον ἐν οἷς

nentia, & dum firs tranquillus, tacitúſq; que, hoc accidit, ut ex contentione amicitia iracũdo igni extincto, atque ipſe non videberis eſſe mente captus.

SYM. X. EXP.

Huic verò ſymbolo ſimul teſtimonium reddit & hoc, quòd deinceps ſequitur, *Acetarium omne vas abs te removeto & everito*. Ad quemcunque enim conversum fuerit, reprehenſionẽ incurret. Et hoc, prudentia utendum eſſe, non autem ira, jubet. Illud enim animi acutũ, quod iram vocamus, rationeprudentiáque privatum eſt. Bullit enim ira, quemadmodum cacabus igni calefactus, nihil ulterius exiſtens, in partes ſecans mentem. Animus igitur aliò abcedens tanquam ab omni turbine remotus, in tranquillitate cõſtituendus eſt, cum ira correptus propria frequenter, veluti æs reſonans attigerit. Hoc igitur malum ac vitium ratione comprimere neceſſe eſt.

SYM. XI. EXP.

Cæterùm illud, *Viro onus ſimul imponendum, non autem auferendum, quod depoſitum eſt*, ad fortitudinẽ adhortatur. Etenim quicumque onus imponit, laboris & efficacitatis actionem ſignificat. At qui aufert, quietis & remiſſionis. Itaque & hoc ſymbolum ipſis eſſe,

quod iſtiuſmodi ſenſum habeat. Nec tibi ipſi, nec ulli alii remiſſionis animi molliſque convictus cauſſa eſto. Labore enim res, quæcumque utilis eſt, acquiritur. Herculeum autem philoſophi Pythagorici hoc ſibi ſymbolum eſſe dicitarunt, eo quaſi conſignantes ab magnis illius operibus. Quū enim in hominibus verſaretur, frequenter exigeni atque omnibus rebus graviſſimis revertebatur, *pigrum & cupidum expellens*. Ex actionibus enim & effectionibus rectum officium advenit, non autem ex pigritia.

τοῦτο δὲ ἴχνη διδάσκοντος, μὴ ἡδέως τινὸς αὐτὸν ἢ ἄλλου παρὰ δυμίας ἢ μαλθακότητος διείργειν αἰσθητικοῦ. πόνῳ γὰρ πᾶν χρῆμα ἀλεθάσιμον. Ἡράκλειον δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐφήμιζον τὸ δὲ σύμβολον εἶναι ἀυτοῖς, ἀποτρεπόμενοι ἀπὸ τῆς ἐκείνου ἐργάσιν. ὅτι γὰρ ὠφέλει παρ' ἀνθρώπους, πολλαχοῦ ἐν πυρὶ καὶ αὐτὸν τῆς δεινοτάτου ἀπειρόκακου ὄχνου παραιτούμενος. ἐν γὰρ τῷ πρακτέῳ ἐπεγείρει τὸ καλῶς θαυμαστὴν παρασκευάζει, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ ἀργεῖν.

SYM. XII. EXP.

ΣΥΜ. ΙΒ'. ΕΞΗΓ.

Porrò illud, *dum calceamenta pedibus ſubduitur, pedem dextrum ante afferendū, impellurium verò ſiniſtrum inferendū eſſe*, admonet ad prudentiam activam. Bonas quidem actiones tanquam dextras circumponendas ſymbolum admonet. Pravas verò tanquam ſiniſtras deponendas omninò arcuabjicien-das.

Τὸ δὲ, Εἰς ὑπόδησιν τὸν δεξιὸν πόδα πρόβαλλε, εἰς δὲ ποδόνιψιν τὸν εὐώνυμον, εἰς τὴν πρακτικὴν φρόνησιν παρακαλεῖ. τὰς μὲν σπουδαίας πράξεις, οἷς δεξιὰς περιθεῖναι σύμβολον· τὰς δὲ φαύλας, οἷς ἀριστερὰς ἀποτίθεσθαι παντάπασι καὶ ἀπορρίπτειν.

SYM. XIII. EXP.

ΣΥΜ. ΙΓ'. ΕΞΗΓ.

In primis verò illud, *De Pythagoreis ſine lumine ne loquitor*, ad cohortandū efficax eſt, ut mens ſibi prudentiam comparet. Ea enim lumini animi aſſimilata eſt, qui cùm ſit indefinitus, eū definit & circumducit tanquam ex tenebris in lucem. Convenit igitur vel

Μάλιστα δὲ τὸ, περὶ Πυθαγορείων ἄνευ φωτὸς μὴ λαλεῖν, παραλυτικὸν ὄζειν, εἰς τὸν κατὰ φρόνησιν νοῦν. οὗτος γὰρ τῷ φωτὶ ἔοικε τῆς ψυχῆς, καὶ ἀόριστον οὖσαν αὐτὴν ὁρίζει, περιλαμβάνει τε αὖθις ἐκ σκότους εἰς φῶς. περὶ πάντων μὲν οὖν τῷ

ἐν τῷ

ἐν τῇ ζωῇ καλλίστη ἡγεμόνα τοῦν ἁρχόντων προκεῖσθαι προσήκει. μάλιστα μὲν οὖν ἐπὶ τῶν Πυθαγορείων δογμάτων. ταῦτα γὰρ ἂν ἄλλως οὐκ οἷόν τε ᾖ φανῆναι.

maximè, ut mens omnium honestorum in hac vita dux præsésque statuatur. In primis quidem in Pythagoricis dogmatibus hoc fieri necesse erit. Nã fieri nullo modo potest, ut hæc sine luce ullo modo intelligantur.

ΤΟΥ ΙΔ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, δικαιοπραγεῖν παραινεῖται, ἐ σπουδὴν ἰσότητα καὶ ὑγιότητα θαυμαστῶς, καὶ τὴν τελειοτάτην ἀρετὴν χαρίσασθαι δικαιοσύνην, ἧς συμπληρωταὶ αἱ λοιπαὶ, καὶ ἧς ἄνευ οὐδὲν ἄλλων οὐδὲν ὄφελος, καὶ οὐ παρέργως αὐτὴν εἰδέναι χρὴ, ἀλλὰ δι' ἀποδείξεων καὶ ἐπιστημονικῆς διαδείξεως. τοῦτο δὲ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἔργον ἐστὶ τέχνης εἰδέναι, καὶ ἐπιστήμης, πλὴν μόνης φιλοσοφίας τῆς κατὰ Πυθαγόραν, ἧς ἐξαίρετος τοῖς ἄλλων τὰ μαθήματα προλιμά.

SYM. XIV. EXP.

Hoc autem, *Jugum non esse transiliendum*, justitiam esse exercendam, & æqualitatem honore præ cæteris afficiendam, mediocritatémque admirabiliter, & justitiam perfectissimam virtutem cognoscere jubet, cujus reliquæ virtutes completivæ sunt, & sine qua reliquarum nulla est utilitas, neque oscitanter eam novisse oportet, sed per speculationes & demonstrationem quæ scientiam parit. Hoc autẽ scire nullius alius artis aut scientiæ opus est, quàm solius philosophiæ Pythagoricæ, quæ præ reliquis eximiè disciplinas honore afficit.

ΤΟΥ Ιε. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Εἰς ταυτὸ δὲ φέρει καὶ τὸ, ἀποδημίαν τῆς οἰκίας, μὴ ἐπιστρέφου, Ἐρινύες γὰρ μετέρχονται. καὶ γὰρ τοῦτο εἰς φιλοσοφίαν προῤῥήσει, καὶ ἐκ καὶ νοῦν αὐτοπραγίαν δηλοῖ τὸ καὶ προλέγειν τὸ συμβολον ἀπαρχῶς, ὅτι φιλοσοφῶν ἐπιβαλλόμενος, χωρὶς εἶναι σαυτὸν πάντων σωματικῶν

SYM. XV. EXP.

Eodem tẽdit & illud, *Peregrinationem instituens longam, ne revertitor. Furiæ quippe simul comitãtur.* Hoc enim symbolum ad sapientiæ studium adhortatur, & actionem, quæ suapte sponte circa mentem versatur, indicat simul & prædicit, manifestè, philosophandũ esse proponens hisce quasi verbis, separa teipsum ab omnibus corporalibus

bus, iisq; quæ sensib⁹ percipiuntur, rebus, & verè mortis meditationem instituko ad ea, quę animo ac ratione cognoscuntur, sempérque in eodem statu & conditione permanent, per condecentes & consentaneas disciplinas, idque ne respiciendo quidem concedēs. Etenim peregrinatio, mutatio loci est, mors autem animi à corpore separatio est. Eodem modo autem Philosophiæ studio verè & sine sensuum sedibus ac corporalibus functionibus puta mente utendum, ut verius, quæ in ipsis rebus est, comprehendatur intelligaturq;, quę quidē agnita est sapientia esse. Circumùm ubi aggressus sis Philosophari, ac converritor, neq; deceptus trahare ad priora, & quæ secum communita fuere, corporalia. Pœnitētia enim ultra ex hoc te assequetur, impedimenta ad sacras comprehensiones idque ab ea, quæ in corporalibus exsistit, caligine. Pœnitentiam autem Erinnyn transnominavit.

SYMB. XVI. EXP.

Illud verò, *ad solem conversus ne mentito*, hoc admonet, nihil animale seu bellu-inum facere aggredere: sed Philosophiæ cœlum ac solem intuens, & Justitiæ tibi dux esto, neque etiam unquam memento in Philosophiæ studio animo abjecto esse. Ad deos autē & sapientiam per cœlestium rerū con-

πτικῶν ἢ αἰσθητῶν, ἢ ὅτι ἐκ θανάτου μελέτου ἐστὶ, τὸ τὰ τοιαῦτα ἢ αὐτοὺς ἔχειν, ἀπὸ σωμάτων τε καὶ χρειῶν διὰ τῆς φρονήσεως καθάρσεως. μετάνοιαν δὲ ἐκάλεσε τὴν φρόνησιν διὰ τὸ μετανοεῖν δεῖν ἐπὶ τοῖς ἀνοήτοις καὶ ἀναισθήτοις, ὑπὲρ ἐπίγνωσις σοφία οὖσα. φιλοσοφίᾳ δὲ ἐμβαλλόμενος μὴ ἐπιστρέφου, μηδὲ καθόλου πρὸς τὰ πρόσωπα, καὶ ἐν σωφροσύνῃ σοι διατελέσαντα σωματικά. μετάνοια δὲ ἐν τούτῳ πολλή σοι παρέψεται ἐμποδίζουσα εἰς τὰς ὑμῶν καταλήψεις· ὑπὸ δὲ περὶ τὰ σωματικὰ σκότους· τὴν δὲ μετάνοιαν ἐρινὺν μετωνόμασεν.

ΤΟΥ ΙΣ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, πρὸς ἥλιον τεθραμμένος μὴ ἄρει, ἐκεῖνο προτίθησι, μηδὲν ζωῶδες ἐπιβάλλου ποιεῖν, φιλοσόφει δὲ τὸν ἀληθῆ θεὸν καὶ τὸν ἥλιον. φῶς τί σοι φαντασίας ἡμέρα θεὸς, καὶ μηδέποτε μέμνησο ταπεινόφρων εἶ ἐν φιλοσοφίᾳ. ἐπὶ θεὸς δὲ καὶ σοφίαν διὰ τῆς θείου οἰκειώσεως ἐποιεῖ.

διαιρέσεως ἀπέρχου, καὶ φιλοσοφίᾳ ἐπιβαλλόμενος, καὶ πρὸς τὴν αὐτῇ φωτὶ τῆς ἀληθείας καθαίρων σεαυτὸν, καὶ ἔρχου πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπιτήδευσιν, θεολογίαν τε καὶ φυσιολογίαν καὶ στοιχείων ἐπιγνῶσιν αἰτιολογίαν τε ἢ ὑπὲρ πάντα ταῦτα, ἐπιτείνων ζωῶδες τὸ σῶμα μηδὲ βόσκημάτωδες.

ΤΟΥ ΙΣ. ΣΥΜ. ΛΥΠΗ.

Τὸ δὲ αὐτὸ παραλύπλλει καὶ, δαδίῳ θᾶκον μὴ δύσμασον. ΟΥ γὰρ μόνον ἐπεὶ καθαρτικὸν τὸ δαδίον, πρὸς πάχους καὶ λείου μισητικὸν ἔξ πυρὸς, ἕδαφος τὸ λιγνύμενον θεῖον, παραινεῖ μὴ μιαίνειν αὐτὸ, φύσει μιασμῶν ἀποτροπτικὸν ὑπάρχον, μηδ' ἀντιμάχεσθαι τῇ φυσικῇ ἐπιτηδεύσει ἑαυτοῦ μολύνοντα τὸ μολυσμοῦ καλυτικὸν, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ μίσγειν, μηδὲ κατηρτῆν τὰ σοφίας ἴδια τοῖς ξωικοῖς. δαδίον μὲν γὰρ διὰ τὴν εὐφέγγειαν φιλοσοφίᾳ παραβέβληται. θᾶκος δὲ διὰ τὴν χαμαιπετείαν τῇ ζωικῇ.

siderationem ascendito. Et sapientiæ studium aggrediẽs, & luce, quę in ipso est, veritatis, teipsum repurgans conversusque ad istiusmodi studium atq; institutum, adhæc ad commentationẽ rerum divinarum, ad disputationem rerum naturalium, ad cognitionem globosorum corporum, & redditioñ causarum, quæ est supra hæc omnia, neq; amplius quidquam animale nec belluinum facito.

SYM. XVII. EXPL.

Illud quod sequitur symbolum, *dadion seu oleo sedem ne exergito*, idem admonet. Non enim solũ, posteaquã purgatoria est facula, eo quòd celerimi plurimiq; ignis particeps sit, quẽadmodum id, quod sulphur dicitur, hortatur illud non esse inquinandum, cùm natura hujusmodi sit, ut inquinamenta omnia dispellat. neq; vel pugnandũ esse naturali habilitati ejus, dum inquinamento conspurcamus, quod natura inquinationẽ prohibet: sed potius non esse conjungenda nec commiscenda ea, quæ propria sunt sapientiæ cum iis, quæ sunt propria cantus animalium. Etenim facula propter claritatem & lucem, qua prędita lucet philosophiæ comparatur. Sedes verò comparatur, eo quod humilis sit, zoodiæ, vel animalium cantui.

SYM. XIX. EXPL.

Iam illud ſymbolum, *Gallum alito quidem, ne autem occidito. Lunæ quippe et ſoliſacer eſt*: conſulit nobis nutriendum & corroborandum eſſe corpus, & non negligenda eſſe ea, quæ peritura ſunt & corruptioni ſubjecta, quæ magna ſunt indicia mundi unitatis & coagmentationis, ſimul & naturę conjunctionis conſpirationiſque. Itaque hortatur univerſi contemplationem ac Philoſophiam obviis ulnis ſuſcipiendam eſſe. Quia enim natura tecta & recondita eſt de univerſo veritas, & ſatis ſupertque inveſtigatu difficilis, interim homini tamen ea quærenda & inveſtiganda erit, idq; maxime per philoſophiã. Nam ut id fiat per aliud aliquod ſtudium, revera fieri nullo modo poteſt. Hæc autem parva quædam luminaria ceu faces & ſcintillas ab natura accipiens, & quaſi vibrici um mutuans ea ceu ignem excitat, & magna reddit, magiſque conſpicua per illius diſciplinas efficit, ideoq; Philoſophię opera danda fuerit.

ΣΥΜ. ΙΘ. ΕΞΗΓ.

Τὸ δὲ, Ἀλεκτρυόνα θῖφε μὲν, μὴ θύε δέ. μήτε γὰρ καὶ ἀλίῳ καθιέρωται, συμβουλεύει ἡμῖν ὑπάρχειν καὶ σωματοποιεῖν, καὶ μὴ παροράν ἀπολλύμενα καὶ διαφθειρόμενα τὰ τῆς τοῦ κόσμου ἑνώσεως καὶ ἀλληλουχίας συμπαθείας τὰ καὶ συμπνοίας μεγάλα τεκμήρια. ὥστε προτρέπει τῆς τοῦ παντὸς θεωρίας καὶ φιλοσοφίας ἀντιλαμβάνεσθαι. ἐπεὶ γὰρ ἀπόκρυφος φύσει ἡ περὶ τοῦ παντὸς ἀλήθεια, καὶ δυθήρατος ἐκμανῶς, ζητητέα δὲ ὅμως ἀνθρώπῳ ἐξ ἐπιστήμης, μάλιστα δὲ φιλοσοφίας. δεῖ γὰρ ἄλλου τινὸς ἐπιτηδεύματος ὄντος ἀδύνατον. αὐτὰ δὲ μικρά τινα ἐναύσματα παρὰ τῆς φύσεως λαμβάνουσα καὶ ἀστραπὴ ἐφοδιαζομένη. ζωπυρεῖ τὰ αὐτὰ καὶ μεγεθύνει, καὶ ἐναργέστερα δι' αὐτῶν τῶν παρ' αὐτῆς μαθημάτων ἀπεργάζεται, φιλοσοφητέον ἂν εἴη.

SYM. XIX. EXP.

Hoc autem ſymbolum, *Cœnici ne inſideto*, aliquis acceperit magis eſſe Pythagoricum, ex iiſdem, quibus ſupra dictũ eſt, exorſus. Nam quia corporalitate (ut ſic dicam) & animalitate, non

ΣΥΜ. ΙΘ. ΕΞΗΓ.

Τὸ δὲ, Θᾶττον μὴ καθίζου, Πυθαγορικώτερον ἂν δέξαιτ' ἄν τις, ἐν τῷ ἀνω θεν ὁρμωμένους. ἐπεὶ γὰρ σωματότητι καὶ ζωώδει ἃ

διὰ τὸ οὐ χρῆναι μιξοπονίαν ὄζειν ἡ ξοφὴ, μὴ ἡρέμοντι μηδ' ἀμύητον φιλοσοφίας διατίλοι. ἀλλ' εἰς ταυτὶλω σαυτὸν δοὺς, ἐκείνου μᾶλλον σπουδῇ τῷ ἐν σοὶ δαιμονιωτέρου, ὅ ὄζει ψυχὴ ἐστι σοι λὺ σπρότερον τῷ ἐν ταύτῃ νοῦ. οὐ ξοφὴ οὐ χρῆναι, ἀλλὰ διωρία καὶ μαθήσῃ μιξοῦται.

aurem Chœnice metiẽda eſt nutritio, ne quieſcito, neq; vitam traducito imperitus & non initiatus Philoſophiæ. Sed ei omninò te dedito, ei potiùs, qui in te divinus eſt, animum animo provide. Et multo prius, quæ in anima eſt mentis rationem habe, quorum nutrimentum non Chœnice, ſed contemplatione & diſciplina accipitur.

ΤΟΥ Κ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, Γαμψώνυχον μηδὲν σαραζῇς, Πυθαγορικώτερον συμβουλεύει, κατανικὸς ἶναι καὶ μεταδοτικὸς, καὶ τοὺς ἄλλους θνητοὺς ὧν σπούδαζε, δίδοναί τε καὶ δέχεσθαι ἀκακοήθως καὶ ἀφθόνως ἐθίζων. ἀλλὰ μὴ πάντα μὲν λαμβάνειν ἀκλήστως, δίδόναι δὲ μηδέν. ἡ γὰρ τῶν γαμψωνύχων φυσικὴ διοργάνωσις λαβεῖν μὲν τάχιστα καὶ ῥᾳδίως δεδημιούργηται. ἀφεῖναι δὲ ἢ μεταδοῦναι οὐκέτι, διὰ τὴν ἕξιν ἀγκύλων ὄντων τῶν ὀνύχων. ὃν χάριν καὶ κραταίγαι σφύρακτοι, ἐπιπαγῆναι μὲν τάχιστα, ἀφεῖναι δὲ δυσχερῶς, εἰ μή τις ἄρα ἐκ σπιλάνης αὐτὰς ἀναστρέφων, προσαρτησάμενος δὴ μὴν ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν χειρῶν, ἵνα δὴ καὶ διδῶμεν τε καὶ δεχώμεθα καὶ τὸν κατανικτικὸν λόγον,

ΣΥΜ. ΧΧ. ΕΧΡ.

Illud, *nihil eorũ, quæ curvos ungues habet, nutrito*, conſulit aliquid, quod magis eſt Pythagoricum, eſto familiaris & lubens cum alijs, in primiſque amicis communicato & clargitor, & reliquos mortales, ut tales ſint, præparato, & dare atque accipere ſine pravis moribus atque affatim conſuefcens. Verùm ne omnia accipiant inſatiabiles, nihil autem dent. Naturalis enim conſtructio & apparatus curvos ungues habentium effectus eſt, ut celerrimè & facilè accipiant: ut aũt dimittant & cum alijs communicent, non æquè, propter inſtantiam & contentionem unguibus exſiſtentibus incurvis. Quẽadmodum etiam Crangæ natæ ſunt ad attrahendum quidem celerrimè, difficulter autem remittendum. Niſi quis igitur ſæpe eas incubuerit reverſtens, manibus nobis à natura appenſis, ut per illas demus ſimul & accipiamus, etiam orationem communicantem,

& digitis simplicibus & non incurvis ipsis agnatis, non imitandū in talibus ejusmodi curvos vngues habente, alio modo ab creatore fabrefacta: sed potius inter se mutuo communicandū & participandum adhortantes ad illius usum edi, quale ab ipsis, qui sebus nomina tum posuerunt, spectatū est, qui dextram manuum nominarunt honorabiliorem, non solùm ab eo, quod accipiat, sed etiam ab eo, quòd sit comprehensibilis in communicando. Iussè igitur agendum est. Ideoq; vero etiam Philosophandum. Siquidem tributio ejusdem & remuneratio est justitia rerum mutuæ permutationes; quod superest, & quod deest.

CAP. XXI. EXPL.

Illud verò, *in vno simplici*, significat vnum quidem veritatem, mendacium verò esse multiplex. Ex eo autem manifestum est, vnumquodq; planè simpliciter dici, si quidem sanè dicatur. Aliud verò non vnumquodq; infinitis modis. Via verò philosophia esse videtur. Dirigitur igitur, elige illam Philosophiam, eamq; ad Philosophiam viam, in qua non sit scissio, neque in qua contradictoria dogmata stabilias, sed constituta & eadem sibi ostendet confirmata efficace scientia per disciplinas ac contēplationes, quod est, *Pythagorico modo philosopharis*. At potest hoc fa-

ἐκ τῆς δεξιτύλου ἀλλοῦ πως καὶ οὐκ ἐγκύλων ἀυτοῖς φροσταφυκότων, οὐ μιμητέον ἐν τοῖς τοιούτοις τὰ ἡμιμορφώμενα, ἀπὸ τέρατος ὄφεως δημιουργηθέντα ὑπὸ τῆς πλάσαντος, ἀλλὰ μᾶλλον κοινωνητέον ἀλλήλοις, καὶ μεταληπτέον, προσφερομένους εἰς τὸ τοιοῦτον ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως τὰ ὀνόματα τιθεμένων, οἳ τὰν δεξιὰν τῆς χειρῶν ἐντιμοτέραν ὠνόμασαν. οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ δίκαιος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ δεξιὰ ὑπάρχειν ἐν τοῖς μεταδιδόναι. δικαιοπραγητέον οὖν ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτο φιλοσοφητέον. δικαιοσύνη γάρ ἐστι καὶ ἀνταπόδοσις ἢ δικαιοσύνη τὸ πλεονασθὲν καὶ ἐλλιπὲς ἀποδιδοῦσα δι' ἀντιδόσεως.

ΤΟΥ ΚΑ. ΣΥΜ. ΑΝΑ.

Τὸ δέ, ἐν ὁδῷ καὶ χίζε, δηλοῖ, ὅτι εἰ μὲν ἀληθὴς, μονοχιδὶς δὲ τὸ ψεῦδος. διπλοῦν δὲ ἐστὶ τοῦτο, τὸ μὲν πεῖσαι μονοχῶς λέγεσθαι, ἀπειρόμορφος λέγεται. τὸ δὲ πεισθῆναι ἁπλοῦν ἀπείροις ἔθεσι. ὁδὸς δὲ ἡ φιλοσοφία δοκεῖ εἶναι. λέγει οὖν ὅτι αἱροῦ φιλοσοφίαν ἐκείνην, ἐν ᾗ ἐστὶ φιλοσοφίας ὁδὸν, ἐν ᾗ οὐ χίσις, διὰ ἀντιλεγόμενα δογματίσεις, ἀλλὰ ἑστῶτα, καὶ αὐτὰ ἑαυτοῖς διὰ τέχνης ἐπιστημονικῆς βεβαιωθέντα διὰ μαθημάτων καὶ θεωρίας, ὅ ἐστι, Πυθαγορικῶς φιλοσοφεῖ.

φεῖ. δύναται δέ. καὶ μετὰ ταῦτα τῷ σωματικῶν καὶ αἰσθητῷ χαιροῦσα φιλοσοφία, ἢ οἱ νεώτεροι καταχόρως χρῶνται, καὶ τὸν θεὸν, καὶ τὰς ἀρετὰς, καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ τὰς ἀρετὰς, καὶ ἁπλῶς πάντα τὰ ἐν τοῖς οὖσιν αἴτια κρατίστατα, νομίζοντες σῶμα εἶναι, πολλαχόθεν ἂν εἰς πάντα ῥέπον. καὶ δηλοῦσιν οἱ τῷ δοκοῦντα τι λέγειν περὶ αὐτῆς ποικιλωτάτην ἐπιχειροῦσι. ἡ δὲ τῷ σοφιστῇ καὶ νοητῷ ἄλλο τι καὶ διάφορον τῆς προχώρησιν ποιουμένη τῶν τε ἀεὶ καὶ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἐχόντων, καὶ οὐδέποτε, ὅσον ἐπ' αὐτοῖς, φθορὰν ἢ μεταβολὴν ἐπιδεχομένων ὅμοια τοῖς ὑποκειμένοις ἀδιαπλάστοις ὕλῃ καὶ ἀκινήτοις ἑδραίαις καὶ ἀκλινέσι· δεδεῆσθαι δὲ τοῦ δημιουργοῦ· συμβουλεύεται τοίνυν ἡμῖν τὸ παράγγελμα, εἰς παιδείαν φιλοσοφωμεν καὶ τὴν ἀπολουμένην ὁδὸν ἀνύωμεν, φεύγωμεν γὰρ τῶν σωματικῶν καὶ φαυλοτάτων τὴν ἐπιβουλὴν καὶ δοκὴν, προσοικειοῦσθαι δὲ αὐτῇ τῇ τῶν σωμάτων οὐσίᾳ, τῇ οὐκ ἔστιν ὅτε οὐχὶ ἑαυτοῖς ὁμοίων διατελούντων, διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτοῖς φύσει ἀλήθειαν καὶ ἀδιαπλαστίαν.

cere. Et quia Philosophia, qua juniores ád satietatem utuntur, quæ per corporalia atque ea, quæ sensu percipiuntur, pergit, & Deum & qualitates & animum ac virtures, simpliciterque loquendo, omnia, quæ in rerũ natura sunt, causarum momenta maximè præcipua, corpus esse existimant, procliv is ad lapsum & conversu facilis & confutabilis est: aq ostendũt illi, qui videntur aliquid dicere de ea diversissimè, aliquos conatus. Verùm illa philosophia, quæ non est, rerum corporearum, quæq; in rebus fixa est, quæ mente percipiuntur, nec versatur circa materias, simulque in rebus consistit æternis, progressum efficiens tum eorum, quæ semper circa eadem & consimiliter se habent, & nunquam, quantum in ipsis situm est, corruptionẽ vèl mutationem recipiũt, subjectis similia, ea, inquã, Philosophia firma immaniq; à lapsu & stabilis est artifex, stabilis & immobilis demõstrationis. Præceptũ igitur hoc nobis cõsulis, posteaquã Philosophemur, & ostensã viam perficiamus, ut insidias corporaliũ, & eorũ, quæ in multas partes scissa sunt ac susceptionem refugiamus. Ipsam enim familiariter adjungi corporum substantiæ, cui nunquã similibus sibi ipsis viventibus licet adjungi, propter eam, quæ ipsis à natura adest, veritatem, & quæ ab lapsu libera est, stabilitatem.

SYM. XXII. EXP.

Illud symboli, *hirundinem tecto ne accipito*, consulit, animo ignavum & non continenter laborum amantem, neq; sectæ principem constantem ac scientē ad dogmata tua ne susceipito, requirentia continentem atque intentissimam attentionem & laborum tolerantiam, propter trāsmutationem, & involucra variarū, quæ in ipsis sunt, disciplinarum. Vitium autem imagine socordiæ & intercisione temporum, hirundine, quod anni hæc pars aliqua nobis adveniat, & quasi ad exiguum temporis spaciū apud nos quasi hospitetur, plurimo autem tempore ab nobis abscedat, & conspici à nobis nequeat.

SYM. XXIII. EXP.

Iam illud, *annulum ne gestato*, consequenter accipimus in admonitionem ex placito Pythagorico, hoc pacto. Postquam vinculi more annuli circumdatum gestantibus. Annulus hoc proprium habet, ut non præfocet, neque ullo incommodo afficiat, sed aliquatenus comptet, & afficiat perinde, ac si agnatus & domesticus foret. Tale autem vinculum etiam corpus animæ existit. *Annulum* igitur, *ne gestato*, vertè est Philosophari consequenter, & idem, ac separa animum ab circumposito

ΤΟΥ ΚΒ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, χελιδόνα οἰκίᾳ μὴ ἔχου, συμβουλεύει ῥάθυμον καὶ μὴ διηνεκῶς φιλοπονοῦντα, μηδὲ ἐπίμονον αἱρετιστὴν ἐς γνώριμον εἰς τὰ δόγματα τὰ σὰ μὴ ὑποδέχου. ἀγωγὴν συνεχῆ καὶ ἐπιτονωτάτης προσοχῆς, καὶ φιλοπονίας διὰ πολλῶν ἐν αὐτοῖς ποικίλων μαθημάτων ἐξαλλαγὴν καὶ παρελίξεως. εἰκόνα δὲ ῥαθυμίας καὶ ἐκκοπὴν χρόνων χελιδόνα λέγουσι, ὅτι μέρος τι τῷ ἑαυτῆς, αὐτὴ ἐπιφοιτᾷ ἡμῖν καὶ ἀφανὴς ἐπέχουσα πρὸς βραχὺν καιρόν. τὸ δὲ πλεῖον ἀφίσταται καὶ ἀφανὴς ἡμῖν ὑπάρχει.

ΤΟΥ ΚΓ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, δακτύλιον μὴ φόρει, ἀκολούθως τῷ Πυθαγορείῳ ἀρέσκοντι ἔθει ἐπὶ τὴν παραίνεσιν, οὕτως. ἐπεὶ δεσμὸς ἔστιν ᾧ περίκεινται τοῖς φοροῦσιν. ὁ δακτύλιος ἴδιος ἔχων τὸ μὴ ἄγχειν, μηδὲ κακουχεῖν, ἀλλά πως ἁρμόζειν, καὶ προσφυῶς ἔχειν. δεσμὸς δὲ τοιοῦτος τις καὶ τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ ὑπάρχει. τὸ οὖν δακτύλιον μὴ φόρει, ἀκολούθως φιλοσοφεῖν ὡς ἀληθῶς, καὶ χώριζε τὸ ἀπειλημένου δεσμοῦ τὴν

μοῦ τὴν ψυχὴν μᾶλλον δὲ θανά-
του, ἢ χαλεπωτέρας ψυχῆς αἱ-
ρέσεως ἡ φιλοσοφία. τὴν
ἰδέαν Πυθαγορικὴν μίτῳ ἀσυ-
δήτῳ μεγάλῃ τὴν ἀφιερῶσαν ἑαυ-
τὴν διὰ τοῦ νοῦ λόγῳ σωματει-
κῶν ἁπάντων, καὶ περὶ τοὺς νοη-
τοὺς καὶ ἀΰλους διὰ τῆς θεωρητι-
κῶν μαθημάτων καταγινομέ-
νην, ἀλλὰ καὶ αἱ πόλλυσι σεαυτῇ δὲ
αἱ μερίμνας, καὶ ἀνδουλικὰ καὶ
καλυσίεργα τῆς φιλοσοφεῖν σαρκὸς
ἀσχολήματα, ζοφοῦσι τε καὶ βαλ-
λουσῖδες, καὶ πληθύρας αἱ καίρους δεσ-
μοῦ ζόφου τὸ σῶμα καταλαμβα-
νόσας, νοσοποιίας τε καὶ ἀσχολίας
ἀθαλπήπλους ἐμποιούσας.

ΤΟΥ ΚΥ. ΣΥΜ. ΑΝΔ.

Τὸ δὲ, Θεοῦ τύπον μὴ ἐπίγλυφε
δακτυλίῳ, καὶ τὴν προλεχθεῖσαν
ἀνωτέραν προσοπῇ χρῆται τοιάδε,
φιλοσόφει, καὶ δοκιμώτους πρὸ
παντὸς ἡγοῦ θεοὺς ὑπάρχειν. τὸ
γὰρ κυριώτατον ῥίζωμά τῶν Πυθαγο-
ρικῶν δογμάτων, τοῦτ' ἔστιν ἐξ οὗ πά
ντα σχεδὸν ἥρτηται, καὶ ὑφ' οὗ
μέχρι τέλους κρατύνεται· μὴ νό-
μιζε δὲ μορφαῖς ἀΰλους κεχρῆσθαι,
ὅσαι τίσι σώμασί εἰσι. μηδὲ προσ-
δέχεσθαι ὑποστάσει ὑλικῇ καὶ οἷον
δεσμῷ ὑλικῷ σώμασι, ὥσπερ τὰ
ἄλλα ζῶα. αἱ δὲ δακτυλίοις γλυφαὶ
οὐδὲ δεσμὸν δι' αὐτῶν δακτυλίου

vinculo. Philosophia quippe meditatio mortis est, & separatio animi ab corpore. Magno igitur studio hanc Pythagoricā Philosophiam accedito, quæ se ipsam per mentem ab omnib⁹ corporalibus segregat, & circa ea, quæ mente percipiuntur, & materiæ expertia sunt, per disciplinas contemplativas occupātur: sed & tua peccata in diversum retrahentia, & opera prohibentia ad Philosophandū destrue, carnis occupationes, atque nimias ciborum ingurgitationes, repletionesque intempestivas vinculi instar corpus comprehendentes, & morborum agmina ac negotia sine intermissione ingenerantes.

SYM. XXIV. EXP.

Hoc verò, *Dei formā & imaginem annulo ne insculpito*, juxta sententiam prædictam adhortatione utitur tali, Philosophare, & ante omnia deos dueito incorporeos esse: Nam hoc symbolum præceptum præ cæteris Pythagoricorum dogmatum seminarium est, hoc est, ex quo omnia penè coaptata sunt, & à quo usq; ad finem firmantur. Ne puta verò eos formis, quæcumq; sint corporales, usos esse, neq; recipere materiali substātia & corpore, quasi materiali vinculo, quemadmodum reliqua animalia. Sculpturæ verò quæ sunt in annulis, vinculum per ipsum annulū in-

indicant, & corporalitatem speciemq; sensu comprehensibilem, & quasi cujuspiam ex animalium parte speciem aspiceret per sculptum aspectum, ab quo separandum præcipuè est genus deorum, tanquam quod sit æternum & sola mente comprehensibile, idem eodemq; modo semper sese habens. quemadmodum in oratione de deo propriè plenissimeq; quasi de arte disseritur.

ἐμφαίνουσι, καὶ τὸν σωματοειδῆ τύπον αἰσθητὸν εἶδος, καὶ οἷς ἂν τινος τῶν ἀπείρους ζώων διὰ διαφανοῦς προσβλέψας, ἢ τὸ χωριστὸν μάλιστα τὰ τῶν θεῶν ἡμῶν, ὡς ἴδιόν τε καὶ νοητόν, καὶ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἀεὶ ἔχον. οἷς ἂν περὶ θεοῦ λέγειν καὶ πληρέστατα τεχνολογεῖται.

SYM. XXV. EXP.

ΤΟΥ Κ. ΣΥΜ. Λ'ΝΑ'.

Iam hoc symbolum. *Apud lucernam in speculo faciem noscitemplare*, ut magis Pythagoricum consulit illud, Philosophare, non accurrens, non imaginationibus, quæ sub sensus cadunt, quæ quidem lucem aliquam ad comprehensiones efficiunt. Siquidem lucernæ formam habet, & nequaquam naturale neque verum est: sed potius similis est facultatibus quæ scientiam efficiunt, quæque in mentis & cogitatione versantur, ab quibus splendidissima quædam puritas, & quæ à lapsu remotissima est, in animi oculo constituitur ex universis, quæ mentis sunt & mente percipiuntur, itemque ex horum contemplatione, non autem ex corporalibus & sensui subjectis. In continenti quippe ea fluxu et mutatione esse, frequenter indicatū est, nullo modo stabilia et eadem, sibique similia exsistere,

Τὸ δὲ, περὶ λύχνου μὴ ἐσοπτρίζου, Πυθαγορικώτερον συμβουλεύει, τὸ, φιλοσόφει, μὴ προστρέχων, μὴ ταῖς κατ' αἴσθησιν φαντασίαις, αἵτινες μὲν τι περὶ τὰς καταλήψεις φαύσουσι. λυχνοειδὲς μὲν τι, καὶ οὐχὶ φυσικὸν, οὐδὲ ἀληθὲς, ἀλλὰ μᾶλλον ταῖς κατὰ τὸ νοητικὸν ἐπιστημονικαῖς, ἀφ' ὧν λαμπροτάτη τις εὐαγία, καὶ ἀδιαφθαρτος περὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα συνίσταται, ἐξ ἁπάντων τῶν νοημάτων καὶ νοητῶν, ἃ δὴ περὶ ταῦτα θεωρίαι, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν σωματικῶν καὶ αἰσθητῶν. ἐν συνεχεῖ γὰρ ταῦτα φύσει καὶ μεταβολῇ πολλάκις ἐπιδηλωθη, κατ' οὐδένα τρόπον μόνιμα καὶ ταὐτὰ ἑαυτοῖς ὑπάρχοντα, ἵνα καὶ

ὑπολειπόμενα καὶ βεβαίαν ἐπιστημονικὴν τε ὑπόληψιν καταλαμβάνειν καὶ ἐπίγνωσιν, οἵας ἐκεῖνα.

ut etiam firmam scientemque apprehensionem & cognitionem, quemadmodum illa, sustineat.

Τὸ δὲ, Περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπίστει, μηδὲ περὶ θείων δογμάτων, προσέσται μετίναι καὶ χλεύειν ἐκεῖνα τὰ μαθήματα, ἃ σὺν ἀπιστήσεις. οὐκέτι περὶ θεῶν καὶ περὶ θείων δογμάτων, ἔχεις τὰ μαθήματα, καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις.

Symbolum illud, *de diis neque divinis oraculis nihil eorum, quæ admirabilia, fidem derogato*, admonet adesidas & cōpassandas esse illas doctrinas, quibus non sis fidem derogaturus. Nullo modo de diis & de divinis dogmatibus habeas disciplinas, & scientificas demonstrationes.

ΤΟΥ ΚΣ. ΣΥΜ. ΚΑ'.

Τὸ δὲ, Ἀχάτῃ γέλωτι μὴ ἔχεσθαι, ἁπλῶς κρατεῖ τῶν πάθων. ὑπομίμνησκε δὲ σεαυτὸν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, μήτε ἄκρως εὐτυχίαις ἐπιχαίρειν, μήτε συμφοραῖς συνεπεσθαι, ἐν οὐδετέρῳ μεταβολῇ ἔννοιαν ὑπολογιζόμενος. τὸν δὲ γέλωτα ὑφ' ἅπαντων κινήσασθαι, ὅτι μόνος μάλιστα σαφῶς ἐμφαίνεται, ὥσπερ τι ἐπάνθημα ὂν πάρεστι καὶ ἐπίφλεγμα μίγνυσθαι προσώπου τῇ διαθέσει. ὅτι δὲ παραγγέλλει, ὅτι διὰ ἄνθρωπον ἴδιον ἔδοξε τοῦτο ἄλλα ζῷα, οἷος. ὁρίζονται γοῦν τινες ζῷον ὑγρὸν καὶ θερμὸν εἶναι, διαλύεται ὑπὸ τῆς παραγγέλματος, τὸ μὴ ἐπιμόνως καὶ ἀνεπιβλήτως τῷ

SYM. XXVI. EXP.

Illud verò, *Risu incontinenti ne concutiaris*. ostēdit affectiones esse vincēdas. Tibi verò ipsi rectam rationem in memoriam reducito, neque fecunda fortuna inflaris neque calamitatibus animo collabaris frangarisque, in neutro cogitationē mutationis reputans. Risum verò præ omnibus affectibus nominavit, quod solus maximè conspicuè significatur veluti quiddam, quod in eo sit floridum & inflammatio usq; ad faciem affectus & constitutionis. Fortassis autem admonet, quia hominis tantùm hic proprius est, præter reliqua animalia. Definiunt igitur quidā ipsum animal esse, quod ridere possit. Ostenditur ab præcepto non constanter, & non nisi obiter et hospitum instar humanitati immorare: sed immi-

tationem Dei pro viribi compara philosophando, & hoc idiomate linguæque proprietate hominis clam te subducens, et præferens id, quod cum ratione conjunctum est illi, quod risibile ponitur in discrimen & differentiam cum reliquis animalibus.

ἀνθρωπίνης ἡμῖν, ἀλλ' ἐκείνης μόνον θεοῦ καὶ τὸ θεμιτὸν πρὸς φιλοσοφῶν, καὶ τὸ ἰδίωμα τοῦ ἀνθρώπου ὑπερχαρῶν προκρίνων τὸ τὸ λογικὸν τῷ γελαστικῷ εἰς διάκρισιν καὶ διαφορὰν πρὸς τὰ λοιπὰ ζῶα.

SYM. XXVII. EXP.

Illud, *in sacrificiis ungues ne praecidito*, de amicitia præceptū est et admonitio. domesticorum enim et nos sanguine contingentium alii quidem genere proximo sunt fratres & nati et parentes, similes partibus seu membris nostris, quibus ablatis præbent non mediocrem dolorem & mutilationem, veluti digiti, manus, aures, nasus, et his similia. alii verò ex multo intervallo nos attingentes et quasi accolentes, veluti sobrinorum patruorumque filii, affinium soboles, vel tales aliquot assimilantur nostrum cujusque partibus, quibus præfectis nullus dolor adest, perinde ac crinibus, unguibus & similibus præfectis. volens igitur illos cognatos indicare alio tempore neglectos tibi eos per defectionem, vel elōgationem, unguibus usus est, dixitque ne abjicito omnino illos, sed sive sacrificiis, sive etiam alio aliquo tempore neglectos tibi ipsi eos adducito et domesticam familiaritatem renovato.

ΤΟΥ ΚΖ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, παρὰ θυσίας μὴ ὄνυχίζου, περὶ φιλίας ὅτι προτρεπτικόν. τῶν γὰρ οἰκείων καὶ προσηκόντων ἡμῖν ἐκ αἵματος, οἱ μὲν ἔγγιστα γένους εἰσὶν ἀδελφοὶ, καὶ τέκνα, καὶ γονεῖς, ἰσοῖχοντες τοῖς μέρεσιν ἡμῖν, ἂν περ ἀφαιρεθέντα ἄλγημα ἢ τυχὸν παρέχει καὶ κολόβωσιν, οἷον δάκτυλοι, χεῖρες, ὦτα, ῥὶν, καὶ τὰ ὅμοια. οἱ δ' ἐκ διαστήματος πολλοῦ προσοικειούμενοι, οἷον ἀνεψιαδοῦ ἢ πατραδέλφων γαμβρονυμφίδες, ἢ τοιοῦτοί τινες ἰσοῖχασιν ἐκάστου ἡμῖν τοῖς μέρεσιν, ὧν τεμνομένων ἄλγησις οὐδεμία παρεμφαίνεται, οἷον θείᾳ, καὶ νύμφαις καὶ τοῖς ὁμοίοις. βουλόμενος οὖν ἐκείνους τοὺς συγγενεῖς δηλῶσαι τοὺς περὶ τὸ ἄλλο χρόνον ἠμελημένους διὰ τὴν ἀπόστασιν, τοῖς ὄνυξιν ἐχρήσατο καὶ εἶπε, μὴ ἀποτίθεσθαι πάντας τούτους, ἀλλ' εἴ τε θυσίας, ἢ καὶ τῷ ἄλλῳ χρόνῳ παρημελημένους προσάγειν αὐτοὺς σεαυτῷ, καὶ ἀναίου τὴν οἰκειότητα.

Τοῦ

ΤΟΥ Κ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸδὲ, δεξιὰν μὴ σπουδῇ ῥᾳδίως ἐμβαλε, μὴ ὄρεγε ῥᾳδίως, φησὶ, δεξιάν, τουτέστι μὴ ἀπάτα, μηδὲ ἀνιμῶ ἐπιχείρει δεξιὰν ὀρέγων τοῖς ἀνεπιτηδείοις καὶ ἀνάρμοστος· ἔστι δὲ διὰ πολλῶν μαθημάτων· ὅτι μεταδοτέον ἀξίοις ἔσῃ τῆς μεταλαβεῖν ἐγκρατείας τε καὶ πενταετοῦς σιωπῆς, καὶ τῆς ἄλλης βασάνου, μόγις δίδοται.

ΤΟΥ ΙΘ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, σχημάτων ἔκστασις σημαίνει, καὶ τὸν τύπον αὐτὸν σβέννυσθαι, καὶ τὴν ἰδέαν τῆς σοφίας· ὅτι δὲ διὰ πολλῶν μαθημάτων ἡ φιλοσοφία ἐπιβάλλεται νοητοῖς, λοιπὸν καὶ ἀσωμάτοις προσοικειοῦσθαι χρή. ἐκ τούτου δὲ μαθήσεως ὑπνου καὶ νυκτοειδοῦς σκότους ἐξανιστάμενος μηδὲν σωματικὸν σεαυτῷ συμπλεκέτω, εἰς τὸ δὲ φιλοσοφίας ἡμερωδὲς, ἀλλὰ πάντα τὰ τοῦ ὕπνου ἐκείνου ἴχνη δὲ μνήμης τῆς σεαυτοῦ ἐκβαλέσθω καὶ ἐξαφανιζέτω.

ΤΟΥ Λ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, καρδίαν μὴ ἔσθε, σημαίνει τὸ μὴ δεῖν τὴν ἔνστασιν τοῦ σώματος καὶ τὴν συμπνοίαν διασπᾶν. καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ, μὴ ἔσθε βασκάνῳ, ἀλλὰ

ΣΥΜ. XXIIX. ΕΧΡ.

Illud symbolū, *dextrum ne cuivis facile injicito*, ne præbe facile, inquit, dextram, hoc est, ne abstrahe, neque dextram conare subvehere, præbens inidoneis & ineptis et sacris non initiatis & prophanis. Adhæc verò per disciplinas simul & doctrinas non multo tempore explorandis, ut digni reputentur esse, quo participes fiant simul et temperantiæ et quinquennii silentii, &c reliqui experimenti, dextra vix datur.

ΣΥΜ. XXIX. ΕΧΡ.

Illud aūt, *è stragulis surgens ea convolvito, & figuram vel vestigium confundito*, hoc monet, quod philosophari aggressus in posterum iis, quæ mente & cogitatione percipiuntur, itémque incorporea sunt, te ipsum familiarē reddito. Itaque ubi ex somno insciliæ, & tenebris nocti similibus exsurrexeris, nihil corporeum tibi ipsi simul attrahe ad lucem sapientiæ studii, quæ dicitur similis est, sed omnia vestigia illius somni expurga atque ex memoria tua exterre.

ΣΥΜ. XXX. ΕΧΡ.

Illud verò, *cor ne edito*, significat non oportere unitatem totius & conspirationem convellere. Atq; etiam num potius innuit hoc, ne esto invidus, sed

humanus & familiaris. Ex eo verò adhortatur Philosophandū esse. Ex scientiis enim artq; artibus sola Philosophia alienis bonis non invidet; nec ob ea dolore tangitur, neque gaudet in malis proximi, cùm natura cognatos ac familiares & similiter affectos cōmuniterq; subjectos consecuta fuerit, omnesque homines similiter habentes, futurum improvisum declarans, quocirca eos præcipit esse tales, ut cōmiseratione tangantur, seque mutuo amarent ac diligant, quemadmodum cōvenit animali, quod verè & communicans & ratione præditum est.

φιλάνθρωπος καὶ κοινωνικός. ἐκ δὲ τούτου φιλοσοφεῖν παραινεῖ. μόνη γὰρ αὕτη ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν οὔτε ἐπιλυπεῖται ἀγαθοῖς ἀλλοτρίοις, οὔτε ἐπιχαίρει κακοῖς τοῖς πέλας ἀπὸ τῆς φύσης συγγενεῖς καὶ οἰκείους ὁμοιοπαθεῖς τε καὶ πάντη ὑπαρχούσης τυχεῖν, ἐπιτρέπουσα τὸ μέλλον ἔχοντας τοὺς ἀνθρώπους πάντας ὁμοίως ἀποφαίνουσα, διὸ καὶ συμπαθεῖς τε καὶ φιλαλλήλους παραγγέλλει εἶναι, κοινωνικοὺς ὡς ἀληθῶς καὶ λογικὸν ζῷον.

SYM. XXXI. EXP.

Huic verò simile est & illud, *cerebrum ne comedito*. Est enim hoc ipsum instrumentum ad sapiendi longè præstantissimum, unde ratio exsistit, qua regimur. Indicat igitur non oportere res probè judicatas & disciplinas convicijs dilacerare, neque arrodere. Polchrè itaque fuerint consulta, quæ cum animo atque accuratè considerata fuerint, idque principe ratione animi adhibita, eodem planè modo atque illa, quæ scientia jam comprehensa sunt. Non enim per instrumenta formæ animi ratione carentis, hoc est, per cor & jecur: sed per puram partem animi rationalem talia spectata sunt. Quæ propter inconsiderata stultitia est illis

ΣΥΜ. ΛΑ'. ΕΞΗΓ.

Τούτῳ δ' ἔοικε καὶ τὸ, ἐγκέφαλον μὴ ἔσθιε, καὶ γὰρ αὐτὸς οὗτος ἡγεμονικὸν ὄζει τῷ φρονεῖν ὄργανον. αἰνίττεται οὖν ὡς οὐ δεῖ κακῶς βεβουλευμένα πράγματα καὶ δόγματα διασπᾶν, μηδὲ διαδάκνειν. καλῶς δ' ἂν εἴη βεβουλευμένα τὰ διὰ φρενῶν, καὶ τῷ κατ' αὐτὸ τὸ νοεῖν ἡγεμονικοῦ συνεπισκοπούμενα ἴσον τῇ ἐπιστήμῃ. οὐ γὰρ διὰ μέσου τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς ὀργάνου, καρδίας καὶ ἥπατος, ἀλλὰ διὰ τοῦ καθαροῦ τοῦ λογικοῦ τὰ τοιαῦτα ἐθεωρήθη. διόπερ ἀβουλίᾳ τὸ κατατρέπειν αὐτοῖς.

ἀνοίας σίβεσθαι δὲ μᾶλλον κελεύει τὸ σύμβολον τὴν τῆς φρενῶν πηγὴν, καὶ τὸ τοῦ νοεῖν πρόσχυτον ὄργανον, δι' οὗ θεωρίαν τε καὶ θήρευμα, καὶ ὃ δὴ φιλοσοφίαν τε καὶ ἀληθῆ σοφίαν κτώμεθα, καὶ εἰς ἀληθῶς φιλοσοφοῦμεν, καὶ μὴ ἀπολείπεσθαι, μηδὲ ἀφανίζεσθαι τὰ ἀπ' αὐτοῦ ἴχνη.

ΤΟΥ ΑΒ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, Διαφθορέων σῶν καὶ διαπυγμάτων καταπτύειν, λέγει τοῦτο, διαταφθόντα τὰ σύμφυτα μὲν σοὶ, ἀψυχότερα δέ πως, ἄπερ τιμιώτερα τὰ ψυχικώτερα, οὕτω δὲ καὶ ἐπείσθαι φιλοσοφεῖν διαβάλλει πρότιμα μὲν τὰ ἀπὸ ψυχῆς καὶ νοῦ ἄνευ αἰσθητηρίων διαπεφυκότα, ἀπὸ θεωρητικῆς ἐπιστήμης, καταφρόνει δὲ καὶ κατασπᾶν τῆς ἄνω συνεχοῦς φωτὸς ἀφαζομένων ἀπὸ τῆς συμφύτου φιλοσοφίας αἰσθητηρίων, ἃ συμπέφυκε τῷ νοῦ αἰδίοις παρεσκεῦσθαι.

ΤΟΥ ΑΓ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ.

Τὸ δὲ, Ἐρυθρὸν μὴ προσλαμβάνου, φαίνεται πρὸς τὴν τῷ ὀνόματος ἐτυμολογίαν φλε-

se opponere & quasi referire. Symbolum autem hoc potius jubet colendam hanc animorum fontem, atque instrumentum proximum, quo mente aliquid colligimus, & cujus beneficio ipsam speculationem simul & scientiam, & ut summatim dicam, sapientiam comparamus, & reipsa verèque philosophamur, & sine quo nec continere, nec ut è conspectu auferre, quæ ab ipso fiunt vestigia, possumus.

SYM. XXXII. EXP.

Symbolũ verò illud, *Expurgamenta sua & unguium præsegmina conspuere*, hoc dicit, illa facilè contemnamur, quæ quidem tecum nascuntur, sed ab animo aliena sunt: quemadmodum præstantiora sunt illa, quæ animo conjunctiora: sic etiam postquam animum adjeceris ad philosophandum, ante omnia quidem cole, quæ per animum ac mentem sine sensuum instrumentis demonstrantur: per scientiam speculativam. Contemne verò ac conspue illa, quæ sine mentis lumine videtur nudè per ea, quæ nobiscum nata sunt, sensualia, quæ nequaquam patria sunt, ut assequantur mentis æternitatem.

SYM. XXXIII. EXP.

Illud, *Erythrinum ne susceperis*, videtur ad nudam nominis Etymologiam

collatum esse. Etenim inverecundum & impudentem hominem ne suscipito, vel è contrario, stolidum & attonitum, & ubique ac quaque in re supra modum erubescentem & animo collapsum & ab mente & firma cogitatione. Idcóque subintelligitor illud, Ipse talis ne esto.

SYM. XXXIV. EXP.

Illud autem, *Olla vestigium ab cinere; ne compares, tollito*, significat confusionis & densitatis, quod est corporalium, & quæ sensibus percipiuntur, demonstrationum obliviscendum esse ei; qui animum adjicit ad philosophandum, utendum verò esse potiùs demonstrationibus, quæ mente percipiuntur. Cinis verò loco pulveris istius, qui est in abacis, accipitur, in quo demonstrationes simul absolvuntur.

SYM. XXXV. EXP.

1. *Cæterum calmæ, qua amicum habet, ne congredior ad libros protrahendos.* Non fœminæ dicit, sed sectæ ac philosophiæ, cui est multum, quod corporale sit, & deorsum ferens in gravitatem. Omnium enim cotium, quæ in terra sunt, gravissimum est aurum, & quod persequitur lationem eam atque onus, quod in medium sese fert, quod corporalis ponderis proprium est. πλησιάζειν verò vel commiscere, non

λὴν συμβιβλῆσθαι. ἀπρεπὲς γὰρ καὶ ἀναίσχυντον μὴ ὑπὸ τοῦ ἐλέγχου αἰσθέσθαι, ἢ ἐν τῷ ἐναντίου καταπλῆξαι, ἢ ἐν αὐτῷ καθ' ἑαυτὸν ἐμβολὴν ἐρυθριῶντα καὶ ταπεινόμενον ἀπὸ τοῦ νοῦ καὶ ἀδόκου διανοίας. διὰ δὴ τοῦτο νοητέον, τὸ, μὴ ἀνὴρ τοιοῦτος ἔστω.

ΤΟΥ ΛΔ. ΣΥΜ. ΛΗΑ.

Τὸ δὲ, Χύσας ἴχνος ἀπὸ κονιορτοῦ ἀφαίρει, σημαίνει συγχύσεως καὶ πυκνότητος, ἃ ἐστὶ σωματικὰ καὶ αἰσθητῶν ἀπαιδεύτους ἐκλανθάνεσθαι, φιλοσοφίαν ἐπιβαλλόμενον, νοηταῖς δὲ χρῆσθαι μᾶλλον ἀποδείξεσιν. ἡ δὲ κονιορτὸς ἀντὶ τῆς κόνεως τῆς ἐπὶ τοῖς ἀβαξὶ παραλήφθη, ἐφ' ἧς αἱ ἀποδείξεις συμπεραίνονται.

ΤΟΥ ΛΕ. ΣΥΜ. ΛΗΑ.

Χρυσὸν δὲ ἐχθρὸν καὶ πολεμίαν ἔφη φαινομένην, οὐ γυναικὶ λέγει, ἀλλ' αἱρέσει καὶ φιλοσοφίᾳ, ἥτις ἐστὶ πολὺ τὸ σωματικὸν καὶ κατάφορον εἰς βαρύτητα. πάντων γὰρ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς βαρύτατον χρυσός, καὶ τῆς ἄνω εἰς τὸ μέσον φορᾶς διωκτικόν, ἥτερ βάρους σωματικοῦ ἴδιον. τὸ δὲ πλησιάζειν, οὐ μόνον συγγίνεσθαι

γιδναι, ἀλλὰ καὶ συνεργάζεσθαι δὲ, καὶ πλησίον καθῆσθαι.

ΤΟΥ Λϛ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, σωτίμως τὸ χῆμα καὶ βῆμα, τὸ χῆμα καὶ ξυνέδριον, παραγγέλλει τοῦτο. φιλοσόφοις καὶ μαθήμασι μετίθι μὴ ῥαδίως, καὶ δι' αὐτῶν, ὥσπερ διὰ βαθμῶν δεῖ τὸ προκείμενον χωρεῖ. καταπίνε δὲ τὴν σωτιμωμένην καὶ σωτεβλομένην τοῖς σολλοῖς. καὶ σωτίμα τὴν Ἰταλικὴν φιλοσοφίαν τὰ σώματα καθ' αὑτὰ θεωροῦσαν, τῆς Ἰωνικῆς τὰ σώματα σροηγουμένως ἐσισκοσουμένης.

ΤΟΥ Λζ. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, κυάμων ἀσέχου, συμβουλεύει φυλάττεσθαι σᾶν ὅσον ἐμφθαρτικὸν τῆς σρὸς θεοὺς ὁμιλίας, καὶ τῆς θείας μαντικῆς.

ΤΟΥ Λη. ΣΥΜ. Α'ΝΑ'.

Τὸ δὲ, μολόχην μεταφύτευε μὲν, μὴ ἔθιε δὲ, αἰνίττεται μὲν, ὅ-τι συνεξαπτέον τῷ ἡλίῳ τὰ τοιαῦτα, καὶ φαρμακοῖς ἄξιοι τῶν σροσηκόντων δὲ τὸ, μεταφύτευε, ἴσως ἐσὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ τῇ σρὸς τὸν ἥλιον διαθέσει καὶ συμπαθείᾳ, μὴ ὄρκῳ, μηδὲ ἐσίμασι μόνῳ λήτῳ, ἀλλὰ

modò cum aliquo rem habere, verùm etiam admovere sem per & propè assistere est.

SYM. XXXVI. EXP.

Illud aũt, *In primis honorato cùm habitum, tum & tribunal: habitum, inquã, & meditandum*, hoc admonet, philosophiare & disciplinas adito non oscitanter, & per eas, quasi per gradus ad propositũ secede. Conspue verò, quæ majore in pretio, & plerisque antiquius habentur. Et ante omnia in honore habe philosophiam Italicam, quæ incorporea per se spectat, præ philosophia Ionica, quæ corpora primo loco contemplatur.

SYM. XXXVII. EXP.

Deinde hoc, *A fabis abstinere*, consilit cavendum esse, quidquid corruptionem & exitium inducere potest colloquio cum diis, & divino oraculo ac præscientiæ.

SYM. XXXIIX. EXP.

Hoc verò symbolum, *Malvam quidem in horto tuo transplantato, sed ne vescitor*, innuit quidem cum sole talia cõverti, ut & hoc cupiat observare. additur verò *transplantato*, h. est, insistere jus naturæ & contentioni versus solẽ, & naturæ consensui. ne jurato, neque huic soli inhæreto, sed mentem cogitatio-

tationemque transfer, & quasi ad ejusdem generis plantas & holera trãsplantato. Et ad animalia, quæ non sunt ejusdem generis, itémq; lapides ac fluvios omnésque simpliciter naturas ne transferto. Foecundum enim reperies & multiformem. Mirabiliter verò copiosum & affluens, quod designat mundi unitatem & conspirationem, quasi qui ab radice & dimissore malvæ cum impetu fluat. Non solùm igitur non comede, neque è medio tolle tales observationes: verùm etiam augeto & copiosiores situ transplantantis efficito.

SYM. XXXIX. EXP.

Porrò illud, *Ab iis, quibus vita est animalis, abstinere*, ad justitiã adhortatur, neque omnem honorem ejus, qui cõsanguineus & cognatus est, & ad similis vitæ susceptionem, & ad alia ejusmodi plura. Itaque hisce omnibus simul & symbolis conspicua facta est forma adhortatoria, habens multum cum veteribus moribus cõmune, & quod Pythagoricum est. Verùm quia per omnia, quæ vitam habent admonẽdi, peregressi sumus, hîc etiam orationes, quæ tendunt ad adhortationem, delineamus & intexamus.

FINIS

Libri Secundi Iamblichi Chalcidensis, qui continet protreptica.

τὴν ὁμοίαν μεταβιβάζει, καὶ ἄνωθεν μεταφύτευε, καὶ ἐπὶ τὰ ὁμογενῆ φυτὰ καὶ λάχανα. ἐπὶ τὰ μὴ ὁμογενῆ δὲ ζῶα ἴδε, καὶ λίθους, καὶ ποταμούς, καὶ πάσας ἁπλῶς φύσεις. πολύχουν γὰρ εὑρήσεις καὶ πολύῤῥουν. θαυμαστῶς δὲ διαφυλάττει τὸ τῆς τοῦ κόσμου ἑνώσεως καὶ συμπνοίας συμφυτικὸν, ὥσπερ ῥίζης ἐκ διφυοῦς τῆς μολόχης ὁρμώμενος. οὐ μόνον οὖν μὴ ἔθιε κακὸς ἀφαίρει τὰς τοιαύτας παραλήψεις, ἀλλὰ καὶ αὔξει καὶ πλήθυνε θαυμαίως δὲ διαφυλάττει.

ΤΟΥ ΑΥ. ΣΥΜ. ΛΑ.

Τὸ δὲ, Ἐμψύχων ἀπέχου, ἐπὶ δικαιοσύνην προτρέπει, καὶ σωτὰς τὴν τῶν συγγενῶν τιμὴν, καὶ τὴν τῶν ὁμοίας ζωῆς ἀποδοχὴν, καὶ πρὸς ἕτερα τοιαῦτα πλείονα. Διὰ πάντων δὲ οὖν τούτων φανερὸς γίνῃ, καὶ ὁ διὰ τῶν συμβόλων προτρεπτικὸς τύπος ἔχων πολὺ τὸ ἀρχαιόζοπον καὶ Πυθαγορικόν. Ἀλλ' ἐπεὶ διὰ πάντων ἐληλύθαμεν τῶν ἀκολούθων τῇ προτρεπτικῇ, ἐπιχειρῶμεν καὶ ἡμεῖς παραλαβεῖν πλέκειν τοὺς λόγους.

ΤΕΛΟΣ

Τῶν δευτέρων λόγων

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ.

ΘEANOYΣ

Uxoris BRONTINI Metapontini,

sapientis & singulari animo præstantis fœminæ

EPISTOLÆ TRES.

UNA CUM

MYÆ uxoris Milonis Crotoniatæ

ITEM

MELISSÆ I.

ET

PYTHAGORÆ I.

Græcè quidem jam olim aliquoties:

AT NUNC

Græcè & Latinè primùm editæ

A S

IOAN. ARCERIO THEODORETO

Frisio.

QE ANOIX

ΘΕΑΝΟΥΣ

ἡ τῆς Πυθαγορείου σοφίας θυγάτηρ προσαγορεύεται,

Ἐπιστολαὶ τρεῖς.

Α'.

ΘΕΑΝΩ ΕΥ'ΒΟΥΛΗ

χαίρειν.

περὶ τέκνων διατροφῆς.

Ἀκούω σε τὰ παιδία ξυφροῦς ἄγειν. ἔστι δὲ ἀγαθῆς μητρὸς οὐχ ἡ πρὸς ἡδονὴν ἐπιμέλεια τῶν παιδίων, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ σῶφρον ἀγωγή. βλέπε οὖν μὴ οὐ φιλοῦσας, ἀλλὰ κολακεύουσας ἔργον ποιῇ. συνεξοφοῦνται γὰρ ἡδονῇ παισὶν, ἐκτραλάσαις συνεῖναι τῇ ἡδίονι νέοις συνήθεσιν ἡδονῆς; χρὴ οὖν, ὦ φίλη, τὴν σοφὴν τῶν παίδων, μὴ δύσκολον σοφὴν ἔχειν. ἡ δὲ δύσκολος τῆς φύσεως ὄφις, ὅταν φιλήδονοι μὲν ταῖς ψυχαῖς, ἡδυπαθεῖς δὲ τοῖς σώμασι γένωνται, κἀ τοῖς μὲν, φυγόπονοι, τοῖς δὲ, μαλακώτεροι. δεῖ δὲ πρὸς τὰ φοβερὰ γυμνάζειν τὰ τρεφόμενα, κἂν λυπηθῆναι, κἂν πονῆσαι δέῃ· ἵνα μὴ τῷ παθεῖν ἢ δοῦλα τούτων, ἢ περὶ τὰς ἡδονὰς λίχνα, ἢ περὶ τοὺς πόνους ὀκνηρά· ἀλλ' ἵνα τὰ καλὰ πρὸ πάν-

THEANUS,

quæ Pythagoricæ sapientiæ filiæ appellata fuit,

Epistolæ tres.

I.

THEANO EUBULA

Salutem dicit.

De educatione liberorum.

AUDIO te parvulos delicatè molliterq; educare. Bonæ aût matris officium est, non ut liberorum suam ad voluptatem habeat, sed ut eos ad temperantiam educet ac formet. Vide igitur ne officium non amantis, sed adulantis matris facias. Nam voluptas unà cum liberis nutrita prodigos & intemperantes efficit. Quid enim juvenibus jucundius, quàm voluptas, cui familiariter assuevêrint, esse potest? Itaque, mea amica, puerorum alimonia & educatio pervertitatem habere non debebit. Perversitas autem naturæ est, quum animis quidem voluptatũ fuerint cupidi, at corporibus tales sint, ut & titillentur libidinibus, iisque indulgeant: atque his quidem labores fugiant, illis verò molliores reddantur. Illi autem, quos alimus & educamus, ad ea, quæ extimescant, exercendi sunt, sive sint tristitia afficiendi, sive ad labores assuefaciendi. Ne horum vitiorum fiant mancipia, & voluptatibus diffluant, & ad labores tardi pigríque evadant: Sed ut, quæ honesta sunt, ante

omnia ipſi honeſte pretióq; habeant, ab illis quidem abſtinentes, in hiſce verò permanentes. Neque ut cibis refercíantur, & voluptatibus ſumptibúſque profuſis vivant, itémque turpibus puerorum & impudentibus luſibus intemperantes efficito. Et ut omnia tum dicant, tum pro libitu omnia agant ſtudeantque permittito. Adhæc meæ tuas quidem, ſi lachrymarint, magno autem hoc ſtudio agas, ut rideant, & ſi nutricem pulſent, etſi tibi ridenti maledicant: & æſtate quidem frigus, hyeme verò calorem præbenti, multámque molliciem, quorum liberi paupertini quidem nihil attentant, atque aluntur quidem facilius: ſed non minus creſcunt, multóque etiam ſe melius habent. Tu verò veluti Sardanapali progeniem natos nutrias, marium naturam voluptatibus delicatam reddens frangensque. Quid enim quis faciat illi puerulo, qui niſi celerius edat, ploret: & ſi comedat, quæ delicata ſunt opſonia quærit: & ſi calor eſt, languet et remiſſior eſt, ſin autem frigus, corruit et ſe præcipitat: et ſi aliquis corripiat, rebellat ac reverberat: & niſi ad lubentiam & voluptatem ei obſequaris, triſtatur, & niſi delicietur, indignatur, ac totum tempus in voluptate conſequenda malè collocat, & molliter circumactus in ſumma turpitudine vivit? Studioſè autem diligentérq;

των τιμιωτάτων ἐν μὲν ἀπεχόμενοι, ταῖς δὲ ἐμμένοντες. οὐδὲ πλησμονικὰ μὲν ταῖς ἔξωθεν, πολυτελῆ δὲ ταῖς ἡδοναῖς, ἀκόλαστα δὲ ταῖς αἰσχίσταις παιδιαῖς ἀπεργάζεσθαι. καὶ πᾶν μὲν λέγειν, πᾶν δὲ δρᾶν ἐᾶσαι. ἔτι δὲ φοβουμένῳ μὲν ἡν κλαίῃ, φιλοτιμουμένῳ δὲ, ἵνα γελᾷ, καὶ τὴν ἔξωθεν παίῃ, κἂν σε κακῶς εἴπῃ γελᾶσαι. καὶ τὸ μὲν θέρους ψῦχος, τὸ δὲ χειμῶνος καῦμα παρέχουσαν. καὶ πολλὴν χλιδὴν, οἱ πενιχροί γε παῖδες οὐδενὸς πειρῶνται, καὶ τρέφονται μὲν ῥᾷον, αὔξονται δὲ οὐχ ἧττον. ἔχουσι δὲ καὶ πολὺ λυσιτελοῦσιν. σὺ δ' οἷον Σαρδανάπαλον γοῦν τιθηνῇ τὰ τέκνα, τὴν ἧττον ἀρρένων φύσιν θρύπτουσα ταῖς ἡδοναῖς. τί γὰρ ἄν ποιήσαι τις παιδίον, ὃ, ἂν μὴ ταχὺ φαγῇ κλάει· κἂν ἰδίᾳ, τὰ τερπνὰ ἧττον ὄψων ζητεῖ. κἂν καῦμα, φαρίεται· κἂν ψῦχος, ἀλωματίζει. κἂν ἐπιτιμᾷ τις, ἀντιμάχεται· κἂν μὴ πρὸς ἡδονὴν ὑπηρετῇ, λυπεῖται· κἂν μὴ μασᾶται, δυσκολαίνει· ἐὰν κακοχολεῖ πρὸς ἡδονὴν καὶ βασκαλίζεται σπερμολογούμενον. ὅπλως δὲ, ὦ φίλη,

φίλη, εἰδῇς ὅτι τὰ ἀκατάλληλα τῇ παιδίων ὅταν ἀνηλικότητι πρὸς ἄνδρας, ἀνδράποδα γίνεται, τὰς τοιαύτας ἡδονὰς ἀφαίρει, καὶ ἄσκησιν αὐστηρὰν μὴ ξυφαρὰν ἔλαιον σοι σοῦσα, ἐσθῆτα καὶ λιτὸν ἔδεσμα καὶ δίψος ἀναγκαῖον, ἔτι καὶ ψῦχος ἐκ θάλπους καὶ αἰδῶ ἐκ τοῦ σωφρονίσαι τὴν ἀναίδειαν. οὕτω γὰρ ἐκ γλίσχρα ἐξ συμβαίνει τὰ καὶ ψυχὴν ἀνατεθράμμενα ἀπεπτούμενα. οἱ γὰρ πόνοι, φίλη, προϋποσυφαί τινες τοῖς παισὶν εἰσὶ τελεσθησομένης ἀρετῆς, αἷς ἐμβαφίσεις ἱκανῶς τῆς ἀρετῆς βαφὴν οἰκειότερον φέρουσι. βλέπε οὖν, φίλη, μὴ καθάπερ τῆς ἀμπέλου αἱ παροξυνόμεναι τὸν καρπὸν ἀλλείπουσι, καὶ ὑπὸ τῆς ξυφῆς οἱ παῖδες ὕβρεσι καὶ πολλῇ ἀ- χρειότητι κακίαν γεννήσωσι.

mea amica, istiusmodi voluptates tolle, cõscia eos pueros, qui in deliciis volutantur, ubi in justam ætatem adoleuerint, mancipia exsistere: atque ita educationem institue rigidam & severam, non delicatam, & sine eos famem ac sitim, adhæc frigus et calorẽ, pudorémq; quo à coætaneis vel præceptoribus afficiuntur, ferre. Ita enim generalia quoque esse contingit, quæ ad animum excitantur aut intenduntur. Labores namque, amica, sunt liberis prima colorum quasi quędam fundamenta præstringentia virtutis, quæ perfecta futura est, quibus intincti satis supérq; virtutis tincturam familiariùs ferunt. Vide igitur, amica, ne quemadmodum illæ vites, quæ vel malum nutrimentum attrahunt, vel malignè alũntur, fructu deficiunt, liberi quoq; præ delicitiis, contumelia, multáque inutilitate malitiam progenerent.

ΘΕΑΝΩ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΗ,
χαίρειν.
περὶ τὴν
ζηλοτυποῦσαν παραμυθητική.

Epist. διυτ.

ΗΚουον τὴν τοῦ ἀνδρός σου παράνοιαν, ὅτι τὴν ἑταίραν ἔχει. σὺ δὲ, ὅτι ζηλοτυπεῖς αὐτόν. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλη, πολλοὺς ἔγνωκα τῆς αὐτῆς νόσου. ἐπαινοῦνται γὰρ, ὡς ἔοικεν,

AD EAM,
qua Zelotypia laborabat,
Consolatoria II.

THEANO NICOSTRATÆ
Salutem dicit.

AUdivi viri tui stultitiam & delirationem, quòd habeat concubinã seu meretricẽ. Tu autẽ quod amoris neglecti suspicione icta eum hinc persequeris. Ego verò, mea amica, multos, qui eodem morbo correpti essent, novi. Illos enim hæ fœminæ, uti

videtur, venantur, atque ipsi ab hisce detineantur, ac mentem non habent. Verùm tu parvo animo prædita es noctéq; diéq;, & miserè discruciaris, contráque eum nescio quid moliris. Vide ne feceris, mea amica. Virtus enim uxoris est, nõ viri observatio, sed συμφωνία, hoc est, socialis circumlatio. Hæc autem, quæ simul fit, circumlatio nihil aliud est, quàm simulate ignorãtiam. Deinde cum meretrice quidem ad voluptatem consuescit: cum conjuge verò ad utilitatem congreditur. Utile autem malè non misere cum malis, nec amentiæ amentiã inducere. Nonnulla peccata, amica, reprehensa magis quidẽ irritantur, at silentio præterita potiùs cessant. Quemadmodum ignem ajunt extingui, si nõ moveatur. Nam si tum, qui te vult videri celare, reprehendis, sceleris integumentum tolles, & apertè palámq; peccabit. Tu autem amicitiam viri non in honestate sitam duces. Hoc namq; communionis gratia requirit. Existima igitur illum, dum quidem ad scortum commeat, remissum fore & torpidum, tibi verò convicturum adesse. Et te quidẽ ex animo ac sponte, illam verò vitio et quasi ex morbo amare. Hujus verò tẽpus breve est. Nam aliquando simul quoq; illũ satias habebit, & malũ illud subitò ad summum veniẽs stabit & cessabit. Etenim vir haud admodum

ὥσπερ γὰρ γενναῖοι τοῦτον, ὃν κατέχονται, καὶ δόκον ἔχουσι νοῦν· σὺ δὲ ἄθυμος εἶ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ αἰθημονεῖς καὶ μαχαρᾶ τι κατ' αὐτοῦ. μὴ σύγε ὦ φίλη. γαμετὴς γὰρ ἀρετή ἐστιν οὐχ ἡ παρατήρησις τ' ἀνδρὸς, ἀλλ' ἡ συμπεριφορά· συμπεριφορὰ δέ ἐστι τὸ φέρειν ἀγνοίαν. εἶθ' ἑταίρᾳ μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖ. γαμετῇ δὲ πρὸς τὸ συμφέρον. συμφέρον δὲ καὶ κακοῖς κακὰ μὴ μίσγειν, μηδὲ παρανοίᾳ παράνοια ἐπάγειν. ἔνια δὲ ἐκβρτήματα, φίλη, ἐλεγχόμενα μὲν ἐπιπλέον ἐρεθίζει, σιωπώμενα δὲ παύεται μᾶλλον. ὡς τὸ κοῦφον. λέγουσι ἀβαθὲς. ἰδὼν γὰρ βουλόμενόν σε λελυθέναι δοκεῖν, ἐλέγχουσα, ἀφαιρήσῃ τὸ παρακαλύμμα τῶν παθῶν, καὶ φανερὰς ἐρεθίσεται. σὺ δὲ τὴν φιλίαν ἔχῃ τῷ ἀνδρὸς οὐκ ἐν τῇ καλοκαγαθίᾳ. ἔστω γὰρ ἡ χάρις ἐκ κοινωνίας. νόμιζε οὖν πρὸς μὲν τὴν ἑταίραν ῥαθυμήσοντα πορεύεσθαι ἐκεῖνον. σοὶ δὲ συμβιώσοντα φαρεῖναι. καὶ σὺ μὲν φιλεῖν κάτω γνώμην, ἐκεῖνον δὲ ἐπὶ πάθει. Βραχὺς δὲ ὁ τούτου καιρός. ἅμα γάρ ποτε ἔχει καὶ κόρον, καὶ παρίσταται ταχὺ καὶ παύ-

πανύεται. ὀλιχρόνιος γὰρ ὁ καιρὸς ὅσος πρὸς ἑταίρας ἀνδρὶ μὴ σφόδρα κακῷ. τί γὰρ ὅτι ματαιότερον ἐπιθυμίας ἀπολαυούσης ἀδίκου; διὸ καὶ μειοῖ τὸν βίον καὶ διαβάλλων τὸ σύστημα αἰσθήσεταί ποτε. οὐδεὶς γὰρ ἐπιεικὴς φρονῶν αὐθαιρέτῳ βλάβῃ. καλούμενος οὖν ὑπὸ τοῦ πρὸς σε δικαίου, καὶ τὰς περὶ τὸν βίον ἐλαττώσεις ὁρῶν, αἰσθήσεταί ποτέ σου, καὶ τὸν ὑπὸ τῆς καταγνώσεως ὄφλειν οὐ φέρον, ταχὺ μετανοήσεται. σὺ δέ, φίλη, ζῆθι οὐχ ἑταίραις ὁμοιουμένη, τῇ μὲν εὐταξίᾳ πρὸς τὸν ἄνδρα διαφέρουσα, τῇ δὲ ἐπιμελείᾳ πρὸς τὸν οἶκον, τῇ δὲ σωφροσύνῃ περὶ τὰς χεφμένας, τῇ δὲ φιλοτεκνίᾳ περὶ τὰ τέκνα. οὐ ζηλοτυπητέον οὖν σοι πρὸς ἐκείνους. πρὸς γὰρ τὰς ἐναρέτους ἐκτείνειν τὸν ζῆλον, καλόν. ἑαυτὴν δὲ παντὸς ἐπιμελείας ταῖς διαλλαγαῖς. τὰ γὰρ καλὰ ἤθη καὶ παρ' ἐχθροῖς εὔνοιαν φέρει, φίλη. καὶ μόνης καλοκαγαθίας ἔργον ἐστὶν ἡ τιμή. ταύτῃ γὰρ καὶ

deploratus, exiguo temporis ſpatio animum meretrici adjectum habebit. Quid enim vanius ſtultiúſque eſt cupiditate illa, quæ re injuſta perfruitur? Quapropter etiam dum rem familiarē minuit, & honeſtatem decentiámque calumniatur & traducit, reipſa aliquādo ſentiet. Nemo quippe, qui quidem ſana mente præditus eſt, in malo ac vitio, quod ſponte ſua ſuſcepit, perſeverat. Vocatus igitur ab jure, quo erga te tenetur, cernénſque rerum ad hanc vitam pertinentium imminutiones, aliquando tempus erit, quo tui ſenſu afficietur, nec deſpicientiæ ferens contumeliam, ſubitò reſipiſcētia ducetur. Verùm tu, mea amica, vivito, ut nequaquam ſcortis reſpōdeas, cum modeſtia quidem erga virum, cura verò erga domum, mutua conciliatione apud eas, quæ tuo conſubernio utuntur compoſitéque vivunt, & amore atque indulgentia erga natos multum differas. Itaque non eſt quod zelotypia & æmulatione in illā efferaris. Zelum namque atque æmulationem erga eas, quæ virtutibus & fortitudine conſpicua ſunt, extendere, præclarum eſt. Seipſam verò conciliationibus mutuis commodam præbere convenit. Siquidem boni mores, ô amica, etiam apud hoſtes benevolentiam ferunt, & ſolius honeſtatis opus eſt honor. Per hunc enim

uxori

uxori quoque possibile est, ut viri au-
thoritatem quasi obtineat, & amplius
honoretur, quàm colendo & obsequi-
is hostem captando. Absq; igitur diris
devotus magis pudore suffunditur.
Citius verò in gratiam tecũ rediisse vo-
let, & amore te magis teneré majoríq;
affectu prosequetur, cũ sibi factus fu-
erit conscius, se tibi gravem intulisse
injuriam, & dum considerat diligentẽ
rei familiaris administrationem, simúl-
que incredibilis tui erga se amoris ex-
perimentum capit. Quemadmodum
autem graves corporis labores jucun-
dos somnos efficiunt: ita amantium i-
ræ & dissidia conciliationes amiciores
ferunt. Tu verò etiam consilia affecti-
onis oppone. Illo enim ægrotante te
quoque adhortatur, ut doloribus æ-
grotes, ac peccante impingentéq; circa
decorum, te quoque circa ornatum
peccare, cóque similiter rem familiarẽ
& domesticam graviter comminuen-
te, te quoque, quod utile est, commi-
nuere. Ab quibus in ipsum tu quoque
ejusdem cum ipso ordinis facta, atque
ipsum poena afficiens teipsam quoq;
punire videbere. Si enim deserta abie-
ris, nimirum ab alio viro à priore libera
sollicitabere. Et si ipse similiter frustra-
tus & repulsam passus fuerit, rursum
ab alio tẽtabere. Nam adolescentibus
& ætate minoribus fœminis viduitas
ferenda non est, quàm ut sola perma-

δευτερον ἀνδρὸς ἐξουσίαν ἔχει
πάντερ ἔχων γυναικὶ, ἢ τιμᾶ-
σθαι πλέον ἢ ἐπιτρέπειν τὸν ἐχ-
θρόν. καταρώμενος οὖν τῷ σῷ,
μᾶλλον αἰχύνεται· τάχιον δὲ
διαλλαγῆναι θελήσει, προπα-
θέστερον δὲ φιλοσοργήσει σπου-
γαιοῦς τὴν ἀδικίαν τὴν εἰς σὲ,
καταγνοῦσα τε τὴν προσοχὴν ἐπὶ
τῷ βίου, ἢ σπέρας δ' ὀργῆς
λαμβάνων δ' πρὸς αὐτόν. ὥσ-
περ δὲ αἱ κακοπαθοῦσαι τῷ
σώματος ἡδείας τὰς ἀναπαύ-
σεις ποιοῦσιν, οὕτως ἀδιάφο-
ραὶ τῆδ' φίλων οἰκειοτέρας τὰς
διαλλαγὰς φέρουσι. σὺ δὲ μὴ
τὰ βουλεύματα τῷ σπαθους
ἀντίθεις. νοσοῦντος γὰρ ἐκείνου
μὴ σὲ παρακαλοῖ νοσεῖν ταῖς
λύπαις. ἢ ἀμβλυνθέντος πε-
ρὶ τὸ ὕψηλον, μὴ σὲ περὶ
τὸν κόσμον ἀμβλύνειν· μὴ κα-
ταβλαπτομένου τὸν βίον μὴ σὲ
καταβλάπτειν τὸ συμφέρον. ἀφ'
ὧν ἐπ' αὐτὸν συντεταχθαι
δόξεις, μὴ κολαζομένη ἐκεῖνον
μὴ σαυτὴν κολάζειν. εἰ γὰρ μὴ
ἀφειμένη πορεύσῃ, ἑτέρου δε-
ᾳ παραθήσῃ ἀνδρὸς πρὸ προ-
τέρου ἀπαλλαγεῖσα· καὶ ἐκ-
εῖνος ἁμάρτῃ τὰ ἴδια, πάλ-
λιν ἄλλου. οὐ φορητὸν γὰρ νέ-
αις χηρείαις, ἢ μόνη μενεῖς ἀπ'
ἀνδρὸς

ἀνδρὸς οἰόν τε ἄζυξ. ἀλλ' ἀμελήσεις τοῦ οἴκου; καὶ καταφθερεῖς τὸν ἄνδρα; ἐπιδόντος ἄνεσιν βίου σωνδιαιρήσῃ τὸν βλάβην. ἀλλ' ἀμυνεῖ τὸν ἑταίραις; ἀντεξετασθήσῃ. οὐ φυλαξάμενος. καὶ ἀμυνῇ, μαχιμὸς ἔσῃ οὐκ εὐσεβοῦσα γυνή. ἀλλὰ καλὸν ὁσημέραι μάχεσθαι πρὸς τὸν ἄνδρα. ἔπειτα τί πλέον; αἱ γὰρ μάχαι καὶ λοιδορίαι τὴν μὲν ἀκολασίαν οὐ καταύουσι, τὴν δὲ διαφορὰν ταῖς προκοπαῖς αὔξουσι. τί δῆτα; βουλεύσῃ τι κατ' ἐκείνου; μὴ φίλει. ζηλοτυπίας κρατεῖν ἡ Τραγῳδία ἐδίδαξε δραμάτων ἔχουσα συστάσεις, ἐν αἷς φαρμάκοις χρῆται Μήδεια. ἀλλ' ὥσπερ τῆς νόσου τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀπέχου δεῖ τοὺς χεῖρας, οὕτω καὶ σὺ τῷ πάθει τοὺς χεῖρας χάλασε τὴν προαίρεσιν. διαφθερεῖ γάρ, θᾶττον τὸ πάθος σβέσῃς.

ΘΕΑΝΩ ΚΑΛΛΙΣΤΟΙ. Γ.

περὶ

διεφθαρμένων προστασίας,

ὑποθετικὴ.

ΤΑῖς νεωτέραις ὑμῖν ἡ μὲν ἐξουσία καθ' ὑπερβολὴν τοῦ νόμου δέδοται τοῦ οἰκεῖν ἄρχειν ἅμα τοῦ γήμασθαι. ἡ δὲ διδασκαλία παρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἁπάντων ὀφείλει περὶ τῆς οἰκονομίας αἰεὶ παρεῖναι

neas à viroremota, quasi nondũ conjugii jugum experta. Sed negliges domum, & virum corrumpes? vitæ igitur gravis & permolestę detrimentum simul discriminabis. Sed meretricem ulciscaris? Atqui circumsistet & obsidebit te observata. Et si ulta fueris, pugnax & fœmina, quæ erubescere desiit. Atqui quotidie cum viro suo pugnã instituere, pulchrum. Quid tum posteà? Etenim pugnę & convitia intemperantiam non sedant; sed dissidium, quantò plus progressionibus promoveris, tanto plus fovebis atq; ales. quid autem? consilium aliquod contra illum captabis? Nequaquam, mea amica, poteris. Zelotypiam & æmulationem in amore edomare Tragœdia docuit fabularum habens constructionẽ, in quibus Medea leges violavit. Verùm quemadmodum ab oculorum vitio seu morbo manus abstinere oportet: ita tu quoq; à malo, quod fustines, secerne, quod tibi vendicas, jus. Nam tolerans citius malũ reflingues.

THEANO CALLISTOI III.

DE

Ancillarum præfectura,

Hortativa.

PRæfectas vobis junioribus ab lege data est, ut simul ac matrimonium contraxistis, servis imperetis. Doctrina verò ab senioribus obviare debet, de domus administratione semper ad-

hortantibus. Probè namque, quæ ignorantur, priùs discere debet, ac seniorum consilium salubertimum maximeque appositum ducere. In hisce enim tenellus virginis animus alendus est. Primus autem domus magistratus est foeminis impetum ancillarum. Est autem, amica dilecta, res maxima in servitute benevolentia. Illa enim possessio unà cum corporibus neutiquam emitur: sed commodi & intelligentes eam domini postea generant. Justus verò usus hujus causa est, ne propter laborem deficiant, & propter indigentiam oneri impares viribus frangãtur. Natusá namque homines sunt. Nonnullæ autem hæc lucrum reputant, sed quod à lucro longè alienissimum est, si ancillæ in macro ropessimeque habeantur, eos quidem operibus gravent, ab necessariis verò reprimant, deinde lucra, quæ oboli pretium habeant, acquirentes supplicijs mulctantur non vna specie malevolentiæ pessimisque insidijs. Tibi verò in promptu & parato sit demensum ciborum in numerũ lanificii laboribus, quiquotidie exantlantur. Atque ad vitæ institutionem ita quidem agito. Ad ordinis verò confusiones, quod tibi decorum est, non quod illis conducibile, submininistrandum est. Iuxta dignitatẽ enim ancillæ honorandæ sunt. Nam quod crudele est, non feret excande-

νούντων. χαλεπὸς γὰρ ἔχει πρὸς τὸν μανθάνειν, ἂν μὴ γνώσηται, καὶ τὴν συμβουλὴν οἰκειοτάτην καὶ πρεσβυτέρου ἡγεῖσθαι. ὁ τοίνυν δεσπότης δεῖ ἀρχὴν ποιεῖσθαι τοῦ νέαν ψυχὴν παρ' ἑαυτῷ ἔχειν οἷον πρέπει τὸν δεσπότην ἀρχὴ δὲ ἔστω εὔνοια. ἀσφαλὲς γὰρ, ἂν φίλην, μέγιστον κτῆμα δούλαν εὕρωσι. αὕτη γὰρ οὐ συναρπάζεται τῆς σώματος ἡδονῆς, ἀλλ' ἐξ ἑτέρου ἡγεμόνος ἔστιν οἳ σωφρονοῦσι. δικαία δὲ χρῆσις αἰτία τούτου, ἵνα μήτε ἔργῳ τὸν κόπον κάμνωσι, μήτε ἀδυνατῶσι διὰ τὴν ἔνδειαν. εἰσὶ γὰρ ἄνθρωποι τῇ φύσει. ἴσιαν δὲ χεῖρὸς τὸ ἀχρεῖον ἡγεῖσθαι, τὴν δὲ διαγωγὴν κακοῦχίαν βαρύνουσι· μὲν τοῖς ἔργοις, ἀποστερίσκουσι δὲ τῶν ἐπιτηδείων εἶτα ὀβολημερῆα κέρδη ἀνιεμένοι οὔμενοι, μεγάλους ζημιοῦντες τιμήμασι, δυσὶ δὲ ἐπὶ βουλαῖς κακίσεις. σοὶ δὲ πρόχειρον ἔστω τὸ μέτρημα τῆς σιτίων πρὸς τὸν δεσμὸν τῶν ἐριουργίας τοῖς ἐφ' ἡμέρᾳ ἔργοις. καὶ πρὸς μὲν τὴν διαγωγὴν οὕτως. πρὸς δὲ τὰς ἀταξίας, τὸ σοὶ πρέπον, οὐ τὸ ἐκείνῃς συμφέρον ἐξυπηρετέον. τιμᾶν μὲν γὰρ δεῖ δεσποίνας τὸ καλὸν ἀξίωμα· τὸ μὲν γὰρ ἀμὲν

φὴν· οἶσθ᾽ τοῦ θυμοῦ χάριν. τὸ δὲ μισοπόνηρον οὐχ ἧττον ἀλογισμὸς βεκβιάζει. ἐὰν δὲ ἡ ὑποβολὴ τῆς κακίας τῷ δεσπαινῶν ἀνίκητος ᾖ, ἔχοις ἂν θάνατον μὴ φοβούμενος. τὸ γὰρ ἀλλότριον τοῦ ἑκουσίου τῆς ἀρχῆς, ἀλλαξιοῦσθαι ἐκ τῆς κυρίας. ἔστω δέ σοι γνώμη τῶν δὲ φρόνιμος, καθ᾽ ἣν γνώσῃ τὸ μὲν ἀληθὲς τῆς ἁμαρτίας, φρὸς τὸ τῆς κατηγορίας δίκαιον, τὸ δὲ τῶν ἡμαρτημένων μέγεθος, φρὸς τὸ κατ᾽ ἀξίαν τῆς κολάσεως. διακριτικὴ δὲ καὶ ἡ γνώμη χάριτος ἐφ᾽ ἡμαρτημένῃ ζημίας ἀπαλλάττουσα. οὕτω δὲ τὸ πρέπον ἐπὶ τῷ οἰκείου ἤθους διαφυλάξει.

ἴσασι γὰρ, ὦ φίλη, ὑφ᾽ ὧν μισοῦνται καὶ μισοῦσι τὰ τῶν δεσποτῶν σώματα, θηριωδίας διὰ ζῆλον ἢ θυμὸν, οἷον ὑπομιμνησκόμενοι τῆς ἐκβολὴν τῆς ἀπειρίας. αἱ μὲν γὰρ ἀπηλλάχθησαν χρόνῳ διαπονούμεναι, αἱ δὲ, φυγῇ τὴν ἀπορίαν ἀπορίσαντο, τινὲς δὲ ἐπαίνων τὸ ζῆν ἀυτοχειρὶ θανάτῳ μεταλλάξασαι. ἡ λοιπὸν ἡ τῆς διανοίας μόνωσις ὀδυρομένης τὴν οἰκείαν ἀβουλίαν, ἔρημον μέλανος ἔχουσα. ἀλλ᾽, ὦ φίλη, ἴσθι μιμεῖται τὰ ὄργανα, οἳ φωνὴν μᾶλλον

scetiæ gratiam: ratio verò & cogitatio non minus mali odium, ceu præmium quodpiam parat. Quod si autem nimia & modum excedens malitia vinci superariqúe nequeat, cum publica auctione exterminãdę sunt. Nam quod alienum est in usu & alienæ dominæ fiat. Si autem hujusce rei tibi sententia palmaria, primiq; quasi subsellii, juxta quam intelliges quidē peccati veritatem cum justitia condemnationis: magnitudinem verò eorum quæ cõmissa sunt, ut pro merito pœnam exigas. Herilis autem etiam hæc mens gratia est in damno, quod commissum est, discedens. Sic verò decorum in propriis moribus servabis.

Nonnullę enim, mea amica, ab crudelitate aetæ etiã flagris ancillarum corpora cædunt, æmulatione vel excandescentia belluarum ritu ferocientes, veluti commentariis inscribentes omnem modum excedentem amarulentiam. Nam aliæ tempore consumptæ fuerunt laboribus confectæ, aliæ fuga sibi salutem sunt assecutæ. nonnullæ verò vivere desierunt propriis manibus mortem sibi consciscentes. Et ad ultimum heræ desolatio suam temeritatem ac stultitiam, lugentis desertã pœnitentiam habet. Verùm vide sis, ô bona, ut imiteris instrumenta Musica, quæ quo fuerint magis remissa, eo magis vocem edunt, quo verò magis

incendunter, eo magis erumpunt. Etenim in ancillis planè idem usu evenit. Nimia quidem relaxatio dissonam obedientiæ, quæ superioribus debetur, ingenerat: at necessitatis intensio naturæ dissolutionem parat. Et hac in re mentem intendere convenit. In omnibus autem modus optima res est.

διεφθάρη, συμπίπτει δὲ μᾶλλον διατεινόμενα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς ἀκοῆς τοιοῦτόν τι συμβαίνει. ἡ μὲν γὰρ ὑπερβολὴ ἀφροσύνην ἐμποιοῦσα τῆς ὑπακοῆς, ἡ δὲ σύντασις τῆς ἀνέσεως, λύσιν τῆς φύσεως ἐργάζεται. τούτου δὲ νοῦν, μέσον δὲ ἐπὶ πάντων ἄριστον.

MYIAE *Epistola.*
MYΙΑ ΦΥΛΛΙΔΙ
salutem dicit.

Μυίας Ἐπιστολή.
ΜΥΙΑ ΦΥΛΛΙΔΙ
χαίρειν.

CUm liberorum mater factasis, hoc te admoneo. Nutricem selige, quæ commodissima & munda sit. ad hæc verò etiam quæ pudibunda, non autem quæ somno, nec certè etiam quæ temulentiæ dedita sit. Talis namq; censebitur optimè convenire ad liberorum hominum natos enutriendos. Siquidem etiam lac altile & bene nutritum habeat, nec facile, ut cum viro congrediatur, induci expugnarive poterit. In hoc enim magna et potissima pars sita est, magisque in omnem vitam evidens & primaria existit, in ea, quæ ad bonæ indolis fœtus educandos futura sit nutritia. Faciet enim omnia, quæ bona sunt, oportuno tempore, & ad mammam atque ubera, & cibum dandum, non cùm vagient, sed eam providentia quapiam adhibebit. Nam ita infantē ad sanitatem ducet,

Γενομένῃ σοι μητρὶ παίδων, τάδε σε παραινῶ. τιθήνην μὲν ἐκλέξασθαι τὴν ἐπιτηδειοτάτην καὶ καθαρίαν, ἔτι δὲ καὶ μὴ παιδόφθορον, ἔτι δὲ καὶ μὴ οἰνόφλυγα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς τροφῆς τὸ ἐκλεκτὸν ἀλυσιτελὲς παιδὸς. ἐάν γε δὴ γάλα ξύφιον ἔχῃ, καὶ μὴ πάνυ πρὸς ἄνδρα κοίτας εὐπλαστον ᾖ. μεγάλη γὰρ μέρος ἐν τούτῳ καὶ πρώτη, καὶ πρόνοια παρεσκευασμένη εἰς ὅλον τὸν βιοτὸν πόλει ἐν τῷ ξυφοίτῳ τοιοῦδε καλοῦ ξυφήμου. τοιοῦτο γὰρ πάντα καλὰ ἐν τῷ προσηκόντι καιρῷ. τὸν στέρνον καὶ μαζὸν καὶ ξοφὰν δόμεν, οὐκ κατὶὸ ἐπιθυμοῦντα, ἀλλὰ μετά τινος προνοίας. οὕτω γὰρ εἰς ὑγίειαν ἄξει τὸ βρέ-

βρίφος· μὴ ὅτε αὐτὸ θέλει καθεύδειν νικᾶται, ἀλλ' ὑπόταν τὸ νεογνὸν ἀναπαύσεως ἔρον ἔχει. οὐ μικρὸν γὰρ ἄκος πρὸς παιδὶ πρόσοιστ. ἔστω δὲ μήτ' ὀργίλη τιθαστὰ, μήτε προγλωσσος, μήτε ἐν ταῖς πρὸς σιτίων λήψεσιν διάφορος ἀλλὰ τετυχυῖα δὲ καὶ σώφρων. δυνατὸν δὲ ὄντων μὴ βάρβαρος, ἀλλὰ Ἑλλὰς. ἄριστον μὲν οὖν καὶ τὸ γάλακτος χρηστοῦ πιμπλάμενον τὸ νεογνὸν, οὕτως εἰς ὕπνον ἴτω. ἁδεῖα γὰρ νήποις ἀνέσις, καὶ εὐκατέργαστος αὕτοιδε σῖτα. εἰ δὲ καὶ κατάραν δόμεν χρὴ, ἁπλουστάτην. οἶνον δὲ τοπαράπαν ἀπέχεσθαι χρὴ δύναμιν ἰσχυρὰν ἔχειν, ἢ κατὰ τὸ αὐτίκα μιλαδιδόμεν τῇ κράσει ἢ δεῖλον γαλακτοῦδες. τὰ δὲ λουτρὰ μὴ ποιεῖν συνεχῆ. αἱ γὰρ τῆς αὐτίκα καὶ εὐκράτων χρῆσις, ἀμείνων. κατλαυτὰ δὲ καὶ ἀὴρ ἐπιτήδειος θάλπους καὶ ῥίγους ἔχειν τὰν συμμιξίαν. καὶ οἴκησις δὲ μήτε ἄγαν πνευστικὴ μήτε ἄγαν κατάσκιος. εὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ὕδωρ μήτε ὑδατόπλεον μήτε εὐπαράγωγον. καὶ στρωμνὰ δὲ οὐ ξηχεῖα, ἀλλὰ πρωτίπτουσα τῇ χρωτὶ εὐ-

ne, quum pusiones volet somnum capere, vincatur: sed quo tempore recens natus requietis amorem ac desiderium habet. Non parvã enim puero sanitatem hoc modo afferet. Sit verò nutrix nec iracunda, nec linguax & effrenati oris, neque in cibis sumendis vulgaris & indifferens: sed stata ac temperans. Potentioribus verò existentibus, nec Barbara sit, sed Græcanica. Si recens natus infantulus commodo lacte repletus ita in somnum vertatur, optimum quoq; fuerit. Iucunda namque pusionibus quies, & talis illorum nutritio atq; alitura facillimè digeritur. Quod si autem etiã aliam conferre oportet, dãda talis est, quę sit quàm simplicissima. Vino verò in universũ abstinere debet, nimirum ut robustam habeat potentiã, vel si tantusculè erit propinandum, temperatione lacteum sit lactisve calorem habens & vespertinum. Balnea ne sint assidua & continentia. Rarorum enim & benè temperatorum usus præstantior est. Eodẽ modo etiam aër ille idoneus & commodus est, qui habet calidi & frigidi bonam temperaturam. Domus quoq; sit neq; nimis ventis pervia inq; exposita, neque nimis constricta & obscura. Imò verò etiam aqua sit, neq; dura, h. est, cum laboribus hausta, nec quæ facile sursum adducatur. Et vestes stragulæ non asperæ, sed quæ benè cõcin-

nè corpori advolvuntur. In hisce namq; omnibus, quod proprium est, non aût quod sumptuosum natura desiderat. Hæc igitur impræsentiarũ non inutile fuerit tibi subscripsisse ac probasse educationes spei, vel juxta eam, quæ jam exposita est, quámq; suasi educationem, factas. Faxit autem Deus Opt. Max. ut rursus ex educatione infantis tuas exspectatas admonitiones etiam aliquando referas.

Melissæ Epistola.

MELISSA, CLARETÆ
Salutem dicit.

Utrò mihi videris multam habere honestatem. Quia enim dedita operæ studioséq; aliquid gaudire aves de honesto uxoris ornatu, bonam præbes spem tuis virtute velle cæscere. Oportet igitur modestam & liberã conjugem accuratè cum silentio viro legitimo, verùm non sumptuosè comptã ornatámq; esse. Decet autem eam esse velle candida amictam mundámq; & simplicem, at non sumptuosam nimilq; luxuriantem. Vitare enim debet illa pellucida & subpurpurea, itémq; auro intertexta vestimẽta. Illa nãq; meretricibus ex usu sunt, ut plures ad se pelliciant. Illius verò fœminæ, quæ uni viro suo placere studet, mundus & ornatus sunt mores, non aũt vestes. Valdè quippe pulchrum est fœminam liberã

Μελίσσης Ἐπιστολή.

ΜΕΛΙΣΣΑ ΚΛΑΡΕΤΑΙ
χαίρειν.

Ἀγαθοῦ σοι φαίνῃ πλέον τι τῆς καλῆς ἔχειν, τῆς δὲ ἐπιδυομένης ἐθέλειν τὴ ἀνδρὶ συνοικούσης γαμετὴς σωφροσύνης καλὴν ἐλπίδα διδοῖ, ὅτι μέλλεις σπουδῇ καὶ ἀρετῇ. χρὴ οὖν τὴν σώφρονα καὶ ἐλευθέραν τῆ κατὰ νόμον ἀνδρὶ πρέπῃ μὲν ἀσυχίᾳ κεκαλλωπισμένην, ἀλλὰ μὴ πολυτελῶς. ἁπλῆν δὲ καὶ ἰδιάζουσαν λευκοῖς μὲν καθαρεύουσαν καὶ ἀφελῶς, ἀλλὰ μὴ σπουδῇ καὶ σεμνότητι. παραιτέον δὲ ἐκείνην τὴν διαυγῆ καὶ διαπόρφυρον, καὶ τὴ χρυσόπαστα τῶν ἱματίων· πᾶσι γὰρ ἑταίραις δὲ τοῦτο χρήσιμα πρὸς ἀγάπησιν. τῆς δὲ σωφρονούσης τὸ πλεῖστον θήρατρον τὰς δὲ σωφρονούσας γυναῖκας, κόσμος ὁ ξύμπας πρέπει, καὶ χαὶ ξολαί. εὔμορφον δὲ ἐν ἐλευ-

λοῦθέραν ἰδίως τῷ ἀνδρὶ, ἀλλ' οὐ τοῖς πλησίον. ἱμάτιον δ' ἐν ἐπὶ τὰς ὄψεις ἐρύθημα μὴν σεμνεῖον αἰδοῦς ἀντὶ φύκιος, καλλοπισμὸν δὲ τὴν κοσμιότητα, καὶ σωφροσύνην ἀντὶ χρυσοῦ καὶ σμαράγδου. οὐ γὰρ εἰς τὰν τᾶς ἁδονᾶτος ἀπολυτίλειαν, φιλοκαλεῖν δεῖ τὰν γαμιχομέναν τᾶς σωφροσύνας, ἀλλ' εἰς τὰν οἰκονομίαν τᾶ οἴκου. ἀρέσειεν δὲ τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ ἐπιτελίαις ἀποιοῦσα τὰς ἐκείνου θελήσιας, αἱ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς θελήσις νόμος ἀφείλει ἀγράφος εἶμεν γυναικὶ σωφρονούσᾳ. τοιαύτα δὲ χρὴ βιοτεύειν. νομίζειν δὲ πρῶτα ἀποπνίγεσθαι ἅμα αὐτᾷ καλλίσταν καὶ μεγίστην τὰν εὐταξίαν. πιστὰν γὰρ χρὴ τοῦ τᾶς ψυχᾶς κάλλει τὸ καὶ πλέονος μᾶλλον, ἢ τοῦ τᾶς ὄψιος καὶ τοῦ χρυσίου. τὰ μὲν γὰρ φθόνος καὶ νοῦσος παραιρίσεται. τὰ δὲ καὶ μέχρι θανάτω παρεῖσι ἐπιταγμένα.

sūo ipsius marito oblectari, non autem aliis. Argumentum verò habeas fuci loco in facie ruborem: honestatem & modestam venustatem ac temperantiā loco auri & fulgentium smaragdorū. Non enim in luxum profusionémq; vestis eam, quæ moderationis & castimoniæ amans est, elegantiæ esse studiosam convenit: sed in domus & rei familiaris dispensationem elegantē esse addecet. Eā verò suo viro placere, quæ ipsius voluntatem perfectè faciat. Siquidem viri voluntates lex non scripta esse benè ornatæ modestæq; fœminæ debet, ad quam eam vivere oportet. Séq; dotem unà secum longè pulcherrimam maximámq; ad virum attulisse, modestiam compositósq; mores, existimare debebit. Nā animi pulchritudini atq; opibus potiùs, quàm oris & pecuniarum credendum est. Oris n. formam invidia & morbus delibant & auferunt: pecuniarum verò species & decor solum ad mortem usq; homini adsunt.

ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α'.

Πυθαγόρας Ἱέρωνι.

PYTHAGORÆ EPISTOLA I.

Pythagoras Hieroni Syracusano.

Ἀσφαλὴς ὁ ἐμὸς βίος καὶ ἡσύχιος· ὁ δὲ σὸς, κατ' οὐδὲν ἐμοὶ προσπελάζει. μίξιος ἀνὴρ καὶ λειποδεὴς Σικελικῆς ξαπίζης οὐ δεῖται. πάντ' ἔχει Πυθαγόρας ἱκανὰ τὰ καθ' ἡμέραν, οὐ

Vita mea tuta & quieta est: tua verò nulla in parte mihi appropinquat nec convenit. Vir moderatus & pauper Siculæ mensę non indiget. Pythagoras, quocumq; locorum venerit omnia quę quotidiè sufficiunt & quā-

tum satis est, habet. Dynastæ verò se in famulitium dare ejúsve contubernio ut grave & permolestũ est ei, qui non assuevit. Magnum & à periculo remotũ est habere, quod sibi ad vitam frugaliter exigendam sufficiat. Siquidem ille suis contentus animus, nec æmulos, aut invidos habet, nec sibi ab cujusquam insidiis, quæ tendi poterunt, metuit. Quo nomine etiam vitam Deo proximè degere videtur. Bona dispositio atque habitus non proseminatur rei Veneriæ usu, nec cibis, qui hauriũtur: sed venit ab indigentia, quæ ad virtutem ducit. Variæ autem & intemperantes voluptates infirmorum hominum animos in servitutem adigunt. Multò verò maximè illæ, quibus tu fruëris. Quare cùm ipse etiam illis dediderís (pendes enim ab ipsis) etiã servari non poteris. Nam oratio tua, quam profers, iis, quæ damnosa sunt, contraria non est. Ne igitur Pythagorã voca tibi convivarum. Neque enim medici simul cum ægris decumbere volunt.

Epistolarum Thymes. Myiæ, Melissæ & Pythagoræ
FINIS.

ἀν ἔλθῃ. ἐρωτικὴ δὲ ἡδονὴ σφόδρα βαρεῖα. μὴ ἐπιτήδειος γὰρ ἀεὶ ἐθισμένῳ μέγα καὶ ἀσφαλὲς ἀυτάρκειας. οὔτε γὰρ ἔχει τὸ φθονήσοντα, οὔτε ἐπιβουλεύσοντα. διὰ καὶ μοχθεῖ ἥκιστα τούτῳ. διὸ καὶ διαγωγὴ ἀβίαστος αἰγαθὴ οἷς γίνεται ἀπὸ ἀφροδισίων, οὐδὲ ὑπὸ ἡδονῶν, ἀλλ' ὑπὸ ἰσχύος διαγούσης πρὸς ἀνδρὸς ἀρετήν. ὧν δοκεῖ δὲ πανήλιξι ἡ ἀκρασίαι δουλοῦνται ψυχὰς ἀσθενῶν ἀνθρώπων. πολὺ δὲ μάλιστα ὧν οὐ λογισμοῦ. διὸ ἐπιδίδως σαυτὸν εἰς τὰ τοιαῦτα, αἰσχρῷ γάρῃ οὐ δύνασαι σώζεσθαι. λήψῃ γὰρ ὑπὸ σοῦ ἃ οὐκ ἐν συμφόροις ἀντιπῶσαι πρὸς ἀσυμφόρους. μὴ οὖν κάλει Πυθαγόραν συμβιωσόμενόν σοι. οὐδὲ γὰρ οἱ ἰατροὶ συγκαλοῦσι τοῖς κάμνουσι.

Τῶν δ' Θεανοῦς καὶ Μύιος καὶ Μελίσσης καὶ Πυθαγόρου ἐπιστολῶν

ΤΕΛΟΣ.

Benèvolo candidoque Lectori.

VT non nescias, benevole lector, quid à nobis in hoc opere præstitum sit, sic paucis accipe. Vsi sumus unico duntaxat exemplari, quod olim ex alio, pulchrè quidem manu descripto, sed perquam mendoso, è bibliotheca Clarissimi Doctissimiq; viri Antonii Perrenotti Granvellani Cardinalis profecto, ipsimet manu propria descripsimus. Nec nos fugit, quàm periculosa res sit aleæ, unico exemplari ceu anchoræ, existimationis suæ periculum, velut in subitò coorta tempestate, hoc tempore credere ac committere. Sed nos hîc publicæ utilitatis majorẽ, quàm privati honoris rationem habendam putavimus. Intereà sensum quàm potuimus proximè propriéq; expressimus. Si tamen in non paucis gravissimi Philosophi mentem non satis sumus assecuti, eius nobis ab hominibus doctis veniam datum iri speramus. Præsertim cùm aliis adminiculis omninò fuerimus destituti. Solùm Petreius Tiara homo ad unguem doctus, paucula quædam eaq; levia, in libro de adhortatione ad philosophiam correxerat. Et quædam etiam benignè nobiscum communicavit ex Vaticana (ut opinor) descripta, itéq; candidè nonnulla indicavit vir Clarissimus Theodorus Canterus. Porrò quæ hic noster ex Platone, cujus longè fuit studiosissimus, in hosce commentarios transcripsit, ea fideliter omnia καθώς & indicavimus & emendavimus. Textum Græcum itẽ infinitis in locis gravissimè fœdatum, quàm potuimus accuratissi-

mè ex ingenio castigavimus, eaq; autori subjecimus. Quod si tamen non omnia vidimus, (quis enim tàm Lynceus unquam fuit, ut in tantis tenebris, inquit Marcus Tullius, nihil offenderit, nusquam incurrerit?) sed multa nos fugierunt: si satis non est, hominis, abs quo nihil humani alienum est, confessio, utiq; satis esse debebit, quod ingenio, studio & industria assequi potuimus, à nobis ἀφθόνως in medium collatum. Nosq; authorem tam eximium, etsi non prorsus emaculatum, etiam cum proprii nominis dispendio in lucem emittere maluisse, quàm plurimorum eruditorum exspectationem diutius fallere. Habuit illum in sua quidem possessione quondam Io. Alex. Brassicanus, uti scribit in editione Salviani, habuerunt alii: sed nemo, quod sciam, illi hactenus admolitus est manum. Hoc ergo effecero, quòd Pausaniæ, Straboni, Dioni, Athenæo, & infinitis aliis contigit, uti posteaquam mutili, sordidati & malè habiti lucem aspexissent, doctissimorum hominum commiseratione tandem emaculati, & pristino nativoq; nitori omninò restituti sunt, idem nostro huic aliquandò etiam accidat. Nimirum optimæ ac fidelissimæ matris exemplo, quæ præclarissimum fœtum in lucem edit, & quod potest, confert: sed quod non potest, nutricibus, pædagogis ac præceptoribus, ut conferant, demandat. Quare æquos lectores etiam atq; etiam rogatos & observatos volo, ne nostrum studiũ ac conatum suggillare aut reprehendere velint, uti quibusdam hodie nimis familiare esse videmus, qui nihil, nisi quòd ipsi faciunt, rectum putant: sed comiter potiùs corrigant, nosq; quorundam amicè admoneant, cuiusq; studium, utroque quod aiunt, pollice laudaturos. Interdum etiam asteriscos, ubi vel defectus aliquis, vel mendum esse videbatur, notavimus, & lacunas aliquot reliquimus. præsertim ubi non potuimus nos satis expedire. Iam quantis laboribus & vigiliis omnia nobis constiterint, experietur, quisquis in consi-

consimilibus unquam periculam facturus est. Tantum igitur abest, ut ab oscitantia vel negligentia vel mala denique fide nobis dica aliqua scribi debeat, ut omnes, qui hæc lecturi sint nobis æternam potiùs debituri sint gratiam, quòd vel informem vel deformem partũ edere, quàm illum supprimere maluerimus. Quod si, uti spero, obtinuero, ut reliqua ejusdem authoris, quæ apud me jam confecta habeo, publici itidem juris haud gravatè simus facturi, animus addetur. Indicem rerum omnium memorabilium in fine quoq; adjecimus. Vale lector, & hisce nobiscum fruere.

I. ARC. THEODORETI
NOTATIONES

aliquot paucæ in vitam Iamblichi Philosophi, authore EUnapio Sardiano scriptam.

Pa,1.v.6. ἐ ἰδιωτικὸν γυναῖον elisso articulo τ leg. censeo.

v.8. Σχεῖν de meo addidi, quodita semper Iamblichus ipse pattiã notet, & Epitheton πολλὰ sine substantivo Σχεῖν putem non poni.

v.18. pro ἀπαιτῆσαι, alii βιάσασθαι, rectius, meo judicio, Iunius, αἰτῆσαι. Quod verò Eunapius addit de orationis perspicuitate & sermonis puritate, & reliqua, docti nullo modo admisserint tale de eo judicium. Siquidem orationis structura iuxta, ac res, Platonicæ planè similis exstitit. Quo nomine illum Proclus etiam in Commentariis in Platonem non rarò θεῖον vocare solet.

Pag.3.v. 21. Iunius interpres pro τοῦ δὲ ἀνδρὸς, τοῦ ἀριζόνλου emendat & vertit. Verùm eruditissimus pũissimãque memoriæ Iuvenis Guliel. Canterus nov. lect. lib.8.cap.17. rectius, ut mihi quidem videtur, πρὸς τοῦ λεγόνλος ἔθνος scribendum putat.

Pag.4, v.3. Interpres ἐπαγγελῶ, non procul hinc vertit, Ego, recens mallem. significat sæpius πρὸ ὀλίγου. vers.2. pro ἀπ, ἀπὸ vel ὑπὸ lego, ut & interpres videtur legisse.

v.7. vel πρεπαλαιᾶς vel πρεπαλαίων leg.

v.12 πρὸ † ὀλιγίσου legit Commel.

v.20. ἀφ' ἑαυτῶν ὄντος legend. putarem. Siquidem articulus declarat fœmininum aliquid deesse.

Pag.6.v.30. Plato de eo graviter disputat in Phædone.

Pag. 7. v.21. Dictum illud Theologi etiam meminerunt, & in primis D. Hieron y.

IN IULIAN.

Pag. 11. v.22. Quod de Homero dicit Iulianus, non Proteo: sed Vlyssi ascribendum, quem talem fingit statim initio ἄνδρα.

Pag. 12. v.14. Homerus hoc dicit ἄνδρα.

Pag. 14. v. 28. ἐπιφορλῶν interpres reddidit, augurarer, ego cum pace mallẽ, fœminiarẽ.

IOANNIS ARCERII THEODORETI
CASTIGATIONES ET NOTAE
IN LIB. I. IAMBLICHI
de vita Pythagorae.

PAg. 25. v. 10. Ἀλλ' ἑνὸν τε, vel Ἀλλ' ἓν θεῶ leg. censeo.

Pag. 26. v. 19. pro γενέσθαι, tempore praeterito perf. γεγενῆσθαι leg. videtur.

v. 33. pro φρονίζειν, quod erat in manuſ. intrepidè φρονέειν poſui.

Pag. 27. v. 13. pro Σαμίας, Σάμας puto reponendum, ut eſt in carmine oraculi.

v. 16. legebatur perperam Ἀγκαῖος ἰκαλίαν. pedeſtri oratione diſtichon reddidi, quod paucis verbis numeris aſtringi, niſi obſcurè, non poſſet.

verſ. 32. ἀπ' Ἀγκαίου omnino leg. ſuit, non ἀπ' ἀγκαίου, ut erat in ſcripto.

Pag. 28. v. 9. pro Πυθαγόρου, Πυθαγόρου, & in pentametro carmine pro ἔχει, ἔχω ſubſtitui.

v. 20. ἐς reposui, pro ὅ, uti ſcriptum erat, & recte puto me mutaſſe, ſi acquirendi caſus ſervabitur. Quod ſi ὅ retinebitur, dandi caſu ὅ σύμμαστι τῷ βίῳ legetur.

Pag. 29. v. 5. Locus ſuſpectus. Putavi aliquando κόσμον legendum, etſi ne ſic quidem locus ſatis ſoret ſanus. Senſum tamen utcunque mihi videor expreſſiſſe. pro εἰ μὴ, in manuſ. bellatulè exarato εἴ μὴ legebatur.

v. 18. τὸ ναυτικὸν. perperam legeb.

v. 22. Hic rectè legitur Μνήσαρχος, ut & Diog. Laert. & Suidas, & ante hos Herodotus in Melpom. & Cle. Alexandr legunt: perperam ergo antè aliquoties Μνημάρχου habetur, & quotieſcunque ita poſteà legetur, mutandum eſt.

Pag. 30. v. 1. pro Κανθανέτου τι, Κ, & mox v. 3. pro ημιλλη π, τι putarem legendum.

v. 7. pro ἐπέτρεφε, ἐπέτρεφε, vel ἐπέτρεπε & pro Θευμνεστὸς, Θευμνεστὸς indubitanter corrigendum puto.

v. 16. Mendosè κατέτευσε legebatur, quod ſi mutetur in κατέτευξε, ne ſic quidem locus integer futurus eſt. Itaque in κατ' ὀκτάετες mutandum cenſeo, ac vetti ſingulis diebus. Nam ita Graecos etiam loqui, uti κατ' ἰμὰς dicunt, brevitatis cauſſa puto.

v. 21. κατὰ πολιτελῆ τύπον cum copula leg. judico.

v. ultimo ἐς τὰς ἀγορὰς. leg.

Pag. 31. v. 1. Samui conati meminit etiam Eratoſth. in χιλ. Sed illius interpretamentum ab hoc alienum eſt, aut ſaltem diverſum neque aliud. vide infrà cap. 6.

v. 27 pro ἄσμενοι, reſtitui ἀσμένους, vel potius ἄσμενος ſcribendum.

Pag. 32. v. 3. καὶ γὰρ ſcribendum puto. Sic v. 6. Ἀλλὰ legebatur, pro quo ἀλὰ ſubſtitui, pro ἐφοδιάσας fortè ἐφοδίζ. ſcribend. Locus mihi mendoſus vel obſcurus viſus. Senſum, ut potui, reddidi.

v. 11. plenè videtur leg. πυθόμενοι & ver. 10. ἔνθα.

verſ. 26. pro κατὰ τύπον, κὰκ τύπου lego, vel κατὰ τύπου, & pro ἐν αἰγύπτῳ, ἀγύπτιον ſcribendum cenſeo.

Pag. 33. v. 5. Μάγος leg. videtur, niſi quis Μάγος vel Μαγεὺς legere malit. Fuit enim ſanctus hic vir AEgyptius natione, cui etiam meritò competit φιλόλογος epitheton.

v. 7 ἀφοφάντου & v. ſeq. τελετὰς legebatur, itaq; leg. ut ſcriptum eſt, vel ναοὺς τελετὰς ſcribendum.

v. 14. pro ἐφίσιον, vel Ἐφέσιον, vel Ἐφέσῳ, vel Ἐφέσου Διονύσου ſcribend.

v. 16 Δηλιάδι lego.

v. 23. pro ἀγαθοὺς ubi aſteriſcum poſui, fortè ἀχθεὶς legendum videatur.

v. ult. pro κηρύκους, κηρυκάντας fortè ſcrib.

Pag. 34. v. 3 πλειόνων ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἀφ' ὑμῶν putarem ſcrib. quod magis ordinem ſapiat.

v. 6. Ἀφιγμένους ſcrib.

v. 12. fortaſſe rectius in numero multitudinis ἄκρων legetur. Scriptum erat ἄκρου, Cæterùm totus hic locus mihi ſuſpectus eſt.

v. 30. Legebatur ἀπολιπόντος.

v. 32. pro στοχεμίων Iamblichus fortè scrisit στοιχειώδη. eoq; converti sago vestitus. recè an secùs, candidus lector judicet.

Pag. 35. v. 1. pro τῆς τε, πᾶσιν συμ. ἀν. τῶ π. ὁ judico legendum.

v. 15. ἀεῖσιν scribend. puto.

v. 16. pro κακόφρας προσοχῆς, scribere malim προσοχθίσαντα.

v. 20. αὐτοχθὼν una dictione posui, quod disjunctim legebatur, sed sine sensu, in exemplari nostro manu descripto. Sequentia pene ad finem usq; capitis non vacant mendis, quæ tamen tollere non potui. Sensum tamen mihi non malè videor reddidisse.

Pag. 38. v. 4. pro ἐπιξεῖτε, ἐπιξᾶτε lego, uti paullo post p. 39. v. 2. legitur.

v. 24. οὐδὲ λέγετε lego.

Pag. 39. v. 2. ἐπ' ἄκρον scribendum. ut & v. ult. ἄκρως.

v. 6. pro ἀντίπαλος, ἀντὶ πάντων lego.

v. 10. ἐν ἀνοσίοις legebatur, fortè ὁσίοις legendum.

v. 21. pro πάντα fortè πᾶσαι.

Pag. 40. v. 1. pro μαθημάτων fortè rectiùs scripseris μαθήματος.

Pag. 41. v. 2. μαλλον ἐκ scrib.

v. 5. post περιέστηκε, ἄξιος vel simile desideratur, & καλὸν pro καλῶς scrib.

v. 21. in Manus. ἐκεῖνο μέγιστον numero unitatis legeb.

Pag. 42. v. 10. Scribo πυθμένος.

v. 14. post ἀστείαν suspicor aliquid deesse. fortasse ἐμοὶ ξένης ἀστείων. sententiam plenam reddet. Equidem puto me sensum utcumq; expressisse.

v. 26. Non satis constat oratio, quæ se benè habebit, meo judicio, si legatur, πλεῖθρα πλειόνων &c. vel simile. Illud verò ὁσιωτάτης, quod statim sequitur, itidem mendosum est. fortè non malè legetur ἁγιωτάτης, vel simile. Itē ἐκκαλέσηι.

v. 31. ἐφεῖσθαι scribendum.

Pag. 43. v. 7. Fortè ἀκρομαλώτατος rectiùs scribetur, quàm ἀκρομαλώτατος, quod an inveniatur subdubito.

v. 9. Orationem imperfectam esse, cui non potuerim mederi, asteriscus nota.

Pag. 44. v. 26. pro ἐκ', ἐκ δὲ leg. judicarem.

Pag. 45. v. 4. θεσπεσίαν legebatur. Locus mihi insanabilis. unde nec germanum illius sensum exprimere potui.

v. 19. pro θεότης, quod posui, θεότητι legebatur. Iterum corrigendum.

Pag. 46. v. 15. ἢ ἐκθεῖσαν lego.

v. 18. pro ἐμίσαν, ἐμῖσαν scribend. censeo. Error manifestus ex vitiola pronuntiatione. Fuit enim civitas hoc nomine in Sicilia. Quid autem sibi velit Ταυρομενὰς, quod statim sequitur, fateor me ignorare. Putavi aliquando τριβαλίων, quæ & ipsa ejusdem regionis civitas fuit, legendum, Æquus & candidus lector dijudicet, vel melius quid afferat.

v. 20. Ἀλεκαρὸν ἄλσος τῶ, quod monstrosum quid, mutavi in Ἀλὸς Κερκύνδα τῶ Κατα. ut infrà cap. 27. quoque legitur. Id quod & vidit vir doctus, & amicus noster Theodorus Canterus.

v. 23. Locum esse mendosum indicare volui per asteriscum. Mendum est in τῶν ὑπερβολαίων, quod nihil est. olim mutaram quidem in ὑπερόγκων, utquàm minimum recederem ab scriptura nostrâ: sed nunc potius ἀφειδήτων suspicor legendum.

Pag. 47. v. 4. una dictione ἐπιλοιπὰ legend. & mox v. 6. τὸ λαμπρότατον τοῦ ἔτους, fortè rectiùs scribetur.

v. 11. ἀπαθίαν, converti imperitiam, quòd aliud non occurreret satis aptum. interim notum etiam puero, eo significari non tam inscientiam quàm crassitudinem quampiam, qua quis nec voluit, nec potuit aliquid addiscere.

v. 14. Nescio satis, an illud, ἀκριβὲς, integrum sit. verti, quod visum est convenire.

Pag. 48. v. 10. pro ἐγκρυβόντος, videnum scribendum sit ἐγκρυπτόντος.

Pag. 49. v. 5. pro παιδάλλοι, quæ nihili planè vox est, παιδαλέοι, uti pag. 62. v. 16. & aliàs legitur, scribo. Significat eum adolescentes adhortatum esse, ut senes maximè revererentur, idque multis rationibus.

v. 23. ἐκ γογγυσῆς ἔριδος verti, ingressus causa, rectiùs fortè, invitamēti, vel incitamenti causa dixissem. Lector, quod malit, eligat.

Pag. 50. v. 6. pro ὑπεγγυᾶσθαι, ὑπεγγυήσειν suspicor leg.

v. 25. pro πανδὲς legebatur παιδὶ. Imperitus scriba procul dubio, quod per abbreviationem παῖ, scriptum repererat, non intelligens, in παιδὶ perperam mutavit.

v. 22. πιφλεμπυρόης censeo scrib.

v. 26. stellulam posui, quòd ἔκλαμψιν parem. Me certè propter obscuritatem, ex qua non me potui expedire, non parum torsit. quod igitur conversi, æquo animo lector accipiet.

v.29. τῶν ἄλλων, legi & converti παρέλλων.

Pag. 51. v.1. ἐπιδεχόμενος, ἐπιδεχόμενος leg. videtur, quamquam ne sic quidem mihi satisfacio.

v. 29. προσήκειν, ἐμμέλειαν τοῖς γινομένοις, ut ad præcedentia referatur.

Pa.52. v.1. pro δισσῶν. audacter δεκάτων, vel δεκάτῳ ἐχιλιοστῷ lego: expressi quidē, ut mihi videor, sensum in versione: sed ingenuè fateor nondum didicisse me, quid sibi velit numerus millenarius.

v.31. ἀπ' ἄκρα τὰ leg. censeo.

Pag. 53. v.12. pro περιφερῶν vel περιφόρων, lego περιπόλων.

v.33. Locus valde mendosus, τοῦ τῶν ἄλλων, nescio quid sibi velit. Sic quod sequitur p. 54. v.1. πάντων τῶν ἐκτόπων, quisquiliæ & portenta. muto in πάντων ἐκβλητέων, & τοῦ ejiciendum & ἐκ μέλους leg. censeo. Sensum utcunque mihi videor expressisse.

Pag 54. v.27. pro Μουσῖον, μουσεῖον, hoc est, locum Musis sactatum, vel Musarum sacrarium, uti converti, omninò puto scribendum, uti pag. 58. v.22. etiam legitur.

Pa.55. v. 6. Quid sibi legatur ἐκ τοσούτου τοῦ πλήθους numero multitudinis, ut ad substantivū ἕνες referatur?

v.29. φάναι ἄν.

Pag. 56. v. 5. προσήκειν verti, propositi subsidium ut & mox, quod obscurum esse fateor, nec mihi quoque satisfecit. interim non occurrebat melius.

v. 17. μάθηματα conjunctim malè legebatur, quod ita mutavi, ut impressum est.

Pag. 57. v. 14. perperam προσήκειν & ἀναμνῆσαι & v. 20. ἀπόδος legebatur in manus. Porro allusisse Pythagoram ad illud Hesiodi οὐ γὰρ γνῶσι τὸ μὲν πλέον ἥμισυ παντός, ὅσῳ κακὸν πολλὸν ἐτοῖμον etc. etiam pueris notum esse potest.

Pag. 58. v.11. ἀποκναιστέον, acculandi, non gignendi casu scribendum. Referendum enim est ad ἐγκλίσεως.

v. 26. Πυθαγόρᾳ, ut in argumento seq. capitis, legend.

Pag. 59. v.11. pro ἐάσῃς, τὸν Δί leg. cēsuerim. Sic v. 5. intrepidè pro παιδίων, παιδείων, & infrà v. 27. pro Αἰγαίου, ἰχθύος posui.

v.21. ἀποκαθαίρεσθαι scrib. videtur ut P. 61. v. 6. Quod autem sequitur de purgatione, ab mendo mihi suspectum est. Vnde factum, ut mihi in versione non satisfecerim. Δι' ἁλὸς forte per sacrificium reddendum erat, sed ne sic quidē obscuritas tolleretur, itaq; asteriſco notavi.

Pag. 60. In argumento 18. cap. Ἰάμβλ. mutavi in κατὰ τοὺς. Sic p. 61. v. 2. καλὸν ἀγαθὸν, quod scriptum erat, in καλὸν κἀγαθόν.

Pag. 61. τὸν δαίμονα, fortè scribend. est enim τὸ, πιθᾶν verbum activum.

Pag. 62. v. 13. Totus ille locus mihi intricatus visus. itaque sequi bonique consulendum quod verti. Mihi certè nondum satisfeci.

Vers. 19. πρὸς ἔχεσθαι legeb. in manus. sed sequentia ἄπιλα.

v. 33. post διαμένειν, puto deesse vel γενητὸν, vel γυναῖκα, ut respondeant cæteris.

Pag. 63. v. 5. Δαιδάμης scribend. & pro Δίλφος, quod scriptum erat, mutavi Δίλφας.

v. 20. ἀστὴν πρὸς γυναῖκα scribendum videtur vel ἀνδρὸς μὲν ἀστὴν πρὸς γυναῖκα. Δημοδόκου φησί. Quod de Vlysse & Calypso subditur ab Iamblicho, pulcherrime apud Hom. describitur ὀδυσ. ε. sic loquētem, ἀθάνατος τ' ἔσῃ ἠματα πάντα γήρᾳ δ' οὐκ ἐθέλεις, σὴν ἄλοχον. &c.

Pag. 64. v. 7. scribe ἐπὶ πᾶσι. perperam enim a scribæ vitio coaluit cum ἐπ, aliquando putavi ἐπ' ἴσῳ scribendum: sed ptius, quod dixi, & converti quoque, præfero.

v. 12. Quod Iāblichus hic de celebri illa Græciæ panegyri, cui Pythagoras vitam humanam similem fecit, scribit, etiam Cicero expressit lib. 5. Tuscul. Quæst. non procul à principio.

v. 27. Vide lector, num pro δᾶ, δὴ leg. sit.

Pag. 65. v. 4. post προσεναμιλλᾶσθαι scribæ vitio ἄπιθι, vel simile omissum reor.

v. 7 fortè scribend. ἄτης, pro ἄτις.

v. 20. Locus mendis non vacat. Vtcunq; restituetur ac sanabitur, si legas ἀγελαῖος, &c. deinde ἐπὶ τὰ ἄλλα, ἃ δὴ πάντα τις καλεῖ.

v. 33. initio ιγ. capit. ἰσομένων suspicor scrib. proclive fuit imperito scribæ omittere in fine ν.

Pag. 66. v. 2. pro ἰλίκτρῳ, ἰλίλικτο Πυθαγόρᾳ fortasse scribend. Et licet Græca parum sint sana, tamen sensum mihi non incongruè expressisse videor.

v. 8. post τοιαῦτα δρῶντες, ubi asteriscum posui, προσγίνεται rursum omissum puto.

v. 18. pro ἐκ τούτου, quod posui, ἐπὶ τοῦτο legebatur. & mox v. 21. ἐκ παμμιγοῦς leg. item pro κυάμων, ἀνάμων, quod nihili vocabulum est, legebat. sic pro ἐπὶ αὐτὰ, ἀπ' αὐτῶν repositi.

Pag. 67. v. 6. vide num. αὐτῶν μαθήματος leg. sit pro τοῦς, ut caput & præcipuum corpus quasi à cauda fuerint revulsa. Alioqui si articulus est, pro εο, τοῖς indubitatò scrib.

v. 15.

v. 18. καὶ διαιρέων conjunctim puto leg. non disjunctim ἀλλὰ ὀρθέων.

v. 27. pro κοιλὸν emenda κύκλῳ.

Pag. 68. v. 3. in argum. cap. 14. ὡς ad, & mox v. 5. ἑνιαῦσιον scribe.

v. 18. ἀναμφιλήπτως, & v. 22. ἀπόνως, & v. 23 ἀμελέτως legebatur in Manuf. versus item erant valdè mendosè scripti, quos tamen proclivè & facilè fuit benè correctos dare, præsertim cùm habeantur Ιλιαδ. ε. statim in principio. Eos convertì, non ut majestatem & leporem Homeri, (quod nondum puto cuiquam licuisse, nedum mihi) sed ut sensum utcumq; exprimerem.

v. 36. Locum illum corruptissimum sic me sanasse puto, legendo, ἴσα ῥύμνα πεμέδησεν ὁ Μυκήνας υἱὸν Τροιζηνίης λαφύροις &c.

Pag. 69. v. 2. τῶν ἀσωμάτων πραγμάτων legend. suspicor.

v. 7. ἀνοῦς scribe. ut & v. 22. ἀνοῦν, & mox πρώτου νοητοῦ.

v. 32. Lego ἀφωγιστικοὶ vel ἀφωγιτικοὶ, vel deniq; ἀγωγικοὶ & v. penult. λόγον ἄξιον, fortè λόγῳ. vel, ut posui, λόγων.

Pag. 70. v. 21. ἀμελήτων leg.

v. 24. Locus fœdè corruptus, quem ita fortè non malè restituas, ὁ πνεύματος, vel ὁ θυμικὸς, διαλόγῳ τε συνεκλυόμενος. Quodsi verò hic, ut & alibi non rarò, authoris mentem non satis assequor, vetustati, quæ hunc elegantissimum authorem ita miserè nobis mutilavit, utiq; ascribendum erit.

Pag. 71. v. 3. συντεταλμένον malim leg. & v. 9. ἐντάσεις, pro χρόμενοι ἐντάσεις. Sic mox pro ἐνέχεσθαι, ἐνίεσθαι fortè rectius. Difficile fuit & hinc commodum aliquem sensum elicere.

v. 18. ἀκρατοχρεῖς leg. suspicor. Sed ὕπνους καὶ ὑπνώσεις cætera.

v. 31. καὶ συμπαθούμενον copulatè scribo.

Pag. 72. v. 14. ἀπυφορῶν nihili vox est, & lego ἀπαιφορῶν, vel ἄν ἐφορᾷ. Interea, & illa perobscura manent. Unde factum ut me non expediam satis feliciter ductum verborum sequès. Et puto verbum aliquod desiderari, quod tamen propria authoritate infarcire nolui. Lector, æqui consulat.

v. 23. ὑπερφθεγγόμενον perperam in manuf. legebatur.

v. 24. lego ἀλὸ τετραμένης πίσεως ab ἀλτρέω vel ἀλτετραμένης ab τείζω.

Pag. 73. v. 4. pro ἀπόνοιαν ἐν κόπνοισι leg. judico, ut carmen constet. Sic v. 10 πάσσοφον, & v. ult. Empedocl. καὶ τοῖσδ'. Porrò illud Latinè, ut potui, converti.

Pag. 74. v. 8. κολόνης legebatur, in nostro manuf. fortè rectiùs κλόνης legetur. Sed nihil definio.

v. 15. lego ἐνηνέκαις. Sic Thucyd. lib. 1. dixit, καθ' ἡσσαν ἀλγηδόνα ἔχειν, cum dolore & damno accipere. Verti, rationem perstringerent, ut Cicero dixit animos perstringere. Fortè tamen rectius ἐμπυρεύμασι, id est exercitationibus animi leg. & vertendum, ut referatur ad ἐμπιπλάντων. Nam nonnulli cibi gravant rationem, nonnulli proritant ad impuritates. Hoc ergo præfero.

v. 18. pro ἑτέρας, ἑταίρας scribendum statuo. Et sic converto. Mendum ex vitiosa enunciatione natum, meliori tollendum est.

v. 25. ἀγαθὸν verti necessariò in ἀνοῦν, & pro δόξης δ' quod s. vers. est δόξης τ' puto leg. porrò ἀνεπιδιόρθωτον & ἀπεξανδρωτον, meo judicio non sunt genuina nec germana. Verti tamen quod potui.

v. 31. pro ἐμιλλησὰς, vel ἐμίλησας. i. coegvos, vel ἀμιλλήσας leg. videtur. Interea autem, quæ sequuntur usque ad v. 10. pag. 75. tam mihi visa sunt confusa & hiulca, ut commodum & germanum sensum ex illis elicere nequiverim. Reddidi tamen quod visum est convenire.

Pag. 75. v. 12. asteriscus gravem affectionem indicat, cui nescio an potuerim medicinam afferre. Conabor tamen. Putavi aliquandò διανεμόμενον, at nunc διανεμόμενον ὑγιῆς leg. suspicor. Nihil definio.

v. 17. πρὸς ὃς fortasse leg. Interea tota illa periodus mihi suspecta est.

v. 26. Illud, ὡς ἴσος, nescio quid sibi velit. Quid si verò ὡς ἴσος legas? verùm & hic locus cum iis, quæ sequuntur, obscurus est, & in vertendo, ut ingenuè fatear, non parum mihi exhibuit negocii.

Pag 76. v. 14. Locus ille Platonis, quem citat noster Iamblichus, habetur πολιτ. ζ. pag. 77. v. 3. Basilien. editionis.

Pag. 77. πάρεξιν pro πάρεσιν existimarem leg. valdè salutare est, quod hìc ab Pythagora scribitur factum.

Pag. 78. v. 3. ἐκνεῦσθαι perperam legebatur, ut supra à p. 77. v. 28. διαπεφόμενον pro διάπτους. & similia ex vitiosa pronunciatione nata.

v. 9. pro μετίχειν, μεταχεῖν leg.

v. 23. ἐχέννυτο per duplex ν scrib.

Pag. 79. v. 8. Asteriscon posui post τῷ, quod putem

putem aliquid desiderari. Fortasse subslativũ βέλτιον sententiam integram reddet. Lector dijudicet.

v.17. διαπεφευγαλέῳ. scrib.

Pag. 80. v.6. Hæc Lysidis ad Hipparchum Epistola exstat in opere Epistolarum Græcarum variorum philosophorum, quæ olim ab Aldo Manutio fuerunt editæ Venetiis 1499. p.519. Sed valdè vel mendosa, vel transposita. Ex qua tamen vel hic nostet emaculari, vel illa saltem hinc restitui aliquo modo potest. Deinde edita est ab Hen. Stephano cum fragmentis Pythagoricorũ ad Diog. Laërtium. Deinde ut aliquot diversitates annotẽ, legitur ibi, λέγεται δ' ἄλλοι τε καὶ Δαμοκρίτου φιλοσόφου ἀκηκοέναι Πυθαγόρου, ἀπὸ ἡμιάδος μὲν ἕως ἑπτὰς μὴ συνιέναι. ἀπὸ ἑπτάδος δ' ἀγαγὼν γενέσθαι τὸν Σκιπίωνα πολλαπλάσια, ἀφ' ὧν καὶ γενέσθαι τὰς ἀρετὰς ἡμῶν ἐγκεκλεισμένας, ἕως πάλιν διπλάσιον ἑαυτὸν, ἐγκύκλιόν τινα λέγων. Quæ sequuntur in principio Epistolæ sunt. Secutus autem sum in versione, quàtum quidem potui, nostrum exemplar Iamblichi, quem Græcè & Latinè utcumque loquentem dare volui.

v.15. Et hæc in Epistola edita ad hunc modum legantur, ὅσον καὶ μεῖζον τῶν τέκνων ἡδονὴ καὶ σεμνὸν προσγίνεται, μηδὲ χρῆναι ποιεῖσθαι τὰ ταφίκα ἀγχοῦ τοῖς μνήμασι τοῖς ψυχαῖς. ἐν γὰρ ἥμισυ ἐφ' ἑνὸς τοῖς ἀποθανοῦσι τὸ μὴ τοιοῦτον ἀγαθὸν προσφέρειν. ἐν δὲ βιβλίοις τὰ παῖς Ἕλλησιν θεῶν μυστήρια διηγεῖσθαι, καθ' ἑκάστην δὲ ἄδηλος ἡ ἀσφάλεια αὐφότερα οἱ τοιαῦτα πράξαντες. μᾶλλον δ' ἀναλογίζεσθαι, ὅσον χρόνον μᾶλλον ἀφηγάμεθα ἐκμελεῖς ἐπιλήσεως λανθάνοντες τοιλοις, τοῦτον τοὺς τοιούτους ἡμῶν ἐγκεκλεισμένους, ἕως πάλιν διπλάσιον ἑαυτὸν, ἐγκύκλιόν τινα λέγων.

Pag. 81. v. 1. Et hic variat nonnihil epistola edita, sicque legit, καθάπερ γὰρ αἱ βαφὴς προσεκχαθάρσεως ἔστιν τὸ βάψιμα ἢ ἰσχύον, ὅπως ἀντικλύσῃ τὸν βαφὲν (in nostro manus. τὸν ἰσφὲν male legebatur) ἀσπάσαντι, καὶ μᾶλλον ἐκ τοιούτου γενομένου ἐξίτηλος &c.

v. 6. Epistola edita simpliciter legit προσεπιτάξαι τὰς φιλοσοφίας ἐφαπτομένους, quod noster rectius opinor habet, ut typis commissum impressumque est. Sic mox v.9. pro ἐλευθέρων, quod in nostro est, Epistola habet ἐλαττόμενον.

v.12. pro λόγους leg. λοίγους.

v.19. Asteriscum posui quòd vitiatus locus, & in hoc nostro, & alibi videatur. Cui cùm non potuerim medicinam afferre, cum non conveniri: sed alii Æsculapio curandum reliqui, quinimò nec in sequentibus mihi satisfeci. Sic v.23. Epist. impressa pro τὰς ἀκουσάς, quod in nostro Iamblicho est, simpliciter τὰς ἀκούσας legitur.

v.25. pro λόγους θείους. ibi λόγους ἐλευθέρους legitur.

v.32. pro λόσιον, ibi leg. ἔμφυτον.

Pag. 82. v. 7. Asteriscus ibi positus notat locũ graviter esse affectum. Sanabitur autem ex edita Epistola, ubi sic legitur: αὐξητὸν ἐγκύκλιον δὲ τὸ πρὸς ἀρετὴν τῶν πανταχῶν κοινότητος ὁμοδοξαστὸν ἐκκαλύπτειν καὶ μαθημάτων ἐπιστήμην προσφέρειν τὸν λόγον. ἀναμάζομαι δὲ πρῶτον &c. Reliqua, quæ sequuntur, paullò quidem aliter ibi leguntur: sed nihil muto, quòd nostra vidiantur planiora.

v. 16. ἐφικνεῖσθαι μέχρι θανάτου καὶ κρισεῶν &c. Epistola impressa habet.

Pag. 83. v.2. Illud τὸ ἐρόμβου, ὕπνου est, nec habeo quod legam, quàm quod legitur in Epistola Aldina ῥυζάβδου, nisi τὸ ῥόμβου, quis præferat.

v.8. ἀστὸ δῶν mutandum censeo in ἔστω δοῦν, & v. seq. post πασῶν puto aliquid desiderari, vel ἐχχώ, vel πάσῃ, denique vel δυνάμενον. Iudicent docti.

Pag. 84. v.31. Hæc de ἀπορρητικοῖς & μαθηματικοῖς etiam compendiosè scribuntur apud A. Gell. lib. 1. cap 9. porrò hic in margine adscripta erat talis διάδειξις

Pag. 85. v. 14. ante ὑπολαμβάνουσι in margine autographi adscriptum erat, ὅτε λέγει, προσποιοῦνται, ὅτε λαυθάνειν ἄγει, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν. quod alicuius videtur esse interpretamẽtum.

Πυθαγό- ρειοι	Πυθαγο- ρικοὶ
Ακου- σματικοὶ.	μαθη- ματικοί.

v. 17. τοιοῦτο. quod erat in manus. confuse inter in τοιοῦτον & seq. v. ἴδιον in ἄδιον mutavi.

v.27. τὸ διαπόρησον absque τι, quod ut non minus necessarium, quàm quod v. seq. ponitur, τί τὸ σοφόν. putavi apponendum.

Pag. 86. v. 20. Locus non caret mendo, & quod verti non placet. Interim ex ingenio cum restituere non potui, quòd illud nobis non cõtigit tam felix, ut invitis libris omnibus, uti audent loqui nõnulli, (etsi non nisi uno duntaxat bellatulè quidem scripto, sed valdè mendoso simus

nus usi) mea infarcirem, & pro verbis gra-
illimi philosophi venditarem.

Pag. 87. v.1. ἄδηλον γὰρ una dictione leg. &
2. εἰ κρθνόν.

v.18. μηδὲ ἀλιτηρώνα, imperfectum esse vi-
etur.

v.24. συμβελῆς ἀγαθὸν existimo scrib. sic v.
q. ἐκ τελείας disjunctim.

v.29. illud, ἐκ ἱερὸν mendosum est, & lego ἐκ
ῦ. & mox v.31. τὸ θεῖον & legi & converti, pro
ν θεόν.

Pag. 88. v.5. πάντα ἰδίους scrib. censeo.

v.23. Quòd hic de panis fractione dicitur, si
endo vacat, ingenuè me non intelligere fate-
r. Ideoq; & versio nostra subobscurior extitit,
cet ductum verborum sim secutus. Intereà
uod hic dicitur, & pag. seq. v.1. videtur fortè
tum fidelium Christianorum taxare.

Pag. 89. v.30. pro Ἀτ'νὸς, quòd in nostro ut
t exemplari, ita etiã reliqui, putaré Ἀτ'νεὸς,
gendum, ut gentilitium. Sic enim patrony-
icum formant apud Stephanum in Ἀτ'νὴ.

Pag. 90. v.2. pro ἀεὶ ἀγαθοεργὸν, videtur ἀναγ-
θοεργὸν potiùs scribend. ut & verti.

v.6. in manus. legebatur τοῦτο τὸ κ. Πυθαγο-
ν, quòd an rectè nos edidimus, mutatum sit,
dicent alii.

v.26. in manus. erat ἐκ, quod omninò in ἐπὶ
ον mutandum censui. Sic v. penult. κατὰ in
ὑτὰς mutavi.

Pag. 91. v.2. pro ὡς, Ἀν, ἃς substitui, ut necessa-
ium relativum.

v.12. χαρτερίας ἕνεκα, & leg. & interstinguen-
dum videtur.

v.25. fortè μὴ τῶν ἐρῶν scrib. ut quasi viderint
imal, & audierint, quod intimis solicitudati.

Pag. 92. v.9. perperam ibi legebatur Πυθα-
ρείας, & v.16. ἀκόντως. proclivis enim lapsus
ab ρ in κ, propter similitudinem literarum, quæ
scribam fefellit.

v.9. Abaridis meminit etiam Plato in Char-
mide, Pausan. in Laconicis, & Strabo lib. 7. ge-
ographiæ, sed meminerunt duntaxat.

v.23. scriba & interpretor ἡγεῖσθε. & mox,
v.25. ἀδέλφους, ut, quod sequitur, ἀδελφῶν.

v.30. Illud μετεσθῆτα κυδάνεον, nescio an ger-
manum sit. in manus. scriptum erat κυδ'ἀνεῦ.
vestigia primæ scripturæ ferè indicare visum
est, ut sagacioribus ingeniis veram & genuinã
lectionem eruéndi occasionem relinquam, fortè
non malè μετεσθῆτα κυδάνεον legetur.

v.33. Fortè rectiùs pro ἀναστρέφῃ futurum
ἀναστρέψει cõvenit. sic ἐγκαθέντας fortè melius.

Pag. 93. v.14. pro ἄλλη, quod posui, ἄλλη le-
gebatur. an rectè mutarim, docti judicent. &
pro ἀγαθὸν διδάσκει scrib. legebatur διδάσκειν.

v.22. Vide an non potiùs βαθὺ κέντρῳ scrib.

v.25. Post γεώμετρον asteriscum posui, quòd
putem aliquid deesse. sententia plena erit, si ad-
datur κυβερνήτου.

v. ult. τοιαῦτα τυχόντα ἐπιφωνῆσαι scribendum
censeo. fuerat fortè per abbreviationem
scriptum, ut & supra p. 90. v. 26. dixi.

Pag. 94. v. 25. ὑφαιρούσῃ lego pro βιβαιούς,
v. 27. δύγον, vel δίγα nihili sunt voces, fortasse δ' ἴσον leg. vel δύγα.

Pag. 95. v. 7. Stellula notat defectivam esse
orationem. In versione quidem uteumque sup-
plevi defectum: sed Græca attingere non sum
ausus.

v. 30. πάντα προσήκοντα scribd. Quæ hîc ubi ἐν
ἐχομένῳ latè ab Iamblicho scribuntur, obiter
quoque attinguntur ab A. Gellio lib. 1. cap. 9.
ut suprà quoque annotatum est. vide pag. 84.
v. 31.

Pag. 96. v. 17. Putavi aliquandò pro ἀκούειν
legi posse ἀκροᾶσθαι, sed minori mutatione for-
tè non malè legas ἀκούειν. Sic v. penult. ἀκουσ-
σάντων legeb. quod mutavi in ἀκουσάντων.

Pag. 98. v. 11 ἀλληγορικῶς per duplex ρ scrib.

v. 14. Illa ἐξηγησαμένου mendosa sunt. Non
malè putem legi ἀλληγορῶν ἢ χρέους, vel,
ἀλληγορίαν ἢ χρεωφειλέτου vel denique ἀλληγο-
ρίαν ἢ χρεοφειλίαν.

v. 18. pro κυρίως insepidè substitui, quod in
textu est κυρίου.

Pag. 99. v. 5. συνουσιῶν, quod hic de cœnis
convivis dicitur, ex quibus constabant σύνοδοι
Pythagoricæ, meminit etiam Eustathius
scribens in Ἰλιάδ. β. p. 190. v. 26.

v. 12. Illud μείζω nescio quid sit. μείζω legend.
suspicor. quod quid sit, ex nostra interpretatione constare potest, in qua Suidam secutus
sum. Sic v. 8. male scriptum erat δοκιμάσαι, pro
δοκιμάσαν, quod reposui. & v. 30. συνδίν, quod
in συνοῦσιν itidem mutavi.

Pag. 100. v. 11. quod hic est κυδαγῶ infra p.
137. v. 13. rectiùs κυδαγᾶ scriptum est. & v. pen.
παρέγγελον legebatur in nostro manus.

Pag. 101. v. 15. μᾶλλον μὴ legebatur.

Pag. 103. v. 1. post ἀναλυφθείσῃ, vel δύσεως

vel δόντα vel ἐχόντα putarem addendum. Suidas author est Anaximandrum Milesium juniorem Pythagorica symbola interpretatum esse. Quæ utinam extarent. Sic Simplicii dicuntur Romæ in aliqua Biblior. sepulti esse commentarii.

v. 8. ἐπὶ πάντῶν συγχωρεῖν legitur in manuſ. noſtro.

Pag. 104. v. 7. Illa verba ἐς ἀμείνω ἕξιν sunt sine mente soni nihilque significantes. Lego ἀμείνονος ἕξεως, vel, ut minimum à scriptura recedamus, ἀμείνω ἕξιν.

v. 15. In manuſ. θεοκρατίαν erat, quod putavi propter dativum χρησμῷ etiam in dativum mutandum.

Pag. 105. v. 15. τὰς ἐπιπλοκὰς ἐποιήσατο legendum suspicor. Sic v. 10. τεταγμένῳ scriptum erat, quod mutavi in τεταγμένως.

v. 28. μαντικὴν lego. & v. seq. pro ἀγωνίαν, ἀγωνίαν scribend.

Pag. 106. v. 28. ἐξηπατημένην legendum censeo.

Pag. 107. v. 5. post κωλύεσθαι aliquid abesse videtur, quod in versione complevi, ἐκ τούτου forte, vel simile. alioqui locus est bene difficilis & perplexus.

v. 8. παραδεχόμενον lego, sine augmento τῷ.

v. 20. οὖν] confidenter eadem mutavi in ἔτι: sed illud μάχην, ut minimè germanum, mutare & convertere non potui. Quid si autem τῆς μαλάχης legas? Quanquam non video, quomodo malva possit esse nuncia & ἐπιστήμη cœlestium affectuum erga humana. Itaque hic ἐπίσχον.

Pag. 108. v. 8. primo verbo cap. ψιλὴν à capite avulsum esse. certo certius est. Itaque pro παλλόμενα, ὑπαλλόμενα posui. Sic v. 15. pro Μουσικῆς ἐπιστήμης, ἐπιστήμην reposui sententiæ manifestè hoc exposcente. Similiter v. 16. pro οὐ τερπνὸν, οὐ πρεπὸν vel ἀπρεπὲς disjunctim scripsi.

Pag. 109. v. 16. ἐπιπνοίαις leg. Quod autem hic narrat Iamblichus, meminerunt etiam Sopatri vel Marcellini in Hermogenem olim an. 1509. ab Aldo editæ commentaria (quæ mei juris facta sunt ex Erasmi bibliotheca cum nonnullis aliis.) Pag. 338. Quod mihi indicavit vir doctiss. & Clarissimus Theod. Canterus Ultrajectinus, amicus meus.

v. ult. ἐπαλλάξαι ἐπιστομίσαντα etc. Sententia illa mihi suspecta est, & à me, ut ingenuè fatear non satis intellecta. Nondum enim scio, quomodo superioribus conveniant, Pythagoram ad corvos relegatum. Itaque verborum ductum sequutus reddidi, quod potui.

Pag. 110 v. 13. Nam ἢ ἐς ἄχνας λύσεις, legebatur in nostro manuscripto. Sed porrecta verborum correxi ex Homeri εἶναι. δ'. uti edita sunt.

Pag. 111. v. 14. ἐπαιδεῖς quod legebatur, mutavi in ἀπαιδεῖς, necessariò ut existimo. & mox.

v. 27. πολιτικὴν σοφίαν quod verti eruditricem disciplinam, in eruditricō vel eruditam sapientiam mutandum est.

Pag. 112. v. 5. διάφορος ἔχθρα mutavi in ἔχθρα. Porro quæ hic à Iamblicho narrantur, pulcherrimè etiam Macrobius expressit lib. 2. cap. 2. in somnium Scipionis. & meminit eorum Plutarch. in lib. de Musica.

v. 10. μουσικὴν ἀδήλως pro quo μουσικὴν εἰδέναι non malè puto me substituisse.

v. 18. & 26. pro ἐπιστολὴ, πανήγυρις utrobique legendum statuo. ἑορτὴ enim verbum aliud significat.

v. 1. διαπονεῖται leg. suspicor. Nam quod in textu est, nullum locum habere potest.

v. 24. ὄγκων ὧν τὸ lego. Sic v. 30. fortè κατὰ πανήγυριν rectius.

Pag. 113. v. 1. διαφορωτάτην disjunctim lego. & v. 14. pro ἐπαλλὰξ, σύμπλοκὰς magis placuit.

Pag. 114. v. 17. Αἰθερίους mendum indicat. Nec est integrum illud ἐπιγνώμων putavi aliquando, cùm exscriberem hunc authorem ἐπιγείῳ legendum esse: verùm nunc mutata sententia ἐπιγείῳ scrib. censeo. quod postea aliquoties sequitur.

v. 23. ἐμπλήκτως πρὸς ἐπιτήδειον statuo legend. vel ἐμπλήκτου πρὸς ἐπιτήδειον.

Pag. 115. v. 4. πρώτου δὲ τοῦ τῶν ἀναγκαίων scribendum judico.

v. 8. τοῦδε τοῦτο, non τοῦτο lego.

Pag. 116. v. 7. ἐξ ἀρχῆς legebatur, quod indicare volui, si fortè cui minus placeat quod in textu positum est, ἐξ. Nam mihi hæc planè visa sunt esse ænigmata.

Pag. 117. v. 10. πάντως ἄλλῳ fortè, ut referatur ad substantivum τῷ.

Pag. 118. v. 15. Quid si pro ἐμοῦ, λοιποῦ legas? v. 29. σύμμετρος mendosum est, pro eo ego substituendum puto σύμμικτος.

Pag. 119. v. 9. Illa verba, ὅτε καὶ τὸ ἐπιτήδειον, mihi suspecta sunt. Omnino puto scribæ vitio bis posita non necessario. Quare ut redundantia expungenda esse judico.

v.17. Tres dictiones videntur coaluisse. Itaque lego κ) μνημαί πουστα, & non malè me sentiam expressisse autumo.

v.22, πλουτικόν legebatur, augmento peregram avulso. Sic v.24. pro κρηπιδοκόμος interpolatè κρηπιδοκόμους lego.

Pag. 120. v. 27. κρηθυτικάζουσα legebatur in nostro exempl. manus. quod in κακ' ὑπικάζουσα mutavi simul & interpretatus sum. & v. penult. ἐκ πάσης, mutavi non malè in ἔκπωσις.

Pag. 121. v. 20. Mendum quod ibi subesse videbam notavi, sic tollo, ἄπερ ἐλέγομεν· ὅτι τὰς &c. Quæq; tantisper, donec ab alio quid melius fuerit productum. Similes sunt per omnem modum Phryci grues, de quibus est apud Plutarch. in libro de sera numinis vindicta, & Eras. in proverb. Chiliad.

v. ult. Φύσιον. Cicero lib. 3. offic. & Val. Max. lib. 4. cap. 7. ut & alii illum Pythiam nominant, quem noster hic semper Φύσιον. qui rectius judicent docti. vide infrà p. 197. ad v. 11.

Pag. 122. v. 5. pro ἄνωθεν, ἔνωθεν vel ἔνωθε legerē.

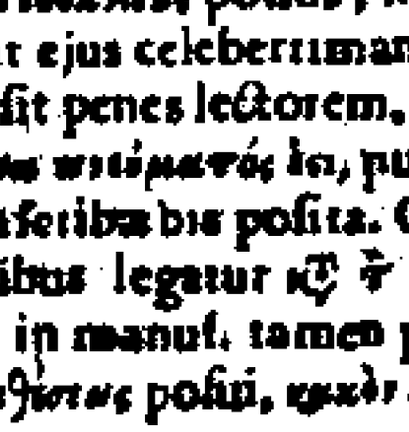
Pag. 123. v. 10. vel ἀπ' ἴσου· vel ὑπ' ἴσου. legi potius censeo.

v. 22. asteriscus mendum arguit. Quod tollitur, si una dictione Ἐμπεδοκλέους legatur. Fortè fuit aliquis Pythagoreus Epithocles, de quo tamen nihildum repperi. vel ἀπὸ Διοκλέους, cujus Iamblichus in fine meminit, scribendum. Vel denique Ἐμπεδοκλέους potiùs, sicuti & convertere malui, ut ejus celebertimam scholam innuat. judicium sit penes lectorem.

v. ult. καὶ τοῦτον πεπέμφασί ἐκ, puto redundare, & obscitantia scribentis posita. Quid si autem pro iis omnibus legatur κ) τ' ἄλλον ἐφέστα τὸ κρηπὶδ ἔχοι in manus. tamen pro κρηπὶδ, quod ratione ἀναθέσεως posui, κρηπὶδ ἀγχῦ perperam scriptum erat.

Pag. 124. v. 3. asteriscum posui, ut indicarem mihi ipsi à me minimè satisfactum in versione. Vtque bona aliqua obstetrix & hæc & cætera à me edita, ceu præstantem aliquem fœtum à sordibus abluat & emundet.

v. 15. Hic adiecta erat hæc figura.

v. 22. Platonis illa sententia à Iamblicho citata, est in Τιμαίῳ. sub finē. τὸ τετραγώνου ἐ ἑτέρου τινός. fortè τετραγώνους. dicere voluit.

v. 29. καὶ τὸ σὺν τῶν legebatur in nostro manuscr.

Pag. 125. v. 5. Locum illum valdè mutilum ex sequentibus sic restituo. ἀπὸς Θαλῆν γὰρ τὸν Βρύσωνα, ut Suidas habet, vel Βρυσῶνα, ut scitè sæpe Diog. Laert.

v. 12. ἐκ Θαλοῦ τοῦ Πυθαγόρου ἀκροάσεως. plenè leg. suspicor. Confirmant conjecturam meam sequentia.

v. 22. pro ἀπόφατον, omninò ἀπόφατον scribend. statuo.

v. 25. ἐξήτασεν scrib. duco.

Pag. 126. v. penult. Νέσσος scribendum. Illyriæ enim fluvius est hoc nomine, uti Stephanus, Plinius, Mela illum vocarunt.

Pag. 127. v. 29. ἀκουσμοὶ mihi vitiosum videtur. Fortasse ἀκουσμοὶ legetur rectius, aut nescio quid velit. Ideoque non verti.

v. 30. Τίτυρος fortè scripsit Iamblichus, nisi quis ad reliquos omnes potiùs volet restringere.

Pag. 128. v. 15. ἴσως legebatur in libro scripto, quod in ἴσως mutavi. Sic paulò antè ἀληθέστατος. Quod verò statim de puteo, unde ter memorus à Pythagora prædictus sit, sequitur, id etiam à Plin. lib. 2. cap. 79. annotatum.

v. 28. ἄκουστα ἅπερ ἐστὶ τὰ περὶ τῶν &c. usque ad ταῦτα δὲ ἐ μᾶλλον v. 20. pag. sequentis, etiam habentur suprà pag. 89. v. 5. & deinceps.

Pag. 129. v. 5. suprà p. 89. v. 26. rectius legitur ἡμῶν, καὶ ἐμοὶ.

v. 21. ἀκουσθέντα puto non esse genuinum. quis enim Deum audientem audierit? itaque non malè λελαληθότα legetur. Loquentes namque audimus. Et sic in versione pro, *audientem*, *loquentem* substituemus.

v. 25. Illud ἑρμηνέως perridiculum mihi videtur. Quid enim sibi vult interpretatio interpretationis? nugale. Itaque audacter pro eo ἑρμηνέως lego, ut & converti.

v. 27. Asteriscum posui, quòd mendo locum non putem vacare. Etsi autem pro ἀξιόπιστον quis legat, uti quoque convertì: tamen locus perobscurus manet, & (ut ingenuè fatear) non parum me torsit, ita ut mihi ipse satisfacere non potuerim. Suspecta itidem sunt quæ sequuntur, τοῖς δ' οὐ θέμις θάπτειν τύπτειν. Nam etsi ita mutes, ut coalescant tres dictiones in unam εὐθέως, vel potiùs ἐνθέως, hilum tamen non promoveris, nec obscuritatem sustuleris. Ignoscant igitur lectores, si verti, quod

potui, simulque quod convenire judicavi.

v.30. Ἐμὲ δὲ πεγμάτων. mihi quoq; integrũ nõ est. Levi mutatione judicarem ἀπεφθεγμάτων, quod in versione expressi, cõ nodè scribendũ.

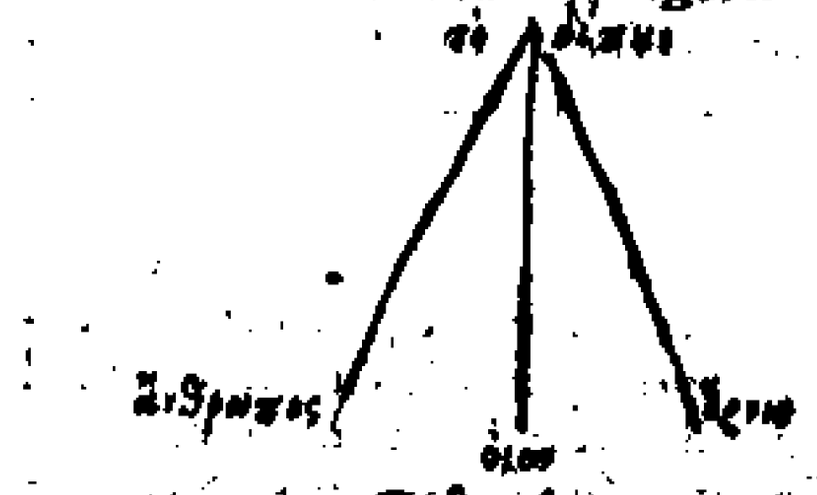
Pag.130.v.5. Proconnesii per duplex ν scribi debet. Meminit ejus A. Gell. lib.9.cap.4.

Pag.132.v.12. pro πολίξου, πολίτου, rectè legi posse statuo. Sic quoque mox v.14. Κυνοσσέμα cùm ει leg. in penultimo, teste Stephano.

v.19. Locus mihi suspectus est. Puto scribendum ὅτι πεπλυσμένος ἦν. Nam quorsum alioqui profectus est ad fontes curandum? Nisi de μεπιψυχόμ loquens, intelligat cùm Midas fuisset, ideò eò profectum, ut illius sepulchrum viseret, & funus curaret.

Pag.133.v.8. numeris devinctum carmen esse, res ipse loquitur.

Et hic talis erat figura:

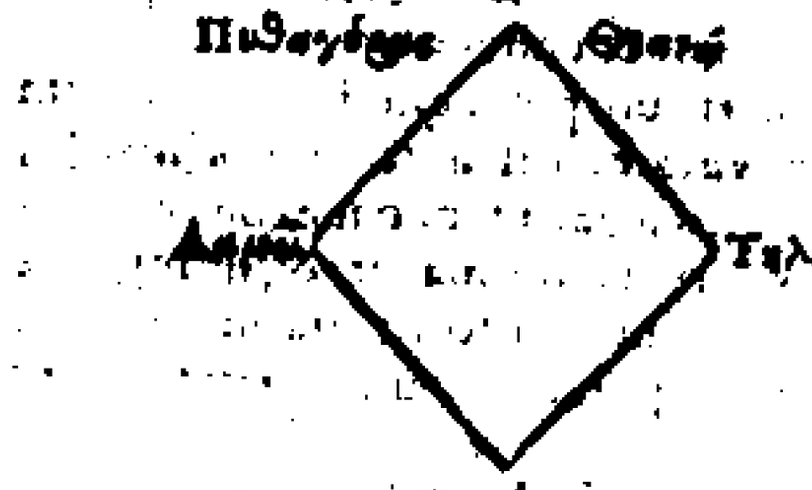

v.14. διέκειτο una dictione scribe.

Pag.134.v.12. καὶ ἐς, σύφωνα lego, non, &c. Lacunam sequenti stellula signatam replere non potui, ne conjectura quidem, quòd alius exemplaris ope ac subsidio essem destitutus.

v.21. ἐπιτυμβεύειν scribendum, & mox v. seq. ἐπὶ τῷ legebatur, quod quidem in vertendo sum secutus, sed errasse reposui, & sic vertendum fuerit, si verè quidem sit &c.

Pag.135.v.12. Βερεκλῆ τε leg. Hic in margine hæc erat ἀναφορὰ & figura:

v.12. οὐδὲ ἐν οἷς ἐστι, nihili voces sunt, legendum suspicor οὐδὲ ἐν οἷς Πυθαγόρας.

v.16. λέγει δὲ ὅτι scribe.

v.18. ἐγχοὰς hic putarem leg. nihili enim commune est iræ cum sacris. Interèà locus manet obscurus. unde factum, quod non verterim, & mox. v.20. μεμαθέναι lego.

Pag.136.v.20. σιωπηλογμὸν leg. suspicor.

v.26. καὶ τὰ θεῖα δὲ δόγματα suspectum est. quid si verò θεῖα ἀδόγματα scriberetur?

v.28. Asteriscus otiosus est. Nam cùm antè in manus. esset ἀνεσίοις, ut mendosum mutavi, & in textu posui, quod legendum videbatur.

v.31. pro Εὐρυβάτου. suprà p.130.v.14. ubi eadem fabula commemoratur, atque Εὔρυβος vocatur, Εὔρυβος scribendum.

Pag.137.v.11. pro ἀπελλαλῆς, puto ἄπ' ἀλαλῆς scribendum. facilè enim per imperitum scribam tres dictiones in unam potuerunt coaluisse. Et hoc suprà habetur, pag.130.v.22.

v.16. κυάμους &c. Horum suprà quoque meminit p.100.v.14. portò illud ἀκυάμους vitiosum esse stellula notavi. Legi & verti olim ἀκυάμοις maritis. Sed illud ut poëticum nunc repudio & μυάμοις legendum duco.

v.27. πλάδους perperam, opinor, scriptum est, & pro eo, πλαδῶσι leg.

Pag.138.v.9. ἀπὸ μόνου habet noster liber manuscriptus, quod mutandum erit vel in ἐφ' ἑνὸς, vel in ἀπὸ μόνου. leg. idem videtur referri, sed suppresso, qui hoc fecit, nomine, suprà pag.133.v.23. Sic quod hìc ἐς τὸ ἐναντίον μόλυβδος perperam scriptum erat, ex eodem illo loco ἐμοὶ νῦν, & ἐνοχλῶν leg. judico. & quod præcedit ἐνοχλῶν, ut & antè p.133.v.10.

v.19. In libro manuscripto legitur, quem admodùm & infrà cap.29.p.147.v.29. ἐμὰ, quod quia in aureis Pythag. carminibus Νεμὰ legitur, sic vitium fuit mutandum. quamquàm utrumque possit subsistere.

v.31. τοῖς θεῖα, legendum suspicor.

Pag.139.v.5. ἐδίδαξα mutavi audacter in ἐδίδαξεν, vitium scilicet ex vitiosa pronuntiatione natum.

v.11. χαλκιδέων legitur quidem constanter uti & converti: sed non dubito quin legendum sit χαλδαίων uti infrà p.144.v.20. nolui tamen contextui inferre, antequam non probarim omnia hæc mea eruditis & doctis. Nam nihil habent opinor commune Chalcidenses cum Ægyptiis & magis.

v.13. vocabulum τελετῶν, mihi itidem suspectum est, etsi in versione retinuerim. Non enim memini me legere aliquid de morte, quæ in

in Eleusine contigit, & nescio quid ex ea potuerit discì ab homine sapiente. Itaq; elisa v. quæ temerè irrepsit, τελετῆς ut & paullò antè puto scribendum. Nam pervulgata sunt hæc sana, quę Eleusine regionis Atticæ oppido in honorem Cereris & Proserpinæ instituta erant, & alio nomine Θεσμοφόρια vocabantur. Illorum meminit præ cæteris Pausan. in Phocicis.

v. 14. Similiter & illud λόγῳ mihi suspectũ est. quanquam non habeam aliud, quod magis germanum illi substituam. Inveniem fortè aliud, ut ἀτόμῳ, vel simile: sed quid hoc me juvaret? Itaque quia non possum aliter, malo errorem indicare, quàm tollere. Sic mox lego κιλανὸς τε καὶ &c.

v. 27. ἀφροδίτῃ δὲ θυσιάζειν, ὕπτιλ. est, lego δὴ δὲ θυσιάζειν, uti mox pag. seq. v. 1. δὲν θυσιάζειν itidem legend. etsi ἀναλογικῶς ita posset dici, cum inde videatur θυσιάσειν venisse.

Pag. 140. v. 9. Πυῤῥὸν ruffum converti, fortè rectius fulvam & igneum colorem referentem dixissem. Sic v. 11. τὰς λογισμὰς, vel animum, vel sensum communem rectiùs fortan reddero.

Pag. 141. v. 9 κλαυδίου legeb. in nostro manu descripto.

v. 19. Asteriscis notare volui locum mutilum esse, quemque ut ingenuè fatear, nondum intelligo. verùm ut chironium hulcus sanare non potui, ita spero Chironem aliquem fore, qui sit sanaturus. Cõverti ut potui, nõ satis intellecta. Quæ itidem sequuntur de prima substantia animæ obscura itidem visa, & ut parum bene intellecta parum bene reddidi, sic boni consulendum non carpendum οὐκ ἀκριβῶς.

Pag. 143. v. 18. ταῦτα τοῦτον legebatur, quod putavi in τοιοῦτον mutandum referens ad substantivum ἀντιμέλεια.

Pag. 144. v. 6. ἐκ πλείονος vel ἐκ πλείονι suspicor leg.

v. 20. pro ἀναφαίνεται & v. seq. φανεῖ, non dubitavi scribere ἀναφὴρ & φανὴ. & v. 28. pro φιλίας, φυλίας.

Pag. 145. v. 22. τῆσδε τὰς ἀστοργίας, in ἄλλας reformavi: opinor me mutasse.

Pag. 146. v. 4. ἐν τοῖς ἑτεροκλίτοις, legendum est, vocabulũ vel vox. locus obscurus. & v. 10. ἀνεξέτιστα verti inexcussum, quoad sensum quidem rectè: sed parum latinè, quod imprudenter excidit. Itaque malleм, quod non antè esset diligentissimè perscrutatus, pro eo ponũ fuisse.

v. 16. καὶ ἀλκμανίδῃ βεβαχυτάτου, in nostro manusc. omnino perperam opinor legebatur, quod ita, ut expressum est, mutavi, facile enim talis vocum transpositio per scriptoris incuriam velocitantiam fieri potuit.

v. 20. χειροχέστους, ita eleganter sermones vocat Iamblich. qui veluti manibus fiant utiles sunt, haud absimiliter ac Iul. Pollux lib. 2. Hipponactem χειρόκωλον dicit, quod altera manu mutilus esset, & aliàs Græcis χειρόκμητος & χειροτέχνης &c. dicuntur.

v. 21. illud πλατῶ- hic planè mendosum est. putavi aliquando πολυτῶ- vel πυκλικὸς legendum esse: fortasse rectiùs πυκινός quis legat. quanquam ne sic quidem persanatus est locus, quem quia non intellexi, etiam vertere nolui, magnum spicilegium veris Aristarchis relicturus.

v. 27. παρόντι ὑμισίχῳ legebatur. quod aliquoties, ut & hîc candidè annotare volui, ut si quis ex priscis vestigiis scripturarum nobis certiores lectiones effingere posset, eas ut profecrat.

Pag. 147. v. 5. ἀμφολόης vel ἀμφολέτας, ἐσόμενε, nihili esse vocabula suspicor. itaque lego, ἐ πόλιν ἀμφολόης, ἰόντας &c. Sic ἀνομάσω, ἐ ἰδίῳ lego, quod statim sequitur τῷ κλιστῳ non intelligo. in vertendo sum utcumque secutus corruptam lectionem, quod tamen nullo modo probo, fortè τῷ πανσιτῷ ut porticum illius urbis Italiæ innuat legendum. Sic ἐ τὸ ἀμφισσόμενον οὐ τῷ planè suspicor leg.

v. 30. Illis notis [ ] inclusa etiam infrà habentur cap. 34. hoc eodem libro. pag. 204. v. 7.

Pag. 148. πόσεσιν pro πόνοις legendum esse, ipsa sententia evincit. Licet postea, ubi hæc repetita sunt, idem sit error.

v. 7. περιφερομένοις legendum esse, extra controversiam est. Cibi enim propriè dicuntur περιφέρεσθαι, non περιφέρ. sic & pag. 150. v. 18.

Pag. 149. v. 30. ἐπιρρῶσθαι & hic leg. censeo.

Pag. 150. v. 6. αὐτῆς, quod priùs legebatur in αὐτῆς mutavi, cùm manifestè ad Italiã referatur. Sic v. 26. pro ἐπεσον, ἐπεσῶ- substituendum puto.

Pag. 152. v. 22. lege κυκεόντων. Sic & v. 25. περὶ τὸ λίμνον, non λίμνη ut hîc legitur. Sic quoque v. 30. pro ἄλλως, ὅλως leg. putarem. Quãquam id totum valdè involutum & obscurum est.

Pag. 153. v. 8. Cum sequentibus, oratio in

Græcanicis involuta & obscurior quàm par est, effecit, ut in Latinis non potuerit esse dilucidior & apertior, præsertim cùm malis mederi non quiverim.

v. 28. Hoc dictum aliter refertur ab aliis.

v. ult. ἀνδρεῖῳ δίῳ mihi suspectum est. Quid enim virilis vita commune habet cum temperantia? & an non illa ætas maximè quàm obnoxia est gravibus vitiis? Itaque pro ἀνδρεῖῳ mallem εὐδίῳ. Iustitiæ enim temperantia, & hujus illa comes est, idque in omni ætate.

Pag. 154. v. 17. Qui hîc Timaratus, suprà p. 123. v. 17. Timares, & qui hic mox Ἐλικάων, eadem p. v. 24. Ἑλικάων scribitur. Vtrum alteri præferendum sit mihi incertum. Hoc solùm constat Timarem & Helicaonem posteà inveniri in Catalogo Pythag.

v. 10. πολίζαντα perperam in nostro Manus. habebatur. & quod de Heraclito sequitur valdè perturbatum est.

Pag. 155. v. 7. pro πάσας, πείσας legend. censeo: & v. seq. Τρέλλιοι, vel Τρέλλις καὶ ἄλλοι πολλοὶ existimo leg.

v. 23. Tota illa periodus, cujus initium est, ὁ χῶρος δὲ valdè cõfusè & perturbatè scripta erat in nostro codice. atq; ita quoq; factũ, ut confuse à nobis sit reddita, & pene nõ intellecta. Sic igitur interstinguo Graeca. Θεὸν, ὡς ἐπὶ τὸ, καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔστω ἱκανὸς ἐπιβλέπων, ἐὰν μὴ ὀλιγωρῶν αὐτῶν, &c. ut hic germanus sit sensus: Nõ negabit verò etiã sigillatim adjeciſſe, quomodo de Deo cogitandum esse definierit, nimirum Deum esse, atq; ita erga humanum genus affectum, ut res mortalium intuestur, easque curet. Atque hoc Pythagorici perutile esse putabant, quod ab illo didicere. Sicque plana erit ex verbis ipsis sumpta sententia.

Pag. 156. v. 4. ὑβριστοῦ, quod erat in manus. mutandum fuisse in ὑβριστὴν, quod posui in textu, puer etiam videat.

v. 26. ἀναρχίας. Ἀναρχία est, ubi nullus est magistratus, vel etiam nulla illius reverentia. Vide de hac Plat. νόμ. ι. 8. statim in principio.

v. ult. κατατομὰς legebatur, quod non dubitavi in κατατομὰς mutare.

Pag. 157. v. 12. ἐαυτῶν in ἑαυτὸν mutandum statuo, ut accusativus referatur ad infinitivum ἀκοῦσαι, quod est, v. 10.

v. 20. Responsum illud Pythagoræ priùs mihi suspectum est: vel saltem ita intricatum, ut non satis sim assecutus, quid hæc sibi velint. Vnde non mirum versionem nostram quoque intricatam esse.

Pag. 158. v. 1. pro ἐφοβήθη, ἐφοβεῖτο scribendum esse, nemini puto dubium fore. Interea non me extrico ex obscuritate, quæ loco inhæret.

v. 5. ὡς ἐστὶ, muto in, ὃ ἐστὶ.

v. 18. ἐξεπίτηδες leg. censeo. Porrò quæ sequuntur v. 25. asteriſco nota vi, quod commodum ex illis sensum elicere non potuerim.

v. 31. pro ἀναπλάττων, ἀναπλάττειν legebatur.

Pag. 159. v. 16. ἴσχει legebatur. Verùm ego referens ad præcedens ὑπερέχον lego.

Pag. 160. v. 5. τῷ πατρὶ genitandi casus in dandi mutandos & πρὸ πατρὸς leg. puto.

v. 9. ἄρρητα posui pro ἄῤῥητα, quod erat in manus. interea totus ille locus non omninò emaculatur hac ratione.

v. 25. pro καιρὸν, κάμνον, & pro ἀλγήσειν v. 27. ἀλγήσειε fortè rectiùs legas.

Pag. 161. v. 2. ὑπομνημάτων videtur potiùs scribendum. & v. 6. διαφθείρεσθαι scriptum erat. Sententia illa tamen implicata & obscura nihilominus manet.

v. 13. Locus mendosus, & qui me non parùm torsit. ἀνισοσθλες nihili vocabulum est. Quid si pro illo ἀνισόνομον, vel potius ἀνισόνομον legas? Sic mox v. 30. ἀνισότης, ἀνομίης scribendum videtur. Locus mihi nõ parũ negotii exhibuit.

Pag. 162. v. 15. pro παρέχεται lego παρῆκε τὸ.

v. 15. Φερεκύδης ὁ Σύριος. Sic semper cum hic noster, sic Diog. Laërt. lib. 1. Sic Plin. lib. 7. cap. 51. Apuleius lib. 2. Florid. in fine. Aelianus Var. hist. lib. 4. cap. penult. vocant. Solus Cicero lib. 1. Tuscul. Quæst. Syrium vocavit.

v. 21. Φερεκύδεια leg. Historiæ meminerunt autores modò nominati, & pro μαρτυρέσθαι, quod in contextu posui, μαρτυρεῖται legeb. & pro ἀξιοῦσθαι, itidem ἀξιοῦται scriptum erat.

v. 28. συντάγματα Iamblichus eadẽ analogia & modo format, ac ἐπιτάγματα jussa & præceptiones vocant Græci.

Pag. 163. v. 1. Qui hîc constanter Εὐξάμενος scribitur. posteà in Catalogo Pythagoreorum Εὐξένου legitur scriptus.

v. 30. Etsi hæc ita scripta essent in nostro manus. ut contigua essent quæ de Lysidе commemorata sunt, cum abstinentia τῆς ἐμψύχου, atque ita etiam conjecerim: tamen non conjungenda

jungenda esse suspicor. Itaque ut non pertinentia ad orationem EUryphemi, sic lego, ut plenam ὑπόθεσιν. ponam post ἐυσεβέσιν. τὰ δὲ ἐμψυχα δὲ ἀπέχειν ὑγιεινὸν &c. eamque germanam esse lectionem puto. Ideoque sic essent Latina legenda: exploratio. Atque ab animalibus, quæ vita prædita sunt, atque aliis multis abstinendum esse leges tulit &c.

V. ult. ἐμπνοεῖσθαι vel ἐμψυχοῦσθαι legend. censeo. Itidem pag. seq. v. 1. παρὰ φύσιν non esse ut suprà pag. 152. v. 25. παρὰ τὸ δίκαιον leg. monuimus. Similiter perperam p. 164. v. 4. χρεῖαν legeb.

Pag. 165. v. 7. ἰσήρεσιν &c. Illa periodus non omninò mihi mendo vacare videtur, quam tamen sanare non potui. Latinam reddidi, prout putabam convenire. vide suprà pag. 74. & quæ ad eam annotavimus.

v. 15. ἀκριτίαν, necessariò τῇ ἐμῇ, mutanda fuit ἀπειρίαν ut suprà p. 74. v. 25. ubi hæc eadem tractantur.

v. ult. φιλόξενος in φιλοξενίᾳ, ὡς πάντα πολῖτον τοξοτικῶς καὶ ἐλαφὸς vel ἐμοῦ leg. existimo.

pag. 166. λίχνον pro λέχνον scribe.

v. 15. δὲ φάτνης nihil significat. Fortè non malè scribetur ὁ εὐφατνότερος χοιρίδιον, uti & cõverti.

v. 28. καὶ ὅτι leg. puto.

pag. 167. v. 6. βαρυτέρου, & v. seq. συνεχεστέρου, leg. censeo.

Pag. 168. v. 15. ἴγνυθος vitiosè legebatur, quod confidenter id ἴγνυθος mutandum putavi.

v. 29. ἐγὼ Ναὶ μὰ &c. valdè perturbatè illa erant scripta. Itaque responsum illud Milliæ perperam quoque editum nimia properatione. Id ita ergò corrigo. Ego verò ne hujus tibi causam exponam, fabas potiùs conculcare elegero.

Pag. 169. v. 3. καὶ ἴγνυον vel ἢ ἴτ' ἴγνυον leg. suspicor, pro illo ἰσόγνυον.

v. 6. Omninò συμπλοκὰς leg. judico. Quod hîc noster de Timycha tradit, idem ab Anaxarcho quoque factum tradit Cicero lib. 2. Tuscul. quæst. & Val. Max. lib. 3. cap. 3. itemque Diog. Laërt. in vita Anaxarchi.

v. 15. ἀνακάθηλον legere mallem.

v. 26. pro ἀθῆλυ, etsi hoc in versione expressérim, præstat fortasse scribere ἄθρυπτον, quod irritum & illegitimum significat. Quanquam hîc minio in margine repererim annotata, quæ veterem lectionem confirmare videantur, quæ tamen in contextum non putavi referenda. Erant autem hæc. τοὺς μὲν μικροὺς συνουσιῶν μᾶλλον τοὺς δὲ πολλοὺς ἧττον, τοὺς πολλοστοὺς δὲ ἀπείρους. Quæ qualiacumque sunt lectorem non volui celare.

pag. 170. v. 4. Ἀγαθίνου quod legebatur, mihi quidẽ visum fuit in Ἀγαθοκλέους mutandum, sed tamen si ab eruditis rejectũ fuerit meliori prolato, sanè hoc utroq;, quod ajunt, pollice laudabo.

pag. 171. v. 8. Μεσσήνιος per σσ. scrib. Sic pag. præc. v. 28. ἐ ἧς quod erat in manus. in ἐξῆς vel ἑξῆς mutandum fuit. ad eundem modum, quod seq. v. 2. erat χειρίδιον, in pluralem χειρίδια necessariò mutavi. Sic v. 10. ἧ ἐξῆς leg. eb.

v. 17. ἐπὶ πολλὰς ἔργασιν, perperam legeb. accusandi casu. Quod hîc Archytæ tribuitur ab nostro, idẽ Diog. Laërt. & alii etiã Platoni tribuũt.

Pag. 171. v. 1. ἀπαιδίαν τε καὶ ἀπειρίαν omninò leg. puto. Nam illud ἀπολαλίαν hîc planè nihil significat. v. 6. etiam perperam ἐλλόγου legebatur.

v. 28. τὸ γὰρ ψευδὲς. Illud falsum est. Namvulgò nec judicium adest, nec ratio. Itaque & malè suspicatur & sentit. Rectiùs ergò illius contrarium ψαλὸν legend. Benè enim sentire & judicare, paucis datum.

Pag. 178. v. 12. Asteriscum ibi olim defectus indicii posui. Nam post βέλτιστον putabam ἀφροσύνης, vel simile quid abesse, ut sententia foret plena: sed etsi restringi ad illa, quæ habẽtur suprà v. 5. ἄπειρόν τε καὶ γελᾶν, posse videantur: tamen adhuc in priori sententia permaneo. Interea verissimum est, quod de adolescentia hîc dicitur. Quippè instar sentinæ est, in quam omniqm ferè ætatum sordes confluunt. Unde sanctè Socrat. apud Plato. in Euthyphr: ἐγὼ γάρ, inquit, ἐκεῖνον μὲν τὸν πρῶτον ἐπαινῶ, ὅτι σοφὸν ἡγεῖτο εἶναι. ὅτι δὲ καὶ τὸν ἕτερον φυτεῦσαι τοῦτον πρῶτον ἐπῃνῶ, οὐκ ἔχω καὶ τὸν ἄλλον. &c.

v. 15 pro ἀνδεσίᾳ, ἀνδρείᾳ mallem.

Pag. 175. v. 29. ἀθῶν, etsi in versione retinuerim, tamen mihi meritò suspectum fuit. putavi aliquandò ἀϊδῶν, at nunc ἐτῶν legendum judicarem, nimirum ut accipiatur pro ἀλλῶν, vel ἀρῶν.

pag. 176. v. 28. Illud πανουσίας nihili vocabulum est. Itaque putavi aliquandò, ut quàm minimum recederem à vestigiis scripturæ, παυσίας leg. sed dubito, an non potiùs κενόσους legendum sit, ut πλειόνους ἀνθρώπους. Quanquã quia κενὸς adest ἀπειρίᾳ, non malè quadrabit.

si πλείονα etiam πλεονεία adsit. Sicque vertendum esset, vel præsentiæ quorundam, quæ &c. Sic v. 30. pro εἰσηγήσεως, itidem ἐπιστάσεως lege.

pag. 177. v. 15. εἶς ἐξ ἡς hic legeb. pro quo necessariò εἶς ἐκείνην ponendum esse sum arbitratus. facile enim scriptore oscitante & imperito syllaba γν omitti potuit.

v. 17. pro ἀκίνητος, ἀκίνητος legendum esse, nemini planè dubium esse poterit.

pag. 178. v. 22. pro μαντικήν, vide lector, an non potius μανικὴν legend. sit, sicuti mox v. 31. eo vocabulo utitur. In versione vulgatam lectionem, etsi illa minus placeret, secutus sum, quod temerè nō putem quidquam mutandum.

v. 31. l. ἀναριθμήτους numero multitudinis fortè legere præstat, ut sequentibus respondeat.

pag. 179. v. 4. pro πόνους, in manuscr. legeb. νόσους, quod ita mutandum censui. Sic v. seq. ex mala pronūciatione vitiosè scriptū erat, ἐκφύσεων.

v. 12. προφυγὰς, & Græcè posui, & Latinè bonum reddidi. puto namque illo significari eam præstantiam, quæ in progeneratione, ut in fœminibus & plantis, ab prima bonitate nequaquam degeneret.

v. 18. γένεσθαι in manuscr. legebatur, quod in subsequ. mutandum censui.

Pag. 180. v. 10. Planior, meo judicio, sententia foret, si legeretur, πολὺ πρὸ ἄλλου καὶ πάσης φρονήσεως. Talibus enim flagitiis impedimenta multa ceu repagula objici, bonum atq; utile est. Vulgatam porrò lectionem aliter convertere non potui, si ea magis placeat.

v. 23. μεθ' ὧν ἐδ. Cum hisce præceptionibus, quas Pythagoras suis valde salutariter propositit de conjugio, liberorum procreatione, eorundémque educatione, idque omninò cum probro & dedecore plerorumque Christianorum, planè conveniunt cum iis, quæ divinitus disseruntur apud Platonem in fine dial. 6. & 7. de legibus.

v. 28 διδασκόντων, quod numero multitudinis in Mstor. legebatur, in singulare διδασκάλου, abscissa scilicet ν. quæ perperam adjecta erat, mutavi, ut conveniret cum participio ζῶντος, quod sequitur.

v. 32. pro σωμαλιῶν, σωμάτων præferrem. Nam etsi quæ Grammaticis πτωτὰ vel possessiva vocantur, sæpè pro suis πρωτοτύποις & primitivis usurpētur, ut pro κάπρου κάπρειος, & pro ἥρωος ἡρῷος, & cætera id genus: nescio tamen an, quod poetis licuit, etiam apud oratores & Philosophos sine substantivo aliquo positum reperiatur.

pag. 181. v. 1. pro ἴσως, quod in nostro legebatur, non dubitavi φῶτα substituere, sicuti & mox v. 5. legitur.

v. 9. σωτηρίαν compositum pro simplici σῶσιν legendum judico. nisi quis, pro essentia, vel, ut sic dicam, existentia accipere malit.

v. 18 γένεσιν pro indicativo modo, ὑπὸ τοῦ γένεσιν scribi mallem.

pag. 184. v. 1. Illud ἐκ θεῶν, suspectum habeo. Legendum autem videtur ἐκθεῖναι, ut & convertit. Sic v. 5. ἐκτιθεῖσα τὸν Πυθαγόραν addito articulo legend. puto.

v. 10. πάντα ἄν ἐκεῖνος ἔλεγεν, si mendosa non sunt, mihi obscura sunt visa.

v. 18. ἕξις γεγενημένη. forte ἕξιν γε μὴν ἐνθουσιαστικὴν, ἣν ἄν θεὸν ἐπιφοιτᾶν, rectiùs legetur. Alioqui non dissimulo, me hic non parvam lacunam reperisse, & eam explere hactenus nō potuisse. erit spero aliquis feliciori ausu fortè natus, qui hoc poterit, si nostra conjectura improbetur.

v. 26. pro ἀπαλλάξεις, ἀπαλλάξεως per ω μικρὸν, in medio scrib. Rauio. & pro λοιμοῦ φθορᾶς, quod prius erat, intrepidè φορᾶς in textu ponere non dubitavi. contagia enim pestilentiæ quæ φοραὶ, & fructuū corruptiones quæ φθοραὶ, timentur.

pag. 185. v. 2. pro ἀναγκαίως, quod perperam leg. in nostro manuscr. ἀναγκαίου, legend. est enim ab ἀναγκαῖος them.

v. 5. αὐτοὶ ἑαυτοῖς pulchrè & eleganter hoc Iamblichus Homerum imitatus, dixit. Sic Terent. quoque in Phormione Act. 3. Scen. 2. non verius est dicere, ad imitationem Græcorū, ne quid sibi sit sui capiti. Vide in χιλ. Eras. ne quid sibi sit sui capiti. Et Pet. Nann. ne quid sibi, lib. 2. Misc. 19.

v. 6. Μέριμνα, id est, περιφρόνησις ἀνθρωπίνων πραγμάτων ut Hesych. interpretatur, vel μέριμνα ἀνθρωπίνων, ἢ, θεῶν, ut scholiastes Homeri, quem & hic Iamblichus secutus est: Sic enim ἐπὶ τὰ in principio stationi Apollo fingitur Achillem alloqui,

ἐμὲ μὲν πλαγχθέντα νόσῳ μόρσιμος ἦκα.

v. 19. καὶ ἄλλο pro καθ' omnino legendum videtur.

v. ult. Quod Pythagoras dixit, Θεὸν ἀνθρώπου ἄνευ κρεῶν, id imitatus videtur Plato, cùm aliàs sæpè, tum de eo gravissimè differens in fine lib. 2. πολιτείας, & in epinom. Interdù immeritò Homerum

Homerum taxat, qui dixerit Ιλιαδ.δ. Deum esse πανίσσα ἀνηνθῶτα κακῶν τε. & Ιλιαδ.ω. δοιοὺς πίθους positos esse ἐν Διὸς οὔδει. qui pleni bonis & malis, illa hominibus, prout volet, distribuat. Nam aliena non sunt ab eo, quod dixit sacer quidam vates, ὧν ἕνα κρατέει ὃν κέλεται, ὧν κέρδεα ἔπεσσιν ἐνικίζει.

Pag. 186. v. 14. Quod hîc Iamblichus Τὴν ἕξιν ἀκίνητον dicit, alii ἀμεταφορικὴν vocant, quod nōnam videtur quoque agnovisse hic noster. Homerus Ιλιαδ.ν. & aliàs ἀμόρφως κεκτῆσθαι μάθημα dixit. Porrò rectè Pythagoras distinxit ἐνδιάθετον & προφορικὸν λόγον quia potest in animo concipi oratio, quæ non proferatur: & contra alia proferri temerè, quæ in animo concepta non sit.

v. 26. & 30. ἐμπεφιλίω exaratum in manusc. neno non videt mendum ex vitiosa pronunciatione esse.

Pag. 187. v. 6. κρατηρώντος ἐμπεφίλω, itidem mendosum suspicor, ac legendum κρατηρῶντος ἐμπύρως.

v. 9. pro παρυσίας, παρῆσθα vix dubitarim legendū esse. Equidē non dubitavi ita convertere. Nam quis hîc locus esse potest τῇ παρουσίᾳ?

v. 16. κρατῆσαι. ἅλλος δέπεδε in manusc. meo iudicio, & malè scripta & distincta, hoc modo ut edita sunt, corrigenda putavi.

Pag. 188. v. 4. ὅτι Πυθαγόρας καὶ Λ'βάριδι, potiùs leg. suspicor.

v. 26. ἄχρι τοσοῦτο. malè dandi casu legi, & τοσοῦτον gignendi leg. puto.

v. 29. δόξης hîc non gloriam videtur significare, ut reddidi: sed opinationem potiùs, & σωτηρίαν non salutem, sed conservationem. Illa enim, quæ ipsi per rectam rationem videbantur, quasi serta recta conservata volebant.

Pag. 189. v. 14. ἀνεπιδέκτως, quod in nostro manusc. codice legebatur, in ἀνεπιδέκτως mutandū cēsui. Nam vulgata enunciatio non distinguit inter α & ε. & suprà p. 15. v. 31. ita quoq; habetur eademq; præcepta ibidem tradita leguntur.

v. 27. Ita legi atque interpretatus sum, ut impressum est. Verùm fortè, μᾶλλον ἐκ γυναικὸς ἀρρένων, rectiùs legi posset. Sed docti dijudicent.

Pag. 190. v. 4. pro ἐκ τρόπου, ἑκατρόπου coniunctim & adverbialiter leg. censeo. Sic enim potiùs loquuntur Græci.

v. 13. Hæc eadem fusiùs etiam tractantur suprà p. 74.

v. 28. hîc ἀνοσίως ut & suprà p. 74. v. 25. & p. 165. v. 15. perperam legebatur. pertinaces enim sunt errores. porrò hæc ab v. 20. usq; ad finem pag. pene omnia eodem modo leguntur suprà pag. 165. v. 10.

Pag. 191. v. 20. τὸν τι λόγον, perperam, opinor, legebatur in nostro exemplari manu descripto.

v. 29. ἀποφέρεται puto scribend, neutra enim pluralia semper verbum asciscunt singulare.

v. ulti. θρανθῇ. Illud hoc loco genuinum non est. Puto igitur θρανθῇ leg. ab θραύω, frango. juxta illud, qui è nuce nucleum esse vult frangit nucem, vel potiùs θλασθῇ, id est, nuda positione. Sequitur enim continuò ἀφελυσάμενα. Etsi prius sim in versione secutus.

Pag. 192. v. 12. δι' ἃς ὁ νοῦς ἐνεργῶν ἀνεθέντες, scopę sūt dissolutæ. Haud tam ē habeo, quo vinciam. Facilius namque indicatur malum, quàm tollitur. Itaq; quod potui. converti. Leviculum est quod sequitur, πάνδ' ἑξῆς, ubi legebat. ἑξῆ.

v. 20. ἱερουργίας. cerimonias verti. Alioqui non me fugit, quæ sint τὰ ἱερουργεῖσθαι apud authores significationes, quas doctiss. Budæus collegit & indicavit in suis comment. potuissem sacra, initia, & elementa reddidisse: sed malui cerimonias, tanquam rerum cœlestium τελετάς.

Pag. 192. v. 31. γυμνασιαρχὰ καὶ κοσμαγωγά. Illa non videntur esse satis integra. nec tamen video quomodo sanem. Interim sensum, etsi subobscurè, me reddidisse puto. fortè pro κοσμαγωγὰ, κοσμαγωγῶ, legend. sit.

Pag. 193. v. 9. in argumento cap. 33. ἅπας ἐς πάντα αὐτὸν, mutavi in ἐς πάντας αὖθις. Agit enim in toto capite Iamblichus, quomodo amicitiam in omnes extenderint Pythagorei.

v. 15. ἡδὺ μὲν οὖν. Illa usque ad pag. sequentis v. 11. καὶ οὕτω, cōtinent valde longum περίοδον, & præterquam quod perturbatissimè in nostro exemplari, & mendosissimè scripta ac distincta essent, dictiones aliquot sublimes, quibus usus est Iamblichus, exhibuerunt mihi non parum negotii in vertendo. Quare nemini mirum videbitur, si & nostra perturbata & confusa sit oratio. Quanquam ut illam obscuritatem vitarem, totam illam complexionē verborum in aliquot periodos dispescui. Nec eo tamen inficias, quin illa, *amor*, *declaratur*, *conciliabat*, *constringebat*, *moderabatur*, *conspicimus*, quæ de meo addita sunt, etiam omitti possint, ut orationis mem-

bra quam minimum luxentur. Docet namque Pythagoram, ut legislatorem & inventorem mandasse deorum erga homines, doctorum inter se, atq; omnium ordinum hominū cùm inter se mutuo, tum erga belluas, imò verò etiam corporum cum animis simul & corporibus amicitias esse debere, perinde ac sit ἀρμονία & consensus in elementis & cœlestibus corporibus.

v. 30. ἀδελφόν gignendi casu leg. putarem.

Pag. 194. v. 15. pro *convenerat*, secundū lego & convertō. quàm verò optandum foret, hanc amicitiæ tesseram, quæ inter Pythagoreos planè admirabilis exstitit, hodie inter Christianos ita eminere, ut posset dici, de numero est Christianorum, Catholicorum &c.

Pag. 195. v. 1. Hesych. ἀμυχὴν interpretatur ἐπιπόλαιον ἕλκος. deducitur ab Them. ἀμύσσω, i. exhulcero.

v. 4. ἀμφότερα μὲν, μᾶλλον μέντοι &c. leg. Hæc omnia ad v. 21. pag. 194. usque ad ἐχθρὰν ἀπόβλητον versus 30. hujusce pag. habentur ad verbum supra ab pag. 100. v. ult. usque ad τοιοῦτον μέντοι pagin. 102. v. 7. Nec putandæ sunt otiosæ esse ejusmodi repetitiones, quòd pro ratione sententiæ sæpè iisdem sit usus Pythagoras, διὰ τὸ πολλὰ τοῖς πολλοῖς ἔχειν, uti vulgato dicitur proverbio apud Græcos.

v. 32. Locum asteriscō notare volui, quòd mihi saltem mutilus & vitiosus videatur. certè illud ἀγαθὸν germanum non est, & reliqua ut ὅλα intacta reliqui, vel conversa boni consulenda.

Pag. 196. v. 3. pro συγκρουσιῶν fortè illius cōtrārium ἀσυγκρουσίαν rectiùs legetur. Sed ne sic quidem totus ille persanatus erit locus, qui ideò alium Æsculapium necessariò quoque præstolabitur.

v. 27. pro περιελόμενος, equidem mallem περιελόντες, non enim circumsecandæ sunt alienæ & noxiæ amicitiæ: sed planè amputandæ erunt.

v. 30. ἀστεΐστως adverbialiter leg. suspicor. & ἀφιλοξενίαν quod & inter σφάλματα.

Pag. 197. v. 1. pro ἀπιστίαν, quod erat in manus. sententia exigente σύστασιν leg. ut mox v. 9. vide Prover. apud Eras. Dionysius Corinthi.

v. 3. οἷον τοῦ. Illa etiam suprà habentur, p. 191. v. 1. Mox v. 7. λειτουργίας, legi quod antè ἐκκλησίας.

v. 11. φοβίαν. Sic suprà hunc nominavit p. 111. v. ult. & semper nominat noster Iamblichus, Sic Suffridus Petrus homo perendinus scribit se reperisse in veteribus libris, dum emendat Cicer. officia Cæterùm M. Tullius lib. offic. 3. & Val. Max. lib. 4. cap. 7. Pythium vocant. quæ rectiùs, aliorum esto judicium. Historiæ verò, quam noster ex Aristoxeno commemorat, iidem authores locis jam dictis, & Cicero Tusculan. quæst. 5. & Lactantius lib. 5. cap. 17. suppressis nominibus meminerunt. Insigne amoris & fidei exemplum, cujusmodi rarò fanè, atque haud scio an simile quisquam in sacrosancto amoris & fidei vinculo conjunctis hominibus reperiat.

v. 23. Nescio an non pro simplici φορὰν, potiùs συμφορὰν scribendum sit. Sic reliqua, quæ sequuntur, valdè erant mendosè descripta. quæ cùm leviuscula sint, piget annotare.

198. v. 3. pro Πλωτῖνον, suspicor Πλοκτῖνον ab Iamblicho scriptū fuisse. Sic v. 13. ἰφῦσιν ἀ Δαιμόνιος, legend. puto. Deinde διαμαίσασθαι quæ legebatur, quæ in infinita particip. mutanda censui.

v. 26. σκοπήσαντας legendum censeo. & mox v. 30. δολωθῆναι. Suprà v. 17. perperam μισθοφορεῖν etiam legebatur. & pag. 199. v. 3. τὸν τοῦτον fortè.

Pag. 199. v. 11. σημεῖον τῶν δεῶν θελήσεως, judico leg. videtur enim hoc, aut simile aliquod verbum desiderari.

v. 16. σπουδῆς φίλοι ἀλλήλοις existimo scribendum.

v. 21. Vide num ἰφῦσιν ἀδῶν leg. sit vel ἰφύμνων. priorem lectionem vel conjecturam ego secutus sum, licet altera videatur præferenda.

v. ult. τὸν μὲν ἀνθρώπινον μισλόφρον, fortè non malè quis legat, & v. seq. pro ἰσόνομον, ὁσονοῦν, substitui.

Pag. 200. v. 2. pro ὀφρυώσης, quod nihil significat, ὀφρύωσις puto leg. Similiter v. 4. πυρώσεις legend.

v. 25. σκοτίοις, uti v. 8. antè rectè σκότιον. Similiter notum etiam pueris, non συναγωγεὺς λόγων, ut in nostro habebatur, sed συναγωγὸς λόγων leg. esse, uti edidimus.

Pag. 202. v. 8. in argumento capitis 34. post φιλοσοφίαν, ἅτερ inserendum statuo.

v. 11. στεναγμώδεις adverbialiter scribendum judico.

Pag. 203. v. 17. Existimarem illos genitivos τῶν, mutandos esse in τοὺς ἄλλους, τοὺς δὲ Ἀλλοίους. Nam si referas ad Πυθαγόρου & Ἐπιμενίδου, quomo-

nomodo poterunt esse deucalionis manus?

v.21. Malè & mendosè Ξοῦθος legebatur. pergò quis fuerit Xuthus, nempè ut mox dicitur, nis pater, etiam notum est ex Polymnia Herodoti. Suidas ejus quoque meminit in Βουζυγίης.

v.25. Hic parvum defectum esse puto, quem upplo legendo, καὶ τοῖς πατράσιν, cum copula. hoqui non video, quo pacto τὰ Ἀχαϊκὰ & καὶ ἐκεῖθεν cohærent.

Pag.204 v.4. pro Ἐυβοίης fortasse Βοιωτίης. De illius autem raptu nihil me legere memini. An verò hæc ad unguem quadrent cum iis, uæ traduntur apud alios, meum non est excutere. Certior autor, meo judicio, Iamblichus, quàm ut in disputationem vel dubitationem ea venire debeant.

v.6. pro Ὄφιθεν, Ὄφεως lego, cùm quod verissimus sit omnium Poëtarum: tum verò maximè, quòd non inveniam ullum scriptorem hoc nomine.

v.7. illa duobus uncis seu hamulis inclusa sunprà etiam penè ad verbum habentur, p.147.v.30.

v.15. Et hîc περιφερομένων, sicuti suprà, pro προσφερομένων positum. Constans autem, vel potiùs pertinax, ubique est error.

v.26. παραπεπόκασι, fugisse & vitasse verendum fuerat. Sic ἔψυκε v.17 adhibuerant, pro adhibent. Pulchrum autem illud προκαλούμενος, quo verbo similiter usus Sanctus Apostolus 2.Cor.2. v.17. quod doctissimus Œcumenius per τοθεύοντες interpretatur.

Pag.205. pro genitivis illis, τὸ ἀτίμητον accusandi casu lego.

v.9. Locus ille Homeri de Tantalo exstat Ὀδυσσ. λ. Carmen hoc est:

Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον χαλεπ' ἄλγε' ἔχοντα,
Ἑστεὼς' ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσιπτάζε γενείῳ.
Στεῦτο δὲ διψάων, πίειν δ' οὐκ ἔχεν οὐδὲ λαβέσθαι.

quorum hic sensus est.

Tantalon haud parvos hic vidi ferre dolores,
In stagno stantem medio & mento tenus undam
Captantem refluam: sitiens sed stabat, & illis
Arida non poterat fugientibus ora rigare.

v.14. vel ἐν ἀφείῳ, vel una voce ἐναφείῳ potiùs legend. statuo. Quo vocabulo utitur quidē Evagrius scriptor Ecclesiasticus lib.3.cap.28. sed nondum satis didici, quid vel hùc τυχὸν, vel ibi ἄνθρωπος ἐναφείος sibi velint.

v.16. Hoc dictum tribui Pythagoræ, non ex quovis ligno Mercurium exsculpi, testis etiā est Apul. prim. Apol. ut & Eras. annotavit in explicatione istius proverbii.

Pag.206.v.1. ἐνχειρεσίην nihil significat. Lego εἰς χαιρεσίην vel χαιρεσίην, vel denique εἰς ἐκχυσίην. utrumque in versione mea exprimere volui.

v.10. Quod enunciatoribus hic sepulchrum factum dicit, hoc suprà etiam tributum videmus fucis discipulis & exspectationi suæ non respondentibus. p.78.v.23. & 79.v.18. columnis & cippis erectis, veluti talibus, qui in hominibus esse desiissent.

v.20. διαφυγόντα σίκαν, utcumque in versione reddidi. Cæterùm & hîc in margine minio erat adscriptum, τὸ δὲ διαδιδράσκοντα ἄνθρωπον ἐκεῖνα ἴσχει. Interea verò quid esset, nondum ab quoquam, quod sciam, præter Iamblichum traditum. Quale autem, equidem hactenus ab nemine explicatum vidi. Utinam verò Simplicii in hosce libros Commentarii, hoc nos cum aliis procul dubio latissimè docturi, tandem è sacra Vaticana ceu sepulchro Æsculapii alicujus ope & arte, veluti in vitam semel prodirent.

v.31. Hîc olim εἰσαγέτω vel εἰσαγῶ pro ἐξαγῶ putavi legend. Quid si verò potiùs ἐξαγέτω legatur? judicet lector. Porrò Hesychius Grammaticus gryphum dedit τὸ διαλῦσαι καὶ συμπεῖραι ζήτησις αἰνιγματώδης, καὶ ἀπόλυσις τοῦ μὴ λύσαντος τὸ γεῖφος ὀκτὼ τὸ συγκείμενον, ἢ ἐκ δέκα ἑνὸς, τοῦτ' ἔστι κάδος ὕδατος. consentit illi Eustath. in Ὀδυσσ. χ. p.1926.v.57. γεῖφος, inquit, ἐστὶ διαλῦσαι ζήτημα, ὃ σὺν συμπλοκῇ ἴλεγέ τις προσκρίνας φιάλας οἷον γεμίζειν. καὶ ὁ ἱπλυσσάμενος τὸ λύσειεν, ἐξήκοντα, οἱ δὲ μὰ, ὁ λύσας σοφὸς ἔστω ἐν φιάλαις. Suidas verò, quod propius convenit Pythagoricis hisce gryphis, dicit esse λόγον διαλῦσαι καὶ συμπλέξαι, τὸ ἔχοντα πάθος· οἷον ταυτὶ μὲν φαινόμενον.

Pag. 207. in argumento cap.35. ἀλλὰ τίνας ἐπὶ θεὸν simpliciter legebatur. Suspicans igitur substantivum aliquod prætermissum, αἰτίας apposui, nec factum dissimulare volui.

v.24. ἀπὸ διδυμείης pro ἀπὸ διδυμίης omninò, scrib. videtur.

Pag.208.v.10. κέλλω redundare puto. Sic superiori pag. legebatur quidem, sed mutavi in Cylonem. Deinde v. seq. μετ' ἐκεῖνα τῶν γραφέων legere mallem.

v.30. ὑφορώσης numero multitudinis potiùs leg. sit. Nam etsi Cylonitis maximè insidiatus sit, ut præcipuus auctor, tamen Cylonii hanc succensionem patem tribuendam, propter πρό-

μαυζων verbum, quod statim sequitur.

v. ult. διέτρεχεν, Etsi hæc locus posteà inter errata emendetur, tamen quia nimiâ properantia non tam typographicæ operæ, quàm nostros seniles caligantesque oculos fugit, hic quoque indicandum putavi, legendum esse, *foras egressi & elusati fuerunt, pro, foris exclusi & obtruncati perierunt.* non enim perierunt, sed vi & robore quasi ferientes perruperunt veluti densum hostium agmen, & foribus effractis foras evaserunt, uti posteà dicitur.

Pag. 209. v. 29. ἐζων ἀναπεδήσαν. sine τι & mox φάσθαι τι ἀχὶ scrib. videtur.

Pag. 210. v. 4. Illud εὐγενὴς mendosum est. Videnum ἐὸ γένος, vel ἐὸ γενεῦς potiùs scribendum sit.

v. 13. Illam stellulam tollet, & locum sanabit pagina 162. v. 15. ubi hæc ipsa historia descripta est. Lego igitur. ἐκορυφώθη δὲ τῆς Γ' πολίας τοσαυτάκις μὲν ἐκ πρώτης, vel πρώτης, ut hic habetur.

v. 29. Ibi prius ἀξιωματικοῦ) legeb. quod in infinitivum non malè mutandum duxi.

Pag. 211. v. 14. post ὄνομα, ἀφανισθέν, vel simile verbum inserendum autumo.

v. 25. pro ἀδόλυγ, quod A Bolicè dicitur, ἀδόλως existimo legend. Neque enim noster, ut nec Plato, illa lingua scripserunt.

P. 212. v. 9. in scripto hæc legebãtur ἐπὶ Νείλου ἐπύγχανον ἴσης μαθηματικὰ πολλὰ, οὐδὲ μὴν ἔξω ἀφεστῶ σοφιστέων. Sed ex malâ pronunciatione vitiata facilè fuit corrigere.

v. 26. ὀσσον erat in manuscr. & vers. seq. μικρὸν μὴν legend. puto.

Pag. 213. v. 2. διεφθαρμένῳ legeb. in manus. Sed ego accusandi casum nominandi casui præferendum duxi.

v. 7. οἱ τῆς συγγενέως ἔλεγον — leg. puto, ut sit oratio copulata.

v. 21. Homeri locus, qui allegatur hîc, exstat δ 580. ξ. Solum pro λίθου, quod in fine secundi versus est, Homerus ὕδατι habet.

Pa. 214. v. 2. προσκυνεῖν. A Pythagora ergo didicit Socrates solem orientem adorandum esse: & huc referendum Adagium, quod ex Plutarcho exponit Eras. *Plures adorant solem orientem, quàm occidentem.*

v. 6. ἀναβάλλεται in manus. nostro legitur.

v. 8. Valdè salutare fuit, quod suis præscripsit, quid manè, & quid item vesperi faciendum esset. Idem dicitur in aureis carminibus. Consule ad hæc, quæ doctissimè luculentissimèque habet Eras. ad Proverb. Quo transgressio.

v. 25. Locus valdè interpolatus, & qui medicam manum requirat, quam nos illi præstare non potuimus. Itaque manus abstinuimus hæc convertimus.

v. 32. Pro ἐμβάλλει, quod posui, perperam scriptum fuisse in manus. ἐκβάλλει, nulli non notum.

Pag. 215. v. 3. ἀλλοτριοφθάλμους omninò leg. ni referas ad ὄσσε. & v. seq. ἀχθόμενον habebatur, quod accentus declarat debere esse genitivum pluralem, uti edidi.

v. 16. pro ἀλφαλόεντα τὰ πάντα, lego ἀλφαλοέντα. Nam quid esset ἀλφαλόεσσα, μὴ ταλαίνης;

v. 20. σοφίσται δ' πολλῶν διαλεκτικοὶ legend. suspicor.

v. 23. πόλεμον legend. esse constat ex pag. 207. &c. nisi fuerit binomius, uti fuisse apparet ex pag. 208. v. 10.

v. 26. μακρόπους τε leg. judico, vel δὲ expùngendum.

Pag. 216. v. 15. πουλύβοτον λαῶν, millies obvium in Homero. pro ἐμφανίσσεται, ἐμφανίζεται lego. & mox v. 17. ἀλογεσσιὰ. Deinde ἐκ τῶν ἀρχαίων, quod tamen cum quibusdam, quæ continuò sequuntur ejus est generis, ut putarim non esse attingenda. cæterùm grave satis accusationis.

Pag. 217. v. 5. pro ἴσ', ἴσθ' leg. suspicor. alioqui nescio, quem locum hic habere possit conjunctio ἴσ'.

v. 12. Illud fluvii nomen procul dubio gentis manum non est. Quis enim audivit, vel legit, unquam hujus nominis fluvium? Itaque facilè hinc adduci potero, ut credam Teutobrauta legend. esse, quo de Strabo lib. geograph. 8.

v. 16. pro ἐκγενέσθαι fortè rectius ἐκγενέσθην, quo usus est supra p. 184. v. 6. Aliud est enim ἀγενὲς & aliud ἀγενὲσιον, uti puto. Deinde post πανῶν aliquid deesse videtur, deserta fuerint scilicet, vel simile. Sic quæ proximè præcedunt obscura sunt.

Pag. 218. v. 5. σεφῶν legere malletur. Sic v. 8. ἀφηγήσατο, augmento manifestè omisso. & pro φεύγει putarem φυγαδεύει leg. esse, ut sequitur mox v. 12. & pro δυχερέσσοντες, δυχερέσσοντας substitui.

v. 13. φάσκοντα integrum non videtur. Ego participium masculinum in femininum φάσκουσα, mutandum censerem. Interea non dis-

sitcor

ficeor dubia dubiè à me quoque conversa, imò ne intellecta quidem.

Pag. 219. v. 3. Quid significet hoc quidem loco ἐκ τῆς μάθης μαθόδε, me planè fugit. Itaque pro μαθόδε, μαθοδείας rectè existimarem legi posse. In versione tamen veterem lectionem non temerè mutandam putavi.

v. 6. λεγομένως itidem mendosum est. Lego, λεγόμενον, vel τὸ λεγόμενον ut proverbiale fuerit eo tempore, ὁ τῶν δὶς Νίνων. De Nino Assyriæ, & de Ninoe Cariæ urbibus, apud Strab. & Stephan. legitur. de Ninoe verò ne gry quidem repertas. Itaque vide an non potius alterutrum legendum sit.

v. 16. κ' τὸ μυρίου. Hic adverbium χρόνον, ἐπὶ omissum puto.

v. 18. καὶ τὸ θ' αὐτὸς copulatè leg. suspicor.

Pag. 220. v 6. pro ἰχθύων, vel ἰχθύων, ut in nostro exemplari legitur, ἴχθυσι vel ἰχθύσι, ut præced. pag. v. 13. leg puto.

v. 9. Pro Μνήμαρχος Πυθαγόρου, Μνήμαρχος ὁ Πυθαγόρου exstimo leg.

v. 17. ἀνατόμων, portentum verbi. Cæterùm leg. videtur, ἐν ἀνδρομήκει, vel ἐν ἀνδρομήκη. Quod posterius etsi in versione sim secutus, tamen prius magis germanum suspicor. & ἐκλιπὼν τὸν βίον, pro, *defecit cum vita*, quod impressum est, mallem, defeciſſe cum vitæ necessaria. Nam an vita apud Latinos, perindè ac apud Græcos βίος, pro vitæ necessariis accipiatur, ambigo. Quanquam Terentius alibi, cùm dicit, *cui opera vita erat*, pro vitæ necessariis usurpasse videatur, & Donatus vitâ alimenta etiâ dici autor sit.

v. 30. ἐν Μεταποντίῳ cum præposit. lego, ut ἐκ Ἡρακλείας dixerat.

Pag. 221. v. 10. ἐν τάδε legeb. corruptè. Cæterùm in hisce nominibus permagna est varietas, quod valdè osciter descripta & cognomenta pro ipsis nominibus sæpè posita essent. Itaque antè, quàm ad numerum virorum CCXIIX, quem ponit Iamblichus, pervenire potuerim, illa non parum me torserunt. Veniam tamen precor, si ubi adhuc ut homo erravi. nec sperem hoc mihi fore fraudi, præsertim cùm in pleriſque ingenio divinandum esset. Suppeditavit quidem ex sacra Vaticana opinor descriptum Catalogum paullò meliorem D. Canterus, sed is nondum ad omnia remedium suppetebat.

v. 11. Canteri scriptum habebat Κρότωνιάτης, quod noster Κροτωνίης. Sed posterius præfero, Quanquam utrumque patronymicum authore Stephano dicatur. Deinde ipsum habet Κροτωνιάτης, quod noster Κροτωνίης, ut ediᵈi.

v. 17. In nostro mendos. erat simplici λ Μάλλης.

v. 18. pro Ἄγλαε, Ἄγλαες fortè, vel Ἀγλάου leg.

v. 21. pro Βρύωνος, Βρύωνος, ut antè aliquoties admonitum, perperam, nonnulli Βρύων

v. 22. Loco Ἀρχέδικε, Ὀρχέδικος legitur in Vatic.

v. 25. Ξενοκλῆς & ΕΥἴφη. & v. 28. Θράσων & ΕΥἴππων aliàs Cant. Catalogus: & v. 29. pro Μεγιστίας, Μεγίστων, & pro Πρωκλῆς, quòd in nostro legeb. ex illo in Πρωκλὴς mutavi. v. 32. Πόρων simplici ρ. & v. ult. Δαμίδας in nostro erat.

Pag. 222. v. 4. pro Ἄρχιππος, ΕΥἵππων ibi legitur. & v. 6. pro Ἀνάξας, Ἀγασίας. & v. 8. Κλεισάγορος.

v. 14. Φρύνιχος, Σπιχίας Catal. Cant. & v. 6. Πισίδης, & Βελίας

v. 19. Σοβαρίτης leg. Μίτωνος, Ἴσωνος. v. 21. Μιτίτης, Διοκλῆς. v. 22. ΕΥἴωνος non Εὔνους Τορρηνὸς unius nomen suspicor, ut cognomentū à patria additum sit propter discrimen alterius cujuspiam hoc nomine. & tum reddendum est Tyrrhenus.

v. 33. pro Ἄμυκος, ΕΥἴμυος, ΕΥἰμύλας. & vers. penult. Δάλιννος leg.

Pag. 223. v. 1. Κρότωνος, & pro Φαίδων, Φίδων. & v. 2. Ὄκκελος καὶ Ἔκκελος suspicarer leg. fortè notatur ille, cujus extat etiamnum tragœdia Catulus περὶ τῶν πάντων φόνων. Nam & ille Lucani nomen præfert. Cant. catalogus legit Ὄκκελος καὶ Ὄκκελος.

v. 7. pro Ἀδμήτης, Ἄδμητος substituendum. notatur enim proprium viri nomen, non Lacones populi. & sic sacra Vatic. sic ΑΥἴτος.

v. 10. Ἀριστόκριτος v. 12. Ἄθωνος & v. 13. Κάλαις Calais Σιλανίων, prius nomen, alterū à patria cognomentum est.

v. 19. pro Δρύμων Canteri scriptum habet ΕΥἰρύμων.

v. 23. post κυβερνήται in nostro exempl. erat Πολιάδης, quod exterminavimus, quòd antè Sicyoniis fuerit hoc nomine.

v. 27. Quatuor illa nomina media Λυσιάδης Κορίνθιος, Χρυσίων Τυρρηνὸς, Νικοτέλης, Ἀθηναῖος Νικόστρατος Πόντιος cognomentis ornat Iamblichus, ut ab aliis iisdem nominibus

distinguatur. Quæ omnia nomina reperiuntur apud Laertium scripta. Verum major exhibita difficultas in inveniendis nominibus fœminarum, quæ numero duntaxat, ut putabam, Iamblichum fuerunt XVII. Consulendus de nonnullis etiam magnevelle Clem. Alexandrinus ἐστρωμ. ε.

Pag. 223. v. ult. pro ΕΥμολλίδι, Cant. scripti habet Κ'μολλίδι Τ' Κροτωνιάτα., Ego vero γυνὶ Τ' Μολλίδι Τ' Κροτωνιάτα, cujus inter Crotoniatas, ceu maximè nobilis, & alibi honorificè Iamblichus meminit, legend. suspicor.

Pag. 224. Pro, Φίλιππος, Cant. Φιλτίας, & lego porrò Λεωνίδη vel Λεοφάνει Θυγατέρες Κλεάρε- τε vel Λεοφάνε Τ' Κροτωνιάτα.

v. 3. Βυθάριν ἀδελφὴν Ὀνήτορος, καὶ Ἐχεκράτους. in mendosissimis habeo, nec commodus nec germanus ex illis à me sensus elici potuit. Iudicent autem docti & eruditi, an non commodè legi possit ex illis vestigiis, Βυθὶς Ἀσσανία, vel Βυθὶς Ἀ'θηναία Τ' Λεκτροφόνου, καὶ ἀδελφὴ Ὀνήτορος καὶ Ὀνήτου Τ' Κροτωνιάτου. Nam inter Locrenses celebrem fuisse Adicum ex superioribus evidenter patet. Et ut Μηδὼ fuit, ait ur Theanus, exstant adhuc aliquot perelegantes epistolæ in volumine Epist. apud Aldum impressarum, sic potuit esse fœmina nomine Βυθὶς vel Βύθη. Verum nihil habeo præter conjecturam, quæ sententiæ propemodum, & spero volentibus iri, donec quid melius fuerit productum. Et pro Λυσανία in versione, Λεσσανίαν legendum.

v. 5. Ante Θρασυ Canteri Catalogus habet Κροτωνιάτου Δαμοκλέους, γυνὶ Κλεάνορος τοῦ Δαμοκλείους.

v. 8. Deest tibi nomen proprium fœminæ, quæ restituo ex Canteri scripto Ἀ'βρότελος Ἀ'βροτέλους τοῦ Τηρεντίνου θυγάτηρ.

v. 10. pro Τυρσηνὶς equidem Τυρσίνις lego, vel ut Cant. Τυρσίνης legendum, videlicet Milonis conjux, Tyrseni Sybaritæ. Sic pro Σιβαρίτης, Cant. habet Ἀ'βδηρίτης.

v. 11. Et hoc nomen corruptum est. Legendum ex Cant. Catalogo Νικάδα Τ' Ἀδικίνα. facilè enim ultima proprii nominis syllaba Τα potuit accrescere principio cognomenti Δικίνης.

v. 12. pro Δὼ, idem scriptum legit Δυώ.

Ultimo asterisco addo ex Suida, ut numerus quem Iamblichus ponit, justus sit & completus, (sunt enim hactenus nomina revera sexdecim) Ἀ'ριγνώτη μαθήτριαν Πυθαγόρου τοῦ μεγάλου καὶ Θεανοῦς Σαμίας, Φιλοσόφου Πυθαγορικῆς. Iudicent docti & tolerent, donec, quod magis germanum est, inveniant. Atque hîc nobis castigationum in hunc librum modus ac finis esto.

Castigationum & notarum

IO. ARC. THEODORETI

in lib. primum Iamblichi de vita Pythagoræ & Pythagoreorum

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGENDA.

Pag.3.v.15.εἰδῶ. pag.4.v.13.ἐξ ἀπ. pag.5.v.3.ἐκδέκεται. v.14.ἐ κρυπτῶ. cum antic. p.8.v.18.ὅτι μὲν ἀπόντος. p.14.v.16.ἐνόησεν. v.19.educator. p.15.v.11.ἀπεξήρης. p. 16.v.3.δοξῶν. 18.v.15.πρωτεῖον. 27.v.1.γνιοῦ. 28.v.6.Ἀπόλλωνα. 29.v.19.ἄκρις. & v.28.Pherecydæ Syrio. 30.v.12.ἐκνέφωνος. 36.v.4.ἀφυλάκτων. 39.v.27.ἐπόνησεν, ἀλλ'. 40.v.23.eam,quæ dicitur incrucenta,25.τῦτον. 44.24.ἑρμῆν 47.13.epipar. 30.μόνον τὸ γενέσθω βῶμον. 56.v.penult.post πόλιν punctum. 61.21.*scribe*,ut magis amentur diligantur; 64.13.ἀπαυλῶν. 24.perspiceret. 65.27.*scribe*,tenderet. 68.12.ὀπαγγεῖ. 70.1.pro nobis *scribe* natis. 72.10.ὡς ἂν.12.δορυφορῶν,ἀγωνιζόμενον, 76.1.tenementur. 77.29.χαλεπώτερον. 85. 3.ἀπαγγειλάμενος.20.τὰ δὲ πόδε. 87.28.πόδων. 90.15.ἐνθάδε. 91.7.in Lat.acceptisset. 98.18. aut concertatione. 104.28.Sacrifica. 110.24.in Lat.*dele* sp.& 30.ad diurnis tribus. 111. 26.Pythagoræ sapientiam *scribe*. 112.10.post dibuæ *dele* punctum. 116.15.πόνον. 122.2. Ἀρχῆ.& in Lat.Archy. 129.22.*scribe*,arte hoc sibi paret,expuncta scientia. 133.23.θεῶν. 135.7.Βασάλγει. 137.4.In Lat.commemoralle. 138.10.ἐπιζῶσι,& 11.ἀσφαλῶς.ἐπ.ῥίζωμα τ 146.24.tumoribus. 147.15,in *pueri dele* jota subl. 152.22.κυριεύτω. 154.26,post πολίτας, & cives,comma pon;& 27.in Lat.idque per. 155.14.ὑφέτας,27.ἀφεστῶτας,28.Καλλιμέδη. 156.16.arbitrabantur,tanquam.18.ἀπόρρητον. 158.4.ἀνδάνειν.& 6.in Lat. Ad alterum. 161.7. statuebant. 162.16.post Sytium,interque,præceptorem suum. 164.2.post naturam,colon.& 34.Luxuriosis cibis. 165.10.πάντελῶς. 166.3.& quasi.29.[illegible]que interneces. 167.14.ἴσως. 168.22.Myllia.28.Ego verò,ne hujus tibi causâ exponam,fabas potiùs conculcare elegero.*scribe*. 169.5.βασάνων. 173.v.penult.πανάπαν. 175.16.τὸν ἀδικοῦντα. 177.19.post ἕνεκα *dele* punctum,& in Lat.post parare,pone comma.& mox deleto puncto post esse de vasis itémque poculis,*scribe*. 179.16.τελεσμοῦ. 32.post ἀφροδίσιον punctum. 183.9.ἀπελαύνων. 184.6.ἀγελαίων. 185.1. ἀφεῖναι.32.post λαβεῖν, comma. et sic quoque in Lat.31.post malorum *dele* dixit. 190.12. πλουσίας.& 13.πᾶν πολύ,sine vi. 195.4.ἀμφότερα μᾶλλον μᾶλλον.&c.196.4.atq; actione.30. Ἀριστηγενίδην. 197.3.omnibus.14.τρόπον.28.ei insidiat. 198.15.ἢ πε. 199.25.βασάνων. 201.3.contemto.28.amicitiæ.29.respiciebat. 203.19.natum 204.4.ὡς εἰ. 206.27.usu venisse. 208.v.ult.foras egressi eluctatiq; fuerunt.*scribe*. 210.16.esset.& 27.defecerit,præsertim post. æquam. 214.13.καταστάντων. 217.6.reprobata. 218.20.Dinarchus,222.21.Σοβαγένη. 224.12.Σαλαμῖνα. In Epistola ante notas p.2.21.obsecratos.

Reliqua minuta cum distinctionibus benevolus lector facilè ipse per se corriget.

EXCUDEBAT AEGIDIUS RADÆUS

ORDINUM ERISIÆ TYPOGRA-

PHUS PRANEKERÆ, ANN. M. D.

XCVIII. XVIII. CAL. SEPTEMB.

IOAN. ARCERII THEODORETI

CASTIGATIONES ET NOTAE

IN LIB. II. IAMBLICHI CHALCIDENSIS

de Pythagoreorum protrepticis orationibus ad Philosophiam.

TITULUS hujus libri indicat quasi epitomen tradi Cōmentariorū, quæ scripta fuerunt ab illis viris, qui Pythagoræ philosophiam sectati sunt, quibus homines ad sapientiæ studium excitare voluerunt. Sanè ut superior liber merè fuit Historicus, quippe qui contineat descriptionem vitæ ipsius Pythagoræ & Pythagoreorum, eorundemque studia atque exercitationes: ita hic merè quoque Philosophicus est, è media depromptus Philosophia, continens præclarissimas adhortationes & saluberrima præcepta, quibus ad sapientiæ adyta, quatenus quidem eam Philosophi naturæ & ingenii luce cōpertam habere potuerunt, homines excitare, & à corpore ad animum atque usum rationis adducere studuerunt. Quod si verò hæc ad illā personam referas, quæ πρώτη vera & æterna Dei sapientia est, maximum procul dubio ad vitam salutariter instituendam momētum habitura sunt. In fine leguntur Symbolorum Pythagoræ ἀποφθέγματα longè doctissimæ, quæ huc etiam non parvum calcar adhibere videntur. Quod in calce libri à quodam minio asscriptū erat, hic in vestibulo ponere volui, quod ad libri commendationem non parum faciat. Erat autem hujusmodi: θαυμασὸν βιβλίον Θεοῦ τὸν λόγον, γέμοντα πάσης γνησιωτάτης θεωρίας, καὶ ἀποδείξεις ἔχοντα πάσης εὐτόνους. Id est: Admirabilem hunc librum in lucem extulit omnis cognobilis contemplationis ac demonstrationum plenum, validas habentem assensiones.

In titulo προτρεπτικοὺς λόγους reddidi adhortatorias. Poteram Græcum retinuisse, ut D. Tertullianus vocabulum apologetici usurpavit, & plerique Latini infinita, quæ Græcanica essent, retinuerūt: poteram item vocabulo magis Latino, *adhortatorios*, usus fuisse: verùm quia non ignobilis nec indoctus mehercle: sed magni nominis & eruditiōis scriptor, Gētianus Hervetus in Clementis Alexandrini protrepico vertendo, eo ante me usus est, equidem non video, cur ab eo magis abhorrere debuerim.

Pag. 1. v. συνήγαγον converti, quæ requiri & necessaria esse videbantur, in quo secutus sum Suidam, qui συνήγαγον inquit nō modo τὰ σὺν τοῖς μίσγειν ποιοῦντα: verùm etiam addit, καὶ τὰ εἰωθότα ἁπλῶς καὶ ἀφειδῶς.

v. 14. pro πρεσπεδίας, πρεσπεδάσας lego. Etsi autem illud nihil planè significet, tamen in contextu fidei testandæ caussa relinquere volui.

v. ult. αἰδὲς legend. non αἰδὲ, quòd hoc sit loci, illud temporis adverbium, atque huic loco potiùs quadret. Ponetur ergo in textu προεκτὰ ἅπαντα.

Pag. 2. v. 3. Asteriscum ibi posui, quòd oratio sit imperfecta, ac planè ὑπό τινος leg. existimē, ut τινος omissum sit.

Sic v. 1. perperam in manuscripto legeb. σφετέρων.

v. 19. περὶ τὰ ἀνθρώπινα leg. censeo. Hic minio margine asscriptū erat, ἀπὸ Σταβαίου Ἀνθολογικῶν, ἐκ τῶν ἄλλων. Et suprà v. 13. παρεμένων malè legebatur.

Pag. 3. v. 4. Defectivam esse orationem puto, nec eam ita scriptam ab Iamblicho, uti legitur: sed scribæ oscitatione & incuria verbum simul & articulum omissa esse reor, atque ita legendum esse, προτρέπει ἅπαντα τὸν Πυθαγορικὸν ἐκ τῶν ἄλλων τὸν τρόπον. Sic v. 7. vitiosè in manuscripto, ut opinor, legebatur, λιλαίεσθαι & ἐξετρεπῶν, & p. præced. v. penult. ἐκ χρείας itidem scriptum erat, augmento verbi in conjunctionem imperitè mutato.

v. 31. ψυχὴ ζῶντας ἡμᾶς, τῷ τοῦτο ἀρετῇ ἐστὶ καὶ ζῆν, legend. & interpungend. Porrò aurea illa sententia citatur à Stob. λόγ. κ. περὶ φρονήσεως. Et respondent omnia, nisi quod verba, quæ p. 4. v. 5. sunt, paullò aliter legit, ἅπαντα δὲ

ἀνδρείαν ἀγάπην &c. Sed nostram lectionem præfero.

Pag. v. 2. Quemadmodum hic virtus cum auctâ præclarè conjungitur, & turpitudo cum rubigine copulatur: sic Plato similiter disputat in Hippia majore ἐν ἀγαθῷ καλόν. Et Hierocles ad vocabulum χρυσῆν.

v. 7. παχυμερὲς mihi suspectum est. Etsi enim παχύμερος is sit, qui aliâs etiam Græcè παχυμερὴς dicitur: tamen nescio an reperiatur. Olim putavi ὑπομνὴς potiùs legendum: unde ita etiam convertî: sed fortè ἀδελφὸν germanum est, quanquam eadem sit ἀναλγησία omnium. Intelligit λήθαργίαν & moram, quæ fraudi & detrimento sæpe est iis, qui vitiis se semel manciparunt. Consuetudo enim transit in mores, & naturæ ut inquit M. Tullius, vim obtinet.

v. 16. αὐτόματος ἐκ ταὐτοῦ. Mihi mendosum est. Certè confusa & obscura constructio verborum, quam reddidi, ut potui. Græca equidem sanare non potui, nisi legatur, αὐτόματος ἐκ τοῦ πλέω ψυχοῦ.

v. 18. καὶ ἐπιστήμης. Lego, καὶ ὁμοίως ἐπιστήμης μανθάνειν. Locum hunc citat Stobæus λόγ. μα. Venetæ editionis.

v. 21. Quod hic scriptũ est ἐμαυτόν, apud eundem Stobæum λόγ. μδ. ubi hæc citata sunt, ἐμαυτόν legitur. Verùm ego hîc nostram lectionem præfero.

v. 31. Nescio an non potiùs, ἀλλ' ἐκ legendum sit, reliqua confusa & obscura, quæ reddidi, ut potui. Fortè ἀ οὐκ ἔστ' ἐπισθένοις, non ἐστόν. vel, ἃ οὐκ ἔστ' ἐπισθένοις, μᾶλλον σπουδαστὸν, hoc est, si optabilis est sensuum bonitas & præstantia, multò magis, &c.

pag. 5. v. 13. πρόσω quod legebatur, in πρὸς ᾧ mutandum censui.

v. 21. ἐπιτύχωμεν, vel vertendum, qui optimũ nactus est fundum. Qui enim optimum consecutus est, is à bene exculto præstantissimos fructus præstolabitur.

v. 31. Hic τόνδε legebatur pro τόνδε, quod meo judicio germanum à me positum est. Lapsus facilis fuit scribæ propter affinitatem literarum ὸ καὶ ν.

pag 6. v. 4. Pro παρελυφότας, nominandi casus παρελυφότες præferendus hoc loco est. Dicit autem Iamblichus germana esse illa carmina, non Pythagoræ, ut hactenus creditum est, sed Pythagoreorum, ut & Gellius vult lib. 6. cap. 2. qui illa ex præceptore suo hauserant, fortasis Philolaus Tarentinus, cujus meminit suprà in catalogo noster Iamblichus, & cap. 35. pag. 172. illorũ & author & editor est, ut docuit. Camerarius ex Laërtio etiam ostendit, & ante illum Ioannes Picus, Comes Mirandulanus. Iam versuum, qui ab Iamblicho adducuntur, sensum reddidi ex versione Petrei Tiaræ hominis longè doctissimi, prout illa superioribus annis unà cum Phocylide & Theognide à me edita est.

pag. 7. v. 2. ἡ δὲ γνῶσις &c. autem est dictum, quod desumptum est ex Theæteto Platonis, ùti postea plenius adducetur ab Iamblicho, in versione Dei cognitio, non Deorum dicere volui, quod ita Plato, quem hic sequi malui. Et Hierocles διοριστέον ἐν οἷς πρὸς τὸν θεὸν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀνάγουσα ἐπιστήμη, &c.

v. 10. τότε ἐπ' ἐκεῖνον ἀφίλ. potiùs legendum censeo.

Et v. 6. legebatur, ὁ ἐν τῷ ἀληθεῖ. copulam dubitativam in articulum fœminimum mutavimus.

v. penult. ἀγνοίᾳ legebatur, & propter præcedentia ita judicavimus mutandum. Sic ἔτι quod erat, in ὃ τι mutavi.

pag. 8. v. 1. pro συμβαίνειν, συμβαίνοι rectiùs legendum esse suspicor, ut similis cum superioribus modus servetur.

v. 6. pro ἔχοντας ἰλόντας in nonnullis exemplaribus legitur apud A. Gell. libr. 6. cap. 2.

v. 8. Hic ὁ δὲ ἀρχαῖ scriptum erat, quod rursum in ὁ δὲ mutavi.

Et v. 11. μὲν, quod perperam scriptum est, in μὴ mutandum puto.

v. 19. ὁ πρὸς μόνος omninò numero multitudinis legendum suspicor, in textu tamen, ut & multa alia, retinere volui, ut si quibus diviniori ingenio præditis aliud possit videri, hoc ut candidè in medium proferant.

v. 21. pro ἀρετὴν, vide num αἰρετὸν potiùs legendum sit. Nam certè bonum omne per se eligendum est.

v. 23. in carmine, plerique exemplaria edita, ut & noster manuscriptus ἐν ἐπιτρόπῳ legunt, quod etsi minutulum, tamẽ indicare placuit, & Iamblichus statim ita, μέτα ὀρῶν, μέτα ἀκτέων, scribendo, legisse videtur.

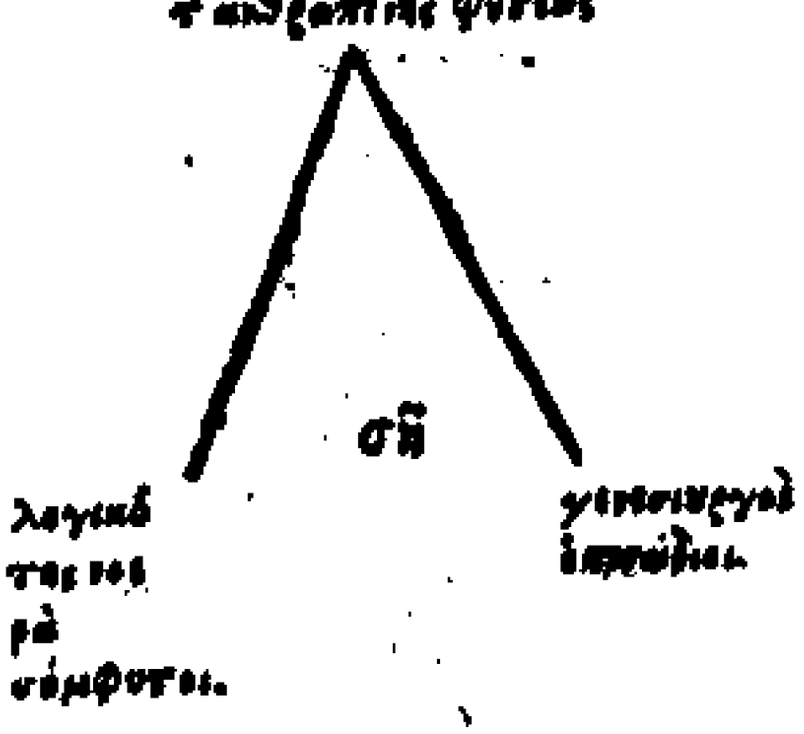
v. 24. omnia exemplaria, quæ quidem vidi, & hic λείπει ἢ α, πολλῶν ἐνίστασιν habent, quæ præfero.

v. 27.

v.27. ἥμεθα τῆ ψυχῆ suspicor potiùs leg.

pag. 9. v. 5. illa planè congruunt cum iis, quæ differuntur elegantissimè apud Platonem in Phædone pag. 32. v. 16.

v. 23. ἐπίδεξις. Hîc erat hæc ἐπόδιξις.

v. 27. ἄλλως ἢ φύσιν legendum putarem.

pag. 10. v. 3. ἐπιστάδην mihi suspectum est. ἐπιστόδην verò quid sit ex Polluce & maximè ex Suida constare potest. Sed non video quomodo hîc locum habere possit. Vide lector ân non ἐπισπάδην legendum sit. Ingenuè autem fateor nec locum hunc adó satis esse assecutum, nec libuit accuratè inquirere, quod magnor mihi alacritatem studiorum eripiat.

v. 8. περὶ τύχης, vel προσεύχης legendum suspicor.

v. 20. pro παύσεως non pauca exemplaria legunt λύσεως non item malè.

v. 27. rectissimè μεμιγμένη legetur. Nam nostrũ illud μεμιγμένη meo judicio hîc otiosum est. Divina enim felicitas quomodo potest Deo exosa esse?

pag. 11. v. 3. pro ἐν δὲ ἀεὶ scribo, ut referatur ad ἐστὶ θεὸς.

v. 18. πρὸς τὴν μετάδοσιν statuo legendum uti v. penul. μετασχεῖν dicit.

v. 23. omnia exemplaria edita habent hîc φύσεως.

Pag. 12. v. 5. ἄλλως πιθανὸν potiùs legendum videtur.

v. 21. Archytæ quædam citantur à Stobæo, & quædam item edita sunt ab Henr. Stephano cum Diog. Laertio: verùm hæc, quæ hic ab Iamblicho adducuntur, nusquam alibi adhuc reperio.

pag. 13. v. 4. καὶ γινώσκοντα, uti posteà p. 14. v. 27. rectè legendum. Dorica enim Dialecto scripsit, ut & reliqui Pythagorei, Archytas. & paullò antè v. 2. manuscript. habet, ἐμάθομεν.

v. 8. post ἀλλ' ἀνάγκη punctum. πάντα ἀναγκαῖα τοῦτο κἀκεῖνα potiùs leg. suspicor.

pag. 15. v. 25. ὃ ἐστὶ Θ. & v. ult. ἕνεκα ἀγαθοῦ sine particulâ ὃ, quæ otiosa videtur, legendum puto.

pag. 16. v. 1. ἐόντων leged. in manusc. & fortè ut communius hoc recipiendum illud ut Aeolicè ἐόντως reddidisse, nisi reservamus aliorum scriptoris verba. Et ἀπαλλαξόμεθα mihi ἀφέντα non videtur, si legam ἀφαιρεθέντα vel ἀπαλλαξάμενοι, equidem quid promoveo, non video.

v. 7. φύσεως χάριν fortè leg.

v. 9. καὶ διαφθορὰ τὸ ἄτοπον scribe, vel τὸ φθόνου ἀφθαρτίαν.

v. 14. φθόνου sine ὦ fortè leg. Locus me adó parum torsit, ideóque veteri quod potui retinendo vulgatam & scriptam lectionem.

v. 20. συμφωνοῦσι ἀνάγκαι legebatur, verùm alterum ut suprà vacaneum & inutile ejeci.

pag. 18. v. 29. ἀφαιρεθέντα legend. judico.

v. 17. μόνῳ ἢ καὶ ἂν κακόδαιμον, meo judicio, si mendo vacant, perobscura sunt, fortè ἀνωφελὲς ἦν leg.

pag. 20. v. 8. pro ἀναλύσεως putavi aliquando ἀναγκαίως scribendum, nunc autem potiùs ἀφανίσεως statuo leg.

v. 17. Illam præclaram sententiam Archytæ tractat etiam Plato πολ. δ. & citat Clemens Alexand. στρωμ. β. Simulque Theodoretus λόγ. ε. p. 89. ἄλλως. πολλ.

pag. 22. v. 10. ἢ ἐγκράτεια πάντων. legendum suspicor.

v. 19. μετ' ἀναπλάσεως, omninò legendum puto, & in versione nihil inconsequens scrîpsi; illa enim docent, quæ consequuntur, maximè.

pag. 23. v. 4. ἀεὶ legen. vel, ἀεί τι.

pag. 24. v. 15. πλείονα πράξει simpliciter legebatur, Ego πράξει quod videbatur desiderari, addidi de meo, ut omninò necessarium.

pag. 26. v. 2. διαφορὰς hæc posteà cap. 7. p. 44. v. 10. iterum tractatu ab Iamblicho.

v. 25. τούτου δὲ ἀεὶ παραπλήσιον τοιοῦτον λόγον, lege atque interpung. atque ita in versione restitue, huic verò similis satis divisio est.

v. 21. vide an potius προσγεγραμμένος, pro προσγεγραμμένου leg. sit.

pag. 27. v. 25. ὁ μὲν τὰ δ' νόμων Θ. Illa omnia cum sequentibus usque ad v. 3. pag. sequ.

desumta sunt ex priore Alcibiade Platonis pag. 124. edit. Basilic. haud tamen ad verbum neque ordine Platonico.

v. 27. αὐτὸ ἑαυτῷ ut legitur apud Platonem.

Pag. 28. v. 16. Et hæc ex Platonis dialogo τοῦ πρώτου desumpta sunt, ubi habentur in principio statim Dialogi. Quanquam Iamblichus & hic non planè secutus est verborum, quæ sunt apud Platonem, ordinem. In versione ferè secutus sum Ficinum.

v. 20. pro τοῦτον δὲ τὸν, Plato habet conjunctim τουτονδί.

Pag. 29. v. 7. βραχὺ δὴ τοῦτο lege, apud Platonem. & mox φυγῶν μὴ τύχωσιν, idem Plato, cujus verba sunt v. undecimo ubi σὺν ea collocata.

v. 16. τρόπον τινὰ ψυχῆς. Illa quoque omnia usque ad pag. 31. v. 14. Iamblichus ex fine Timæi Platonis sumpsit. pro ψυχῶν, Plato habet ψυχῆς.

v. 22. ἐμοὶ δ' ἐστὶν οὐκ ἀνόητον lege Plato. & v. πρὸς ἄλλα συμβουλεύειν, item in Platone legitur. Sed nostra lectio omnino defendenda non sit.

Sic v. ult. συγγένειαν, si annotari meretur.

Pag. 30. v. 3. οὐδὲ τὰς ἐνθυμίας ἀφιλοτιμίας τοιουτοτρόπως τοῦτο λεγομένας ἀφ' ἑαυτῶν ex Plat. leg. & v. 8. ἀλλ' ἐκεῖνα Plato.

v. 9. pro τοῦ ζ ἕνεκα, in vulgatis editionibus Platonis perperam, ἕνεκα ζ legitur.

v. 12. οὐδὲ γεγραμμένῳ, exemplaria Platonis edita.

v. 19. ἀνθρώπου φύσεως nominandi casu Plato. v. 21. τὸ μᾶλλον ὑποκειμένῳ, & statim v. 23. ἐν αὐτῇ & v. seq. πάντα ταῦτα rectius meo judicio in Plato. legitur.

v. ult. Etsi omnia exemplaria Platonis habeant, ut hic noster Iamblichus λόγοις, & quidem ita verterit, ut puto, Ficinus, quod & ipse sæpissime tamen propter ἀδιαφθόρου suspicor non esse germanum, sed pro eo ἀνάγκῃ potiùs esse leg. judicent eruditi.

Pag. 31. Dubito an hic debeat esse hujus capitis ut & superioris quinti sectio, cùm continenter illa verba in Timæo Platonis habeantur.

v. 5. ἐκ θνητῶν, & v. 8. τὸ ἀμετάβλητον Plato.

v. 14. ἐκ γὰρ δὴ, hucusque verba Platon. attulit Iamblichus.

v. 17. οὐδὲ τὸ θυμὸν οὐδὲ τὸ λύπην suspicor legendum. Hic adscriptum erat πανταχοῦ τὸν θυμὸν ἐπιθυμίαν λύπην θυμόν.

Ἀνθρώπου λόγον.

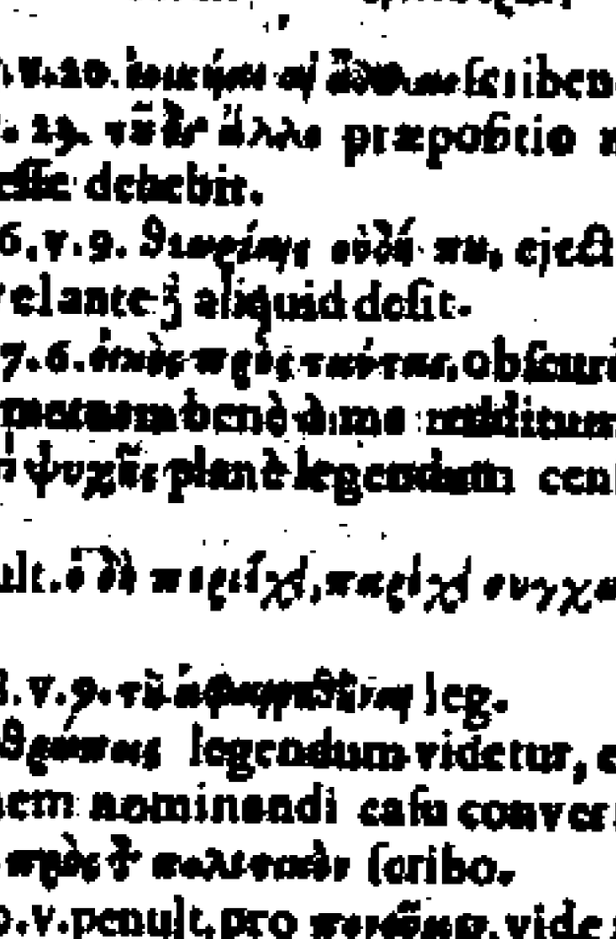
v. 25. πολὺ μᾶλλον τὸ ἐν ἡμῖν legi censeo.

Pag. 32. v. 13. ἐγὼ δὲ οὐ μὰ Δία, vel τὸ μὲν δὲ ἐνεῖναι leg. suspicor.

Pag. 33. v. 23. συνεκφθείρῃ nominandi casu leg. puto.

v. ult. negativam οὐκ redundare existimo.

Pag. 34. v. 10. Hic margini adscripta legebantur hæc:

Pag. 35. v. 20. ἐστὶν οὐ ἄδικον adscribendum puto. Sic v. 23. τῶν δ' ἄλλα præpositio non conjunctim esse debebit.

Pag. 36. v. 9. διαφέρει οὐδέν τι, ejecto ζ planè ocioso. vel ante ζ aliquid deest.

Pag. 37. v. 6. ἐπὶ πᾶσι τούτοις, obscurè dictum, ut planè mentem benè divinantis reddiderim.

v. 8. ἐν ψυχῇ planè legendum censeo, non τέχνῃ.

v. penult. ὁ δὲ περίχθ', παρίχθ' ἐνίοτε. putarem leg.

Pag. 38. v. 9. τὴν ἀφροσύνην leg.

v. 19. ἀνθρώπους legendum videtur, etsi per evocationem nominandi casu converterim. & v. 23. τὰς πρὸς τὰ πάντα scribo.

Pag. 39. v. penult. pro πανσόφου, vide num πανσόφως potiùs legendum sit.

Pag. 40. v. 2. δυνατὸν λαβεῖν ἐστὶ leg. videtur, uti mox v. 27. & pag. 41. v. 14. & c. v. ult. ἀλλοφθορὰ legendum suspicor. Quanquam si illud axioma, quod vulgo jactatur, verum est, unius generatio est alterius corruptio, ἀλλοφθορὰ subsistere poterit. Sed noster philosophus non fuit tàm delirus, ut hoc tueretur.

v. 24. Nescio satis an locus sanus sit. Quia verò mihi dubius est, cum asterisco notavi.

Pag. 42. v. 19 post δυνατὸν, ἀληθῆ, vel simile, omissum putarem. Et sequentia videntur non vacare mendis. Quæ quia tollere non possum, imò ne sensum quidem ex iis commodum elicere,

licet, Salkerisco notavi, lacuna etiam relicta, ut nobis melior aliquis ἐκτρὸς illa sanet.

v. penult. τὸ γὰρ τῦν, vel τοῦ leg. existimo.

Pag. 43. v. 1. ἐνιλόγῳ legebatur in nostro manuscripto, nomen scilicet pro adverbio, ut accentus declarabat.

v. 9. pro ἰφιμῶνε, ego vel ἀφιμῶνε, vel potiùs ἀφιμῶμεν leg. judico.

v. 31. pro χρήσιμόν τε vide num χρήσιμον τὸ leg. sit.

Pag. 44. v. 10. Hæc suprà etiam tractantur p. 26. v. 3.

Pag. 45. v. 18. ἄμεινον legebatur.

Pag. 46. v. 4. ἢ τῷ ἀγωνιᾷν, obscurum nec integrum esse puto, fortè ἀγωνιᾷν rectiùs scribetur.

Pag. 47. v. 10. πλὴν ὅτι τῷ ἐκτρέπειν imperfectum est. Si legatur τῷ ἐκτρέπειν τοιοῦτό τι βέλτιον, fortasse non malè fluet oratio, certè perfectior erit. Hoc etsi mihi placuerit in versione, tamen in contextum referre nolui, ne meo ἐνθυμήματι gravissimum philosophum temerarem, solùm indicare volui ut si quis quid rectius illis norit, candidus impertiat, si non, his mecum utatur.

v. 23. ὅτι πάντες leg. censeo non ἵνα. Sic v. 25. εἰ δ' ἔστι quod legebatur indubitâter ἵνα δὲ ἔστι mutandum censui.

v. 31. καὶ ἐν δυνατὸν, ut converti: sic legendum puto.

Pag. 48. v. 1. φρονήσεως ἕμοιγε. suspicor rectiùs legi.

Pag. 49. v. 12. Locum mendosum habeo & pro ἐκμανῆναι τὸ προσήκοντα, ἐκμανῆναι τὸ πρέ. καὶ λόγῳ &c. rectè legi posse conjicio.

v. penult. etsi αἰρετὸν probatum sit, & rectè ita dicatur, tamen propter gerundivum, ut sic dicam, quod præcessit, vide an non potiùs etiam αἱρετέον leg. sit.

Pag. 50. v. 5. Illud συμφωνόμενον mihi planè suspectum est, putavi aliquando inter exscribendum συναρμόττον legendum. Verùm nunc potiùs cum Tiara συμβαινόντων, ut convenientibus magisque appositum præfero & mox v. 7. perperam ἴσχει indicat. mod. pro Optat. ἴσχοι legebatur, quod vel puer videat.

v. 18. ἀλλ' πίλως τοιοῦτον βίον, fortè legendum, & sic in Latino ponendum foret, talem vitam.

Pag. 52. v. 10. συναγωφόν. Hesychius Grammaticus idem esse dicit, quod Græci alias συνωγωφόν vocant. perelegans per omnem modum vocabulum, quo usus est Plato in Phædo. & infrà p. 77. v. 12. citatur ab Iamblicho, tractum ab Apollodoro pictore, à quo etiam μεμήσατο τὰς μέλλας, ἐμιμήσατο, originem cepit. Cæterùm sententia est insignis & imò in pectore reponenda magnorũ admiratoribus, ut omnibus mortalibus quæ statim sequuntur, ea quæ hominib. magna videntur, meram esse σκιαγραφίαν, ne insani Ixionis in morem nubem pro Iunone & umbram pro corpore amplectantur, atque hominem nihil esse, nihilque itidem in rebus mortalium esse stabile. Robur, amplitudinem, formam, risum esse. &c.

v. 21. Illa καὶ ἀλλ' ἔδοξεν ἄνευ τῶν τοῦ ὄψεως ἀπορρήτων, planè suspecta καὶ ὕπουλα sunt, nec tamen tam sum Lynceus, ut hic videam, quo pacto medicam manum admoveam. Putavi aliquando ita scribendum, πῶς ἀλλ' ἔδοξεν ἄνευ τῆς τοιαύτης ὄψεως ἐμπέσειν, ἐς δύναμιν ὁρᾶν ἐξ οἵων συνίστασθαι χρεών; Quo cùm nondum quid habeam melius, ἐμπέσειν. Quia autem idoneum sensum ex illis verbis colligere non potui, lacunam reliqui, ut docti illam majori nobis perspicacitate pollentes repleant.

v. 23. τιμαὶ &c. Divina planè sunt hæc nostri Philosophi, quæ utinam legerent, quia Chrysost. Theodoret. Salvianum cum aliis sanctissimis patribus nolunt, τὰ ἱερὰ respuunt, qui circa hæc nimis quàm insaniunt.

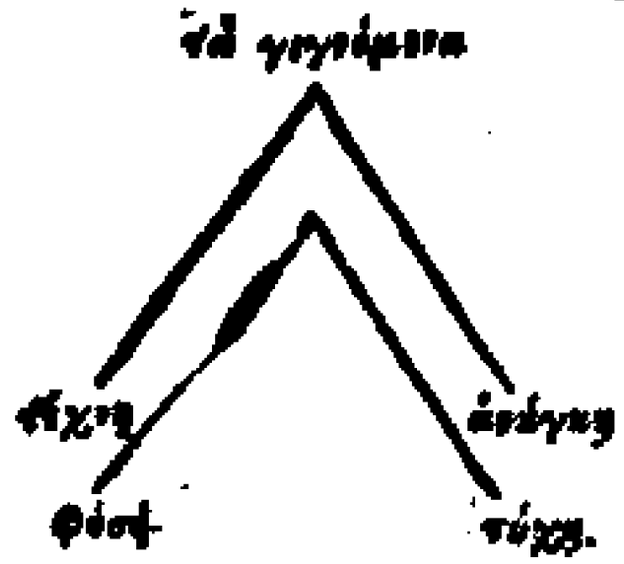
Pag. 53. v. 3. τιλιτὰς λέγεται. Quod hîc dicitur de sacrificiis, & mox quoque, quod veteriores dicebant olim de pœnis, nescio quid sibi velint. Non dubitem, quin Simplicii Commentarii hæc, ut reliqua omnia satis superque exponant, atque enodent. Interea verò sensum verborum utcunque nec reddidisse spero.

v. 12. De pœna qua afficiebant, quos ceperant prædones Hetrusci, meminit etiam Val. Maxi. lib. 9. cap. 2. Et Mezentii exquisita pœna quam miseris inferebat, legitur Æneid. 8. his ce versibus,

Mortua quin etiam jungebat corpora vivis,
Componens manibusque manus atque ordine ora.

Pag 54. v. 9. Hic meo judicio defectiva est oratio. Quare post διάτινος ἐλθεῖν ἄν. vel simile aliquod verbum omissum putarem, quod in versione quidem expressi, sed in contextum referre non fui ausus.

Pag. 55. v. 17. Hic in margine hæc notata erant.

v.32. τὰ ἧ μᾶλλον, τὰ ἧ καὶ πανταλῶς, omninò leg. puto.

pag.57.v.10. διάνοια ἧ τοῦ ἀγαθοῦ, Apophthegma est præclarissimum, quod hic Pythagoræ tributum est ab Iamblicho. Verè enim in hoc nati sumus, ut cœlum ceu veram patriam nostram intuemur. Quò respexit ille, qui dixit,

Os homini sublime dedit, cœlúmque videre
Iussit, & erectos ad sydera tollere vultus.

Et Rex ille prophetes ac Psaltes, ἤρα τὰς ἀφθαλμούς μου εἰς τὰ ἄνω (ad excelsa librorum prophetarum scilicet ac legis, inquit D. Hieronymus) ἀπ' ἀρχῆς ἐκ καρδίας μου. Et D. Basilius in Liturgia ἄνω χάρμα τὰς καρδίας, &c.

pag.58.v.1. ἧ τοῦ ψυχῆς articulo masculi quod in neutrum mutavi legeb. & v.11. pro καταφρονεῖσθαι omninò καὶ φρονεῖν legend. statuo. Non enim editi sumus, ut contemnamus & discamus: sed uti sæpè jam indicavit, ἵνα μὴ φρονῶμεν καὶ μανθάνωμεν.

v.17. ἤ τις ἀνήρ planè legendum suspicor. quia oratio est dubitativa.

v.26. pro ἧ ἐν ψυχῇ legendum censeo, τὰ ἧ ἐν ψυχῇ.

v.31. Mendosum est illud ἐξαγτὰ, muto autem ἐξαυτὰ. & vocabulo finali δι' ἀνήρ legi utrobique, ut ex versione patet.

Pag.59.v.6. ἀλλὰ τὰ ἧ, τὰ ἧ δι' ἄλλο, plenum esse existimo, atque ita scriptum fuisse ab Iamblicho. Deinde quod continenter sequitur, ἧ τι οὐκ ἐκ πάντος εἰ χρὴ κρεῖττον vel κρεῖσσον. Nam particulam negativam hic planè omissam suspicor.

v.28. Κρατεῖ τοῦ Μίνω. Minoë, Rhadamanthum, Æacum & Triptolemum ob justitiam, quam coluerunt, judices apud inferos, juxta poëtarum fabulas datos innuit, de quibus in fine Apol. Plato. & passim poëtæ Græci & Latini. Horat. lib.4. Carmin.

Cùm semel occideris, & de te splendida Minos
Fecerit arbitria,

Hic annotatū erat minio, ἀγωνιᾷ ὁ βίος, ἐπεὶ ὁ μανδρόβιος νέος.

pag.60.v.11. ἀλείψας' ἂν ἀντὶ legend. puto.

v.21. post ἀμαθεῖ vide lector, num μᾶλλον ἀντὶ τοῦ ἂν ἢ omissum videri possit. Mihi certè ita placuit, ut in versione posuerim. Oratio enim est cæteroqui planè defectiva.

pag.61.v.25. Articulum accusandi casu ἧ πολλὰ lego.

v.30. ἀλλᾶ quod in manuscripto erat, nepessariò in ἀλλᾶν mutandum putavi. & v.31, ἕτερον ἕκαστον rectiùs fortè legetur. Nam ἕκαστος, quod perperam legebatur, hanc nostram conjecturam confirmat.

pag.63.v.15. πανταλῶς ἂν ἄμεινον legebatur, quod non dubitavi in ἄμεινον vel ἄμεινον mutare.

v.19. ἡμῶν μὲν τὰ ἀναλαμβάνομεν, vel, ἡμῶν καὶ τὰ μὲν λαμβ. leg. judico. Sic v.28. itidem malè ἐμοῦ legebatur, cùm sit accusativus participii.

pag.64.v.19. pro βλάπτουσι, vide lector an non potiùs in prima persona βλάπτωμεν præferendum sit. & v.25. similiter articulum neutrū in masculinum τὸ χρήματον mutandum potiùs censuerim.

pag.64.v.20. τὸ δ' ἐφ' ᾧ, sententia illa tota mihi suspecta & planè mendosa est. Torsi me multum diuque, ut commodum sensum eruerem: sed frustrà. Itaque lacunam reliqui, ut siclimentum præberem post me auctturis.

pag.66.v.30. ἄνευ ζῆν fortè. Etsi dativus ζῆν non malè quadrare videatur.

pag.68.v.5. πάντα ταῦτα legebatur, ut & converti. quanquam πάντα edidi, ut puto legend. fictque vertendum. eadem omnia.

v.7. ὑπεύχου: Optandi modo malim.

v.24. ἀποθάνοιτο τις existimarem potiùs leg. ut suprà. v.14. φῇ τις.

v.29. pro ἀφαιρεῖται, quod nihil sonat, ἀφαιρεῖσθαι vel ἀφαιρεῖται leg. suspicor.

pag.69.v.1. σύνεσμεν ἄρχειν scrib.

v.20. ἐὰν δὲ καὶ cum copula scrib. & ἴσθι adverbiandi, non verbum est.

v.22. κατάδικοι. Totus hic locus ex Platonis Dialogo, qui Phædo inscribitur, haud tamen ad verbum desumptus est. Habentur autem non procul à principio Dialog. pag. Basil. edit. 24.v.50. Atque hæc prima de morte allegantur ab Theodoreto παθ. ἑλλ. λόγ. 9. p. 118. in quò mirum est eruditiss. ejus interpretem Zeno.

Accioluum

Acclaolum μὴ δεῖν reddidisse, in eo sunt discrimine, cùm sit idem, quod δεῖν. Minus autem mirum, si nos aliquoties in gravioribus & obscurioribus sexagenarii caligemus. Porrò quod rectius τῇ ἐμῇ in Platone, vel in nostro codice videbitur, item diversitatem lectionum fidelissimè indicaturus sum.

v.27. τῆς. Illa olim per dubitativam particulam, ánne, secutus nostrum exemplar, converti: sed Platonem sequens, malo scribere, quatenus verò moriatur, & quatenus morte, &c.

v.28. ἄξιον ἐστι ex Plat. scrib. & illa ἐὰν θανάτου sunt Iamblichi sunt verba, non Platonis, quemadmodum quidem hodie editum habemus.

pag.70.v.2 κατ' ἑαυτὸ legitur in Platon. & statim v.9. ἑαυτὸν in Platone. Sed idem est & hoc & illud.

v.17. Plato rectiùs μεγέθη αὐτῆς, & v.20. ἀφετέρας αὐτῆς, & v.18. ἀ τῶν τοιούτων legitur.

v.25. τῶν ἄλλων ἀνθρώπων est in Platone, & v. 27. πολλοῖς ἀνθρώποις, quod & præfero tà multis dativis. Contrà mox v. 27. pro ἐν itidem rectiùs ἐκ dativus in Plat. est.

pag.71.v.13 pro ἀπατυγχάνει, quod Iamblichus hìc habet, in Platone legitur ἁμαρτάνει. & mox v.14. δὲ nec est in Platone, nec hic locum habere puto.

v.18. μετὰ τοῦτο μᾶλλον legendum ex Platone. & v.21. αὖτε κατ' αὐτὰ & v.29. κατέχον δύναται & v.30. αὐτὰ καθ', & quæ sequuntur v.31. μᾶλλον δὲ ἕτερα, usque ad pag.72.v.4. ἄλλη, non sunt quidem Platonis verba, sed tamen ab Iamblicho ex Platonis sensu petitæ.

pag.72.v.18. ἐπιχειρεῖ legitur in Platone pag. 25.v. 42. sed nostram lectionem præfero. Et v. 30. τοιοῦδε ἄττα λέγειν, ὅτι καὶ διαφέροντος est in Platone.

pag.73.v. 13. post ἡμᾶς, in Platone additur non inane adjectivum πολλῆς.

v.19. pro χρημάτων, Plato habet χρημάτων, quod nostro præfero.

pag.74.v.4 σοὶ τὰ πράγματα, legitur in Platone, rectissimè.

v.6. φρόνησις etsi non malè legatur, in Platone tamen φρονήσεως legi indicare voluí.

v.11. δυοῖν θάτερον, est in Platone. & v. 16. ζῶσιν ὅσοις ἐστὶ itidem legitur in exemplari Platonis. v.21. μὴ τοιοῦτον πεισόμεθα leg. Sic v.29. ἢ μᾶλλον ἢ ex Platone scrib. duco.

v.30. ἡ καθαρσις δι' οὗτο ξυμβαίνει, paulò post sequitur in Platone pag.26.v.20. & τὸ χωρίζειν ἐκ μάλιστα δὲ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν &c. ut αὐτὸ' αὐτὸ interjectum otiosum videri possit.

pag.75.v.2. Illa istis notis [ ] inclusa ex Platone inserenda putavi, ut plena foret sententia. Omissionis causam existimo præbuisse oscitanti scriptori καθ' αὑτὸ præcedens & subsequens. Iudicet æquus & eruditus lector. Sic posthàc ubicumque illæ notæ occurrunt, è Platone additа à nobis intellige.

v.12. μόνοι οἱ φιλόσοφοι Plato.

v.24. καὶ ἡ σωφροσύνη &c. etsi eodem modo quo hìc citata sunt, habeantur apud Platonem, tamen haud satis scio, num germana sint. Fortè alterum, quod non necessario relativo adest, otiosum est.

v.32. ἀθάνατος itidem apud Plat. est.

pag.76.v.4. μυρίων κρειττόνων rectiùs Plato. & v. seq. μείζονων κρειττόνων. sic v.7. καὶ δεῖν ἀνθρώπων.

v.9. κρείττων ἄλογος μὲ δαίμων ἢ θεὸς in Platone legitur multò rectissimè.

v.12. σώφρονες εἶναι Plato, quod si tamen ἐᾶν retinendum est, tum σώφρονας ponendum. & v. 15. τὸ καθ' ἓν τὸ geminato articulo ex Plato. & hìc legendum contra articulum ἓν omisit Plato v. 24.

v.26. ἀλήγετο τῆς lege ex Platone & v. seq. σωφρονοῦσ, permultum enim differunt, quod in Platone, & quod in nostro est.

v.28. ἀλλαχὸ non est in Platone, minimè tamen otiosa. & v 31. καὶ μείζω ex eodem copulavi.

pag.77.v.5. τῆς ὄντως ἓν lege ex eodem Plat.

v.7. Quæ hìc inserui itidem ab scriba meo judicio fuere omissa, occasione φρονήσεως, quod præcedit & sequitur, eóque interjecta a non scripserit.

v.22. καθ' ἓν καὶ ἁπλοῦν legitur in Plato.

v. 28. Carmen constabit si legatur πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι. Sed de eo Eras. in χιλ. Et hæc hactenus ab Iamblicho ex Platone adducta citantur itidem ab Ioanne Stob. λόγ. β.

pag.78.v.7. ἀλλὰ τούτου. Hæc rursum Iamblichus sumpsit ex eodem Dialogo, habentúque pag. 42.v.50.

v.21. ἓν τοῦτο Plato.

pag.79.v.2. Hìc in nostro exemplari ἀλλαθέα vitiosissimè legebatur, quod vel puer videat. In Platone idē est κατάδηλα. sed utroque modo legitur hoc verbum.

v.28. ἓν ἀπαλλαθῆς φλυαρίας est in Plat.

pag.80.

Pag.80.v.3. In Platone legitur pag.33. v.7. ἐπανάστασις.&c. v.6. ἐπανῆκε. Deinde v.8. καὶ οὐ λεγόμενον οἶνος, ὅτι ἡ ψυχὴ apud eundem legitur, & hic, ut in versione quoque expressi, legendū est.

v.32. συνεχομένη ἐμφύσῃ absque negativa ex Platone legendum judico.

pag.81.v.8. perperam hîc in masculino ἐκνεφ legebatur, quod in fœmin. ex Platone mutavi. Sic v.13. μεταχθεζομένου est in Platone. & v.sequen. συγχεομένου.

v.19. ζῶν τε οἶνον ἄνω ἄνους Plato.

v.ultimo ἀλλὰ μὴν τόδε ex eodem dialogo desumpsit Iamblichus. Sunt autem versus finem dialogi pag.43.v.11. atque inde uncis inclusa ut necessaria nostro textui inserui.

pag.82.v.23. ἀλλ' ἄλλο. Hucusque verba Platonis retulit, quæ sequuntur sunt nostri philosophi.

v.29. οἷον ἐν τῇ ὑπὸ γῆς δημιουργείᾳ. Vide Platon. in Phædro, unde noster hæc desumpsisse videtur. Cæterùm videtur ab sanctissimo Theodoreto παθ. ἑλλην. θεραπ. λόγ. ια. nuperæ editionis pag.158.

pag.83. v. 17. Illa quoque planè aurea cum sequentibus nonnullis ab Iamblicho petita sunt ex Oratione Socratis, quæ exstat in Apolog. apud Plat. pag.12. v. 13. & deinceps juxta Ioan. Valderi editionem, quæ prodiit anno 34. Basil.

v.25. ἀλλ' ἄλλῳ τινὶ ἄνω σκοπεῖν est in Platone ibidem v.22.

pag.84.v.14. Et hæc cum sequentibus usq; ad finem capitis pene ad verbum ex Theæteto Platonis mutuatus est Iamblichus, atque habentur pag.81.v.16. citantúrque simul ab Clemen. Alexand. στρωμ. 1. pag. Florentinę edition. 249. & ab Theodoreto παθ. ἑλλ. λόγ. ultimo pag. 168. & ab Porphyrio lib. 1. περὶ ἐμψύχων ἀποχῆς.

v.27. ἢ ἑστίας, non est in Platone, & mihi etiā videtur παρέλκειν.

pag.85. v.1. χόες ab nominativo masculini generis χοῦς vel χοεὺς venit. Hoc autem dici ἀπὸ τοῦ χέειν, dubium non est. Iul. Pollux refert inter vinaria pocula lib.10.cap.20. Quid sit exponunt eruditissimè Budæus lib.5. de asse, & Georg. Valla lib.2. de pond. & mens. Epiphanius in lib. de pond. & mens. dicit esse mensuram ξέστου. Stanislaus Grsepsius etiam post alios diligenter & eruditè collegit, quod de eo dici possit, in libello de multiplici sicli & talento Hebraico. Latinè ferè reddunt cōgium. Itaque nos quoque olim congios verteramus. Sed videns diversitatem interpretum variorum, cum doctissimo Ficino & Græcum retinui, & fluctus adjicere malui. Est qui in Platone reddat arenas maris, æquè propriè ac nos. Clement. Alexan. interpres Gentianus homo benè doctus cum Ficino retinuit. Zenob. autem Acciaolus Theodoreti interpres, cùm hæc citantur, convertit, quod aquæ poculis constet mare. Hæc indicare volui, ne quis improbior nobis hinc fortè dicam scribat, quod fluctus reddiderimus.

v.9. manuscriptum habet κύπτων; Clemens & Theodoret. κύπτων, Platonis φίπτων; ut cōvenientiùs hic ponere malui.

v.11. ἢ τὰ ἐπιτήδεια legitur in Platone mendosè, ut opinor, cum nostro autem exemplari consentit Theodo. loco modo indicato, & mox v.13. πόδιν. & v.17. ἄνω βλέπων.

v.22. τὰ δὲ ἔμπροσθεν est in vulgatis exempl. Plat. & statim οἷον πόδας non πῆχυς leg. ex eodem. & pag. seq. v.6.

v.27. πλησίον ἢ γείτων. & v.29. ὅτι πρόπολον & ἀλλ' ἀλήτης ex Platone leg.

v.ult. ἄμφορον legitur apud Plat.

Pag.86.v.3. ἰδιώτῃ συγχεομένῳ, & statim v. 17. pro ἐμμελῆ πάνυ, quod & hîc & apud Platonem est, putarem μεμελῆ πάνυ potiùs leg. augmento scilicet μεμutato imperitè in ἐμ. nisi quis malit ἐμμεμελῆ πάνυ potiùs.

v.25. οἰκονομικὸν Plato sine articulo, & mox v.29. γελᾶν non est apud Platonem, etsi judicē necessarium.

pag.87. v.3. Etsi hic locus ad unguem respōdeat verbis Platonis, tamen olim putavi potiùs legendum ὡς σκοπὸν οὗ ὅρον τοῦτον τὸ τεῖχος ἐφεστάναι. sicque nonnulli, ut & nos, illum convertunt, & nondum inde abhorreo.

pag.87.v.13. Hic perperam legebatur ἀπόφασιν, nostram lectionem, quæ germana est, ex Platone restitui.

v.27. Ἀμφίλεων nomen ex brevi intervallo bis positum, oscitantem scribam iterum in errorem impulit. Itaque illis propriis inclusa quū illius incuria omissa essent, ex Platone rursem nostræ editioni restitui. Item v.ult. πρὸς τὸν ἀγρὸν in nostro exemplari prætermissa ex Plat. similiter appositi.

v.ult. ἐν αὐτῷ χαλᾷ. Ita omnia exemplaria, quæ quidem mihi videre contigit, constanter habent

habent, & interpretes Platonis omnes, quos & ipse sum secutus, vertunt, rident. Interea non est prætereundum gravissimum longéq; Christianissi. scriptorē Theod. λόγ. ια. παθ. ἀλλ. qui est de martyribus, pag. 113. cùm hunc locum citat, legere, ἀπ' αὐτῆς γε λαοῦ, ab ipso Lao, ut & reddidit doctiss. Accinolus (fortè λαὸς leg.) ἀλλ' οὐ τάνυ, ὡς ἐμοὶ εὖ ἴσασι θεοφιλεῖς, quas candidè indico, ἐπέχω. Doctis censuram defero.

pag. 88. v. 12. ἀναίσθητα insensati reddidi. quod vocabulum etsi à Gallis videri possit tractum, tamen ab aliis ante me observatum est, hosce ab Latinis habere. Utitur enim sensati vocabulo aliquoties non postremus Latinitatis scriptor Iulius Firmicus Maternus.

v. 14. ἐπάντιον αὐτῷ legebatur, nostram lectionem ex Platone posui.

v. 18. rectiùs hic nostrum exemplar, quàm vulgaria edita Platonis, quæ hîc ἐν βουλ. pro ἢ habent.

pag. 89. v. 4. pro ἀναθὸν, quod in nostro malum non est, Plato habet ἀναθὸν. v. 6. ἐ ζωῇ nō est in vulgatis exemplaribus Plat.

v. 18. τοῖ ἀξίου legè ex Platone. & v. 20. quid si ἐπὶ δεῖ unico vocabulo tā in Platone, quàm hic ἐπιδεῖν, hoc est, ἐπιδεῖν legamus?

v. 29. Et hæc cum sequentibus citata ab Theodoreto παθ. ἀλλαχ. Serm. ulti. pag. 168.

pag. 90. v. 18. Ἰσότης ἰσότητι ἰσότης ἄδικον. &c. præclara illa est sententia Platonis & planè divino homine digna. hic erat hæc figura.

τὸ κοινὸν

ἡ ἰσότης	ἡ ἀνισότης
οὐ δικαία.	οὐ δικαία.

pag. 91. v. 1. ὅτι ὁ λόγος οὗτος γῆς ἄλλος ἄχθη. sic constanter habent omnia, quæ quidem vidi exemplaria Platonis, & sic interpretes, quos & ipse secutus sum, legerunt. sic & Eras. in adagio ἄχθος ἀρούρης. interea etiam, atq; etiá videndū, an non juxtà Petrei Tiaræ doctissimi hominis conjecturam potiùs legi utrobique debeat, ὅτι οὐχ ὁ λόγος οὗτος γῆς ἄλλος ἄχθη. Frequenter etiam apud illum poetam cujus dicta oráculi vice habuit Socrates, & seculum pritus, obvium est illud, ἄχθος ἀρούρης.

pag. 92. v. 4. Plato communiter hîc habet συνόντες, quod tamen leviculum est. Deinde quod sequitur v. 7. ἀπεργαζομένους, non est Platonis sed Iamblichi.

v. 24. μὴ &c. Hæc omnia ad verbum, penè ad finem usque captim, mutuatus est Iamblichus ex principio statim septimi dialogi de Rep. quē ille dexterrimè, ut omnia, ad suū institutū accōmodavit. Nos inde pleraque in nostro exemplari vitiosè descripta sanavimus.

pag. 93. v. 13. pro simplici compositum συμπεφυκότος in Platone legitur.

pag. 94. v. 2. post τοῦτ hîc erat lacuna, quam nullo negotio complere & tollere proclive erat ex Platone, addendo ἔτι τιμιώτερον, &c. Et v. 5. in nostro manuscript. erat τὰ ἀνθρώπινα, quod in τὰ ψυχικά ex Platone mutavi. Sic ἀμείζονι in nostro codice aberat. Item ἀνεπιστρόφου vestigio sequitur in Platone, atque ita legēdum judico.

v. ult. in manuscr. ἐχθίονος βλάπτει erat, quod ex eodem loco ita mutavi.

pag. 95. v. 4. αὐτὸ ἀναγκαῖον tam in nostro, quàm Platone potiùs legendum suspicor.

Sic v. 25. ἐπὶ μὲν τούτου copula ἢ non est in Platon. codicibus, eámque otiosam habeo. contra ἔχει ἐπὶ, quod est v. 15. ex Platone adjecit, & v. 19. ἐὰν δὲ ἄν liber manuscr.

pag. 96. v. 7. εἰ δὲ αὖτε ἐν τούτῳ, ἢ τὰς τε &c. noster manuscr. habet, si cui hoc magis placeat

v. 31. Homericus locus, quem Plato, quemq; hic noster allegant, est ἔνθα. λ.

pag. 97. v. 5. ἢ τὸν δὲ habebat noster manuscr.

v. 19. Platonis exemplar, omnia habent παρέχει. & quod v. 21. in nostro erat ἄνω. ex Platon. mutavi in ἄνω, modi enim respondere debebant.

pag. 98. v. 3. Hic verba Platonis paululum immutata sunt ab nostro Iamblicho, & pro πλευτικὰς, quod v. 5. est, Plato habet πλουτικὰς, si quidem hoc annotari meretur.

v. 18. ἀναλαμβάνειν δὴ τὸ φιλοσοφίας legendum omninò suspicor.

v. 25. Ἐπὶ τοῦτον non malè quidem legitur in nostro manuscri. interim quia Plato subdit statim post illa verba ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, quæ sunt v. 26. ἢ τοῦτον, videndum an non ita quoque scripserit noster Iamblichus.

v. 26. pro τοῦτο Plato habet πολλ. ζ. p. 436.

v.42. unde & hæc desumpta sunt, πανίσχυρ, & πᾶς οἰκὸς τοῦτο ἀγωνίζ.

pag.99.v.1. σφᾶς ἐπαῖσσων in Plato. est, quod in versione secutus sum.

v.4. ἐκάστου διαφυγεῖν, & v.seq. ἢ κολάσεως, similiter v.8. τὸ φυγεῖν idem.

v.14. Ἐπὶ τοῦτον Plato. & v.seq. itidem una dictione ἀπαγωγῆς, ut rectè legitur infrà v.31.

v.17. in subjunctivo μεταφερώμεθα tam hîc quàm in Platone malim.

pag.100.v.3. λόγῳ ταῦτα nostrũ exemplar, at Plato πάντα, fortè utrumque τοῦτον πάντα leg. & v.11. τὰς τῶν γενικῶν ἐγκλήσεις rectiùs in Platone legitur.

v.19. post ἐξ in manuscripto nostro, erat lacuna, quam proclive erat vellere ex Platone, cùm inde hæc petita essent.

pag.101.v.2. ἐπεὶ δὲ legebatur in nostro libro manu descripto, quod ita necessariò mutandũ putavi, ut edidimus, quo sententia foret perspicua.

v.7. ἐξ ὧν λέγοντες. Hæc cum legatis, haud tamen ad verbum desumpta sunt ex Gorgia Plat. p.320.v.11.

v.16. ἴσως τι θαυμαστὸν est in Platone, penè Apostolicam vocem videor mihi audire, excepto quod nec peccatum nec, peccata tollentem miser intellexit.

v.23. Quod hîc est Σικελικὸς, id in Platone est Σικελὸς, perperam, ut opinor. & v.26. τι ἐμοὶ καινὸν ex Platone inserui, alioquin in nostro non erant.

v.28. pro τῷ δὲ ἀνδρεῖον. Plato habet τῷ δ' ἀνδρείᾳ, quod præferendum est.

pag.102.v.2. λάκωνικὸν est in Plat. cujus hîc verba referuntur. In nostro verò manuscripto erat ἀττικὸν, eóque puto Platonem & Iamblichum usos.

v.7. ἀθλητικὸν ἢ ἄν, cum Plat. malim.

v.20. pro λόγῳ δ' ἀνδρείῳ, in Plat. legitur ἀνδρὶ δ'. & v.seq. sine præpos. ἐν. & in sequentibus nonnihil à Platone variat noster Iamblichus.

pag.103.v.16. ἄρα τοῦτο ἐστὶν ὃ ἐστὶ. est in Plat.

v.22. ἄνω, κάτω legitur in Platone, sed in nostro manuscripto est ἄνω, quod secutus sum in vertendo. Sin autem Platonis lectio retinenda est, vertendum erit, multa quoque effluere necesse est. Et libens fatebor me errasse.

v.25. κατὰ δόξαν ἴσον, consulendum adagium apud Erasmum Charadrium imitantem. Quid intelligatur, puto me satis in versione expressisse. Eustathius κατὰ δόξαν alicubi τὸν τῆς φαντασίας εἶναι dicit, ἀπὸ τῆς δόξης atque inde venire κατὰ δοξαῖον, v.seq. perperam in nostro codice scriptum erat adverbialiter πεπλημμελῶς, cùm sit particip. præteritum.

pag.104.v.5. contra pro ἐπαγωγῶν, vide an non potiùs legendum sit adverbialiter ἐπαγωγῶς. & mox v.28. ἀφαιρεῖ conjecto leg.

v.18. sic πολλαπλῶν ι Plato ἀδικίαν, ψυχῆς νόσον esse dixit, quem hic sequitur.

v.21. pro λαπλάσιον, λαπλασίᾳ legendum scribendumque judico.

v.26. ἀπὸ τούτου τοῦ τόπου, Illa usque ad v.20.p.106. philosophus noster ex Platonis Gorgia p.324.v.40. & deinceps desumpsit, ac paululum immutata suo instituto accommodavit.

pag.105.v.13. pro τῷ ἀφροσύνῃ, quod malè legeb. in nostro, ex Platone ἐπιφροσύνῃ à me repositum est.

v.25. etsi τὸ ἀνήκεστον hîc rectè in flexum locum habere possit, tamen in ἀνηκέστῳ cum Platone malò legere ἄνῃ.

pag.106.v.13. ἀλλ' ἄνθρωπε ποιῶν est in Platone.

pag.107.ab v.1. usque ad 10. hæc figura erat appicta.

σῶμα	ψυχὴ
ὑγίεια, ἰσχὺς,	κάλλος.
κακία καὶ ἀσθένεια καὶ νόσος.	τὸ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον καὶ ἀδικία.
Συμπλοκή.	Λύσις.
τάξις χορεία	ἀσυμμετρία ἀγωγή.

v.5. περὶ τὸ ἀγαθὸν ὃν ὁ τὸ πῦρ &c. Hæc itidem noster ex Platonico Gorgia sumpsit, dialogo solum mutato in continentem orationem. Habentur autem p.325.v.25. & deinceps.

v.11. ἀγαθοὶ γενέσθαι, est in Plat. & v.14. ἀλλὰ μὴ &. Item v.17. οὐχ ὅτου ἂν ἐθέλῃς κολάζειν, & mox v.20. ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη. πάσχειν ἄρα τὸν ἀδικοῦντα καὶ, absque n. Sic v.27. Fiaurus, legit Plato.

pag.108.v.7. Oratio in nostro Ecliptica & pleni

pleta non est. Et puto planè ab Iamblicho adscripta fuisse, quæ imprudens & oscitans scriba deceptus verbo ἀρέσκειν bis posito, prætermisit. Itaque addo ex Platone post ἀρέσκειν τοῖς ἀρίστοις. ἢ μὴν οὐδὲ μιμήσασθαι τὰ ἀρέσκοντα τοῖς ἀρίστοις, δίκαιον &c. Quibus necessariò receptis Latina quoque supplenda erunt, hoc modo, & qui hominibus, quæ decent, facit, quæ justa sunt, faciet: & diis &c.

v. 20. τὸ Ν. articulo masculino ex Plat. scrib

v. 22. ἃ ἂν ἀρέσκῃ exempl. Plat.

v. ult. ὡς ἔχει ποδῶν ἴσχυος ἡμῶν. Eras. hinc Adagium collegit, quantum quis pedibus valeat.

pag. 109. v. 1. μᾶλλον δίκαιος est apud Platonem & v. 4. pro ἰδιώτου, in Plat. nunc est, ἰδιώτης, fortè ἰδιώτους leg. ut & Aldinum Plat. exemplar habet.

v. 10. καὶ τὰ τῶν πόλεως pro καὶ ex Plat. scrib. Sic v. 15. pro ταῦτα τοιαῦτας Plato habet. Porrò hîc adscripta erat hæc figura.

ἀρετὴ σώφρων κοσμεῖ ψυχὴ νόμῳ ἴσχυσα.

pag. 110. v. 4. καλὸς ἀγαθός. Tota hæc oratio ferè desumpta est ex dialogo Platonis, cui titulus est Menexenus vel Epitaphius. Verùm nonnihil illam immutavit Iamblichus.

v. 6. περὶ ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ἄλλους leg. in Platone p. 369. v. 24 & v. 8. τοὺς ἡμετέρους πατέρας, & v. 16. λανθάνομεν ἀεί, ibidem legitur.

v. 26. illam sententiam M. Tull. Cicero lib. Offic. 1. sic reddidit, Scientia quæ est remota à justitia, calliditas potiùs, quàm sapientia est appellanda.

p. 111. v. 14. ἵνα μὲν γὰρ ἡμεῖς γενώμεθα non ἡμᾶς ex Platone omninò leg. Præclarus & planè insignis locus, qui omnibus ad majorum virtutes superandas meritò potiùs debebit addere calcar: quàm ut torpidi & ignavi illas solum jactitet. Verùm ut eleganter loco modò citato ex Platonis Lachete ait Cicero, sequi debemus Lacedæmoniorum morem, qui cupiditate vincendi inflammatus erat, maximè omnium in prælio princeps esse vòlebat, prout quisque animi magnitudine maximè excellebat. Nihil enim turpius est, ut modò dictum, viro se aliquid esse existimanti, quàm seipsum non per se, suarúmque virtutum respectu; sed propter majorum gloriam honorandum præbere.

v. 24. πάλιν γὰρ δή. Et hæc ex eodem loco Platonis, sed paulò inferiùs, nempè v. 51. desumpta sunt.

pag. 112. v. 10. in Platone est, καὶ τὰς ἐμπειρίας, pro καὶ τὰς ἐμπαθείας.

v. 16. ἐκεῖ μὲν ἐμπαθὴς ἀνὴρ &c. Illa sumsit Iamblichus ex lib. Βασιλικὸς Platon. pag. 523. v. 40.

v. 19. In Platone legitur σμικρὸς καὶ εὐθυήκης ἦν, & v. 20. ἐκεῖ Μίδας Φρυγῶν βασιλεύς. Porrò Cinyras Cyprius, & Midas Phryx erat, ambo reges præditissimi. Utriusque meminit Erasm. in χιλ. in Adagiis Cinyræ opes, & Midæ divitiæ.

v. 25. Φησὶν ἐκεῖ ὁ ποιητής, legitur apud Platonem. Poëtæ porrò hujus nomen exprimit dialogo primo de Legib. Tyrtæum Athenienſem civem. Illius quædam etiamnum hodie exstant εἰς εὐκοσμίαν ἐρετὰς in quo hæc sunt, quæ hîc citantur. Et ipsius carmen est, καὶ δεῖνα ἐργάσεται ἐγὼ δὲ ἐρέω ἐπέεσσιν ἐπαμείψομαι, & hemistichia sunt ἐχέφρονος αἰματόεσσα, & ἦτορ θρασὺ μαρναμένοισι βοηθεῖν.

pag. 113. v. 1. τὰ γὰρ ὑπὲρ πολλῶν. Hæc etiam citantur cum sequentibus ab Theodoreto παθ. ἑλλην. λόγ. ε. p. 91. Cæterùm Iamblichus structuram orationis Platonicæ ad suum institutum accommodando paululum immutavit.

v. 8. ἔτι δὲ καὶ τὸ τυραν., vertè potiùs. Adhæc verò etiam tyrannicè omnia, quæ voles, facere, & fieri omnia beatitudinis esse, ut qui omnia, &c.

v. 17. Plato habet ἐξόν τινα. & v. 22. διαπεπραγμένος τι καὶ idem. & v. penult. μετ' ἐμφρονεστέρου διανοίας.

pag. 114. v. 1. pro καὶ χαίρειν καὶ, alterutrum, priùs scilicet suspicor esse debere τὸ.

v. 13. post πᾶς δεῖ βίος verbum aliquod meo judicio abest. Si divinationi locus foret, πονεῖσθαι vel simile inserendum.

v. 21. pro ἀφρονεστάτους, vel ἀφρονεστάθης vel potiùs ἀφρονεστέρους leg. statuo.

v. 26. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀψευδέστατον. De ea re præclarè disseritur apud Plat. πολιτ. ε. statim in principio.

pag. 115. v. 3. φιλοδεσποτικόν. Eo vocab. utitur Plato dialogo 8. de Rep. sub finem. Pulcherrimum verò est quod hîc à Iamblicho dicitur.

v. 8. εἰ μὴ τὸν ἐστὶν εἴδωλον planè legendum censeo. nam alioqui falsa foret sententia. & prorsus menti Iamblichi contraria.

v. 16. Videamnon potiùs legit ἀφροντιστότερος adverbialiter.

pag 116. v. 1. Fortè in ἀμαυρὸν non ἀναστενακτὸν leg. ἀναφὲς, licet in hoc conveterim.

v. 9. pro ἐγκωλᾶ omnino suspicor κατακωλᾶ, at & converti, leg. hic erat hoc notatum.

φιλοσοφία. ὁμοίωσις θεῷ. διαιρέσεως.

ἀναλυτικῆς.

v. 20. Oratio parum vincta & copulata. Lege itaque συνεχεστέραν καὶ φίλην. Notanda autem hic series, quam ponit Philosophus noster, α. φύσις. β. ἐπιθυμία. γ. φιλοσοφία. δ. ἀνδρεία. ε. χρόνος. Quibus omnibus in philosophia discenda opus est.

pag. 117. v. 10. Locus vitiosus est. suspicor autem ita legendum esse, οὗ· ἂν ἦ, σύνθες δὲ &c. ut v. 13.

pag. 118. v. 10. συνεγνῶν γ' ἂν σὺν leg. concedo. judico.

pag. 120. v. 10. τῶν γὰρ τὰς μὲν πρὸς, καὶ τὰς δὲ πρὸς ἀνθρώπους τὰ &c. defectiva oratio est, & in fine συνέχει ἄλογα πάντα, legend. statuo.

v. 23. Et hic post μάλιστα, ἴσως addendum puto.

p. 121. v. 1. ἐπὶ συμφέροντος hic legebatur, malè ut opinor.

v. 3. φαῖνεσθαι potiùs in praesenti legendū putarem.

v. 14. ἴσως δὲ ἂν fortè rectiùs legetur.

v. 27. διότι ἐν φιλοσοφίᾳ lego vel ἐπὶ φιλοσοφίαν, & mox v. 29. locum mendosum allegisco notavi, & converti ut potui. Postquam aût Latina jam edita essent, cogitavi an non ἀγαθὸν malit φιλοσοφοῦντος, legendum sit. judicet erudituslector.

v. ult. ἐν ᾧ μὴ ὑπάρχειν οἷόν τε, plenè fortasse legendum sed tamen ne sic quidem locus satis fuerit persanatus. Sunt enim mihi omnia, quae sequuntur, suspecta, quominus mirum videbitur, si nobis quoque in versione non planè constemus.

pag. 122. v. ult. fuit tempus quo putavi pro ὄντως, ἄνωθεν potiùs esse legendum. Sed nunc mutata sententia veterem lectionem, ut non omninò improbandam retineo.

pag. 123. v. 24. ἐκ τῶν ἂν γένοιτο potiùs scrib. puto.

pag. 124. v. 2. post ἀνδρὸς, ἀνθρώπου verbum omissum fuisse existimo.

v. 9. ἀσυλλόγιστος in ἀσυντακτοῦς legendum censeo. Sic & v. 10. συμβαίνῃ.

pag. 125. v. 1. ἢ τὸ, nomen aliquod substantivum hic omissum videtur. Itaque vel ζῷον, vel πλάτος addendū fuerit, & mox οὐκ ἀγαθὸν ἢ φιλοσοφεῖν ἢ ἀγαθὸν μὲν οὐκ ἐπιστήμης legendum eadem suspicor.

v. 5. pro ἀσφαλῶς ἀσφαλὲς lego. & pro ἀναμλιότερ, quod erat in manuscripto, vel ἀναμβλύτερ vel ἀναμφίλυτον, quod in textum posui, leg. Hoc & doctissimus Tiara vidit.

v. 23. ἄλογ legendum potiùs suspicor, ut sit substantivum ἄλογα. Recenset septem utilitates Iamblichus, quae ex εὐνομίᾳ contingunt. Sic contrà septem gravissima incommoda, quae ex ἀνομίᾳ.

pag. 126. v. 3. ἐλαίου τι σύντομον lego, quod etsi minutulum sit, tamen notare volui.

v. 10. Hic in manuscripto legebatur ἀνομοῦσι, quod ita mutandum esse, ut edidimus, vel pueris manifestum est.

v. 14. vocabulo truncato asteriscum apposui. Cum Tiara & hic vel ἀναμφίλυτα vel εὐσυμφίλυτα scrib. statuo.

v. 19. non ἄσπαλοι aut ἄγχαλοι: sed ἄγχαλοι omninò scribendū judico, porrò illud ἀναδιδόντα quod est v. 22. nescio an satis sit genuinum.

v. 25. ἀναδιπλασιάσεως, elegans vocabulum, cujus simplice utitur saepiùs at certior hoc nostro philosophus, Rom. 2. v. 5. quod Oecumenius interpretatur ἀναδιπλᾶ.

pag. 127. v. 1. ἀναδιπλᾶν rectiùs scribi posse puto, & v. 7. alterutrum συμβαίνει ejiciendum est.

v. 15. εὐδιάλυτον mihi suspectum est, fortè pro eo, ut ego quidem puto, non malè legas εὐδιαμάλακτον. τῷ παλίγκοτον ἀμφοῖν sine π legen.

v. 17. pro καὶ συμφέρον, Tiara prae memor. συμφέροντα legere malebat, ego συμφέρον praefero.

v. 31. pro ἢ μὲν, ἐὰν μὲν legendum esse, neminem puto fore, qui dubitaturus sit.

pag. 129. v. 15. ἢ ἀνθρώπου leg. & v. 19. in latino vulgarem & communem ad eas sectae vitas, ἀβίωτον scilicet, vel referimus. & mox ἀπολαυστὸν vel ἄβιον verti potuisset, genus enim vitae mixtum intelligitur.

v. ult. pro ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου legendum esse ab hypothem. nemo non videt. Menthum ex vitiosa natum enunciatione, qua ει & οι, & υ eodem modo pronunciantur, idque valdè absurdè.

té. Quanquam illud noſtrum etiam poſsit tolerari.

pag.130.v.1. ἢ ἐκ πλείονων πόνων legendū cenſeo.

v.13. λαλησόντως ἢ omninò leg. ρυτοῦ.

v.17. pro περιεμφάνης fortè ſcribendum περιεμφάνης. Sed eſtta lectio neutiquam improbanda.

v.22. τῷ ἐκείνου omninò legen. ſuſpicor. ſic & Tiara, & quod ſequitur v.24. ἐμηχανήθη, quod reddidi, excogitata eſt, ſymbolica ſcilicet, philoſophia, planè de ſymbolis accipiēdum eſt. Sic ſi minus placet ἀπόμαξιν abſterſionem reddere, ut planè non videtur hic congruere, ſubſtituatur, expreſsionem, quaſi effigiei cujuſpiam. nam ἀπομάσσω idem eſſe aliquando, quod σύμπασσω, unde σύμμαγος venit, Suidas in ἀπομάττεσθαι locuples teſtis eſt, & poſt illum etiam ex variis authoribus diligentiſsimè obſervavit in ſuis Commentar. Græ. Linguæ doctiſsimus Budæus.

v.32. pro ἀνάνευσε, σύνευσε omninò legendum eſſe, ipſe ſenſus convincit.

pag. 131. v.9. πρὸς ἄλλως cum Tiara, vel πρὸς ἀλλήλους leg.

v.13. Vide in vita Pythagoræ pag.104.v.7. & ad illa noſtras notas.

v.20. pro ἀπροσπτὸν, ἀπροσμαχὸν planè legendum eſſe ſtatuo. De hiſce ἐφοδευτικοῖς καὶ ἀπροσμαχητικοῖς vide quæ habet Cicero in principio lib.5. de finibus bono. & malo. itemque quæ doctiſſimè annotavit in ſuis Græ. linguæ commentariis Budæus.

v.25. lego παρεσπλεγμένα, pro ἀνεσπλεγμένα, quos alienos & ſubreptitios verto. Suidas namque παρέσπλεγμα ἀλλότριον interpretatur. undehoſce παρεσπλεγμένους potiùs, quàm ἀνεσπλεγμένους dicendos collegi, poſtea tamen etiam pag.138.v.16. ἀνεσπλεγμένης utitur, & παρεπλεονότης non παραλλονότης cum augmento ſcribendum eſſe etiam Grammatica nos docet.

v.27. σύμβολα Clemens Alexandr. a. τρωμ. autbor eſt Alexandrum quendam in hæc Pythagoræ ſymbola commentaria ſcripſiſſe. Sic & Androcydum citatur Iamblichus lib. 1. pa. 134.v.1. Quæ non dubito quin etiā viderit Iamblichus, ut ex illorum hæc ſua potuerit tonein naviſſe. Quemadmodum & Pythagoræ vitam ex Hermippo περιπατητικῷ hiſtorico, cujus Ioſephus contrà Appionem lib.1. meminit. Pulchro autem ordine hæc conſtruxit, quæ venient ad numerum omninò XXXIX. penè totidem ex Diogene & Suida aliiſque authoribus collegit & interpretatus eſt Eraſ. in χιλ. Sed permultum differunt ab hiſce Eraſmica. Nam primorū quatuor cum ſymbolo, quod in ordine quidē eſt 25. in explicatione verò 4. nemo Veterum meminit. Et rurſus Era. quædam cōmemorat, quæ non ſunt apud noſtrum, verum nos & hujus & illius jucundè fruemur.

pag.132. v.9. Nec hoc ſymbolum cum eo quod ſequitur eſt apud alios. Item ſymb. IX. & XI. cum XII. &c. Nam quæ deinceps annotanda videbuntur, poſteà indicabimus.

v.29. illud λαβὲ valdè me torſit & hic & poſteà. Eraſ. habet λαβίς Suidam ſecutus. Sed ex Diog. Laertio ἐλαβὲ legendum eſſe pronuntio. Eſt autem ἐλαβὲ ὑπογραφικὸν ἐλαία, ut ex Athenæo docet Euſtath. ſcribēs in ἐλαι. ζ. ad verſum εἰ λαιῷ ὑγρὸν ἔλαιον. Itaque ſcribendum ἐλαβὲ ὑγρὸν μὴ λάμπειν & vertendū ſimpliciter oleo ledem, &c.

pag.133.v.3. pro παράστιχε, poſtea in ἀναπλόξει eſt παράστιφε, quod magis probo.

v.4. vel χίζε legendum. vel χίζε Eraſmus habet χίζειν.

v.10. Totum hoc ſymbolum ita leg. ſtatuo, παρὰ λύχνον μὴ ἐνσείζειν, poſtea perperam itidem legitur ἐπὶ λύχνου.

v.12. διαμασᾶν poſtea legitur, atque ita hîc ſcribendum.

v.23. pro συνόρους exiſtimo συνεδρίους vel συνεδρεύοντας leg.

v.26. λάκωνα διαφθαρτὸν vel λάκωνα ῥαπτὸν legendum exiſtimo.

v.28. pro ἐρωτᾶν poſteà legitur ῥωτᾶν. Suidas & Laertius legunt ἐρωτᾶν. putarem tamen ἐρέσθαι ſcribendum. Verùm de hiſce poſteà plura.

pag.134. v.23. Illud ἀμυὶς mendoſum eſt, & nihil ſignificans. putavi olim inter ſcribendum ἀμυγὶς: at nunc mutata ſententia, ἀμυχὶς legendum eſſe judico. Cogita autem Chriſtiane, quiſquis es, & bene rumina hæc quatuor Pythagoræ ethnici hominis aures planè ſymbola ſacris operaturus.

pag.135. v.12. πάρεργον. Idem dixit præclarè profectò Agatho, ut refert Athenæus ſtatim in principio lib.5. etiam atque etiam cavendum eſſe, ne τὸ μὴ πάρεργον ἔργον ἡγώμεθα. τὸ δ' ἔργον, ἀπὸ πάρεργον οὐ ποιώμεθα. primum n. nobis eſſe debet Dei cultus, τὸ δέοντα τὰ βιωτικὰ:

non contrá.

pag. 136. v. 17. πατς particula vel redundat, vel aliquid desideratur, & leg. μήτε ὑπὸ τ' ἄλλ' ἀπ' ἀνθρ.

pag. 137. v. 1. τιμωρίαις ἢ, verbum aliquod conjunctio illa desiderari indicat, fortè ἢ ἀπαραμυθήτῳ τῷ θείῳ non malè legetur.

v. 10. ἀς ἀνὸς suspicor legend.

v. 22. ἀρέσκεσθαι δὲ, μὴ ἀεὶ leg. omninò.

v. 27. ἢ δὲ ἄψυχος omnibus modis scribendum judico, ut conveniat cum ἀλαθῆ.

v. 30. ἄν ἀεὶ ἢ θεῶν, & mox v. penult. ἐπιτέμνω otiosam esse puto.

pag. 138. v. 28. τῷ μετέχειν scrib.

v. 25. λανθάνειν δὲ hoc symbolum Clemens, Diog. Laert. & Suidas aliter efferunt. Eras. verò etiam agnoscit. Cæterùm observandum conferri ab Clem. Alexand. στρωμ. 5. & ab Eras. in χιλ. τῇ σιγῇ ἢ σωλλαμβάνειν ἀδῆ nostri Salvatoris. Et luculenta planè & tantùm non Christiana est Iamblichi nostri interpretatio, etsi Christum ignorantis.

pag. 139. v. 8. ἐπιτηχίας omninò scribendum, & quod suprà v. 6. ἰὼν erat, in ἰὼς mutavimus.

v. 12. μιλάνειον μὴ ἰσθίειν legunt Diog. Laert. & Suid. & vertunt ferè sepiam. Eras. μιλανείων μὴ γεύεσθαι, protulit.

v. 13. Illa verba τὸν μὲν ἄν ἄλλα ἀεὶ αὐτὸ ὁ τῷ ἀεὶ συμβόλων ἐοῦσα ἴσα εἰς στοργαλὶς ἀμφόζει, non videntur suo loco posita, putarem autem ponenda in fine symboli, post παρέλασις.

pag. 140. v. 21. πλέκειν accusandi casu leg. puto, ut referatur ad λόγον. & mox v. 25. pro ἀπ. δεῖ δεῖ leg. quod posterius etiam viderat Tiara.

v. 26. Illud dictum Heraclidi non invenio in ipsius, quæ exstant, epistolis.

pag. 141. v. 8. τῷ ἐδῶ puto mendosum esse utcumque retinuerim in versione. & videndum an non sit legend. cum Laertio & Suida, ἐρωμένῳ ἀναπέφθαι.

v. 11. ἢ μὲν θυμῷ lego cum Tiara ἐρωτικῷ inserto. prudentia enim symbolum utendum esse præcipit, non ira.

v. 16. αὐδὲ εἰς τὸ πρόσθεν γεγονός, mihi planè suspectum est, nec alium sensum eruere potui, quàm reddidi, qui tantisper tolerandus erit, donec melior proferatur.

v. 19. Etsi illa oratio quoque sit involutior, ut ægrè sensum commodum ex verbis invenire potuerim: tamen hoc manifestè apparet, potius τῇ ψυχῇ παρέλκειν. quod ipsum & Petreius Tiara observaverat.

v. 26. Diog. Laertius hoc symbolum longè aliter extulit, φορτίον συμπαθῆσαι ἢ μὴ συμπαθῆσαι, & hunc secutus est Erasmus. Suidas utrique verbo negativam apponit. qui rectius efferant, aliis excutiendum relinquo.

pag. 142. v. 1. τοιόνδε ἔχειν lego.

v. 16. Illud symbolum non reperio apud quemquam veterum. Erasmus inter adagia habet, δίκαιον εἰς τὸν θεὸν, ἐμπεσεῖν εἰς μαθητὰς ἀγαθούς. quod fatetur, ut erat valdè ingenuus, se habere ex Suida, qui rursum illud Aristophani transcribit. Verùm ego non dubito, quin Aristophanes hoc à Pythagora vel acceperit, vel ex illius mysteriis saltem promanarit.

v. 27. Nec hoc symbolum adhuc apud quemquam alium repperi. τὸν Πυθαγόρειον, malui sem redditum fuisse de Pythagoricis dogmatibus, uti mox.

pag. 143. v. 8. ζυγὸν verti jugum, maluissem cum omnibus superioribus ut & in Pythagora converti stateram, quanquam Latini etiam jugum nonnunquam pro libra seu stateta usurpent, tamen propter ambiguitatem vocabuli, stateram præferrem. Hujus symboli interpretatio etiam est apud Clementem, & Diogenem Laert. Eras. hic pauciloquium amat.

v. 24. ὡς τοιοῦτόν ἢ φίλον planè legendum puto. Symbolum variè ab Diog. & Suida effertur, quod & indicavit Eras. sed eòdem recidunt omnia. Iamblich. in hoc maximè differt, quòd causam addat de fruitis, & luculentissimam afferat interpretationem.

v. 30. ὅτι φιλοσόφων διαλεκτικὸν planè legendum suspicor.

pag. 144. v. 12. pro ἀμαθὲς ἀληθὲς legend. esse, certè certius est, non enim philosophia docet ἀμαθίαν, quam à natura habemus: sed τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀληθεύειν.

v. 26. Diog. Suidas & Eras. pro ἔριν legunt ἐρεικτὸν secuti Hesiodum, quod tamen idem est. Verùm συμβολικώτερον sunt, quæ in ἀρεσκτὸν habet Iamblichus, & longè Erasmicæ interpretationi, licet peræruditæ, meo judicio, præferenda.

pag. 145. Hoc symbolum quemadmodum legendum putem, suprà in catalogo symbolorum satis superque à me indicatum esse puto, solùm pro ἐπόμενον Laert. & Suidas atque ex illis

llis Eraſ. habent ἠμόγυνος. quod autem retinuerim ἀνδρὸς & rectiùs faciam ſtudio à me factum, quòd non temerè putem in authoribus ſuo noſtro arbitratu omnia & mutanda, & noſtra inſulcienda.

v. 26. ἴδιον καὶ τὸ ϑ copulatè. Cæterùm illud ξυνωδὸς nondum didici, quid ſibi velit. Legitur quidem poſteà aliquoties ζυνωδὸς, quod & hic expreſſi: ſed necdum ita me ſatis quoq; exiſtimo promoviſſe. Neſcio enim quomodo cum oleo quadrent vel ξυνωδὸς, vel ζυνωδὸς, niſi ad animalitatem, non cantum avium referat.

pag. 146. v. 2. ἀλεκτρυόνα. Nec hoc ſymbolum apud alios repperi. Eraſ. ſolum refert inter ſymbola, ἀλεκτρυὼν ϑ. μὴ ἔσθειν λευκὸν, unde autem habeat non addit. Suſpicor idem eſſe cum hoc, quod tamen illo plenius rectiúſque efferatur.

v. 20. ὄτρυς ἀδάμαστος legebatur, quod neceſſariò & rectè me puto mutaſſe in ὄτρυς, niſi quis malit cum Tiara ὁ ὄτρυς legere.

v. 28. Diog. Laertius & Suidas ἐπὶ χοίνικα ϑ. μὴ καθῆσθαι dicunt. Eraſmus χοίνικος μὴ ἐπικαθῆσθαι. Omnium interpretationes cum hac noſtra diſcrepant.

pag. 147. v. 9. perperam hic in manuſc. ſcriptũ erat καϑίσαι & v. 14. ὦϑι καὶ μιτραδόκος legimus cum copula καὶ, quæ itidem aberat in manuſcripto.

v. 23. pro ἀφῖναι, ἀφῖναι, velut mox v. 28. ἀφίναι cum Petr. Tiara leg. exiſtimo.

v. 26. pro αἱ κρεάγραι olim putavi οἱ κραγῖνοι ſcribendum. Sic αἱ κρέαγραι germanum eſſe puto, de quibus Ariſtoteles de hiſt. Animali. lib. 4. cap. 2.

pag. 148. v. 1. δακτύλους ἀγκύλους, ſimplices digitos converti, quòd aliud non occurreret vocabulum: Alioqui non ignoro Galeno & medicis τείχεα ἔγκλα dici rectas ſeu leves, quæ aliàs εὐϑῆ illidem vocantur, quæ contrariæ ſunt criſpis: ſed an ſimplices cõtrarium ſit incurvis dubito, fortè rectos & leves melius convenisſet, quàm ſimplices.

v. 15. Δὸς ἡμῖν ἔτι potiùs legendum cenſeo. & v. 30. καὶ τὰ ἀπὸ legebatur, quod in καὶ τὰ ἀπὸ τὰ, ut editum eſt, viſum fuit mutandum.

v. ult. φιλοσόφου leg. judico.

pag. 149. v. 1. δέκατον ἡμῖν. Ecliptica eſt oratio puto vel addendum ἔτος πεπᾶν, vel ſubintelligendum.

v. 12. ἡ ἐπὶ τὰ δεξιὰ ſcribendum autumo ut & converto. Interea non diffiteor mihi hic in vertendo non parum negotii exhibitum, propter hyperbata & orationem valdè implexam. unde ignoſcent lectores, quod diſplicebit.

v. 27. κεκοσμημένος ἐν κύτει τῷ &c. legend. ſuſpicor.

pag. 150. v. 2. D. Laert. & Suidas illud ſic efferunt ὁμοφύλους χελιδόνας μὴ ἔχειν. Clemens Alex. στρωμ. χελιδόνα οὐ πέλας μὴ ἔχειν. propius accedens ad hunc noſtrum. Verùm interpretatio Iamblichi magis ſymbolica & magis Pythagorica eſt.

v. 29. Eraſmus addit σὺν χελιδόνι nec unde habeat, dicit, quod noſtrum hic non agnoſcere videmus. Interea verò utinam interpretamentum hoc divini Philoſophi hodie gurgites & voragines patrimoniorum ſuorum, & helluones abdomini nati, ἐν ὑϑὶ ἡ χελιδὼν, ut ſanctus ille πολυτρήμων inquit, poſtquam ſacratiora audire recuſant, ſemper ob oculos haberent.

v. 22. pro ἕλκεμεν ἕλλεμες legebatur. Tiara putat ἕλκομεν leg.

pag. 151. v. 11. & 12. ἀμφιτρήματα & ἀχολέπαστα carnis dũ audio, penè cœleſtes aliquot voces mihi audire videor.

v. 19 Hoc ſymbolum Diog. & Suidas efferũt & ex illis Eraſ. οὐ δακτυλιφανὲς ϑεῷ μὴ σφρηγῖδα. Sed eodem iedit res.

v. 32. αἱ ἢ οὐ δακτυλίοις leg. ſuſpicor.

pag. 152. v. 12. Hoc ſymbolum apud nullos alios reperiri, & παρὰ λόχμῃ mihi videri leg. eſſe, ſuprà ad pag. 133. v. 10. indicavi.

pag. 153. v. 4. Hoc ſymbolum ſuprà in ſymbolorum catalogo eſt ordine XXV. At ab Iãblicho ſymbolo LV. eſt explicatum. Nolui tamẽ hicquoq; prætermittere, quod in noſtro exẽplari & legeretur, & exegeſin haberet, licet ſuccinctã, tamen aliam, quàm quæ ſuperius tradita eſt.

v. 13. καὶ ἢ λόχμῃ perperam in manuſcrip. legebatur, itaq; mutavi in πρὸ ἢ. ſic enim de more novum ſymbolum auſpicaturum loqui ſolitum videmus. Nec hoc eſt apud quenquam alium. Interpretamentum planè dignum philoſopho ſummo.

v. 27. ἴδιον παρὰ τὰ ἄλλα legendum cenſeo, ut referatur ad maſculinum χήλους, quod præceſſit. Sic & Tiara. & v. 29. ζῶον πανὺ ſupple ἄν. ϑρεπτον.

pag. 154. v. 9. Nec hujus ſymboli meminerunt

runt illi alii ex antiquis. Videtur tamen germanum Pythagoræ esse, ut & explicatio gravissimo philosopho est dignissima.

v. 19. προτιμεσόμενοι P. Tiara legendum putabat.

pag. 155. v. 8. ὁ πολλῷ χρόνῳ lego pro ἀπολλῷ.

v. 15. Symbolum illud extulerunt Laertius, Suidas & Erasmus τὰ σπέρματα ἀεὶ συνδεδεμένα ἔχειν. vel hoc modo, ἀπασας ἐξ ὑπῆς συνλαμβάνειν τὰ σπέρματα, de quo & Clem. Alexan. loco jam aliquoties indicato.

pag. 156. v. 17. Symbolum de cerebro non vescendo apud alios quoque non reperitur, pulchertima verò illius hîc quoque ἀνάλυσις cernitur.

pag. 157. v. 3. καὶ τὸ τῆ ὑῆς Tiara. legeb. autem τὸ Τ perperam pro τῆ vel Υ.

v. 8. καὶ ἄπτου ἐμὲ συνέχων, μηδὲ ἀφαιρίζου τὸ δ' ἀΘΥ. ἵνα ἀναδήσω leg. suspicor. interea manet mihi suspectum τὸ, ἀφαιρίζου. quid si verò pro illo ζωφλοίζου legas?

v. 12. Quomodò illud symbolum putarim legendum esse supra ad p. 153. v. 26. indicatum est. Cæterùm præterundum non est, Erasmum ex D. Laert. & Suida legere & interpretari λόγου φατικῶς & negativè, λόγου χάριν καὶ κυρίως μὴ ἔστιν μηδὲ ἔφεστιν, quod noster hic κατηφατικῶς & affirmativè, qui rectius judicent docti.

v. 14. pro negativo κατηφάτικα, affirmâter lego ὁμοκατηφάτικα, quod & Tiara vidit.

v. 19. ἐπιβάλλῃ vel ἐπιβάλλῃς leg. suspicor.

v. 30. De hoc Symbolo diximus suprà. an verò ἐρυθῖνος vel ἐρυθρῖνος piscis sit, qui Plinio lib. 32. cap. 10. vocatur rubellio, an verò ab illo diversus, quod statim idem eodem loco Erythinon subjiciat, cujus non semel etiam aliàs meminit, aliis excutiendum relinquo. Satis autem constat ex interpretatione Iamblichi a rubore nomen habere.

pag. 158. v. 10. Hoc symbolum Diog. Laert. & Suidas in Pythagoræ symbolis & ex illis Eras. sic efferunt, χύτρας ἰχθῦς συγχᾶν ἐν τῇ πύρᾳ. At Clem. Alex. στρωμ. 5. pag Florentinæ edit. 232. ad hunc modum, τ' χύτρας ἀρθείσας λαὶ ἔτι ζώσας. τ' ἐν τῇ σποδῷ τύπου μὴ ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συγχεῖν. qui propius ad verba Iamblichi accessit.

v. 22. Et hoc symbolum cum eo, quod sequitur, apud hunc solum reperitur. Estque verè Pythagoreum, ut apparet. Interpretationes planè symbolicæ & allegoricæ, summóque philosopho dignæ sunt. Antè autem in testimoniis adduximus posterius hoc symbolum alibi ab Eustathio summo Hômeri interprete quoque inventi.

pag. 159. v. 13. σφυρόμα, quod hic prius legebatur, in σφυρᾶμα necessariò cum Tiara mutandum putavimus.

v. 18. Hoc symbolum habent & meminerunt plurimi authores. Noster quanto in explicatione brevior & succinctior est: tanto prolixior doctiórque est Erasmus in colligendis iis, quæ de eo sunt apud varios authores scripta & annotata.

v. 24. μολύχου. Athenæus lib. 2. indifferenter dicit μολόχου & μαλάχου dici. Nec hoc symbolum invenitur apud quemquam alium.

v. 26. συντρίπτειν. Innuit μολόχου esse instar heliotropii, quod & voluit Columella, in Carmine suo de cultu hortorum lib. 10. dum inquit, *& Malache prono sequitur quæ vertice solem.*

v. 30. Quid si pro λίθου, λίθῳ legas?

pag. 160. v. 17. Symbolum illud, ἐμψύχου ἀπέχου, etsi non meminerint alii scriptores; tamen meritò esse Pythagoricum hinc constare potest, quod Porphyrius & ipse Pythagoricus libros quatuor περὶ ἐμψύχου λόγου & scripserit & reliquerit. Alia habet Diog. Suid. & Eras. quæ non sunt apud hunc nostrum, ut contrà multa vidimus apud hunc, quorum ne γρὴ quidem est apud alios. Puto autem Iamblichum sua, ut verè Pythagorica, discrevisse ab nothis, & iis, quæ Pythagoræ tribuebantur. Interea Clem. Alex. lib. 5. στρωμ. scriptor omni exceptione major, symbolum Pythagoricum esse ait τὰ ἐπὶ γῆς μὴ πλεῖν. Et Suidas in Anaximandro meminit Symboli, λίθου ὁλκάδος ἄγεται μὴ ἐδίεσι, quæ non inveniuntur in hoc Iamblichi catalogo. ut & quædam sunt apud Diog. Sed hæc nobis sufficere debebunt. Atque hæc, benevole lector, quæ in hosce duos libros inter convertendum observavimus, tecum candidè communicare voluimus. Nec plura potuimus per occupationes & curas mœrorésq;, in quibus quotidie ferè versamur, & turpes tantùm non mortes, quibus afficimur: tum quod unius duntaxat exemplaris, ut aliquoties testatus sum, ope ac subsidio usi simus: nec voluimus quoque, ne notationum nimia congeries lectori nauseam pararet. Quod si autem hæc ipsa cum versione nostra, quod veremur, displicebunt; saltem Græca, quæ ut primi

primi, ita bona fide damus, placent. Nostra verò tantisper tolerentur, donec ea alii cum authore sexagenario de ponte dejiciant. Nam hanc sortem multos video subiisse, qui superioribus aliquot seculis varios in omni literatura Græcanica authores ad posteros transmiserunt. Cui me eximere nullo modo volo. Iam si hæc grata fore cognovero, equidem reliquos ejusdem authoris libros, quos apud me penè confectos habeo εἰς μαθηματικὴν ἱστορίαν, καὶ ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν Νικομάχου, si vita suppetet & otium in literis concesserit Deus ἐπιφανῆ, publici juris facere non detrectabo. Tuum verò erit, candidissime lector, ea in bonam accipere partem; & si cubi à nobis, ut pluribus aliis intentis & hominibus erratum est, illa comiter emendare. Ac nobis hic castigationum nostrarum finis esto.

Castigationum & notarum IOA. ARC. THEODOR. *in libros protreptikôn*

IAMBLICHI CHALCIDENSIS.

FINIS.

IOAN. ARCER. THEO.

Breves aliquot in superiores hasce epistolas

NOTATIUNCULÆ.

IAMBLICHUS suprà in vita Pythagoræ, Theanus & Myiæ, Pythagoricarum fœminarum honorificè meminit, ideò hasce illarum epistolas subjicere volui, ut in speculo quasi cerni possit, quantoperè illud, quo Pythagoras floruit, seculum sapientiam, atque illam Philosophiæ partem, quæ est de moribus, ea coluerit, ut nobilissimæ fœminæ etiam palàm illam profiteri non dubitaverint. Cæterum Theanus meminit magnus ille Clemens Alexandrinus lib. 1. στρωμάτ. hisce verbis, Θεανὼ, inquit, τὴν Κροτωνιάτιν καὶ τὰς γυναικὸς φιλοσόφους καὶ ἀποφθέγματα γράψας. Sic & Plutarchus illam semel atque iterum allegat in libello, cui titulus est, γυναικὶ παραγγέλματα. Suidas tres hoc nomine fuisse scribit. primam Pythonactis filiam, Pythagoræ cuidam uxorem, quæ procreavit Telaugen, Mnesarchum, Myiam & Arignotam, eamque dictam fuisse Creticam Philosophan. Hanc & Iamblichus agnoscit lib. 1. p. 125. v. 12. Alteram Locram lyricam poetriam. Tertiam Metapontinam uxorem Caryssi vel Crotonis, vel Brotini Pythagorei. Quæ ipsa scripserit de Pythagora, de virtute Hippodami Thurii, admonitiones muliebres, & Pythagoricas Apophthegmata. Iamblichus lib. 1. de vita Pythagoræ cap. 27. pag. 125. diserè Theanus cujusdam meminit, quæ fuerit sapiens & virtute præstabilis fœmina, uxor Brontini Metapontini. Atque hujus hasce suspicor esse Epistolas (si quidem sint γνήσιαι, & non ab aliquo Christiano illarum studioso fore effictæ) utpote quæ σωφρονιστὰς γυναικῶν, de quibus dixit Suidas, continerent. Porrò has Theanus, Myiæ, & Melissæ Epistolas primus olim Venetiis edidit Aldus Manutius, & postea H. Steph. cum Diogene Laertio, fidelissimi typographi, & iidem viri longè doctissimi. Eas, quales quales sunt, nunc etiam conversas, quod non sciam ab quoquam hactenus fuisse tentatas, dare volui. quod te humanissime lector, in bonam partem accipere par est.

Omnes verò hæ Epistolæ prorsus γνήσιαι sunt. Prima autem Theanus succinctè & pulchriter utilissimum tractat argumentum, de liberorum, maximè primæ ætatis educatione. De

qua posteà Plato & Aristoteles copiosè scripserunt. Post omnes verò longè eruditissimum & elegantissimum tractatum reliquit Plutarchus Chaeroneus.

pag. 164. v. 27. συναμάξω, pulchrum verbum ab σῶμα cadavere, quod ab ἄμαξα. Vtitur eo etiam Ecclesiasticus & planè divinus scriptor D. Cyrillus aliquoties. Ejus dictum quodpiam citatur ab aliis, in quo hoc verbum usurpat Quod quia elegans est & planè aureum, non pigrabor hic quoque adducere. ὁ ἐπιχαίρεκακος inquit, ἐπὶ πτώμασι τρίζων, in corpora συναμαξεῖται, hoc est, qui casibus aliorum gaudent, non sunt immunes à ruina, sed cadunt ipsi.

v. 32. βατταλίζεται, de isthoc verbo vide in Proverb. apud Erat. in χιλ. Batalus est.

pag. 165. v. 1. συναλλᾶται converti in deliciis volutantur. Utitur eo verbo etiam sanctissimus Apostolus 1. Tim. 5. 6. D. Oecumenius interpretatur τρυφῶντα, ἢ ἐν τρυφῇ μένη περιχαρτα.

v. 12. περίστροφα ab ὑποστρέφω themate id est præstringo venit. Vnde στρόφιον. quo usus est magnus ille Synesius in Orat. prima de regno ad Arcadium. Libenter autem Pythagorici tinctorum utebantur vocabulis, uti videre est in Epistola Lysidis, quæ legitur etiam in vita Pythagoræ p. 81. v. 1. ἐνύφαινε τὰ βάμματα. &c.

IN II. EPISTOL.

SECUNDA Epistola est παραμυθητική. Consolatur enim Nicostratum quandam zelotypia, morbo feminis tantùm non familiari laborantem. Habet autem multas egregias sententias & præclara dicta vereque παραινετικὰς, non modò γυναικείας, verùm etiam, quæ viris in communi vitæ usu convenire queant.

pag. 166. v. 15. ἄνευ αἰδοῦς. Fortè Terentius huc respexit, dum inquit in Andria hunc senarium, Amantium iræ amoris integratio est. Sic enim ibi legendum esse repugnante ipso etiam Donato contendit doctissimus Muretus.

IN EPIST. III.

TERTIA Epistola est περὶ τῆς ἐν γάμῳ προσηκούσης ἀγωγῆς, & ipsa multis salubérrimis παραινέσεσι & præceptionibus referta. Nec ea solùm qualia esse debeant fœminilia describitur: verùm etiam quales in illa & heros & heras esse conveniat κατ' ἐπιτομὴν sanctè proponitur. Christiani hîc aures arrigant, & audiant, quid hic fœmina Ethnica ab nostrûm unoquoque, qui illis utimur, requirat. Nam & hodie hoc hominum genus penè mancipiorum instar habetur.

pag. 171. v. 23. ὑπομνηματολογοφύλαξ. Pulchrũ verbum, quod tamen hactenus equidem apud nullum aliũ reperi, an verò benè expresserim, aliis judicandum relinquo. Simile est ἐφορεῖα vel ἐφορία apud sanctissimum vatem, in cantico graduum ψαλ. ριθ. quod 72. interpretes reddiderunt. Et Apollinarius etiam in carmine retinuit, ἐφόρους. Quod in Hebræo tamen est, araverunt aratores, & sulcos profundissimos duxerunt, estque meo judicio magis appositum. Nam quod ibi est aratro lineas & sulcos ducere, hoc hic flagris & scuticis lineas ducere, & quasi commentarios servorum corporibus ita inscribere, ut turpes & cruentatæ vibices relinquantur.

pag. 172. v. 7. μέτρου δίκην μέσου ἄκρου, videatur esse alicujus poetæ hemistichium, & expressit eleganter Horatius lib. 1. Sat. 1.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines:
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Clem. Alexandrinus Cleobulo dicit tribui lib. 1. στρωμ. μέτρον ἄριστον.

IN MYIAE EPISTOLAM.

MYIÆ Suidæ quoque tres fuerunt. Prima fuit Thespiace Lyrica. Altera Spartiatis, utraque poetria. Tertia Samia, magni Pythagoræ ex Theano conjuge filia. Hanc & Clemens Alexandrinus lib. 4. στρωμάτων agnoscit. Quæ verò ex illis hujusce epistolii author fuerit, si quidem & hæc ex veterrima illa officina prodiit, (jure namque dubitari possit, cùm nullus veterum, quod sciam, ullam harum omnium mentionem fecerit) hactenus, mihi saltem, incertum est. Solum ex nostro Iamblicho omni exceptione majore scriptore, Milonis Crotoniatæ uxorem fuisse assero. Epistola perelegans est, & scripta Doricè, docens quales, & quibus moribus præditas esse conveniat nutrices, quæ necessitate urgente eligendæ erunt.

pag. 173. v. 15. ἐπιτηδεύματα ἀπὸ τοιούτου σπέρματος.

στρατός

ἀτρεκὴς ἄρτος est propriè, si ita loqui fuissem ausus, ab verbo cibo, quo usus est Columella. Alicuræ vocabulum verbo τρίφω καὶ τρυφῶ ad unguem respondet, quo ex Gelli. lib. 12. cap. 1, & hic & in Pythagora uti malui.

IN MELISSAE EPIST.

DE Melissa nihil dum hactenus repperi, nisi quod Diogenes Laertius in vita Terpandri Melissæ meminit, quæ fuit illius viri conjux. Sed EUstathius accuratissimus Homeri interpres & commentator scribens alibi in Λιλαῖον. cujusdam Melissæ sapientis fœminæ mentionē facit, quam quidam laudans, inquit, ἐν μιχθῆναι μὲν τὸν τῶν γονικῶν ἐν βραχεῖ κατακλυσμῷ, ἐκ δὲ ἐμπλῆσαι τὸ μιχθὲν ἀγγεῖον. Porrò Epistola hæc Doricè itidem scripta, & sapiente fœmina dignissima reputanda est. Agit autem de honesto & vero fœminarum ornatu, haud aliter de eo loquens, ac D. Petrus τοῖς ἐξ ἀλλοτριεπίσκοπα μὴ ἐμμένουσιν scribit, epist. prior. cap. 3. v. 3. ὧν ἔστω οὐχ ἡ ἔξωθεν ἐμπλοκὴ τριχῶν καὶ περίθεσις χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος. &c.

pag. 175. v. 3. ἐρίθιμον Hesychio authore ἀπὸ βίου καὶ λαμπρᾶς ἐρυθρίαν. Quod aliàs etiam anchusis dicitur, quâ fœminæ præsertim cadaverosæ & deformes faciem pingunt, ut coloratiores videantur. EUstathius in Γλαυκὴ π. scribens ab ἐρυθρία, rubefactione deducit. Suidas interpretatur τὸ χεῖμα, καὶ ἀνθοῦντα πρασινόμενα, οἷον οὐδ' ἐκ λευκοῦ τινος καὶ καθαροῦ τὸ καὶ ἀβρὸν καὶ ὑγρὸν ἐκ ἀνθηρᾶς τινὸς καὶ ἐρυθρᾶς ἰδέας ἐμφαίνεσθαι τὰ ἀνθοῦντα καὶ πρασινόμενα ἄνθη. Sic Thucydides lib. 2. ἐρυθήματα τῶν προσώπων, & Synes. παρεῖναι ἐρυθήματα dixere.

IN PYTHAG. EPIST.

ET hæc epistola olim ab Aldo cum Bruti Romani epistolis, & posteà Lutetiæ atque alibi edita fuit. Eam verò Pythagoræ germanam omninò esse suspicor, etsi illius Laertius in vita Pythagoræ non meminerit.

pag. 175. v. 31. λευκὰδὲς Pythagoræ egenus & pauper est, cui tamen nihil ad vitam ducendam desit, juxta illud Flacci, pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.

LECTORI S.

CUM Bonav. Vulcanius, amicus noster, idemque bonarum longè doctissimus atque humanissimus intellexisset, me Iamblichi Philosophi editionem adornare, ideq; præfixa auctoris vita ab EUnapio descripta, misit ad me, ut suum candida & aperta Musarum janua, suas aliquot in illam castigatiunculas. Verùm cùm hæ tardius, editis scilicet omnibus, venirent, non idèo abjiciendas putavi: sed hic in calce post nostras in ejusdem operis primas castigationes curavi adjiciendas. Maximè quod in utrumque librum suum ἀρίστου quidam mihi hactenus ἀνάγνωσμα (celatur enim ejus nomen) bonæ bonè, ut apparet, doctus, post priorem librum jam omninò quidem absolutum, at in alterum tunc excudendum, Commelino, cujus hæc sumptibus edebantur, potissimùm auctore frustillatim submissset, quæ ipsa etiam lucem videre volui, ne quem sua laude fraudarem.

In IAMBLICHI vitam
ab EUnapio Sardiano scriptam.

Pag. Commelinianæ editionis 21. v. 20. pro αὐτῆς, αὐτῇ.

v. 22. πάθυκι pro πάνυ.

pag. 22. v. 21. τὸ σῶμα ἢ σου.

pag. 25. v. 2. ἀπὸ ἧς τῶν τοιούτων,

v. 4. ἀπὸ τῶν πρώτων, hoc est, ἐν τοῖς πρώτοις.

pag. 26. v. 2. ἐπιγλοῖτο αὐτῇ.

pag. 29. v. 25. pro ἴδοιτο, αὐτὸ ἐπιδοίητο.

v. 26. ἐπιπαμφῶ.

In IAMBLICHI Pythagoram
diversa lectionis conjectanea.

Pag.30.v.29, πολλὰ λέξα leg.
pag.33.v.23.pro μεμιμένον, μεμιμένον leg.
pag.34.v.13. (ἱερόσυρος ἢ ἄλλωνόμου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς πολλοὺς λόγους) &c. leg.
v.29.pro ἐπὶ μὲ, (ἐπ' εἶπε μὲ πλὴν βραχέ.)
v.33.οὐδὲν ὅς τε συμβάλλ@.
pag.38.v.24.pro ἐπιδεδέκατο annc ἐπιδεδέκατο?
pag.39.v.9. φιλεπιμελέστατος.
v.ult. ἔχει ἄμβασιν puto.
pag.42.v.9. λαμπρυγμὸν leg.
v.10. κατθέμενον leg.

v.23. Locus mendo carere, nec quicquam deesse videtur. Intelligo χώρων εὐφόρων ἔκτησιν, fertilem virorum literis deditorum, ab οἶκος.

pag.43.v.7. servanda vox ἀκουσματικός. Nã passim ille apud Iamblichum reperitur, & opponitur τοῖς μαθηματικοῖς. Locum verò integrũ puto hoc sensu: Multi verò eorum, qui ipsum audivere (ἀκουσματικοὺς hos vocant) una ejus oratione, quam vix ingressus Italiam primam coram toto populo habuit, permoti, plures, inquam, quàm bis mille homines doctrinæ ejus sese dedidere.

pag.55.v.11. ὑπολαμβάνειν αὐτὸς ἱερὸς δεῖν leg.
pag.60. v.2.pro ἐπὶ ἀγωγὴ τὸν, λὰ ἀγωγὴν τῶν ἐπιτηδείων leg.
pag.62. v.ult. πρὸς ἄνδρας διδασκάλου τυφλοῦ, τοῦ δ' τόπου &c. Ita ex Io.histor. Tiraei supplẽdus locus, cujus fragm. apud Laertium.
pag.66.v.3.ἐπὶ ἐκλείπει, pro ἐλλιπεῖ leg.
pag.67. v.15. προσεμπολᾶσθ@. πρὸ τῶν γνωρίμων leg.
v.30.ἐμοὶ αὐτὰ τοῦς ὀφθαλμοῖς.
pag.68.v.25. pro ἑαυτ', ἑαυτῷ, vel αὐτ', minimum ἐμ' ἔχειν leg.
v.36. οἷς δ' ἐν Μεσσήνῃ τὸν Τριπόδης λαμβάνει &c. & mox, τὸν Δεινιάδ@. παρίμεν ἐς πόλιν, &c.

pag.69.v.32.vocem ἀφυγιασμὸν) retinendam puto. nam ei respondet ψυχικὸν κοσμιότητα, & quod sequenti p. v.19.dicitur σωτηρίαν φαρμάκων.

pag.70.v.24.vox σύγχυσιν retinenda est, utitur simili p. 110. v.30. ἐξεγχυσάντων, διαδοχῆς τε.
pag.71.v.9.σύντηξις & σύμπηξις.
v.17, συναδίας.

pag.72.v. 10. ἐς ἀνίσους legend.
pag.73.v.30.ἡ Δίκη Μοσυνῆς.
pag.74.v. 33.ἐπ συνεπίσκοπον? hac enim voce alibi aliquoties utitur.
pag.75.v.2.φιλίαν legen. idem requirunt præcedentia γ.præ.
v.5. μετὰ δὲν &c.v.10. ἀλλοτριοπραγίαν.
v.12.ἀλλὰ νομίμων ἀγῶν, leg. per leges ex æquo & bono, sanctoque judicio latas.
v.17. ἔστι συλλήβδην πάντων πρὸς ἃ τῇ φυσικῇ πρὸς ἐπιστολικὴ ἐ κοινότης leg.
v.27. ἐξ ἐπ@. τῇ τῶν αὐτῶν leg.
pag.76.v.5. ἀρχεῖα ἐκδυομένης leg.
pag.78.v 1. εἶναι ἐμπλέκεσθαι non ἐλαύνειν.
pag.85.v.7. ἀκουσματικὰ, leg. evincit id quod sequitur, τῇ ἄνευ λόγου. Vide p.88.89. & 90.
pag.86.v.20.pro ἐν χρῆσθ. le. ἐὰν χρῆσθ.
pag.87. v. 23. Ita distinguendum, ἐκεῖ γὰρ συμβολὰ ἐγκαθὶ οἱ πόνοι, &c.
pag.92.v.24.pro ἐκτείνεσθαι, ἀκτίνεσθαι?
v.33. τὴν ἀγαθότητα χρυσὸν vide p.94. v.23.& p.131. v.18.
pag.93 v.3.ἀκμάζας pro ἀκμάζας legen.
v.25. pro κατθεμένα, an κατθέμενοι?
v.33. τέχνη ἐπιτέτακται, ἴσχυσε τεχνικῶς.
pag.94. v.5. ἀλλ' ἐν ἃ, ἄντας leg.
v.13.ἀκμάζας leg.
v.25. ἄντας ἐπ' αὐτ' ἐγχείρου ὅτι βεβαιοῦν τὴν λύγ.
pag.96.v.11. αὐτῷ ἐμβλέπων ἐφαίνετο leg. apparet ex illo quod sequitur v.14. ἐκείνου.
pag.100.v.11. pro κατθεῖν, καθεῖν leg.
pag.101.v.14. Ἔτι Νικίας.
pag.102.v.7.ἐπιτετάχθαι.
pag.105.v.16. ἐπιδεικνύῃ πολλοὶ χρῆσθ.
pag.106.v.27. ἀκρῶς διαπεπεφυγῶς.
pag.107.v.20. pro μάχης, μαλάχης leg. De hac enim Columella scribit, *Et malache prono sequitur quæ vertice folium.*
pag.109. v ult. ἐμπλέκτους ἀπτώτους.
pag.112. v.10. locus est integer, uti & v.24. & 32.
v.16. κοσμίου legen.
pag.113. v.1. ἀλογιστίᾳ legen.
pag. 115. v.4. λοιδορίᾳ. Ita dixit p.113. v.10. προσδιάθεσις.
v.8.ἀπὸ τοῦ ἧ πάθους, i. remissionem intendere.

Pag. 118. v. 22. ὁ περὶ τῶν θεῶν leg.

Pag. 119. v. 3. ἐν μεσολάβοντι ex præcedentibus repetitum delendum est.

v. 17. τῶν μαντικῶν ὀνείρων leg.

v. 29. ἀπειρηκότων. nimirum τὴν ἀρετήν.

pag. 121. v. 5. χρονίσειν ἴσχειν. ut v. 8.

v. 14. ὑπὸ τῶν θεῶν leg.

pag. 127. v. 9. ἀληθεύουσιν χρὴ δὲ ἀκούειν.

pag. 129. v. 13. δεῖ ἐμολογεῖν ἀεὶ δὲ κυρίᾳ τὰ ἀγαθὰ εἶναι. nisi placeat quod pag. 29. v. 23. legitur, δεῖν ἐμολογεῖσθαι περὶ τῶ κυρίᾳ τὸ ἀγαθὸν αἰρετῶν.

v. 23. ἃ παρὰ τῶν θεῶν τελεῖται καὶ ἡμᾶς ἢ τῇ αὐτῇ ἀρμονίαν ἄξια δίκης ἄνευ τῆς εἰμαρμένης θεὸς ἀνευ· τῶν δ' ἀνθρώπων θάτερον τούτων. καὶ θάτερον. Vide seq. pag. v. 26. Ita apud Ciceronem: & dii sunt & divinatio non est.

pag. 130. v. 9. πολλὰ δ' καὶ αὐτὸ προῆκεν τῶν τοιούτων δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων ἀπορρητοτάτων, ἀς ἐστὶν, &c. leg.

pag. 131. v. 2. Leg. λεγόμενα ἐκ ἑνὸς διαλόγου. Apud Stobæum.

pag. 132. v. 12. οὐκ ἴδιον τοῦ λέξεως.

pag. 133. v. 22. τοῦ πάντων, nempè Πυθαγορείων.

v. 26. pro ὑπάρχοντας, ὑπάρχειν leg.

pag. 134. v. 11. παρὰ θεῶν.

pag. 136. v. 31. Ἐπιφθ. supra 30. v. 15. Ἐπίγον.

pag. 137. v. 16. Προδήλως τὰ πρῶτα κρυπτόμενα leg. Vide p. 100. v. 17. Vbi Iamblichus narrantur. Apuleius certè lanæ vellera ab Orpheo & Pythagora profanatum fuisse narrat. Diog. tamen Laertius id negat.

v. 17. pro ἀκούσας, an ἀκροασάμενος.

pag. 139. v. 12. χαλδαίων. hos enim audiviſſe videre licet p. 149. v. 20.

pag. 141. v. 3. χωρίζειν τὸν ἰόντας. & v. 25. Locus videtur mutilus. Cur enim ſceptrum Iovis Cypariſſiô narrent? ô additur. Diog. tale quid dicit διαφέρειν δὲ οὐχ ὁμοίως βασιλείας, ἀλλὰ τὸ τῶ Διὸς σκῆπτρον ἐπιφέρειν πτερωτόν. in Pythagor.

pag. 144. v. 6. pro ἐκλαῖον. ἐκπίπλειν.

v. 10. ἀλλ' οἷ Νόλα προθέσεις leg.

pag. 146. v. 21. ἀπὸ Πυθ. &c. paulò antè dixit ἀποφαίδρυνε.

pag. 147. v. 14. anne hoc pacto rectiùs haberet? ἢ πρῶτον ἐπὶ φιλότητ. ἰσότης, φιλία. [ἀπὸ πρῶτ. Pythagoras, φιλίαν ἰσότητα Laert.] ἢ τὸ πρὸ κόσμου ἐνόμισεν. [Pythagoram quendam primum Cœlum mundi nomine designasse ſtatur Laert.] ἢ διὰ τὸ τῆς φιλοσοφίας [nimirum ὄνομα, cujus & ipſe nominis primus autor fuit, quod quàm latè patentem includat ſapientiam vidend. p. 144. v. 25.] ἢ διὰ τὸ πρῶτον, Κοσμέτωρ [non jam occurrit quid ſibi velit] ἢ τὸ ἀληθεύομεν, [vel ἢ διὰ τὸ ἀληθεύομεν] πλησίον.

pag. 154. v. 11. pro ἀλλ' νοῦς, leg. ἀλλ' ὁ νοῦς. præceſſit νοῦς ἀλλ' ἡγεμὼν.

pag. 155. v. 23. Ita diſtinguendum, προσθετέον. τὸ ἀγαθὸν ἀεὶ τῶ ζῆν ὡς ἐπὶ τὸ, ἢ πρὸς τὸ &c.

pag. 157. v. 26. ἢ τὸ ἐπίπλους.

v. 29. pro λόγου λαπιδίων, λόγου διαφυτῶν scil. Apparet ex iis, quæ ſeq. pag. v. 3. & 4. dicuntur.

pag. 160. v. 9 pro ἄφρονα leg. ἔχοντα.

v. 27. pro ἀληθῶν an ἀνωτάτω an ἀληθεστάτων?

pag. 161. v. 13. διαπονούμενον.

v. 31. pro ἀναπλεῖν, an ἀναπλεῖς.

pag. 163. v. 30. prava interpunctio tenebras offudit. ἐνεπόμενος. καὶ τὸ μὴ ἔχον ἀνίσχειν ἢ ἀναπνεῖν, ἀλλὰ πάλλας &c.

pag. 164. v. 1. παρὰ φύσιν.

pag. 169. v. 6. anne pro συμβίβασα, συμβιβάσα? Ca?

pag. 172. v. 28. pro πρωτῶν, πολλῶν leg.

pag. 175. v. 29. poteſt & ἰδῶν forſan legi.

pag. 178. v. 17. ἃ ὑγιάσιμα. Propoſitum id requirit.

v. 22. pro μυστικὸν, anne leg. μυστικὸν. v. 31. μυστικεύειν facit.

pag. 179. v. 6. pro ὑπερφυῶν, ὑπερτέρων.

pag. 180. v. 10. πολλὰ τε pro πρωτά τε.

pag. 183. v. 9. ἀπολαύειν.

pag. 185. v. 6. ἃς ἂν ἄν. leg.

pag. 186. v. 28. καὶ ἀεὶ τὰ πρωτά.

pag. 187. v. 6. pro πρεσβύτ. leg. πρεσβύτατος.

v. 12. ἢ ἀπ' ἀρχῆς.

pag. 190. v. 4. ἀπολαλήσεται ex pag. 170. v. 22.

pag. 191. v. 17. ἀλλοφυλόθεν & πάλλας ἐπιτηδεύσαντες.

pag. 195. v. 3. Supplendus locus ex p. 101. v. 14. Ἔστι δὲ πρῶτος ἐκεῖ &c.

v. 29. ἀπιστοῦσθαι.

v. 31. an ἀρχῆς?

pag. 196. v. 30. ἀπιθάνους.

pag. 199. v. 21. pro ἐφάμιλλα, ἐρέμιλλα.

pag. 207. v. 24. ἀπολαλημένην.

pag. 208. v. 30. ὑφάψαντ., ὑφάψασης nimirum πολλάκις.

pag.209.v.3. pro τ πολλῶν &c v.7. τῶν πολιτῶν legerē τῶν πόλεων, injuriam sibi publicè utilitati operam dantibus illatam vindicari à civitatibus Italiæ & Siciliæ debuisse, merito judicarunt. Quod quum non fieret, invitos servare noluerunt. Confirmat hanc nostram lectionem, quod pag.123. scribitur, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τῶν πόλεων αὐτὸν βάλλειν. & quæ nunc est, ferri non potest.

v.16. πρόσθεν usque ad προβαινόντων aut hîc redundant, aut aliquid post hæc deest.

pag.210.v.23. pro συνεπιλαμβάνειν, συμπλέκειν leg.

v.28. τὰ δυνάσεια καὶ διάπλους. nunc, καὶ δυναστείαις.

pag.211.v.22. ἐπύγχανον πλουτεῖν ἐπιτηδές.

v.25. τ οἰκίας leg.

pag.212.v.28. ἐκπλεῦσαι. ut mox p.seq. v.1. ἐκβραδύνειν.

pag. 213.v.13. ἐκ παρὰ τὰς ἄλλας?

pag.214.v.20. ὅπως δ' ἔχει ἐ πλουτεῖν ἔσ, pro ὅλως ἔσ. ut ita putem vertendum, quo verò in quolibet vitæ suæ momento aliquod ipsius præceptum daret Pythagoras, sub vitæ finem præcepit, ne blasphemiam seu detractionem aut calumniam [in aliquem] proferrent.

pag.216. v. 17. Oligarchicum esse Pythagoram inter accusationis capita recensebant, qui accusationem instituerant. ideóque celebibus bellum quasi indixisse. puto hoc dici propter repulsas concubinas p.56.v.22. quod ipsi electionis magistratuum per sortes faciendæ authores primi fuissent. contentiones enim fuerant ὑπὲρ τῶ πάντας ἁρμοσθῆναι τῆς ἀρχῆς.

pag.217. v.7. præterea tyrannidis studium atque affectationem suorum animis imprimere, hoc ipso, quod sæpius inter adhortationes occinere consueverit, præstare ut quis vel unum solum diem taurus, quàm per totam vitam vacca vel bos existat &c. Locus, ni fallor, integer est varia accusationis capita complectens modo tamen ἐὰν distinguatur.

v.21. hoc pacto. ἀπελεύσεις : τυραννεῖς.

pag.217.v.5. pro ἐὰν leg. ἂν, ut hic sit sensus Illis itaque qui sese pro viris neaudirent, [ἀλλ' ὁσονοῦν audirent] prohibuerant, ut pro se dicant, minimè permittendum esse.

πρόσοδος Plin.lib.3.cap.10. meminit Suvii circa hæc loca qui Targines.

v.27. Πυθέου, ut p.58.v.26.

v.31. παρὰ τ πόλεως leg.

pag. 218. v.5. πρόσω. An προσθῆναι? qui ad sententiam hanc ferendam à tribus, quas nominat, urbibus missi erant. Videatur Polyb. lib. 2.

v.12. συνεφιλοσοφεῖν, & v. seq. ἐ φιλοσοφεῖν requirunt hoc, quæ præcedunt & sequuntur.

pag.219.v.3. μεθόδου. de Methodo dogmaticorum Medicorum hanc vocem accipiendam arbitror.

v.8. Nᾶ[illegible]ον. Accusatorum Pythagoræ & Pythagoreorum alter hîc erat cum Cylone p.215.s 8. Proverbii forsan sensus. Ninonis calumnias quibus falso petierat Pythagoram deprehendi & mendacii coargui.

pag.220.v.2. ἀλλ' π ἐξαίσιον, an ἀλλ' τι ἐξαίσιον?

IN ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΑ.

PAG.1.v.14. pro σωφρονίσας. leg. σωθησόμενος. ita pag.3.v.27.

pag.3.v.31. ψυχῆ ζῶντας. hoc sensu, cum anima vivamus, ejus nos virtute seu præstantia rectè vivere, & oculis videntes eorundem etiam præstantia acutum cernimus, dicendum seu fatendum est. Oculi videre, virtus oculi, bene videre. Animæ vivere: virtus animæ, bene vivere. Atque hæc eò tendunt, ut qui τὸ εὖ ζῆν appetit, in quo beatitas est, τὸν τ ψυχῆς ἀγαθὸν excolat.

pag.4.v.16. leg. puto. βλαβερὰ μάλιστα τροφῆς ἀφ' ἁφθονίας σώμασι. πλήσεως [nimirum ἀφθονίας] τῆ τῶν ψυχῶν ἀφαιρέσεως καὶ ἐπιφθονίας. ἐ φιλίας. Noxia in primis ac periculosa est corpori quidem redundantia ciborum animo verò non rectè constituto, divitiarum. Nisi illud ἐπιφθονίας conseq. connectere placeat. quod tamen citra mutationem aliquam vix fieri potest.

v.32. εἰ σύντονὸ ἐ σωφρόνων μᾶλλον σπουδαστὸν ἐ φρόνησις. Si vigor sensuum dignus, quem votis omnibus rogemus optemusque, magis incomparanda prudentia laborandum.

pag.5.v.21. pro eo, quod in versione est, qui optimum reddere studet. Vert. qui optimum fortitus est. nisi ita vertatur ad natura condignum nihil dici.

pag.10.v.10. Legen. vel ἀλλ' πάντα ὧν ταῦτα, vel

ἢ εἰ λέγε πάντας ἀνθρώπους.

pag. 13. v. 6. post αὐθάδεσιν finis oration. Archytæ incipit Iamblichi explicatio, πάνυ ἐπιτηδείως εἰσηγεῖται, &c.

pag. 14. v. 22. Ἔτι δ' ἂν ἀπὸ ἥλιος, legend. & quidē τὸ, in. v. 8. & v. ult. pag. 13.

pag. 15. v. 18. ἐπὶ πολλὰ, leg. ἐπὶ πολὺ aut quid simile.

v. 25. pro Ἢ εἶναι τοῦ leg. Ἢ ἰόντος, quemadmodum ὡς τοῖς ἰοῦσιν pag. seq. v. 1.

pag. 16. v. 3. πρὸ ἕκαστα leg. Hoc officium atq; opus sapientiæ mihi videtur, ad quod [Docicè pro σοφὸς ὤ] & conditus & constitutus est homo, atque ad quod instrumenta & facultates varias à Deo accepit.

v. 9. καὶ διαιρῶν τὰ ὄντα legend.

pag. 19. v. 2. pro σοφίας, an σοφίαν?

v. 17. φήσω ἢ καὶ ἀνευρήσειν ἄνω. Sapientiam (id est, primam philosophiam, quam Metaphysicen nunc indigitant) scientiam ex omnibus unam esse, quæ nihil (non demonstratum) præsupponat, utpote quæ omnium, quæ sunt, principia inquirat.

pag. 20. v. 25. ἀναλύσεις ἀφορμὰς leg. vidr.

pag. 22. v. 10. τὸ παράγωγον hîc deest ἀπαγωγὴν vel ἀπαγόμενον v. 14. μὴ δὲ ἀναλλάξας συναγωγὴν nam nihil consequens inducentibus demonstrationibus, nullæ minus ἀπαγωγαί.

pag. 23. v. 4. ἐπ' ἄκρον leg.

v. 14. ἢ ἐπὶ leg.

pag. 26. v. 21. forte ἀπαγωγὰς? pag. 22. v. 28. per vocem ἀφορισμένας idem dicit.

pag. 27. v. 17. Hic locus ita distinguendus: χωρὶς διαιρεῖται ἴσον αὐτὸς ἑαυτῷ, τὸ ἑαυτοῦ, ἃ ἐστὶ αὐτοῦ. Separata hæc tria sunt: ipse quisque, Quod ipsius est, &c, Quod ejus, quæ ipsius est, sunt. Ipse quisque est Anima ejus, Ipsius verò, Corpus & quæ corporis sunt, Ejus verò quod ipsius est, res illæ sunt, quas corporis (quod ipsius est) gratia parare solemus. Ac qui, quæ corporis sunt, cognoscit, quæ Ipsius, non Ipsum se cognoscit. Ideóque etiam Medici, quâ tales sunt, nec exercitiorum Magistri seipsos cognoscunt. Qui verò adhuc ex remotiori veluti loco ex iis, Quæ ejus, quod ipsorum est, illa quæ circa corpus sūt, cognoscunt, ut ii, qui ista procurant, Agricolæ, aliíque opifices, tantùm sanè abest, ut ipsi se cognoscant, ut nec, Quæ ipsorum sunt cognoscant. atque idcircò etiam artes hæ illiberales esse putantur.

pag. 29. v. 28. in primis autem princeps animæ species, quæ pro Dæmone, (hoc est, natali genio) animíque dedit Deus, quæ nos à terra versus illam nostram in cœlo cognationem, subvehit (pro αἰρεῖ leg. ἀείρει) utpote quū haudquaquam terrenum: sed cœleste germen limus, hæc, inquam, inprimis excolenda est.

pag. 31. v. 1. proinde quum hæc ita se habeant, cujuslibet officium est corruptas circa generationem in capite suo periodos universi circumlationibus & harmoniis perceptis rursum corrigere, ac Mentem ei, quod Mente intelligitur (pro τὸ νοητὸν leg. τῷ νοητῷ) secundū pristinā naturā adsimulare: idq; faciente vitæ, quæ pro præsenti futuróque ævo Deus optimam homini proposuit finem obtinere.

pag. 33. v. 10. Anne leg. τὸ μὲν ἀναλυθῆναι ἄνω? vel τὸ μὲν ἄνω λυθῆναι ἄνω. Itémque quod pueris magistri, tanquā magistratus quispiā præficiuntur. nec prius illos suæ ac liberæ potestatis esse velimus, quàm in ipsis veluti in civitate quadam statum Reipubl. constituerimus, ipsíque custodem similem (qualis nempè lex est θεὸς καὶ φρόνιμος) ac Præfectum, qui in ipsis sit (Mentem nempè ipsorum rectè educatam institutámque, qui Deus est cuíque suus Pythagoræ p. 53. v. 31.) dederimus, tumque liberos dimittimus. Quod Xenophon 1. Cyropæd. & Rom. 16. aut 17. ætatis anno faciebant, datis ipsis pro prætexta virili & libera toga.

v. 23. an πρεσβύτερος?

pag. 34. v. 2. diligentérque caveas, ne quid in ea (vitæ ac veluti Rei alicujus publi. in se constitutæ,) propter divitiarum abundantiam vel inopiam subvertat: dumque id caveat, ita cum pro virili guber.

pag. 35. v. 13. πόσους ἂν φαίη εἶναι, deesse puto ἴσους vel χόρους.

v. 20. ἀλλ' ἄλλοι, vel ἄλλας τινὰς. Ancillis verò similes reliquæ, quæ propter aliud (quàm ipsam cognitionem, actionem nempe vel opus, cognitioni incumbunt.

v. 23. Ἢ δι' ἄλλο, ut v. 19. δι' αὐτὰς & v. 22. τὸ δι' αὐτό. quia id quod liberum est, eo quod non est tale, præstantius est.

pag. 37. v. 5. pro ἢ τῶν ἀσωμάτων, ἀδιαστάτων vel ἀπεριστάτων, uti in vita Pythagoræ p. 40. v. 2. locus tamen ne sic quidem integer est.

v. 32. ἀλλ' ἀδιαφθορωτάτην leg. Atque id solum bonum revera tale est, quod eripi non potest, quod Boni in sese notitiam habere concedunt. τὸ, τοῦτο, nihil in proximo habet quo referatur;

ferantur sed propter istas Enallagas, similiáque alia quædam Eunapium de autore hoc dixisse puto, illum ἐναλλαγὴς ἐ πάνυ νίκην χάριεσσαν, hiulca enim subinde ejus oratio est.

pag. 38. v. 19. ἀνθρώποις ἀλλάττομεν. cum hominibus differimus.

pag. 40. v. 3. διαλέλαθ. ita mox v. 27.

v. 8. Scientia potiùs est (quàm rerum inordinatarum, atque indefinitarum,) quemadmodū probus homo potiùs est putādus quàm pravus.

v. 11. pro ἀλφθερὸς leg. ἀλφερὸς.

pag. 41. v. 1. non enim hæc ex numero eorū, quæ finita sunt, existunt.

v. 28. estne verò regula ulla aut determinatio quæpiam qualem exactius dignoscere queamus, quàm vir prudens est?

pag. 42. v. 19. ἐ μὴν ἀλλὰ διαφορά γε τοῦ ζῆν, ἀλλὰ μὴν τοῦ (non, τὸ, ut legitur) ζῆν ἡ γλίχεσθε, καὶ τοῖς τ πολλοῖς αὐτὸ ἀναγκαῖον δόξαν, ἀλλὰ μὴν τὸν πολλὰς ἀξιοῦν τοῖς αὐτοῦ (nimirum ἀναγκαῖον δίξαις, καὶ τὰ &c.) Annon servile prorsum vitæ quidem te, vitæ verò bonæ (felicis) nequaquam cupidum esse: ac temultorum (vulgi) opinionē sequi, ac potiùs ut multi tuā sequantur exigere: vel, quumq; multi tuam non dignentur sententiam sequi, te vulgi judicium probare.

v. penult. τὸ γὰρ τι [lego, μὴ] μισθοῦ εἶναι (lego παρὰ) τ ἀνθρώπων χαριεσθαι τοῖς &c. quod enim, licet præmia nulla, ob quæ continuos quis labores sumere velit, ab hominibus iis, qui philosophiæ studiis animum adpellunt, constituta sunt, unde & magnam temporis partem aliis artibus impendere necesse habeant: nihilominus tantula ejus parte, quàm in hujus studio veluti decurrunt, ad exactæ ipsius cognitionis metam perveniant, id verò signum, &c.

pag. 43. v. 11. eos qui in illa versantur, jucundò id facere.

v. 25. distinguendum, ἅπας δ' ἂν τις ἢ μᾶλλον γνωρίσειεν ἀλλήλοιν, τὸ φρονεῖν &c. Intellexerit ex hisce, Sap. & Scientia.

v. 29. distingue ὡς ἀνθρώπου ὄντων τούτων. χρήσιμόν τι &c. sine hisce [prudentia, Scientia] atque ad vitam insuper utilia sunt.

pag. 44. v. 17. in anima quid est, quod ratio est. quod natura præest & de nobis judicat. Est itidem quod sequi & subjici natum est. [pars nempe, quæ Animosa, quanquam voluptuaria dicatur.]

pag. 45. v. 3. ψυχῆς ἧ τὸ (μέρος nempe) λόγον ἔχον, nimirum βέλτιόν ἐστι. in anima verò [hoc est, inter animæ partes] melius est id, quod Rationem habet.

v. 6. distingue αἱρετόν. Ἡ τις ποτ' οὖν ἐστὶν ἀρετὴ τούτου τοῦ μέρους. Hujus igitur partis virtus, quæcumque illa tandem sit, omnium maximè, tum omnibus simpliciter, tàm nobis necessariò eligenda est.

v. 26. καὶ τὸν λόγον κινεῖν, lego, τὸν λόγον καὶ τοῦ πάσχειν, vide pag. præc. v. 15.

v. 31. pro ἐμπεφυκὸς lego συμπεφυκὸς.

pag. 46. v. 14. Norunt illud propter quod etiā alterum eligendum. melius & magis eligendum est, ut voluptas magis, quàm quæ voluptatis: sanitas, quàm quæ salubria sunt. Hæc enim illorum effectiva dicuntur: prudentiæ igitur, quàm præstantissimi eorum, quæ in nobis sunt facultatem dicimus, nihil præferendam: siquidem habitus cum habitu comparandus sit.

pag. 47. v. 11. κλὴν ἐν τῷ leg.

v. 21. ἔτι δὲ τὸ ἐξῆς ἀγαπᾶσθαι δ' ἴσως &c. leg. adhæc si animus vitium propter se, &c.

pag. 48. v. 5. ἐ μᾶλλον τοῦτο τῷ φρονεῖν &c. si [veritas] magis inest sapientiæ [quàm opinioni rectæ] magis scilicet appetenda est sapientia quàm recta opinio.

v. 13. ἀφ' ἧς διαφέρει τοῦ ζῆν &c. porrò quod vivit ab eo, quod non vivit, sensu discernitur, & hujus præsentia, hujusque facultate vitæ definitur, eóque sublato vivere operæpretium non est, eò quod vita propter sensum eligatur. Ex sensibus autem visus ideò præcellit, quòd is omnium clarissimus existat.

v. 16. quæ per corpus vel corporis ministerio cognoscit.

v. 22. & quia ea cognoscere potest anima, ideò sensum eligimus, &c.

pag. 50. v. 12. Itaque omnes quantulumcunque prudentiæ sensu percipiunt, illiusve habere gustum possunt, reliqua omnia præ isthac nihili ducunt. Ideoque nullus nostrum, aut ebrius aut puer per omnem esse vitam expeteret.

v. ult. φεύγει γὰρ ἐμὲ lego. fugit enim, quâ nihil in iis cognoscit, tenebras: atque omne quod clarum aut perspicuum non est natura, delectatur luce & claritate.

pag. 52. v. 1. ὑπερβάλλον αὐτόν. ejúsque hunc sensum esse puto: Quod si quis non omnem vitæ modum ferendum arbitretur [εὐδαιμόνως aut secus] ridiculum etiamnum non &c. Ridiculum in parandis opibus, non tantùm spectare, ut μηδὲ τὰ ξῆν μέτρον sufficiant, quod eo solum

solùm contenti non simus: in paranda verò sapientia non cessemus, ut τὸ κρεῖττον ζῆν etiam nobis adsit.

v. 17. παρὰ τὸ μικρὸν ἀναγκαῖον (videtur deesse ἐστὶ) ἡμῖν εἶναι &c. Et pulchra quædam nobis esse videntur, eo quod exacto visu destituamur. Etenim &c. videbat, in quemnam vel tantillum obtutum defigere sustineret, conspecta eorum, ex quibus constamus & foeditate & malitia.

v. 20. ἀλλὰ διὰ τὴν ἡμετέραν. At propter nostram, opinor, imbecillitatem & vitæ brevitatem hoc ipsum multum esse videtur.

v. 32. leg. τῷ τοῦτο φαίνεσθαι πολλοῦ ἄξιον εἶναι &c. Quis igitur beatum sese putet, dum ad illa respicit, ex quibus primò statim omnes in pœnam veluti constituti, quemadmodum ii, qui mysteriorum interpretes adfirmant.

pag. 55. v. 1. ἔστιν τοῦ. lta mox sæpiùs.

v. 11. τὰ τῆς μελλησεως leg.

pag. 57. v. 22. ἔστιν δὲ τοῦ τέλους leg.

pag. 59. v. 23 distingue, ἀδικώτερον δὲ καὶ ἀνοσιώτερον &c.

pag. 60. v. 1. ἢ δ' ὅπως leg.

pag. 62. v. 20. ἢ στρέψεως στρέβλης. leg. id requirit quod sequitur v. 31. καὶ στρέβλης, &c.

pag. 64. v. 1 ἀναίσχυντος δὲ καὶ ὑπέρογκος.leg.

v. 20. κινδυνεύει δοκεῖν ὄντως, ἢ ἡμῖν μὲν ἀναγκαῖον, ἢ καὶ πᾶσιν, ἢ τὸ μάχεσθαι &c. leg.

v. 25 ἢ χρόνῳ ἢ καὶ ἀναγκαίως &c. leg.

pag. 65. v. 1. pro ἢ πᾶσιν leg. οὐ πάνυ. ita pag. 46. v. 18.

v. 2. ὡς ἔστιν ὑγιεινότερα καὶ ἀμφοῖν ἀναγκαιότερα, ἢ ἐπὶ ἀφελίμων leg. veluti sanitatem magis quàm salubria bonum esse dicimus: atque illud quod natura sua per se expetendum, quã illud, quo tale quid efficitur, nobisve acquiritur: hoc tamen videmus de utrisque prædicari dicive, quod bonum sit alterutrum, tam nimirum de utilibus, quàm de virtute. virtutem contra hæc distingui in præcedentibus videre est.

v. 20. verti posset hic locus sic. Nam qui rectè atque exactè re aliqua utitur, id habet, ut illa & ad illud, ad quod producta est, & commodo, quo debet, utatur.

pag. 66. v. 1. hic locus sic legendus videtur & distinguendus. ἀλλ' ἢ τὸ ζῆν ὅτι μὴ ζῷόν γε ποτὲ ἐστὶ μᾶλλον ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἄλλο ὁτιοῦν κατὰ ζῷα [non ἅπαν] μᾶλλον. Quod si cuivis animanti vivere idem quod esse exiftit, manifestum etiam est, prudentem maximè ac præcipuè vivere: idque illo potissimùm tempore, quando agit & contemplatur id, quod ex omnibus quæ sunt, maximè scibile aut cognobile existit. [quod maximè sciri atque cognosci potest, quod nimirum maximè ens. nam essentiæ & cognitionis gradus apud Platonicos mutuo sibi respondent.

v. 19. ἐκ τοῦ τόπου, ut v. 15.

pag. 68. v. 5. πάντα leg. ἃ πάντα τοιαῦτα, gaudeant. vel omnia hæc simul.

v. 9. ἀρετὴ ψυχῆς leg. & v. 12. pro ἐφάπτου, ἀφάπτου, ut pag. præc. v. ult.

pag. 69. v. 20. pro ἔσθ' ὅτι δὲ, δὴ leg. Hæc autem usque ad pag. 77. v. 32. ex Plat. Phædone delecta sunt.

v. 27. pro ἐν θανάτου ἀφῇ, ἐν θανάτου δὴ ἦν, ex Platone legend.

pag. 70. v. 18. μετ' ἐκεῖνο Plato. & antè, οὐκ ἄλλως idem.

pag. 71. v. 28. τόπου ἄλλου ex Pla. leg. & v. 32. αὐτοῦ δ' αὐτοῦ. ut mox v. 30.

pag. 72. v. ult. ἀλλ' ἢ id requirit v. 8 ἔστω, & v. 15. αὐτὸ καθ' αὑτὸ, & v. 31. κινδυνεύειν τοι.

pag. 73. v. 19. pro χρωμένων apud Plat. χρωμένου.

pag. 74. v. 16. καὶ οὐ γὰρ ἂν ζῷμεν ἔστιν, Plato ἔστιν ἃ ἔστιν, hoc autem dicit propter illa, quæ ex Gorgia cap. 17. citata leguntur, ita ut oppositum hic menti Platonis it reperiri. Hanc enim vitam quam vivere nobis videmur ὄνειρον seu revera vitam esse passim negat.

v. 29. διαπερᾷ apud Plat. & παίδων ἕνεκα non τούτου.

pag. 75. pro μόνον, μόνοι, Plat. & v. ult. pro ἀνδρείαν, ἀνδρείους.

pag. 76. v. 7. pro δεῖ, Nec leg. & v. 9. pro ἀλογίᾳ τι apud Platonem ὄνειρον, et hoc dicendum susceperat v. ult. hujus pag.

v. 25. ἢ τῶν δὲ ἀλόγων τούτων leg. & v. ult. videnda. num legi debeat ἢ ἐκεῖνο. lta enim apud Plat. legitur, atque ita deinde sæpè loquitur.

pag. 77. v. 5. ἢ κρίνεσθε. ex Plat. leg. & v. 18. καὶ κρινόμενος τε, lta apud Plat. sed pendet à præcedenti δοκεῖ. itaque quum illud in præcedentibus mutaris in ὄν, & hic leg. κρινόμενος τε ὄν.

pag. 78. v. 4. hæc rursum ex Phædone post multa de animarum immortalitate interjecta.

v. 12. ἐντεῦθεν Plato.

pag. 79. v. 14. ἀλλ' ἔστιν Plato.

v. 21. αὐτὸ καθ' & v. 23. comma post ἄλλο, & v. 25. αὐτὸ ἐκεῖ.

pag. 80. v. 8. καὶ ὁ λογίζεσθαι.

v.14. ἴσως τοῦ ἀγαθοῦ &c. v.23. δόκησις.

v.32. τὸ μὴ, delendum ex Platone.

pag.81. Hactenus Plato. tandem multis interjectis apud Plat. quæ sunt apud Iamblichum vers. 32. annectuntur.

v.38. pro ὄντως, ὄντας leg.

pag.83, v. 5. κόσμος apud Plat. τὸν κόσμον. Intelligit autem non mundi fabricam, sed τὸ ἀγαλματικὸν τοῦ ζώου &c. uti appellat 70. v.15.

pag.84. v. 28. τοῦ τοῦ ἀγαθοῦ leg. & præced. v. ἢ ὄντως apud Plat. non sunt, & sunt sanè superflua.

v.30. αὐτὸ λέγειν leg.

pag.85. v.11. pro τὰ ἐπιτήδεια, Plato ἐπιτηδευτέον. & v.22. pro ὅπως δὲ leg. ἔστι δὲ ex Platonis Theæteto: unde hæc usque ad v.23. p.92. & v.29. ὅτι πρότερον leg.

pag.86. v. 4. ἐκάστου pro ἕκαστον leg.

v.25. φύσιν ζώου τινὸς &c. leg. & v.30. ἀκίνητον ζῶον.

pag.87. v.13. pro πλατείαν, πλατεῖαν. v.30. ἐν ᾧ ἐστ' Ἀμφ.

pag.88. v.7. καὶ ὅτι ἐκάστου leg. v.18. ὡς βασιλέως εἶδος. v.23. κτήσασθαι αὐτοῖς, τὸ δ' ἀποφυγεῖν. εἶδος ἑκάστου ἕστιν ὅταν οὗ δεῖ leg.

pag.89. v.6. τοῦ ζώου. Hæc desunt apud Plat.

v.18. pro ἐξὸν ἀμφοῖν. ἐξὸν ἀμφοῖν.

pag.96. v.4. ὅτι καὶ τὸν λόγον leg. v.10. pro ἀναπαυτέον, ἀναπτέον. Ex initio 7. de Rep. Plat. ex quo totum hoc caput.

v.21. περιβάλλοντα leg.

pag.98 v.3. ἐκ ἀναγκαίου ὂν ex Plat. v.6. πλανωμένη leg.

pag.99, v.1. σφῶν ὀνήσων leg. ex Plat. v.5. ἐφ' ἑαυτοῦ.

v.21. οἱ δὲ τοῦτο leg.

pag.101. v.7. Hæc ex Gorgia Plat. sunt.

pag.103, v.21. πολὺ ἀνάγκη καὶ τὸ ἀναγκ.

pag.104. v.18. ἀφόρητον. Quid si ἀφόρητοι? sunt enim vitia πολύποινα, ut loquitur Astiox. Pythagor. cur autem ipsis vitiosis ἀφόρητα sint, dici vix potest. v. 21. Mendum videtur.

pag.105. v. ult. ἀνθρώπῳ. v. 20. καὶ τὸ κόσμιον.

pag.110. v.16. λευκόπλοκα ἅπαντα leg.

pag.114. v. ἢ καὶ τὸ χαίρειν τοῦ φιλοσ. v.21. ἀφοσιούσθαι τοῦ θεραπευομένου.

pag.115. v.8. τὸν ἀεὶ τόπον, videtur deesse negativa cum ἐόντας.

v.16. μὴ τ' τῷ ἀτρεσίᾳ τ@-, & pro ἐπιτιμῶμεν anne ἐπιτιμήσωμεν?

v.19. pro ἀτακίαν, ἀνακίαν leg. Hoc autem nullus rectè dignoverit, nisi cui officii ratio in quibuslibet actionibus exactè constat, ac quoquilibet hominum dignus aut indignus sit rectè scit, quique mores ac naturas singulorum discernere novit, ac animæ facultates, atque ad hæc omnia congruentes rationes percepit.

v.29. ἐκ τῶν ἄλλων. anne ἐκ τῶν ἐλαβεστάτων τοῦ θείου &c.

pag.117. v.21. pro ἐπιχειρεῖν, leg. puto ἐπιχαιρεῖν.

pag.118. v.1. Anne ἐν δυσθυμίᾳ ἀρετὴ? &c.

pag.120. v.31. Anne leg. ἓν γὰρ τοῦτό ἐστιν, ὅπερ ἡ ψυχή. Hunc enim seq. requirunt, Et ita ferè loquitur p.66. v.1.

pag.121. v.27. ἐπὶ φιλοσοφίαν leg. v.30. pro ἐφίεται, ἀφίεται. Id enim verbum genitivi nō ἐφίεται. requirunt.

pag.122. v.1. anne, ἐπὶ μὲν ὑπάρχει μὴ ὑπ'. & v.5. ὑπάρχειν βίον, &c.

pag.126. v.6. καὶ τὸ quod videtur leg. Hoc requirere videtur, quod v. 10. dicitur, ὡς τῶν ἀναγκαίων.

v.14. Anne ἐπιτηδεύματα τῆς ζάης. &c. leg?

v.19. ἄχολα πρὸς &c. leg. Hoc enim opponit ei, quod p. præced.

v.15. χρόνῳ ὡς τὰ ἔργα ἐργάζεται.

v.26. pro πανοῦ) leg. πανούργου. Contrarium hoc ei, quod p.124. v.28. scriptum est, πρὸς τὰ χρήματα.

pag.127. v.10. δ' ἄνους leg.

pag.128. v.31. ὃ μὴ τῷ νόμῳ leg.

pag.131. v.12. ἀμφιτύχοις leg. Ita enim legitur lib.1. p.104. v.6.

pag.135. v.9. τοῖς ἀνθρώποις, leg. cum Bras. sicano ἀνθρώπους.

pag.137. v.27. pro ἀλόψαντα leg. ἀλόψαντα. id requirunt, quæ annectuntur præcedentique.

pag.140. v.26. vertendum videtur, cum ira pugnare grave est. quodcunque enim vult vel ipsa vita redimit. Hunc sensum videntur seq. requirere.

pag.140. v. 28. ἀνίστην leg. Plutarch. Char. paulò clariùs citat, ἐπὶ γὰρ ἂν ἀνὴρ θήλυς [sic enim leg. non ut est in editione H. Steph. θήλυς] ψυχῆς ἀνιέντας lib. περὶ ἀοργησ.

pag.145. v.14. Δαδὶ legisse Iamblich. ex toto loco apparet, & πυθαγορίζοντας ignem requirebāt. Itaque δαδὶ seu faculam Vulcano ἁλὶ τὸ ῥυέντος sacram cum sulphure aliisque adhibebant, ut latius apud Eustath. in fine Odyss. videre est. Ac proinde cùm mendosum secutus codicem

codicem Erasm. in quo scriptum Λαδὶς (quod pro ἴλαδὶς accepisse videtur) venerit, Quo ne abst. Istam quidem interpretationem minime probandam apparet.

v.27. τὰς δ' ζωοειδὲς leg. Sic enim loquitur p. 146.v.ult. hanc quoque vocem p. 145.v.ult. alia similivoce interpretatur βοσκηματώδης, quod hîc ζωοειδὲς appellans.

pag.146.v.5. Quod hîc συμπαγεῖς, id pag 160.v.14. αὐξῆσαι, πλαδαρεῖς videtur vocare.

pag.147.v.1. ἀφ' ἁπτοῦ χρωτὸς. Ante ἁπτοῦ χρωτὸς quasi dicat, quum corpus & illud animæ, quod corporeum magis est, Chamici idcircò comparemus, quod quemadmodum Chamici frumentum, itidem alimenta hujus necessitate instar modii cujusdam dimetiamur, Pythagoram hoc symbolo monere voluisse in corporis cura non esse conquiescendum, ad quod verè homo in homine est, enutriendum excolendumque, id est, philosophandum esse.

v.26. pro κεδάγας leg. κεδύας. Nam κεδύες & κεδύας species quædam squillarum fuit Aristot. 4. de histor. animal. C. 2. Vide Gesnerũ de piscibus cap. de squillis. vente, Nisi quis eas invectas resupinet. Nobis verò quum manus à natura adaptatæ ac corpori veluti appensæ sint, ut per eas & demus & accipiamus id quod communicationis ratio exigit.

v.ult. οὐδ' ἁπτὸν χρωτὸς leg. puto. nam λόγος ne ἁπτὸς quidem, multò minus ὀπτὸς per manus dare aut accipere rectè dici possumus.

pag.148.v.7. χρωτοειδὲς, & v. 9. τοιοῦτο leg. v.28. ὃ δὴ ὁ χίτης, quemadmodum quod sequitur δερματώδης.

pag.149.v.10. οὐ γὰρ δεχόμενον ἐν λίμνῃ, οὐδ' ἐν ποικιλόστομῳ ἐπιχέοιτο, leg. puto.

v.12. ἢ δὲ πρὸς τὸν ἀέρα &c. leg. & v.28. τὸν ἀέρα ἐστὶν, refugiamus. Ipsi verò rerum corpore destitutarum substantiæ nos adjungamus ac familiares veluti reddamus, quæ tabidum non sui similis existit, propter eam, quæ ipsis à natura adest, veritatem atque immutabilitatem.

pag.150.v.8. pro συνοχῆς, συνοχῆς nimirum, σφιγκτῆρος leg.

v.13. lego ἢ ἐγγυτῆτος socordiæ ac intercisionis temporum hirundinem, quod anni hac parte aliqua nobis &c.

v.24. πηγαστὴν ὁ ἀναπόλιτος ἐν ἐν ἔχει τὸ μὴ &c. leg.

pag.151.v.5. pro ἀναπόλιτος leg. ἀπόλιτος nimirum ψυχὴν, ad remotiorem aliquam vocem relativum referre Iamblicho ratum non est.

pag.152.v.12. leg. ex pag.153.v.10. παρὰ λόγον μὴ &c. leg. & ita legit Brasicanus.

v.15. alterutrum μὴ delendum.

pag.153.v.8. pro ἃ οὐκ leg. δ' ἃ οὐκ ἀναπόλιτον &c. Ita Brasicanus vide symb. 4. pag. 136.

pag.154.v.29. ἀλλ' εὐπρόθυμος, vel εὐ τοῖς θυσίαις, ἀ' ἢ καὶ ἄλλῳ χρόνῳ παρεστὼς &c. leg. sed ad sacrificia, quamvis alio tempore illos sis relicturus advocato &c. Mutilum hoc symbolum vel potiùs ejus interpretationem descripsit Brasicanus.

pag.157.v.8. pro συνοχὴ leg συνοχεῖ, idque ni fallor, requirit τὸ μὴ δύνασθαι συνέχειν.

v.14. διαστρεφόμενα, rectè legit interpres ἐμπλεκόμενα, nam illam lectionem requirit ἀναθύειν, τὸ πρόσωπον.

pag.158.v.12. pro ὅσοις, ὅτε εἰς Cæsar. leg.

pag.159.v.30. pro ὅμως, καὶ ἅπαν leg. quam lectionem requirunt, quæ sequuntur, καὶ ἐπιφανὲς μόνῳ τούτῳ, &c.

pag.160. διαφυλάττειν τὴν ψυχὴν &c. leg.

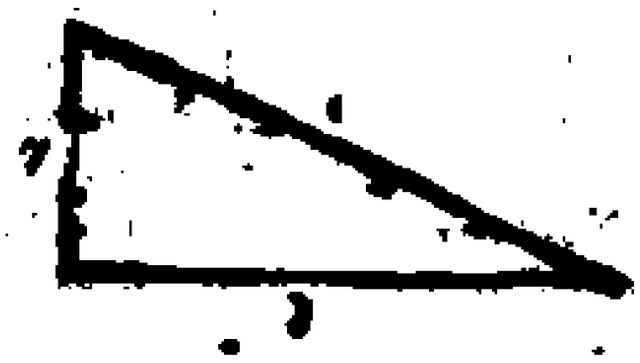
pag.174.v.28. pro ἀ φασὶ leg. ἀ φησὶν. ita enim mox pag seq.v.4.

Omissa in vitam Pythagoræ.

Pag. 68. de vita Pythagoræ v. 36. Locus hic ex Cyrillo in Iulianum, 6. jam quo modo &c. emendari posset, si quidem is Græcè non mendosus haberetur. Citat autem hunc locum ex Porphyrio de vita Pythagor. quod μεγαλοπρεπὲς ἔφθεγμα esse puto.

pag. 118. v. 35. pro Νέστωρ &c. lego Νίσσης ἦν ὁ Πελασγὸς &c. Nestus enim Thessaliæ fluvius est: Neathus autem & Æglarus ad Crotoniatarum Caulam dicit. Et sanè circa hanc loci Caulacanum flumen Plin.

124. ibid. v. 9. Hic depictam habent notæ trianguli ἰσοσκελοῦς, atqui non æquilateri, quæ Pythagoram hic dixisse narrat Iamblichus, sed rectangulo conveniunt, quale & requirunt adjacentes lateribus numerorum notæ 3. 4. & Hypotenusa trianguli recti quinque, & alterno latere 3. partium datis reliqua latera 4. pedis esse apparet ex propos. 47. Euclidis Elementor.

ERRATA SIC EMENDANDA.

P. 5. v. 11. ὀκτωκαιδεκ. p. 5. v. 1. σημαινοῦ. 6. 2. nequaquam opponens. 9. 12. ἴσχυτις. v. 16. φιλόγεων. 12. 29. diversissimus. 17. 21. τοῦ ὅλου. 26. 1. talis. 29. 12. διδύμου. v. 32. αἴρει. 30. 13. μὴ 36. 3. μεσόπους. 24. συνδυασμὸς. 38. 8. ἀμφιλαύστα. 45. 3 τὸ λόγον ἔχον, 46. 14 βέλτιον ἦν. 50. 29. ἀμφιστὰς. 56. 23 συλλογισμὸς. 61. 9. Et quidem multò magis illis. 69. 20. ἴδι. & 22. συγχωρήσεις. 70. 25. ἀριστοκλῆς. & 27. ἀναμὴ. 77. 10. χρησάμενοι. & 19. Et qui constituerunt. 79. 14. ἀ-νων. & in Latino, aureis: non, res quæ sunt. 81. 31. ἄλλος. 84. 5. παραπεπονηκὼς. & 10. λόγου ἕβδ. 87. 5. μονὰς. & 13. πλείστης. 94. 24. attollere. 105. v. ult. αὐτοδίδακτος. 106. 3. πρῶτος. & 8. ἰσοπλευρὸς. & 20. τὸ πέρασμον. 111. 28. compatavit. 114. 26. ἀψευδέστατον. 119. 27. πλησί-ον. 122. 5. ἀκρόχολ. 126. 5. leviores. 127. 10. δ' ὅσῳ περ. 129. 2. vetat. 131. 12. ἀμφιλόγως. 136. 28. augustum. 137. 24. δοκοῦντος. 140. 5. quam cùm in se. & 14. ipsorum sermonem. & v. ult. linguæ. 141. 23. πλέον. 142. 21. pigrum excusans & expell. 144. 6. μεθόρια. 147. 4. de-le ei. post dedito. & 18 consuefaciens. 158. 17. ἄστρ' ὄντ. 165. 20. deliciis. 174. 18. ἐπιμήκης. 175. 31. Sicula. *In notis*, p. 26. col. 1. 21. πλέοντας ἢ ἀν πλεῖ. 27. col. 2. 36. 14. μοῖρ. &c. 31. c. 2. 30 *lege*. & 31. ἢ μέζω. 32. col. 2. l. 1. quot aquæ. 39. col. 1. 34. Sed αἰνιγμὸν. 41. c. 1. 32. profanatam.

INDEX

rerum & verborum copiosissimus

in hosce duos lib. IAMBLICHI CHALCIDENSIS de vita PYTHAGORÆ & protrepticis orationibus.

A

Ab animalibus abstinendum esse lib. 2. pag. 160. v. 17.

Abaris Scytha Hyperboreus imperitus rerum Græcanicarum 1. 92. 14. ut doctus à Pythagora ibid. v. 20.

Abaris sacerdos Apollinis apud Hyperboreos 1. 92. 30. & 127. 17.

Abaris sacra è Græcia in patriam avertit 1. 92. 33. aurum otiosum Deo reponit ibidem & 131. 19.

Abaris Pythagoram Deo suo similem fecit 1. 93. 3. dat sagittam Pythagoræ ibidem 10. & 129. 16. & 131. 29.

Abaris manet in templis sine cibo & potu 131. 31.

Abaris Hyperboreus multa præclara facinora edit 1. 127. 7. ult.

Abaris Æthrobates dictus 1. 128. 7. pestem prædixit 131. 19. Lacedæmoniorum muros purgat, ut nusquam postea laborarint ibidem 131. 25.

Abaridis historia multa fabulosa continet 1. 130. 5.

Abaris tractabat consueta sacra 1. 136. 5.

Abaris vir sapiens 183. 23.

Absona & absurda expetunt pueri viri & fœminæ &c. 2. 196. 8.

Abstinendum iis, quæ nigrum cuidam habent, 2. 139. symb. 6.

Abstinentiæ tempus Pythagoreis præfinitum 1. 107. 10.

Abstinentiæ vini præcipitur 1. 165. 15.

Abstinentia ab animalibus & cibis nonnullis 1. 190. 18.

Acetarium vas removendum 2. 141. 9.

Acolastus κόλαξ contrarius 2. 108. 27.

Ἀκουσματικοὶ qui 2. 84. 31. & 85. 7.

Ἀκουσματικοὶ auditores 1. 43. 7.

Ἀκούσματα multa habere prudentiæ argumentum 185. 15.

Ἀκρασία & ἀκρᾶσις non possunt in eodem esse 1. 180. 2.

Ἀκροαματικὰ quæ 2. 134. 21.

Acutè videre & audire bonum 2. 113. 6.

Adamantinus qui leges ex hominibus tollit 2. 118. 18.

Adamantinus & ferreus homo 2. 123. 16.

Adolescentiæ bona institutio tradenda virili ætati 1. 175. ult.

Adolescentiæ vitiorum sentina pueritiæ & virilis ætatis 1. 174. 13.

Adolescentia maximæ curæ indiget 1. 174. 7. ult.

Adversarii pugiles suos non lædere, sed vincere cupiunt, 1. 157. 25.

Adulatione ut scilliberali abstinebant Pythagorei 1. 191. 6.

Adulterina & incestuosa amputanda esse 1. 180. 15.

Ægri convalescunt sine cognitione causæ quare faciendum 1. 90. 25.

Ægyptii & Chaldæi de literis Pythagoram docent 1. 144. 20.

Ægyptii sacerdotes præceptores Pythagoræ 1. 139. 11.

Ægyptiorum interpretes doctissimi 1. 144. 13.

Æquatica omnia Pythagorica esse 1. 206. 30.

Æolica lingua colores habet accentus, 1. 203. 1.

Æolica lingua ab Æolo, post Doricam vetustissima 1. 203. 30.

Æqualitas justitiæ principium 1. 151. 12.

Æra temperatum quærebant Pythagorei 1. 97. 17.

Ætate minimus legebat 1. 99. 26.

Ætatum distincta sed omnium similis esse debet cura 1. 173. 25.

Æternorum peritos reddit philosophia 2. 4. 31.

Æternitates humanæ in infinitum eunt 1. 177. 25.

Agmen 30. virorum in insidiis ab Dionysio collocatum 1. 166. 5.

Agni & recens nata non immolanda Pythagoræ 1. 138. 3.

Alcæi vitam Pythagoras hereditate accepit 1. 153. 1.

Alcæus Lacedæmone sapientiæ studio insignis obiit 1. 153. 5.

Alcmaeon discipulus Pythagoræ 1. 103.16.
Alcipici libri alius cujusdã Pythagoræ 1.40.15.
Alterum jactus quis. 1.98.14.
Ambrosia & nectar philosophiæ speculationes 2.4.25.
Ambulationes ut instituerint Pythagorei 1. 98.26.
Amentiæ simile omnem existimationem & opinionem spernere 1.173.2.
Amentia fugienda 1.47.14.
Amicitia communis & privata erga quosque exercenda 1.75.7.
Amici nunquam inimici, & hi ut subitò amici fiunt 1.51.12.
Amicitiam vacare debere pugnis & certaminibus 1.100.v.ult.&.101.tota,& 194.22.
Amicorum omnia communia 1.94.27.
Amicitias externas morosè admittebant Pythagorici 1.169.16.
Amici Pythagoræ malebant mori, quàm ab illius latere discedere 1.189.5.
Amicitia universalis Pythagoricorum 1.193.15. usque ad v.12.pag.sequent.
Amicitiam non esse temerè contrahendam 1. 196.14.
Amicitiã exercita erga ignotos à Pythagoreis 1.199.6.
Amicitiæ bona in animo omnia 1.201.v.pen.
Amici ut numen colendi, reliqui habendi ut pecudes 1.216.5.
Amicos quos vocemus 2.51.13.
Anaxander non esse grävius majusve malum 1. 196.25.
Anaxagoræ dictum mentem nostram Deum esse 2.54.1.
Anaxagoras vivebat ut cœlestia contemplaretur 2.51.17.
Anaximander Physicus cum quo Pythagoræ 1.31,18.
Anczus quis 1.26.26. Coloniam deduxit 27. 15.
Anchitus abfutioso juvene occidêdus per Empedoclem liberatur, hic à furore, ille à cæde 1.110.4.
Anchitus discipulus & intimus sectator Empedoclis 1.110.20
Andrœcydus scripsit in symbola Pythagor. 1. 134.1.
Animalia nobiscum ex iisdem elementis 1. 107.2.
Animal impuri non valdè sapientiæ studio de; dit gestiunt macfare 1. 107.
Animalia Pythagoras non sacrificabat, nec relligiosè contemplativi 1.137.30.
Animalia non esse cædenda nec edenda 1.152. 12.& 163,30.& 164.32.
Animal relictum & neglectum in malitiam delabitur 1.175.10.
Animalia non esse macfanda, nec illis dei numen honorandum 1.61.13.
Animalia debere doceri & mitigari 1.56.7. & 106.20.
Animalia quæ macfando 1.88.4. non sacrificanda 106.9.
Animalia quæ non lædunt, non attingenda 1.99.30.
Anima hominis in quæ animalia non ingrediantur. 1.88.3.
Animas esse immortales 1.155.6.&186.32.
Anima melior cum Deo habitat 2.82.14.
Anima cum sit immortalis ejus cura habenda 2.80.20.
Animus philosophi volitat per universum mundum 2.85.10.
Animæ immortali nihil fœdius, quàm ut optima sit 2.82.16.
Animi ornatus legale & lex 2.105.5.
Animi primarium opus ratiocinari 2.65.23.
Animis omnium disciplinæ fundi non debent, ut jubet Aristoxenus 1.204.19.
Animi sapientis expetibilis 2.36.5.
Animula mali quanto acutius cernit tanto pejor est 2 100.6.
Animi purgatio Pythagoræ 1,75,1.
Animus à vitiis liber à somno & insomnio liber 2.76.1. colendus præceptis 83.3.
Animus moderatus bonus 2.107.30.
Animus post corpus, & post animum prudentia præstantissima 2.58 1.
Animus purus ceu templum doctrinis, disciplinis ornandus 1.5 12.
Animus gubernat corpus, & hoc gubernatur 2.26.3.
Animus post deos divinissimus & propinquissimus 2.28.17.
Animus habens imperium honorandus præ aliis 2.28.21.
Animus corpore præstantior, animo mens & ratio 2.45.3.
Annulum non esse gestandum 2 158.28.
Annulus habens Dei signum non gestandus 1.213.32.

Agau-

Annulus non induendus cùm efferetur funus, vel locus impurus aditur 1,114,4.
Annus vicesimus ætatis rei venereæ expers esse debet 1,179,7.
Ἀνθίδιον, ἀμύστης, dolium 2,101,27.
Ἀνιαρίαι incommoda gravia 2,126,10.
Antrum Pythagoræ extra urbem in quo Philosophiæ vacabat. 1,41,12.
Ἀποδεῖξις Pythagoreorum 1,74,21, & 165,15. & 190,29.
Ἀποδέκται quibus adhibebantur 1,90,30.
Apollo & Æsculapius cum Pæone docent, quibus cibis utendum 1,179,7.
Apollinis oraculum de liberatione tyrannidis Phalaridis 1,187,27.
Apollinis ara incruenta in Delo 1,40,14, & 47,31.
Apollo, cupido φιλοδρωμίας deorum puerili specie pingebantur. 1,59,26.
Apollonius scriptor 1,211,30.
Apophthegmata Pythagoreorum ex sacrificiis petita 1,129,30.
Apophthegmata Pythag. ut oracula Apollinis inimitabilia & prisca 1,207,5.
Ἀφροσύνη omnes fugiunt 2,49,24.
Apophthegma Pythagoræ verè oraculo divino simile 1,47,7.
Aquila supervolans vi quadam ad Pythagoram tracta, 1,67,14.
Aquimanano nec balneo utendum esse 1,86, vet.
Ara incruenta vel ἀσπόνδων 1,106,16.
Arcana dogmata Pythagorei tacita servabant 1,191,12.
Archippus incendio elapsus fugit Tarentum 1,208,31. & 209,14.
Archemorus sectator Pythag. 1,60,2.
Archytæ dictum, videri particularia facilia cognitis universalibus 1,145,30.
Archytæ poëma de dogmatis Pythagoreorum 1,221,5.
Archytas peccantes felices dixit, quòd iis iratus esset, 171,15.
Archytas Tarenti manet in Italia reliquis excedentibus 209,24.
Archytas Hieronis tyrannide Philosophia abstinuit 1,228,31.
Archytas scripsit de sapientia, Fragmentum 2,12,1.
Archytas senior Pythagoræ discipulus 1, 103,13.
Aristæus Proconnesius 1,130,16.
Aristæus Damophontis natus annos centum, 99. interpretatus est Pythagoram 220,5. successit Pythagoræ 219,28.
Aristæus Pythagoreus 1,103,14.
Aristocrates Pythagoreus 1,123,25, & 154,20.
Aristoteles de philosophia Pythagorica scripsit 1,44,5.
Aristoxenus scriptor 1,196,31. &c.
Arithmetica scientia multa vera Pythagoræ reddebat 1,136,19.
Artes naturæ imitamenta 2,36,28.
Artes circa corpus versantur 2,40,20.
Artes corporis, Medicina, institutio, agricultura 2 27,24.
Attica lingua nimis luxurians in coloribus 203,30.
Attica lingua unde nominata 204,1.
Atheos omnis miserrimus 2,91,30.
Avaritiæ mater multorum malorum 1,82,26.
Avaritiæ & tenacitatis robur non est virtus 2, 122,23.
Auditores Pythagoræ intra sindonem vel cortinam 2,91,25.
Augusta omnia in Pythagora 1,93,8.
Avium amatores ut generosæ sint aves curarent 1,181,20.
Aurea carmina Pythagoreorum sunt 2,6,5.
Aurum gestare meretrices non liberæ fœminæ 1,165,4.
Aurum non inficitur rubigine, nec virtus vitiis turpatur 2,4,2.
Aurum collectum sociis distribuit Pythagoras 1,94,22.
Aurum omnium terrestrium gravissimum est 2,158,28.
Auspicia per numeros 1,96,32.
Αὐτάρκειαν Pythagorei probant 2,8,8.
Αὐτάρκειαν δυνάμεως in animo Pythagoræ 185,15.
Autochthones honoratiores advenis 1,49,15.

B

Balneis non esse utendum 1,87,1
Balneis utebantur Pythagorei ab ambulatione 1,99,2.
Βάναυσοι artes ex Plat. 2,28,4.
Beatè vivere in quibus situm 2,44,4.
Beatorum locus 2,81,20.
Beati qui re nulla indigent 2, 101,8.
Beati quomodo erimus 2,18,8.

Beatos facit philosophia 2, 1,31.
Belluinum nitu homines procreare 182,2.
Bellua natura sub divino subjicitur 2,32,8.
Bellua multorum capitum quæ in homine 2. 5,25.
Belluinum nihil committendum 2, 144,27. & 145,26.
Bellum gerendum cum ἀνομίᾳ 1,100,7, & 153,24.
Bellum seu Mars subministrator & legislator Cadmus 1, 164,5.
Bellum scelesta res & nefaria Pythagoreis 1, 164,4.
Benè loquendum & sentiendum de Deo, de heroibus monebat Pythagoras, & de parentibus & benè meritis 1,100,3.& 6.
Benè faciens beatus est 2,108,23.
Bestiæ variæ cupiditas & ira 2,31,15.
Bibere cum voluptate & jucundè differunt 2, 66,11.
Bini ternive ambulabant Pythagorei 1,98,30
Bipedes homines & aves & quid tertium 1, 133,7.
Bitula uxor Telaugis Damonis filia 1.135,7.
Blasphemia non curanda Deum accedenti 2, 134, 1.symb.
Bona à Deo pendent ad felicitatem ducentia 2, 84,3.
Bona virtuti adhærentia verè bona sunt 2, 114,4.
Boni viri virtute se ornant non alieno ornatu 2, 111,25.
Boni viri non negliguntur à Deo 2,84,1.
Boni causa jucundum faciendum non contra 2, 107,6.
Bono non utendum ad mala 2,119,14.
Bonorum divisio secundum Pythagoreos 2, 21,20.& 16,20.
Bonorum divisio rectè valere, pulchritudo, divitiæ 2, 113,4.
Bonorum sanctorum communio 1,101,18.
Bonum quid 2,107,9,10,11,12.
Bonum nomen cupientes philosophabuntur 2, 89,14.
Bonum à Deo solo petendum 1,89,24,& 129, 4.
Bos Tarentinus non vastavit amplius segetes nec fabas. 1,66,20.
Boves non esse immolandos 1,138,4.
Boulagoras rexit scholam Pythagoricam post Macmarchum 220,10.
Brevia dicta Pythagoræ ad omnem vitam utiles 1,100,29, & 102,10.
Bryson discipulus Pythagoræ 1,103,12.
Bubulcus Pythagoræ non novit bovinè loqui 1,66,28.
Bubulci pastores felices quod mulgeant multum lactis 2,86,25.

C

Cædem animalium abominantur Pythagorci 1,163,v.ult.
Cædem animalium esse præter naturam 164,1.
Cædes hominum abominabilior Pythagoreos terrebat ab omni bello 1,164,4.
Calcei dextro subdendi prius, in pelluvium sinister inferendus prius, 2,142,symb.12.
Calumnia acutior est gladiis acutissimis 1, 120, 31.
Cambyses abducit Pythagoram in Babyloniam 1,16,30.
Cantibus absque verbis Pythagorci ægros sanabant 1, 111,10.
Cantus vel concentus deorum è sepulchro Philolai ipso meridie exauditus 1,130,6,& 137,1.
Cantum amatores curam habent ortus & nutrimenti cantiorum 181,14.
Camelus mons 1,33,28.
Carmina Musica contra animi perpessiones 1, 108,27.
Carmina contra iram & excandescentiam 1, 108,30.
Carmina ad dolores animi pellendos Pythagoræ 189,20.
Carnis esus varius, 1,178,15.
Carnibus animalium deo sacris abstinebant Pythagorei 1,99,15.
Carnalis & infirmus homo 2,128,22.
Carnosum esse inæqualis vitæ argumentum 1, 170,6.
Castor & Pollux, Hercules & Iupiter omnium concentus 1, 142,1,
Catane urbs accipit leges 1,46,17.
Catuli & pueri eodem modo instituti debent 176,1.
Cauconiensis ursa morem gerendi dixit Pythagoras 1,132,14.
Cauponari disciplinas 194, 27 &c.
Causa cur mali sint homines 1, 182,1.
Causas honorandas esse quod solem videamus 2,26,31.
Cedro & cypresso &c. deos honorandos esse 1, 140.v.ult.

Cen-

Cenchrius fus 1,105,14.
Celtica seu Gallica sacra 1, 139,16.
Cerebrum non esse edendum 2,156,18.
Cerebro quare abstinendum sit 1,107,13.
Certamen Olympium Iovi consecrat Hercules 1,51,8.
Certamina coronata ab pueris eduntur 1,59. 30.
Certamina ex vera amicitia profligenda 194, 22.
Chaldæi Pythagoram in religione formant 1, 149,12.
Chaldæi & AEgyptii in theoremati Pythagoram docent 1, 144,20.
Charactrii vitam vivere 2,103,24.
Charondas Catanæus legislator Siciliæ 1,46,20.
Charondas discipulus Pythagoræ 1,103,11. & 123,14 & 154,16.
Χαρτὸν χεῖραι λάχῃς 1,146,20.
Chœs maris 2,ex Plat.85.1.
Chœrilici non esse insidendum 2,146,28.
Chromaticum genus Musices 1,116,25.
Cibi, quibus alimur, multum ad rectam disciplinam conferunt 1, 105,10.
Cibi flatus & turbas creantes vetiti Pythagoreis 1, 105,15.
Cibi suaves, sumptuosi & conditi apponuntur in epulis 1.164, v.ult.
Cibi delicati servis ad tormentum apponebantur 1.165,3.
Cibis delicatis & luxuriosis abstinendum esse 164,33.
Cibis animatorum, ut rationem lædentibus interdixit Pythagoras, 1, 74, 15,16.
Cibis prophanis abstinebant Pythagorei 1,105. 12.
Ciborum ingurgitationes & intempestivæ repletiones fugiendæ 2, 151, 13.
Ciborum abundantiæ corpori noxia 2,4,15.
Ciborum parsimonia & paucitas 1,74,25,& 165.16.& 190, 29.
Cibus & potus & quies moderata Pythagoreorum 1, 148,v. & 204,12.
Cinis pro pulvere abacorum accipitur 2,158,17.
Cinyra ditior 2, 112, 21.
Circinus non fallit visum 1,112, 3.
Cives ut cum externis victuri 1, 75.11.
Clades & internecio multorum Pythagoreorum 209,tota
Cliniæ factum egregium 1, 171, 21.
Clinias Tarentinus Proto Cyrenæo rebus comminuto suscepto peregrinatione succurrit. 200,26.
Cnossius mons Cretæ imminet 2,93,3.
Cœli spectabulum pulchrum 1, 65,6.
Cœli potentia quanta 126, 6.
Cœleste iter amplectendum 2,139, 17.
Cœlitus omnia gubernari Pythagoras dixit 184,13.
Cœlum ut intueretur natus Pythagoras, 2,57. 10. & 58, 14.
Cœna Pythagoreorum ante solis occasum absoluta 1, 99, 11.
Cœna peracta libationes fiebant 1,99,23.
Cœna tempore libabat diis Pythagoras 1, 137, 25.
Cœnobii viri 1, 43,3. & 84,10.
Cognati præbent Pythagoreis invidiæ initia, 215, 5.
Cognita & aperta chara 2, 51, 16.
Cognitio Dei, virtus sapientia, & felicitas nos deo similes reddunt 2,7,24.
Columna & Cippus erigebatur sucis discipulis Pythagoræ 1,79,18.
Colloquium cum diis & divina oracula nihil debet corrumpere 2,159,20.
Commentarii Pythagoreorum sapientia & veritate pleni 1,142, v.penultim. & 143.5, totaque pag.
Comitia de re statui & agi 212, 14.
Commentarii & scripta Pythagoricorum 1, 109, 10. &c.
Comitate utendum erga convos 1.74, & 165. 21.
Commessationes cum ubicinis, boni & philosophi ignorant 2, 84,24.
Commiscere & congredi quid 2,159,16.
Communia omnia Pythagoras & Plato habuerunt 1,151,24.
Communes scientiæ à Pythagora traditæ 1, 146, 10.
Communicatio ubi est, ibi & amicitia est 2, 109.21.
Communio bonorum ex συμμιξίᾳ 2,124,28.
Communio bonorum apud Pythagoreos 1, 78,3.
Communio bonorum inter amicos 1,45,13.
Communio bonorum inter Pythagoreos 1, 84, 18,
Concilium res sacra 1,58,2.
Concordia & consensus in Repub. ingens bonum 1, 55.5.

Concubitus injucundum somnum capientibus in sopore 2, 128, 22.
Concordia & vitæ integritas pellunt tyrannū. 187, 30.
Concubinæ jussu Pythagoræ deseruntur 1, 58, 22.
Congressus fœminarum cum viris qualis esse debeat 1, 61, 17.
Conjugati magis se mutuo amabunt quàm parentes 1, 61, 21.
Conspuenda quæ magis sunt in pretio, quàm philosophia 2, 159, 10.
Consuetudine & exercitatione induuntur disciplinæ & oculi animi 2, 99, 26.
Contemplationibus vacantes à superfluis & injustis cibis abstinebant 1, 105, 6.
Contradictoria non esse stabilienda 2, 148, 29.
Controversia inter nonnullos decisa à Pythagora 1, 125, 25.
Contumelia, deliciæ, contemptus legum ad injustitiam solicitant 1, 153, 20.
Convivæ libabant antè quàm cibum caperent, & sacrificabant 1, 99, 7.
Convivia Pythagorica decem hominibus celebrabant 1, 93, 5.
Cor non esse edendum 1, 107, 22, & 2, 158, 27.
Cor & cerebrum duces & scalæ & sedes sapientiæ & vitæ 1, 107, 25.
Corpora mortuorum non esse exurenda 1, 141, 10.
Corporalia non possunt doceri 1, 145, 9.
Corporalia sunt in perpetuo fluxu & mutatione 2, 152, 28.
Corpore excedentes Pythagorei non metuunt 1, 192, 23.
Corporea & materialia eadem, & quia corruptioni obnoxia existunt, ideò non sunt 1, 145, 5.
Corpore inani cibum petere naturale esse 177, 9.
Corpore pleno exinanitio expetitur 177, 11.
Corporis robur quomodo pararent Pythagorei 1, 98, 15.
Corporis quatenus habenda cura 2, 26, 25.
Corpori ægro nihil prosunt cibi potusque 2, 105, 25.
Corporum exercitatio Pythagoreorum 1, 98, 10.
Corporum studium pravis amicis conficitur 1, 52, 25.
Corpus carcer & vinculum 220, 21.
Corpus animo annexum servitii causa 2, 26, 8.
Corpus reliquisse quid sit 2, 11, 33.
Corpus per se existit segregato animo, & animus per se 2, 70, 2.
Corpus impedimento est animo conjuncto 2, 73, 7.
Corpus bella, seditiones & pugnas facit, 2, 73, 16.
Corpus nostrum est sepulchrum 2, 101, 17.
Coxam auream ostendit Pythagoras Abari Hyperboreo 1, 127, 15, & 131, 14.
Credendum illis quæ ad Deum adducunt, 1, 190, 13.
Crangæ attrahunt facilè, sed non dimittunt, 2, 147, 27.
Creophilus præceptor Pythagoræ 1, 29, 28.
Creophilus Homeri hospes & amicus 1, 31, 15.
Creusa Erechtei filia 1, 204, 1.
Criminis delationem non esse in alios torquendam 1, 131, 26.
Crotona civitas [illegible] 1, 42, 29.
Crotona urbs firmatur legibus 1, 46, 16.
Crotoniatarum urbs ab Crotone per imprudentiam cæso nomen habet 1, 58, 16.
Crotoniatarum fœminæ supplices Pythagoræ 1, 125, 15.
Crotoniatæ à pellicibus & scortis liberati 1, 125, 24.
Crotoniatarum urbs direpta tempore Bulagoræ 220, 12.
Crotoniatæ viri laudantur ab uxoribus 1, 63, 18.
Cujus causa aliquid fit, id præstantissimum omnium 2, 57, 24.
Cum ea quæ aurum habet non esse congrediendum 2, 158.
Cupiditas qualis & quid 176, 25.
Cupiditas specie maximè multiplex 177, 1.
Cupiditas maxima cura & exercitatione eget ibidem v. 5,
Copiditates quales in futuris discipulis considerandum 1, 77, 8.
Cura pecuniarum & rei familiaris non debet præcipua esse 2, 46. 31.
Cursitationibus utebantur Pythagorei 1, 98, 11.
Cursum rectum ex mala causa ad finem non posse teneri 1, 59, 15.
Curvos ungues habentes non alendi 2, 147, system. 20.

Cylo-

Cyloni Sybaritarum principi monumentum & cippus datus 1,29,21.
Cylon quis, 207,18. repulsam passus à Pythagora hostis gravis factus, ibidem & seq. pag. 215, 24.

D

Damæ Pythagoræ filiæ monumenta 1,132,1.
Telauges soror v. 1.
Damonis & Pythiæ exemplum 1,122,1, & 197,11.
Damna metuunt avari 2,121,1.
Dandum non minus quam accipiendum 2, 147, Symb. 20.
Dei imago non gestanda in annulo 2,87,12.
Dei cognitio sapientia & vera virtus 2,90,15.
Delphica & Dodonæa oracula per fœminas 1,63,7.
Delubra & nemora petebantur ab ambulaturis Pythagoreis 1,92,18.
Demonstrationes, quæ mentis sunt, in pretio esse debent 2,158,13.
Democedes cum adolescentibus Platæas fecessit 217,23.
Dentes non rumpendi & quare 1,141,3.
Deo omnia facilia 1,131,3. & hoc deum dixisse v.7.
Deo quis cohabitabit 2,77,25.
Deo proximus quàm felicissimè vivit 2,84,5.
Deo similes prudentes, justi, sancti, 2,90.6.
Deorum nomine in jurando non abutendum 1,55,32, & 138,7.
Deorum ubique recordabatur eósque honorabat Pythagoras 1,137, 21.
Deos laudibus celebrandos esse semper monebat Pythagoras 1,137,21.
Δυσωδιῶν carminibus tollendi 189,20.
Deucalion Prometheï filius 203,15.
Deucalionis munus Græca & Æolica lingua 203,17.
Deum non esse malorum causam 1,181,v. ult.
Deum videre ab specula 2,21,10.
Deum sequi universa hominis vita 1,128,v. ult.
Deum esse & intueri ac curare res humanas utile esse cogitare. 1,155,21.
Deus invocandus in re aggrediendâ 1,21,5.
Deus summus rex & Dominus 1,89. 22, & 129,10.
Deus bona non dat iis, quos odit 1,89,27, & 129,15.
Deus omnipotens 1,130,31
Deus superfluis & corruptibilibus non afficiendus 1,140,30.
Deus in nobis non discerpendus 2,87,24.
Deus principium, medium & finis 2, 201, 1.
Deus & natura nos crearunt 2,47,8.
Deus hominem constituit ad cognoscendâ & contemplandum dixit Pythagoras 2,58,24.
Deus justissimus 2,90,18.
Deus non adorandus perfunctoriè 2,135,v. 2.
Deus in annulo non gestandus 2,121,29.
Deus incorporeus 2,151,22.
Dexter calceus priùs induendus 1,86,30.
Dextra accipi uxores 1,87,18.
Dexteram non cuivis, sed solis Pythagoreis injiciendam 214,32.
Dextra nulli facilè injicienda 2,111,2.
Dextra manus honorabilior altera 2,148,16.
Dii modo tales 1,86,6.
Diæresis Aristotelica de Pythagoræ 1,46,16.
Διὰ τοσούτων, καὶ διὰ τίνων, καὶ διὰ ποίων quomodò invenerit Pythag. 1,112,13,16,17, & 113,114,115.
Διαιτητικὴ pars medicinæ in maximo pretio apud Pythagoreos 1,148,10, & 204,4, & 219,1.
Dictio & res Pythagoricorum librorum incredibiles & captum excedentes 1,145 tot.
Dii non audiunt nisi bonos 2,63,2.
Dii non dant, nisi quos amant 1,89,25.
Dii cœlites gaudent potiùs sacrificantium affectibus quàm sacrificiis 1,137,20.
Dii terrestres vel heroes gaudent inferiis & comis 1,118,20.
Dii in statuis expressi curam & providentiam omnium gerunt 1,138,v. ult.
Dimidium totius principium apophthegma Pythagoræ 1,146,25.
Dinarchus cum suis periit 218,20.
Dio Syracusanus erat sanguine Pythagoreus 172,21.
Dio Syracusanus emit libros Pythagoricos ab Philolao centum minis 172,16.
Diocles Phliasius qualis 209,31.
Diodorus Aspendius 220,26.
Dionysius tyrannus ita savus, ut ne satellites quidem amicos haberet 166,1.
Dionysius tyrannus Corinthi literas docuit 197,2.
Diopter non fallit visum 1,112,4.
Discalceati sacrificabunt 1,87,27.
Discalceatus diis sacrifica eósque adora 1,104, 28. & 2,136, Symb. 3.

Discentis

Discentis officium est pendere ab ore praceptoris 173,18.
Disciplina eruditrix Pythagoræ 1,111,25.
Disciplinas tradebant & mores emendabant Pythagorei 1,98,1.
Disciplina animo indenda, ut cæcis oculis visus 2,99,1.
Disciplinas in honore habere 1,33,18.
Disciplinas non esse conviciis dilacerandas 2, 186,22.
Discipuli Pythag. futuri observabantur, quomodo vixissent cum parentibus, amicis, etc. 1, 77,2.
Discipuli Pythagoræ somno se dantes liberi ab insomniis 70,10, etc.
Discipuli Pythagoræ quasi everriculo doctrinam Pythag. capiebant 1,81,19.
Discrimen hominis cum animantibus 186, 12.
Dispensatores bonorum communium apud Pythagoreos 2, 78, 5.
Discitur quod memoria retinetur 1, 148, 30.
Divina maximè contemplanda 2,81,17.
Divinandi ars in pretio Pythagoreis 1,147,27.
Divinationibus exercentur Pythagorei 1,129, 23.
Dividant opes contemnendo 190, 30.
Divitiæ violentæ malæ 2, 4,12.
Divitiæ cum ignavia non dant formam 2,110, 19.
Diuturnum aut longi temporis nihil in rebus humanis 2, 52,28.
Docere et discere utrinque debet convenire 1, 161,6.
Dolia duo diversa 2,102,30,et p.seq.
Dolio vel cribro æquam ferre miserrimum 2, 102, 8.
Dolium pertusum intemperantes 2,102,2.
Domicilium subterraneum et spelunca 1,92, v. ultim.
Domus nec fundatur nec stabilitur sine magistratu 1, 161,29.
Domi suæ procreandum 1,87.19.
Dorica lingua præstantissima 202,33,& 205.1.
Dorica lingua antiquissima 203,1,& 28.
Duplex bonorum portio redibat ad rejectos a Pythagora 1,78,22.
Duris & crudelibus jura reddere interdixit Pythagoras 183, 9.

E

Echecrates quis fuerit 209,30.
Echemythia 1,95,16.
Ἐκπυρώσις aut judicia 1,74,18. & 190,30.
Ἐκπυρῶσις Pythagoræ prima exploratio 1,95,27.
Ἐκπύρωσις 1,103,30. & 165,10. & 190,20. & 191,14.
Echo 2,94,7.
Eclipsis in speculo vel pice perforata commodè cernitur 1,72. 25.
Egentes in urbibus libenter in aliorum res involant 2,157,20.
Εἰ χρὴ ταῦτα forma duodecim sedilia habebat 206,20.
Eleusiniæ deæ Ceres & Proserpina 1,80,24.
Eleusinia sacra varia in variis locis 1,139,13.
Electio Pythagorea 1.123,24,& 155,19.
Elixa non esse assanda & quare 1,140,7.
Eloquentia sapientiæ fortitudo in bonis usurpanda 2,119,10.
Empedocles discipulus Pythagoræ 1,103,14.
Empedocles miracula facit 1,137,31.
Empedocles alexanemos dictus 1,128,4.
Empedocles rerum naturalium mentionem facit 1, 140,17.
Empedoclis sententia et carmen de Pythagora 1,72,32 et 73.
Empsycha fugienda 1. 106,7.
Enausia dictus Pythagoras, quod aliàs etiam ἐναυσίμου et ἐνιαυσίου 1, 44, 7.
Ἐνδαιμονία λόγου 186, 1.
Enunciator secretorum Pythagoræ perstit in tirasi 206,18.
Epaminondas audivit Lysin, quem patrem vocat 209,21.
Epicharmus abstinuit à philosophia per Hieronis tyrannidem 221,3.
Epicharmus Doricam linguam optimam judicat 202,33.
Epicharmi sententiæ 1,150,21.
Epimenides discipulus Pythagoræ 1,103,15.
Epimenides edit miracula 1,127.v.penult.
Epimenides vulgò vocabatur Catharies 1, 128,6.
Epimenides Pythagoricus furtis et dijs invocatis insidiatores suos sustulit 188,10.
Epode unde dicta 1,121,14.
Epodis utebantur Pythagorei ad morbos pellendos 1, 148, 17,et 204,25.
Epulæ publicæ delicata et opipara habent 264, v.ult.
Erythrino abstinendum 1,107,26.
Erythinum non esse suscipiendum 2,137,30.
Eryxidas Chalcidensis quo tempore stadium vicerit

yicerit 1,47,25.
loterici discipuli Pythagoræ qui 1,78,12.
ist de autumno Pythagoricorum vulgare dictū 194,16.
Abulus Mesenius Nausithum Tyrrhenum servavit à prædonibus 1.122,4.
Anomiæ & anomias differentia discenda 2.124,15.
Ἀπορίαι ingentia cōmoda 2,124,& 125.tota.
Aurymenes Syracusanus insidiarum dux 166,5.
Auryphami Syracusani & Lysidis historia mirabilis 2,163.tota.
Eurytus discipulus Pythagoræ 1,107,12. & 220, 31.
Eurytus ex pastore in sepulchro canentem audivit 1,130,13.& 256,31.
Exartyses institutionis species 1,69,v.ult.& 210.24.
Exemplum præclarum, pacta & conventa esse servanda 1,110.13.
Exemplum hospitis & Pythagorici scribentis in tabula & morientis 199,tota.
Exercitationes salubres & piæ Pythagoreorum 1,toto cap.10,95.10, 2,131.20.
Exoterica quæ
Expedite facilitæ ad sapientiam perveniendi 2,43.7.
Exploratio & probatio discipulorum Pythagoræ 1,76.v.ult. & 77.& 95.21
Expurgamenta & unguium præsegmina conspuenda 2,157.13.
Exteri ad Pythagoræ sectam accedebant 202, 23.
Externorum amicitias non facilè admittebant Pythagorici 169,16.

F

Fabis abstinendum 1,107,28. & 2,159.18.
Fabula de tribus fœminis uno oculo utentibus 5,62.12.
Fabularum authores & poëtas reprehendit Pythagoras 186,3.
Facienda per quæ quis melior reddatur 2. 106.14.
Facies in speculo ad lucernam non contemplanda 2,152.12.
Factio vel διχοφρονία ab ædibus resecanda 1.47.15.
Fato vocante bonus libenter moritur, 2.83.15
Fatui non sunt Pythagorei credentes, sed fidem denegantes, 1,130,27.
Fatum ejusque necessitatem docuit Pythagoras 186,27.
Felices & beati prudentes & sapientes 2, 24,28.
Felices à Deo & prudentia gubernati 2.42,2.
Felicitas res optima 1,86.1.
Femur aureum Pythagoræ 2,131,14.
Ferocitatem quæ vitia sequantur 1.56,25.
Ferrarii fabri officina numeros dedit Pythagoræ 1,212,7.
Ferro atque igni omnia immoderata amputanda, 2,164,30.
Festo die nec capillus tondendus nec præsecandi ungues 2.140,24.
Fides ex amicitia non tollenda sive ludatur, sive seria agantur 1,101,28, & 195,18.
Fides ex ἰσότητος exsistit 2,124,24.
Figmenta multa Pythagoræ ad emendationem suorum 1,147,12.
Flagitiosum præstat moti quàm vivere 2,4.23.
Fluctus marini & fluviatiles mitescunt à Pythagora 1,227,29.
Fœmina Theano dicta quomodo sacrificia præstabit 1,121,10.
Fœminæ benè & honestè loqui debēt 1.61,v.ult.
Fœminæ sacrificaturæ modestæ erant, ut exaudiantur 2,63,5.
Fœminæ non pugnabant cum viris, sed tum se putabunt vincere, cùm superamur à viris 1,61,24.
Fœminæ mutarunt pretiosas vestes Pythagoræ instinctu, 1,63,12.
Fœminæ aurum habenti ὁ θεὸς πλησίον 1, 87,7.
Fœminis Crotoniatarum quæ dixerit Pythagoras, & quo modo diis sacrificandum sit 1, 61,1.
Fœtus ut vitalis sit quomodo parentibus curandum 181,8.
Fons æternæ naturæ & radix 1,138,21.
Fons animorum ratio, quæ sapientiæ instrumentum, colendus 2,157,3.&c.
Forma & amplitudo risus sunt 2,52.15.
Fortis vir quis 2,108,10.
Fortis fortitudinem amat 2.42,4.
Fortitudinis maximum præceptum, animum vinctum ab infantia liberare 190,8.
Fortitudo debellat homines belluarum instar immanes & truculentas feras 2,135,27.
Fortitudo necessaria civibus 1,155,5.
Fortitudo Pythagoricorum 3,132,35.

Fortuito quædam fieri 2,54,26.
Fortuna adversa non disjungit amicitiam 1. 102,1,& 195,24.
Fortuna ut instabilis meretrix 2,4,10.
Fortunæ communes esse debent 2,5,1.
Fortunati in insulis nullius rei usus quàm Δημοκρίτος ἐμὲ θαυμάζει 2,59,18.
Fructus terræ quotannis, philosophiæ verò quovisanni tempore provenit, 2,5,17.
Fugere à corpore oportet, ut Deo similes fiamus 2,90,4.
Fundi cura, ut optimus fiat, ita animi cura habenda, ut bonos fructus ferat 2,5,21.
Furibundo gladium tradere, & malo potenti-am idem 2,76,20.

G

Galli candidi non sunt capiendi 1,87,18.
Galli horas indicant 1,87,20.
Galli non immolandi 1,138,2.
Gallinaceorum viscera accommoda ad ἀστρολογίαν 1,136,10.
Gallum alito non autem occidito 2,146,2.
Galatæ docent suos liberos animosum æternitatem 1,155,8.
Gallus mensis supplicator 1,87,20.
Gallus soli sacer 1,136,17.
Gampsonycha seu curvos ungues habentis nõ alenda 2,147,11.
Garrulitatem in suis observabat Pythagoras 1,27,17.
Gaudemus familiaribus 2,51,11.
Gaudium philosophicum verum gaudium 2,114,6.
Gelotopoius & lædens conviciis, & pugnax sermo fugiendus 1,154,3.
Generationis præcepta 1,179,10.
Genus referens ab Amphytrione ridetur à philosopho 2,87,27.
Geometriæ peritus Pythagoras 1.144,5.
Geometriæ inventio prima apud Ægyptios 1,144,7.
Geometria unde dicta 1.144,13.
Geometris quomodo inventa 1,91,12.
Geometria vocabatur à Pythagora historia 1. 91,18.
Geometrica æqualitas multum potest in diis & hominibus 2, 109.31.
Getarum legislator 1,155.3.
Gloriam veram cupientes qui faciant 1,57,32.
Gloriam contemnendam esse 190,30.
Gloria majores præcellere debemus 2, 110. v. ult.
Gnesii & Zelotæ Pythagoreorum 1, 64. 15.
Gnomæ numeris astrictæ gravitatæ Pythagoreorum 2.6.34.
Gnomologiæ Epicharmi 1, 150, 21.
Græcia universa admirabatur Pythagoram 1. 41.30.
Græcia magna 1,43,17.
Græci & Barbari propter unius incommentiã pœnam subeunt 1, 52, 1.
Grandines disfantit Pythagoras 1, 127, 26.
Gravedines capitis cantilenis pellebantur à Pythagoreis 1,138,7.
Griphi Pythagoreorum 206,31.
Grues apud Crotoniatas tesles 1,121,15.
Guttur tributus voci & pronunciationi &c. 2, 15, 29.
Gymnastæ naturæ periti esse debent 2,61,5.

H

Habitudo corporis bona res pretiosa & honesta. 180,1.
Habitum bonum corporibus parantibus cibis utebantur Pythagorei 1, 105, 18.
Hæresis & philosophia 2, 158. 24.
Hæresis Pythagorica exstincta Aristoxeno authore 210. 4.
Hæresis bonorum & decentium actionum 1, 125, 1.
Harmonia disciplina Pythagoræ 1, cap. 26, integro 111,25.
Harmonia res pulcherrima 1, 85, 35.
Hellenem Jove natum Babyloniorum sacra tradunt 208,20.
Hematilina quæ vestes 1,109,13.
Hemicyclium Pythagoræ domus posteã Samiorum conciliabulum 1,41,3.
Heniolion quid 1,114,& 113.
Heraclytus Ephesiis quid scripserit 1, 154,25.
Heraclidi dictum elegans 2, 140, 24.
Hercules pigritiam expellebat laboribus 2, 142, 13.
Hercules Crotoniatarum divus quare, 1, 50. v. ult. & deinceps.
Hercules Crotoniatarum conditor quando 1, 58, 9.
Herculeum symbolum 2,142,5.
Herculis exemplo & fortitudine Pythagoras Phalaridem sustulit 188.17.
Herculi sacrificatur octavo die mensis & quare 1,140,2.

1,140, 2,
Herculis septimestris ortus 1,140,3
Hermotimi dictum 2,53, v.ult.
Herodoti Pythagoreorum multorum ab Dionysii satellitibus trucidatorum erectum 167,32.
Hieronis Tyranni noxia 1, 221,2.
Himera civitas Siciliæ legibus firmatur à Pythagora 1,46, 18.
Hippasus quis & qualis 1,85,5,& 91,2.
Hippasus cur perierit in mari 1.91,7.
Hippasus discipulus Pythagoræ 1,103, 17.
Hippobotus & Neanthes historici 165, 27.
Hippodamas laudat Salaminium poetam 1. 86,3.
Hippomedon Æneus Pythagoreus, 1.89,30.
Hirundines tecto non accipiendas 2,150,2.
Hirundo imago socordiæ, & intercisio temporum 2, 150, 12.
Homeri carmen de Euphorbo Panthi filio cãtatum à Pythagora 1, 68. 25.
Homeri carmen de Eumæo 213, 21.
Homeri & Hesiodi selectis vocabulis Pythagoras utebatur ad emendationem animi 1, 109,7, & 148,23.
Homicidæ apud inferos habent judicium 1, 141. 22.
Hominum socordia & negligentia in proseminandis liberis 181, 27.
Hominum mores, naturas, virtutes novit philosophia 2,115,20.
Homines absque legibus & justitia vivere non possunt 2,128,6.
Homines corporales & corruptibiles momentanei &c. 2,137,3.
Homines à primis annis vinculis impediti in spelunca 2,93, 4.
Homines solem diu intueri non possunt, sic nec Deum 1,72,22.
Homines malos esse res verissima est 1,86,2.
Homines pravi unde 1,86,8.
Homo animal quod ridere possit 2, 153,19.
Homo animal ὑβριστικὸν & varium cupiditatibus 1,156,5.
Homo servari nequit sine magistratu 1, 156,27.
Homo cum homine non debet belligerare 196,6.
Homo multis artibus indiget ad salutem 2, 56,8.
Homo animaliym omnium pretiosissimum quæ moventur 2,17,4.
Homo animalium omnium sapientissimus a 15,18. et deinceps.
Homo cur factus 2,17,20.
Homo planta non terrestris sed cœlestis 2,30. 1. et 36,17.
Homo constat ex animo et corpore 2.34,30.
Homo nihil est 2, 52,12.
Homo etsi brevis ævi, mente tamen pene Deus est 2,53, v. penult.
Honestas puro honesto servata facilis 1,59,10.
Honestas domina luminis veritatis & mentis 2,96, 13.
Honesti forma vix videtur 2,98,6.
Honesti forma visa causa omnium bonorum 2, 98, 8.
Honestum & utile simul considerandum 176. 15, et 20.
Honorandus habitus et tribunal, habitus et tribulus 2, 159, 5.
Honores et gloriæ inenarrabilis sunt absurditatis 2. 52,23.
Hulcerationibus Pythagorei medicamenta adhibebant 1, 148, 14.
Humana omnia et fortunæ bona ne flocci quidem facienda 1,185. 22.
Humanitati non obiter immorandum 2, 155. v.ult.

I

Iberia Respublica 1,139,16.
Ignavo forma & robur nihil prosunt 2. 110,24.
Ignem gladio non esse fodiendum 191. 31. et lib. 2,140, symb. 9.
Ille vir, ὁ ἀνὴρ ὁ ἐκεῖνος, Pythagoras dictus 1,91,9.
Illusiones & imaginationes in somnis fugiendæ & cibi eò proritantes 1,105, v. ult.
Immortalitate absente senium grave malum 2, 122,6.
Imperans melior eo, cui imperatur 2,44, v. ult.
Imperitia vel ἀμαθία ab animo resecanda 1, 47,11.
Imperitiores mortui habebantur Pythagoreis 1,78,29.
Impii pœnas dant in subterraneis locis 2, 82,29.
Impletio & saturitas noxia corporibus 1, 180,31.
Importunitas junioris cum seniore cavenda 1,160,5.

Impuriis cœno jacent post mortem 2,77,24.
Inæqualitatis audientium Pythagoram causæ 1,90,10.
Inceptio debet esse á diis 1,126,34.
Incessus & corporis motus observabatur a Pythagora 1,77,15.
Incontinentia & lascivia Crotoniatarum a Pythagora sublata 1,125,23
Incorporalia animo cernuntur 1.146.3.
Indignis sermones eliminantes pellebantur ex ædibus ut mortui 206,2.
Indoctus debet ea discere, quæ nescit 173.9.
Inepti disciplinæ ut externi arcebantur à Pythagora 1.97.30.
Infamia vita nostra depurganda 1,154,1.
Infelicitas veram amicitiam non tollit 1,102,1.
Ingenio et arte fiunt, aut à natura oli 2,54,19.
Ingressus in hanc vitam, qualis natis nostris esse debeat, diligenter videndum 1,141,8.
Inimicitiæ in consummatè malis 195,31.
Injuria affici præstat, quàm hominem interficere 1.159,4.et 141.21.
Injustitia morbus animi 2.104.18.
Injustitiæ damnum minimè ignorare oportet 2.91.12.
Inscientia res mala 2.122.8.
Insitiæ somnus et tenebræ. 2.155,20.
Insitia nefàdissima et morosissima res 1.76.7.
Insidiæ gravissimæ in Pythagoreos, quibus multi exusti 208,30.
In somnis cum patre loqui, quid notet 1. 130.22.& 137.8.
Insomniis Pythagoræ discipuli non inquietabantur 1.111.3.
Insomniorum imagines falsæ 2.44.v.ult.
Instituens alios retinet dum dat, 1.53.17.
Institutio amicis confertur, qui adsunt usque ad mortem 1,21,27.
Institutio discriminat homines à bestiis, Græcos à Barbaris 1,53,27.
Institutio puerorum studiosè excolenda 1.59.8.
Institutionis cura optima, quæ homines emendat, 1.65.24.
Instrumentalia subsidium auditus 1.111. v.ult.
Integerrimus mos viri, qui pulchri ἔπεκεν ostendit 1.65,2.
Intemperantia unius potuit duces exercitus perdere 1.52.6.
Intemperantia et avaritia matres malarum filiarum 1.82.9.
Intemperantiæ omnibus innatæ et avaritiæ varii indices 190,12.
Intemperantia omni suos abstinere docuit Pythagoras 203. v.ult.
In tenebris absque lumine non esse dicendum 1,87,9.
Intra privatos parietes docebantur Pythagorici 191.23.
In via ne scindito 2.148.20.
Invictus animus 192.30.
Invidia à primis annis Pythagoreos secuta 212.5.
Invocatio dei et preces parant divinam felicitatem 2.10.27.
Jonica philosophia spectat corpora primo loco 2.159.15.
Jonica lingua ab Jove Xuthi filio nomen habet 203.v-ult.
Jonica lingua colores prosodiæ habet 203.1.
Jovis sceptrum cypressinum 1.141.25.
Ira bullit instar cacabi calefacti 2,141.15.
Ira ratione et prudentia privata 2.141.13.
Ira et omnes perturbationes ab amicitia abesse debent 1.101.9. et 194.31.
Ira, dolor, reliquæque summovebantur è medio 190.2.
Ira coercenda 195.41
Iræ repugnare difficile 2,140.26.
Iram oblivione concipiendam esse 1,121,28.
Iram & reliqua vitia concoquebant & medicina pellebant Pythagorei 170,25.
Iram & excandescentiam carminibus tollebant Pythagorei 189,23.
Irati neminem cædebant Pythagorei 190,28.
Isthmica certamina ab pueris celebrari solita 1,60,1.
Italia magna Græcia à Pythagora & ante eum ignota clara evasit 1,150,5.
Italia authore Pythagora omni sapientia plena 150, 5.
Italiæ urbes sparsim à Pythagoreis habitatæ, & bonis præceptis fundatæ 1,123,7.
Italiam liberat Pythagoras ab omni factione 1,46,30.
Italica philosophia spectat incorporea 1,159,13.
Italiotæ impudici Pythagoreos exulerunt, lapidibus obruerant, insepultos abjecerunt 219,22.
Jucundum non est idem quod bonum 1,107,5.
Jucundum quid 1.107,7.
Judicium animorum utile esse ad terrorem injustitiæ incutiendum 1,159,8.

Iudicium esse apud Platonem 1,55,26.
Iugerum decem mallis possidens Philosopho dives non est 2.87.5.
Iunonis templum apud Crotoniatas 1.58.27.
Iurare per tetractyn 1.147,20.
Iunioribus non esse injuriā inferendam 1,60,19.
Iuniores monendos esse 1,101.17. & 195.1.
Iurisjurandum Pythagoricum 1,138.19.
Iurejurando adacti filii & filiæ uxores ne arcana eliminarentur 211,15.
Iurisjurandi religiosi observatores Pythagorei 1.133.14. & 138.7. & 16.
Ius & justitia per se expetenda 2.124.6.
Iusjurandum pium esse debere 1,55,31. & 141.17.
Iusta & pia faciens justus & pius est 2.108.10.
Iustissimum esse sacrificare 1.85.27.
Iustissimus deo similimus 2.90.21.
Iustitia ubique necessaria 1.55,22.
Iustitia in animalia servanda 1.106.13.
Iusticia injustitiæ particeps 1.174.1.
Iustitia remunerans 2.148.16.
Iustitia homines inter se consociat 2.120,10.
Iustitia erga benefactos & benè de nobis meritos 1,160.15.
Iustitia & prudentia rerum verum usum præstant 2,21.25.
Iustitia efficit ut pecuniis rectè utamur 2.27.2.
Iustitia & temperantia 2,105.13.
Iustitia & temperantia beato adesse debent 2.109.11.
Iustitiæ principium 1.151.11.
Iustitiæ præmia apud inferos, prudentiæ, in insulis fortunatis 2.39.30.
Iustitiam exercendam esse 1.159.13.
Iustitia remota omnia corporalia bona, noxia & mala 2.113.20.
Iustus quis 2.108.8.
Iustus audet stare in acie, injustus minimè 2.112.29 30 34.
Iustus justè vivere expetit 2,41, v.ult.
Iuvenem amore insanientem Pythagoras Musica restituit, 1,169,30.
Iuvenes servari volentes senioruin & rectè viventium sententiis adhærescent 173.15

K

Κατάστασις quid Pythagoreis 1.96, 22.
Κατακλασθαι usus apud Pythagoreos 1. 148,10. & 204,18.

L

Labohè patatur res utilis 2,142,4.
Labores multos Pythagoras expulevit 182,19.
Labores necessarii in disciplinis discedis 174.3.
Lacedæmon pestilentiā à Pythagora liberata 193. 22.
Lacedæmon frequenter peste laborabat 1. 93.26.
Lacinius latro Herculem injuria affecit 1.58.11.
Lamine plumbee naturæ recidendæ 2,100,12.
Largitas æterna & semper viveps 2,122.14.
Latio id est, Italia legit sacra Pythagoræ 1, 139, 17.
Latronum nullum vitam transigere 2.109, 17.
Laus rei sacra 1.58.2.
Lectiones à cœna Pythagoreorum 199. 25.
Lectum petentes cantilenis ab mentis turbationibus Pythagorei liberabantur 1,110,10.
Legatis Sybaritarum quid responderit Pythagoras 1.157.et 158.
Leges Græciæ antiquæ erant, rem habendam non esse cum matre, filia et sorore 1.180.7.
Leges esse debere in vera amicitia, et quas 196.12.
Leges Ephesios pessimas dixit Heraclitus 2. 154.26.
Leges intelligentes & civiles ferre 1.154.38.
Leges similes medicinæ et optiores. judiciali causa 1.154.8.
Leges Pythagoricæ in Græciam translatæ 1. 150.15.
Legè anxiè servatæ ab Pythagoreis 1,123,1.
Legibus obedientiam reddendam post supremum numen dixit Pythagoras 1.156,21.
Legibus parere non est timiditatis argumentum 2.121.26.
Legibus succurrendum et cum contemptu legum pugnandum 1,100.7.et 153.24.et 189,12.
Legislator bonus 2.62.25.
Legislatores naturæ periti esse debent 2.61.7.
Legislatores philosophia indigent 2,61.15.
Legislatores similes diis, hoppres consequuntur 1,154,23.
Legum justitia quæ jubet facienda & vetat fugienda 1.154.5.
Leucippus discipulus Pythagoræ 1,103,16.
Leges magistratus & dominus 2.41,22.
Lex regula 2,41,25.
Lex optima quæ 2. 62,25.
Lex quid & quod ejus officium 2,120,15.

Lex & justitia instar regis inter homines 2, 123. 8.
Libamen non esse bibendum 1.87,12.
Libamenta infundebantur ab pinceris abeuntibus 1,99,10.
Libandum ad aurem capidis 1,87,10.
Libare ante mensam Iovis Servatoris poculum &c. 1,141,28.
Libello rituali, *Sacer sermo* 216,1.
Liberi relinquendi qui post nos Deum colant 1.86.11, & 88. 16.
Liberos homines non admonebant, nec servos verberabant Pythagorei 1,170.30.
Libertas Pythagoræ in dicendo faciendoque incredibilis 183. 18. & 185. 20.
Libidinis reprimentibus cibis utebantur Pythagorici 1,105,18.
Lignum commodum queri ad fingendum Mercurium 205,16.
Lingua à fœmina præmorsa dentibus expuitur in os tyranni. 1.169.7.
Lingua omnium difficillimè domatur 1,169,23.
Lingua patria utebantur Pythagorei 102,18.
Lingua continenda Deum sequenti 2,134,30.
Linguæ continentia difficile opus 1.77.31.
Linguam continendam esse docuit Pythagoras 1.74,20. & 190,12.
Lini vestium institutum 1.150.Vult.
Litagus dux seditionum periit 2.83,20.
Loca honorabilia & sacra eligebant Pythagorei 1,97,28.
Locrenses virgines in templo Minervæ cæduntur 1.52.15.
Loculamento & caula pastores, mœnibus reges cinguntur 2,87,3.
Locus purus malos non excipit 2,92.1.
Lodices non debent vigere nec graviter punire 1.59.4.
Logica cum morali & φυσικῇ omnésque optimæ disciplinæ traduntur ab Pythagora 1, 143.20.
Λόγῳ στοφέρεσθαι καὶ σιδήρῳ 186.14.
Loti cibum captebant Pythagorei 1,99.3.
Lotionibus utebantur Pythagorei post ambulationes 1,99.2.
Lucani sectabantur Pythagoram 202, 24.
Lucri vice malis esset, si mors liberaret abomnibus malis 2,82,9.
Luctis utebantur juniores Pythagorei 1,98.12.
Luctu & lachrymis prohibentur & arcentur Pythagorei. 1.191,1, & 197.3.
Ludus vel auditorium Pythagoræ 1.111,12.
Lumen adhibebat Pythagoricis loquentibus 1. 142. 26.
Luminaria parva & faces veritatis habet natura 2. 146.21.
Lumine remoto de rebus Pythagoricis non loquendum 1. 104.30.
Luna putatur inhabitari ab genitis 1.43. v.ult.
Lustrationes & sacrificia deorum Pythagoras nonnemo 1,135,4.
Luxuriæ studii sapientiæ dissimilis 2.155.23.
Luxuries vinosa 2. 32.24.
Lynceus visus peracutus 2. 52,19.
Lyra utebatur Pythagoras in discipulis emendandis 1.71.2.
Lyræ usus apud Pythagoreos cum cantu 1,108. 18. & 109.3.
Lysis Thebas migrat & diem suum claudit 109.22.
Lysis cum Archippo incendio elabuntur 208.v.ult.
Lysis proficiscitur in Græciam 209.16.
Lysis ad Hipparchum scribit 1.80.1. objurgat Hipparchum v.2.
Lysis discipulus Pythagoræ 1,103.16.
Lysidis & Euryphami historia 1.162,32.

M.

Magi docuerunt Pythagoram religionem 1. 139.12.
Magi exurebant mortuorum cadavera 1. 141.11.
Magistratus idem esse debet omnibus 1.55.18.
Magistratui absque jurejurando quomodo credendum 1. 56 2.
Magistratus suis subditis prodesse debet 1. 57. 30.
Magistratus talis sit, qualis cupit videri 1. 58.1.
Magistratus est justa domus & Reipubl. constitutio 1. 152,30.
Magistratus talis esse debet, cui nec reluctari, nec contradicere potest 1,154.v.penult.
Magistratum ut Deum semper intueri & observare homines 1.156.17.
Magistratus rerum pretiosissima 1.161,6.
Magistratus juxtà debet esse ac subditi 1, 162.1.
Magistratus est præscribere ut omnes sint dicto audientes 1, 175.6.
Magistratu ignorato nihil sanum esse 1,161,25.
Magna non sunt minimi, & minima non magni

gnificienda 2,83,21.
Maja Doricè avia dicitur 1,65.40.
Majorum gloria non abutendum 2,111.8
Mala animam corpori affigunt & infibulant 192.28.
Mala bona sunt injustis: at justis mala & bona justis bona, injustis mala 2,113.26.
Maledicta fugienda 1.154.1.
Maleficium terrum & magnum inter parentes & liberos discordiam serit 1,57.12.
Malitia & noxa unde vehiant 2,182,29.
Malleorum differentia aliquid dedit Pythagorae 1,42,28.
Malva transplantanda, sed non edenda 2. 149.24.
Malva convertitur cum sole 2.159.26
Malus igni ferróque non sustinet vitiorum sectiones 1,74,11.
Malus ac pravè agens miser 2,108.25.
Manè cubitu surgentes ab gravedine ignaviáque carminibus Pythagoras liberabat 1. 79.30. &c.
Mane proponendum quid interdiu faciendum, & vesperi quid actum, recolendum 2.5.8.
Manus datæ ad accipiendum & dandum 2. 147.30.
Mansuetudo ira, non indiget 1,141,8.
Mansuetus & tranquillus fuit bonis Pythagoras 183.7.
Manticen prædicentia vetita Pythagoricis 1. 105.28.
Mathemata quibus adhiberi solita a Pythagora 1,90.32.
Mathematicæ cerimoniæ divinæ & utiles 192.20.
Mathematici qui apud Pythagoram 1. 84.38.
Matheseos peritus Pythagoras 1, 144,15.
Matres & filias attingere valde nefarium 1. 82.19.
Matrimonia illegitima Pythagoras apud Crotoniatas abrogavit 1.169.25.
Matutinæ ambulationes Pythagoreorum ubi & quales 1,97.13. sic et vespertinæ eodem lib.98.27.
Mazæ usus apud Pythagoreos 1, 99.12.
Medendi ars seu medicina maximè exculta à Pythagoreis. 1, 147.27.
Medicina sanitatis non morborum causa 2. 55. 10.
Medici sua ignorant 2,27,28.
Medici naturæ periti esse debent 2.61.5.
Medicina res sapientissima, postalium 1, 85.32.
Meditatio mortis philosophorum 2. 75.34.
Mejere contra solem 2. 144,25.
Melanurum abstinendum 1, 107,24.
Melicertus certator 1,60.3.
Meliora in nobis dominantur deteriora serviunt 2,28,20.
Meliora non minimi nec vitiosa maximi faciendo 2.83,21.
Meliores & magis concordes Siculos Apollo dixit liberatum iri tyrannide 187,30.
Mellis usus apud Pythagoreos 1, 98,18.
Memoriæ mater omnis sapientiæ 1,150.1.
Memoriam valdè exercebant Pythagorei 1, 149.1.
Mendacia à sponsionibus abesse debere 1. 162.29.
Mendacium ab eo, qui Deo similis esse vult, alienum erit 2. 114,26.
Mendacium non debet esse in amicitia, ut salva sit 1,101.v.penult. & 195,21.
Mens superat animam 2,12.26.
Mens supremæ dignitatis est, & oculus ac vis optimarum rerum 2,12.30.
Mens omnia videt et audit 192,14. et lib.2. 8,v.penult.
Mens nostra Deus est 2. 53.32.
Mensurarum excogitatio Pythagoræ tonos in Musica repperit 1, 112.6.
Mente præditus Deo assimilatur 2, 36.21.
Mente spoliatus homo obbrutescit 2.36.19.
Mentis animique divini conjunctio 201,25.
Merces, scientiæ non reprehendenda 2, 59, 25.
Mercurium non exsculpi ex quovis ligno 105.16.
Meretrices aurum gestant, non liberæ fœminæ 1, 165. 5.
Messenii adjungebantur Pythagoræ 202,24.
Metapontini domum Pythagoræ sacratium Cereris fecerunt 1.155.15.
Metapontini vicum Pythagoræ Musarum domicilium fecere. 1.153.16.
Metapontinorum votum 1.131.31.
Methodo utitur Iamblichus non vulgari nec Pythagorica, sed media 2.2.26.
Metrodorus Thysi filius 202,25.
Mida ditior impiobus pauper & miser est 2,112.22.
Milio utebantur Pythagorei 1.105.19.
Milium diis offerebat Pythagoras 1 137.29.

Mille

Mille viris apud Crotoniatas quæ differuerit Pythagoras 1.54.19.
Milo Crotoniates Pythagoricus 2.21.10.
Miltiades Carthaginiensis Pontificem Ægeum periclitantem seruavit 1.112.16.
Minervæ nativitas & ortus 4.30.25.
Minus agens, minus peccati & minus peccans beatior 2.24.10.
Minos Iovis filiũ Pythagoras imitatur 1.41.17.
Miraculum Pythagoræ de piscibus extractis & non mortuis 148.10.
Mnesarchus Pythagoreus Atticæ successit 220.10.
Mnesarchus & Pythais Pythagoræ parentes 1.27.30.
Mnesarchus Apollini templum dicat Samium: reversus 1.29.20.
Molon discipulus Pythagoræ 1.103.15.
Monarchia quomodo erigatur 2.128.12.
Monochorda instrumenta 1.116.1.
Monumentum repulsæ excitabatur, ut mortuis 1.78.23. & 79.18.
Moralia docuit Pythagoras 186.18.
Morbi & corporis mala semina esse intemperantiæ 186.1.
Morbi fugiendi 2.49.vlt.
Morbi corporis fugiendi multò magis animi 2.104.11.
Morbus à corpore secandus, 1.47.16. & 54.20.
Mori honestè præstat, quàm turpiter vivere 2.110.5.
Moribus confusis & turbidis Pythagoras infundebat Scias 1.81.25.
Mori meditantur viri philosophi 2.69.25.
Moriendo sanctè & justè vivendum, ut beati simus 2.100.31.
Morositas vitiosa 2.32.21.
Mors quid 2.69.30. & 75.8. & 144.6.
Mortalis vitæ loco immortalis eligenda 2.12.3.
Mortem non esse formidandam Zamolxis docuit 1.155.13.
Mortem omninò non extimescebat Pythagoras 187.17.
Mortis meditatio vita animæ 2.9.5.
Mortis meditatio philosophia 1.144.25.
Mortuos vestibus albis funerari religiosum fuit Pythagoræ 1.141.14.
Motus dulcissimus ex dissimilibus & differentibus sonis 1.71.20.
Motus corporis & animi duo 1.124.5.
Multiceps pecus 2.31.17.
Multitudine civium bonorum deum gaudere 1.55.30.
Mundus unde sit dictus sapientum judicio 1.6. 109.28.
Musarum domicilium angiportus Pythagoræ 1.153.19.
Musicâ decente utebantur Pythagorici ad morbos pellendos 1.148.20. & 149.28.
Musica Dorica optima 202.penult.
Musica & cantus contra cupiditates animi valet 1.108.vlt. & 470.12.
Musica utilissimam vitæ correctionem effecit Pythagoras 1.111.16. & 112.13. 114.115.116.
Musicæ prima institutio per sensus 1.69.20.
Musicæ confert sanitati 1.108.19.
Musicen medicinâ 1.108.15.
Musicæ verno tempore utebantur Pythagorei 1.108.16.
Musicæ noui numeri sententiarum Pythagoræ 1.147.25.
Musis sacrum festum fore, si in Musarum loco Pythagorei interficerentur 219.16.
Mutæ omnia & cæca præter mentem, quæ omnia videt 191.20.
Myia uxor Milonis Crotoniatæ 224.6.
Myiæ & Timychæ exemplum de virtutibus Pythagoricis 1.115.25. & 488.3.
Mystæ Crotoniatæ in memoriam reductum Midam Gordi fuisse 1.132.18.
Mysteria deorum Pythagorica arcana sine scripto posteris tradebantur. 191.18.

N

Natura quævis non est apta philosophiæ 205.20.
Natura fuisse plantæ & animalia 2.54.24.
Naturæ contemplator Pythagoras 2.57.11.
Navem vento secundo navigantem in sublime sum iri prædixit Pythagoras 1.128.21.
Navem adnavigantem optantibus, mortuum vehere prædixit Pythagoras 1.132.2.
Ne quid nimis proverbium 2.111.25.
Nemea certamina à pueris fiebant 1.60.1.
Nemo ditissimus delirans & furens cupit esse 249.19.
Nepenthes solvit iram & dolorem 1.110.13.
Nereus Doridem Oceani filiam in uxorem duxit 203.10.
Nestus fluvius salutat Pythagoram dicēs, *Salve Pythagora.* 1.127.5.
Nicomachus scriptor 210.6.

Nihil

Nihil esse parum neque integrum in rebus 1. 123,30.
Nihil temerè neque inconsiderate faciendum 214.6. & 19.
Nino Oratori 215,23.
Ninone hæc non sunt acta proverbium 215,8.
Ninus auctor ornatiendi accrementa ac decrementa Nili, 1,144,10.
Ninus urbs quando condita 219,10.
Nobiles philosopho non sunt, qui septem avos computant 2. 87,12.
Νομοφυλακες non esse salutarei 1,126.v.ult.
Numeri divinum fraternum, Pythagoræ arcanorum enunciatoribus 206,15.
Numerum cuncta decent 1,147,2.
Numerorum in natura incredibilis 1,65,11.
Numerus Pythagoricæ theologiæ 1,134.23.& 155,30.
Numerus impar divinus dextram, par & qui dissolvi potest, sinistram notat 1,142,v.

O

Obsecrationibus abstinebant Pythagorei & quare 191,4.
Oculus quasi sol animæ 2, 13,1.
Oculus divinus & oculi carnei 1,76,15.
Oculos reddunt & lucem faciunt divina oraculæ 2, 128,5.
Œconomici Pythagoreorum 1. 78,6. & 79.29.
Officinæ fabri quid dederit Pythagoræ 1, 152.7.
Officium rectum paratur actionibus non desidia, 2, 142,13.
Oleo pellis non sunt abstergendæ 2, 145,14.
Oleribus crudis & coctis utebantur Pythagorei 1, 99.14.
Oleum sapientiæ confertur 2,143,28.
Ὀλυροκρια cum sanitate potior πολυφαγια cum morbo 2,4,14.
Ollæ vestigium in cinere non esse relinquendum 2,158,10.
Olympicum certamen variis de causis adiit 2, 60.4.
Olympicum certamen 1, 54, 2.
Omnes quid & quale 1, 43, 14.
Omnia facienda ut virtutis & prudentiæ in hac vita participes simus 2, 82, v. penult.
Omnia reducenda ad unum, & unum ad multa 1, 21,2.
Omnia numerosè sateque constituta & ornata 1,65,15.
Opera quæ propriè Pythagoræ 1, 144,32, etc.
Onus non esse simul tollendum 1,87,4.
Onus simul imponendum non auferendum 2, 141,26.
Opiparus apparatus ciborum resecandus 1, 47.13.
Opportunitas colloquendi, adeundi &c. diversa, 1, 160,17.
Opportunitas temporis 1, 161,3.
Ὀψιμαθια in nonnullis laudabilis 179,27.
Opsonium condire non novit philosophus 2, 89, 15.
Optimus qui per se, deinde qui alios audit 1, 57,15.
Optimum vitæ genus cum pessimo collatum 185,25.
Optimus & potentissimus debet regnare 2, 45,20.
Optimus qui pluribus utilis 2, 119, 25.
Oracula Delphica & Dodonæa per fœminam significari 1,63,8.
Oraculis divinis fides non est derogandæ 2, 136,symb.4.& 153,5.
Oraculum Amæo de Colonia 1.27.15.
Oratio seu liber Pythagoræ de diis 1. 133,15.
Oratio Pythagoræ gravis ad Thalaridem 181, tota.
Ordo disciplinæ Pythagoricæ 1, 84. tota & deinceps.
Ordo corporis & ornatus sanitas & robur 2, 105, 2.
Ordo est virtus rerum omnium 2.107. 15.
Orientem solem adorandum esse 214,1.
Ornatus animus præstantior eo, qui ornatu caret 2, 107, 16.
Orphei imitator Pythagoras 1.138.14. Consimiliter Orpheo colit deos Pythagoras, ibidem.
Orphei in feras imperium Pythagoræ quoque fuisse 1. 67,25.
Orpheus usus lingua Dorica 204, 6. Antiquissimus poetarum ibidem.
Orpheus perspicuum exemplum theologiæ tradit 1, 134,24.
Orphica sacra 1. 139, 10.
Orphici numeri de Deo 1, 135. tota.
Otium & ignavia è vita exterminanda 1, 57.7.

P

Paedagogi correctiones & admonitiones Pythagoricæ erant 1,101,21.
Paedagogi 1,171,1. & 195,8.
Paedagogi quis quondam 1,63,2.
Paedotribæ ignorant suas 2,27,30.
Palpebræ ejus in homine 2,66,29.
Pane optimo Pythagorei utebantur 1,98,17.
Panem Pythagorei non esse frangendum statuebant 1,88,22. & 91.
Panem simul frangere uno præside Barbaricũ Pythagoræ, ritus fidelium forte traxatur 1, 89,2.
Parentes honorandi ut maximorum bonorũ authores 1,54,8.
Parentes quàm plurimi faciendo liberis 1, 49 tota.
Parentibus debetur honorem post summum numen 1,156,20.
Pariendum non esse in templo, & causa 1, 140,20.
Parmenides Eleates 1,150,18.
Parthenis mater Pythagoræ, postea Pythais quare 1,28,27.
Pastor pascens super Philolai monumento è sepulchro canentem audivit 1,130,16. & 136. 32.
Patres concesserunt, ut liberi conjugatos potius, quàm patentes ament, 1,61,21.
Patria Pythagoræ visa, quæ docibilia haberet ingenia 1,42,16.
Patriam reliquit ob tyrannidem Pythagoras, 182,31.
Peccata in diversum trahentia destruenda 1, 151,11.
Pecuniarum cura & gloriæ & honoris non habenda 2,83,15.
Pecuniarum appetitus quare 2,111,2. & tota p.
Pecuniæ imperans sapientiæ studiosus 2, 120, 23.
Pecuniis & gloria majorum uti, & non tradere negotiis, turpe. 2,111,18.
Pecuniæ corporis causa comparantur 2,26,27
Pecuniæ penuria cogit præter justitiam facere 1, 152,25.
Pediculus in templo non occidendus 1, 140, 28.
Pejerandum non esse nec dei nomine abutendum 1,118,7.
Pellices pelluntur 169,26.
Penelopes telam retexere 2,81,12.
Periculum gravissimum, qui animæ curam negligit 2,82,6.
Perialo Thurio columna erecta in auditorio Pythagoreorum 1,79,20.
Perquisitores sunt in loco impiorum ubi puniuntur 1,158,24.
Peregrinatio loci mutatio est 118,14,6.
Perfectorie templum nec ingrediendum nec deus adorandus 1,100,23.
Perturbationes, vitia animi, agones monstrosi &c. Pythagoras Musica tollebat 1,70. tota.
Pessimus qui ipse nec videt nec audit alios 1,57,8.
Pestilentias depulit Pythagoras 1,127,25.
Pestis non salus amicitiæ contentio 194. in alt.
Phalaris blasphemus in deos 184,9.
Phalaris extinctus quo die Pythagoræ & Abaridi periculum induxit 188.
Phalaridis tyrannis crudelissima exarsit in Pythagoram & Abaridem 183,20. & 188,5.
Phantoquis 209,29.
Pharmaceutice minus probabatur Pythagoreis 1, 148,12.
Pherecydes Syrius obdormiendo periit 1,162,27. & 210,10.
Pherecydes Syrius præceptor Pythagoræ 1, 29,28. & 162,1. historia.
Philolaus tres libros Pythagoræ primus edit 172,14.
Philolaus discipulus fuit Pythagoræ 1, 103,10. & 130,17.
Philomathes veri qui 2,85,26.
Philosophia contemplationis imitatio est 1,65,22.
Philosophia & cultus conjuncta à Pythagora 1,139,8.
Philosophia primùm à Pythagora vocitata amor sapientiæ 1,144,26.
Philosophia plus præstat, quàm agricultura, & parentes. hos facere quod vivamus, Philosophiam ut bene vivamus 201,27.
Philosophia cupiditas & comparatio scientiæ 2,25,12.
Philosophia concordiam præstat 2,27,10.
Philosophia sola rectum judicium habet 2,38,28.
Philosophia perceptu facilis 2,43,22.
Philosophia suppetit perfectam virtutem & purgationem animi 2,
Philosophia liberat à vinculis humanis 2, 81,21.
Philosophia ducit ad ipsam veritatem 2,84,28.
Philosophia dux ad virtutem 2,115,13.

Philosophia tolerantiam meditatur, mortis contemptum, temperantiam docet, voluptates contemnit 2, 16,5.6,7,8,9.
Philosophia mortis meditationem, contemptum, vitam æternam affert 2,122.15.&c.
Philosophia non spectat corporalia, sed corporum expertia 2,149,tota.
Philosophia mortis meditatio & separatio animi à corpore, 2,151,1.
Philosophia sola non invidet bonis, nec malis alienum gaudet 2,156,4.
Philosophiæ laus 2,115,1012.
Philosophiæ majorem curam adhibendam, quàm parentum & agriculturæ 205,22.
Philosophiæ deorum non debet perdi propter offensam numinis 211,13.
Philosophi legés sunt, actiones rectæ et bonæ 2,62,30.
Philosophi φιλοθεωροι soli veritatis 2,115.3.
Philosophus corporalium oblivisci debet 2, 158.13.
Philosophus soleis exactissimas imitationes sequitur 2,62,10.
Philosophus non est circa voluptates occupatus 2,90,8.
Philosophus ignoscam homo an pectus sit 2, 85, 30.
Philosophus ridiculus differens de hisce rebus, et nugator, ex Platone 2,86,7,et 21.
Phylius insula 2,129,18.
Phintias et Damon 1,122,1. et 197,11.
Phrygium melos 1,109,19, et 23.
Phytiognomia Pythagoras 1,77,17.
Phytius et Theocles Pythagorei 1,123,24,et 154,20.
Picentini accedebant sectæ Pythagoricæ 201,24.
Pietatem hauserunt ab Orpheo Pythagorei 1,134,20.
Piscibus non utebantur aut raro Pythagorei 1,99,16.
Pius erga deos quis 2,108,8.
Placentæ melitæ sacrificabantur diis 1,137 29.
Placentæ, liba, coctilia, immolanda fœminis, quæ propriis manibus fecerint 1.61.11.
Plautum domesticum ac fluctuosam non esse laudandam 1,109,1.
Platonis & Archytæ amicitia 1,122,1.
Plutonem inferi qui 1,118,32.
Pœnitentia Erinnydes sunt Pythagoræ 2, 144,8.
Pœones cancebantur à Pythagoreis 1,168,12.
Poetæ sensus obtusos esse ajunt 2,71,6.
Politica fugiebat Pythagoras 1,42,10.
Politici & Œconomici Pythagoreorum 1, 78.6.
Politicis Pythagoras præcepit abstinere ἐμψύχων 1,166,25. & 138,1.
Polition lineæ tres 1,124,10.
Polycrate tyrannidem exercente Pythagoras Athenis in Italiam venit 1,90,13.
Polycratis tyrannis pepulit Pythagoram 18 annos natum 1.31,5.
Polymnastus qualis 209,30.
Pons & gradus expositiones symbolorum 2,130,19.
Pons seu gradus docendi & demonstrandi 2, 3,14.
Postmeridiano tempore quid facerent Pythagorei 1,98.20.
Potentiores laudabat, & iis bene precabatur Pythagoras 137.19.
Præmium & magna spes virtutis 2,82.v ult.
Prænotio per numeros 1,94.v.ult.
Præstigiatorem & planum Pythagoram non fuisse 184,16.
Preces quid faciant 1,61,1.
Primi ordinis in Italia Pythagoræ familiares 1,90,15.
Principium dimidium totius 1,146,25.
Problemata ἀναγκαιοτέρους non proponebantur 1,90,4.
Procacitas vitiosa 2,31,21.
Prodigia, omina &c. deo charis hominibus contingere 1,67,20.
Promissa servanda sine mendacio 1,162,28.
Προφυλακτικὸν quid 1,179,12.
Proprium aliquid nemo Pythagoreorum possidebat 1,151,27.
Prori & Cliniæ amicitiæ exemplum 1, 112,v.ult.
Prorus Cyrenæus depauperatus erigitur à Clinia Tarentino 200,28.
Providentia divina omnia contingunt 1,153,32.
Providentiæ divinæ non esse reluctandum 1, 154,18.
Providentiam divinam esse quibus probetur 184.v.penult.
Prudens deo & hominibus facit decentia 2, 108,5. & 12.
Prudens felix & beatus 2,108,29.
Prudens expetit ut prudens sit 2,42,5.

Prudentia & sapientia externa bona utilia reddit 2,24,2.
Prudentia bonorum omnium res optima est 2,42,10
Prudentia propter pecunias non navigat ad columnas Herculis 2,42,16.
Prudentia maximè expetenda 2.50,3.& 12.
Prudentia & sobrietas necessariæ 1,74,28.
Pueri Deo acceptissimi sunt 1,59,16.
Pueri tempore siccitatis à Deo pluviam deprecantur 1,59,20.
Pueri statò tempore & moderatè alendi 175,13.
Pueri, virgines in laboribus & exercitationibus alendi 179,20.
Puericia bene instituta ad adolescentiam trãsmittenda 173,25.
Punitiones quæ fiunt ferro & igni 190,14.
Puritas corporis & animi servanda Pythagoricis 1,105,29.&c.
Puteo turbido cœno pura aqua infusa perit 1,81,26.
Pyrrha Deucalionis uxor Epimethei filia 203,16.
Pythagoras publicè docens gratus: privatim vero, eviluit 212,8.
Pythagoras vivens *divus*, mortuus *ille vir* nominabatur 213,20.
Pythagoram proximè attingentes seditiosi 213,9.
Pythagoras nec leges hominibus nec oracula reddit 1,126,1.
Pythagoras Apollo habitus 1.126,2. & 131.11.
Pythagoras novit quis fuerit animus, unde venerit, & quid egerit 1,126,31.
Pythagoras tertius bipes 1,133,8.
Pythagoras omnis sapientiæ peritus 1.144.4.
Pythagoras quondam fuit Euphorbus Panthi filius 1,68,19.
Pythagoras instrumentis Musicis & voce cœli harmoniam imitabatur, 1,72,1.
Pythagoras ex naturali fonte solus orationem mundi intelligebat 1,72,5.
Pythagoras dignus doceri & discere 1,72,8.
Pythagoras divinus vir tinctorum more animos suorum præparabat 1,81,6.
Pythagoras rerum divinarum & humanarum peritissimus erat 1,81,17.
Pythagoras suo nomine non compellabatur 1,91,10. & 138,14.
Pythagoras omnes docuit pro ratione cujusq; captus 1,92,10.
Pythagoras venit forma humana propter bonum hominum, 1,94,17.
Pythagoras politicæ disciplinæ inventor 1, 123,30.
Pythagoras dux & princeps philosophiæ post deos 1,16,18.
Pythagoras quomodo Jovis filius reputatus 1, 28,8.
Pythagoras à prædicendo dictus. Sidone natus 1,28,30.
Pythagoras variis disciplinis imbuitur à variis præceptoribus, 1,29,26.
Pythagoras benè moratus & honoratus etiam adolescens 1,30,1.
Pythagoras Dei filius visus, 1,30,12.
Pythagoras instar geniti habitus 1,30,26.& 43,28.&c.
Pythagoras Samius cognatus dictus 1,31,1, & 44,12.
Pythagoras in divis habitus 1,31,4.
Pythagoras cum Memphiticis sacerdotibus agit 1,32,1.
Pythagoras Thaletis judicio augetur scientiis. 1,32,10.
Pythagoras de sacris, de cultu divino, & providentia respondit 284,1.
Pythagoras sobrius, frugalis, pauci somni, cibi &c. 1,32,21.etc.
Pythagoras venit in Italiam Olymp. 62, 1,47,23.
Pythagoras venit ex Ionia & Samo 1,90,12.
Pythagoras non suo nomine sed Samo vocabatur apud Crotoniatas 1,60,25.
Pythagoras colitur ut Deus 155.& 43.27.&c.
Pythagoras cum Moscho ejusque posteris in Ægypto agit 1,33,5.&c.
Pythagoras totum triduum & tres noctes sine somno, cibo & potu transigit 1,34,16.
Pythagoras in Babyloniam ad magos pervenit scitur 1,36,23.
Pythagoras 22. annos in Ægypto astronomiæ & Geometriæ studuit, 1,36,26.
Pythagoras natus 56. annos sedit Samum 1, 37,17.&c.
Pythagoras Eratoclis filius, qualis, & cujus exemplaris libri 340,15.
Pythagoras maximum Dei munus 1,44,8.
Pythagoras Astronomus, Arithmeticus, Geometer, iisque artibus admirandus 241,13.
Pythagoras philosophans extra urbem in locis remotis vitam finit 1,62,11.
Pythagoras virtutum exemplar animi oculos efficiebat

efficiebat inter Græcos 1, 45.6.
Pythagoras peregrinans in Italia & Sicilia quid fecerit 1, 46, 9.
Pythagoras rogatus à Sybaritis ut se Apollinē diceret 1, 157, v. penult.
Pythagoras Pherecydem curatutus accedit 1, 162, 12.
Pythagoras Pherecydi exequiarum justa solvit ibidem 162, 24. & 210, 15.
Pythagoras apud fœminas Crotoniatas effecit, ut multas vestes afferrent in templum Junonis 1, 63, 16.
Pythagoræ egregium apophthegma in tidente reditum animarum ab inferis 1, 154, 10.
Pythagoræ ad Thaletem & Biantem progressio 1, 30, 30.
Pythagoræ & Pythagorica philosophia à Deo 1, 25, 8.
Pythagorei facra faciunt, ut Apollo ex tripode reddit oracula 1, 139, 25.
Pythagorei aliquot in Myllonis ædibus exuti 208, 27.
Pythagorei creverunt rursum ad trecentos 112, 23.
Pythagorei & Pythagoristæ ut Attici & Atticistæ 1, 84, 10.
Pythagorei politici & in imperando periti 1, 122, v. ult.
Pythagorici abstinuerunt à vestigalibus 1, 113, 5.
Pythagorici calumnias potius in Republ. administranda 1, 122, 7.
Pythagorica omnia symbolis erant involuta 206, 28.
Pythagorica philosophia & secta diu neglecta 146, 5.
Pythagorici nec tristes, nimis nec hilares, sed semper medium tenebant 179, 10.
Pythagorici ita erga se mutuo affecti, ut boni patres erga suos natos 175, 21.
Pythagorici suas facultates communes habuerunt 1, 43, 15.
Pythagoricorum monumentorum nihil exstabat ante Philolaum 172, 12.
Pythii Apollinis templum Corinthi 1, 18, 26.

Q

Quæ facienda & non facienda sint colligenda ad cœlestē numen 1, 49, 8.
Quæ Pythagoras cum Abaride Hyperboreo egerit dixeritque 1, 94, 1.
Quæ homines vulgò admirantur non faciunt ad fœlicitatem, 2, 98, 20.
Quæstus ex Geometria quomodo ceperit 1, 91, 15.
Quantum quis pedibus valeat, proverbium 108, v. ult.
Quercimis Deus honorandus 1, 140, v. ult.
Qui admittantur ad sacra Pythagoræ honesti scilicet 1, 139, 11.
Quidam etsi juste juraturus tria talenta potius pendere voluit, 1, 153, 25.
Quidam mutuo aureo statuæ furto sublato obiit 1, 132, 27.
Quies malorum nobis agnatorum & notitia vitæ felicioris 2, 11, 19.
Quisque Pythagoreus ad se reversus concoquebat & sanabat vitia sua 190, 6.
Quod præest in homine collineat ad ea, quæ sunt animi 2, 26, 22.
Quomodo affecti esse debeant, qui dabunt operam procreationi 180, 25.
Quomodo Pythagoras Crotoniatas juvenes ad senum reverentiam hortatus sit 1, 49, tota.

R

Raro Venere utendum 179, 31.
Ratio recta quæ dictat non quæ voluptas, labor, peccatum, sequenda 189, 1.
Ratio animi instrumentum 2, 44, 19.
Rationi animi repugnare stultitia est 2, 156, v. ult.
Rationis judicium luxuria abjicienda 1, 165, 7.
Recidenda noxia in amicitia 196, 17.
Recordatio prioris vitæ hortatio ad disciplinā 1, 62, 13.
Recordatio Pythagoreorum quotidiana quæ & qualis 1, 149, 7.
Recte sentire paucis datum 172, 29.
Rectum honestumque non aliunde, quam à Deo quærendum 1, 89, 14.
Rectum judicium hominibus veram felicitatem confert 2, 37, 15.
Regias amicitias etiam respuebant Pythagorici 169, 17.
Regula non fallit oculos 1, 112, 5.
Reipublicæ forma optima 1, 124, 20.
Relinquendi salvi qui ex honesto & casto matrimonio nati 180, 18.
Reliquæ scientiæ sunt quasi venationes bonorum 2, 25, 31.
Repetebant quæ didicerant Pythagorei, rebus-

quæ hopeless vocabant 1,93,v.ult.
Reprobatio amicitiæ quæ probanda 1,103,5. & 195. 26.
Repulsam passis discipulis Pythagoræ quid fecerit, 1,78,20.
Rerum bonarum nihil verecundia dignum est 1,142,4.
Res communis non debet legibus dissolvi 115,17.
Responsis deorum deditus Pythagoras 1,127,26.
Respublicæ in Italia & Sicilia optimè constitutæ 1,123,11.
Respublica vergit in deterius 209,18
Reverentiæ & timoris deum Pythagoræ argumentum 1,138,5.
Revolutiones circulares cum cæteris hominibus patefactæ, 1,44,22. &c.
Rex non debet præteriri, ut ejus loco subditus colatur 1,89,14. & 129,6.
Rhegii collegium habuerunt Pythagorei 209,25.
Rhegitinæ urbes probè à Pythagoreis constitutæ 1,123,20.
Rheginorum legislatores qui 1,54,21.
Rhegium legibus fundatur, & servitus pellitur ab Pythagora 1,46,17.
Rhetorica extinguitur 492,15.
Risus incontinens vitandus esse debet 2,53,13.
Risus hominis proprius est 2,53,15.
Risus observabat Pythagoras 1,77,5.
Risus patrios servandos, etsi deteriores 1, 16,30.
Robur finiunt esse 2,52,14.
Robur, pulchritudo, sanitas, fortitudo à nullis colitur 1,52,10.
Romani sectabantur Pythagoram 205,25.
Rubor nimius malus 2,53,1.

S

Sacra sua non enunciabant Pythagorei externis & profanis 1,191,25.
Sacrificia non debent esse sumptuosa, ne semel videamur defuncti 1,61,15.
Sagittæ jocosæ Abaris fluvios & maria transivit 1,128,10.
Sagitta utilis in anxietate Pythagoræ 1,93,13.
Sagitta ab Abaride Pythagoræ donata quem habuerit usum 1,93,13. & 131,16.
Salcucus discipulus Pythagoræ 1,103,12.
Saltationibus etiam utebatur Pythagoras 1, 109,2.
Salve Pythagora dicit Nestus fluvius 1,127,5.
Salutaria pharmaca, quibus Pythagoras tollebat omnes perturbationes 1,70.tota.
Samius Conatus Pythagoras dictus 1,31,1 & 44.12.
Samii Ægyptiacam formam disciplinarum non appetebant 1,37.tota.
Sanctificationes animi inventæ à Pythagora 1,89,31.
Sanguis non voluntariè effusus in templo, quomodo excipiendus, 1,140,15.
Sanguis res pretiosissima 1,140,16.
Sanitas expetenda 2,50,1.
Sapere virtutis opus 2,47.
Sapientia excepta omnes res frigæ & deliramenta 2,54,6.
Sapientes perfectè vivunt 2,61,v.ult.
Sapientes solum septem inventi, 1,54,5.
Sapientia scientia veritatis & virtus 1,144,29. & 145. 6.
Sapientes nihil habent inexpectatum 170,15.
Sapientiæ magnè refert quibus cibis utendum sit 179,3.
Sapientia eminet in omnibus 2,12,24.
Sapientia sola beatos reddit 2,25,9.
Sapientia longissimè remota, ut præsentia videt 2,145,& 10,30.
Sapientia omnium rerum principia invenit 2. 19,5.
Sapientia non versatur circa definita, sed ad universa se extendit, 2,14,30.
Sapientiam vetè talem esse, quæ occupata sit circa pulchra & æterna 1,65,15.
Sapientissimus est nimetus 2,85,28.
Sapientissimus & veracissimus quis 2,70,6.
Sapientissimus quisque esse debet 2,28,7.
Σαπροφαγία omnia magna 2,52,10. & 77,12.
Scientifica contemplatio 2,75,5.
Scientia absque justitia calliditas est 2,116,26.
Scientia cum scientibus perit in Pythagoreis non enunciantibus 210,24.
Scientia rerum humanarum quid efficiat 2. 7. 6.
Scientia effectrix omnibus bene orandi 2. 23,29. & 25,4.
Scientia dux consentus & concordiæ 2,27,10.
Scientiæ reliquæ venationes & præparationes bonorum 2,25,22.
Scintillæ aliquot obscuræ scientiæ Pythagoricæ conservatæ 211,1.

Sectiones

Sectiones quæ fiunt ferro & igni in vitiis 1, 74.8. & 190.14.
Sectiones & ustiones quomodo curarent Pythagorei 1, 148.15. & 204.23.
Secunda fortuna omnes amant uti 2, 32.16.
Securitas & subsidium ex [illegible] 2, 135. tota
Seditio fugienda in urbibus 1, 47.14.
Semen vitiosum existit ex prava temperatura. 181. 3.
Semina quædam sponte, quædam arte proveniunt 2, 56.1.
Seminarium Pythagoricorum dogmatum quod 2, 151.24.
Senes præsidebant lectioni 1, 92.17.
Senes monent à libationibus 1, 92. fin.
Sensibilia conspuenda quæ lumen mentis non habent 2, 157.25.
Sensus bifariam dicitur 2, 64.7.
Sententia vel γνώμαι potentissima 1, 85. v. alib
Sententiæ Pythagoricæ 1, 100.19.
Sepeliendi ratio quæ Pythagoreis 1, 118. & 119. totis.
Septem sapientum sapientiæ similis [illegible] 1, 86.14.
Sepulchra & illorum ratio 1, 98.1.
Sepulchrum erigebatur, qui indignis enuntiavisset arcana 166.18.
Sermones vel λόγοι purgare animum, ut cum bacho servemus addita 206.1.
Sermonis Dei natura conjecturam capit ex rebus 1, 107.17.
Sexus fœminarum natura religiosus 1, 74.28.
Sicilia penitus liberatur à servitute per Pythagoram 1, 46.31.
Sicilia liberatur tyrannide 137.21.
Sicca omnia rejicienda 1, 90.10.
Silentii præcepta docebant ad animi moderationem 1, 169.20.
Silentium observabat Pythagoras in discipulis 1, 77.5.
Silentium quinquennale indicebat suis Pythagoras 1, 77.18.
Simulachra divorum erecta 1, 138.27.
Sol princeps omnium syderum 2, 12.29.
Sol in sua regione melius perspicitur, quam in undis 2, 96.3.
Sol omnia gubernat 2, 98.21.
Sole orto è lecto non surgendum 113.38.
Solitaria, quieta & tranquilla loca petebant Pythagorei ambulantes 1, 97.15.
Solus peregrinatus est Pythagoras 182.27.
Somni inscitiæ vestigia expurganda 2, 155. 3, 172.
Somni brevitas præcepta à Pythagora 1, 7[illegible]. 26. & 164.16. & 190.30.
Somni Pythagoreorum præsagi & vaticinii 70.19.
Somnus jucundus in [illegible] 3, 25. 32.
Somnus requies malorum 2, 122.23.
Somnus [illegible] 1, 111.5.
Sophistæ fontes doctrinæ juvenibus turbidos reddunt 1, 81.13.
Σοφροσύνη animi scientia & virtus 2, 23.5.
Sophiæ initiatus Pythagoras 1, 137.22.
Specialis prudentia vitæ humanæ conducit 2, 60.21.
Speluncæ in quas homines detinentur, descriptio. 2, ab p. 92, v. ult. usque ad p. 98.16.
Sperandum contra spem 1, 131.1.
Sphæra cum quadecim quinquangularibus à quo inventa 1, 91.5.
Spintharus quid narret de Archyta 1, 171.5.
Spolia Ophionis suspensa in templo Junonis Argivæ 1, 69.1.
Sphodiacum carmen Pythagoræ 1, 109. 11. & 23.
Stateram non esse transcendendam hortatio est ad justitiam 1, 164.7.
Stateram non esse transiliendam 2, 14.8.
Statuæ deorum cum Orpheo in ære formatæ à Pythagora colluntur 138.28.
Stragulæ vestes albæ & mundæ Pythagoræ 1, 100.2.
Stragula unde constabant 1, 100.13. & 137.14.
Stragulum colligare nescit philosophus 2, 89.13.
Stragula convolvenda ne vestigium appareat 2, 111.
Studia et noti seu familiares futurorum discipulorum Pythagoræ 1, 77.10.
Studium philosophiæ sortitur primum locum cum voluptate 2, 43.11.
Studium philosophiæ non utitur instrumentis nec locis, sed ubique veritatem amplectitur, 2, 43.17.
Subtilitios sapientes, divites, bonos, fortes bominiæs non recipiunt 2, 118,18.
Subtilis pueris grues in testimonium vocatæ 1, 123,21.
Subterranea loca judicii 2. 82,29.
Sude alicui mortem 115.5.
Superiori non esse conviciandum 214,23.

Supplicium juxta leges 1,48.9.
Supplicationibus abstinebant Pythagorici & quare 1,97.5.
Suppurato bonum est uri 2.4.21.
Surgentes cubitum non statim in turbes ingerent 1,97,27.
Sybaritæ legati 1,125.25. & 127.12
Sybaridis serpentem multos occidentem Pythagoras depulit 132,5.
Sybarim urbem subegerunt Pythagorei 213.1.
Sybaris urbs Siciliæ stabilitur legibus 1,46,18.
Sylla Pythagoricus bene salsaque jurabat 1,138,21.
Symbola Pythagoræ optimè instituunt 1,102,21.
Symbola sine expositione angulatum deliramenta, exposita oraculis similia 1.104,8.
Symbola simpliciter posita ut aniles fabulæ 191.7.ult.
Symbola exposita admirabilem utilitatem gerebant 192,3
Symbola pons & gradus 2.120,19.
Symbola cur inventa 2,121, penetrata.
Symbolis sibi mutuò loquebantur Pythagorei, præsentibus externis 191,27.
Symbolorum scribendorum origo 2,1,18.
Symbolum scriptum in tabula ab Pythagorico solvit hospiti alterius decedentis expensa 199.& 200.21.
Symmistus & miscellaneus accessus 1,17,18.

T

Talenta tria promittuntur, qui Democedem tollant 217.28.
Tantalus Homericus 203,8.
Tauromenitanus juvenis ab Pythagora à furore liberatus 1,99,14.
Taurum ense præstat uno die, quam scelus bovem 216,21.
Taurus Tarentinus abstinuit à fabis instinctu Pythagoræ 1,67,dora.
Taygetus mons gravem aërem facit Lacedæmonijs 1,93,26.
Telaugis scriptum 1,131,1.
Telauges quis & cujus vir 1,135,9.
Tellyris pondera 2,91,5.
Temperans amat temperantiam 2,42,3.
Temperans & mascula vita amplectenda à primis annis 1,153,31, & 189,15.
Temperamentum ciborum & potuum somni-que & quietis modus 1,148.4.
Temperantes & sani esse debent, qui liberis dabunt operam 180,27.
Temperantia, justitia, fortitudo, veritas, vera animi ornamenta 2,83,11.
Temperantiæ divitiis imperant, vitæ non parcunt 2,120,27.
Temperantiæ experimentum 1,151. 20.
Templa petebant maximè Pythagorei 1,97,30.
Templum ingrediendum cum veste munda 1,140,5.
Templum ad dextram ingrediendum ad lævam exeundum 1,142.10.
Tempore Pythagoræ unus sapiens 1,140,24.
Tempus magnum bonum 1,52,8.
Ternarium numerum divinum esse Pythagoræ juvenitum 1,139.26.
Terræmotus Pythagoras prædixit 1,127,24.
Terræmotum è puteo prædixit Pythagoras 1,128,19.
Tetractys vel quaternio Pythagoricus 1,138, 20. & 147.fo. & 20.
Teuthras fluvius 217,12.
Thales Milesius admirator Pythagoræ 1,31,28.
Thales cœlum suspiciens & in fossam incidens fidetur 2,81,12.
Theæteus Pythagoricus 2,154,19.
Theano Brotini uxor prudens & præstans femina 1,135.& 220.& 225.
Theano Pythagoræ conjux 1,125,12.
Themis honestatis dea apud deum 1,155,24.
Theocles Pythagoreus 1,128,24.
Theologia Pythagoræ à quo scripta dubitatur 1,134,32.
Theologia Pythagoræ ab Orpheo putatur profecta, 1,135,20. &c.
Thequides Metapontius Pythagoreus 1,210,31.
Thesaurus magnificus majorum gloria, 2, 111,15.
Thestoris Pollidoniatis liberalitas erga Thymaridem 1,201,10.
Thetis Achillis mater filia Nerei 203,17.
Thrax ancilla ridet Thaletem in fossam prolapsum 2,85,18.
Thura à formicis adolenda, dus, non animalia 1,61,12.
Thus adolebat Pythagoras. 1,147,28.
Thymarides discipulus Pythagoræ 1,103,17.
Thymaridæ Tarentini navigantis votum & dictum 1,134,10.
Thymaridis Patii depauperatio 201.10.

Thymelis quærebatur ab Pythagoricis 1, 197, 18.
Thyrrenorum seu Thuscorum sævitia in piratis 2, 55.11.
Thyrsigeri multi pauci Bacchi 2,77.18.
Tibiarum sonus lascivus, multitudini convenions, illiberalis 1, 109,6.
Timæes Locrus 1,123.17.
Timaratus vocatur idem 1.154.17.
Timycha Pythagoricæ fœminæ fortitudo 1, 168. tota.
Timychæ tormenta Dionysius jussit inferri 169,1.
Timychæ linguam præmorsam tyranno in os exspuit 169, 8. & 182.21.
Tinctores prius expurgatos sordibus pannos tinguni 1, 81, 1.
Tonitru, hominem tectum contingere debere, monet 1,142,5.
Trallani suos liberos docent animarum esse immortalitatem 1,,155,8.
Tres partes seu species animæ 2,29, 16, ex Plat.
Triennium explorationis in discipulis Pythagoræ 1,77,20,
Triobolum numerabat quotidiè eidem juveni Pythagoras 1,59,7.
Triobolus honorandus 2,159,6.
Tubera & exulcerationes in amicitia abesse debent 1, 105, 14.
Tydæ scholam Pythagoræ accepit à Bonlagora 220.14.
Tydæ pauper & exsul obiit 220. 18.
Tyrannide urbes liberavit Pythagoras 182. v.ult. & 187, 20.
Tyrannis ex sola ἀναρχία oritur 2. 127, 24.
Tyrannum sævientem in officio continuit Pythagoras 1,187,22.

V

Vaticinijs delitus Pythagoras 1,137,26.
Venatione non occupabantur Pythagorei 1. 100,15.
Venteri die sexto sacrificandum 1,139,27.
Ventis spirantibus sonum esse adorandum symb. lib. 2, 140, 8.
Venti vehementes sedantur à Pythagora 1, 127, 26.
Vera dicens maximè vivit 2, 65,28.
Verecundi esse debebant discipuli Pythogoræ 1,85, 32.
Verecundia simulationis expers 1, 74, 30, & 165,19.
Verisimilitudines non esse Pythagoricorum 1,88, 25.
Veritas solo oculo divino videtur non carnali 1, 76,18.
Veritas occultata in parvis dictis à Pythagora 1,146,30.
Veritas præcipuum animi opus 2.46.6.
Veritas Deo & hominibus grata 2, 124. 28, &c.
Veritas philosophiæ beneficio contingit 2. 115,2.
Veritas investigatu difficilis 2,146,15.
Veritas uniformis, falsum multiplex 2. 148,21.
Verno tempore Pythagoras suavi modulamine utebatur, 1,108,16.
Veste, in qua nemo indormierat, utendum templum ingressuris 1,140. 7.
Vestibus utebantur candidis & puris Pythagorei 1, 100,10. & 137,12.
Vestis nigra & fulva præcipitatus Pythagoreis 1,140.8.
Vestis fulva testatur æqualitatem & justitiam animi 1, 140,12.
Vestiarum deliramenta 2, 90.15.
Via publica non ambulanda 2,86,32.
Via publica declinanda ut per semitas eatur 2. 104, 29. & lib. 2, 136. symb. 5. exposit.
Viam in forum vel curiam ignorant boni 2. 24. 16.
Victoria honesti gloriam affert 2,111,3.
Videntia animalia quæ 2,63,22.
Villosis pellibus utebantur Pythagorei 1,100, 14. & 137, 16.
Vinci ab honesto turpe 2,111,6.
Vini abstinentia studiis necessaria 1, 74,25.
Vinum fugiendum 1. 106,26
Vinum Pythagorici non bibebant interdiu 1. 98. 19.
Vinum vesperi bibebant Pythagorici 1,99,12.
Vir bonus temperãs & justus, beatus, 2.122,16.
Viri erga uxores quales esse debeant. 1,75,15.
Virtute benè vivitur 2,3,32.
Virtutis studium philosophia comparatur 2, 115, 10.
Virtus cum paupertate præstat divitiis cum violentia partis 2,4,28.
Virtus non venit à pecuniis, sed hæ ab virtute 2,83,27.
Virtus ut casta & continens matrona 2, 4.9.
Virtus velut sacrosanctum delubrum 2,4.4.

Vita philosophi reliquorum sensuum 2, 12,26 & 13,18.
Vita humana simili celebritati Olympiaca 1,64,12.
Vita humana composita esse debet ad Deum & secundum 1,85,11.
Vita felix & beata 1,124,30.
Vita Pythagoræ consummpietatis operibus, quæ perfecit 1,157,5.
Vita continens, laboriosa &c. 179,14.
Vita recta & sana uti 2. 27.5.
Vita silentium dicitur 2,63,26.
Vita nostra mors, & mors vita 2. 101,14.
Vitæ cupidi & φιλοψυχοῦντες 2. 120. 30.
Vitæ humanæ brevitas & imbecillitas 2,52,30.
Vitia animi, ut ira, dolor, voluptas, turpis vo- luptas, non patiuntur aliquem placidè quiescere 1,76,2.
Vivere non debet qui suos pudore afficit 2, 110.10.
Vivit magis qui vigilat, quàm qui dormit 2, 65,6.& 66.v.ult.
Vlysses noluit Penelopen relinquere 1,63,23.
Vlysses immortalitatem à Calypso accipere re- cusavit 1,63,22.
Vociferationibus utebantur Pythagorei 2.94,11.
Vngues in sacrificiis non præcidendi 1,154,5.
Vniversalibus probè cognitis particularia faci- lia 2.142.18.
Vocis Pythagoræ vis ad ipsas fenestras allabebatur 1,67,28.
Voluptas pellenda 189,14.
Voluptas primum, deinde continuò, tertiò perniciosa exterminanda, 1,153,30.
Voluptas inprimis fugienda Pythagoræis 1. 176,8.
Voluptas quæ venit ab philosophia sincera est, 2,4,28.
Voluptate nihil magis fallit, & ad peccandum allicit 1,176.10.
Voluptates malæ 1,87,25.
Voluptates omnes asperneatur, ut deinde fiat, 2,49,25.
Vrbes conjunctas terræ ex domibus 1,152,
Vrbes confusas ex servitute liberavit Pythago- ras 1,132,
Vrsa ex Apulia sæviens à Pythagora repressa, docta, pasta, cum jurejurando dimissa 1,66,9.
Victionibus & sectionibus non adhibebant pharmaca Pythagorei 1,148,15,& 204,23.
Vsus rei Veneræ tardus & moderatus, bonus 179, 27.
Vsus bonorum rectus requiritur 2,83.tota.
Vulcani nativitas & ortus 1,50,26.
Vulgi opinationi non esse adhærescendum 1, 172,25.
Vulgus insanit, pueros, bene instituens, & ado- lescentes suæ libertati relinquens 174,10.
Vulneribus in anteriori corporis parte acceptis mori pulchrum, contra; si contra 1,87.v.ult.
Vxores mœchos persequitur: 2,87,18.
Vxores magis amandæ ac diligendæ, quàm parentes 2,61,22.
Vxores castæ ab Vesta acceptæ exemplar 1. 56,30.
Vxores in conspectu deorum nubunt 1,56,25. & 87.17.
Vxores domos non inficiant adulteriis ser- vis 1,66,23.

X

Xenocrates peregrinis linguis & moribus impro- babant Pythagorei 202.21.
Xenophilus Chalcidensis qualis 202,31.
Xoanas Hellenes dicunt 203,25.

Z

Zaleucus Locrus legislator Siculus 2,46,27. & 103,27.& 154,27.
Zamolxis discipulus Pythagoræ 1,193,25.
Zamolxis famulus Thrax 1,154,32.
Zamolxis ad Getas profectus illis leges dedit 1,155.
Zamolxis deus habitus 1,155,17.
Zonas in eadem Asclepii delapsa 1,2,140,

INDEX

illustrium Pythagoreorum,

qui sunt in IAMBLICHI *lib. 2. p. 221. 222. & 223. juxta regionem.*

AEGEI. VI

Crito, p. 223.6.
Delthon 223.6.
Hippomedon 223.5.
Polyctor 223.7.
Timosthenes 224.1.
Thrasydamus 223.6.

CARTHAGINENSES IV.

Anthen 222. 26.
Leocritus ibidem.
Miltiades ibid.
Odius ibid.

CATANEI VI.

Charondas 223.27.
Chrysippus Tyrrhenus ib.28.
Lyramnus ibid. v.30.
Lysiades Corinthius ibi. v.27.
Nausitheus Atheniensis ib.29.
Neocritus Ponticus. ibidem.

CROTONIATAE XXIX.

AEgon 221.12.
Ageas v.18.
Agelas v.13.
AEmon ibid.
Agylus v.18.
Alcmæon v.19.
Antimedon v.17.
Boutius v.15.
Bryas v.16.
Cleophron v.19.
Cleosthenes v.13.
Damocles v.20.
Dymas v.12.
Ecphantus v.14.
Epicydes ibidem.
Erasus v.15.
Euandrus v.16.
Hippostatus v.12.
Hipposthenes v.19.
Itanæus v.16.
Leophron v.18.
Menon v.20.
Milo ibidem.
Milliad v.17.
Onatus v.19.
Phyciadas v.14.
Rhodippos v.16.
Silicus v.13.
Timæus v.15.

CAULONIENSES V.

Callibrotus 223.18.
Dicon ibidem.
Drymon v.19.
Nastas ibidem.
Xentas ibidem.

CYRENEI IV.

Aristangelus 223.24.
Melanippus v.23.
Phorus ibidem.
Theodorus v. 24.

CYZICENI IV.

Eusthenus 223.26.
Hipposthenes v.25.
Pythodorus ibidem.
Xenophilus v.26.

LACEDAEMONII IV.

Abaris Hyperboreus v.9.
Anthocharidas v.8.
Cleanor ibidem.
Eurycrates ibid.

LOCRI X.

Adicus 222.32.
Lycres ibidem.
Eubenus ibidem.
Gyptius v.31.
Philolaus v.32.
Sosistratos ibidem.
Sthenonidas ibidem.
Timares v.ult.
Xenon v.31.
Zaleucus v.33.

LUCANI VI.

Cerambus 223.3.
Dardaneus v.4.
Malias ibidem.
Ocelus v.2.
Ocylus ibid.
Orsandrus 3.

METAPONTINI XL

AEneas 222.23.
Agesarchus v.17.
Agesidamus v.25.
Alcias v.24.
Alochus v.
Alopecus v.
Antimenes v.
Arestadas v.
Aristeas v.
Aristomenes v.26.
Arytus v.28.
Astylus v.
Brontinus v.21.
Chilas v.25.
Dacydes v.
Damarmenus v.
Damonages v.
Kirisus v.28.
Empedocles Acragantinus 222. v.2.
Epiphron 221.25.
Eudrus v.
Euphemus v.
Euriphemus v.
Glycinus v.
Lacrates v.
Laquus v.31.
Laphron v.24.
Leocydes v.
Lyson v.
Mesistes v.
Melisias v.
Parmenides Eleates 222.20.
Parmiscus 221.22.
Proclus v.30.
Pyrrhon v.32.
Rhexibius ibid.
Thrasco v.28.
Thrasymedes v.30.
Xenocides v.25.
Xenophantes v.27.

PARII X.

AEtius 222.27.
Alcimachus 28.
Amocrus v.30.
Dexitheus v.28.
Dinarchus v.29.
Eumaridias v.30.
Meton v.29.

Phanecles v.27.
Timæus v.29.
Timesianax v.30.

PELIASII IV.

Diocles 223.10.
Echecrates ibidem.
Phanton v.25.
Polymnastus v.29.

POSIDONII VII.

Archonax 224.12.
Bathylaus 224.
Cleinias ibidem.
Myes ibidem.
Phædo ibid.
Proxenus 223.33.
Simus ibidem.

RHEGINI XI.

Arillides 223.10.
Aristocrates v.14.
Asbolion v.12.
Colæus Selinuntius v.13.
Democlithenes v.20.
Ippthycles v.13.
Hippon v.15.
Hipparchydes 14.
Macellus 15.
Opsimus 18.
Phylas 15.

SAMII VI.

Archippus 223.16.
Clinippus 17.
Ecloris ibid.
Hippon ibid.
Lacon 16.
Melissus 15.

SICYONII IV.

Demon ibidem 22.
Pollidas 21.
Sosicles 22.
Sostratius ibidem.

SYBARITÆ XII.

Deonax 222.23.
Diocles ibidem.
Empedus ibid.
Eudoxus 22.
Evalcis 24.
Hippasus 22.
Menestius 23.
Metopus 21.
Polemarchus 24.
Proxenus 23.
Tibanius 24.
Tyrrhenus 25.

SYRACUSANI III.

Damon 225.
Leptines ibidem.
Phintias ibidem.

TARENTINI XLIII.

Abroteles 222.18.
Achmonidas 19.
Acoustiadas 17.
Arceas 8.
Archomachus 18.
Archippus 9.
Archytas v.5.
Aristippus v.5.
Aristoclidas 16.
Aryxus 4.
Ateas 7.
Brias 18.
Carnias 7.
Cataphontidas 20.
Clearatus 15.
Clenn ibid.
Clinagoras 9.
Cliniias 17.
Dicæarchus 20.
Dinocrates 13.
Echecrates 17.
Eftimus 6.
Euandrus 18.
Eurytheden 8.
Euthymus 20.
Iccus 24.
Lecnteus 15.
Lysibius 18.
Lycon 6.
Lyfis ibidem.
Mnasonachus 19.
Paction 15.
Philolaus 4.
Philonides 11.
Phrynychus 19.
Phrontidas 21.
Pisirrydus 17.
Pisicrates 24.
Polemarchus 6.
Sicas 20.
Smicheas 16.
Thebdorus 5.
Zopyrus 9.

INDEX NOBILIUM POEMINARUM.

Abrotelis 224.8.
Babelyma 224.
Bio 18.
Byne 9.
Chilonis 8.
Cleuchma 13.
Echecratia Phliasia 9.
Lasthenia 7.
Mya uxor Milõis Crotoniatæ 6.
Nisiadusa 11.
Philtes 2
Pisirronde 11.
Theano Brontini uxor 5.
Timycha uxor Myllii 223.17.
Tyrrenes 10.

FINIS.

EXCUDEBAT ÆGIDIUS RADAERUS ORDINUM FRISIAE TYPOGRAPHUS FRANEKERAE. ANN. M. D. XCVIII. X. CAL. DECEMB.

Bayerische Staatsbibliothek München